

No. 4 of 4 Profund

1930

1930

Ն Ո Ր
Կ Տ Ա. Կ Ա. Ր Ա. Ն

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ
ԵՒ ՏՊԱԳՐԵԱԼ

44225

A. B. S.

27,000

ԿՈՍՏԱԳՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

—
1914

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԳԼ-Է

ԵՐԷ

Ըստ Մատթէոսի	ուշի 28	կը սկսի	1
Ըստ Մարկոսի	» 16	»	92
Ըստ Գուգասու	» 24	»	149
Ըստ Յովհաննու	» 21	»	243
Գործք Առարքելաց	» 28	»	316

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Առ Հռովմայեցիս	» 16	»	411
Առ Կորնթացիս Ա.	» 16	»	451
Առ Կորնթացիս Բ.	» 13	»	489
Առ Գաղատացիս	» 6	»	515
Առ Եփեսացիս	» 6	»	528
Առ Փիլիպպեցիս	» 4	»	541
Առ Կոլոսացիս	» 4	»	551
Առ Թեսաղոնիկեցիս Ա.	» 5	»	560
Առ Թեսաղոնիկեցիս Բ.	» 3	»	568
Առ Տիմոթէոս Ա.	» 6	»	573
Առ Տիմոթէոս Բ.	» 4	»	584
Առ Տիտոս	» 3	»	592
Առ Փիլիմոն	» 1	»	597
Առ Եփրայեցիս	» 13	»	598

ԹՈՒՂԹ

Յակոբու Ընդհանրական	» 5	»	628
Պետրոսի Ա.	» 5	»	638
Պետրոսի Բ.	» 3	»	649
Յովհաննու Ա.	» 5	»	656
Յովհաննու Բ.	» 1	»	666
Յովհաննու Գ.	» 1	»	668
Յուդայի Ընդհանրական	» 1	»	670
Յայտնութիւն Յովհաննու	» 22	»	673

Ա. Ի. Ե. Տ. Ա. Բ. Ն

ՀՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Գրիտաոսի, Դուրիթի որդւոյն, Աբրահամի որդւոյն:
- 2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները.
- 3 Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէ. Փարէս
- 4 ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ Աւինադարը, Աւինադար ծնաւ Նաստոնը. Նաստոն
- 5 ծնաւ Սաղամոնը. Սաղամոն ծնաւ Բոսոր Ռախարէ. Բոսոր
- 6 ծնաւ Ուրէզը Հուսթէ. Ուրէզ ծնաւ Յեսէն. Յեսէ ծնաւ Դուրիթ Թագաւորը. Դուրիթ Թագաւորը
- 7 ծնաւ Սողամոնը Ուրիայի կնոջմէն. Սողամոն ծնաւ
- 8 Ռարովամը. Ռարովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ
- 9 Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ողիան. Ողիա ծնաւ Յովսթամը. Յովսթամ ծնաւ Աբաղը. Աբաղ ծնաւ Եղէկիան. Եղէկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ
- 11 Ամոնը. Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յէքոնիան ու անոր եղբայրները Բարեղնեան գերութեան
- 12 ատենները. Բարեղն գերութեան երթալէն ետե Յէքոնիա ծնաւ Սաղաթիելը. Սաղաթիել ծնաւ Զորա-

բէլը. Զորարարէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ
 14 Եղիակիմը. Եղիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազովը ծնաւ
 Սադովիլը. Սադովիլ ծնաւ Աբինը. Աբին ծնաւ Եղի-
 15 ուդը. Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ
 16 Մատթանը. Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ
 զՅովսէփ, զայրն Մարիամոյ, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
 17 կ'ըսուի Քրիստոս: Արդ բոլոր ազգերը Այրաճամէ մին-
 չև Գաւթիթ տասներչորս ազգ, և Գաւթիթէ մինչև Բա-
 րելոնեան գերութիւնը տասներչորս ազգ, ու Բարելոնե-
 18 եան գերութենէն մինչև Քրիստոս տասներչորս ազգ:
 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը այս կերպով էր.
 անոր մայրը Մարիամ Յովսէփի նշանուած, գեռ-
 19 րարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն յղացած գրա-
 նուեցաւ: Եւ Յովսէփ անոր այրը արդար Ժոզֆ Ըլա-
 20 լով ու չսղելով որ զանկիա խոյստուակ ընէ, մտա-
 ծեց որ ծածկաբար արձակէ զանկիա: Եւ քանի որ
 անկիա այս Բնէ կը մտածէր, ա՛հա Տէրոջը Տրեշտակը
 երազի մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ըսաւ, Յովսէփ, Գա-
 21 ւթիթ որդի, մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
 կինդ, վասն զի անոր ներսիցին ծնածը Սուրբ Հոգի-
 22 էն է, Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը
 *Յիսուս գնես, քանզի անկիա իր ժողովուրդը իրենց
 23 մեղքերէն պիտի փրկէ: Եւ այս ամէնը եղաւ, որպէս
 զի կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռ-
 24 քով, որ կ'ըսէ, Ա՛հա կայր պիտի յղանայ ու որդի
 պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կո-
 չեն, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ: Եւ
 Յովսէփ քունէն արթննալով՝ ինչպէս Տէրոջը Տրեշ-

*Այսինքն, Փրկիչ

տակը իրեն Տրամոյեց, «յոգե՛» ըրաւ ու իր կինը քովն
 25 առաւ: Եւ չէր գիտեր զանկիա՝ մինչև իր անգրամիկ
 որդին ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ:

ԳԼ. Բ

1 **Ու** երբ Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ
 Հերովդէս թագաւորին օրերը, ա՛հա արեւելքէն մն-
 2 գեր եկան Երուսաղէմ՝ Ու ըսին, Ո՞ւր տեղ է ան՝ որ
 Հրէաներուն թագաւոր ծնաւ. վասն զի մենք արե-
 3 վելքի մէջ անոր աստղը տեսնեք, ու եկանք անոր
 4 երկրպագութիւն ընելու: Ու երբ Հերովդէս թագա-
 5 ւորը լսեց, խռովեցաւ, և բոլոր Երուսաղէմ իրեն
 6 հետ Եւ ժողովելով բոլոր քահանայապետները ու
 7 ժողովուրդին գպիրները, հարցուց անոնց թէ Քրիս-
 8 տոսը ո՞ւր պիտի ծնանի: Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրէ-
 9 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 10 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 11 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 12 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 13 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 14 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 15 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 16 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 17 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 18 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 19 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 20 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 21 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 22 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 23 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 24 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-
 25 ստանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գրը-

9 բերէք. Եւ մի խորհիք զուրբ ձեր ներսիցին ըսել, թէ
 Մենք Բարեհապրատնք ենք. քանզի կ'ըսեմ
 10 ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարերէն Արքայական
 սրբոց հանել: Ալ հիմա կացինը ծառերուն ար-
 11 մատին քով կը դրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի
 կը զրոյց, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի: Եւ
 12 ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան համար,
 բայց իմ ետեւէս եկողը ինձմէ զօրաւոր է, ու ես
 անոր կոշիկները կրելու արժանի չեմ. անկիս ձեզ
 13 պիտի մկրտէ Հոգւով Արքով ու կրակով. Որուն հե-
 14 ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կայը պիտի մաքրէ ու իր
 ցորենը համարը պիտի ժողկէ, և յարգը պիտի այրէ
 չմարդ կրակով:

15 Այն ատեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ
 16 Յովհաննէսի, որպէս զի անկէ մկրտուի: Եւ Յովհան-
 17 նէս կ'արգիլէր զանկիս ու կ'ըսէր, Ինձի՛ պէտք է որ
 քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինձի՛ կու գաս: Յիսուս
 պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թող սուր հի-
 մա վրան զի այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր ար-
 քայութիւնը կատարենք. ետքը թող տուաւ անոր:

18 Ու երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջրէն դուրս
 ելաւ, և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ
 Աստուծոյ Հոգին որ աղաւթի պէս կ'իջնէր, ու կու
 19 գար իր վրայ: Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ
 կ'ըսէր, Աստուած իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ

ԳԼ Գ

1 Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սա-
 2 ռքիէն, որպէս զի Աստուծոյ փորձուի. Եւ քառաս

տուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծով պահելէն ետ
 քը անօթեցաւ:

3 Եւ փորձողը անոր մտանալով ըսաւ, Եթէ դուն
 Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ այս քարերը հոց ըլլան:

4 Անկիս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գրուած է թէ
 Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հացաւ այն ամէն
 5 խօսքով որ Աստուծոյ կ'ընեն կ'ելլէ:

6 Այն ատեն Աստուծոյ առաւ տարաւ զանկիս
 սուրբ քաղաքը, և կոյնեցուց զանկիս տաճարին աշ-
 7 տարակին վրայ, Ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն Աստու-
 8 ծոյ Որդին ես, քեզ արգիլ ձգէ, վրան զի զրուած
 է թէ Եր հրեշտակներուն պիտի ապարէ քեզի հա-
 9 մար, ու ձեռքերուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
 10 որպէս զի չըլլայ թէ սոքա քարի զարնեալ Յիսուս
 ըսաւ անոր, Գարձեալ զրուած է թէ Քու Տէր Աս-
 11 տուածդ չփորձես:

12 Աստուծոյ նորէն տուաւ հանեց զանկիս իրտ
 բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
 13 բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը. Ու
 14 ըսաւ անոր, Աստիք ամէնը քեզի կու տամ, եթէ էլ-
 15 նա ինձի երկրպագութիւն ընես: Այն ատեն Յիսուս
 ըսաւ անոր, [Եթէ] դես, Աստուծոյ, վրան զի զըր-
 16 ուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն
 17 ընես, ու միայն զանկիս պաշտես: Այն ատեն Ա-
 18 ստուծոյ զանկիս թողուց, և ահա հրեշտակներ եկան
 19 ու անոր սպասարութիւն կ'ընէին:

20 Եւ երբ լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մատուեցաւ,
 21 ելաւ գնաց Գալիլեա, Ու ձգելով Նազարէթը, եկաւ
 22 ընակեցաւ Կափառնայում, ծովեզերեայ բնակիչ,
 23 Զարուղոնի ու Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ:

- 14 Որպէս զի կատարուի Նոայի մտարգարէին ձեռքով
- 15 ըստած խօսքը, Զտրուողնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը
- 16 Հեթանոսաց Գալիլեան. Խաւարի մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լցյս տեսաւ, և լցյս ծագեցաւ անոնց՝ որոնք մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին:
- 17 Անկէ ետե Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել, Ապաշխարեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտ է:
- 18 Երբ Յիսուս Գալիլեացոց ծովուն քովերը կը պտրտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ, Աւարոս կոչուած Սիմոնը և անոր եղբայրը Անդրէասը, որոնք ծովը ուռկան կը ձգէին, վասն զի ձկնորս էին. Եւ ըստ անոնց, իմ՝ ետեէս եկէք, ու ձեզ մտարոց որտորդ ընեմ: Անոնք ալ շուտ մը առկանները թողարկելով՝ տեսաւ ու ըրիչ երկու եղբայրներ, Զերեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, նաւին մէջ իրենց Տօրը Զերեդէոսի հետ, երբ իրենց առկանները կը կարկատէին. ու կանչեց զանոնք:
- 22 Անոնք ալ շուտ մը նստը ու հայրերնին թողարկին ու անոր ետեէն գացին:
- 23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեա պտրտելով, կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, և արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւնները ու ամէն կերպ
- 24 ցուերը կը բժշկէր: Եւ անոր համար բոլոր Սիրիա տարածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդները որոնք կերպ կերպ ցուերով ու ամանջանքներով կը ներուէին, և դիւատարները ու լուսնոտները և
- 25 անդամալոյճները. ու բժշկեց զանոնք: Եւ շատ ժո-

ղովուրդներ անոր ետեէն կ'երթային, Գալիլեայէ ու Գեկապոլիսէ և Երուսաղէմէ ու Հրէաստանէ և Յորդանանու անդիի կողմէն:

ԳԼ. Ե

- 1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները, լեռը ելաւ. ու երբ
- 2 նստաւ Հաւ, իր աշակերաները քովը գացին. Եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր:
- 3 Երանի՛ հոգւով աղքատներուն, վասն զի երկինքի
- 4 թագաւորութիւնը անոնցն է: Երանի՛ սպաւորնե-
- 5 ըուն, վասն զի անոնք պիտի միխթարուին: Երանի՛
- 6 հեղերուն, վասն զի անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը:
- 7 Երանի՛ անոնց որ անօթի ու ծարաւ են արգարու-
- 8 թեան, վասն զի անոնք պիտի կշտանան: Երանի՛
- 9 սիրամաններուն, վասն զի անոնք սըրմութիւն պի-
- 10 տի գանեն: Երանի՛ անոնց որ սրտով մտքուր են,
- 11 վասն զի անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած: Երանի՛
- 12 խաղաղութիւն ընողներուն, վասն զի անոնք Աստու-
- 13 ծոյ սրգիներ պիտի կոչուին: Երանի՛ անոնց որ հա-
- 14 լածուած են արդարութեան համար, վասն զի եր-
- 15 կինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: Երանի՛ է
- 16 ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, և սուս տեղը ամէն կերպ զէշ խօսքեր կը խօսին ձեր վրայ
- 17 ինծի համար: Գնձացէք և ուրախ եղէք, վասն զի ձեր վարձքը շատ է երկինքը. քանզի այս կերպով հա-
- 18 լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մտարգարէները:
- 19 Գուք էք երկրի աղը. հասցաւ եթէ աղը իր համը կարնցնէ, ինք ինչօ՞վ պիտի աղուի. անկէ ետե բանի մը չգար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մտարոց սո-

14 քին տակ կսիւռեալու: Կու՛ք էք աշխարհի լոյսը, քա-
 15 ղուք մը որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ:
 16 Առ ճրագը չեն վառեր և գն՛եր գրուանի տակ, հա-
 17 պա աշտանակի վրայ, և լցս կու տայ բոլոր ասնք
 18 մէջ եղողներուն: Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր
 19 լոյսը մտքոց առջև, որ ասեանն ձեր բարի գործերը,
 20 ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է:
 21 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մտքարե-
 22 ները աւերելու. չեկայ աւերելու, հապա կատարելու:
 23 Քանզի ճշմարտագէտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Մինչև երկինք
 24 ու երկիր անցնին, օրէնքէն յովս մը կամ նշանագիր
 25 մը պիտի չանցնի, մինչև բոլորն ալ կատարուին:
 26 Առտի սվ որ այս ամենափոքր պատուիրանքներէն
 27 մէկը աւրէ, ու մտքոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա
 28 ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորու-
 29 թեան մէջ. բայց սվ որ ընէ և սորվեցնէ, անիկա
 30 մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ:
 31 Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի, իթէ ձեր արգարութիւնը
 32 դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութեան
 33 աւերի չըլլայ, բնա պիտի չաննէք երկինքի թագաւո-
 34 րութիւնը:
 35 Լսեք էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն, Ապանու-
 36 թիւն մի ընէր. և սվ որ սպանութիւն ընէ, գա-
 37 տատանի պարտաւոր պիտի ըլլայ: Բայց ես ձեզի
 38 կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբօրը պարտապ աեղը որդոյի,
 39 գատատանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և սվ որ իր
 40 եղբօրը Յիմար ըսէ, տտեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ:
 41 Եւ սվ որ էր եղբօր Անմիա ըսէ, գեհէնի կրակին
 42 պարտաւոր պիտի ըլլայ: Աւրեմն, եթէ քու ընծագ
 43 սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտքդ դոյ թէ քու

24 եղբայրդ քեզի դէմ բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ըն-
 25 ծագ սեղանին առջև, և դնա առաջ քու եղբօրդ
 26 հետ հաշտուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծագ մա-
 27 տուցանես: Քու սոսիւղ հետ շուտով միարանէ,
 28 քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջ ես. չըլլայ որ քու
 29 սոսիւղ քեզ գատաւորին մտանէ, և գատաւորը գա-
 30 ճիծին, և բանար ձգուիս: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի,
 31 Պիտի չելլես անկէ՝ մինչև որ վերջին նաքարակիտը
 32 չվճարես:
 33 Լսեք էք որ ըսուեցաւ*, Շնութիւն մի ընէր:
 34 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ կին մտրդու կը
 35 նայի անոր ցանկանալու համար, ալ անիկա իր սրտին
 36 մէջ շնութիւն բրաւ անոր հետ: Արդ եթէ քու աջ
 37 աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հոնէ զանիկա ու
 38 քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անգամ
 39 ներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մտրմիկդ գծօքը
 40 չձգուի: Եւ եթէ աջ ձեւաքդ քեզ կը գայթակղե-
 41 ցընէ, կորէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ
 42 է քեզի որ անգամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բո-
 43 լոր մտրմիկդ գծօքը չձգուի: Իհար, ըսուեցաւ թէ
 44 Ով որ իր կինը կ'արձակէ, թող անոր արձակման
 45 թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ՝ թէ Ով որ իր
 46 կինը կ'արձակէ առանց պրանկութեան պատճառի,
 47 ինք պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն, և
 48 սվ որ այն արձակուածը առնէ, շնութիւն կը գործէ:
 49 Կարձեալ լսեք էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն,
 50 Սուտ երգում մի ընէր, հապա բրոծ երգումներդ
 51 վճարէ Տէրաջը: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ամենէն եր-

*Որանք է՝ աւերելու, առաջիններուն

35 դում՝ մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ ա-
 թառն է, Եւ ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն
 պատուանդանն է, ոչ ալ կրուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ
 36 Թագաւորին քաղաքն է. Եւ ոչ քու գլխուդ վրայ
 երգում ընես, վասն զի չես կրնար մէկ մաղ ճերմկցը-
 37 նել կամ սեցնել: Հապա ձեր խօսքը ըլլայ պոյն
 սոյ, և ոչը՝ ոչ. ու ասկէ աւելին չարէն յառաջ
 կու գայ:
 38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու աղ-
 39 ապի տեղ աղապ: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին
 հակառակ մի կենաք, հապա եթէ մէկը ապտակ մը
 40 զարնէ աջ ծնօտիդ, դարձուր անոր միւսն ալ: Եւ
 մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել ու քու շա-
 պիկդ առնել, թող տուր անոր քա՛ վերարկուդ ալ:
 41 Եւ սլ որ քեզ պահակ բռնէ ու մղն մը ճամբոյ
 42 քէ, քնա անոր հետ երկու: Քեզմէ ուզողին տուր,
 ու երես մի դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ
 առնել:
 43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Քու ընկերդ սիրես ու
 44 թշնամիդ ատես: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Սիրեցէք
 ձեր թշնամիները, որ հնեցէք ձեզ անխճողները, բարի
 բռէք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք բռէք անոնց
 45 համար որ ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն. որպէս
 զի ձեր երկնաւոր Հօրը որդիներն ըլլաք. վասն զի իր
 արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն և թէ՛ բարիե-
 րուն վրայ, և անձրև կը զրկէ թէ՛ արդարներուն և
 46 թէ՛ մեղաւորներուն վրայ: Վասն զի եթէ դուք ձեզ
 սիրողները սիրէք, թէ՛նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ
 47 մաքաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: Եւ եթէ միայն ձեր
 եղբայրներուն բարև տաք, թէ՛նչ աւելի կ'ընէք քեզ:

48 Իբրե՛ւ, չէ՞ որ մաքաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: Ու-
 ըմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր
 Հօրն ալ կատարեալ է:

ԳԼ. 2

1 **Չ**գոյշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջև
 չընէք՝ անոնց երևնալու համար, եթէ ոչ՝ վարձք չէք
 2 առներ ձեր Հօրմէն որ երկինքն է: Ուստի երբ ողոր-
 մութիւն կ'ընես, առջևդ փող մի հնչեցնէր, ինչ-
 պէս կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցնե-
 րուն մէջ կ'ընեն, որպէս զի մարդոցմէ փառաւոր-
 ուին. Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը
 3 առած կ'ըլլան: Իսկ դուն երբ ողորմութիւն կ'ընես,
 ձոխ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ՝ ձեռքիդ ինչ գոր-
 4 ծելը. որպէս զի քու ողորմութիւնդ գաղաւթ ըլլայ,
 և քու Հայրդ որ գաղաւթը կը տեսնէ, քեզի յայտ-
 նապէս հասուցում պիտի ընէ:
 5 Ու երբ աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման
 չըլլաս, որոնք կը սիրեն ժողովարաններու մէջ ու
 հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք
 ընել, որպէս զի մարդոց երևնան. Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 6 ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: Իսկ
 դուն երբ աղօթք կ'ընես, մտիբ քու ներքին սենեակդ
 ու դուռդ գոցէ, և աղօթք բռէ քու Հօրդ որ գաղ-
 աւթ տեղ է քոյնս. և քու Հայրդ որ գաղաւթը կը
 տեսնէ, քեզի յայտնապէս հասուցում պիտի ընէ:
 7 Ու երբ աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատա-
 խօս մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
 8 խօսելուն համար պիտի լսուին: Ուրեմն անոնց չնմո-
 նիք, վասն զի ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ՛

- 9 դեռ դուք իրմէ չինդրած: Ուստի այսպէս աղօթք
ըրէք դուք.
- Ով Հայր մեր որ երկինքն էս, քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ. Գու թագաւորութիւնդ գայ. քու
կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի
11 վրայ. Մեր ամէն օրուան հացը այսօր մեզի տուր.
12 Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը. ինչպէս մենք ալ կը
13 ներենք մեր պարտագաններուն. Ու մեզ փորձու-
թեան մի տանիր, հապա չարէն մեզ աղատէ. քանզի
քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեանս: Ամէն:
- Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յան-
ցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը ներէ.
15 Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանք-
ները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներէր ձեր յանցանքները:
16 Ու երբ ծով կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս
արտուներես մի ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'աւ-
րեն որպէս զի մարդոց երևան թէ ծով կը պահեն.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը տուած
17 կ'ըլլան: Բայց դուն երբ ծով կը պահես, գլուխդ
18 օծէ ու երեսդ լուս, Որպէս զի մարդոց ծով պահողի
պէս չերևնաս, հապա քու Չօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ
կը գործուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ,
*քեզի հատուցում պիտի ընէ:
- Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի գիղէք, ուր ցեցը
ու ժանդը կ'ապականեն, և ուր գողերը Պար կը ծա-
20 կեն ու կը գողնան. Հապա ձեզի գանձեր գիղեցէք
երկինքը, ուր ոչ ցեցը և ոչ ժանդը կ'ապականէ,

*Ուստի, քեզի յայտնապէս

- 21 ու ոչ գողերը Պար կը ծակեն և կը գողնան: Քանզի
ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հան պիտի ըլ-
22 լայ: Մարմինն ճրագը աչքն է. հապա եթէ քու
աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ:
23 Բայց եթէ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ
կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
24 է, ալ այն խաւարը ս'ըջափ է: Մարդ մը չկրնար եր-
կու տերջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կամ
մէկը պիտի տաւ և միւսը սիրէ, կամ *մէկուն պի-
տի յարի՝ և միւսը պիտի արհամարհէ. չէք կրնար
25 ծառայել Աստուծոյ ու մամննայի: Ուստի կ'ըսեմ
ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ի՞նչ
պիտի աւտէք, կամ ի՞նչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր
մարմիններուն համար թէ ի՞նչ պիտի հագնէք. չէ՞
որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հա-
26 գուտէն: Եսպէցէք երկինքի թաշուներուն որոնք
ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն և ոչ ամբարի
մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
27 զանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լուս էք: Հիմա
ձեզմէ ս'վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հատակին վրայ
28 կանգուն մը աւելցնել: Ու հազուատի համար ին-
չով հոգ կ'ընէք. նայեցէք գաշտի շուշաններուն,
ի՞նչպէս կ'ածին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մանեն.
29 Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառա-
ւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհազուե-
30 ցաւ: Ուստի եթէ գաշտի խաւը, որ այսօր կայ և
վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հազ-
ուեցնէ, հապա ս'ըջափ աւելի ձեզ, թերահաւատ-

*Կամ, մէկը պիտի մեծարէ

31 ներս Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ բեղով, ի՞նչ պիտի ու-
 32 տանք, կամ ի՞նչ պիտի խմենք, կամ ի՞նչ պիտի
 33 հագնինք. (Քանզի այդ բոլոր բաները հեթանոսները
 կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝
 34 թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են: Բայց առաջ
 խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
 սրդարութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ ձեզի
 պիտի տրուին: Ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք,
 վասն զի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ-
 հերիք է օրուան իր նեղութիւնը:

ԳԼ Է

1 Մի գատէք, որպէս զի չգատուիք: (2) Քանզի ի՞նչ
 դատաստանով որ գատէք, ա՛նչ պիտի գատուիք, և
 ի՞նչ չափով որ չափէք, ա՛նչ պիտի չափուի ձեզի:
 3 Եւ ինչո՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շիւղը կը տես-
 4 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: Կամ
 ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբորդ, Թող առք աչքէդ
 շիւղը հանեմ՝. և ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ:
 5 Կեղծաւոր, առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ, ու
 ետքը պարզ պիտի տեսնես եղբորդ աչքէն շիւղը
 հանելու:
 6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր մարգա-
 րիտները խողերուն առջև մի ձգէք, որպէս զի ոտ-
 քերտան տակ չկոխուան զանոնք, ու դառնան ձեզ
 պատաստեն:
 7 Խնդրեցէք, և պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէք, և
 պիտի գտնէք. դռուր գարկէք, և պիտի բացուի
 8 ձեզի. վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և

10 ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դռուր կը
 9 գարնէ՝ պիտի բացուի անոր: Չեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝
 10 որմէ իր որդին եթէ հոգ ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի տայ
 11 անոր. Եւ կամ եթէ ձուկ ուզէ, միթէ օ՞ձ պիտի
 12 տայ անոր: Ուստի եթէ դուք որ չար էք, ձեր զուակ-
 ներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք, ս'ըջափ աւելի՛
 13 ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ
 անոնց որ իրմէ կը խնդրեն:
 14 Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի
 ընեն, դուք ալ անոնց այնպէս ըրէք, քանզի այս է
 15 օրէնքը ու մարգարէները:
 16 Նեղ դռնէն ներս մտէք. վասն զի լայն է այն
 դուռը ու ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպ ի կու-
 17 բուստ կը տանի. և շատուր են անոնք որ անկէ կը
 18 մտնեն: Վասն զի նեղ է այն դուռը ու նեղուացք է
 այն ճամբան, որ դէպ ի կեանք կը տանի. և քիչուր
 են անոնք որ զանիկա կը գտնեն:
 19 Զգոյշ կեցէք առաջ մարգարէներէն, որոնք ձեզի
 կու գան ոչխարի հանգերձներով, բայց ներսէն
 20 յափշտակող գոյլեր են: Իրենց պտուղէն պիտի
 21 ճանչնաք զանոնք. միթէ փուշերէն խաղող կը քա-
 22 ղեն, կամ տաստակէն թուղ: Այսպէս ամէն բարի
 ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ
 18 կու տայ: Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ
 19 ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ: Ամէն ծառ որ
 բարի պտուղ չտար, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի:
 20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք:
 21 Այ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր, Տէր, կ'ըսէ, պի-
 տի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հոգս անի-
 22 կա՞ որ ի՞նչ երկնաւոր շորս կամքը կը կատարէ: Դա-
 2

44225

տերը այն չըր ինծի պիտի բռնն, Տէր, Տէր, չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն բրինք, և քու անունովդ գեւեր հանեցինք, ու քու անունովդ շատ Տրաշքներ բրինք: Եւ այն ատեն անոնց յայտնապէս պիտի բռնմ թէ Ես բնաւ ձեզ չէի ճանչնար. մէկգի գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք:

24 Արդ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ և կը կատարէ զաննք, զանիկա պիտի նմանցնեմ խելացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէժի վրայ շինեց. Եւ անձրև իջաւ ու դետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու չփլաւ, վասն զի վէժի վրայ հաստատուած էր: Եւ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարէ զաննք, կը նմանի անխելք մարդու մը որ իր տունը աւազի վրայ շինեց. Եւ անձրև իջաւ ու գետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը:

28 Ու երբ Յիսուս լմացուց այս խօսքերը, ժողովուրդները կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ. Վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ու ոչ թէ գպիրներուն պէս:

ԳԼ Ը

1 Ու երբ այն լեռնէն վար իջաւ, շատ ժողովուրդներ 2 գացին անոր ետեւէն: Եւ ահա բարոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, եթէ 3 ուղիս կրնաս զիս մտքել: Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցնելով դպաւ անոր ու ըսաւ, կ'ուզեմ, մտքրուէ. և շուտ մը անոր բորտութիւնը մտքրուեցաւ:

4 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգոյշ կեցիր, մարդո՛ւ չը-

սես, հապա գնա, քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսի պատուիրած ընծան տուր, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար:

5 Ու *երբ կափառնայում մտաւ, հարիւրապետ մը 6 եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդամալցյծ պառկած չարաչար կը 7 տանջուի: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ ու 8 զանիկա կը բժշկեմ: Եւ հարիւրապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ, Տէր, ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակ մանեա. միայն թէ խօսքով գրուցէ, ու 9 իմ ծառաս պիտի բժշկուի: Վասն զի ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ, ու իմ հրահրանքով տակ զինուորներ ունիմ. և տար կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին՝ թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառաս 10 յիս՝ թէ Այս բանը ըրէ, ու կ'ընէ: Յիսուս երբ լսեց, զարմացաւ, և էր ետեւէն գացողներուն ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայելի մէջ անգամ ես սյաչափ 11 հաւատք չգտայ: Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արեւելքէն ու արեւմուտքէն շատեր պիտի գան, ու երկինքի թագաւորութեանը մէջ պիտի բազմին Արքահայի ու 12 Իսահակի և Յակոբի հետ. Իսկ թագաւորութեանը սրդիները դուրսի խաւարը պիտի հանուին. հոն պիտի ըլլայ լալ ու սկսանք կը ճտել: Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ, Գնա, ու ինչպէս դուն հաւատացիր, այնպէս թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժաման անոր ծառան բժշկուեցաւ:

14 Եւ Յիսուս Պետրոսի տունը գալով, տեսաւ որ 15 անոր զբառնչը ջերմէ բռնուած՝ պառկած էր: Եւ

*Ո՞ւնք, երբ Յիսուս

անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ զանհկա . ան ալ ոտքի վրայ ելաւ և *անոնց սպասուորութիւն կ'ընէր:

16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ գիււհասարներ բերին անոր, ու խօսքով հանեց շտապները և բոլոր հիւանդ-

17 ները բժշկեց. Որպէս զի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի, Անիկա մեր հիւանդու-
թիւնները վերցուց և Ֆէր ցաւերը կրեց:

18 Յիսուս իր բոլորովոր շատ ժողովուրդ տեսնելով,

19 հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան: Եւ դպիր մը մտանալով ըսաւ անոր, Վարդապետ, ես քու ետե-

20ւէդ պիտի գամ ուր որ երթաս: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ազուէսները որջեր ունին, ու երկիրքի թաշուհները բոյներ, բայց Որդին մարդոյ քիչ է չունի,

21 ուր իր գլուխը դնէ: Եւ մէկ ուրիշը, ու անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր, Տէր, ինձի հրաման

22 տուր, որ երթամ առաջ իմ հայր թաղմ: Յիսուս ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս, ու թող տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները:

23 Ու երբ նաւը մտաւ, իր աշակերտները իր ետեւէն

24 գացին. Եւ ահա մեծ ալէկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնպէս որ նաւը ալիքներէն կը ծած-

25 կուէր. իսկ ինք կը քնանար: Եւ աշակերտները մտա գացին, արթնցուցին զանհկա ու ըսին, Տէր, ազատե

26 մեզ, ուն կը կորսուինք: Եւ ըսաւ անոնց, Թերա-
հաւատներ, ինչո՞ւ «յարդ» վախկոտ էք. այն ատեն ելաւ հովերուն ու ծովուն ստատեց, և մեծ խաղա-

27 ղութիւն եղաւ: Ու մարդիկը զարմացան և կ'ըսէին,

*Ունէս, անոր

Ինչպիսի մարդ է աս որ հովերը ու ծովը ասոր կը հնազանդին:

28 Ու երբ միւս կողմը *Կերգեսացուց երկըր անցաւ, երկու գիււհասար պատահեցան իրեն գերեզման-

29 յերէն ելած՝ սաստիկ կառաւ, այնպէս որ հնար չէր մարդու այն ճամբայէն անցնիլ: Եւ ահա աղա-

30 ղակեցին ու ըսին, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ, դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, ատենէն առաջ

31 մեզ ատնջելու համար հոս եկար: Եւ անոնցմէ հետու շատ խոզերու երամակ մը կար, որոնք կ'ա-

32 թածուէին: Ու դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին, Եթէ մեզ կը հանես, հրաման տուր մեզի որ երթանք

33 խոզերուն երամակին մէջ Ժոննէս: Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք. ու անոնք ելան դացին խոզերուն երամակին

34 մէջ մտան, և ահա բոլոր երամակը գահավէժ տե-

35 ղէն ծովը վազեցին, ու ջուրերուն մէջ մեռան: Թողա-
րածներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով բոլորը պատմեցին, ու գիււհասարներուն առաջնորդ բաները:

36 Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսի դէմը ելաւ, ու երբ տեսան զանհկա, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն երթայ:

ԳԼ. Թ

1 Եւ նաւը մտնելով անդի կողմը անցաւ, ու եկաւ

2 իր քաղաքը: Եւ ահա բերին իրեն անդամուլյծ մը, որ մահիճի մէջ պառկած էր. և Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով, ըսաւ անդամուլյծին, Քաջա-

*Ունէս, Գաղարացուց

լերուէ, որդեակ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են:

3 Եւ ահա զպիւրներէն ամանք իրենց Բոթէն մէջ ըսին,

4 Աստիկա հայհոյութիւն կ'ընէ: Յիսուս ալ անոնց խորհուրդները իմանալով՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ սիրտերնուդ

5 մէջ չար բաներ կը խորհիք: Քանզի ս՞րը աւելի զիւրին է. քու մեղքերդ ներուած են՝ ըսե՛լը, թէ Ելիւր

6 ու քալէ՛ ըսելը: Բայց որպէս զի գիանաք թէ Որդին մարդոց իշխանութիւն սունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու, (այն ատեն անգամուայծին

7 ըսաւ,) Ելիւր, մահիճդ առ ու տունդ գնա: Ու անի-

8 կա ելաւ իր տունը գնաց: Ժողովուրդները երբ տեսան, զարմացան, ու փառաւորեցին զԱստուած, որ մարդոց այնպիսի իշխանութիւն տուեր էր:

9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տեսաւ Մատթէոս անունով, որ մարք ընդունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր. ան

10 ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց: Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած տանը՝ ահա ուրիշ շատ մարտաւորներ և մեղուորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի ու անոր աշակերտներուն հետ: Ու փարիսեցիները երբ տեսան, ըսին անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը մարտաւորներուն ու մեղու

12 ւորներուն հետ կ'ուտէ: Բայց Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ անոնց, Առողջներուն բժիշկ պետք չէ, հասցա հիւ

13 ւանդներուն: Քաղեր ստիւցեք թէ ի՞նչ է այս Իսոթա, Ողորմութիւն կ'ուզեմ և ոչ թէ զո՛հ. վասն զի ես արդարները կ'անչելու չեկայ, հասցա մեղուորները *ապաշխարութեան:

*Որմանք չսանին

14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները անոր եկան ու ըսին, Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ ծով կը պահենք, և քու աշակերտներդ չեն պահեր:

15 Ու Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի՞թէ կարելի՞ է որ հարսնիքին աղաքը սուգ պահեն, քանի որ փեսան իրենց հետ է. բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ

16 վերցուի, այն ատեն ծով պիտի պահեն: Ու մէկը չձգեր նոր լավթի կտոր հին հանգերծի վրայ, քանզի այս ո՞ր անոր լրութեանը հո՞րք որո՞ւս է, կ'ուտէ հանդերձէն, ու պատուածքը ա՛լ աւելի գէշ կ'ըլ-

17 լայ. Ոչ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը գնեն. եթէ ոչ տիկերը կը պատուին ու գինին կը թափի, և տիկերը կը կորսուին. հասցա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը գնեն, ու երկուքն ալ կը պահուին:

18 Երբ անիկա անոնց հետ այս բաները կը խօսեր, ահա իշխան մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Աղջիկս ա՛լ մինչև հիմա մեռած է, բայց

19 եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի: Եւ Յիսուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետեւէն գնաց:

20 Եւ ահա տատերկու տարուան տեւատես կին մը մտեցաւ ետեւէն, անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ.

21 Քանզի իր Բոթէն մէջ կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր

22 հանդերձին դպչեմ, պիտի բժշկուեմ: Բայց Յիսուս երբ ետին դարձաւ ու տեսաւ զանիկա, ըսաւ, Քաջալերուէ, աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ:

23 Ու երբ Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, ու տեսաւ

24 փողահարները և խաղած բաղմութիւնը, Ըսաւ ա-

նոնց, Մէկդի գացէք, վասն զի աղջիկը մեռած չէ,
 25 հասարակ կը քննուի. և ծաղր կ'ընէին զանիկա: Ու
 երբ բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ, ինք ներս մտաւ,
 26 անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը ստք ելաւ: Եւ այս
 լուրը բոլոր երկիրը տարածուեցաւ:

27 Ու երբ Յիսուս անկէ՝ առաջ անցաւ, երկու կոյր
 ինկան անոր ետեւէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
 28 Ողորմէ մեզի, Որդի Դաւթի: Ու երբ տուն եկաւ,
 կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս անոնց ըսաւ, Կը հա-
 29 ւատա՞ք թէ կրնամ այս բանը ձեզ ընել. բռին անոր,
 30 ըսաւ, Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ մեզի: Ու անոնց
 աչքերը բացուեցան. և Յիսուս ստատիկ պատուէր
 31 տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ձգողչ կիցէք, մէ'կը չիմա-
 նայ: Բայց անոնք ելան, այն բոլոր երկրին մէջ անոր
 համբաւը տարածեցին:

32 Եւ երբ անոնք դուրս ելան, ահա համր զիւսհար
 33 մտրդ մը բերին իրեն: Ու երբ դէր ելաւ, համրը խօ-
 սեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան ու կ'ըսէին
 թէ Իսրայէլի մէջ բնաւ այդպիսի բան մը տեսնուած
 34 չէ: Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին թէ Ատիկա դեւե-
 րուն իշխանովը դեները կը հանէ:

35 Եւ Յիսուս կը պարտէր բոլոր քաղաքները ու գե-
 ղերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցը-
 նէր ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, և
 կը բժշկէր բոլոր տխտերը ու լոյսը հիւանդութիւն-
 36 ները ժողովուրդին մէջ: Եւ ժողովուրդները տեսնե-
 լով, անոնց վրայ խղճաց, վասն զի յոգնած ու ցիր-
 ուցան եղած էին հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս:

37 Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն, Հունձքը շատ

38 է, բայց մշակները քիչ. Ուստի հունձքին Տերջը
 տղաչեցէք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին:

ԳԼ. Ժ

1 Եւ իր քով կանչելով իր տասուերկու աշակերտ-
 ները, անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ սփներուն
 վրայ, որպէս զի զանոնք հանեն, և ամէն ցաւերը ու
 ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն:

2 Ու տասուերկու առաքեալներուն անունները ա-
 սոնք են. առաջինը Սիմոն, Պետրոս ըսուածը և
 3 անոր եղբայրը Անդրէաս, Յակոբոս Չքեղեղեան և
 անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպպոս և Բարթո-
 զոմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակո-
 բոս Ալփեոն և Ղերէոս որ Թագէոս մականունանե-
 4 ցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Իսկարիովտացի,
 որ նաև մասնեց զանիկա:

5 Այս տասուերկուքը Յիսուս զրկեց, և անոնց
 պատուիրեց՝ ըսելով, Հեթանոսներու ճամբայ մի
 6 երթաք ու Սամարացիներու քաղաք մի մտնէք, Հա-
 պոս աւելի Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն
 7 գացէք: Ու երբ կ'երթաք, քարոզեցէք ու ըսէք թէ
 8 Երկինքի թագաւորութիւնը մտեցած է: Հիւանդ-
 ները բժշկեցէք, բորտները մաքրեցէք, դեները հա-
 9 նեցէք. ձրի տուէր էք, ձրի տուէք. Մի ստանաք սակի,
 և ոչ արծաթ, և ոչ պղինձ ձեր դօտիներուն մէջ,
 10 Ոչ ճամբու համար պարկ, և ոչ կրկին հանգբձ,
 ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. վասն զի մշակը իր կերա-

*Ո՞րտն, մաքրեցէք, մեռելները յարուցէք

11 կուրին արժանի է: Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք,
 12 հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ արժանաւոր, ու
 13 մտնէք, բարև տուէք *անոր: Եւ եթէ այն տունը
 արժանաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ գայ: Հապա
 եթէ արժանաւոր չէ, ձեր բարևը ձեզի դառնայ:
 14 Եւ ով որ ձեզ չընդունի, ու ձեր խօսքերը մտիկ
 չընէ, երբ այն տունէն կամ քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր
 15 ոտքերուն փոշին թօթվիցէք: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 ձեզի, Սոգոմացւոց ու Գոմարացւոց երկրին աւելի
 զիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը քան թէ այն
 քաղաքին:
 16 Ահա ես ձեզ կը դրկեմ իրբև ոչխարներ գայլերու
 մէջ. ուստի օձերու պէս խորագէտ եղէք և աղաւնի-
 17 ներու պէս միամիտ: Իսկ մարդոցմէ զգուշացէք.
 վասն զի ձեզ ատեաններու պիտի մտանեն, ու իրենց
 18 ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն: Եւ իմ
 անառն համար կուտակուներու ու թաղաւորներու
 սուջև պիտի տարուիք, անոնց և հեթանոսներուն
 19 վիպալթիւն ըլլալու համար: Բայց երբ ձեզ մտա-
 նեն, հոգ մի ընէք թէ ի՞նչպէս կամ ի՞նչ պիտի խօ-
 սիք, վասն զի ձեզի պիտի տրուի այն ժամուն՝ ինչ
 20 որ պիտի խօսիք: Վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը
 խօսիք, հապա ձեր Հօրը Հօգին՝ որ ձեր ներսիդին
 21 կը խօսի: Ու եղբայր եղբայրը մտնան պիտի մտա-
 նէ, և հայրը՝ որդին. և որդիներ էլե՞նց ծնողքներուն
 22 վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք: Եւ իմ ան-
 ուսան համար ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք: Բայց

*Ո՛րան, անոր՝ ու ըսէք, Բարև այս տանը

ով որ մինչև վերջը համբերէ, անկիա պիտի սպրի:
 23 Ու երբ այս քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն, ուրիշ
 քաղաք փոխէք. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իս-
 րայելի քաղաքները պիտի չհատցնէք, մինչև Որդին
 24 մարդոյ գայ: Աշտակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ,
 25 և ոչ ծառան իր տէրոջմէն: Հերիք է աշակերտին՝
 որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տէ-
 րոջը պէս. եթէ ամուսուտը Բեդղեբուղ կոչեցին,
 26 մ'ըջափ աւելի անոր ընտանիքը: Ուստի մի վախնաք
 անոնցմէ, վասն զի բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի
 27 չլայտնուի, և գաղաւկ՝ որ պիտի չգիտցուի, Ինչ
 որ ձեզի մտթի մէջ կ'ըսեմ, զանչ Լոյսի մէջ խօսե-
 ցէք, և ինչ որ ականջն ի վար կը լսէք, ամենքնե-
 28 բուն վրայ քարոզեցէք: Եւ մի վախնաք անոնցմէ՝ որ
 մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպան-
 նել. հապա աւելի անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ
 29 հոգին ու մարմինը գեհնելին մէջ կորսնցնել: Չէ՞ որ
 երկու ճ՛նճղուկ մէկ գանկի կը ծախուին, և անոնցմէ
 30 մէկը գետինը չկնար աւանց ձեր Հօրը: Բայց ձեր
 31 գլխուն բոլոր մտքերն ալ համարուած են: Ուրեմն մի
 վախնաք, Վասն զէ շատ ճ՛նճղուկներէն լու էք դուք:
 32 Արդ ով որ մարդոց սուջև զիս կը դաւանի, ես ալ
 զանկիա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս սուջև՝ որ երկինքն
 33 է: Եւ ով որ մարդոց սուջև զիս կ'ուրանայ, ես ալ
 զանկիա պիտի ուրանամ իմ Հօրս սուջև՝ որ երկինքն
 34 է: Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն
 ձգելու եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա
 35 սուր. Վասն զի եկայ մարդը իր հօրմէն զատելու, ու
 36 աղբիկը իր մօրմէն, ու հարսը իր կետուրէն: Եւ մար-
 37 գուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան: Ան որ

Տոյրը կամ մոյրը ինծի մէ աւելի կը սիրէ, ինծի ար-
 38 կը սիրէ, ինծի արժանի չէ. Եւ ան որ իր խաչը չտա-
 39 ներ ու իմ ետեւէս դար, ինծի արժանի չէ: Ան որ
 իր անձը կը դանէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան
 որ իր անձը ինծի համար կը կորսնցնէ, պիտի դանէ
 40 զանիկա. Ան որ ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդունի. և
 41 ան որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի: Ան
 որ մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով,
 մարգարէի վարձք կ'առնէ. և ան որ արդար մը կ'ըն-
 42 ղուէի արդարի անունով, արդարի վարձք կ'առնէ:
 Աւ ան որ այս պղտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ
 մը պող ջուր կը իրմցնէ աշակերտի անունով, ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցնէ:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լինցուց իր աստուերկու
 աշակերտներուն պատուէր ապը, գնաց անկէ անոնց
 2 քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորվեցնելու:
 3 Իսկ Յովհաննէս բանախն մէջ երբ լսեց Քրիստոսի
 4 գործերը, իր աշակերտներէն երկուքը զրկելով՝
 5 Բաւա անոր, Գուս անն ևս որ դալու էիր, թէ ուրիշ
 6 մը սպասենք: Եւ Յիսուս պատասխանն տալով՝ անոնց
 7 ըսաւ, Գացէք պատմեցէք Յովհաննէսի ինչ որ կը
 8 լսէք ու կը տեսնէք. Այրբըր կը տեսնեն, կողերը
 9 կը քալեն, բորտները կը մտքբուին, խուլերը կը
 10 լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն ու սոգքատ-
 11 ներուն աւետարանն կը քարոզուի: Եւ երանի՛ անոր
 որ իմ վրայովս չգայթակղիր:

7 Աւ երբ անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդ-
 ներուն ըսել Յովհաննէսի համար, Ի՞նչ տեսնելու
 8 էապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. փափուկ հանդերձներ
 9 նողած մա՞րդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ հագ-
 10 նողները թագաւորներուն տաններն են: Հապա ի՞նչ
 11 տեսնելու ելաք. մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ ձեզի,
 12 մարգարէ մըն ալ աւելի: Վասն զի ստիկա է՝
 13 որու համար գրուած է, Ահա ես իմ դեպանս կը
 14 զրկեմ՝ քու երեսից առջևէն, որ քու ճամբող պի-
 15 տի պատրաստէ քու առջևէդ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ
 16 ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս մկրտի-
 17 շէն մեծը ելած չէ. սակայն երկինքի թագաւորու-
 18 թեանը մէջ ամենէն պղտիկը անկէ մեծ է: Աւ Յով-
 19 հաննէս մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկինքի թա-
 20 գաւորութիւնը ուժով կ'առնուի, և ուժեղները կը
 21 յափշտակեն զանիկա: Վասն զի բոլոր մարգարէները
 22 ու օրէնքը մինչև Յովհաննէս մարգարէութիւն ըրին:
 23 Եւ եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա է Եղիան՝ որ
 24 պիտի գար: Ան որ ըսելու ահանջ ունի, թող լսէ:
 25 Բայց սր՞ա նմանցնեմ այս ազգը. կը նմանի աղօց,
 26 որոնք շուկաները նստելով իրենց ընկերներուն կը
 27 կանչեն, Աւ կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի՛ ու
 28 չխաղացիք, սըր կարգացինք ձեզի՛ ու կոծ չըրէք:
 29 Վասն զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը
 30 խմէր, ու կ'ըսեն, Ի՛նչ կայ անոր ներսիցին: Որդին
 31 մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն, Ահա
 32 ուսող և արբեցող մարդ մը, մաքսաւորներու ու
 33 մեղաւորներու բարեկամ. և իմաստութիւնը արդա-
 34 րացու իր սրգիններէն:

20 Այն տառն սկսաւ նախասեղ այն քաղաքները,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներէն շատերը,
21 քանզի չապաշխարեցին: Վասյ քեզ, Քորազին, վա՛յ
քեզ, Բեթսայիդա, վասն զի եթէ Տիւրսի ու Ար-
դանի մէջ եղած բլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
մէջ եղան, շատնցմէ քուրձով ու մոխիրով ապաշ-
22 խարած պիտի բլլային: Բայց ձեզի կ'ըսեմ, Տիւրսի
և Արդանի աւելի դիւրին պիտի բլլայ դատասանին
23 օրը՝ քան թէ ձեզի: Եւ դուն, Կափառնայում, որ
մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
իջնես, վասն զի եթէ Սոգամի մէջ եղած բլլային այն
24 հրաշքները որոնք քու մէջք եղան, էշ— որ մինչև
սպսօր դեռ պիտի մնար: Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Առ-
դամացոց երկրին աւելի դիւրին պիտի բլլայ դա-
տասանին օրը՝ քան թէ քեզի:

25 Նոյն ժամանակ պատասխան տուաւ Յիսուս ու
բառաւ, Շնորհակալ եմ՝ քեզմէ, ով Հայր, Տեր երկնի
և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր խնու-
տուններէն ու գիտուններէն, ու տղոց յայանեցիր:

26 Այս, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ այսպէս հա-
27 ճէլի եղաւ: Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս,
ու մէկը չճանչնար Որդին, բայց Հայրը, և մէկը
չճանչնար Հայրը, բայց Որդին, և ան՝ որու Որդին
28 կ'ուզէ յայանել: Եկէք ինծի, բոլոր յոգնած ու
բեռնաւորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ:
29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք, և ինձմէ սորվեցէք՝ որ
հեղ եմ ու սրտով խնարհ, և ձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի գտնէք: Վասն զի իմ լուծս
քաղցր է, և իմ բեռս թեթեւ:

1 Այն տառն Յիսուս շարաթ օրը դնաց արտերուն
մէջէն, և իր աշակերտները անօթեցան, և սկսան
2 ցրէնէ՛ հասկեր փրցնել և ուտել: Փարիսեցիները երբ
տեսան, ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գոր-
3 ծեն ինչ որ արժան չէ շարաթ օրը գործել: Ան ալ
անոնց բառաւ, Զէ՛ք կարգացեր գուք Գաւթի՛ն բրածը,
երբ անօթեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին:
4 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ու-
տել, և ոչ անոնց որ իրեն հետ էին, բայց միայն
5 քահանաներուն: Կամ թէ օրէնքին մէջ չէ՞ք կար-
գացիր, որ քահանաները շարաթ օրերը տաճարին
6 մէջ շարաթը կը պղծեն ու անմեղ են: Բայց ձեզի
7 կ'ըսեմ որ այս սեղ տաճարէն մեծ մէկը կայ: Եւ
եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչ քէ՛լ է, Ողորմութիւն կ'ու-
ղեմ ու ոչ թէ զո՛հ, — այն քէն անպարտները չէիք
8 դատապարտեր: Քանզի Որդին մարդոյ *շարաթին
աւերն է:

9 Եւ անկէ երթալով եկաւ անոնց ժողովարանը:
10 Եւ հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր. և
հարցուցին անոր, ու ըսին թէ Շարաթ օրը բժշկել
արժան է, որպէս զի անոր վրայով ամբաստանու-
11 թիւն ընեն: Ան ալ բառ անոնց, Զեզմէ՞ որ մարդը
կայ, որ ոչխար մը ունենայ, և անիկա շարաթ օրը
փոսի մէջ իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ՞ զանի-

*Ո՛հնէ, շարաթին ալ

պատասխան տուին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
 39 կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել: Անիկա պատաս-
 խան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չորս և շնորոզ ազգը
 նշան կ'ուզէ, և ուրէն նշան պիտի չտրուի անոր,
 40 բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: Քանզի
 ինչպէս Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէս ձուկին
 փորին մէջ էր, այնպէս Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ
 41 երկրի սրտին մէջ երեք օր ու երեք գիշեր: Նինուէի
 մարդիկը դատաստանին օրը այս ազգին գէմ՝ պիտի
 էլլեն ու պիտի դատապարտեն ասիկա, վասն զի Յով-
 նանի քարոզութիւնովը զեղջի եկան. և ահա Յով-
 42 նանէ մեծ մէկը կայ հաս: Հարաւի թագուհին դա-
 տաստանին օրը այս ազգին գէմ՝ պիտի էլլէ ու պիտի
 դատապարտէ ասիկա, վասն զի ինք երկրի ծայրերէն
 եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սո-
 ղոմոնէ մեծ մէկը կայ հաս:

43 Ու երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տե-
 զեր կը պտըտի, հանգատութիւն կը փնտռէ ու
 44 չգտներ. Այն ատեն կ'ըսէ, Գառնամ՝ նորէն իմ
 տունս, ուրկէ ելայ. և կու գայ գտնի՞ւ կը գտնէ պա-
 45 րապ, մայրուած ու յարգարուած: Այն ատեն կ'եր-
 թայ և իրեն հետ կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ
 աւելի չար, ու մոնելով հոն կը բնակին, և այն
 մարդուն վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ. այսպէս
 պիտի ըլլայ այս չար ազգին ալ:

46 Ու քանի որ ինք ժողովուրդին կը խօսէր, ահա իր
 մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, և կ'ու-
 47 զէին իրեն հետ խօսիլ: Ու մէկը իրեն ըսաւ, Ահա
 քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, և
 48 կ'ուզեն քեզի հետ խօսիլ: Ան ալ իրեն ըտղին պա-

տասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ
 49 են իմ եղբայրներս: Եւ իր ձեռքը դէպ ի իր աշա-
 կերաները երկնցնելով ըսաւ, Ահա իմ մայրս և եղ-
 50 բայրներս: Վասն զի ով որ իմ երկնաւոր Հօրս կամբը
 կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ. ԺԳ

1 Այն օրը Յիսուս տունէն ելելով՝ ծովուն եզերքը
 2 նստաւ: Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողովուեցան,
 այնպէս որ ինք նաւը մտաւ ու նստաւ, և բոլոր ժո-
 3 ղովուրդը ծովեզերքը կայներ էր: Ու շատ բաներ խօ-
 սեցաւ անոնց առակներով, և ըսաւ,
 4 Ահա սերմ՝ ցանող էլաւ որ սերմ՝ ցանէ. ու երբ
 կը ցանէր, մէկ քանիները ճամբուն քով ինկան, և
 5 թուշուները եկան ու կերան զանոնք: Եւ ուրիշները
 ապուածուած տեղերու վրայ ինկան, ուր շատ հող
 6 նենալուն համար. Սակոյն արեւուն ծագած ատենը
 այրեցան, ու արմատ չունենալուն համար չօրցան:
 7 Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը
 8 ելան ու խեղդեցին զանոնք: Եւ ուրիշները ինկան
 աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ ո՛րը Գիւն-
 9 րէշ հարիւր, ո՛րը վաթսուս, և ո՛րը երեսուս: Ան օր
 լսելու սկանջ ունի՞ թող լսէ:

10 Ու աշակերտները մտնելով ըսին իրեն, Ինչո՞ւ
 11 համար առակներով կը խօսիս անոնց: Ան ալ պա-
 տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Անոր համար՝ որ
 ձեզի արուած է զիմանայ երկինքի թագաւորութեան
 12 խորհուրդները, և անոնց արուած չէ: Վասն զի

ով որ ունի, անոր պիտի արուի ու պիտի աւելնայ.
 և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի:
 13 Անոր համար առականերով կը խօսիմ անոնց, որ կը
 միտեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսեր ու
 14 միտք չեն առներ: Եւ անոնց վրայ կը կառարուի
 Եսայիի մարգարէութիւնը որ կ'ըսէ, Լսելով պիտի
 լսէք, ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տես-
 15 նէք, ու պիտի չտեսնէք: Վասն զի այս ժողովուրդին
 սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր
 լռեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ
 16 բնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և
 սրտով իմանան ու դարձի գան, և ես զանոնք բժշ-
 17 կեմ: Բայց երանի՛ է ձեր աչքերուն որոնք կը տես-
 17 նեն, ու ձեր ականջներուն որոնք կը լսեն: Բանզի
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատ մարգարէներ և ար-
 դարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնել՝ ու
 չտեսան, և ձեր լսածները լսել՝ ու չլսեցին:
 18 Հիմա դուք սերմ՝ ցանոցին առակը լսեցէք:
 19 Այն ամէնը որ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
 միտք չառներ, չարը կու գայ ու անոր սրտին մէջ
 ցանուածը կը յափշտակէ. ստիկա է այն որ ճամ-
 20 բուն քով ցանուեցաւ: Եւ ապառաժուտ տեղերու
 վրայ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
 21 մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զանիկա. Բայց իր մէջ
 արմատ չունենալով, քիչ ժամանակ կը տեսէ. ու
 երբ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
 22 մար, շուտ մը կը դայթակղի: Եւ փուշերուն մէջ
 ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս
 զբաղմունքը և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը
 23 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպատու: Իսկ աղէկ հոգի

մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք
 կ'առնէ, և պատու կու տայ, ո՛րը հարիւր, ո՛րը վաթ-
 սուն, ու ո՛րը երեսուն:
 24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու-
 ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանեցաւ մար-
 25 դու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ՝ ցանեց. Ու-
 երբ մորդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու
 26 ցորենին մէջ որոմ՝ ցանեց և գնաց. Ու երբ խտր
 բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետեւ որոմն ալ
 27 երեւցաւ: Ուստի ամնուտերոջ ծառաները մտեցան
 ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ
 28 բարի սերմ՝ ցանեցիր. ուրեմն որով ուրի՞նչ ունի:
 28 Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թշնամի մարդ մը ըրած է
 ատիկա. ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ
 29 երթանք զանիկա մէկդի քաղէնք. Ան ալ ըսաւ,
 Ոչ, չըլլայ թէ որովը քաղած տաննիդ ցորենն ալ
 30 անոր հետ փրցնէք: Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկ-
 տեղ աճին մինչև հունձքի տեսնը. և հունձքի տ-
 ատենը հնձողներուն պիտի լսեմ, Առաջ որովը քա-
 ղեցէք, և զանիկա խաբձ խաբձ կապեցէք ոչրեւու-
 համար, իսկ ցորենը իմ ամլարս ժողվեցէք:
 31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու-
 ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանեխի հատի
 նման է, զոր մարդ մը առաւ, իր արտին մէջ ցա-
 32 նեց. Որ ամէն սերմերէն պղտիկ է, ու երբ աճի, ամէն
 խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, այնպէս որ
 երկինքի թագաւորները կու գան և անոր ճիւղերուն
 վրայ կը հանգչին:
 33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց -- Ըսաւ,
 Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման է, զոր կին

մը առաւ, երեք զրիւ այլւրի մէջ պահեց, մինչև ամէնն ալ խմորեցաւ:

34 Յիսուս այս ամէն բաները առականերով խօսեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առականի բան մը չէր խօսեր անոնց. Որպէս զի կատարուի մտրգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Առականերով պիտի բանամ իմ բերանս, աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները յառաջ պիտի բերեմ:

36 Այն ատեն Յիսուս ժողովուրդները թողուց, տունը եկաւ, և իր աշակերտները մտնեցան իրեն ու ըսին, 37 Արարի սրմանբուն առակը մեկնէ մեզի: Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցանողը Որդին մտրգոյ է. Եւ արար աշխարհս է. իսկ բարի սերմը անոնք են որ թագաւորութեանը որդիներն են, բայց սրմը չարին որդիներն են. Եւ թշնամին որ զանիկա ցանեց, Սատանան է, և հունձքը աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են: 40 Արդ ինչպէս որ սրմը կը ժողովուրի ու կրակի մէջ կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ այնպէս պիտի ըլլայ: 41 Որդին մտրգոյ իր հրեշտակները պիտի զրկէ, ու պիտի ժողվեն անոր թագաւորութենէն բոլոր գոյթակղութիւնները. և զանոնք որ անորէնութիւն կը գործեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք. 43 Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ահուաներ կրճտել: Այն ատեն արեւի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը թագաւորութեանը մէջ: Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ:

44 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը արտի մէջ պահուած գանձի նման է, զոր մտրգ մը գանձելով կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ բո-

լոր ունեցածը կը ծախէ, ու այն արար կը գնէ: 45 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը վաճառական մտրգու մը նման է, որ գեղեցիկ մտրգարիտներ 46 կը փնտռէ. Եւ պատուական մտրգարիտ մը գանձելով, գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանիկա գնեց:

47 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը ծովը ձգուած առկանի մը նման է, որ ամէն տեսակէն կը 48 ժողվէ. Զոր երբ լեցուեցաւ, ցամաքը հանեցին, ու նստան աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և ան- 49 շահը գուրս ձգեցին: Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը. հրեշտակները պիտի կ'ընեն, ու արդարեւ- 50 բուն մէջէն չարերը պիտի զատեն, Եւ պիտի ձգեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ, հոն պիտի ըլլայ լալ ու ահուաներ կրճտել:

51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկցա՞ք այս ամէն բաները. 52 ըսին անոր, Այո, Տէր: Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Անոր համար ամէն գպիր որ երկինքի թագաւորութեան աշակերտեալ է, նման է ասանուէր մտրգու մը որ իր գանձէն նոր ու ճին բաներ կը հանէ:

53 Ու երբ կատարեց Յիսուս այս առակաները, անիկէ 54 մեկնեցաւ. Եւ եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը սորվեցնէր իրենց ժողովարանին մէջ. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ըսէին, Արիկա ուրի՞՞նչ ունի այս 55 իմաստութիւնը և հրաշքները. Արիկա հիւսին որդին չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չը՞ կոչուիր, ու ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս և Յովնէս ու Սիմոն և Յուդա. 56 Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քով չե՞ն. ալ ինք 57 ուրի՞՞նչ ունի այս ամէն բաները: Եւ անոր վրայով կը գոյթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մար-

40 գարէ մը անպատիւ չէ, բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ: Եւ հոն շատ հրաշքներ չըրաւ անոնց
անհաւատութեանը համար:

ԳԼ ԺԳ

1 Այն ժամանակ Հերովդէս չորրորդագետը Յիսուսի
2 համբար լսեց. Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկա
Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկա մեռելներէն յորու-
թիւն առած է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան
անով:

3 Քանզի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկա կա-
պեր ու բանար դրեր էր, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ,
4 Հերովդէսայի, համար: Ասան զի Յովհաննէս անոր
կ'ըսէր, Քեզի օրինաւոր չէ զանիկա քն ունենալ:

5 Ուստի կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուր-
դէն կը վախնար, վասն զի իրբև մարգարէ կ'ընդու-
6 նէին զանիկա: Ու երբ Հերովդէսի ծննդեան օրը
եղաւ, Հերովդէսայի աղջկը խաղաց հօրեքեքի քահանայ
7 մէջ, ու Հերովդէսի հաճելի եղաւ: Ուստի երգումով

8 խոստացաւ որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ: Եւ
անիկա առաջ իր մօրմէն խրատուելով ըսաւ, Տուր
ինծի հոս Յովհաննէս մկրտիչն զլուսը սկուտեղի մը

9 վրայ: Եւ թագաւորը արամեցաւ. բայց երգումնե-
րուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար հրա-
10 ման ըրաւ որ արուի: Եւ քաբ զրկելով Յովհաննէսը

11 բանտին մէջ զլխատեց: Եւ անոր զլուսը սկուտեղով
բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկան, ան ալ իր մօրը
12 տարաւ: Եւ անոր աշակերտները եկան ու մարմինը
վերցնելով թափեցին, և դացին Յիսուսի սրտմեցին:

13 Ու երբ լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անապատ տեղ
մը գնաց առանձին. երբ լսեցին ժողովուրդները,
ստքով անոր ետեէն դացին էրէնք քաղաքներէն:

14 Ու քեր դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսելով
խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց հիւանդները բժշկեց:

15 Եւ իրիկուան տուն իր աշակերտները իրեն եկան
ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը
ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի գե-

16 դերը երթան ու իրենց կերակուր գնեն: Եւ Յիսուս
անոնց ըսաւ, Հարկ չէ որ ատներ երթան, դուք
17 տուէք ատնց որ ուտեն: Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս
«չէլ քան չը չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու

18 երկու ձուկ: Ու ըսաւ անոնք, Հոս ինծի բերէք զա-
19 նոնք: Եւ հրաման ըրաւ որ ժողովուրդները խոտին
վրայ նստին. և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ,
ու դէպ ի երկինք նայելով օրհնեց, ու կարելով

20 նկանակները աշակերտներուն տուաւ, և աշակերտ-
ները ժողովուրդին: Եւ ամէնը կերան ու կշտացան.
և սաստեկրկու կողով լեցան աւելցած կտորուտք-

21 ները վերցուցին: Եւ անոնք որ կերան, հինգ հա-
զարի չափ այլ մարդիկ էին, կրնէրէն և աղաքներ-
րէն զատ:

22 †Եւ շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ նաւը
մտնեն, և իրմէ առաջ անդիի կողմը անցնին, մինչև

23 որ ինք ժողովուրդները արձակէ: Եւ ժողովուրդները
արձակելէն ետքը, ինք լուր ելաւ առանձին աղօթք
24 ընելու. ու երբ իրիկուս եղաւ, հոն մինակ էր Իս-

*Ունք, երբ Յիսուս
†Ունք, Եւ Յիսուս

նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը ալէկոծութեան մէջ
 25 էր, վասն զի հովը դէմ էր: Ու գիշերուան չորրորդ
 26 քայլելով: Եւ աշակերտները երբ զանկիա տեսան որ
 ծովուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին թէ
 աչքի երեւոյթ ըսն մըն է. ու վախերնէն կանչուըւ-
 27 տեցին: Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ,
 28 Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախնաք: Պետրոս պատաս-
 խան տուաւ անոր ու ըսաւ, Տէր, եթէ դուն ես,
 հրաման ըրէ ինձի որ քեզի դամ ջուրերուն վրայէն:
 29 Ան ալ ըսաւ, Եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ, ջու-
 րերուն վրայէն քալէց սրպէս զի Յիսուսի քով երթայ:
 30 Բայց հովը սաստիկ տանկելով վտխցաւ, ու երբ
 սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց ու ըսաւ, Տէր, ապտտե-
 31 զիս: Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկնցուց, բռնեց
 զանկիա ու անոր ըսաւ, Թերահատաւ, ինչո՞ւ երկմը-
 32 տեցար: Ու երբ նաւը ելան, հովը դադարեցաւ:
 33 Եւ անոնք որ նաւուն մէջ էին, եկան երկրպագու-
 թիւն ըրին անոր ու ըսին, Իրաւջընէ Որդի Աստու-
 34 ծոյ ես դուն:
 35 Ու անդիւի կողմը անցնելով, Գեներեսարէթի եր-
 36 կերը հասան: Ու երբ այն տեղի մարդիկը ճանչցան
 զանկիա, հարտ զրկեցին բոլոր շրջակայ տեղերը, ու
 բոլոր հիւանդները անոր բերին. Եւ կ'աղաչէին ա-
 նոր, որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և
 անոնք որ դպան, բժշկուեցան:

ԳԼ. ԺԵ

1 Այն ատեն Յիսուսի եկան դպրները ու փարիսեցի-
 2 ները, որոնք Երուսաղէմէ էին, ու ըսին, Ինչո՞ւ քու

աշակերտներդ ձերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ը-
 նեն, վասն զի ձեռքերնին չեն լուար, երբ հաց կ'ու-
 3 տեն: Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
 Հուպա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
 4 կ'ընէք ձեր աւանդութեան պատճառաւ: Քանզի
 Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով, Քու հայրը ու մայրդ
 5 պատուէ. Եւ, Ով որ էր հայրը կամ մայրը անձէ,
 6 մահով թող մեռնի: Բայց դուք կ'ըսէք, Ով որ էր
 հօրը կամ մօրը բաէ թէ Այն բանը զոր ինձ մէ պիտի
 շահիս, Աստուծոյ արարչութեան ընծայ է. ու իր հայրը
 կամ իր մայրը չպատուէ, ոչ ոք է. և այդպէս ձեր
 աւանդութեան պատճառաւ Աստուծոյ պատուի-
 7 րանքը խափանած էք: Կեղծաւորներ, աղէկ մարգա-
 8 րէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսայի ու ըսաւ, Այս ժո-
 զովուրդը հոյս * շրթունքներովը զիս կը պատուէ,
 9 բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինձմէ:
 10 Ու պարսպ տեղը զիս կը պաշտեն՝ մարդոց պատուի-
 րած բաները էք ու վարդապետութիւն սորվեցնելով:
 11 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց,
 12 Լսեցէք ու միտք առէք. Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը
 մտնէ՝ կը պղծէ մարդը, հասաւ ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝
 անկիա կը պղծէ մարդը:
 13 Այն ատեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն,
 Գիտն՞ոս որ փարիսեցիները գայթակղեցան երբ լսեցին
 14 այն խօսքը: Ան ալ պատասխան տալով՝ ըսաւ, Ամէն
 տունկ զոր իմ երկնաւոր Հայրս չէ անկեր, պիտի
 14 իլուրի թող տուէք զանոնք. Իբե՞ս կայր են, կայրերու-

*Ունս, լերնովը ինձի կը մտնենայ, և շրթունք-
ներովը

առաջնորդ. իսկ եթէ կոյրը կոյրին առաջնորդէ, եր-
 15 կուքն ալ փոքր պիտի լիցնան: Եւ Պետրոս պատաս-
 16 խան տալով՝ անոր ըսաւ. « Եկե՛նք մեզի այս առակը »
 17 Աւ չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ՝ որ բերանը կը մտնէ՝
 18 փոքր կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի: Բայց բեր-
 19 նէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան, և անոք
 20 կը պղծեն մարդը: Ա՛սան զի սրտէն կ'ելլեն չար խոր-
 21 հուրդներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնը-
 22 կութիւններ, դողութիւններ, սուտ վկայութիւն-
 23 ներ, հայհոյութիւններ: Ասոնք են որ կը պղծեն
 մարդը: Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տերութիւն ու Սիրոնի կող-
 24 մերը գնաց: Եւ ահա Քանանացի կին մը այն սահ-
 25 մաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու կ'ըսէր,
 26 Ողբում է ինձի, Տէր, որդի Դաւթի. աղջիկս գեւէն
 27 սաստիկ կը չարչարուի: Եւ ինք բնաւ պատասխան
 28 մը չտուաւ անոր. ու իր աշակերտները մտախնայով
 29 կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին, Արձակէ ատրկա,
 30 վասն զի մեր ետեւէն կ'աղաղակէ: Եւ ինք պատաս-
 31 խան տուաւ ու ըսաւ, Ես «բէլէ՛ մը չըրկուեցայ,
 32 բայց միայն Եսրայէլի ամեր կորսուած ոչխարներուն»
 33 Եւ անիկա եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու
 34 կ'ըսէր, Տէր, ոգնէ ինձի: Ան ալ պատասխան տուաւ
 35 ու ըսաւ, Աղէկ չէ տղոց հացը աւանդ ու շուներուն
 36 ձգէլ: Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, վասն զի շու-
 37 ներն ալ իրենց տէրոջ սեղանէն ինկած փշրանքնե-
 38 րէն կը կերակրուին: Այն ատեն Յիսուս պատասխան
 39 տուաւ անոր ու ըսաւ, Ով կին, քու հաւատքդ մեծ

է, քու ուղածիդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն
 անոր աղջիկը բժշկուեցաւ:
 29 Աւ Յիսուս անկէ գնաց, Գալիլէոյի ծովեզերքը
 30 եկաւ, և լեռը ելլելով հոն նստաւ: Եւ շատ ժողո-
 31 վուրդներ իրեն եկան, որոնք իրենց հետ ունէին կա-
 32 զէր, կոյրեր, համբեր, հաշմանդամներ և ուրիշ շա-
 33 տեր. ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ստորը, և բժշկեց
 34 զանոնք: Այնպէս որ ժողովուրդները զարմացան,
 35 տեսնելով որ համբերը կը խօսէին, հաշմանդամները
 36 կը բժշկուէին, կազերը կը բալէին և կոյրերը կը տես-
 37 նէին, ու Եսրայէլի Աստուածը կը փառաւորէին:
 38 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով ըսաւ,
 39 կը խղճամ այդ ժողովուրդին վրայ, վասն զի հիմա
 երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը չունին ուտե-
 40 լու. ու զանոնք անօթի արձակել չեմ ուզեր, չըլլայ
 41 որ ճամբան մարին: Իսկ աշակերտները անոր ըսին,
 42 Մենք անապատի մէջ ուրիշ՞ պիտի ունենանք այն-
 43 չափ հաց, որ այսչափ բազմութիւնը կշտացնենք:
 44 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք.
 45 անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկեր:
 46 Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ
 47 նստին: Աւ եօթը նկանակը և ձուկերը տուաւ, գո-
 48 հացաւ և կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, աշա-
 49 կերտներն ալ՝ ժողովուրդին: Կերտն ամէնը և կշտա-
 50 ցան, ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտոր-
 51 ու անքները վերցուցին: Եւ անոնք որ կերտն՝ չորս
 52 հոգար այր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքներէն
 53 զատ:
 54 Աւ երբ ժողովուրդը արձակեց, նաւը մտաւ ու
 Մագդաղայի սահմանէն՝ եկաւ:

ԳԼ ԺԶ

1 **Ե**ւ փարիսեցիները ու սաղուկեցիները քովը եկան, փորձելով իրմէ կ'ուզէին որ երկինքէն նշան մը ցուցնէ իրենց: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Երբ իրեկուսն կ'ըլլայ, կ'ըսէք թէ Պարզ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք կարմրած է: Եւ առառանց՝ Այսօր մըրեկ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք միգապատ ու կարմրած է: Կեղծաւորներ, երկինքի երեսը քննել գիտէք, ըսոյց ժամանակներուն նշանները չէք կրնար գիշտու: Զար ու շնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, ըսոյց Յովնան մարգարէին նշանը. և թողուց զանոնք ու գնաց:

5 Ու երբ իր աշակերտները անդիւի կողմը անցան, 6 հաց առնելու մտցեր էին: Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Նսպեցէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց և սաղուկեցւոց խմորէն: Անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին 7 թէ Հաց չըբերինք Քրիստոս: Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդէն զխոնարով ըսաւ անոնց, Զեր մէջ ինչօ՞ք կը խորհէք, թերահաւատներ, թէ հաց չառէք: Տակաւին չէք հասկնար և չէք յիշեր հինգ նիւանակը՝ 8 հինգ հաղարին, ու քանի՜ կողով վերցուցէք: Ո՞չ ալ եօթը նիւանակը՝ չորս հաղարին, ու քանի՜ զամբիւղ 9 վերցուցէք: Ի՞նչպէս չէք հասկնար թէ ես հացի համար չըսի ձեզի՜ փարիսեցւոց և սաղուկեցւոց խմորէն 10 զգուշ կենալ: Այն ատեն հասկցան որ հացի խմորէն զգուշանող չըսաւ, հապա փարիսեցւոց ու սաղուկեցւոց վարդապետութենէն:

13 Եւ Յիսուս Փիլիպոսի Կեսարիային կողմերը երթալով իր աշակերտներուն հարցուց ու ըսաւ, Մարդիկ օ՞վ կ'ըսեն թէ եմ՝ ես Որդի մարդոյ: Ու անոնք ըսին, Ամենք է՛րեւ թէ Յովհաննէս մկրտիչն էս, ուրիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝ Երեմիան կամ մարգարէներէն մէկը: Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինձի համար օ՞վ կ'ըսէք թէ եմ: Ամեն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գուցե ես Քրիստոս, կենդանի 17 Աստուծոյ Որդին: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Երանի՜ քեզ, Ամեն, Յովնանի որդի վասն զի մարմինը և արիւնը քեզի չյայտնեց ուրիշ: 18 Հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է: Եւ ես քեզի կ'ըսեմ որ Գուցե Պետրոս ես, ու այս վէճին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցին, և դժոխքին դռները զանիկա 19 պիտի չյայտնեն: Ու երկինքի թագաւորութեան բանապետները քեզի պիտի տամ: Եւ ինչ որ երկրի վրայ կապես, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ: Եւ ինչ որ երկրի վրայ արձակես, երկինքի մէջ արձակուած 20 պիտի ըլլայ: Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց, որ մարգու՛ւ չըսեն թէ ինք է Քրիստոսն է: 21 Անկէ ետեւ սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն ցուցնել թէ պէտք է որ ինք Երուսաղէմ՝ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ ձերբերէն և քահանայապետներէն ու գաղիւններէն, և սպաննուի, ու երբ 22 ըրդ օրը յարութիւն տանէ: Եւ Պետրոս մէկդի տուաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ըսել, Քահանայութեան քեզ, Տէր, սոյդ բանը քեզի չըլլայ:

*Այսինքն, Վէճ
†Ո՛րիշ, Յիսուս Քրիստոսն

- 23 Եւ ինք դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ, Ետիս գնա, Սա-
տանայ, ինձի գայլթակղաւթիւն ես դառն. վասն զի
Ատառձոյ բաները չես մտածեր, հապա մարգոց բա-
ները :
- 24 Այն ատեն Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ, Եթէ
մէկը իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրա-
նայ և իր խաչը վերցնէ ու իմ ետեւէս գայ: Վասն
զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ
զանիկա. և ով որ ինձի համար իր անձը կը կոր-
սնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա: Քանզի ինչ կը շահի
մարդ մը՝ եթէ ըստը աշխարհը վատակի և իր անձը
կորսնցնէ, կամ իր անձին համար ինչ ազատէք
27 պիտի սայ մարդ: Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը
փառ-բովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և
այն ատեն ամէն մէկուն իր գործերուն համեմատ
28 հատուցում պիտի ընէ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ
Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանինները կան՝ որոնք
մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Որ-
դին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած:

ԳԼ. ԺԷ

- 1 Եւ վեց օրէն ետե Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետ-
րոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յովհաննէսը, ու
2 զանոնք բարձր լեռ մը հաննց առանձին. Եւ անոնց
առջև այլակերպեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արե-
գակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկցան լոյսի
3 պէս: Եւ ահա երեցան անոնց Մովսէս ու Եղիա
4 ու իրեն հետ կը խօսէին: Պատասխան տուաւ Պետրոս
ու ըսաւ Յիսուսի, Տէր, աղէկ է որ հոս կենանք.

- Եթէ կ'ուզես, երեք իրճիթ շինենք հոս. մէկը քեզի,
5 և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի: Եւ քանի որ ա-
նիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը էլ-ա՛՛՛ ըսե-
լով, Ատիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ,
6 ասոր մօտիկ ըրէք: Աշակերտները երբ լսեցին, երես-
7 նուն վրայ ինկան ու խիտ վախցան: Եւ Յիսուս մո-
տենալով զպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախ-
8 նաք: Աչքերնին վերցուցին ու մէկը չտեսան, ըսյց
միայն Յիսուսը:
- 9 Ու երբ այն լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս պատ-
ուիրեց անոնց ու ըսաւ, Այդ տեսիլքը մարդո՛ւ մի
զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարու-
10 թիւն առնէ: Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին, Ուրեմն ինչո՞ւ համար զպիւրները կ'ըսեն
11 թէ Պետք է որ առաջ Եղիա գայ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Յերտախ առաջ Եղիա
12 կու գայ և ամէն բան կարգի կը դնէ: Բայց ձեզի
կ'ըսեմ որ Եղիա արդէն եկած է, և զանիկա չձանչ-
ցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ
13 Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի: Այն ա-
տեն հասկցան աշակերտները որ Յովհաննէս մկրտչին
համար ըսաւ անոնց:
- 14 Ու երբ ժողովուրդին քով եկան, մարդ մը մօտե-
ցաւ անոր, և ծունկի վրայ գալով՝ կ'ըսէր, Տէր, իմ
որդոյս ողորմէ, որ կը լուսնտաի և չարաչար կը
տանջուի, քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ'իյնայ,
15 ու շատ անգամ ջուրի մէջ: Եւ զանիկա քու աշա-
կերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել:
16 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ

և խոտորեալ աղբ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի համբերեմ. զանկիա
 17 հոս ինձի բերեք: Եւ Յիսուս սաստեց անոր, ու գեւը անկէ ելաւ, և բժշկուեցաւ աղան նոյն ժամէն:
 18 Այն ատեն աշակերտները առանձին Յիսուսի քով երթալով ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք զանկիա հա-
 19 նել: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր թերահաւատութեանը համար. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ մանտնեխի հասի չափ հաւատք ունենաք, այս լե-
 20 սանը պիտի բռնէք, Ասկէ անդին փոխադրուէ, և պիտի փոխադրուի. ու բան մը անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի: Սակայն այս ատեալը որքէ բռնւ չեւեր, բայց միայն աղօթքով և ծոմնապահութեամբ:
 21 Ու երբ անոնք Գալիլեայի մէջ կը պարտէին, Յիսուս ըսաւ անոնց, Որդին մտրուայ պիտի մատնուի մտրուոց ձեռքը, Եւ զանկիա պիտի մեռցնեն, ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիստ արամեցան:
 22 Երբ անոնք Կափառնայում եկան, երկգրամեան քարէք առնողները Պեարտի եկան ու ըսին, Ձեր վարդապետը երկգրամեանը չը՞ հաստուցաներ. և ա-
 23 նիկա ըսաւ, Այո, էջ հարաշնէ: Ու երբ առնը մտաւ, առաջ Յիսուս խօսեցաւ անոր ու ըսաւ, Բեզի ինչպէս կ'երեւնայ, Սիմոն, երկրի թագաւորները որմէ՞ կ'առնեն հարկը կամ տուրքը. իրենց որդիներէ՞ն թէ օտարներէն: Պեարտս անոր ըսաւ թէ Օտարներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիները աղատ են, Բայց չըլլայ որ զանոնք գայթակղեցնենք, գնա ծովը և կարթ ձգէ, ու առաջին ձուկը որ կ'ելլէ՝ աւ, և անոր բերանը բանալով սաստի մը պիտի

գանես. զանկիա աւ, անոնց տուր ինձի և քեզի համար:

ԳԼ. ԺԸ

1 Սոյն ժամանակ աշակերտները Յիսուսի քով եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկինքի թագաւորու-
 2 թեանը մէջ: Եւ Յիսուս աղայ մը կանչեց իրեն, գո-
 3 նիկա անոնց մէջտեղը կայնեցուց, Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ դարձի չգտք և աղջ պէս չըլլաք, երկինքի թագաւորութիւնը ընտ ալիտի
 4 չմտնէք: Ուստի ով որ իր անձը այս աղուն պէս խոնարհեցնէ, անկիա է մեծ երկինքի թագաւորու-
 5 թեանը մէջ: Եւ ով որ այսպիտի աղայ մը կ'ընդունի
 6 իմ անունովս, զիս կ'ընդունի: Եւ ով որ գայթակղեցնէ այս պատկերներէն մէկը սրոնք ինձի կը հաւատան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկզմի:
 7 Վայ աշխարհի՛ գայթակղութիւններու պատճառաւ. վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վայ այն մտրուան՝ որուն ձեռքով գայթակղութիւնը կու գայ: Արդ եթէ քու ձեռքդ կամ ստրդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանկիա ու քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կողմ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ երկու ստր ունենալ ու յաւիտեանական կրակին մէջ ձգուիլ:
 8 Եւ եթէ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զանկիա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին դեհեանը ձգուիլ:
 9 Զգայշ կեցէք որ չամարդէք այս պատկերներէն

մէկը. քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի որ երկիրնքի մէջ անոնց
 Տրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ Հօրս երեսը՝ որ
 11 երկիրնքն է: Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
 12 փրկելու: Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. եթէ մորդ մը
 հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը մարտի,
 13 իննսուներկը ոչխար *լեռները չը՞ ձգեր, ու՞ երթար
 մարտի փնտաւեր: Եւ եթէ գտնելու ըլլայ զանիկա,
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր
 վրայ, քան թէ իննսուներկնին՝ որոնք մարտած չեն:
 14 Այսպէս ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր որ այս պղտիկ-
 ներէն մէկը կորսուի:
 15 Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ՝ մեղանչէ, գնա
 յանդիմանէ զանիկա երբ դուն և ան մինակ էք.
 16 Եթէ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար քու եղբայրդ: Հա-
 պա եթէ մտիկ չընէ +եղ, քեզի հետ ոչէ մը կամ
 երկուք ալ առ, որպէս զի երկու կամ երեք վիպանե-
 17 ներու բերնէ ամէն բան հաստատուի: Եւ եթէ ա-
 նոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ. խի եթէ եկե-
 ղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մարտաւորի
 պէս թող ըլլայ քեզի:
 18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Երկրի վրայ ինչ որ կա-
 պէք, երկիրնքի մէջ կ'ապուած պիտի ըլլայ. ու երկրի
 վրայ ինչ որ արձակէք, երկիրնքի մէջ արձակուած
 19 պիտի ըլլայ: Դարձեալ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Եթէ ձեզմէ
 երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին, ամէն ինչ բանի
 համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս որ
 20 երկիրնքն է: Քանզի ուր երկու կամ երեք հոգի
 ժողովուած ըլլան իմ անուանով, հոն եմ ես անոնց մէջ:

*Ուրիշ, չը՞ ձգեր, ու լեռները

21 Այն տան Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ըսաւ, Տէր,
 քանի՞ անգամ եթէ եղբայրս ինձի դէմ մեղանչէ,
 22 ներեմ անոր. մինչև եթէ անգամ: Յիսուս անոր
 ըսաւ, Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եթէ անգամ,
 23 հապա մինչև եթէ անասուն անգամ եթէ: Ասոր հա-
 մար երկիրնքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագա-
 ւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց:
 24 Ու երբ սկսաւ առնել, ասոր հագար տաղանդի
 25 պարտական մը բերուեցաւ իրեն: Բայց անիկա վճա-
 րելու կարողութիւն չունենալով, իր տէրը հրաման
 ըրաւ որ անիկա և անոր կինը ու որդիները և անոր
 բոլոր ունեցածը ծախուին, ու ոչ ոք չմարտի:
 26 Իսկ ծառան անոր առջև խնայով երկրպագութիւն
 կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինձի և ամէնը
 27 քեզի վճարեմ: Եւ այն ծառային տէրը վրան խղճա-
 րով արձակեց զանիկա, ու պարտքը շնորհեց անոր:
 28 Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը
 գտաւ որ իրեն հարեւր դահեկան պարտք ունէր, ու
 զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ
 29 ինձի ունեցած պարտքդ: Ուստի անոր ծառայակիցը
 անոր ստքը ինկաւ, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Համ-
 30 բերէ ինձի ու քեզի կը վճարեմ: Եւ ինք չէր ու-
 ղէր, հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկա, մինչև որ
 31 պարտքը վճարէ: Երբ իր ծառայակիցները տեսան
 եղած բաները, խիստ տրտեցան, ու եկան իրենց
 32 տէրոջը հասկցուցին ըստը եղածը: Այն տան անոր
 տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Չար ծառայ,
 այն բոլոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինձի աղաչե-

*Ուրիշ, ամէնը քեզի

33 լուգ համար. Ուրեհ պետք չէ՞ր քեզի ալ քու ծա-
 34 սույակցիդ ողորմիլ, ինչպէս ես քեզի ողորմեցայ:
 35 զանիկա, մինչև որ իր բարբ արարաք վճարէ: Այս-
 պէս իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեր
 սիրտերէն չէք ներեր ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց
 յանցանքները:

ԳԼ. ԺԹ

1 Աւ եղաւ որ երբ Յիսուս այս խօսքերը լսնաց, Գա-
 լիլեայէ ելաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները
 2 Յորդանանու անդիի կողմը: Եւ անոր ետեւէն շատ
 Ժողովուրդներ գացին, ու հսն բժշկեց զանանք:
 3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով՝ զանիկա կը
 փորձէին, ու կ'ըսէին թէ Արժա՞ն է որ մարդ մը իր կինը
 4 արձակէ ամէն պատճառի համար: Անիկա ալ պա-
 տասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր
 թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց
 5 զանոնք՝ ու ըսաւ, Ասոր համար մարդ էր հայրը ու
 մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, ու երկուքը
 6 մէկ մարմին պիտի ըլլան: Ուստի ա՛լ երկուք չեն,
 հասարակ մարմին. ուրեմն զայն որ Աստուած միա-
 7 լորեց՝ մարդ թող չզլատէ: Ըսին իրեն, Հասարակ
 սէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և
 8 արձակել: Ըսաւ անոնց, Մոյսէս ձեր սիրտերուն
 կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կի-
 ներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն այնպէս չեղաւ:
 9 Սակայն ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ աւանց պտնկութեան
 պատճառի իր կինը արձակէ և ուրիշ մը տանէ,

չնութիւն կ'ընէ. և ով որ արձակուածը տանէ, շնու-
 10 թիւն կ'ընէ: Իր աշակերտները ըսին իրեն, Եթէ այդ-
 պիտի բան կայ երկուն ու կնոջ մէջտեղ, չամուսնա-
 11 նայը աղէկ է: Եւ ինք անոնց ըսաւ, Ամէնը բաւա-
 կան չեն այդ բանին, հասարակ անանք՝ որոնց արուած
 12 է: Վասն զի կան ներքիններ՝ որոնք էրէնջ մօրը սր-
 վայնէն այնպէս ծնան, և կան ներքիններ՝ որոնք
 մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան ներքիններ՝ որոնք
 ինքզինքնին ներքինի ըրին երկինքի թագաւորու-
 թեանը համար. ով որ կրնայ տանիլ՝ թող տանի:
 13 Այն ատեն մանր ազգք բերուեցան իրեն, որպէս զի
 անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղթք ընէ, ու աշակերտ-
 14 ները կը յանդիմանէին զանոնք: Բայց Յիսուս ըսաւ,
 Թող տուէք այդ մանր աղոյցը, և մի արդիւնք տանք
 ինծի դալէն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
 15 այդպիսիններուն է: Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն
 ետև գնաց անկէ:
 16 Եւ ահա մէկը մօտենալով ըսաւ անոր, Բարի վար-
 դապեա, ի՞նչ բարի գործ եմ, որպէս զի յաւի-
 17 տնական կեանքը ընդունիմ: Եւ անիկա ըսաւ ա-
 նոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանեա. մէկէն զատ բարի
 չկայ, որ է Աստուած. հասարակութէ կ'ուզես կեանքը
 18 մանել, պատուիրանքները պահէ: Ըսաւ անոր,
 Որո՞նք. և Յիսուս ըսաւ, Ասոնք. Սպանութիւն մի
 19 ըներ, Ծնութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ,
 Սուտ վկայութիւն մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ
 պատուէ, և Քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես:
 20 Պատանին ըսաւ անոր, Ասոնք ամէնը մանկութե-
 նէս ի վեր պահեր եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ:
 21 Ըսաւ անոր Յիսուս, Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ,

- գնա ունեցածդ ծախէ և տուր աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետեւէս:
- 22 Երբ պատանին այս խօսքը լսեց՝ արտօմած գնաց, վաճն զի շատ ստացուածք ունէր:
- 23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ եր-
- 24 կինքի թագաւորութիւնը: Գործեալ կ'ըսեմ ձեզի, Գիւրբին է որ *ուղար ստեղին ծախէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ:
- 25 Աշակերտները երբ լսեցին, շատ զարմացան ու ըսին,
- 26 Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ: Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է:
- 27 Այն ատեն Պետրոս պատասխան առաւ ու ըսաւ անոր, Ահա մենք ամէն բան թողուցինք և քու ետե-
- 28ւեդ եկանք. ուստի մեզի ի՞նչ պիտի ըլլայ: Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ դուք որ իմ ետեւէս եկաք, †միւսանգամ՝ գալուստին՝ երբ Որդին մարդոյ իր փառաց ամբողջ նստի, դուք ալ տասուերկու ամիսներու վրայ պիտի նստիք՝ Իորա-
- 29յելի տասուերկու ցեղերը գատելու: Եւ ով որ թողուց տուներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ սրգիներ, կամ արտեր իմ անուանս համար, հարելապատիկ պիտի առնէ, և յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ:
- 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յետիններ՝ առաջին:

*Ուստի, պարանը
†Յուս. վերտախն ծննդեան մէջ

ԳԼ. Ի

- 1 Քանզի երկինքի թագաւորութիւնը տանուտէր մարդու մը նման է, որ առաւուսնց կանուխ ելաւ՝ իր սյ-
- 2 գիին համար բանուորներ բռնելու: Եւ բանուորներուն հետ օրը մէկ դահէկանի խօսք կապեց, ու զա-
- 3 նոնք զրկեց իր սյգին: Եւ ժամը երեքին տանները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որոնք շուկային մէջ պա-
- 4 բազ կայներ էին. Ու ըսաւ անոնց, Գուք ալ գացէք է՛մ սյգիս, և ինչ որ արժան է՝ կու տամ՝ ձեզի:
- 5 Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժամը վեցին և ժամը 6 իննին տանները ելաւ՝ սյնպէս ըրաւ: Եւ ժամը տասնըմէկին տանները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որոնք պարապ կայներ էին, ու անոնց ըսաւ, Ինչ՞ու հա-
- 7 ըլլօր օրը պարապ կայներ էք: Ըսին իրեն, Անոր համար որ մէ՛կը մեզ վարձքով չըռնեց. ըսաւ անոնց, Գուք ալ սյգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի
- 8 առնէք: Եւ երբ իրիկուն եղաւ, սյգիին սէրը իր անտեսին ըսաւ, Բանուորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր՝ վերջիններէն սկսելով մինչև տու-
- 9 ջինները: Ու երբ եկան անոնք որ ժամը տասնըմէկին 10 գացեր էին, մէյմէկ դահէկան առին. Եւ առաջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու
- 11 անոնք ալ առին մէյմէկ դահէկան: Երբ առին տանուտէրոջ դէմ արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին թէ
- 12 Այդ վերջինները մէկ ժամ՝ զսրծեցին, և զանոնք հաւատար ըրիւր մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու
- 13 տագութիւնը քաշեցինը: Անիկա պատասխան առաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր, ես քեւ չեմ

զրկեր. չէ՞ որ դուն ինծի հետ մէկ դահեկանի խօսք
 14 կապեցիր. Առ քուհդ ու գնան. կ'ուզեմ որ այս վեր-
 15 ջնինքն քեզի քանչէ՞ պէս տամ: Կիթէ ես իշխանու-
 թիւն չունիմ՝ իմ բաներուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ
 16 եմ: Այսպէս յետիւնները առաջին պիտի ըլլան, և
 առաջինները յետին. վասն զի կանչուածները շատ
 են, բայց ընտրուածները քիչ:
 17 Առ երբ Յիսուս Նրուսաղէմ կ'էլլէր, ճամբան տա-
 ուերկու աշակերտները իրեն հետ առաւ առանձին,
 18 ու ըսաւ անոնց, Ահա Նրուսաղէմ կ'էլլենք, և Որ-
 դին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն
 ու դպիրներուն, և զանիկա մահուան պիտի դատա-
 19 պարտեն: Եւ զանիկա հեթանոսներուն պիտի մատ-
 նեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խօսք հասնելու. ու
 երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ:
 20 Այն ատեն Զերեղէտի որդիներուն մայրը իր որ-
 դիներուն հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր
 21 ու բան մը կը խնդրէր անիկէ: Ան սը ըսաւ անոր,
 Ի՞նչ կ'ուզես: Ըսաւ անոր, Ըտէ որ այս իմ երկու
 որդիներս մէկը աջ կողմի՛ և միւսը ձախ կողմի՛
 22 նստին քու թագաւորութեանդ մէջ: Պատասխան
 տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չէք գիտեր ի՞նչ կը խնդ-
 րէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը զոր ես պիտի խմեմ,
 23 կամ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ, զոր ես պիտի
 մկրտուիմ. ըսին իրեն, Կրնանք: Եւ ըսաւ անոնց,
 իմ գաւաթս պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնով
 զոր ես մկրտուելու եմ, պիտի մկրտուիք. բայց իմ
 աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիր՝ իմն չէ տար, հա-
 24 պս որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս: Առ երբ

4- տարը աշակերտները լսեցին, այն երկու եղբայր-
 25 ներուն նեղացան: Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք
 ու ըսաւ, Կիտէք որ ազգերուն իշխանները կը սիրեն
 26 անոնց, և մեծամեծները կ'իշխեն անոնց. Բայց ձեր
 մէջ այնպէս պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ սլ որ մեծ
 27 ըլլալ կ'ուզէ, թող անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ.
 28 Կա ձեր ծառան ըլլայ. Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
 սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւ-
 րութիւն ընելու և իր կեանքը շատերու համար
 փրկանք տուաւ:
 29 Առ երբ անոնք Երիքովէ ելան, մեծ բազմութիւն
 30 անոր ետեւէն դնաց: Եւ ահա ճամբուն քով երկու
 կոյր նստած էին. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի,
 աղաղակեցին ու ըսին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի
 31 Գաւթի: Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք
 որ լսեն, բայց անոնք ա՛լ աւելի կ'աղաղակէին ու
 32 կ'ըսէին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի Գաւթի: Եւ Յի-
 սուս կանգ առնելով՝ կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ
 33 կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: Ըսին անոր, Տէր, որ աչքեր-
 34 նիս բացուին: Եւ Յիսուս խցճովով՝ անոնց աչքերուն
 դպաւ, և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան, ու
 անոր ետեւէն դացին:

- 1 Առ երբ Նրուսաղէմի մօտեցան ու եկան Բեթփաղէ
- դէպի Զիթենեաց լեռը, այն ատեն Յիսուս էջ աշա-
- 2 կերաներէն երկուքը զրկեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
- այդ ձեր գիմնացի գեղը, և շուտ մը պիտի գանէք

- կապուած էջ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձա-
- 3 կեցեք զանաւոր ու ինծի բերեք. Եւ եթէ մէկը ձեզի բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պետք են. և շուտ մը
  - 4 զանոնք պիտի զրկէ: Այս ամէն բաները եղան, որպէս զի կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ.
  - 5 Ըսէք Սիոնի աղջկան, Ահա քու Թագաւորդ քեզի կու գայ, հեղ, ու իշու վրայ հեծած և իշու ձաղի,
  - 6 աւանակի, վրայ: Եւ աշակերտները դաջին, և ինչ-
  - 7 պէս Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու բերին էջը ու աւանակը, և անոնց վրայ իրենց հանդերձները
  - 8 դրին, ու հասաւ անոնց վրայ: Եւ ժողովուրդէն շատեր իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն վրայ կը տարածէին: Եւ ժողովուրդները, որոնք առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովաննա Որդւոյ Գաւթի, որ հնետ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Ովաննա ի բարձունս:
  - 10 Ու երբ անիկա Երուսաղէմ մտաւ, ըսողքաւորքը
  - 11 շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է սա: Իւ ժողովուրդները ըսին, Ասիկա Յիսուս մարգարէն է Գալիլէայի Կաղարէթէն:
  - 12 Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դարս հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, և սասկ փոխողներուն սեղանները ու
  - 13 աղանձի ծախողներուն աթոռները կործանեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի. ըսոյց դուք ասիկա աւաղակներու սյր ըրէք:

*Ո՞րն է, նստեցուցին

- 14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն,
- 15 և բժշկեց զանոնք: Երբ քահանայապետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշքները, և աղաքը որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
- 16 Ովաննա Որդւոյ Գաւթի, բարկացան. Ու ըսին անոր, Կը լսես ինչ կ'ըսեն ասոնք. և Յիսուս ըսաւ անոնց, Այո. բնու չէ՞ք կարդացեր, թէ Մանկանց ու կաթնիկեր աղոց բերնէն գովուած իւն կատարեցիր:
- 17 Եւ թողուց զանոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթանիա ելաւ, ու գիշերը հան կեցաւ:
- 18 Եւ առաւուսանց երբ քաղաքը կը դառնար, անօթե-
- 19 ցաւ. Ու ճամբուն վրայ թփերի մը տեսնելով քովը գնաց, և անոր վրայ տերեւներէն զատ բան մը չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ասկէ ետեւ քեզմէ պտուղ
- 20 չըլլայ յաւիտեան. և իսկոյն թփէն չորցաւ: Եւ աշակերտները երբ տեսան, զարմացան ու ըսին թէ
- 21 Ի՞նչպէս թփէն շուտ մը չորցաւ: Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Եթէ հաւատք ունենայք ու չերկմտիք, ոչ թէ միայն այդ թփերիին եղածը պիտի ընէք, հապա նաեւ եթէ այս լեռանը ըսէք, Ելի՛ր, ու ծովը ինկիր, պիտի ըլ-
- 22 լայ: Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատարմով կը խնդրէք, պիտի առնէք:
- 23 Ու երբ անիկա տաճարը եկաւ, քահանայապետները և ժողովուրդին ճերերը անոր մօտեցան երբ կը սորվեցներ, ու ըսին, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխա-
- 24 նութիւնը: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, զոր եթէ ինծի ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ՝ թէ ի՞նչ իշխա-

- 25 նութիւնով կ'ընեմ այս բաները: Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրկէ՞ էր, երկինքէն թէ մարդօցմէ.
- 26 և անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ բռնեք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի բռնէ չապա ինչո՞ւ չհաւատացիր անոր. իսկ եթէ բռնեք՝ Մարդօցմէ, ժողովուրդէն կը վախճանք, վասն զի բարձր ալ Յով-
- 27 հաննէսը իբրև մարդարէ կ'ընդունին: Եւ պատասխան տարով Յիսուսի՝ լսին, Չեմք գիտեր. և ինք բառ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ բռնէ թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:
- 28 Բայց ի՞նչպէս կ'երեսնայ ձեզի. մարդ մը երկու որդի ունէր, ու դնաց առաջինին ըսաւ, Որդեակ,
- 29 դնա այսօր այդիկս մէջ գործէ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզէր ելնալ. բայց ետքը
- 30 զզջացաւ ու դնաց: Միւսին ալ դնաց և այնպէս ըսաւ. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կ'եր-
- 31 թամ, աէր. և չգնաց: Հիմա այս երկուքէն ո՞րը էջ չօրը կամքը կատարեց. ըսին անոր, Առաջինը. Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ մաքաւար-
- 32 տուծոյ թագաւորութիւնը: Վասն զի Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք ա-
- 33 նոր չհաւատացիք. բայց մաքաւորները ու պոռնիկ-
- 34 մը գնաց: Երբ պտուղի ժամանակը մօտեցաւ, իր

- ծառաները մշակներուն զրկեց, որպէս զի անոր
- 35 պտուղները տանեն: Եւ մշակները անոր ծառաները բռնեցին, մէկը ձեռեցին, միւսը սպաննեցին, մէկ ու-
- 36 ըրչը քարկոծեցին: Նորէն ուրիշ ծառաներ զրկեց առաջիններէն շատ, և անոնց ալ այնպէս ըրին:
- 37 Վերջը իր որդին զրկեց անոնց՝ ըսելով, Թէրէ-
- 38 ամչնան իմ որդիկս: Բայց մշակները երբ տեսն որ-
- 39 դին, իբարու ըսին, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զա-
- 40 նիկա սպաննեք ու անոր ժառանգութեանը տիրեցէք:
- 41 Եւ առին զանիկա, այդիկէն դուրս հանեցին ու սպան-
- 42 նեցին: Ուստի երբ այդիկն տէրը գոյ, ի՞նչ պիտի
- 43 ընէ այն մշակներուն: Ըսին իրեն, Այն չարերը չա-
- 44 բաւար պիտի կորսնցնէ, և այդին պիտի յանձնէ ու-
- 45 ըրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանա-
- 46 կին պիտի ամս իրեն: Ըսաւ անոնց Յիսուս, Բնաւ չէ՞ք կարգացիր զիրքին մէջ, Այն քարը զոր շինող-
- 47 ները անարգեցին, անիկա անկիւնին զլուխը եղաւ. ասիկա Տէրոջմէն եղաւ և զարմանալի է մեր աչքե-
- 48 բուն: Ասոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Աստուծոյ թա-
- 49 գաւորութիւնը ձեզմէ պիտի տանուի, ու այնպիսի
- 50 աղբի մը պիտի արուի՝ որ անոր պտուղները բերէ: Եւ
- 51 ով որ սոս քարին վրայ իյնայ, պիտի կտորտի, և սրու
- 52 վրայ որ իյնայ, պիտի փարէ զանիկա:
- 53 Ու երբ քահանայապետները և փարիսեցիները ա-
- 54 նոր սառակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար
- 55 կ'ըսէր. Եւ կը փնտռէին իւր ի՞նչպէս բռնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախցան, վասն զի մարդարէի
- 56 պէս կ'ընդունէին զանիկա:

ԳԼ. ԽԲ

1 **Ք**արձեալ պատարասն տուաւ Յիսուս և առական-
 2 ըով ըսաւ անոնց, երկինքի թագաւորութիւնը թա-
 3 գաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր սրգւոյն համար
 4 հարսնիք ըրաւ: Եւ իր ծառաները զրկեց, որպէս զի
 5 կանչէն հարսնիքի հրաւիրուածները, և անոնք չու-
 6 ղեցին գալ: Նորէն ուրիշ ծառաներ զրկեց ու ըսաւ,
 7 Ըսէք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշ պատրաս-
 8 տեցի, զըւարակներս ու գէր կենդանիներս մըրթուած
 9 են, և ամէն բան պատրաստ է: Հարսնիք եկէք:
 10 Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր
 11 սրբը ու միւսը իր առուտուրին: Եւ ուրիշները անոր
 12 ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին:
 13 Թագաւորն ալ երբ լսեց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը
 14 զրկեց ու այն սպաննողները սատկեցուց, ու անոնց
 15 քաղաքը այրեց: Այն ատեն իր ծառաներուն ըսաւ,
 16 Հարսնիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները սր-
 17 ժանի չէին: Առտի գացէք ճամբու զլուխները, և
 18 ո՛վ որ գանկու ըլլաք, հարսնիքի հրաւիրեցէք: Եւ
 19 այն ծառաները ելան ճամբաներու վրայ, ու օվ որ
 20 գտան, թէ՛ չար և թէ՛ բարի, տանն ալ ժողկեցին,
 21 ու հարսնիքը հարսնետօրներով լեցուեցաւ: Եւ թա-
 22 գաւորը երբ մտաւ հարսնետօրները տեսնելու, հոն
 23 մարդ մը տեսաւ որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր:
 24 Եւ ըսաւ անոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար հոս մտար ա-
 25 ռանց հարսնիքի հանդերձ ունենալու: և անիկա
 26 պատմնաձեցաւ: Այն ատեն թագաւորը սպասուոր-
 27 ներուն ըսաւ, Կապեցէք ասոր սրքերը ու ձեռքերը,

և առէք ու հանեցէք զանիկա գուրսի խուարը: Հոն
 14 պիտի ըլլայ լալ ու ահաւանք կրճտել: Վասն զի
 15 կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ:
 16 Այն ատեն փարիսեցիները գացին խորհուրդ ըրին,
 17 թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն խօսքով: Եւ
 18 իրենց աշակերտները Հերոդէոսեաններուն հետ մէկ-
 19 տեղ զրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ, գիտե՞ք
 20 որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ
 21 ճամբան կը սորվեցնես, ու մարդո՛ւ համար հոգ-
 22 չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ:
 23 Առտի մեզի ըսէ, քեզի ի՞նչպէս կ'երևնայ, Կայսրին
 24 տուրք տալ արժան է՝ թէ ոչ: Յիսուս զիտնալով
 25 անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը
 26 փորձէք, կեղծաւորներ, Յուցուցէք ինձի տուրքին
 27 դրամը: և անոնք գահեկան մը բերին իրեն: Աւ ըսաւ
 28 անոնց, Ար՞՞ն է այս պատկերը ու զիւրը: Ըսին զայն
 29 որ Կայսրինն է: Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստու-
 30 ճոյն է՝ Աստուծոյ քա՛ղ-էս: Երբ լսեցին՝ զարմացան,
 31 և թողուցին զանիկա ու գացին:
 32 Նոյն օրը անոր քով եկան սագուկեցիները, որոնք
 33 կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝
 34 Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, Եթէ մէկը
 35 առանց զուտկի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը
 36 առնէ անոր կինը, և իր եղբորը զուտկ հասնէ: Արդ
 37 եօթը եղբայրներ կային մեր մէջ. և առաջինը կին
 38 առաւ՝ ու մեռաւ, և զուտկ չունենալուն համար
 39 իր կինը ձգեց իր եղբորը: Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
 40 երրորդը՝ մինչև եօթներորդը: Ամէնէն ետքը կինն ալ
 41 մեռաւ: Աւրի՛ն յարութեան ատեն այն եօթնէն

որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի ամէնն ալ զանի-
 29 կա քն ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝
 անոնց ըսաւ, Գու՛ք մոլորած էք, որ ո՛չ զիրեքեր զի-
 30 տէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը. Գանդի յարու-
 թեան ատեն ոչ կին կ'աւանեմ և ոչ էրկան կը
 տրուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակ-
 31 ներուն պէս են : Բայց մեռելներուն յարութիւն
 աւանելուն համար՝ չէ՞ք կարգացեր Աստուծոյ մէկի
 32 ըսուած խօսքը. Ես եմ Արրահասի Աստուածը, և
 Իսահակի Աստուածը, ու Յակարի Աստուածը. Աստ-
 ուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանի-
 33 ներուն : Աւ ժողովուրդները լսելով՝ կը զարմանային
 անոր վարդապետութեանը վրայ :
 34 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անիկա պա-
 պանձեցուց սաղուկեցիները, մէկտեղ ժողովուեցան.
 35 Եւ անոնցմէ մէկը, օրինական մը, հարցուց, զանիկա
 36 փորձելով, ու ըսաւ, Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանքը
 37 մեծ է օրէնքին մէջ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գու՛՛ք
 Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր
 38 անձովդ ու քու բոլոր միտքովդ. Այս է առաջին ու
 39 մեծ պատուիրանքը : Աւ երկրորդը ասոր նման, Գու՛՛ք
 40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : Այս երկու պատ-
 աւիրանքէն կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարե-
 ները :
 41 Աւ երբ փարիսեցիները ժողովուեցան, Յիսուս հար-
 42 ցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ի՞նչ կար-
 43 ծիք ունիք. անիկա որո՞ւն որդին է : Ըսին իրեն, Գա-
 ւիթի : Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հապա ի՞նչպէս Գաւիթ
 44 Հոգիով զանիկա Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ, Տէրը իմ
 Տէրջոյ ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմն, մինչև քու

45 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ : Աւ-
 րեմի եթէ Գաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս
 46 անիկա անոր որդին կ'ըլլայ : Եւ մէ՛կը չէր կրնար
 անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն ետև
 մէ՛կը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնել :

1 Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
 2 իր աշակերտներուն ու ըսաւ, Մովսէսի ամօրու
 3 դպիրները և փարիսեցիները նստած են. Աւրեմի ինչ
 որ ձեզի կ'ըսեն որ պահէք, պահէքք ու ըրէք, բայց
 4 անոնց գործերուն պէս մի ընէք, վասն զի կ'ըսեն ու
 4 չեն ընել : Գանդի ծանր և ատանելու դժուար բեռներ
 կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
 5 իրենց մատովը չեն ուզեր զսննդը շարժել : Եւ իրենց
 6 ամէն գործերը մարդոց երեւնալու համար կ'ընեն.
 7 Կը լայնցնեն իրենց զբաղանակները ու կ'երկնցը-
 8 նեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ընթրիք-
 9 ներու մէջ առաջին բազմացիները կը սիրեն, և ժողո-
 վարաններուն մէջ առաջին ամուսնու, ու շուկա-
 7 ներուն մէջ բարեւները : Եւ մարդոցմէ Ռաբբի, Ռաբ-
 8 բի կոչուել : Բայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք, վասն
 զի ձեր Աստուցիչը մէկ է, այսինքն՝ Քրիստոս. և դուք
 9 ամէնդ եղբայր էք : Աւ երկրի վրայ մ'ա՛րք ձեզի Հայր
 մի կոչէք, վասն զի ձեր Հայրը մէկ է, որ երկինքն է :
 10 Եւ դուք սուսուցիչներ մի կոչուիք, վասն զի ձեր Ա-
 11 սուցիչը մէկ է, այսինքն՝ Քրիստոս : Եւ ձեր մէջէն
 12 մեծը ձեր սպասուորը պիտի ըլլայ : Այլ որ իր անձը

կը բարձրացնէ, պիտի խնայր՛ն, և ով որ էր անձը
 կը խնայր՛ն հեցնէ, պիտի բարձրանայ: 13 Բայց վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
 ցիներ, որ երկինքի թագաւորութիւնը մտրդոց առ-
 ջն կը գոցէք. քանզի դուք չէք մտներ, և մանող-
 14 ներն ալ չէք թողուր որ մտնեն: Վա՛յ ձեզի, կեղ-
 ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ որբեւարինե-
 րուն առնելը կ'ուռէք, ու Բարբոց երեւնալու հա-
 մար աղօթքը կ'երկնցնէք. անոր համար աւելի դա-
 15 մապարտութիւն պիտի ընդունիք: Վա՛յ ձեզի, կեղ-
 ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցա-
 մար կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու, ու երբ
 16 ըլլայ, զանկա ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհնէի
 որդի կ'ընէք: Վա՛յ ձեզի, կոյս առաջնորդներ, որ
 կ'ըսէք թէ Ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բան
 17 մը չէ, բայց ով որ տաճարին մէջի սակին վրայ եր-
 դում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ: Ով յիմարներ ու
 18 կոյրեր, ո՞րը մեծ է, սակին թէ տաճարը որ կը
 սրբացնէ սակին: Եւ թէ՛ Ով որ սեղանին վրայ եր-
 19 դում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի
 պատարագին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ'ըլ-
 20 Լայ: Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, պատարագը
 թէ սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը: Ուստի ով
 21 որ սեղանին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր
 վրայ և անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ. Եւ ով
 22 որ տաճարին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ ա-
 նոր վրայ և անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ ով որ
 23 կրկինքի վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ Ատու-
 ծոյ աթուին վրայ և անոր վրայ նստողին վրայ:
 Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ,

որ անանուխին ու սամթիին և չամանին տատնորդը
 կը վճարէք, ու կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բա-
 24 ները, դատաստանը և սորմութիւնը ու հաւատքը.
 25 ասոնք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգել: Այլը ա-
 ռաջնորդներ՝ որ մշտուկը կը բռնէք և ուշտը կը
 26 կլէք: Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
 ցիներ, որ գաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը
 մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և *անիրա-
 27 ւութեամբ լեցուն են: Այլը փարիսեցի, առաջ դա-
 28 ւաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որպէս զի
 29 անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ: Վա՛յ ձեզի,
 կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ կը նմանիք
 ծեփած գերեզմաններու, որմք դուրսէն գեղեցիկ
 կ'երեւան, և ներսէն մուսկէնքու սկորներով և ամէն
 30 ինչ պղծութիւնով լեցուն են: Նոյնպէս դուք դուր-
 31 սէն մտրդոց արդար կ'երեւնաք, ու ներսէն կեղծա-
 32 ւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք: Վա՛յ
 33 ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ մտր-
 գարէներուն տապանները կը շինէք, և արգարներուն
 34 գերեզմանները կը զարդարէք: Ու կ'ըսէք, Եթէ մեր
 հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարդարէնե-
 35 րուն տրեանը մասնակից չէինք ըլլար: Ուրիմն դուք
 36 ձեր վրայ կը վկայէք թէ անոնց զաւակներն էք՝ որ
 37 մտրգարէները կը սպաննէին: Ուրի՛ գուք ալ ձեր
 38 հայրերուն չափը լեցուցէք: Օձեր, իժերու ծնունդ-
 39 ներ, Ընչպէս պիտի փախչիք գեհնէին դատապար-
 40 տութենէն: Ատոր համար ահա ես կը զրկեմ ձեզի
 մտրգարէներ և իմատուներ ու դպիրներ, և անոնցմէ

*Ո՛րն է, անբարեխաւնութեամբ

47 Դէ՛ր Կաթնէնէրը պիտի սպաննէք ու խաչը հանէք, և մէկ
 քանինները ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի ծե-
 35 ծէք, ու քաղաքէ քաղաք հայրածէք: Որպէս զի երկրի
 վրայ թափուած բոլոր արդար արեւնը ձեր վրայ
 դայ, արդար Աբելի արեւնէն մինչև Բարաբելայի
 36 սրգւոյն Զաքարիայի արեւնը, զոր տաճարին ու սե-
 զանին մէջտեղ սպաննեցիք: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 Այս ամէն բաները պիտի դան սյս ազգին վրայ:
 37 Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները
 կը սպաննէիր, ու քեզի զրկուածները կը քարկո-
 ծէիր, քանի անգամ քու աղաքներդ ժողովել ու-
 զեցի, ինչպէս հաւր իր ձագերը թեւերուն տակ
 38 կը ժողվէ, և դուք չուղեցիք: Ահա ձեր տունը ձեզի
 39 աւերակ պիտի մնայ: Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ա՛լ
 սակէ ետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև ըսէք, Օրհ-
 նեալ է ան որ Տէրօջը անունովը կու դայ:

ԳԼ ԻԳ

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու
 աշակերտները անոր քով գացին տաճարին շէնքերը
 2 իրեն ցուցնելու: Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Չէ՞ք տես-
 ներ այդ ամէն բաները: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Պի-
 տի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի:
 3 Ու երբ անկիա Ձիթենեայ լեռը նստեր էր, աշա-
 կերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին. Ըսէ՛ մեզի,
 երբ պիտի բլլան այդ բաները. և քու գալուստիդ
 4 ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի բլլայ: Եւ
 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ձգոյշ
 5 կեցէք, չբլլոյ որ մէկը ձեզ խարէ: Վասն զի շատերը

պիտի դան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիս-
 6 տոսը, ու շատերը պիտի մըլտրեցնեն: Եւ պիտի լսէք
 պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր. զգոյշ
 կեցէք որ չխռովիք. վասն զի այն ամէն բաները
 7 պէտք է որ բլլան, բայց դեռ վերջը չէ: Վասն զի
 սոգ սոգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
 թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
 մահատարածամիտ և երկրաշարժութիւններ պիտի
 8 բլլան: Բայց ատնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են:
 9 Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն և ձեզ
 պիտի սպաննեն, ու իմ անունան համար ամէն ազ-
 10 զերուն տակի պիտի բլլաք: Եւ այն ատեն շատերը
 պիտի դայթակղին, ու մէկզմէկ պիտի մատնեն և
 11 մէկզմէկ պիտի տան: Եւ շատ սուտ մարգարէներ
 12 պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մըլտրեցնեն. Եւ անօ-
 ընտութեան շտանալուն համար շատերուն սերը պի-
 13 տի պողի: Բայց սվ որ մինչև վերջը համբերէ, անկիս
 14 պիտի սպրի: Եւ արքայութեան սյս աւետարտնը
 բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
 սոգերուն վկայութիւն բլլալու, և անկէ ետև վերջը
 պիտի դայ:
 15 Ուստի երբ տեսնէք աւերմունքին սոգութիւնը՝ որ
 Գանիել մարգարէին ձեռքով ըսուած է, թէ սուրբ
 տեղը կը կենայ. (ով որ կարդայ, թող հասկնայ.)
 16 Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեւները թող
 17 փոխչին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր
 18 տունէն բուն մը առնելու. Եւ ան որ սրտին մէջ է,
 19 թող ետ չգառնայ իր հանգերձները առնելու: Բայց
 վա՛յ այն օրերը յիկ եղողներուն ու ծիծ առողնե-
 20 թուն: Եւ աղօթք բրէք որ ձեր փոխչիր ձմուր չըլ-

21 լայ, ոչ ալ շարժթ օրը. Քանզի այն ատեն այնպիսի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որու նմանը աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ:

22 Եւ եթէ այն օրերը չբերնային, բնաւ մարմին մը պիտի չտարեր. բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը

23 պիտի քիչնան: Այն ատեն եթէ մէկը ձեզի բտէ թէ Ահա հոս է Քրիստոսը կամ Հոն, մի հաւատար.

24 Վասն զի սուտ Քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որ եթէ կարելի է՝ ընտրեալներն ալ մոլորեցնեն: Ահա ձեզի առաջուրն է ըսի: (26) Ուստի եթէ ձեզի ըսեն թէ Ահա անապատին մէջ է, մի ելլէք. և Բէ՛ Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է, մի հաւատար:

27 Վասն զի ինչպէս փայլակը արեւելքէն կ'իլլէ ու մինչև արեւմուտք կ'երեւնայ, այնպէս պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը: Քանզի ուր մեռած մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին արծիւները:

29 Եւ շուտ մը այն նեղութեան օրերէն ետեւ արեւազարդ պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի իջնան, ու երկինքի դօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ, ու այն ատեն երկրի բոլոր ազգերը կ'ոճ պիտի ընեն, ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպերուն:

31 վրայ եկած դօրութիւնով ու մեծ փառքով: Եւ անիկա իր հրեշտակները պիտի զրկէ մեծաձայն փողով, ու պիտի ժողովին իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը:

32 Թղենիէն առաւ մը սարվեցէք. որ երբ անոր ուտերը կը կակուղնան ու տերեւները կը ցցուին, գի-

33 տէք թէ ամառը մտա է: Նոյնպէս դուք երբ այս ամէն բաները տեսնէք, զիտցէք որ մտա է գոնեւրուն:

34 քով: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս ազգը պիտի

35 չանցնի մինչև այս ամէն բաները ըլլան: Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին:

36 Իսկ այն օրուան և այն ժաման և համար մարդ չգիտեր, ոչ ալ երկինքի՝ *հրեշտակները, հասցա

37 միայն իմ Հայրս: Բայց ինչպէս Նոյի օրերը եղաւ, Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ:

38 Քանզի ինչպէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ, կ'ուտէին, կը խմէին, կին կ'առնէին ու երկան կու

39 տային, մինչև այն օրը որ Նոյ առաջանը մտաւ, Եւ չգիտցան՝ մինչև ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը վերցուց, Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ:

40 Այն ատեն Եբէ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան,

41 մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Եւ Եբէ երկու կին մէկ ազօրքի մէջ աղալու վրայ գանուին, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի:

42 Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ

43 ո՞ր ժաման ձեր Տէրը կու գայ: Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ ասոնաւորը զիտնար թէ քէչէրուս ո՞ր պահաւն գողը կու գայ, արթուն կը կենար և թող չէր

44 տար որ իր տունը ծակեն: Անոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ

45 այնպիսի ժամա մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր: Ուստի ո՞վ է այն հաւատարիմ ու իմաստուն ճառան՝ զոր իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ, որպէս զի

*Ո՞րն է, հրեշտակները, և ոչ Որդին

- 46 ասեանին անոնց կերակուր տայ: Երանի՛ ե այն ծա-
 47 ուսյին, զոր իր տէրը եկած ասեան այնպէս ըրած պի-
 48 ցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա: Հապա եթէ այն
 49 չար ծառան իր սրտին մէջ ըտէ, Իմ տէրս իր գայր
 50 կ'ուշացնէ: Եւ սկսի իր ծառայակիցները ծեծել, ու
 51 գինափերուն հետ ուտել ու խմել, Այն ծառային
 տէրը պիտի դայ քնի՛ք: որ մը՝ որ չպատեր, և քնի-
 պիտի քնի՛ք: որ չգիտեր: Եւ զանիկա մէջտեղէն
 պիտի կարէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
 պիտի դնէ: Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ահաւաներ կրճտել:

ԳԼ ԻԵ

- 1 Այն ասեան երկինքի թագաւորութիւնը պիտի
 նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապտերները առ-
 2 նելով՝ փեասն դիմաւորելու ելան: Ասոնցմէ հինգը
 3 խմատուն էին, և հինգը յիմար: Յիմարները առին
 4 իրոց լապտերները, ու իրենց հետ իւզ չառին
 5 մաններով իւզ ալ առին: Եւ երբ փեասն ու շացաւ,
 6 առնն ալ թմրեցան ու քնացան: Եւ կեսգիշերին
 7 մուտքեղու ելէք: Այն ասեան ըտոր կոյսերը ելան ու
 8 իրենց լապտերները շիտկեցին: Եւ յիմարները ըսին
 9 խմատուններուն, Տուէք մեզի ձեր իւզէն, վասն զի
 10 մեր լապտերները մարելու վրայ են: Պատասխան
 ասին խմատունները ու ըսին, Չըլլայ որ մեզի ու
 11 ձեզի չբաւարանանայ, այլ յաւէտ ծախողներուն
 12 դոցէք և գնեցէք ձեզի համար: Երբ անոնք գացին
 13 գնելու, փեասն եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր

- 11 հետ հարմիրը մտան, և դուռը գոցուեցաւ: Ետքը
 12 միւս կոյսերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի:
 13 Իսկ անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Չմարիս
 14 կ'ըսեմ ձեզի թէ Ես ձեզ չեմ ճանչնար: Ուրեմն
 15 արթուն կեցէք, վասն զի ո՛չ որը գիտէք և ո՛չ *ժամը:
 16 Ինչո՞ք ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը կան-
 17 չեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց յանձնեց:
 18 Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէկուն՝ երկուք,
 19 և մէկուն՝ մէկ, ամէն մէկուն իր կարողութեանը
 20 չափ, ու անմիջապէս ծամբայ ելաւ: Եւ ան որ հինգ
 21 տաղանդը առած էր, գնաց աննցմով գործ տեսաւ,
 22 և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ: Կամնապէս ան
 23 որ երկուքը առած էր, ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ:
 24 Իսկ ան որ մէկը առած էր, գնաց գետինը փորեց,
 25 և իր տէրոջը ստակը պահեց: Եւ աս ժամանակ ետեւ
 26 այն ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ
 27 ուղեց: Եւ հինգ տաղանդը աւնողը եկաւ՝ ուրիշ
 28 հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու ըսաւ, Տէր, հինգ
 29 տաղանդ յանձնեցիր ինձի, ահա ուրիշ հինգ տա-
 30 ղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ: Ըսաւ անոր իր տէրը,
 31 Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն որ քիչ
 32 բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քեզ շատ բաներու
 33 վրայ պիտի կեցնեմ: մտիր քու տէրոջդ ուրախու-
 34 թեանը մէջ: Երկու տաղանդը աւնողն ալ եկաւ ու
 35 ըսաւ, Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինձի, ահա
 36 ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ:
 37 Ըսաւ անոր իր տէրը, Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ
 38 ծառայ. դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ

*Ո՞րքա՞ն, ժամը, որուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ

եղար, քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ.
 24 մտիք քու տերջդ ուրախութեանը մէջ: Մէկ տա-
 զանդը աւանդն ալ եկու ու բաւ, Տէր, զիտէի որ
 դուն խիտ մարդ մըն ես, չսերմանած տեղէդ կը
 25 հնձես ու չցանած տեղէդ կը ժողվէս: Ուստի վախ-
 նայով՝ դոցի քու տաղանդդ գեանին սակ պահեցի.
 26 Գոհի ահա քուկդ քեզի: Պատասխան տուաւ անոր
 տէրը ու բաւ անոր, Չար և ծղլ ծառայ, զիտիկը
 որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած տեղէս
 27 կը ժողվեմ: Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ ստակս
 սեղանաւորներուն տայիր, որպէս զի եկած ատենս
 28 շահովը տունէի իմն: Արդ տուէք ստակ տաղանդը,
 29 ու ստոր տաղանդ ունեցողին տուէք: Վասն զի ա-
 մէն ունեցողին պիտի արուի, ու պիտի աւելնայ, և
 չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի աւնուի:
 30 Եւ այդ անպիտան ծառան դուրս խաւարը հանե-
 ցէք. հոն պիտի ըլլայ լալ ու տկուտներ կըճառէ:
 31 Ու երբ Արդին մարդոյ իր փառքովը դոյ, և բոլոր
 *ուրը հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն իր փա-
 32 ռաց ամբողջ պիտի նստի. Եւ անոր առջև պիտի
 ժողվուին բոլոր աղգերը, ու զոննք իրարմէ պիտի
 33 զատէ. Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցնէ,
 ու այծերը ձախ կողմը:
 34 Այն ատեն Թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն
 պիտի բռէ, Եկէք, իմ Հօրս օրհնածները, աշխարհի
 սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած Թագաւորու-
 35 Թիւնը ժառանգեցէք. Վասն զի անօթեցայ, և ինծի

*ՈՒՄԻՆՆԻ ԿԱՆԻՆ

ուտեղիք տուէք. ծարաւեցայ, ու ինծի խմցուցիք.
 36 օտարական էի, և զիս ներս առիք. Մերկ էի, և զիս
 հագուեցուցիք. հիւանդ էի, ու ինծի տես եկաք.
 37 բանտի մէջ էի, և ինծի եկաք: Այն ատեն արդար-
 ները անոր պատասխան պիտի տան ու բռնն, Տէր,
 ե՞րբ քեզ անօթեցած տեսանք ու կերակրեցինք, կամ՝
 38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք. Ե՞րբ քեզ օտարական տե-
 39 սանք և ներս առինք, կամ՝ մերկ՝ ու հագուեցու-
 40 ցինք. Ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք,
 ու քեզի եկանք: Եւ Թագաւորը պատասխան տալով
 պիտի բռէ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Որովհետեւ
 այս իմ եղբայրներուս ամէնէն պղտիկներէն մէկուն
 41 ըրիք, ինծի ըրիք:
 Այն ատեն ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի բռէ,
 Մէկդի դոցէք ինծմէ, անիծեալներ, յաւիտենական
 42 հրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Սատանայի ու իր
 հրեշտակներուն: Վասն զի անօթեցայ, և ինծի ու-
 43 տեղիք չտուէք. ծարաւեցայ, ու ինծի չխմցուցիք.
 44 Օտարական էի, և զիս ներս չառիք. մերկ էի, և զիս
 չհագուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ էի, և ինծի
 45 տես չեկաք: Այն ատեն անոնք ալ պատասխան պի-
 տի *տան ու բռնն, Տէր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթե-
 ցած, կամ ծարաւած, կամ օտարական, կամ՝ մերկ,
 կամ՝ հիւանդ, կամ՝ բանտի մէջ, ու քեզի սպասու-
 45 արութիւն չըրինք: Այն ատեն պատասխան պիտի
 տայ անոնց ու բռն, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Որով-
 հետեւ ատոնց ամէնէն պղտիկներէն մէկուն չըրիք,
 ինծի ալ չըրիք:

*ՈՒՄԻՆՆԻ, ԿԱՆ ԿԱՆՈՐ

- 46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տան-
ջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը:

ԳԼ ԻԶ

- 1 Ու երբ Յիսուս լինցուց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ
2 իր աշակերտներուն, Գիտէք որ երկու օրէն ետեւ
զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը
կըլլու:
- 3 Այն ատեն քահանայապետները ու դպիրները և
4 ժողովուրդին ծերերը ժողովուեցան քահանայապե-
5 տին սրահը, որուն անունը Կայիափա էր: Ու խոր-
6 հուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
7 մեռցնեն: Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ ամեն ատենը, որ-
8 պէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ:
- 9 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բարտ Սիմոնի
10 տունը, Կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրազին իւղի
11 շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
12 սեղան նստած էր: Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
13 լով՝ դժուարեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
14 ըլլայ: Քանզի այդ իւղը կրնար սուղ գնով ծախ-
15 սուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ: Եւ Յիսուս իմա-
16 նալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհասկիտ կ'ընէք
17 կներ: Քանզի ատիկա բարի գործ մը գործեց ինձի:
18 Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ու-
19 նէք, բայց զիս ամէն ատեն չունէք: Վասն զի ատիկա
20 որ այդ իւղը իմ մարմնիս վրայ թափեց, իմ թա-
21 ղուսիս համար ըրաւ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ
22 Բոցոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար:

- 14 Այն ատեն տասուերկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
15 կարիովտացի կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետներուն
16 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինձի ապ, ու ես ձեզի
17 մատնեմ՝ զանիկա: Եւ անոնք երեսուն -էլլ արծաթ-
18 մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ առնչ:
19 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը աշակերտները
20 Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞րք կ'ուզես որ քեզի
21 պատրաստեմք՝ զատիկը ուտելու համար: Եւ անիկա
22 ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
23 անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մտա է: ա-
24 շակերտներուս հետ մեկտեղ քու քովդ պիտի
25 ընեմ՝ զատիկը: Աշակերտներն ալ ըրին ինչպէս
26 Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ, ու պատրաստեցին զա-
27 տիկը:
- 28 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասուերկուքին հետ սե-
29 ղան նստաւ: Եւ քանի որ կ'ուսէին, ըսաւ, Ճշմարիտ
30 կ'ըսեմ՝ ձեզի որ ձեզիմէ մէկը զիս պիտի մատնէ: Ու
31 շատ արտաեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել
32 անոր, Տէր, միթէ ե՞ս եմ: Անիկա պատասխան տուաւ
33 ու ըսաւ, Ան որ ինձի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
34 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս: Յիսուսի Որդին մար-
35 դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար: Բայց
36 վա՛յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
37 կը մատնուի: աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
38 լար: Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

մատնէր՝ ու ըսաւ, Վարդապետ, միթէ ե՞ս եմ.
ըսաւ անոր, Գու՛ն ըսիր:

26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ,
օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ աշակերտներուն ու
27 ըսաւ, Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է իմ մարմինս: Եւ գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ,
28 Ամենդ ալ խմեցէ՛ք ասկէ. Վասն զի ասիկա է իմ
արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափ-
29 ուի մեղքերու թողութեան համար: Բայց կ'ըսեմ
ձեզի, Ասկէ ետեւ որթին բերքէն ընաւ պիտի չխմեմ
մինչև այն օրը՝ երբ ձեզի հետ զանիկա նոր խմեմ
իմ Հօրս թաղաւորութեանը մէջ:

30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետեւ Զիթ ենեաց
31 լեռք ելան: Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Գու՛ք
ամէնդ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք-
վան զի դրուած է թէ Հովիւք պիտի գարնեմ, ու
32 հօտին ոչխարները պիտի ցրուին: Բայց յարութիւն
սունելէս ետեւ ձեզմէ առաջ Գալիլէա պիտի եր-
33 թամ: Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր,
Թէպէտ ամէնն ալ քու վրայովդ գայթակղին, բայց
34 ես ընաւ պիտի չգայթակղեմ: Ըսաւ անոր Յիսուս,
Ճշմտիկա կ'ըսեմ քեզի, Այս գիշեր դեռ հաւք
35 չիօսած՝ երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս: Ըսաւ
անոր Պետրոս, Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ ըլլամ,
ընաւ քեզ պիտի չուրանամ. այսպէս կ'ըսէին նաև
ամէն աշակերտները:

36 Այն ատեն Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ որուն
անունը Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ աշակերտներուն,
Հոս նստեցէ՛ք մինչև որ ես երթամ հան աղօթք ընեմ:
37 Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը ու Զերեգէտի եր-

38 կու սրգինները, սկսաւ արտախլ ու վշտանալ: Այն
ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ արտում
39 է. հոս կեցէ՛ք ու ինձի հետ արթուն մնացէ՛ք: Ու
քիչ մը առաջ երթալով իր երեսին վրայ ինկաւ և
աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով Հայր իմ, եթէ կարելի
է, թող այս գաւաթը ինձ մէ անցնի. բայց ոչ թէ
ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս դուն ! Դե-
40 Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք քնացած
գտաւ, և ըսաւ Պետրոսի, Այդպէս մէկ ժամ նոյ
41 չկրցա՞ք ինձի հետ արթուն կենալ: Արթուն կեցէ՛ք
և աղօթք ըրէ՛ք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք.
42 հոգին յօժար է, բայց մարմինը տկար: Գարձեալ
երկրորդ անգամ զնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով
Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ այս գաւաթը ինձ մէ
անցնի առանց անկէ խմելուս, թող քու կոմքդ ըլ-
43 լայ: Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ, վասն
44 զի աչքերնին ծանրացած էր: Եւ թողուց զանոնք,
ու նորէն զնաց երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն
45 խօսքը ըսելով: Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն
ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետեւ քնացէ՛ք ու հանգչեցէ՛ք.
ասա ժամը հասաւ, և Որդին մորդոյ մեղաւորներուն
46 ձեռքը կը մատնուի: Ելէք ասկէ երթանք. ասա մե-
տեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ:
47 Եւ դեռ անիկա զայս որ կը խօսէր, Ահա Յուդաս,
տասուերկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ շատ
ըստմութիւն՝ սուրբով ու քիբրով, քահանայա-
48 պետներէն և ժողովուրդին ծերերէն: Եւ զանիկա
մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ
49 ես համարում, ան է, ըսնեցէ՛ք զանիկա: Եւ շուտ
մը Յիսուսի մօտենալով ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարդա-

- 50 պես, ու համբուրեց զանիկա՝ Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
նոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար եկար դուն. այն ատեն
51 նիկա՝ Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը ձեռքը
երկնցսց և իր սուրբ հանելով՝ զարկաւ քահանա-
յապետին ծառային, և անոր սկանչը մէկզի հա-
52 նեց: Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Սուրբ իր տեղը
դարձուր, վասն զի ամէն սուր առնողները սրով պի-
53 տի կորսուին: Կը կարծես թէ չե՞մ կրնար հիմա իմ
Հօրս աղաչել, և ինձի հասցնէ տասուերկու *դուն-
54 դէն աւելի հրեշտակներ: Բայց ի՞նչպէս պիտի կա-
տարուին զերբերը, թէ պէտք է սյապես ըլլալ:
- 55 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ այն բազմութեանը, Իբր
թէ աւաղակի՞ վրայ ելար սուրերով ու բրերով զիս
բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի
56 ու կը սորվեցնէի, և զիս բռնեցիք: Բայց սյս ամէն
բռնելը եզան, որպէս զի կատարուին մտրդարներե-
րուն զերբերը: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թո-
ղուցին զանիկա ու փոխան:
- 57 Եւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին, Կայիտօս քա-
հանայապետին տարին, ուր դպիւնները ու ձերերը
58 ժողվուեր էին: Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն
գնաց մինչև քահանայապետին դաւիթը, ու ներս
մտաւ սպասուորներուն հետ նստաւ որպէս զի վերջը
59 տեսնէ: Իսկ քահանայապետները ու ձերերը և բոլոր
ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փրնտ-
60 ուէին, որպէս զի զանիկա մեռցնեն. Ու չգտան. թէ և
շատ սուտ վկայներ ալ եկան, բայց չգտան. ետքը

*Յաւ. Էգեզնէն

- 61 երկու սուտ վկայ եկան, Ու ըսին թէ Ասիկա ըսաւ,
Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և զանիկա
62 երեք օրուան մէջ շինել: Եւ քահանայապետը ստք
էլլելով ըսաւ անոր, Պատասխան մը չե՞ս տար. Ի՞նչ
63 կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ: Եւ Յիսուս ըսաւ կը
կենար: Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու
ըսաւ անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երգ մեցնեմ՝
որ մեզի բնա, թէ դո՞ւն ես Քրիստոս Որդին Աստու-
64 ծոյ: Ըսաւ անոր Յիսուս, Դուն բար. բայց կ'ըսեմ
ձեզի, Ասկէ ետեւ պիտի տեսնէք Որդին մտրդոյ Զօ-
րութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերուն
65 վրայ եկած: Այն ատեն քահանայապետը իր հան-
դերձները պատուեց ու ըսաւ, Հայհոյութիւն ըրաւ.
ալ ի՞նչ պէտք են մեզի վկայներ. ահա հիմա լսեցիք
66 ասոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ.
անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մահապարտ է:
67 Այն ատեն անոր երեսը թուքին, ու բռունցիով ձե-
ծեցին զանիկա. ոմանք ալ ապտակ զարնելով ըսին,
68 Մարդարեւացի մեզի, դուն Քրիստոս, ո՞վ է ան որ
քեզի զարկաւ:
- 69 Իսկ Պետրոս դուրսը դաւիթը նստեր էր, և աղա-
խին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Դուն ալ Գայիւէացի
70 Յիսուսի հետ էիր: Բայց անիկա ամենուն առջև ու-
բացաւ ու ըսաւ, Ձեմ գիտեր դուն ի՞նչ կը խօսիս:
71 Ու երբ դուռը ելաւ, ուրիշ ազգէն մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ Յիսուս
72 Նազովրեցիի հետ էր: Եւ Պետրոս նորէն երգում
ընելով ուրացաւ, թէ Ես այն մտրդը չեմ ճանչնար:
73 Ու քիչ մը ատենէն ետեւ հոն եղողները եկան և
ըսին Պետրոսի, Արդարեւ դուն ալ անոնցմէ ես,

վասն զի քու զըսուցուածքդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ։
 74 Այն ատեն սկսաւ անիծել ու երգում՝ ընել՝ ը-եււ-
 թէ ես այն մարդը չեմ ճանչնար. և խոկոյն հաւը
 75 խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս մտաբը բերաւ Յիսուսի խօսքը
 զար իրեն ըսեր էր թէ Գեռ հաւը չիօտած՝ երեք ան-
 գամ պիտի ուրանաս զիս. ու դուրս ելլելով դառ-
 նապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ աւտու եղաւ, բոլոր քահանայապետները ու
 2 ժողովուրդին ձերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ բրին,
 3 Այն ատեն Յուգա, որ զանկիա մտանց, տեսնե-
 լով թէ դատապարտուեցաւ, զեղջի եկաւ, ու երե-
 4 ւ ձերերուն, Ու ըսաւ, Մեղոյ, որ անմեղ արիւն
 մտանցի. և անոնք ըսին, Մեղի ի՞նչ, դուն նայէ։
 5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ելաւ,
 6 և գնաց ինքզինք խեղդեց։ Քահանայապետներն ալ
 7 բանին մէջ՝ գնել, վասն զի արեան գին է։ Ուստի
 խորհուրդ բրին, և անով բրուտին արար ծախու ա-
 8 լին՝ օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար։
 9 Այս պատճառաւ այն որար Արեան արտ ըսուեցաւ
 10 մինչև այսօր։ Այն ատեն կատարուեցաւ Իբրեմիա

*Այսինքն, տաճարին գանձանակը
 Ինչպէս չափն էրեմիա

մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ աւին երե-
 սուն արծաթը, գին կարուածին գինը, զոր Խորայելի
 10 որդիներէն մահա գին կարեցին, Ու աւին զանի-
 կա բրուտին արտին, ինչպէս ինծի հրաման բրաւ
 Տէրը։
 11 Եւ Յիսուս կուսակալին տաջե կայնեցաւ. և կու-
 սակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից թագաւորը
 12 դո՞ւն ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գուն կ'ըսես։ Ու
 քահանայապետներն և ձերերէն ամբատանուած
 13 ատենը ընաւ պատասխան մը չտուաւ։ Այն ատեն
 Պիղատոս ըսաւ անոր, Չե՞ս լսեր թէ ս'ըջափ քեզի
 14 դէմ կը վկայեն ատոնք։ Եւ անոր բան մը պատաս-
 15 իան չտուաւ, մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը։
 16 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ա-
 տենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ
 17 բանտարկեալ մը ունէին։ Երբ ժողովուրդն, ըսաւ
 անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ՝
 18 Բարաբաս, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի.
 19 Քանզի գիտէր թէ նախանձի համար մտանցին զա-
 նիկա։
 20 Ու երբ անիկա ատենը նստեր էր, անոր կինը
 21 Գիլգից անոր ու ըսաւ, Գուն այն արգարին հեա
 բան մը չաւնենաս, վասն զի այսօր երազիս մէջ շատ
 22 զիպուածներ անցան զլիստ անոր համար։
 23 Բայց քահանայապետները և ձերերը ժողովուրդը
 համոզեցին որ Բարաբաս խնդրին ու Յիսուսը կոր-
 24 սնցնեն։ Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ
 անոնց, Այս երկուքն ս'ըր կ'ուզէք որ ձեզի արձա-
 25 կեմ. և անոնք ըսին, Բարաբասն։ Ըսաւ անոնց Պի-

զատոս, Հապա ի՞նչ ընեմ՝ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ'ըս-
 23 ուի: Ամէնն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի. և կու-
 սակալը ըսու, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրու. և անոնք
 24 ուի: Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չբլլար,
 հապա ա՛լ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ, ջուր ա
 ռու, ձեռքերը լուսոց ժողովուրդին առջև ու ըսու,
 25 յս սոյդ արդարին արիւնէն անտարտեմ: դուք մտա-
 26 ծեցէք: Եւ ըստր ժողովուրդը պատասխան տալով
 ըսու, Ատոր արիւնք մեր վրայ ու մեր որդիներուն
 27 վրայ բլլայ: Այն ատեն Բարսաբբան արձակեց անոնց,
 և Յիսուսը ձեռքերով անոնց ձեռքը տուաւ սրպէս զի
 խաչուի:
 28 Այն ատեն կուսակալին ղենուորները պալատին
 29 ներսը առին Յիսուսը, ու ըստր զինքնէն զունդը
 30 անոր վրայ ժողովեցին. Եւ զանիկա մերկացնելով
 31 կարմիր վերարկու մը հագցուցին անոր: Ու փուշերէ
 պատկ մը հիւսելով անոր գլուխը դրին, ու եղէք մը
 անոր աջ ձեռքը. և անոր առջև ծուռիկ վրայ գա-
 32 լով ծաղր կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսէին, Ողջոյն
 33 քեզ, Հրէից թագաւոր: Եւ թքնելով անոր վրայ՝
 34 եղէքը կ'առնէին ու անոր գլուխը կը ձեծէին: Ու
 երբ ծաղր ըրին զանիկա, վերարկուն վրայէն հանե-
 ցին ու իր հանդերձները հագցուցին անոր և տարին
 զանիկա խաչը հանելու:
 35 Եւ դուրս ելլելով Կիւրենացի մարդ մը գտան Սի-
 մոն անունով, զանիկա պահակ ըսնեցին սրպէս զի
 36 անոր խաչը վերցնէ: Ու եկան Գողգոթա ըսուած
 37 տեղը, որ է դանիկ տեղ. Եւ լեղիով խառնուած
 քացախ տուին անոր սրպէս զի խմէ. ու երբ համը

35 առաւ, խմել չէր ուզեր: Եւ զանիկա խաչը հանե-
 լով, անոր հանդերձները վիճակով բաժնեցին. [որ-
 պէս զի մարգարէէն ըսուածը կատարուի, Իմ՝ հան-
 դերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և իմ՝ պատմաւծա-
 36 նիս վրայ վիճակ ձգեցին:] Ու նստեր զանիկա կը
 37 պահէին: Եւ անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
 դրին, թէ Ասիկա է Յիսուս, Հրէից թագաւորը:
 38 Այն ատեն անոր հետ երկու աւազակ խաչուեցան,
 մէկը աւոր աջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն:
 39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր,
 40 զլուխին կը շարժէին, Ու կ'ըսէին, Գուռ որ տաճարը
 կը քակէիր և երեք օրուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ
 սպասէ. եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր այդ խա-
 41 չէն: Նոյնպէս ալ ըս հասնայապետները գպրներուն
 42 ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով կ'ըսէին, Ուրիշները
 աղատեց, ինքզինք չի՞նար աղատել: Եթէ Խորայէլի
 թագաւոր է, թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւա-
 43 տանք: Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա թող փրկէ
 44 տաիկա՝ եթէ կ'ուզէ տաիկա. վասն զի ըսու, Թէ
 45 Ես Որդի Աստուծոյ եմ: Իրեն հետ խաչուած աւա-
 զակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զանիկա:
 46 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը ըստր
 47 երկրին վրայ խաւար եղաւ: Եւ ժամը իննին ատեն-
 ները Յիսուս մեծ ձայնով աղաչակեց ու ըսու, Էլի,
 48 Էլի, լիմա սարաթթանի. որ ըսել է՝ Աստուած իմ,
 49 Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր. Անոնցս՝ ոմանք,
 որ հոն կայներ էին, երբ լսեցին՝ կ'ըսէին, Ասիկա
 48 եղան կը կանչէ: Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վաղեց
 սպունդ մը առաւ՝ քացախով լեցուց, ու եղէզի մը
 49 անցրնելով տուաւ անոր սրպէս զի խմէ: Ու միւսները

կ'ըսէին, Թող տուր, տեսնենք թէ Եղիա կու գա՞յ տակիա ազատելու:

50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց, ու հոգին աւանդեց:

51 Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն վար երկուքի ճեղքուեցաւ, ու երկիր շարժեցաւ, և քարերը

52 պատռեցան: Եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին,

53 Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետեւ, մտան սուրբ քաղաքը ու շատերու երեւցան:

54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը պահանջեցին, որ տեսնեն երկրաշարժը ու եղած բաները, շատ վախցան՝ ու ըսին, Արդարեւ տակիա Որդի Աստուծոյ էր:

55 Եւ հոն շատ կիներ կային որոնք հեռուէն կը նայէին, որոնք Գալիլեայէ Յիսուսի ետեւէն եկան իրեն

56 ծառայութիւն ընելու: Որոնց մէջ էր Մարիամ Մազդաղէնացի և Յակոբոսի ու Յովսէփի մայրը Մարիամ և Ջերեղէոսի որդիներուն մայրը:

57 Ու երբ իրեկուն եղաւ, Արիմաթիայէ հարուստ մարդ մը եկաւ, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն

58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր: Ատիկա Պիղատոսի քով երթալով Յիսուսի մարմինը խնդրեց. այն ատեն Պի-

59 ղատոս հրաման ըրաւ որ մարմինը արուի: Եւ Յովսէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատնեց,

60 Ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ զոր քարէ փորած էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորելով

61 գնաց: Եւ հոն էր Մարիամ Մազդաղէնացի և միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դիմաց նստած:

62 Եւ հետեւեալ օրը, որ ուրբութէն ետեւ էր, քահանայ

նայապետները ու փարիսեցիները ժողովուեցան Պի-

63 ղատոսի քով, Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մուրեցուցիչը իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր թէ

64 Երեք օրէն ետեւ յարութիւն կ'առնեմ: Ուստի հրաման ըրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները զիշերով

65 գան զանկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն թէ Մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետքի մարտութիւնը

66 առաջինէն գէշ ըլլայ: Պիղատոս անոնց ըսաւ, Գուք ունիք պահապան զինուորներ. դացեք, զգուշութիւն

67 ըսէք ինչպէս որ զիտէք: Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ դնելով:

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ շարժ գիշերը երբ մեկշարժին կը լուսնար, եկաւ Մարիամ Մազդաղէնացի ու միւս Մարիամը

2 գերեզմանը տեսնելու: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, վասն զի Տէրօջը հրեշտակը երկինքէն իջնելով, գնաց դռնէն մեկզի զլրեց քարը, ու անոր

3 վրայ նստաւ: Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս էր, ու անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճերմակ: Եւ անոր վախէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս

4 եղան: Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ կիներուն, Գուք մի վախնաք, քանզի գիտեմ որ կը

5 փնտռէք Յիսուսը, որ խաչուեցաւ. Անկիա հոս չէ, վասն զի յարութիւն առաւ, ինչպէս ըսաւ. եկեք

6 տեսէք այն տեղը, ուր Տէրը պառկած էր: Եւ շուտ մը գացէր անոր աշակերտներուն ըսէք թէ Անկիա

7

- մեռեցնելն յարութիւն սուաւ, և ահա ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զանկէ 8 կա. ահա ձեզի զրուցեցի: Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով, և կը վազէին աշակերաներուն պատմել:
- 9 Ու երբ կ'երթային անոր աշակերաներուն պատմել, ահա Յիսուս անոնց գէմը ելաւ ու ըսաւ, Ողջոյն ձեզ: Եւ անոնք մտանալով անոր սոքերը 10 բռնեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր: Այն առան Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի վախճաք, գացէք իմ եղբայրներուս ըսէք որ Գալիլեա երթան, ու հոն զիս պիտի տեսնեն:
- 11 Երբ անոնք կ'երթային, ահա պահապան զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայապետներուն պատմեցին ըստը եղած բաները, Եւ անոնք ծերերուն հետ մեկտեղ ժողովուելով ու խորհուրդ ընելով, շատ ստակ առին զինուորներուն, 12 Ու ըսին, Ըսէք թէ Անոր աշակերաները գիշերով եկան զանիկա գողցան, երբ մենք կը քնանայինք: 13 Եւ եթէ այդ բանը կուտակալին ահանջը հասնի, մենք զանիկա կը հաճեցնենք, և ձեզ *ապահով 14 կ'ընենք: Անոնք ալ ստակը առին, ու սորվածնուն պէս ըրին. և այս ձայնը Հրեաներուն մէջ տարածուեցաւ մինչև այսօր:
- 16 Իսկ տասներմէկ աշակերաները գացին Գալիլեա, 17 այն լեռը ուր Յիսուս իրենց սրտէր էր: Ու երբ զանիկա տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, ըսցց 18 ոմանք տարակուսեցան: Եւ Յիսուս մտանալով խօ-

- սեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ամէն իշխանութիւն ինձի 19 տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ: Ուրեմն գացէք ըստը ազգերը աշակերտեցէք, յկրտեցէք զանոնք 20 յանուն Հոր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Սորվեցուցէք անոնց որ այն ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզի հետ եմ՝ մինչև աշխարհիս վերջը: Ամէն:

ՀՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին
- 2 սկիզբը: Ինչպէս մտադարձներուն մէջ գրուած է.
- 3 Ահա ես իմ դեռագանս կը դրկեմ՝ քու երեսիդ առ-
- 4 ջեւէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առ-
- 5 ջեւէդ: Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը
- 6 ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք:
- 7 Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, և ազաշ-
- 8 խարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու
- 9 թողութեան համար: Եւ բոլոր Հրեաստանի երկիրը
- 10 ու Երուսաղէմացիք կ'երթային անոր, ու ամէնը կը
- 11 մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերին
- 12 խոտովանելով: Եւ Յովհաննէս հազիւր էր ուղտի
- 13 մտղ, և իր մէջքը կաշիէ գօտի, ու իր կերակուրը
- 14 մտրախ ու վայրենի մեղր էր: Եւ կը քարոզէր ու
- 15 կ'ըսէր, իմ ետեւէս ինձմէ զօրաւորը կու գայ, որ ես
- 16 արժանի չեմ ծռելու և անոր կօշիկներուն կապերը
- 17 արձակելու: Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, բայց անիկա
- 18 ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ:
- 19 Ու եղաւ որ այն օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազա-
- 20 րէթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէ մկրտուեցաւ Յորդա-

- 10 նանու մէջ: Եւ շուտ մը ջուրէն ելլելուն պէս եր-
- 11 կինքը բացուած տեսաւ, և Հոգին աղաւնիի պէս՝
- 12 որ իր վրայ կ'իջնէր: Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն,
- 13 որ ՚՛ւրբ, Գու՛ն ես իմ սիրելի Որդիս, որու հաւ-
- 14 ներ եմ:
- 15 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զանիկա:
- 16 Ու քառասուն օր հոն էր անապատին մէջ՝ Սառա-
- 17 նայէ փորձուած, և զապաններու հետ էր, ու հրեշ-
- 18 տակները իրեն սպասուորութիւն կ'ընէին:
- 19 Եւ Յովհաննէսի մտանուելէն ետեւ Յիսուս Գա-
- 20 լիլեա եկաւ, Աստուծոյ սրբայութեան աւետարանը
- 21 կը քարոզէր Ու կ'ըսէր, թէ Ժամանակը լրացած է,
- 22 և Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտեցած է. ազաշ-
- 23 խարեցէք ու աւետարանին հաւատացէք:
- 24 Երբ Գալիլեացոց ծովուն քովերը կը պտըտէր,
- 25 տեսաւ Սիմոն ու Սիմոնի եղբայրը Անդրէասը, ծովը
- 26 ուսկան ձգած, վասն զի ձկնորս էին: Եւ Յիսուս
- 27 ըսաւ անոնց, իմ ետեւէս եկէք, ու ես ձեզ ընեմ որ
- 28 մարդու որսորդ բլլաք: Անոնք ալ շուտ մը իրենց
- 29 ուսկանները թողուցին ու անոր ետեւէն գացին: Եւ
- 30 անկէ քիչ մը տուաջ երթալով՝ տեսաւ Չերեքեան
- 31 Յակոբսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, որ անոնք
- 32 ալ նաւին մէջ ուսկանները կը կարկտէին: Եւ շուտ
- 33 մը անոնք կանչեց. անոնք ալ իրենց հայրը Չերե-
- 34 դէսը վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով՝ ա-
- 35 նոր ետեւէն գացին:
- 36 Ու մտան Ասիուսայում. և իսկոյն շարաթ օրը
- 37 Ժողովարանը մանելով՝ կը սորվեցնէր: Եւ կը զարմա-
- 38 նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի
- 39 իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր ա-

23 նոնց, ու ոչ թէ դպիրներուն պէս: Եւ անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ ողի ունէր իր
 24 ներսիցին, ու աղաղակեց՝ ըսելով, Թող տաւր, դուռ մեզի հետ ի՛նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի միթէ մեզ կորսնցնելու եկար. գիտեմ՝ քեզ՝ ս'վ ես.
 25 Աստուծոյ Սուրբը: Եւ Յիսուս աստեց անոր՝ ըսելով, Պապանձէ ու ել ատկէ: Եւ պիղծ ողին աստա
 26 րիկ ցնցեց զանիկա, ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց ու անկէ ելաւ: Եւ ամէնը զարմացան, այնպէս որ իրարու հարցուփորձ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Այս ի՛նչ է. ի՛նչ նոր վարդապետութիւն է այս, որ իշխանութիւնով պիղծ ողիներուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն
 28 կը հնազանդին: Եւ շուտ մը իր համբաւը Գալիլէ եացաց ամէն կողմերը ելաւ:
 29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի ու Անդրէասի տունը մտան Յակոբոսի և Յովհաննէսի
 30 հետ: Ու Սիմոնի զբանջը ջերմէ բռնուած՝ պառկած էր, և շուտ մը անոր համար ըսին իրեն: Ու Յիսուս մտնեցաւ, անոր ձեռքէն բռնեց, վերցուց զանիկա. և իսկոյն ջերմը թող տաւաւ զանիկա, ու անոնց սպասուորութիւն կ'ընէր:
 32 Ու երբ իրելուռն եղաւ, արեգակին մտած ատենը բոլոր հիւանդները և զիւսահարները իրեն կը բերէին:
 33 Ու բոլոր քաղաքը դուռը ժողովուրդ էր: (34) Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէ՝ բժշկեց ու շատ դեեր հանեց. ու դեերուն խօսիլ չէր տար, վասն զի վինք կը ձանձնային:
 35 Եւ առաւօտուն շատ կանախ ելլելով դեռ չլուսեցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը, և հոն աւ
 36 զօթը կ'ընէր: Ու Սիմոն և իրեն հետ եղողները գտ-

37 ջին անոր ետեւէն: Ու երբ գտան զանիկա, ըսին ա-
 38 նոր թէ Ամէնը քեզ կը փնտռեն: Եւ բաւ անոնց, Նէէ՛ք երթանք մերձակոյ գիւղաբաղաքները, որպէս զի հոն ալ քարոզեմ, քանզի այս բանին համար
 39 ելեր եմ: Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր բոլոր Գալիլէայի մէջ, ու դեեր կը հանէր:
 40 Բարոտ մը եկաւ անոր, կ'աղաչէր, ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր անոր, Եթէ ուզես, կրնաս զիս մաքրել:
 41 Եւ Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը երկնցուց, դպաւ անոր ու ըսաւ անոր, Կ'ուզեմ, մաքրուէ: Ու երբ շա-
 42 րաւ անոր, շուտ մը բարոտութիւնը անկէ գնաց, ու մաքրուեցաւ: Եւ աստիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուր հանեց զանիկա, ու ըսաւ անոր,
 44 Զգոյշ կեցիր մարդո՛ւ բան մը չըսես, հապա գնա քեզ քահանային ցուցուր, և սուրբութեամբ մաքրուելուդ ընձէ՛ք զոր Մովսէս պատուիբեց՝ անոնց վկայութիւն
 45 ըլլալու համար: Բայց անիկա ելլելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել ու բանը տարածել, այնպէս որ ա՛լ ինք չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը մտնել. հապա դուրսը անապատ տեղեր էր, և ամէն կողմէրէն իրեն կու գային:

ԳԼ. Բ

1 Եւ նորէն կափառնայում մտաւ քանի մը օրէն
 2 ետեւ. Ու լուսեցաւ որ անիկա տան մէջ է, և շուտով շատ մարդիկ ժողովուրդեցան, այնպէս որ ա՛լ տեղ չկար, ոչ ալ դրանք քովէրը. ու կը խօսէր անոնց
 3 Առաւօտայ խօսքը: Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարդով
 4 վերցուած անգամայոյժ մը կը բերէին: Ու երբ բազ-

մաթեւեան չէին կրնար անոր մտանալ, քակեցին
 7 անգամայլոյծը: Եւ Յիսուս անոնց հաւատարբ տեսնե-
 8 լով՝ ըսաւ անգամայլոյծին, Որդեակ, քու մեղքերդ
 9 քեզի ներուած են: Ու դպիրներէն մէկ քանինը
 10 կային որ հոն նստեր էին, և իրենց սիրտերուն մէջ
 11 կը խորհէին՝ շտեպ, Ինչո՞ւ համար տախտակային
 12 ձայնով թիւններ կը խօսի. ս'վ կրնայ մեղքերու
 13 թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած: Եւ Յի-
 14 սուս իսկոյն իմանալով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնք
 15 պնդէս կը խորհին իրենց մէջ, ըսաւ անոնց, Այդ
 16 ինչ կը խորհիք սիրտերնուդ մէջ: Ո՞րք աւելի դուրին
 17 է, անգամայլոյծին ըսե՞լ՝ Քու մեղքերդ ներուած են,
 18 թէ՛ ըսել՝ Ելի, մահիճդ առ ու քալէ: Բայց որպէս
 19 զի զիտնաբ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի
 20 երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու (ըսաւ
 21 անգամայլոյծին,) Քեզի կ'ըսեմ, ելի, մահիճդ առ
 22 ու տունդ դնա: Ան ալ շուտ մը ելաւ, և էւ մահիճը
 23 առնելով՝ ամենան առջև դուրս ելաւ, այնպէս որ
 24 ամենք ապշած մնացին, և փառք տուին Աստուծոյ,
 25 ու ըսին թէ՛ Այսպիսի բան մը ամենեւին տեսած
 26 չէիք:

13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու ըսող ժողովուրդը
 14 իրեն կու գային, և կը սորվեցնէր անոնց: Ու երբ
 15 կ'անցնէր, տեսաւ Վեի Ալիէտեսանը, որ մարս ըն-
 16 դունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Եկուր իմ
 17 ետեւէս. ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց: Ու եղաւ
 18 որ երբ սեղան նստած էր անոր տանը մէջ, շատ
 19 մարտաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին

Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտներուն հետ. քանզի
 16 շատուոր էին, ու անոր ետեւէն կ'երթային: Եւ
 17 դպիրները ու փարիսեցիները երբ տեսան թէ անկա
 18 մարտաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտե-
 19 ըին անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ համար մարտա-
 20 ւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտե ու կը
 21 խմէ: Եւ Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ անոնց, Ասողջնե-
 22 րուն բժիշկ պետք չէ, հապա հիւանդներուն. ես
 23 արդարները կանչելու չեկոյ, հապա մեղաւորները:
 24 Եւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտ-
 25 ները ծով կը պահէին. և եկան ու ըսին անոր, Ին-
 26 չո՞ւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտները
 27 ծով կը պահեն, ու քու աշակերտներդ ծով չեն
 28 պահեր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է
 29 որ հարսնկերին սղաքը, քանի որ փեսան իրենց հետ է,
 30 ծով պահեն. որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետ
 31 ունին, կարելի չէ ծով պահել: Բայց օրեր պիտի
 32 գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի ապա այն օրը
 33 ծով պիտի պահեն: Մէկը կարկտան չձգեր նոր լաթի
 34 կտոր մը հին հանդերձի վրայ. եթէ ոչ՝ այն նորը որ
 35 անոր լրութեանը հետք դրուած էր, հինէն կ'առնէ:
 36 Եւ պատուաւորքը ա'լ աւելի գէշ կ'ըլլայ, Ոչ ալ
 37 մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ. եթէ ոչ՝
 38 նոր գինին տիկերը կը պատուէ, ու գինին կը թափի
 39 և տիկերը կը կորսուին. հապա նոր գինին նոր տիկե-
 40 րու մէջ դնելու է:

23 Ու եղաւ որ շարաթ օրը ինք արտերուն մէջէն
 կ'անցնէր, և իր աշակերտները երբ կ'երթային,

*Ո՞րք ու ինչո՞ւ, ապա շարաթ թեան

24 սկսան ցոփելի հասկեր փրցնել: Ու փարիսեցիները
 25 ըսին իրեն, Նոյե շարաթ օրը ի՞նչ կ'ընեն, որ ար-
 26 ժեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին: Ի՞նչպէս
 մտաւ Աստուծոյ տունը Աբրաթար քահանայապե-
 տին օրով, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ,
 ու առաւ անոնց ալ որ իրեն հետ էին, զոր ճիշտ
 օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն քահանաներուն:
 27 Եւ ըսաւ անոնց, Եբրաթը մարդուն համար եղաւ,
 28 ու ոչ թէ մարդը շարաթին համար: Ուրեմն Որդին
 մարդոյ շարաթին ալ տերն է:

ԳԼ. Գ

1 Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ, ու հոն մարդ մը
 2 կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր: Եւ իրեն կը սպասէին
 թէ արդեօք շարաթ օրը զանկիա պիտի բժշկէ՛, որ-
 3 պէս զի իր վրայով ամբաստանութիւն ընեն: Եւ ինք
 ձեռքը չորցած մարդուն ըսաւ, Ելի՛ր մէջտեղը կայսէ:
 4 Ու ըսաւ անոնց, Եբրաթ օրը բարեբը ընել արժան է՝
 թէ՛ չարեք ընել, հոգի մը ապրեցնել՝ թէ՛ մեռցնել:
 5 Բայց անոնք լուռ կեցան: Եւ Յիսուս ըստովութեամբ
 շուքմանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սիրտերուն
 կուրութեանը համար տրտմած, ըսաւ այն մարդուն,
 2 Զեռքդ երկնցուք. ան ալ երկնցուց, և անոր ձեռքը
 6 *ողջացաւ: Ու փարիսեցիները Հերովդեսեաններուն
 հետ մէկտեղ շուտ մը դուրս ելլելով, անոր դէմ՝

*Ո՛րտնչ, ողջացաւ միւսին պէս

խորհուրդ կ'ընէին թէ ի՞նչպէս զանկիա կորսնցնեն:
 7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծաղկերքը գնաց,
 և շատ բազմութիւն անոր ետեւէն գացին Գալիլ-
 8 եայլէ՝ ու Հրեաստանէ, Եւ Երուսաղէմէ ու Եղովթէ
 և Յորդանանու անդիի կողմէն. ու անոնք որ Տիրուսի
 ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
 9 թիւն, երբ լսեցին ինչ որ կ'ընէր, իրեն եկան: Եւ իր
 աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կե-
 նայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
 10 ճառաւ, որպէս զի զինք չնեղեն: Գանգի շատերը
 բժշկեց, այնպէս որ ցաւ ունեցողները վրան կը դիպ-
 11 ուէին որպէս զի իրեն դպչին: Եւ պիղծ ոգիները երբ
 զինք կը տեսնէին, կ'ընային իր առջև, կը կանչ-
 12 ուքուտէին ու կ'ըսէին, Գու՛ն ես Աստուծոյ Որդին.
 և ինք սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք, որ զինք
 չյայտնեն:
 13 Եւ լեռը ելլելով՝ իր ուզածները իրեն կանչեց, ու
 14 գացին անոր քով: Եւ տասուերկու հոգի որոշեց,
 որպէս զի իրեն հետ ըլլան, և որպէս զի զանոնք զրկէ
 15 քարոզել, Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը բժշ-
 16 լու և դէւերը հանելու: Եւ Սիմոնի անունը Պետ-
 17 ըսաւ դրաւ. Եւ Զեբեդեան Յակոբոսի ու Յակոբոսի
 եղբորը Յովհաննէսի՝ անոնց անունները Բաներեգէս
 18 դրաւ, որ ըսել է Որդիք սրտաման. Եւ Անդրէասը,
 ու Փիլիպոսը, և Բարթոլոմէոսը, ու Մատթէոսը,
 և Թովմասը, ու Ալփիթոսեան Յակոբոսը, և Թագէտը,
 19 ու Սիմոն Կանանացին, Եւ Յուդա Իսկարիովտացին,
 որ նաև մասնեց զանկիա:
 20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժողովուրդացաւ,
 այնպէս որ հաց ուտելու ալ թա՛մանա՛ չկրցան քոնել:

21 Ու երբ իրենները լսեցին, ելան որ զինք բռնեն,
 22 քանզի կ'ըսէին թէ Խելըւած է: Եւ այն դպիւնները
 որոնք Երուսաղէմէ իջեր էին, կ'ըսէին թէ Ասոր
 ներսիդին Բէեղզերուզ կայ, և դեւերուն իշխանովը
 23 դեւերը կը հասնէ: Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝
 առականքով կ'ըսէր անոնց, Խնչպէս կրնայ Աստու-
 24 նայ Աստանայ հանել: Ու եթէ թագաւորութիւն
 մը իրեն դէմ բաժնուի, այն թագաւորութիւնը
 25 չկրնար կենալ: Եւ եթէ տուն մը իրեն դէմ բաժ-
 26 նուի, այն տունը չկրնար կենալ: Ու եթէ Աստու-
 նայ իրեն դէմ ելաւ ու բաժնուած է, անկա չկրնար
 27 կենալ: Հապա անոր վերջը հասած է: Մէկը չկրնար
 շօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարա-
 սինները յափշտակել, եթէ առաջ այն զօրաւոր
 մարդը չկապէ, ու ետքը անոր տունը կողոպտէ:
 28 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Ամէն մեղքերը պիտի ներ-
 ունի մարդոց որդիներուն, և հայհոյութիւնները՝
 29 սրչափ որ հայհոյեն. Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ
 դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թողութիւն պիտի չու-
 նենայ, հապա յաւիտեանսն դատատանն պար-
 30 տաւոր պիտի ըլլայ: Վասն զի կ'ըսէին թէ Պիղծ
 սփ կայ անոր ներսիդին:
 31 Ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան, ու դուրսը
 կայնելով՝ Բարք զրկեցին ու կը կանչէին զանիկա:
 32 Եւ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը նստեր էր, ու իրեն
 ըսին թէ Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը
 33 Խնչէր էն և քեզ կ'ուզեն: Իւ անիկա պատասխան
 տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբայր-
 34 ներս: Ու իր բոլորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ,
 35 Ահա իմ մայրս ու իմ եղբայրներս: Վասն զի ով որ Աս-

տուծոյ կամքը կը կատարէ, անկա է իմ եղբայրս
 և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ. Դ

1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեզերքին վրայ, և
 շատ ժողովուրդ անոր քով ժողվուեցաւ, այնպէս որ
 ինքնաւր մտաւ ու նստաւ ծովուն վրայ, և բոլոր
 2 ժողովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն էր: Եւ անոնց
 շատ բաներ կը սորվեցներ առականքով, ու կ'ըսէր
 3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ, Լսեցէք. ահա
 4 սերմ ցանողը ելաւ որպէս զի սերմ ցանէ: Ու երբ կը
 ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ, և *Թրու-
 5 չունները եկան ու կերան զանիկա: Եւ ուրիշը ինկաւ
 ապառաժուտ տեղի վրայ, ուր շատ հող չկար, և
 շուտ մը բուսաւ՝ հողին խորունկութիւն չունենա-
 6 լուն համար. Սոկայն արեւուն ծագած ատենը սյ-
 րեցաւ, ու արմատ չունենալուն համար չարցաւ:
 7 Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու մէջ, և փուշերը ելան
 8 ու խեղդեցին զանիկա, ու պտուղ չտուաւ: Եւ ու-
 րիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տար,
 որ ելաւ ու մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն տեղ երե-
 9 տուն, ու մէկուն տեղ վաթսուն, և մէկուն տեղ
 10 հարիւր: Ու կ'ըսէր, Ան որ լսելու ականջ ունի,
 թող լսէ:
 11 Ու երբ առանձին էր, իր քով եղողները տասուեր-
 կուքին հեռ մէկտեղ հարցուցին իրեն այն առակը:
 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած է զիտնալ Աստու-
 ծոյ թագաւորութեան խորհուրդը, բայց անոնց որ

*Ո՞րն է, երկինքի թռչունները

- 12 դուրսէն են, ամէն բան առականերով կ'ըլլայ. որպէս զի տեսնելով տեսնեն՝ ու չտեսնեն, և լսելով լսեն՝ ու չիմանան, որպէս զի ըլլայ թէ գարձի գան, և
- 13 իրենց մեղքերուն թողութիւն ըլլայ: Ու ըսաւ անոնց, Այս առակը չէ՞ք գիտեր. ուրեմն ի՞նչպէս պիտի գիտնաք ամէն առակաները: Սերմ ցանողը խօսքը
- 14 կը ցանէ: Եւ ճամբուն բոլիները անոնք են, որոնց մէջ խօսքը կը ցանուի, ու երբ կը լսեն, շուտ մը Սատանայ կու գայ և անոնց սիրտերուն մէջ ցան-
- 16 ուած խօսքը կը հանէ: Նոյնպէս ալ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունին
- 17 զանիկա. Եւ իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեսնեն, ետքը երբ նեղութիւն կամ հարածանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ մը կը գոյ-
- 18 թակղին: Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները անոնք
- 19 են, որ երբ խօսքը կը լսեն, Աշտորհիս զբաղմունքները ու հարստութեան խաբէութիւնները, և ուրիշ բաներուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով, խօսքը
- 20 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ: Եւ աղէկ հողի մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը կը լսեն և կ'ընդունին, ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղ երեսուն, և մէկուն տեղ վաթսուս, ու մէկուն տեղ հարիւր:
- 21 Եւ ըսաւ անոնց, Միթէ ճրագը գրուանին կամ մահիճին տա՞կ դրուելու համար կու գայ, չէ՞ որ
- 22 աշտանակին վրայ դրուելու համար: Վասն զի ծածուկ բան մը չկայ, որ պիտի չչոյսանուի. և գողտուկ
- 23 բան մը չէ եղած, որ երեսան պիտի չելլէ: Եթէ մէկը լսելու ակամջ ունի, թող լսէ:

- 24 Եւ ըսաւ անոնց, Նայեցէք ի՞նչ կը լսէք. ի՞նչ չափով որ դուք կը չափէք, նա՞ն շա՞տե՞լ պիտի չափուի
- 25 ձեզի. և ձեզի, որ կը լսէք, պիտի աւելնայ: Վասն զի ո՛վ որ ունի, անոր պիտի արուի. և ո՛վ որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի:
- 26 Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը այսպէս
- 27 է, որպէս թէ մարդ մը հողին մէջ սերմ ձգէ, Ու քնանայ և արթննայ գիշեր ու ցորեկ, և սերմը բուս-
- 28 նի ու մեծնայ, ու ինք չգիտեր թէ ի՞նչպէս. Քանզի հողը ինքիմէ պտուղ կու տայ. առաջ խտրը, ետքը
- 29 հասկը, անկէ ետև լեցուն ցորենը հասկին մէջ: Ու երբ պտուղը հասուննայ, շուտ մը մտնգաղը կը զրկէ, վասն զի հաւձքի ատենը հասած է:
- 30 Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցնէք, կամ ի՞նչ առակով զանիկա
- 31 բաղդատէք: Մանանեխի հատի նման է, որ հողին մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն
- 32 ամէնէն պղտկին է. Ու երբ ցանուի, կը բուսնի և ամէն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ձիւղէր կ'արձակէ, այնպէս որ երկինքի թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակ ընակելու:
- 33 Եւ այսպէս շատ առականերով կը խօսէր անոնց
- 34 հետ խօսքը, որչափ որ կընային մտիկ ընել. Ու առանց առակի բան մը չէր խօսէր անոնց, բայց առանձին իր աշակերաներուն կը մեկնէր ամենը:
- 35 Եւ նոյն օրը երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց,
- 36 Եկէ՛ք նա՞ն անդին կողմը անցնինք: Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինք ինչպէս էր նաւուն մէջ. և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ:
- 37 Ու հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ. և ալիքները նա-

ուան վրայ կու գային, այնպէս որ գրեթէ կը լեցուէր:
 38 Ու ինք նաևուն ետեւի կողմը բարձի վրայ կը քնա-
 նար. արթնցուցին զանիկա և կ'ըսէին անոր, Վար-
 39 դապեա, հոգդ չէ՞ որ կը կորսուինք: Ու ելլելով՝
 սաստեց հովին, և ծովուն ըսաւ, Դադարէ, լու-
 40 կեցաւ: Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ այդպէս վախկառ էք,
 41 ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք: Եւ անոնք խիստ
 վախցան, ու կ'ըսէին իրարու, Արդեօք ո՞վ է ասիկա,
 որ հովը ու ծովը ասոր կը հնազանդին:

ԳԼ Ե

1 **Ե**ւ եկան ծովուն անդիի կողմը *Գաղարացւոց եր-
 2 կիրը: Ու երբ ինք նաւէն ելաւ, գերեզմաններէն
 3 ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն, որ պիղծ ոգի ու-
 4 էր. որուն բնական տեղն ալ գերեզմաններուն մէջ
 5 էր, ու շղթայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկա կա-
 6 պել. Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և
 7 շղթաներով կապուէր էր, բայց անիկա շղթաները
 8 կտրեր ու ոտնակապերը կտրտեր էր, և մէ'կը չէր
 9 կրնար զանիկա նուաճել. Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ
 10 †գերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչ-
 11 սւրտէր, ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքուտէր:
 12 Երբ հեռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազեց ու երկրպա-
 13 7 գութիւն ըրաւ անոր. Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց
 14 ու ըսաւ, Դուն ինձի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս,

*Ունի, Գերգեաացւոց

†Ունի, լեռներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ

Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, քեզ Աստուծով
 8 կ'երգմնցնեմ, զիս մի տանջեր: (Բանգի կ'ըսէր անոր,
 9 Պիղծ ոգի, ելիւ այդ մարդէն:) Եւ անոր հարցուց
 10 թէ Անունդ ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լէ-
 11 գէոն է, վասն զի մենք շատուոր ենք: Եւ շատ *կ'ա-
 12 զաչէին անոր՝ որ զիրենք այն երկրէն դուրս չղկէ:
 13 Եւ հան լեռանը մօտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝
 14 որ կ'արածուէին: Ու բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր
 15 ու ըսին, Մեզ խողերուն զրկէ, որպէս զի անոնց մէջ
 16 մտնենք: Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց.
 17 ու երբ պիղծ ոգիները ելան, խոզերուն մէջ մտան,
 18 և երամակը գահազէծ տեղէն ծովը վազեց, (երկու
 19 հազարի չափ կային,) ու ծովուն մէջ խեղդուեցան:
 20 Եւ խողարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքը
 21 ու ազարակները. և Խաբէի երան տեսներու՝ թէ ի՞նչ
 22 բան է որ եղաւ: Ու եկան Յիսուսի, և տեսան զիւս-
 23 հարը, որ լէգէան ունէր, որ հագուած ու խելքը
 24 վրան եկած նստեր էր, ու վախցան: Եւ անոնք որ
 25 տեսեր էին, պատմեցին անոնց թէ ի՞նչ եղաւ զիւս-
 26 հարին, նաև խոզերուն վրայով: Եւ սկսան աղաչել
 27 անոր, որպէս զի իրենց սահմաններէն երթայ: Ու երբ
 28 անիկա նաւը մտաւ, զիւսհարը կ'աղաչէր անոր՝ որ
 29 անոր հետ ըլլայ. Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր,
 30 հապա ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու ընտանի-
 31 քիդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ, և
 32 ողբովեցաւ քեզի: Ան ալ գնաց, և սկսաւ Գեկապո-
 33 լիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ա-
 34 մէնը կը զարմանային:

*Կա, կ'աղաչէր

21 Ու երբ Յիսուս նստով նորէն շաբաթ անդիւի կողմը
անցաւ, շատ բազմութիւն ժողովուեցաւ անոր քով,
22 և ինք ծավեզներքն էր: Եւ ահա ժողովրդապետներէն
մէկը կու գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ
23 տեսաւ զանիկա, անոր ոտքը ինկաւ: Եւ շատ կ'աջա-
չէր անոր ու կ'ըսէր թէ իմ աղջիկս մեռնելու մօտ
է, զաս' անոր վրայ ձեռք դնէ, որպէս զի աղափի,
24 ու պիտի ապրի: Եւ զնաց անոր հետ, ու շատ բազ-
մութիւն իր ետեւէն կ'երթային ու կը նեղէին
զինք:
25 Եւ կին մը, որ տասուերկու տարի արիւնի տեսա-
26 տեսութեան մէջ էր, Ու շատ նեղութիւն կրած էր
շատ բժիշկներէ, և իր բոլոր ունեցածը վատներ էր,
ու օգուտ մը չէր գտեր, հապա ևս առաւել զարտա-
27 ցեր էր, Երբ Յիսուսի վրայով լսեց, ետեւէն եկաւ
բազմութեան մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ:
28 Բանդի կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր հանդերձնելուն
29 դպչեմ, պիտի բժշկուիմ: Եւ շուտ մը իր արիւնին
աղբիւրը ցամքեցաւ, ու իր մարմինին մէջ իմացաւ:
30 Թէ տանջանքէն բժշկուեցաւ: Եւ Յիսուս շուտ մը
զիտանալով իր անձին մէջ այն զօրութիւնը որ իրմե-
կըւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ ու ըսաւ, Ո՞վ
31 դպաւ իմ հանդերձներուս: Եւ իր աշակերտները
ըսին իրեն, Կր տեսնես որ բազմութեանը քեզ կը
32 նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ Ո՞վ ինձի դպաւ: Եւ իր բու-
լորաբեր կը նայէր որպէս զի այս բանը ընողը տեսնէ:
33 Ու կինը վախցաւ ու դողաց, վասն զի զիտէր թէ
իրեն ինչ եղաւ, և եկաւ՝ անոր առջև ինկաւ, ու
34 բոլոր բաներէ շիտակէ շիտակ զօրցեց անոր: Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր, Աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց:

զնա խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիր քու տան-
ջանքէդ:
35 Երբ դեռ ինք կը խօսէր, ժողովրդապետին տունէն
մտնաւ եկան ու ըսին թէ Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչ՞
36 վարդապետը կը յազնեցնես: Իսկ Յիսուս ըստած
խօսքը լսածին պէս ժողովրդապետին ըսաւ, Մի վախ-
37 նար, միայն թէ հաւատա: Եւ մէկը թող շտուաւ
իրեն հետ երթալ, ըսյց միայն Պետրոսը ու Յակո-
38 բոսը և Յակոբոսի եղբայրը Յովհաննէսը: Ու ժո-
ղովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ աղմուկ և
39 սաստիկ լացողներ ու աղաղակներ: Եւ ներս մտնե-
լով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռովեր էք ու կու լաք:
40 մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ: Եւ ծագր
կ'ընէին զանիկա ըսյց ինք ամենը դուրս հանելով՝
իրեն հետ տաւ մանուկին հայրը ու մայրը, և զա-
նոնք որ իրեն հետ էին, ու մտաւ հոն ուր մանուկը
41 պտուկած էր: Եւ մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր, Տայիթա, կուսի. որ կը թարգմանուի, Աղջիկ,
42 (քեզի կ'ըսեմ), ելիր: Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք էլաւ
ու կը քայլէր, վասն զի տասուերկու տարեկան էր,
43 ու մեծ ապշութեամբ աղչեցան: Եւ սաստիկ պատ-
ուէր տուաւ անոնց՝ որ մա'րդ չգիտանայ այս բանը,
ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան:

ԳԼ. 9

1 Եւ անկէ ելլելով եկաւ իր երկիրը, ու անոր աշա-
2 կերտները իր ետեւէն գացին: Եւ երբ շաբաթ օրը
հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել. ու
շատերը լսելով կը ցարմանային ու կ'ըսէին, Ասիկա

ուրկէ՞ ունի այս բաները, և այս ի՞նչ խմատութիւն է տօր տրուած, որ այսպիսի հրաշքներ կ'ըլլան տօր

3 ձեռքով: Ասիկա հիւսը չէ՞, Մարիամի որդին, և Յակոբոսի ու Յովսէփի և Յուդայի ու Սիմոնի եղբայրը. ու տօր քոյրերը հոս մեր քով չէ՞ն. և անոր

4 վրայով կը գայթակղէին: Բայց Յիսուս բաւ անոնց, Մարգարէ մը անպատիւ չէ՞ բայց միայն իր երկրին

5 մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը մէջ: Ու չէր կրնար հոն մէկ հրաշք ալ ընել, միայն թէ քանի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց զա-

6 նոս. Եւ անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար. ու շրջակայ գեղերը պտրտելով կը սորվեցնէր:

7 Եւ իրեն կանչեց տասուերկու քը, ու սիսաւ երկու երկու զրկել զանոնք, ու անոնց խշտանութիւն

8 առաւ պիղծ ոգիներուն վրայ. Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ծամբու համար բան մը չառնեն, բայց միայն դաւաղան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ ստակ՝ զօտի-

9 ներնուն մէջ. Հապա հողաթափ հագնին. և կրկին

10 հանդերձ մի հագնիք՝ ըստ: Ու ըստ անոնց, Ո՛ր

11 տուն որ մտնէք, հոն կեցէք մինչև անկէ ելլէք: Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, ու ձեզի մտիկ չեն ընէր, երբ անկէ կ'ելլէք, սոքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար:

* Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Սողոմոնացոց ու Գոմարացոց աւելի դուրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ այն քաղաքին:

12 Եւ անոնք ելլելով կը քարոզէին որ Բարդիլ ապաշ-

* Ո՛րանս գտանին

13 խորին: Եւ շատ դեւեր կը հանէին, ու շատ հիւանդներ իւզով կ'օժէին ու կը բժշկէին զանոնք:

14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց, (քանզի անոր անունը յայտնի եղաւ.) ու կ'ըսէր թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր է, ու անոր

15 համար հրաշքներ կ'ըլլան անով: Ուրիշները կ'ըսէին թէ Եղիան է. ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ

16 մըն է, կամ մարգարէներէն մէկուն պէս: Բայց երբ Հերովդէս լսեց, ըստ, Ասիկա Յովհաննէսն է, որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն յարութիւն առեր է:

17 Քանզի Հերովդէս ինք Բարդ զրկեց, Յովհաննէսը բռնեց, ու կապեց բանար պարսի եղբորը Փիլիպպոսի կնոջ, Հերովդիայի, համար, քանզի իրեն կին առեր

18 էր զանկա: Վասն զի Յովհաննէս Հերովդէսի կ'ըսէր, Քեզի օրինաւոր չէ քու եղբորդ կինը ունենալ:

19 Եւ Հերովդիս սխ ունէր անոր դէմ, ու կ'ուզէր զանկա մեռցնել ու չէր կրնար. Վասն զի Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէ, զի անով թէ անկիտարդար և սուրբ մարդ մըն է, և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ լսելով շատ բաներ կ'ընէր, և քաղց-

21 րութեամբ անոր մտիկ կ'ընէր: Ու երբ զիպուկ օր մը եղաւ, որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետներուն ու

22 Գալիլէայի երեւելիներուն, Եւ Հերովդիայի աղջկը հանդէսի պահէ մտնելով խաղաց, ու հաճելի եղաւ Հերովդէսի և իրեն հետ նստողներուն, թագաւորը ըստ աղջկան, խնդրէ ինծմէ ինչ որ կ'ուզես, ու

23 պիտի տամ քեզի: Եւ անոր երդում ըրաւ՝ ըսելով, Ինչ որ դուն ինծմէ խնդրես, պիտի տամ քեզի,

24 մինչև թագաւորութեանս կէսը: Եւ անիկա դուրս
 ելլելով իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ ուզեմ. ան ալ ըսաւ,
 25 ՅովՏաննէս մկրտչին գլուխը: Եւ շուտ մը արտորա-
 լով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով,
 Կ'ուզեմ որ շուտով սկուտեղի մը վրայ ՅովՏաննէս
 26 մկրտչին գլուխը տաս ինձի: Եւ թագաւորը խիստ
 տրտմեցաւ, բայց երգումներուն համար ու իրեն հետ
 նստողներուն համար, չուզեց որ անոր Էսրէլէ մեր-
 27 ժէ: Եւ թագաւորը խնդրեց դահլիճ գրկեց, ու հրա-
 ման ըրաւ անոր գլուխը բերել: ան ալ գնաց բան-
 28 տին մէջ գլխատեց զանիկա, Եւ սկուտեղով մը բե-
 րաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկան. և աղջկը
 29 զանիկա իր մօրը տուաւ: Եւ անոր աշակերտները
 լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին ու գերեզ-
 մանի մէջ դրին:
 30 Եւ առաքեալները Յիսուսի քով ժողովուեցան, ու
 պատմեցին անոր ամէն ինչ որ ըրին և ինչ որ տրվե-
 31 ցուցին: Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Եկէք դուք առան-
 ձին անապատ տեղ մը, և քիչ մը հանգչեցէք. քան-
 զի շատերը կային որ կու գային ու կ'երթային. և
 32 հօջ ուտելու ալ ժամանակ չէին ունենար: Եւ նա-
 33 ըով անապատ տեղ մը գացին առանձին: Ու խո-
 լարութեւ տեսան զանոնք որ կ'երթային, և շատերը
 զանիկա ճանչցան, ու ոտքով ըստը քաղաքներէն
 34 հոն կը վաղէին, և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր
 քով ժողովուեցան: Ու Յիսուս երբ դուրս ելաւ, շատ
 ժողովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, վասն զի
 հովիւ չուենցող ոչխարներու պէս էին, և սկսաւ
 շատ բաներ տրվեցնել անոնց:
 35 Ու երբ ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերտ-

կը բռնեն, այսինքն գաւաթներու և փարչերու ու
 պղնձէ ամաններու և անկողիններու լուացմունքներ:
 5 Այն ատեն փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին
 անոր, թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ձերերուն ա-
 ւանդութեանը պէս չեն երթար, հասցաւ անլուսոյ
 6 ձեռքերով հաց կ'ուտեն: Ան ալ պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ անոնց, Աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ Եսայի
 ձեզի կեղծաւորներուդ համար, ինչպէս գրուած է,
 Այս ժողովուրդը հօշոյ շրթունքներովը զիս կը պատ-
 7 մէ: Ու պարսպ տեղ զիս կը պաշտեն, մարդոց պատ-
 ուիրած բաները էքէն վարդապետութիւն տրվեցնե-
 8 լով: Ա՛տան զի Աստուծոյ պատուիրանքը թողելով՝
 մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք, Էսրէլ՝ փարչե-
 9 րու և դաւաթներու լուացմունքներ, և ատնց նման
 10 շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք: Ու ըսաւ անոնց, Աղէկ
 կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը, որպէս զի ձեր
 11 աւանդութիւնը սրահէք: Բանդի Մովսէս ըսաւ, Քու
 հայրդ ու մայրդ պատուէ. և, Ով որ էք հայրը կամ
 12 մայրը անիծէ, մոհով թող մեռնի: Բայց դուք կ'ը-
 սէք, Եթէ մէկը էք հօրը կամ մօրը ըսէ, Այն բանը
 զոր ինձ մէ պիտի շահիս, Աստուծոյ քու-
 13 լարութեւ կորսան է, (որ ըսել է ընծայ), ուր չ'ըլլայ անիւ-
 14 Եւ անոնք չ'ըլլան անիւ: Եւ ա՛լ թող
 չէք տար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ իր մօրը:
 15 Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր աւանդու-
 թիւնովը զոր կ'աւանդէք. և ասոր նման շատ ուրիշ
 բաներ կ'ընէք:
 Եւ ըստը ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ ա-
 15 նոնց, Լսեցէք ինձի ամէնդ ու հասկցէք: Բան մը
 չկայ որ դուրսէն մարդուն ներքը մտնէ, ու կարող

ըլլայ զանկեա պղծել, հապա սյն բաները որ անկէ
 16 կ'ելլեն, անմը են որ մարդը կը պղծեն: Ով որ լսե-
 լու ականջ ունի՝ թող լսէ:
 17 Ու երբ սյն բաղմուժենեն զբոստանէս մտաւ,
 իր աշակերտները հարցուցին իրեն սյն առակին հա-
 18 մար: Ու ըստ աննց, Գոթար սլ. այդպէս անմիտ
 էք: Ընք հասկնար թէ ամեն ինչ որ դուրսէն մար-
 դուն ներսիդին կը մտնէ, չկրնար զանկեա պղծել:
 19 Վասն զի ոչ թէ անոր սրտին մէջ կը մտնէ, հապա
 փոքր, և արտաքնոցը կ'ելլէ, ու բոլոր կերածները
 20 կը մարբէ: Եւ կ'ըսէր թէ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն
 21 ներսէն, անկեա կը պղծէ մարդը: Վասն զի ներսէն,
 մարդոց սրտէն, կ'ելլեն չար խորհուրդներ, շնու-
 22 թիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, Գո-
 ղութիւններ, ազատութիւններ, չարութիւններ,
 նենգութիւն, գիճութիւն, չար աչք, հայհոյութիւն,
 23 ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն: Այս բո-
 լոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն մարդը:
 24 Եւ անկէ ելլելով Տիբարտի ու Սիգոնի սահմանները
 գնաց, և տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր որ մեկուն
 25 յայտնուի, բայց չկրցաւ ծածկուիլ: Քանզի կին մը,
 սրուն աղջիկը պիղծ ողի ունէր էր Եւրեթէս, լսեց
 26 անոր վրայով, ու եկաւ, անոր սաքը ինկաւ: Եւ սյն
 կ'ինը *հեթամտ էր, աղգով Փիւնիկ Ատրի, ու կ'ա-
 27 զաչէր անոր՝ որ գեւր իր աղջիկէն հանէ: Եւ Յիսուս
 ըստ անոր, Թող տուր որ առաջ տղաքը կշտանան,
 քանզի աղէկ չէ տղաց հացը առնել ու շուներուն
 28 ձգել: Անկեա պատասխան տուաւ ու ըստ անոր,

*Յու. Յոյն

Այս, Տէր, վասն զի շուներն ալ սեղանին տակ
 29 տղաքը փշտանքներէն կը կերակրուին: Եւ ըստ ա-
 նոր, Այդ խօսքիդ համար գնա, քու աղջիկէդ գեւր
 30 ելաւ: Եւ Ինչ իր տունը երթալով, գտաւ որ գեւր
 ելած՝ ու աղջիկը անկողինին վրայ պառկած էր:
 31 Եւ նորէն Տիբարտի ու Սիգոնի սահմաններէն ելլե-
 լով, եկաւ Գալիլէայի ծովեզերքը, Գեկապոլիսի
 32 սահմաններուն մէջէն: Եւ մէկը բերին անոր առջև,
 խուլ ու գոտարախօս, ու կ'աղաչէին որ անոր վրայ
 33 ձեռք դնէ: Եւ ժողովուրդէն մէկդի աննկելով զա-
 նկեա, իր մատերը անոր տկանջներուն մէջ խօթեց
 34 ու թքաւ, և անոր լեզուին դպաւ, Ու երկինք նայե-
 լով՝ հառաչեց ու ըստ անոր, Եփփաթա, (որ ըսել
 35 է Բացուէ) Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուե-
 ցան, ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ, և շիտակ
 36 կը խօսէր: Ու պատուիրեց աննց որ մարդո՛ւ չըսեն.
 և որչափ ինք կը պատուիրէր աննց, անմը ա՛լ ա-
 37 լելի կը քարոզէին, Ու չափէ դուրս կը զարմանային
 և կ'ըսէին, Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկա, ոչ
 խուլերուն լսել կու տայ և համբերուն խօսիլ:

ԳԼ. Ը

1 Այն օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով, և ու-
 տերու բան մը շունենայով, Յիսուս իրեն կանչեց իր
 2 աշակերտները ու ըստ աննց, կը խղճամ՝ այդ ժո-
 ղովուրդին վրայ, վասն զի չկան երեք օր է որ իմ քով
 3 են, և բան մը շունին ուտելու: Եւ եթէ ատոնք ա-
 նօթի զրկեմ՝ իրենց առները, ճամբուն մէջ պիտի
 մարին, վասն զի ատոնցմէ անմը հեռու տեղէ եկած

4 են: Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն,
 Այս անապատին մէջ ուրի՞՞կ կրնայ մէկը հացով
 5 կշտացնել ատոնք: Եւ հարցուց անոնց, Քանի՞ նկա-
 6 նակ ունիք, ու անոնք ըսին, Եօթը: Եւ հրաման ըրաւ
 7 Եւ գրին: Ու քանի մը մանր ձուկեր ունէին, և օրհնեց
 8 ու ըսաւ որ զանոնք ալ դնեն առջև: Եւ կե-
 9 րան ու կշտացան, ու աւելցած կտորուանքները վեր-
 10 ցուցին եօթը զամբիւղ: Եւ ուտողները չորս հազարի
 11 չափ էին, ու արձակեց զանոնք: Եւ շուտ մը նաւը
 12 մտնելով աշակերտներուն հետ՝ եկաւ Գաղմանու-
 13 թայի կողմերը:
 14 Եւ փաբիսեցիները ելելով՝ սկսան անոր հետ վի-
 15 ճաբանութիւն ընել, և զանկիս փորձելով՝ իրմէ
 16 նշան մը կ'ուզէին երկինքէն: Եւ անկիս իր հագիին
 17 մէջ հառաչելով՝ ըսաւ, Ի՞նչ է որ այս աղբը նշան
 18 կ'ուզէ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս աղբին նշան
 19 պիտի չարուի: Ու զանոնք թող ասլով նորէն նաւը
 20 մտաւ, ու զնաց շա՛ւն միւս կողմը:
 21 Եւ հաց առնելու մտցեր էին, ու նաւուն մէջ
 22 իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: Եւ կը պատ-
 23 ուիրէր անոնց ու կ'ըսէր, Նայեցէք եւ զգուշացէք
 24 փարիսեցիներուն խմբէն ու Հերովդէսի խմբէն: Եւ
 25 իրարու հետ կը խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չունե-
 26 նալնուս համար է: Իսկ Յիսուս անոնց խորհո՞ւրդը
 27 գիտնալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհէք թէ հաց
 28 չունիք. տակաւին չէ՞ք հասկնար ու չէ՞ք խմանար.
 29 դեռ սիրտերնիդ թմրած է: Ահրբր ունիք ու չէ՞ք

30 տեսներ, և ականջներ ունիք ու չէ՞ք ըսեր, և չէ՞ք
 31 յիշեր: Երբ հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի,
 32 քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք. ըսին
 33 անոր, Տասուերկու: Ու երբ եօթը նաւուս չորս հա-
 34 զարին կտրեցի, քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորուանք
 35 վերցուցիք. անոնք ալ ըսին, Եօթը: Ու ըսաւ անոնց,
 36 Հապա թնչպէս չէք հասկնար:
 37 Եւ Բեթժայիդա եկաւ, ու անոր առջև կայր մը
 38 բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի անոր. Եւ անի-
 39 կա կայրին ձեռքէն բռնելով՝ գեղէն դուրս հանեց,
 40 ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ
 41 դրաւ, ու կը հարցնէր անոր թէ բան մը կը տեսնե՞ս:
 42 Ան ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ
 43 ծառերու պէս որ կը պարտին: Նորէն ձեռքը անոր
 44 աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նայիլ տուաւ. և
 45 սղջացաւ ու ամէն բան համարձակ կը տեսնէր: Ետքը
 46 զանկիս իր տունը զրկելով՝ ըսաւ, Գեղը մի մտնէր
 47 ու գեղին մէջ մարդո՞ւս մի ըսէր:
 48 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Փի-
 49 լիպպոսի Կեսարիային գեղերը ելաւ, ու ճամբուն
 50 մէջ կը հարցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր ա-
 51 նոնց, Ինծի համար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ:
 52 Եւ անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Ո՞րքա՞ն Յով-
 53 հաննէս մկրտիչը, և ուրիշները՝ Նիկան, ուրիշներն
 54 ալ՝ Մարգարէներէն մէկը: Եւ ինք ըսաւ անոնց,
 55 Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ. պա-
 56 տասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր, Գու՞ն ես
 57 Քրիստոսը: Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն
 58 համար մարդո՞ւս չըրուցեն:

մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, ու երեցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի, ու սպաննուի, և երեք օրէն ետև յարութիւն առնէ:

32 Ու այս խօսքը յայտնի խօսեցաւ. և Պետրոս մէկդի տուաւ զանիկա, ու սկսաւ յանդիմանել զանիկա:

33 Եւ ինք դարձաւ ու իր աշակերտներուն նոյիլով՝ յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ, Ետիս գնա, Սատանայ, վասն զի դուն Սատուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բաները:

34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մեկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց, Ով որ կ'ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր անձը ուրանայ, և իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետևէս գայ: Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը սպրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ով որ ինձի ու աւետարանին համար իր անձը կը կորսնցնէ,

36 պիտի սպրեցնէ զանիկա: Բանդի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վասակի, և իր անձը կորսնցնէ:

37 Կամ իր անձին համար ի՞նչ օգտաւէք պիտի սայ մարդ: Վասն զի ով որ զիս ու իմ խօսքերը Դժարութիւն ամօթ սեպէ այս շնացող ու մեղաւոր ազգին մէջ, Որդին մարդոյ ով զանիկա Դժարութիւն ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ գոյ իր շօրք փոսքովը սուրբ

39 հրեշտակներուն հետ: Եւ ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ բանիները կան՝ որոնք մահուան համբ պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Սատուծոյ թագաւորութիւնը զբոլոր թիւնով եկած:

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու զանոնք բարձր լեռ մը հանեց տառնձին, և անոնց առջև պլլակեր-

2 պեցաւ: Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճերմակ, այնպէս որ երկրի վրայ թափել մը չկրնար

3 այնպէս ճերմկցնել: Ու Եղիա Մովսէսի հետ երևւ-

4 ցաւ անոնց, և Յիսուսի հետ կը խօսէին: Եւ Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ Յիսուսի, Ռարբի, ա-

5 զէկ է որ հոս կենանք. ու երեք խրճիթ շինենք, մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի: Վասն զի չէր գիտեր թէ ի՞նչ կը խօսի, քանզի զարհուրեր էին:

6 Եւ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ատիկա է իմ սիրելի Որդիս,

7 ատոր մտիկ րբէք: Եւ յանկարծ ներ սողին անգին նոյեցան, ալ ուրիշ մէկը չտեսան, հապա միայն

8 Յիսուսը իրենց հետ: Ու երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մարդո՛ւ չպատմեն, բայց միայն Որդւոյն մարդոյ մեռնիներէն յարու-

9 թիւն տանելէն ետև: Եւ անոնք այն խօսքը պահեցին. ու իրենց մէջ հարցուփորձ կ'ընէին թէ մեռել-

10 ներէն յարութիւն առնելը ի՞նչ է: Եւ իրեն հարցուցին ու ըսին, Այն ի՞նչ է որ դպիրները կ'ըսեն թէ

11 Պետք է որ առաջ Եղիա գայ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Յիսուսի առաջ Եղիա կուգայ, և ամէն բան կարգի կը դնէ. և թէ ի՞նչպէս գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ շատ չարչա-

12 րանքներ պիտի կրէ ու անարգուի. Բայց ձեզի կ'ըսեմ

որ Եղիա եկաւ ալ, և ինչ որ ուզեցին՝ բրին անոր, ինչպէս գրուած է անոր համար:

13 Ու աշակերտներուն քով գալով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց բարբառելը, և դպրոները որ վիճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ: Եւ շուտ մը բարբառաբանութիւն կ'ընէին, խիստ զարմացան, ու առաջ վազելով բարեւ կու տային անոր: Եւ հարցուց դպրոներուն թէ ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ընէք անոնց հետ: Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ, Վարդապետ իմ որդիս քեզի բերի, որ համբ ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր հասնի, զանիկա գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր սկզբաները կը կրճատէ ու կը ցամքի. և քու աշակերտներէ ըսէք ըսի որ զանիկա հասնին ու չկըցան: Պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ աղօք, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի համբերեմ. ինձի բերքը զանիկա: Եւ զանիկա բերին իրեն. երբ քաշն տեսաւ զանիկա, շուտ մը շարժեց անիկա, ու գետինը ինկած կը թաւալէր ու կը փրփրէր: Եւ Յիսուս հարցուց անոր Տօբ ու ըսաւ, Ո՞րքո՞սի տան է որ այդ բանը տար եղաւ. ու անիկա ըսաւ, Տղայութիւնէն ի վեր. Եւ շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկա՝ որպէս զի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ մեզի, խղճալով մեր վրայ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ կարող ես հաւատալու, ամէն բան կարելի է անոր որ կը հաւատայ: Եւ աղան հայրը շուտ մը աղաղակեց ու արցունքով ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ անհաւատութեան: Յիսուս երբ տեսաւ որ ժողովուրդը վրան կը դիզուի, սաստեց պիղծ ոգիին ու

ըսաւ անոր, Համբ ու խուլ ոգի, կը հրամայեմ՝ քեզի, ել իր տակէ, ու մէյ մըն ալ չմտնես տար ներքալ. Եւ կանչաւ ըստելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ. և քաշն մուտի պէս եղաւ, այնպէս որ շատերը ըսին թէ Մեռաւ: Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով վերցուց զանիկա. ան ալ կայնեցաւ: Ու երբ ինք տուն մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ ըսելով, Մենք ինչպէս չկըցանք հասնել զանիկա: Եւ ըսաւ անոնց, Այդ տեսակին կարելի չէ զբանով մը ելլել, բայց միայն աղօթքով ու ծամապահութեամբ:

29 Եւ անկէ ելլելով Գալիլէոյի մէջէն կ'անցնէին, ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ: Վասն զի կը սորվեցընէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց թէ Որդին մարդոյ պիտի մտանուի մարդոց ձեռքը, և զանիկա պիտի սպաննեն. ու երբ սպաննուի՝ երրորդ օրը յաբուութիւն պիտի առնէ: Եւ անոնք չէին հասկնար այն խօսքը, ու կը վախնային իրեն հարցնելու:

32 Եւ եկաւ Ասիառուսոյում, ու երբ տուն մտաւ՝ հարցուց անոնց, ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ընէք ճամբան իրարու հետ: Եւ անոնք լուռ կեցան, վասն զի ճամբուն մէջ իրարու հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին թէ ո՞վ մեծ է: Ու երբ նստաւ, կանչեց տասուերկուք ու ըսաւ անոնց, Եթէ մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ, ամէնուն յետինը պիտի ըլլայ և ամէնուն սպասուորը: Ու աղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջ, և իր գիրկը առնելով զանիկա՝ ըսաւ անոնց, Ով որ այսպիսի աղացմէն մէկը ընդունի իմ անուանովս զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս ընդունի, ոչ թէ զիս կ'ընդունի, հապա զիս դրկողը: Պատասխան տուաւ

անոր Յովհաննէս ու ըսաւ, Վարդապետ, մէկը տեսանք որ քու անունովդ գեւեր կը հանէր, ու մեր ետեւէն չպարտիր, և զանիկա արգելեցինք՝ մեր ետեւէն չպարտելուն համար: Եւ Յիսուս ըսաւ, Մի արգելէք զանիկա, վասն զի մէկը չկայ որ իմ անունով չըսէր զորձէ, ու կարենայ շուտ մը զիս հայհոյել: Քանզի ան որ *մեզի հակառակ չէ, մեր կողմէն է: Վասն զի ով որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խրմըցնէ ՚իմ անունով՝ թէ դուք Քրիստոսին էք, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Անիկա իր վարձը պիտի չկորսնայ: Եւ ով որ գայթակղեցնէ այս պղտկիցեցնէ մէկը որ ինծի կը հաւատան, աւելի ազէկ էր անոր՝ որ աղացքի քար մը իր վիղէն կտխուէր, ու ծովը ձգուէր: Եւ եթէ քու ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ զանիկա. աղէկ է քեզի պակասաւոր մըտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք ունենալ ու գեհնաւոր երթալ չմտրելու կրակին մէջ, Ուր անոնց որ զքեզ չմտնիր ու կրակը չմտրիր: Եւ եթէ քու ստքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա. աղէկ է քեզի կազ մտնել կեանքը, քան թէ երկու ստք ունենալ ու գեհնաւոր ձգուիլ չմտրելու կրակին մէջ, Ուր անոնց որքը չմտնիր ու կրակը չմտրիր: (46) Եւ եթէ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զաւնիկա. աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին գեհնաւոր ձգուիլ, Ուր անոնց որքը չմտնէ: Եւ իր ու կրակը չմտրիր: Վասն զի ամէն մտքը կրակով

*Ո՛րան, ձեզի հակառակ չէ, ձեր ՚իման, այս անունով

49 պիտի աղուի, և ամէն զո՛ք աղով պիտի աղուի: Այլ աղէկ է, բայց եթէ աղը անհամայ, ինչով պիտի համովցնէք. ձեր անձին մէջ աղ ունեցէք, և իրարու հետ խաղաղութիւն բրէք:

ԳԼ. Ժ

1 Եւ անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմանները եկաւ Յորդանանու անդիի կողմէն, ու նորէն ժողովուրդները անոր քով կը ժողովուէին. և ինչպէս սովորութիւն ունէր, զարձեպ կը սորվեցնէր անոնց:
 2 Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկա փորձելով՝ կը հարցնէին անոր թէ Արժան է որ այլը էք
 3 կինը արձակէ: Եւ անիկա պատասխան տուաւ ու աւանդ ըսաւ, Մովսէս ձեզի ի՞նչ պատուիրեց: Եւ անոնք ըսին, Մովսէս հրաման տուաւ արձակման գիր
 4 գրել ու արձակել: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Ձեր սրտին կարծրութեանը համար զըսեց ձեզի այդ պատուէրը: Բայց սակզմագործութեան սկիզբէն Աստուծո՞ զանոնք արու և էդ ըրաւ, --
 7 Ես, Ասոր համար մտրդ իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, Ու երկուք մէկ մարմին պիտի ըլլան. ուստի ա՛յլ երկու չեն, հասարակ մարմին. Ուրեմն զայն որ Աստուծո՞ միաւորեց, մտրդ թող չզատէ: Եւ տունը իր աշակերտները նորէն նշո՛ւ
 11 բանը հարցուցին իրեն: Ու ըսաւ անոնց, Ով որ իր կինը արձակէ և ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ շնու
 12 թիւն կ'ընէ: Ու կին մը եթէ իր էրիկէն զատուի և ուրիշ էրիկան մը ըլլայ, շնութիւն կ'ընէ:
 13 Եւ մանր աղաք բերին իրեն, որպէս զի անոնց գրպ-

չի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերող-
 14 ները: Յիսուս երբ տեսաւ, սրգադելով՝ անոնց բտաւ,
 թող տուէք այդ մանր տղոցը որ ինծի գտն, և մի
 15 սրգակէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-
 թիւնը այդպիսիներուն է: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ աղըւ
 16 մը պէս չընդունի, ընտւ պիտի չմտնէ անոր մէջ: Եւ
 զանոնք գիրկը առաւ, անոնց վրայ ձեռք դրաւ ու
 17 օրհնեց զանոնք:
 Ու երբ անիկա դուրս ելլաւ ճամբուն մէջ, — հ—
 մարդ մը վագեց, ու անոր առջև ծունկ դնելով կը
 18 հարցնէր անոր — 'Էբեր, Բարի վարդապետ, ինչ
 ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանկեմ: Եւ
 19 Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես.
 մէկէն զաս բարի չկայ, որ է Աստուած: Պատուի-
 20 րանքները գիտես. Շնութիւն մի ընէր, Սպանութիւն
 մի ընէր, Գողութիւն մի ընէր, Սուս փկայութիւն մի
 21 ընէր, Զրկանք մի ընէր, Քու հայրդ ու մայրդ պատ-
 22 ուէ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
 վարդապետ ատոնք ամենը մանկութենէս ի վեր պա-
 23 հեր եմ: Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զանիկա,
 ու ըսաւ անոր, Մէկ բան պակաս է քեզի. զնա ու-
 24 նեցածդ ծախէ և տուր աղքատներուն, ու երկինքը
 25 գանձ պիտի ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ՝
 26 ետեւէս: Եւ անիկա այս խօսքին համար խոժոռելով՝
 տրամած գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ունէր:
 27 23 Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝ ըսաւ իր աշա-
 կերտներուն, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստու-
 թիւն ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել:
 24 Եւ աշակերտները զարմոցեր էին անոր խօսքերուն

վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց
 ըսաւ, Որքեակներ, մ'ըչափ դժուար է էրէնց հարստ-
 25 ասութեան յուսացողներուն Աստուծոյ թագաւորու-
 թիւնը մտնել: Իբրին է որ ուղար տեղին ծակէն
 26 անցնի, քան թէ հարստսար Աստուծոյ թագաւորու-
 27 թիւնը մտնէ: Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային
 28 ու կ'ըսէին իրարու, Այ՛ ս՞ով որ կրնայ փրկուել: Եւ
 Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կող-
 29 մանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ.
 30 քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է: Պե-
 29 րոս սկսաւ ըսել անոր, Ահա մենք ամէն բան թողու-
 ցինք և քու ետեւէդ եկանք: Եւ Յիսուս պատասխան
 տալով՝ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Մէկը չկայ
 որ թողուց տուն, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր,
 կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ,
 կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին համար,
 30 Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս ատենա
 տուններ, ու եղբայրներ, և քոյրեր, ու մայրեր, և որ-
 31 դիներ, ու արտեր հալածանքներու հետ, և գալու
 աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը: Բայց շատ
 32 սուսջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
 ռաջինս
 32 Եւ անոնք դէպ ի Երուսաղէմ կ'ելլէին — ճամբուն
 մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու
 անոնք կը զարմանային, ու ետեւէն երթալով՝ կը
 վախնային: Եւ նորէն քալը առնելով տասուերկուքը,
 սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատա-
 33 հէին. Ու ըսաւ, Ահա Երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որդին
 մարդոց պիտի մտանուի քահանայապետներուն ու
 զպիւրներուն, և զանիկա մահուան պիտի դատապար-

տեն, ու զանիկա հեթանոսներուն պիտի մնանեն.

34 Եւ զանիկա ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վը-
րայ պիտի թքենեն, ու զանիկա մեռցնեն, ու երբորդ
օրը յարութիւն պիտի տանէ:

35 Եւ անոր քով գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս,
Զերեգէտի որդիները, ու ըսին, Վարդապետ, կ'ու-

36 զենք որ թեպէ ինչ որ խնդրենք՝ մեզի ընես: Ան ալ
37 ըսաւ անոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: Ու անոնք
38 կողմից և միւսը ձախ կողմից քու փառքիդ մէջ: Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց: Զէք գիտեր ի՞նչ կը խնդրէք.
կրնա՞ք խմել այն գաւաթը զոր ես կը խմեմ, և այն

39 մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ զոր ես կը մկրտուիմ: Եւ
անոնք ըսին իրեն, Կրնանք. ու Յիսուս ըսաւ անոնց,
Այն գաւաթը զոր ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն
մկրտութիւնովը զոր ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտ-
ուուիք. Բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը
40 իմ չէ տալը, հապա սրոնց որ պատրաստուած է: Ու
41 երբ փառասը աւելեալ լսեցին, սկսան Յակոբոսի
42 ու Յովհաննէսի նեղանալ: Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց
զանոնք ու ըսաւ անոնց, Պիտէք որ աղգերուն իշխան
սեպուսածները կը տիրեն անոնց, և անոնց մեծամեծ-

43 ները կ'իշխեն անոնց. Բայց ձեր մէջ այնպէս պիտի
չլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, անի-
44 կա ձեր սպասաւորը ըլլայ. Ու ձեզմէ ով որ սուսջին
45 ըլլալ կ'ուզէ, անիկա ամենուն ծառայ ըլլայ: Քան-
զի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ըն-
դունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, և իր
կեանքը շատերու համար փրկանք մը տալու:

46 Ու եկան Երկբով. ու երբ Երկբովէ կ'ելլէր աշու-

կերաներովը և շատ բազմութիւնով, Տիմոթայ որդին
կար Բարտիմէոս ճամբուն քով նստեր էր մուրալու:

47 Ու երբ լսեց թէ Յիսուս նագովրեցին է, սկսաւ աղա-
ղակել ու ըսել, Յիսուս, որդի Դաւթի, սղորմէ ին-

48 ծի: Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկա որպէս զի
լուէ, ըսցց անիկա ա՛լ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի

49 Դաւթի, սղորմէ ինծի: Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝
ըսաւ որ զանիկա կանչէն. կանչեցին կողքը ու ըսին

50 անոր, Քաջ եղբի, ելիք, քեզ կը կանչէ: Եւ անիկա
51 իր հանգերձը ձգելով, ելաւ ու եկաւ Յիսուսի: Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Ի՞նչ կ'ու-
զես որ քեզի ընեմ. կոյրը ըսաւ անոր, Ռարբուսնի, որ

52 աչքերս բացուին: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Պիսա. քու
հաւատը քեզ ըծչեց. և շուտ մը անոր աչքերը
բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսի ետեւէն կ'երթար

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մտնեցան, Բեթփագէ ու Բե-
թանիա գէպի Զիթենեաց լեւը, Յիսուս իր աշա-
2 կերաներէն երկուքը զրկեց, Եւ ըսաւ անոնց, Քացեք
այդ ձեր դիմոցի գերը, և անոր մէջ մտնելուդ պէս՝
պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, սրուն վրայ
մտրդ մը նստած չէ. արձակեցէք զանիկա ու բերէք.
3 Եւ եթէ մէկը ըսէ ձեզի թէ Այդ ի՞նչ կ'ընէք, ըսէք
թէ Տէրոջը պէտք է. և շուտ մը հոս պիտի զրկէ
4 զանիկա: Քացին և գտան աւանակը դուրսը փողոցին
մէջ դրանք քով կապուած, ու արձակեցին զանիկա:
5 Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց, Ի՞նչ կ'ընէք
6 որ կ'արձակէք այդ աւանակը: Եւ անոնք ըսին անոնց

- ինչպէս Յիսուս պատուելիքեր էր, ու իրենց թող տուին:
- 7 Եւ աւանակը Յիսուսի բերին, ու անոր վրայ իրենց
- 8 հանգերձները դրին, ու նստու անոր վրայ: Եւ շա-
տերը իրենց հանգերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և
- 9 ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն
վրայ կը տարածէին: Եւ առ ջեւէն ու ետեւէն գացող-
ները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա. Օրհնեալ
- 10 է ան որ Տէրոջը անուանովը կու գայ. Օրհնեալ է մեր
Վառիթ հօրը թագաւորութիւնը որ *կու գայ. Ով-
սաննա ի բարձունս:
- 11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս
կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց, և արդէն ժա-
մանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ աստուեր-
կուքին հետ մէկտեղ:
- 12 Ու հետեւեալ օրը երբ Բեթանիայէ կ'ելլէին, ա-
- 13 նօթեցաւ. Եւ հեռուանց տերևախից թղենի մը տնա-
ներով եկաւ որ թերևս անոր վրայ բան մը դանէ. ու
կըր անոր քով դնաց, տերևներէն զտաւ բան մը
- 14 չգտաւ, վասն զի գեռ թուզի տանէ չէր. †Եւ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ասիկ ետեւ մէկը քեզմէ
պտուղ չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսե-
ցին:
- 15 Ու եկան Երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝
սկսաւ գուրս հանել զանոնք որ տաճարին մէջ կը
ծախէին ու կը գնէին. և ստակ փոխողներուն սե-
ղանները ու աղաւնի ծախողներուն ամսանները կտր-
- 16 ծանեց. Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն

*ՈՒՆՉ, Տէրոջը անուանովը կու գայ
†ՈՒՆՉ Եւ Յիսուս

- 17 տանն մը անցնէ: Եւ կը սորվեցնէր ու կ'ըսէր անոնց,
Գրուած չէ՞ որ Իմ տունն աղօթքի տուն պիտի կոչ-
- 18 ներու այր ըլլէր: Եւ գպիւրները ու քահանայապետ-
ները զայս լսելով՝ կը փնտուէին թէ ի՞նչպէս կ'որոնցը-
նեն զանիկա, քանզի անիկ կը վախնային. վասն զի
- 19 թեանը վրայ՝ Ու երբ իրիկուն եղաւ, քաղաքէն գուրս
եկաւ:
- 20 Եւ առտուանց երբ աչի կ'անցնէին, թղենին տե-
- 21 սան արմատէն չարցած: Ու Պետրոսի միտքը եկաւ ու
ըսաւ անոր, Ռայրի, ահա թղենին զոր անիծեցիր՝
- 22 չարցեր է: Եւ Յիսուս պատասխան ասլով՝ ըսաւ ու-
- 23 նանց, Աստուծոյ հաւատք ունեցէք. Քանզի ճշմարիտ
կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ով որ այս լեռանը ըսէ, Ելիւ ու ծովը
ինկիր, և իր սրտին մէջ չէրկմտի, հապա հաւատայ
- 24 թէ ի՞նչ որ ըսէ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ի՞նչ որ
ըսէ: Ասոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ի՞նչ բան որ աղօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ է պիտի առնէք, և
- 25 պիտի ըլլայ ձեզի: Ու երբ աղօթքի կը կայնիք, նե-
րեցէք եթէ մէկուն զէմ բան մը ունիք, որպէս զի
ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է, ներէ ձեզի ձեր յան-
- 26 ցանքները: Իսկ եթէ գուր չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ
որ երկինքն է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները:
- 27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան. ու երբ տաճարին
մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները և գպիւրները
- 28 ու ձերերը անոր եկան, Ու ըսին անոր, Ի՞նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի
- 29 այդ իշխանութիւնը, որ այդ բաները ընես: Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի

բան մը հարցնեմ, ու էրէ ինծի պատասխան տաք, ես ալ ձեզի պիտի բռնեմ թէ Ի՛նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները: Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր՝ թէ մարդոցմէ: պատասխան տուէք ինծի: Եւ անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի բռնէ, Հապա ինչո՞ւ չհաստատացիք անոր: Իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնային, վասն զի ամենը *գիտէին Յովհաննէսը թէ ճշմարտապէս մարդարէ էր: Եւ պատասխան տալով ըրին Յիսուսի, Չենք գիտեր. և Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ Ի՛նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:

ԳԼ. ԺԲ

1 **Ե**ւ սկսաւ առտօկներով խօսիլ անոնց հետ ու ըսէ, Մարդ մը այգի անկէց, ու անոր բոլորտիքը ցանդ քաշեց, և ստորահնձան փորեց, ու աշտարակ շինեց, և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկրի մը գնաց: Եւ տանին ծառայ մը զրկեց մշակներուն, որպէս զի մշակներէն այգիին պտուղէն առնէ: Իսկ անոնք ըւնեցին, ճեճեցին զանիկա ու պարագ ճամբեցին: Նորէն ուրիշ ծառայ մըն ալ զրկեց անոնց, և զանիկա քարկծելով գլուխը վերաւորեցին ու անարդուած ճամբեցին: Եւ գարձեալ ուրիշ մը զրկեց, ու զանիկա սպաննեցին. և շատ ուրիշներ ալ դէռ, որոնց մէկ քանիները ճեճեցին ու մէկ քանի-

*Յ. և. ունէին

6 ներս սպաննեցին: Աւտօի սերկի որդի մըն ալ ունէնայով վերջնապէս զանիկա ալ զրկեց անոնց՝ ըսելով, 7 **ԹԻՒՐԷ՝** ամէնունիմ որդիէս: Բայց այն մշակները ըրին իրարու, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զանիկա սպաննենք, ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ: Եւ ըւնեցին զանիկա ու սպաննեցին, և այգիին դուրս հանեցին: 8 Աւտօի այգիին տէրը ի՛նչ պիտի ընէ. պիտի գայ ու կորսնցնէ մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի ապրի: Եւ այս գիրը չէ՞ք կարդացեր, թէ Այն քարը զոր շինողները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ: Ասիկա Տերօ՞՞՞մէն եղաւ, և զարմանալի է մեր աչքերուն: 9 Եւ կը փնտռէին թէ Ի՛նչպէս ըւնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախցան, քանզի լսմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ, և ձգեցին զանիկա ու գացին: 10 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաններէն քանի մը հոգի զրկեցին անոր, որպէս զի խօսքով ըւնեն զանիկա: 11 Կա և անոնք եկան ու ըրին անոր, Վարդապետ, գիտենք որ ճշմարիտ ես, և մէկս'ւն համար հոգ չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես: Կայսրին տուրք տալ արժան է՝ թէ ոչ, տա՛նք թէ 12 չտանք: Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք. բերէք ինծի դահեկան մը որ տեսնեմ: Եւ անոնք բերին. ու ըսաւ անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու գիրը. և անոնք ըսին անոր, Կայսրին: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Զայն որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ արեւելք, ու զարմացան անոր վրայ:

- 18 Եւ անոր քով եկան սաղաւկեցիները որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝ ըսելով,
- 19 Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց որ թէ մէկուն եղբայրը մեռնի, ու կինը ձգէ և զաւակ չձգէ, անոր եղբայրը առնէ անոր կինը, և իր եղբորը զաւակ հանէ: Արդ եօթը եղբայրներ կային, և առաջինը կին
- 20 առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց: Ու երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան ալ զաւակ չձգեց.
- 22 նոյնպէս ալ երրորդը, Ու եօթն ալ զանիկա առին և զաւակ չձգեցին. ամենէն ետքը կինն ալ մեռաւ: Ուրեմն յարութեան առին, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որքէն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի եօթն ալ զանիկա կին ունեցան: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Ատոր համար չէ՞ որ միջրոտ էք, որ ոչ գիրքերը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը:
- 25 Քանզի երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կին կ'առնեն և ոչ երկան կը արուին, հապա երկինքի
- 26 հրեշտակներուն պէս են: Բայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէ՞ք կարգացեր մտերնիին վրայ, ինչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ՝ ըսելով. Ես եմ՝ Արքայսմի Աստուածը, և
- 27 Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը: Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խիտա մոլորած էք:
- 28 Եւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբ վիճարանութիւն կ'ընէին, ու երբ տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր --
- 29 Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բողոք պատուիրանքներուն առաջինը ո՞չ է. Լսէ, ով Իբրայէլ, մեր Տէր

- 30 Աստուածը մէկ Տէր է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտեդ, և քու բոլոր անձեդ, ու քու բոլոր մտքեդ, և քու բոլոր զօրութեանդ. ասիկա է
- 31 առաջին պատուիրանքը: Ու երկրորդը ասոր նման, Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ
- 32 ուրիշ պատուիրանք չկայ: Եւ դպիրը ըսաւ անոր, Աղէկ, վարդապետ, շիտակ խօսեցար թէ Աստուած
- 33 մէկ է, և անկէ զատ ուրիշ մը չկայ, Եւ բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութեանէ զանիկա սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը ամէն որջակէզներէ ու զըՏերէ աւելի է: Եւ Յիսուս տեսնելով որ անիկա խելացութիւնով պատասխան տուաւ, ըսաւ անոր, Աստուծոյ թագաւորութեանէ հետեւ չես. և ա՛լ ուրիշ մէկը չէր համարձակեր անոր բա՛ռ չէ հարցնելու:
- 35 Եւ Յիսուս երբ ասաճարին մէջ կը սորվեցներ, պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Դպիրները ինչպէս կ'ըսեն
- 36 թէ Քրիստոս Իսաիթի սրդին է. Եւ ինք Իսաիթ Սուրբ Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ՝ Տէրօջս ըսաւ, Կստէ իմ՝ ոջ կողմն, մինչև քու թշնամիներդ սպերուդ պատուանդան ընեմ: Ուրեմն Իսաիթ ինք որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ինչպէս անիկա անոր սրդին կ'ըլլայ. և ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին անոր:
- 38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր անոնց, Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պարտիլ, և շուկաներուն մէջ ըսուները իջ քնարէն, Ու ժողովարաններուն մէջ առաջին ամբաստանները, և ընթրիքներու մէջ առաջին մտցնելը. Որոնք որրեւարիններուն առնելը կ'ուտեն,

ու Ժորժոսյ երեւնալու համար աղօթքը կ'երկնցնեն. ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին:

41 Եւ Յիսուս գանձանակին զիմոց նստած՝ կը նայէր թէ ի՞նչպէս ժողովուրդը գանձանակին մէջ ստակ

42 կը ձգէ. և շատ հարուստներ շատ բան ձգեցին: Աղքատ որբւարի մին ալ եկաւ ու երկու լումոյ ձը-

43 դեց, որ նաքարակիտ մը կ'ընէ: Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով՝ բաւ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,

44 լուսն ամենէն աւելի ձգեց. Ասան զի ամէնը իրենց աւելցածէն ձգեցին, բայց ասիկա իր չբաւարութեանէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց, իր բոլոր տարուստը:

ԳԼ ԺԳ

1 Ու երբ տաճարէն դուրս կ'ելլէր, իր աշակերտներէն մէկը բաւ իրեն, Ատրդապետ, նայէ ի՞նչպէս քարեր

2 են, և ի՞նչ կ'երպ շէնքեր: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ բաւ անոր, Կը տեսնե՞ս այդ մեծ շէնքերը. քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չբակուի:

3 Ու երբ անիկա Ձիթենեաց լեռը տաճարին զիմոց նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն առանձին, Ըսէ՛ մեզի, ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ

4 այդ ամէն բաներուն կատարուելու ասանը: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ ըսել, Ձգողչ

5 կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խարէ: Ասան զի շատերը պիտի գան իմ անունով ու ըսեն թէ՛ Ես եմ՝ Քրիստոս, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն: Բայց երբ լուք պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռո-

վիք, վասն զի պէտք է ըլլալ բայց դեռ վերջը չէ:

8 Ասան զի աղք աղքի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան. սովեր ու խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան. ասոնք ցուերուն սկիզբ-

9 ներն են Չգուշացէք ձեր անձերուն. քանզի ձեզ ատեաններու պիտի մտանեն, ու ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անունս համար կուսակաշներու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝

10 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: Եւ առաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: Բայց երբ ձեզ մտանելու տանին, առաջուրէն չոգ մի ընէք և մի մտածէք թէ ի՞նչ պիտի խօսիք, հասպա այն ժամուն ինչ որ ձեզի տրուի՝ զանիկա խօսեցէք. վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հասպա շողին Սուրբ:

12 Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մտանէ, և հոգիք՝ որդին, և որդիներ էրեւոյ ծնողքներուն վրայ

13 պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք: Եւ իմ անունս համար ամենուն ատիկ պիտի ըլլաք. բայց ով որ

14 մինչև վերջը համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի: Ու երբ տեսնէք աւերմունքի սկիզբն ու թիւրքն՝ որ Գանիել մարգարէին ձեռքով բաւած է, թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ, (ով որ կարդայ թող հասկնայ), այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախ-

15 չին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ, ու

16 չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու. Եւ ան որ արտաին մէջ է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը առ-

17 նելու. Բայց վա՛յ այն օրերը յի եղողներուն ու ծիծ

18 տուողներուն: Եւ աղօթք բրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը

19 չըլլայ: Քանզի այն օրերը այնպիսի նեղութիւն պիտի

ըլլայ, որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարած-
 ներուն սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի
 20 ըլլայ: Եւ եթէ Տէրը այն օրերը չկարճեցնէր, բնաւ
 մարմին մը պիտի չստարէր. բայց ընտրեալներուն հա-
 21 մար զորոնք ընտրեց՝ այն օրերը կարճեցուց: Եւ այն
 մասն եթէ մէկը ձեզի բռէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝
 22 կամ Ահա հոն, մի հաւատար. Վասն զի սուս Քրիս-
 տոսներ և սուս մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշան-
 ներ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որպէս զի եթէ կա-
 23 ըկի էր, ընտրեալներն ալ մտրեցնեն: Իսկ դուք
 զգոյշ կեցէք. ահա առաջուրնէ ըսի ձեզի ամէնը:
 24 Բայց այն օրերը այն նեղութենէն ետեւ արեգակը
 25 պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չստայ, Եւ
 աստղերը երկինքէն պիտի թափթփին, ու երկինքին
 26 մէջի զօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն
 պիտի տեսնեն Որդին մարգոյ՝ ամեղբու մէջ եկած
 27 մեծ զօրութիւնով ու փառքով: Եւ այն ատեն իր
 հրեշտակները պիտի զրկէ, ու իր ընտրեալները պիտի
 ժողովէ չորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչև երկինքի
 28 ծայրը: Թղենիէն առակ մը արվեցէք. երբ անոր սու-
 տերը կը կտակուղնան ու տերները կը ցցուին, գիտեք
 29 թէ ամուր մտ է: Նոյնպէս ալ դուք երբ այս բա-
 ները եղած տեսնէք, գիտեցէք որ մտ է դռներուն
 30 քով ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ այս աղբը պիտի
 31 չանցնի, մինչև որ այս ամէն բաները ըլլան: Երկինք
 ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի
 32 չանցնին: Իսկ այն օրուան ու ժաման համար մէկը
 չգիտեր, ոչ երկինքի մէջ եղող հրեշտակները և ոչ
 33 Որդին, հապա միայն Հայրը, Զգոյշ կեցէք, արթուն
 մտացէք և աղօթք ըրէք, վասն զի չէք գիտեր ատենը

34 ե'րբ է: Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը իր
 տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն իշխանութիւն
 կու տայ, և ամէն մէկուն իր գործը, ու դռնապա-
 35 նին կ'ապարէ որ արթուն կենայ: Ուրեմն արթուն
 կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ ե'րբ կու գայ տա-
 նուտէրը, իրկիւնը՝ թէ կէսգիշերին թէ հաւա-
 36 խօսին և թէ առտուանց: Զըլլայ որ յանկարծակի
 37 դայ ու ձեզ քունի մէջ դանէ: Եւ ինչ որ կ'ըսեմ՝
 ձեզի՝ ամէնուն կ'ըսեմ, Արթուն կեցէք:

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ երկու օրէն ետեւ զատիկ ու բազարձակերք էր.
 և քահանայապետները ու գպիրները կը փնտռէին
 2 թէ ինչպէս նեղութեամբ բռնեն զանկիս ու մեռ-
 ցնեն, Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը, որպէս
 3 զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ:
 4 Ու երբ ինք Բեթանիա էր բարոտ Աիմնի տունը
 սեղաննստած, կին մը եկաւ՝ որ շիշ մը պատուական
 սուղ նարգոսի իւղ ունէր, և կտորեց այն շիշը ու
 5 ամոր գլխուն վրայ թափեց, Եւ կային ամանք որ կը
 զժուարէին ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար եղաւ այդ
 6 իւղին կորուստը. Քանզի այդ իւղը երեք հարիւր
 դասեկանէն աւելի կ'ըսար ծախուիլ ու աղբատներուն
 7 արուիլ. և սաստիկ կը յանդիմանէին զանկիս Բայց
 Յիսուս ըսաւ, Թող սուէք ատոր, ինչո՞ւ անհանգիստ
 8 կ'ընէք ստիկա. բարի գործ մը գործեց ինծի, Վասն
 զի աղբատները ամէն ատեն ձեզի հետ ունիք, ու երբ
 ուղէք, կ'ընաք անոնց բարեք ընել, բայց զիս ամէն
 8 ատեն չունիք: Ատիկա ինչ որ ունէր՝ ըրաւ. առաջ-

- 9 ուրնէ իմ մարմինս օծեց իմ թաղութիս համար: ճըշ-
- մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ Բոլոր աշխարհէ մէջ, ուր
- որ այս աւետարանը քարոզուի, տասը բրածն ալ պի-
- տի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար:
- 10 Եւ Յուդա Իսկարիօտացի, տասուերկուքէն մէկը,
- գնաց քահանայապետներուն, որ զանիկա մասնէ
- 11 անոնց: Անոնք ալ լսելով՝ ուրախացան, ու իրեն
- ստակ տալ խոստացան, և կը փնտռէր թէ ի՞նչպէս
- պատահուի ինչով մը մասնէ զանիկա:
- 12 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը, երբ զտակը կը
- մտրթանէ, անոր աշակերանները ըսին իրեն, Ո՞ր կ'ու-
- զես երթանք պարտատէնք՝ որպէս զի գտաիկը ու-
- 13 տես: Եւ իր աշակերաններէն երկուքը զրկեց ու ըսաւ-
- անոնց, Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մտրդ մը պիտի
- պատահի՝ որ -- Ինչ էր Ըստի ստփոր մը կը տանի,
- 14 գացէք անոր ետեւէն: Եւ ուր որ մտնէ, տանը տէրջը
- ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ, Ո՞ր է օթեւանը, ուր
- 15 աշակերաներու հետ մէկտեղ զտակը ուտեմ: Ան
- ալ ձեզի յարգարուած -- պարտատ մեծ վերնա-
- տուն մը պիտի ցուցնէ: Հոն պարտատեցէք մեզի:
- 16 Եւ իր աշակերանները գացին ու քաղաքը մտան, և
- ինչպէս իրենց ըսաւ՝ քնքե՛ք գտան, և զտակը պատ-
- րտատեցին:
- 17 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասուերկուքէն հետ մէկ-
- 18 տեղ եկաւ: Ու երբ սեղան նստան և կ'ուտակէին, ըսաւ
- Յիսուս, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ
- 19 հիմա ինծի հետ կ'ուտէ, զիս պիտի մտանէ: Եւ ա-
- նոնք սկսան տրամիլ, ու մէկիկ մէկիկ ըսէլ անոր,
- 20 Միթէ է՞ր և մ: և ուրիշ մը՝ Միթէ է՞ր և մ: Անիկա
- պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Այդ տասուեր-

- կուքէն մէկը՝ որ ինծի հետ էր քնքե՛ք պնակը խո-
- 21 թեց: Յիսուս Որդին մտրդոյ կ'երթայ, ինչպէս
- գրուած է իրեն համար. բայց վա՛յ այն մտրդուն,
- որուն ձեռքով Որդին մտրդոյ կը մտանուի. աղէկ
- էր այն մտրդուն որ ծնած ըլլար:
- 22 Եւ քանի որ անոնք կուտակէին, Յիսուս հաց առաւ,
- օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ, *Առէք,
- 23 այս է իմ՝ մարմնս: Եւ գաւաթը առաւ, զօհա-
- ցաւ, ու տուաւ անոնց, և ամէնն ալ խմեցին անկէ:
- 24 Ու ըսաւ անոնց, Ասիկա է իմ՝ տրիւնս նոր ուխտի,
- 25 որ շատերու համար կը թափուի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
- ձեզի, Ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չսմեմ
- մինչև այն օրը երբ զանիկա նոր խմեմ՝ Աստուծոյ
- թագաւորութեանը մէջ:
- 26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետեւ Ձիթենաց լեռը
- 27 ելան: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամենք ալ այս գի-
- շեր իմ վրայով պիտի գայթակղիք. վասն զի գրուած
- է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու սխարնները պիտի
- 28 ցրուին: Բայց յարութիւն սունկէս ետեւ ձեզմէ
- 29 առաջ Գալիլեա պիտի երթամ: Իսկ Պետրոս ըսաւ
- անոր, Թէպէտ ամէնն ալ գայթակղին, բայց ոչ թէ
- 30 ես: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի,
- որ դուն ալ այս գիշեր գեւ չաւը երկու անգամ
- 31 չխօսած երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս: Բայց
- Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէ և քեզի հետ
- մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի, բնաւ քեզ պիտի չու-
- րանամ. նոյնպէս կ'ըսէին ամէնն ալ:
- 32 Եկան այն տեղը որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու

*Ո՞րքնք, Առէք, կերէք

33 ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս նստեցէք, մինչև որ
 34 ես աղօթք ընեմ: Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը
 35 ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, սկսաւ խոսիլ և վշտա-
 36 նայլ Աւյն ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու
 37 չափ արտում է. հոս կեցէք և արթուն մնացէք: Ու-
 38 քիչ մը առաջ երթալով էր երէ-իւ Լէոյ գետինը ին-
 39 կաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կարելի է, այն ժամը
 40 իրմէ անցնի: Եւ ըսաւ, Աբբա Հայր, ամէն բան քեզի
 41 հնարաւոր է, այս գաւաթը ինձմէ անցուր. բայց ոչ
 42 թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ: Հասպա ինչպէս դուն: Գա-
 43 յաւ և ըսաւ, Քնացած գտաւ. և ըսաւ Պետ-
 44 րոսի, Սիմոն, կը քնանաս. չկըցամք ժամ մը արթուն
 45 կենալ: Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որպէս զի
 46 փորձութեան մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց
 47 մարմինը տկար: Եւ նորէն զնաց աղօթք ըրաւ. նայն
 48 խօսքը ըսելով: Եւ դարձաւ ու զանոնք նորէն քնա-
 49 ցած գտաւ, վասն զի աչքերնին ծանրացած էր, և
 50 չէին զիտեր թէ ինչ պատասխան ասն անոր: Երբորդ
 51 անգամ ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետեւ
 52 քնացէք ու հանգչեցէք. բաւական է, ժամը հասաւ.
 53 ահա Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
 54 նուի: Ելէք երթանք, ահա մօտեցաւ անիկա որ զիս
 55 պիտի մտանէ:
 56 Եւ դեռ անիկա զոյս որ կը խօսէր, իսկոյն Յուդա,
 57 տատուերկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ քահա-
 58 նայապետներուն և դպիրներուն ու ծերերուն կողմէն
 59 շատ բազմութիւն՝ սուրերով ու բերերով: Եւ զա-
 60 նիկա մատնողը անոնց նշան մը սուեր էր՝ ըսելով,
 61 Ով որ ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք զանիկա և
 62 զգուշութեամբ տարէք: Ու անիկա գտով՝ շուտ մը

63 մօտեցաւ անոր և ըսաւ, Ռաբբի, Ռաբբի, ու համ-
 64 արեց զանիկա: Եւ անոնք ձեռք զարկին անոր ու
 65 բռնեցին զանիկա: Եւ քովը կայնողներէն մէկը սուրը
 66 քաշեց ու զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու
 67 անոր ականջը մէկդի հանեց: Եւ Յիսուս պատասխան
 68 տալով՝ ըսաւ անոնց, Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք
 69 սուրերով ու բերերով զիս բռնելու: Ամէն օր ձեր քով
 70 էի ու տաճարին մէջ կը սորվեցնէի, և զիս չբռնեցիք.
 71 Բայց որպէս զի զերբերը կատարուին: Այն ատեն ըս-
 72 ւով ու շահերդէն թողուցին զանիկա ու փախան: Եւ
 73 երիտասարդ մը անոր ետեւէն կ'երթար՝ մերկ ճա-
 74 քով կտաւ մը առած, ու երիտասարդները զանիկա
 75 բռնեցին. Ան ալ կտաւ թողուց ու մերկ փախաւ
 76 անոնցմէ:
 77 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին, ու անոր
 78 քով ժողովուեցան ըսող քահանայապետները և ծե-
 79 ըրըր ու դպիրները: Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ե-
 80 տեւէն զնաց մինչև ներսը, քահանայապետին գաւի-
 81 թը, և սպասուորներուն հետ նստաւ, ու կրակին քով
 82 կը տաքնար: Իսկ քահանայապետները և բոլոր ժո-
 83 ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտուէին, որ-
 84 պէս զի զանիկա մեռցնեն, և չէին գտներ. Վասն զի
 85 շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ,
 86 ու վկայութիւնները երբեք համահայն չէին: Եւ ու-
 87 մանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր դէմ՝ ու
 88 կ'ըսէին թէ, Մենք լսեցինք ատկէ որ կ'ըսէր, Ես այդ
 89 ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և երէք օրուան
 90 մէջ ուրիշ մը պիտի շինեմ առանց ձեռագործի:
 91 Բայց այնպէս ալ իրենց վկայութիւնը համահայն
 92 չէր: Եւ քահանայապետը մեծօտեղը սոր ելելով՝ հար-

ցուց Յիսուսի ու ըստւ, Պատտախան մը չե՞ս տար.
 61 Ը՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ: Բայց անկիա ըսու
 կը կենար և պատտախան մը չէր տար. քահանայա-
 պետը նորէն կը հարցնէր անոր ու կ'ըսէր, Գո՞ւն ես
 62 Քրիստոսը, օրհնեալ Աստուծոյ Որդին: Եւ Յիսուս
 ըսաւ, Ես եմ: ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօ-
 րութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերովը
 63 եկած: Եւ քահանայապետը իր հանդերձները պատ-
 64 ռեց, ու ըսաւ, Այլ ի՞նչ պէտք են մեզի վկաներ: Աստու
 հայհոյութիւնը լսեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ. և
 ամէնը դատապարտեցին զանկիա թէ մահապարտ է:
 65 Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել
 և բռունցցով ձեծել ու ըսել, Մարգարէացիք. դե
 սպասաւորները ապտակ կը զարնէին անոր:
 66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր, ու քահանայապե-
 67 տին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու տեսնելով Պետ-
 րոսը որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Գո՞ւն ալ
 68 Յիսուս Նազովրեցիի հետ էիր: Բայց անկիա ուրա-
 ցաւ ու ըսաւ, Զեմ՛ դիտեր և չեմ՛ հասկնար թէ դուն
 69 ի՞նչ կը խօսիս. ու երբ դուրս ելաւ գաւիթին դռնը
 70 թէ Աստուծոյ անունով է: Եւ անկիա նորէն ուրացաւ:
 Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝ նորէն բոլորակը կայնող-
 ները ըսին Պետրոսի, Արդարեւ դուն անունով էս,
 71 վասն զի Գալիլեացի ես, և քու զրուցուածքդ ալ
 72 որով համար դուք կ'ըսէք: Եւ իսկոյն երկրորդ ան-
 դամ հաւը խօսեցաւ. ու Պետրոս միտքը բերաւ այն

խօսքը զոր Յիսուս իրեն ըսէր էր թէ Գեւ հաւը եր-
 կաւ անգամ չխօսած՝ դուն երեք անգամ պիտի ու-
 ըսնաս զիս. ու սկսաւ լալ:

ԳԼ. ԺԵ

1 **Եւ** առաւանց շուտ մը քահանայապետները ծե-
 րերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ
 խորհուրդ ըրին, Յիսուսը կապեցին ու տարին մտա-
 2 նեցին Պիղատոսի, Եւ Պիղատոս հարցուց անոր ու
 3 ըսաւ, Գո՞ւն ես Հրէից թագաւորը, անկիա ալ պա-
 4 տախան տալով ըսաւ անոր, Գո՞ւն կ'ըսես: Եւ քա-
 հայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
 5 նոր վրայով: Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսե-
 լով Պատտախան մը չե՞ս տար. նայէ՛ ս'ըջտի քեզի
 6 մը չտուաւ, մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ:
 7 Բայց ասին ասոնք կապած մը կ'արձակէր ա-
 նունով իր ընկեր խռովարարներուն հետ կապուած.
 որոնք խռովութեան ատենը մարդասպանութիւն ըրեր
 8 էին: Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել
 9 ու ըսէ ինչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: Եւ Պիղատոս ա-
 նոնց պատախան տուաւ ու ըսաւ, Կուգէ՛ք որ Հրէից
 10 թագաւորը արձակեմ՝ ձեզի: Բանդի գիտէր որ քա-
 հանայապետները նախանձի համար մտանք էին զա-
 11 նիկա. Բայց քահանայապետները ժողովուրդը զըրդ-
 ուեցին ու ինքեմ յաւէտ Բարաբրան իրենց արձա-
 12 կել: Նորէն Պիղատոս պատախան տուաւ ու ըսաւ
 անոնց, Հապա Հրէից թագաւոր ըսածնիդ ի՞նչ

- 13 կ'ուզէք որ ընեմ: Եւ անոնք նորէն կ'աղաղակէին,
- 14 Խաչը հանէ ասիկա: Պիղատոս ըսաւ անոնց, Բայց
ինչ չար գործ ըրած է ասիկա. և անոնք ա'ւ ա-
ւելին կ'աղաղակէին -- 'Էտէն, Խաչը հանէ ասիկա:
- 15 Եւ Պիղատոս ժողովուրդը դո՛՛հ ընել ուզելով՝ Բա-
րաբրան արձակեց անոնց, ու Յիսուսը ձեծծելով՝ ձեռք
տուաւ որպէս զի խաչուի:
- 16 Եւ զինուորները ներս ասարին զանիկա գաւելթը,
այսինքն պալատը, և բոլոր դռնոցը մեկտեղ կանչե-
ցին. Ու հազցուցին անոր ծիրանիներ, և փշեղէն
- 17 պատկ հիւսելով՝ անոր հը-եւ զընն. Ու սկսան բարև
տալ անոր -- Էտէ, Ողջոյն քեզ, Հըբեց թագաւոր:
- 19 Եւ անոր գլուխը եղէգով կը ձեծէին ու կը թքնէին
անոր, և ծաւնիկ վրայ գալով երկրպագութիւն
- 20 կ'ընէին անոր: Ու երբ ծաղը բըն զանիկա, ծիրանի-
ները վրայէն հանեցին և իր հանդերձները հազցու-
ցին անոր, ու դուրս հանեցին զանիկա՝ որպէս զի
խաչը հաննի:
- 21 Եւ Սիմոն Կիրբենացի, Աղեքսանդրոսի և Ռուփոսի
հայրը, որ անկէ կ'անցնէր արտէն եկած, պահակ
- 22 բռնեցին որպէս զի անոր խաչը վերցնէ: Ու ասարին
զանիկա Գողգոթա շառ՝ տեղը, որ կը թարգման-
- 33 ուի Գանիկ տեղ.) Եւ անոր զմուռտով խառնուած
- 24 զինի տուին որ խմէ, բայց ինք չտուաւ: Ու խաչը հա-
նեցին զանիկա, և անոր հանդերձները բաժնեցին՝
անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ո՛վ ի՞նչ պիտի տա-
- 25 նէ: Ժամը երեքն էր ու խաչը հանեցին զանիկա:
- 26 Եւ անոր յանցանքի զիրը գրուած էր Բէ Հըբեց թա-
27 գաւորն է: Ու անոր հետ երկու աւազակ խաչը հա-
նեցին. մէկը անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն:

- 28 Եւ կատարուեցաւ այն գիրը որ կ'ըսէ թէ Անորէն-
- 29 ներու հետ սեպուեցաւ: Եւ անոնք որ կ'անցնէին, կը
հայհոյէին անոր, գլուխին կը շարժէին ու կ'ըսէին,
Աւա՛ղ, որ տաճարը կը քակէիր, և երեք օրուան մէջ
- 30 կը շինէիր. Խնքինքդ ազատ ու իջիր այդ խաչէն:
- 31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները զպիւրներուն հետ
իրենց մէջ ծաղը ընելով՝ կ'ըսէին, Ուրիշները ազա-
- 32 տեց, ինքդինք չկրնար ազատել: Այդ Քրիստոսը, Իս-
րայէլի թագաւորը, թող հիմա խաչէն վար իջնէ,
որպէս զի տեսնէք ու հաւատանք. և իրեն հետ խաչը
ելլողները կը նախատէին զանիկա:
- 33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր երկրին
- 34 վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը: Եւ իննե-
րորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
ըսաւ, Ելօի, Ելօի, լս՛մա սարաքթանի. որ կը թարգ-
մանուի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչ՞ու զիս
- 35 թողուցիր: Եւ քովը կայնողներէն անոնք երբ լսեցին՝
- 36 կ'ըսէին թէ Եղիսն կը կանչէ: Ու մէկը վազեց սպունգ
մը քացախով լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով տու-
աւ անոր որպէս զի խմէ, և ըսաւ, Թող տուր, տես-
նէք թէ Եղիս կու գա՞յ ասիկա վար իջեցնելու:
- 37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց ու հոգի տուաւ:
- 38 Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի պատուեցաւ վերէն
- 39 վար: Եւ հարիւրապետը որ անոր դիմաց կեցեր էր,
տեսնելով որ այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ,
- 40 ըսաւ. Արդարև Որդի Աստուծոյ էր այս մարդը: Կիներ
ալ կային, որոնք հեռուանց կը նայէին, որոնց մէջ էր
Մարիամ Մագդաղենացի, և պզտիկ Յակոբոսի ու
- 41 Յովսէփի մայրը Մարիամ, և Սողովմէ, Որոնք երբ Յե-
սուս Գալիլեա էր իր ետեւէն կ'երթային, և իրեն

սպասուորութիւն կ'ընէին. և ուրիշ շատ կիներ ալ որոնք իրեն հետ Երուսաղէմ՝ ելեր էին:

- 42 Ու երբ իրիկուն եղաւ, ոչ ոք ուրբաթ, պայնպն
- 43 շարաթին առջի օրը, ըլլալով՝ Յովսէփ Արիմաթացի, երեւելի խորհրդական մը, որ ինք ալ Աստուծոյ թա-
- գաւորութեանը կը սպասէր, եկաւ ու համարձակու-
- թիւն ընելով՝ Պիղատոսի քով մտաւ, և Յիսուսի
- 44 մարմինը ինդրեց: Ու Պիղատոս զարմացաւ որ արգէն մեռած ըլլայ. և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հար-
- 45 ցուց անոր թէ Շա՞տ ատեն է որ մեռաւ: Ու երբ ուրիշ իմացաւ հարիւրապետէն, մարմինը Յովսէփի
- 46 շնորհեց, Եւ Յովսէփ կտաւ զնեց, ու զանիկա վար իջեցնելով՝ կտաւովը փաթթեց, ու գրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր. և քար մը զլորեց գե-
- 47 ըեզմանին դուռը: Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի ու Յովսէփի ուրիշ Մարիամ տեսան այն տեղը ուր գըր-
- ուեցաւ:

ԳԼ ԺԶ

- 1 Ու երբ շարաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացի և Յակոբոսի ուրիշ Մարիամ և Սողովմէ խուճկեր ծա-
- 2 խու առին, որպէս զի գան օձեն զանիկա Եւ մէկ-
- շարթի առտուանց շատ կանուխ, երբ արեւ կը ծա-
- 3 գէր, եկան գերեզմանը, Ու իրարու կ'ընէին, Քարը ս'ոյ
- 4 պիտի դըրտէ մեզի գերեզմանին դռնէն, (Ու նայեցան տեսան որ քարը գըրուած էր,) վասն զի շատ մեծ
- 5 էր: Եւ ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պամուճան
- 6 հագած, ու զարհուրեցան: Եւ անիկա ըսաւ անոնց,

- Մի զարհուրէր. Յիսուս Նազարեցին կը փնտռէր, որ խաչուեցաւ. անիկա յարութիւն առաւ, հոս չէ.
- 7 ահա այն տեղը ուր դրին զանիկա: Բայց գացէք, ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսի, թէ ոչ ոք ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք
- 8 զանիկա՝ ինչպէս ձեզի ըսաւ: Եւ անոնք դողով ու սպընթեամբ ընտուած՝ *ելան ու փախան գերեզ-
- մանէն, և մարդս'ւ ըսն չըսին, քանզի կը վախնային:
- 9 Յիսուս մէկշարթի առտուանց յարութիւն առած՝ առաջ Մարիամ Մագդաղենացիի երեւցաւ, որմէ
- 10 եօթը դէ հաներ էր: Անիկա զնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետ էին, երբ սուգ կ'ընէին ու կու լային:
- 11 Իսկ անոնք երբ լսեցին թէ կենդանի է և թէ իրեն երեւցաւ, չհաւատացին:
- 12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ
- 13 երկուքին՝ որոնք քաղելով արտը կ'երթային: Եւ անոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին, ու անոնց ալ չհաւատացին:
- 14 Վերջը տանըմէկին երեւցաւ, երբ սեղան նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը և սիրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինք երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն առած՝ իրենք չհաւատացին:
- 15 Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք ըստ աշխարհ, ու ուե-
- 16 տարանը քարոզեցէք ըստ ստեղծուածներուն: Ան որ հաւատայ ու մկրտուի՝ պիտի փրկուի, և ան որ
- 17 չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: Եւ անոնք որ կը հաւատան, այս նշանները անոնց հետ պիտի երթան.

*Ո՞րտե՞ս, շուտ ելան

- Իմ անունովս զեւեր պիտի հանեն, նոր լեզուներ
 18 պիտի խօսին. Չեռքերնին օձեր պիտի բռնեն, և եթէ
 մահառիթ թէ՛ւ մը խմեն, իրենց պիտի չփնտռէ. հի-
 ւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն, ու անոնք պիտի
 աւողջանան:
- 19 Արդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը երկինք համ-
 20 բարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ: Եւ անոնք
 ելան ու ամէն տեղ կը քարոզէին, և Տէրը անոնց գոր-
 ծակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր այն նշաններով
 որոնք անոնց հետ կ'երթային: Ամէն:

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Որովհետեւ շատերը մեր մէջ հաստատ գիտցուած
բաներուն վրայսլ եղած պատմութիւնը կարգի դնե-
- 2 լու ձեռք զարկին, Ինչպէս սկիզբէն աչքով տես-
նողները և խօսքին սպասուոր եզոզները աւանդեցին
- 3 մեզի, Ես ալ որ սկիզբէն այն ամէն բաներուն ճշգու-
թեամբ տեղեկացեր էի, յարմար գտայցի կարգաւ
- 4 դրել քեզի, սլ պատուական Թէոփիլոս, Որպէս զի
սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաւ:
- 5 Հրէաստանի Հերովդէս Թագաւորին օրերը Արիսյի
դատակարգութենէն Չաքարիա անունով քահանայ
մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, և ա-
- 6 նոր անունը Եղիսարեթ, Ու երկուքն ալ Աստուծոյ
առջև արդար էին, և Տէրսը բոլոր պատուիրանք-
ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ
- 7 կը քալէին: Եւ զաւակ չունէին, վասն զի Եղիսարեթ
ամուլ էր, ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին:
- 8 Ու երբ անիկա իր դատակարգութեան օրերը հաս-
նելուն քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Աս-
- 9 տուծոյ առջև: Քահանայութեան սովորութեանը

պէս իրեն ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մանէ խնկար-
 10 կուծիւն ընէ: Եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը
 11 դուրսը աղօթքի կայներ էին խունկին տակնը: Ու
 երեւցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը, որ կայներ էր
 12 խունկի սեղանին աջ կողմը: Եւ Զաքարիա էրր տե-
 13 սաւ, շփոթեցաւ, ու անոր վրայ վրայ մը ինկաւ: Եւ
 հրեշտակը ըսաւ անոր, Մի վտանար, Զաքարիա, վտան
 զի քու աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ Եղիսարեթ
 14 համնէս դնես: Եւ քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն
 պիտի ըլլայ, և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի
 15 ուրախանան: Վասն զի Տէրոջը տաջեւ մեծ պիտի ըլ-
 16 վայնէս Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի: Ու Խորայելի
 որդիներէն շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի
 17 դարձնէ: Եւ ինք անոր տաջեւէն պիտի գոյ Եղիայի
 հոգիով ու զօրութիւնովը, հայրերուն սիրտերը որ-
 դիներուն վրայ դարձնելու, և անհնազանդները՝ ար-
 դարներուն իմաստութեանը, որպէս զի Տէրոջը բա-
 18 րեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ: Եւ Զաքարիա
 ըսաւ հրեշտակին, Ինչով զիտնամ այդ բանը, ու-
 19 րովհետեւ ես ծեր եմ, ու իմ կին իր որբերը անցուցած
 է: Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր,
 Ես եմ՝ Գարբիէլ որ Աստուծոյ տաջեւ կը կայնիմ, ու
 20 անոր քեզի տալու: Եւ ահա համր պիտի ըլլաս դուն,
 ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև այն օրը՝ որ այս բա-
 ները ըլլան, քանզի չհաստատցիր իմ խօսքերուս, ու-

*Ս. Գ. Ե. Գ., Տէրոջը շնորհքը

21 րոնք իրենց տակնին պիտի կատարուին: Ու ժողո-
 վուրդը Զաքարիայի կը սպասէր, և կը զարմանային
 22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ: Ու երբ դուրս
 ելաւ, չէր կենար խօսիլ անոնց հետ. և իմացան որ
 տաճարին մէջ ակտիւք մը տեսած է. ու ինք նշա-
 23 նով կը խօսէր անոնց հետ, և համր կը կենար: Ու ե-
 ղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը լմնցան, իր տունը
 24 գնաց: Եւ այն օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսարեթ
 յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք կը պահէր, և կ'ըսէր,
 25 Այսպէս ըրաւ ինծի Տէրը այս օրերս, որ է՛ Էբօ՛ նա-
 յեցաւ նախատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու:
 26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գարբիէլ հրեշտակը
 Աստուծակ զրկուեցաւ Գարբիէլի մէկ քաղաքը՝ որուն
 27 անունը Կազարեթ էր, Կոյսի մը՝ մարդու մը նշան-
 ուած, որուն անունը Յովսէփ էր, Գաւիթի տունէն,
 28 և այն կոյսին անունը Մարիամ էր: Ու հրեշտակը
 անոր գալով ըսաւ. Ողջոյն քեզ, ով շնորհընկալ էայս,
 Տէրը քեզի հետ է. դուն կանանց մէջ օրհնակաւ ես:
 29 Եւ գա՛նա՛ն անանկով, անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ,
 ու ինքնիրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ըլ-
 30 լայ այս ողջոյնը: Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ, Մի վտա-
 նար, Մարիամ, վտան զի Աստուծակ շնորհք գատար:
 31 Եւ ահա պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս,
 32 և անոր անունը Յիսուս պիտի դնես: Անիկա մեծ պի-
 տի ըլլայ, ու Բարձրելոյն որդին պիտի ըսուի, և Տէր
 Աստուծակ պիտի տայ անոր իր հօրը Գաւիթի օրով ու-
 33 դուրսէ, Եւ անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի
 34 չունենայ: Ու Մարիամ ըսաւ հրեշտակին, Ի՞նչպէս
 պիտի ըլլայ այդ բանը, որովհետեւ ես այդ մարդ չեմ

35 գիտեր: Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըստ ա-
նոր, Հոգին Սուրբ պիտի գայ քեզի, ու Բարձրեղյն
զօրութիւնը քու վրագ հովանի պիտի ըլլայ. ուստի
այն քեզմէ ծնանելու տւրբը Ստաւծոյ Որդի պիտի
36 ըսուի: Եւ ահա քու ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անիկա
իր պառւութեան ատենը տրու զուակոյլ մը յղի է.
ու ստիկա այն ամուլ ըսուածին վեցերորդ ամիսն է,
37 Վասն զի Ստաւծոյ քոյլ բնաւ բան մը անհնարին
38 չլլար: Եւ Մարիամ՝ ըսաւ, Ահա է՝ Տէրոջը աղա-
խինն է՛, քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինձի. ու հը-
րեշտակը անոր քովէն գնաց:
39 Այն օրերը ելաւ Մարիամ ու արտոնօք լեռնա-
40 կողմը Յուդայի Էթի քաղաքը գնաց. Եւ մտաւ Չա-
41 քարիայի տունը ու Եղիսաբեթի բարև տուաւ: Եւ
եղաւ որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մարիամի բարեւը,
մանուկը անոր որովայնին մէջ խաղաց, ու Եղիսա-
42 բեթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ. Եւ բարձր ձայնով
մը կանչեց ու ըսաւ, Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ,
43 և օրհնեալ է քու որովայնիդ պառւղը. Եւ այս ինձի
44 ուրիշ՞ եղաւ, որ իմ Տէրօջո մայրը ինձի դայ: Վասն
զի ահա երբ քու բարեւիդ ձայնը ականջիս եկաւ,
մանուկը որովայնիս մէջ խաղաց ուրախութենէն:
45 Եւ երանի՛ անոր որ *հաւատացեր է, քանի՞ պիտի
կատարուին այն բաները որոնք Տէրոջմէ ըսուեցան
46 իրեն: Եւ Մարիամ ըսաւ, Իմ անձս կը մեծցնէ Տէրը,
47 Եւ իմ հոգին ուրախացաւ իմ Փրկիչ Ստաւծով:
48 Վասն զի իր աղախինին խոնարհութեանը նայեցաւ.
քանզի ահա ասկէ ետև ըսոր ազգերը ինձի երանու-

• Կա՛մ, հաւատացեր է թէ

49 թիւն պիտի տան: Վասն զի Հօրը ինձի մեծամեծ
50 բաներ ըրաւ, ու անոր անունը տուր է: Եւ անոր ու-
զարմութիւնը իրմէ վախճողներուն վրայ է ազգէ
51 ազգ: Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց, ջեր ու ցան
ըստ ամբարտաւանները իրենց արտին խորհուրդովը:
52 Չօրուորները էրէնց աթուռներէն իջեցուց, ու խո-
53 նարհները լարձարացուց: Անօթիները լարիքներով լե-
54 ցուց, և հարուստները պարապ ճամբեց: Օգնութիւն
ըրաւ իր Խորայլ ծառային՝ է՛: ողորմութիւնը միտք
55 բերելով, Ինչպէս ինք խօսեցաւ մեր հայրերուն, Ար-
բահամի ու անոր սերունդին յաւիտեան:
56 Եւ Մարիամ՝ անոր քով երեք ամիսի չափ կեցաւ,
ու իր տունը դարձաւ:
57 Ու Եղիսաբեթի ծնանելու ժամանակը լեցուեցաւ,
58 ու որդի մը ծնաւ: Եւ լսեցին անոնք որ անոր բոլոր-
տիքը կը բնակէին, ու անոր ազգականները, որ Տէրը
անոր վրայ իր մեծ ողորմութիւնը ցուցուց, և անոր
հետ կ'ուրախանային:
59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը աղան թոփառելու ե-
կան, և զանիկա իր հօրը անունովը Չաքարիս կը կո-
60 չէին: Իսկ անոր մայրը պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
61 Ոչ, հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի: Եւ անոր ըսին
թէ՛ Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ այս ա-
62 նունով կոչուի Աչք կ'ընէին անոր հօրը թէ ինչ
63 անունով կ'ուզէ որ անիկա կոչուի: Ան ալ տարտալ
մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով, Յովհաննէս է ատոր ա-
64 նունը. ու ամէնը զարմացան: Եւ իսկայն բացուեցաւ
անոր բերանը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհ-
65 նէր զՍտաւծով: Եւ վախ մը ինկաւ այն ամէնուն
վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին, ու այս

- ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեռնակողմը կը
 66 զբուցուէին: Եւ ամէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջ
 դրին, ու կ'ըսէին, Արդեօք այս աղան ի՞նչ պիտի
 ըլլայ. ու Տէրոջը ձեռքը անոր հետ էր:
- 67 Եւ անոր հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով լեցուած՝
 68 մարգարեացաւ ու բաւ, Օրհնեալ ըլլայ Խորայէի Տէր
 Աստուածը, որ այցելութեան ելաւ և իր ժողովուր-
 69 դին փրկութիւն բրաւ: Ու մեզի փրկութեան եղջիւր
 70 մը հանեց իր Գաւիթ ծառային տունէն. (Ինչպէս
 սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ, որոնք աշխարհի սկիզ-
 71 բէն ի վեր անոր մարգարէներն էին.) Փրկութիւն մեր
 թշնամիներէն և բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն,
 72 Ողբմութիւն ընելու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
 73 սխար մտք բերելու, (Այն երգումը զոր մեր հօրը
 74 Աբրահամի բրաւ.) մեզի տալու, Որպէս զի մեր թըշ-
 նամիներուն ձեռքէն աղատուելով՝ առանց վախի
 75 զանհկա պաշտենք Սրբութիւնով ու արդարութիւ-
 76 նով անոր առջև մեր Կեանքի բոլոր օրերուն մէջ, Եւ
 զուն, ոյ մանուկ, Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կոչ-
 77 սուխ, վասն զի Տէրոջը երեսին առջևէն պիտի եր-
 78 թաս՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Անոր ժողո-
 վուրդին զիտցնելու եւ ինչ փրկութիւնը իրենց մեզ-
 79 քերուն թողութիւնովը, Մեր Աստուծոյն զԹած ու
 զօրմութեանը համար, որով Ծագող արեգակը վե-
 79 բէն մեզի այցելութեան եկաւ՝ Խաւարի և մոհուան
 ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տալու, ու մեր սա-
 քերը խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտկելու:
- 80 Եւ աղան կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով, և
 անապատներուն մէջ էր մինչև այն օրը երբ ինք Խա-
 թայէի երեցաւ:

- 1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս կայսրէն հրաման
 2 ելաւ որ բոլոր աշխարհ զբուի: (Այս առաջին աշ-
 3 խարհագիրը եղաւ Կիւրենոսի Սիւրիայի վրայ կուսա-
 4 կայութիւն բրած ատենը): Եւ ամէնը կ'երթային
 աշխարհագիրը մտնելու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին
 5 մէջ: Յովսէփ ալ Գալիլեայէ, Նազարէթ քաղաքէն,
 6 ելաւ դեպ ի Հրէաստան Գաւիթի քաղաքը որ Բեթ-
 7 լէհէմ կ'ըսուի, (իրեն Գաւիթի տունէն ու աղագ-
 8 առհմէն ըլլալուն համար.) Աշխարհագիրը մտնելու
 9 Մարիամի հետ մէկտեղ, որ իր նշանածն էր, և յղի
 10 էր: Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն էին, անոր ծնանելու
 11 օրերը լեցուեցան: Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, ու
 12 խանձարուբով փաթթեց և զանհկա մուրին մէջ
 13 պառկեցուց, վասն զի իջեւանին մէջ իրենց տեղ
 14 չկար:
- 15 Եւ այն տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կեցած,
 որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահպանութիւնը
 16 կ'ընէին: Եւ ահա Տէրոջը հրէշտակը անոնց վրայ ե-
 17 ջաւ, ու Տէրոջը փառքը անոնց բոլորտեքը ծագեցաւ.
 18 ու խիստ շատ վախցան: Եւ հրէշտակը բաւ անոնց,
 19 Մի վախնաք, վասն զի ահա ես ձեզի մեծ ուրախու-
 20 թեան աւետիս կու տամ, որ բոլոր ժողովուրդին պիտի
 21 ըլլայ. Վասն զի ձեզի այսօր Փրկիչ մը ծնաւ Գաւի-
 22 թի քաղաքին մէջ, որ Օծեալ Տէր է: Եւ այս ձեզի
 23 նշան մը ըլլայ. մանուկ մը պիտի գտնէք խանձարու-
 24 բով փաթթուած ու մուրի մէջ պառկած: Եւ իս-
 25 կոյն այն հրէշտակին հետ երկնային զօրքերու բազ-
 26 մութիւն մը եղաւ, որոնք զԱստուած կ'օրհնէին ու
 27 կ'ըսէին, Եւրեգի բարձրութեան մէջ Աստուծոյ

փառք, ու երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ
 15 հաճութիւն: Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ
 երկինք վերցան, հովիւները իրարու ըմն, Եկեք
 մինչև Բեթլէհէմ՝ երթանք, ու տեսնենք Բէ ԲՆԷ
 16 այս եղած բանը, զոր Տէրը մեզի ցուցուց: Ու եկան
 արտորնօք, և գտան Մարիամը ու Յովսէփը և մտաւրին
 17 մէջ պառկած մանուկը: Ու երբ տեսան, իմացուցին
 այն խօսքին վրայով որ այս մանուկին համար իրենց
 18 զրուցուեցաւ: Եւ ամէնը որ կը լսէին, կը զարմանա-
 լին այն բաներուն վրայ զորոնք հովիւները իրենց կը
 19 զրուցէին: Բայց Մարիամ՝ այս ամէն բաները կը պա-
 20 հէր, ու իր սրտին մէջ կը մտածէր: Եւ հովիւները
 դարձան, կը փառաւորէին ու կ'օրհնէին զԱստուած
 այն ամէն բաներուն համար զորոնք լսեցին ու տեսան,
 ինչպէս իրենց զրուցուած էր:
 21 Ու երբ ութ օրերը լման եղան *մանուկը թրփատե-
 լու, անոր անունը Յիսուս գրուեցաւ, որ հրեշտակէն
 կոչուած էր՝ դեռ ինք ճօշք որովայնին մէջ չլըցացած:
 22 Ու Մովսէսի օրէնքին համեմատ երբ փոստնց մար-
 քութեան օրերը լմեցան, Երուսաղէմ տարին զանիկա
 23 Տէրոջը առջև հանելու, (Ընչպէս գրուած է Տէրոջը
 օրէնքին մէջ, թէ Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ
 24 Տէրոջը սուրբ ըսուի,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուա-
 ծին պէս ընծայ տալու՝ զոյգ մը ատորակ կամ ա-
 25 դաւնիի երկու ձագ: Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ մարդ
 մը կար, որուն անունը Սիմէօն էր, ու այն մարդը ար-
 դար ու աստուածալուի էր, և Խրայէլի միթարու-

*Ո՛րհնէք, զանիկա
 †Ո՛րհնէք, անոր

թեանը կը սպասէր. ու՛ Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր:
 26 Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ
 27 պիտի չտեսնէ, մինչև Տէրոջը Օծեալը տեսնէ: Եւ
 Հոգիով տաճարը եկաւ. ու երբ ծնողքը բերին Յի-
 սուս մանուկը, որպէս զի օրէնքին սովորութեանը պէս
 28 անոր համար ընէն, Ինք ալ զանիկա իր գիրկը տաւ:
 29 Եւ օրհնեց զԱստուած ու ըսաւ. Այլ հիմա, ով Տէր,
 արձակես քու ծառայ խաղաղութիւնով քու խօս-
 30 քիդ համեմատ. Վշան զի իմ աչքերս տեսան քու
 31 փրկութիւնդ, Չոր բոլոր ժողովուրդներուն առջև
 32 պատրաստեցիր, Լոյս մը հիւսնոնները լուսաւորելու,
 33 և փառք քու Խրայէլ ժողովուրդիդ: Եւ Յովսէփ
 ու անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն
 34 վրայ՝ որոնք անոր համար կը խօսուէին: Ու Սիմէօն
 օրհնեց զանոնք, և անոր մօրը Մարիամի ըսաւ,
 Ահա այս Բնակիչ Խրայէլի մէջ շատ մարդոց խնա-
 լուն ու եղբլուն համար, ու հակառակութեան նպա-
 35 տակ մը ըլլալու համար կեցած է. (Եւ քու սրտդ
 ալ թուր մը պիտի անցնի.) որպէս զի «այդ» շատ
 սիրտերէ խորհուրդներ յայտնուին:
 36 Եւ հնչ էր Աննա մարգարէն, Փանուէլի աղջիկը,
 Ասերի ցեղէն, ստիկա իր օրերը շատ անցուցած էր,
 երկանը հեռ եօթը տարի կենալով իր կուսութեան
 37 ժամանակէն, Եւ սրբեւորի էր գրեթէ ութսունըսորս
 տարուան, որ տաճարէն չէր գատուեր, հապա ճոնով
 և աղօթքով Ասորոնի ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր
 38 ու ցորէկ: Եւ ստիկանոյն ժամուն եկաւ, ու Տէրոջը գո-
 հուցութիւն կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր այն ամէ-
 նուն որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին:
 39 Ու երբ ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին

40 Համեմատ, նորէն Գողիլեա դարձան իրենց Նազա-
րէթ քաղաքը: Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգւով
կը զօրանար իմաստութիւնով լեցուած, ու Աստու-
ծոյ շնորհքը անոր վրայ էր:

41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի զատկի տօնին Երու-
42 սաղէմ՝ կ'երթային: Ու երբ անիկա տասուերկու տա-
րեկան եղաւ, տօնին սովորութեանը պէս երբ անոնք
43 Երուսաղէմ՝ ելան, Եւ երբ այն օրերը լմնացին ու
նորէն ետ դարձան, Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ
44 մնաց. և Յովսէփ ու անոր մայրը չէին գիտեր. Հապա
կարծելով թէ անիկա ճամբորդներուն հետ է, մէկ
45 օրուան ճամբոյ գացին, ու կը փնտռէին զանիկա
էքէնչ ազգականներուն և ճանչնողներուն մէջ: Ու երբ
46 լուս Ու եղաւ որ երեք օրէն ետքը տաճարին մէջ
գտան զանիկա, որ վարդապետներուն հետ նստեր էր
47 անոնց մօտիկ կ'ընէր ու անոնց բնի կը հարցնէր: Եւ
ամէն անոր պիտանջ դնողները կը զարմանային անոր
48 իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ: Ու երբ
տեսան զանիկա, ապշած մնացան. և անոր մայրը ըստ
անոր, Որդեակ, ինչո՞ւ համար մեզի այդպէս բրիր, ո՞հա
քու հայրդ ու ես խիտ վշտացած քեզ կը փնտռե-
49 ինք, Եւ ըստ անոնց, Զիս ինչո՞ւ կը փնտռէիք.
չէիք գիտեր թէ ինձի պէտք է որ իմ՝ Հօրս *բնիչը
50 ըլլամ: Եւ անոնք չհասկցան այն խօսքը զոր իրենց
51 զրուցեց: Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ,
և անոնց հնազանդ էր. բայց անոր մայրը այս ամէն
խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր:

*կամ, բորժերան զի

52 Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով ու հա-
սակով, և Աստուծակ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելով:

ԳԼ. Գ

1 Տիրերիտո կայսրին թագաւորութեան տասնը հինգե-
րորդ տարին, Պոնտոցի Պիլատոսի Հրէաստանի վրայ
կուսակալութիւն ըրած տեսնը, ու Հերովդէսի Գա-
լիլեացոց վրայ չորրորդապետութեան տեսնը, և
անոր եղբոր Փիլիպպոսի Խաւրացոց և Տրաքոնաց-
ոց երկրն վրայ չորրորդապետութեան տեսնը, և
Լիւսանիայի Արիլինացոց վրայ չորրորդապետու-
2 թեան տեսնը, Եւ Աննայի ու Կոյիսփոյի բահանա-
յապետութեան տեսնը Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զա-
քարիայի որդւոյն Յովհաննէսի վրայ անապատին
3 մէջ: Ու անիկա եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը,
և ապաշխարութեան մկրտութիւնը կը քարոզէր մեզ-
4 քերու թողութեան համար. Ինչպէս Նոյի մարգա-
րէին խօսքերուն գիրքն մէջ գրուած է՝ ըսելով, Ա-
նապատի մէջ կանչողին ձոյնը, Տէրջը ճամբան
5 պտարաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք. Ամէն
ձոր պիտի լեցուի, և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցած-
նայ, և ծառք պիտի շիտկուի, և խորտուորտ տե-
6 զերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան: Եւ ամէն մար-
մին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ:
7 Ու իրմէ մկրտուելու ելլող ժողովուրդներուն ըստ.
Իժերու ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի գալու բար-
8 կութեանն փոխելի: Ուրեմն ապաշխարութեան ար-
ժանաւոր պտուղներ բերէք, և մի սկիւք ձեր ներսի-
դին ըսել թէ Մենք մեզի հայր՝ Արրահամը ունինք,

քանկել կ'ըսեմ՝ ձեզի որ Աստուած կարող է այս քա-
 9 ըրեւէն Աբրահամի որդիներ հանել: Այլ հիմա կայցինը
 ծառերուն արմատին քով կը դըսւի ուստի ամէն
 ծառ որ բարի պատու չըբերը, կը կարուի ու կըակը
 10 կը ձգուի: Եւ ժողովուրդները կը հարցնէին իրեն ու
 11 կ'ըսէին, Ուրեմն ի՞նչ ընէնք: Պատասխան ասուաւ ու
 ըսաւ անոնց, Ով որ երկու հանդերձ ունի, թող զէջ
 չունէցողին ասյ. և ով որ կերակուր ունի, նոյնպէս
 12 ընէ: Մաքաուորներ ալ եկան մկրտուելու, ու ըսին
 13 անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընէնք: Ան ալ ըսաւ
 անոնց, Ձեզի հրամայուածէն աւելի ըսն չպահան-
 14 ջէք: Ձինուորներն ալ կը հարցնէին անոր ու կ'ըսէին,
 Եւ մենք ի՞նչ ընէնք. ըսաւ անոնց, Մէ'կը մի հարը-
 տասարէք. և Բարքոս - չբոյ զըպարտութիւն մի ընէք,
 ու ձեր թօշակով բաւականացէք:
 15 Երբ ժողովուրդը կը սպասէր, և ամէնը իրենց սիր-
 տերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսի համար՝ թէ
 16 ա՞յն է արդեօք Քրիստոսը, Յովհաննէս պատասխան
 ասուաւ ամէնուն ու ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ,
 ըսոյց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու զայ, սրուն կօշիկե-
 17 ըուն կապերը քակելու արժանի չեմ, անիկա ձեզ
 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով և կրակով: Արուն հե-
 ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մտքէ, ու
 ցորենը իր ամբարը պիտի ժողվէ, և յարդը չմտող
 18 կրակով պիտի այրէ: Ուրիշ ըսաւ բաներ ալ կը քա-
 ըսէր՝ ժողովուրդը յարգուելով:

19 Բայց Հերովդէս չարորդապետը անիկէ յանդիման-
 ուելով իր *եղբոր կնոջ, Հերովդիսյի, համար, և ըո-

*Ոհնոյ, եղբոր Փիլիպպոսի

լոր չարութիւններուն համար, զորոնք Հերովդէս
 20 գործեց, Այն ամէնուն վրայ զայս ալ աւելցուց, որ
 Յովհաննէսը բանաի մէջ գոցցց:
 21 Ու երբ մկրտուեցաւ ըսլոր ժողովուրդը, և Յիսուս
 ալ մկրտուելով՝ ազօթք կ'ընէր, երկինք բացուեցաւ,
 22 և Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երեւութով աղանիկ
 պէս անոր վրայ իջաւ, ու երկինքէն ձայն մը եկաւ,
 որ կ'ըսէր, Գաւես իմ՝ սիրելի Որդիս, քեզի հաւնեցայ:
 23 Եւ ինքն Յիսուս սկսէր էր գրեթէ երեսուն տարե-
 կան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կարծուէր) որդին էր Յովսէ-
 24 փի, որ Հեղիի, որ Մատթիի, որ Դևիի, որ Մեղքիի,
 25 որ Յաննէի, որ Յովսէփի, որ Մատթիայի, որ Ամով-
 26 սի, որ Նուուամի, որ Եսղիի, որ Նանգէի, որ Մատթիի,
 որ Մատթիայի, որ Սէմէիի, որ Յովսէփի, որ Յուդա-
 27 յի, որ Յովհաննայի, որ Բեայի, որ Զօրարարէլի, որ
 28 Սաղաթիէլի, որ Ներիի, որ Մեղքիի, որ Ազգիի, որ
 29 Կովլամի, որ Եղմովդաղի, որ Էլիի, որ Յովսէփի, որ
 30 Եղիազարի, որ Յովրեմի, որ Մատթիի, որ Դևիի, որ
 Սիմէոնի, որ Յուդայի, որ Յովսէփի, որ Յովսանի, որ
 31 Եղիազիմի, որ Մեղայի, որ Մայնանի, որ Մատա-
 32 թայի, որ Նովթանի, որ Գաւիթի, որ Յեսայի, որ Ով-
 33 բէթի, որ Բոսսի, որ Սաղմոնի, որ Նատանի, որ Ա-
 մինադապի, որ Աբամի, որ Եսրանի, որ Փարէսի, որ
 34 Յուդայի, որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աբրահամի,
 35 որ Թարայի, որ Նաբովի, որ Սերուգի, որ Ռադաւի,
 36 որ Փաղէի, որ Երեբի, որ Սաղայի, որ Կայնանի, որ
 37 Արփաքաղի, որ Սէմի, որ Նոյի, որ Դամէքի, որ Մա-
 թուսողայի, որ Ենովքի, որ Յարեդի, որ Մաղաղիէլի,
 38 որ Կայնանի, որ Ենովքի, որ Սէթի, որ Ադամի, որ
 Աստուծոյ:

- 1 **Ե**ւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդանանէ
- 2 դարձաւ, ու Հոգիին անապատը տարուեցաւ, Եւ
- 3 քառասուն օր Սատանայէ փորձուեցաւ. ու այն օրերը
- 4 բան մը չկերաւ, և այն օրերն ալ լինալէն ետեւ ա-
- 5 նօթեցաւ:
- 6 Ու Սատանայ ըսաւ անոր, Եթէ Աստուծոյ Որդին
- 7 ես, ըսէ այդ քարին որ հասց ըլլայ՝ Եւ Յիսուս պա-
- 8 տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է Թէ Ոչ
- 9 միայն հասցով կ'ապրի մարդ, հասպա Սատուծոյ ամէն
- 10 խօսքովը:
- 11 Եւ Սատանայ բարձր լեռ մը հանելով զանկիա,
- 12 աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց անոր
- 13 վայրկեանի մը մէջ: Եւ Սատանայ ըսաւ անոր, Այս
- 14 ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի
- 15 տամ, վասն զի ինձի յանձնուած է, և որս ուր ու-
- 16 ղեմ՝ կու տամ զանկիա: Ուստի եթէ դուն իմ առ-
- 17 ջևս եյն՝ երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ:
- 18 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
- 19 *Գրուած է Թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագու-
- 20 թիւն ընես, ու միայն զանկիա պաշտես:
- 21 Եւ զանկիա տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին առ-
- 22 տարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, Եթէ
- 23 դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ սակէ վար ձգէ:
- 24 Վասն զի գրուած է Թէ Իր հրեշտակներուն պիտի
- 25 ապսպրէ քեզի համար որ քեզ պահեն. Ու ձեռքեր-
- 26 նուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որ չըլլայ Թէ ոտքդ

*Ուն, Ետիս դնա, Սատանայ, վասն զի գրուած

- 12 քարի զարնես: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
- 13 ըսաւ անոր, Ըսուած է Թէ Քու Տէր Աստուածդ
- 14 չփորձես: Ու երբ Սատանայ ամէն փորձութիւնը կա-
- 15 տարեց, առն մը ետ կեցաւ անկէ:
- 16 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութիւնովը Գալիլեա դար-
- 17 ձաւ, ու անոր համբաւը այն գաւառին ամէն կող-
- 18 մերը տարածուեցաւ: Եւ ինք անոնց ժողովարաննե-
- 19 րուն մէջ կը սորվեցներ, ու ամէնէն կը փառաւոր-
- 20 ուէր:
- 21 Ու եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, և իր
- 22 սովորութեանը պէս շարտթ օրը մտաւ ժողովարանը,
- 23 ու ելաւ որ կարդայ: Եւ տուին անոր Եսայի մարգա-
- 24 րէին գիրքը. ու երբ գիրքը բացաւ, գտաւ այն տեղը՝
- 25 ուր գրուած էր, Տէրջը Հոգին իմ՝ վրաս է. *վասն զի
- 26 զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու, զիս
- 27 զրկեց կտորած սիրտ ունեցողները բժշկելու, Գեղե-
- 28 ներուն ազատութիւն և կոյրերուն տեսութիւն քարո-
- 29 ղելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ թող-
- 30 տալու, Տէրջը ընդունելի տարին քարոզելու: Եւ
- 31 զգրքը գոցելով՝ տուաւ ոպատասխան ու նստաւ. և
- 32 ժողովարանը եղողներուն ամէնը աչքերնին անկած
- 33 անոր կը նայէին: Եւ սկսաւ անոնց ըսել, Այսօր այս
- 34 գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր ականջները լսեցին:
- 35 Եւ ամէնը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմու-
- 36 նային անոր բերնէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ:
- 37 ու կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին չէ՞: Եւ ըսաւ
- 38 անոնց, Իրաւ որ դուք ինձի պիտի ըսէք այս առակը,
- 39 Բժիշկ, քու անձդ բժշկէ. որչափ բաներ լսեցինք որ

*Կա, անոր համար

Կափառանայումի մէջ եղան, հոս ալ ըբէ քու քա-
 24 զաքիզ մէջ: Եւ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ
 25 Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ: Եւ
 արդարեւ կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ Նոստ որբւարիներ կային
 Եղիայի օրերը Իսրայէլի մէջ, երբ երեք տարի ու վեց
 ամիս երկինք գոցուեցաւ, այնպէս որ մեծ սով եղաւ:
 26 Բայց երկրին մէջ Բայց Եղիս աննոցմէ մէկուն չգրբ-
 կուեցաւ, հասցա միայն Սիդոնացոց Սարեփթա քա-
 27 ղաֆին մէջ որբւարի կնոջ մը: Եւ շատ որտաններ կա-
 յին Իսրայէլի մէջ Եղիսէ մարգարէին տանը, ու
 աննոցմէ մէկը չմարբուեցաւ, հասցա միայն Նէեման
 28 Ատրի: Եւ ժողովարանին մէջ ամէնն ալ բարկու-
 29 թիւնով լեցուեցան՝ երբ այս Խօտբէ լսեցին: Աւ
 ելան զանկիա քաղաքէն դուրս հանեցին, ու տարին
 զանկիա մինչև այն լեռանը ցցուած ծայրը, որուն
 վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որպէս զի զանկիա
 30 բարձր տեղէն վար ձգեն: Բայց ինք աննոց մէջէն
 անցաւ զնաց:
 31 Եւ իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու
 32 շարաթ օրերը կը տրվեցներ աննոց: Եւ կը զարմա-
 նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի իշ-
 33 խանութիւնով էր անոր խօրը: Եւ ժողովարանին
 մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ գեղի ոգի ունէր, ու մեծ
 34 ձայնով մը աղաղակեց՝ Քնելով: Թող տուր, դուն
 մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նաղավրեցի, միթէ
 մեզ կորսնցնելու եկար. գիտեմ՝ քեզ սով ես: Աս-
 35 տուծոյ Սուրբը: Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով:
 Պատանձէ ու ել ատկէ, ու դէր զանկիա Նէբոյ քը-
 36 ու վնաս մը չտուաւ անոր: Եւ զարմանք եկաւ ամէ-

37 նուն վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին,
 Այս ի՞նչ խօսք է որ իշխանութիւնով և զօրութիւ-
 38 նով կը ճշմարտեք պիղծ ոգիներուն, ու կ'եղլեն: Եւ
 անոր համար տարածուեցաւ շրջակայ գաւառին
 ամէն տեղերը:
 39 Աւ ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի տունը մտաւ:
 40 Արմանի զբրանչն ալ սաստիկ ջերմով կը տանջուէր,
 41 ու անոր համար աղաչեցին իրեն: Եւ Յիսուս անոր
 վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին, որ թողուց զանկիա,
 42 և շուտ մը ելաւ ու աննոց սպասաւորութիւն կ'ընէր:
 43 Եւ արեւին մարը մտած տանը՝ ամէն անոք որ
 ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով՝ Տիւանդներ, իրեն
 բերին զանոք. ինք ալ աննոցմէ ամէն մէկուն վրայ
 44 ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոք, Գեւեր ալ կ'եղլէին
 շատերէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին թէ Գուս ես
 Քրիստոս, Աստուծոյ Որդին: Եւ ինք կը սաստեր ու
 թող չէր տար աննոց որ խօսին, վասն զի գիտէին թէ
 ինք Քրիստոսն է:
 45 Աւ երբ ցորեկ եղաւ, ելաւ ու զնաց անապատ անդ
 մը, և ժողովուրդները կը փնտռէին զանկիա. եկան
 մինչև անոր, ու կը ստիպէին զանկիա որ իրենցմէ չեր-
 46 թայ: Բայց անկիա ըսաւ աննոց, Պէտք է ինձի որ ուրիշ
 քաղաքներու ալ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քա-
 47 բաղեմ, քանզի այս բանին համար զրկուած եմ: Աւ
 Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր:

1 Աւ եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բարոտիքը զիզ-
 ւուեցաւ Աստուծոյ խօրը լսելու համար, ինք ալ

- 2 Գեհնեսարէթի ծովակին քով կեցեր էր: Ու տեսաւ երկու նաւեր որոնք ծովակին քով կեցեր էին, և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուսուկանները կը լուսա-
- 3 յին: Ինք այն նաւերէն մէկուն մէջ մտաւ որ Սիմոնին էր, և աղաչեց անոր որ քիչ մը ցամաքէն քաշուած մէջ տանի. և նստելով նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվեցնէր:
- 4 Ու երբ խօսելէն դադարեցաւ, ըսաւ Սիմոնի, Աստուծոյ տար նաւը դէպ ի խորունկը, և ուսուկաններնիդ ձգեցեք ձուկ որոտլու: Եւ Սիմոն պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր, Վարդապետ, բոլոր գիշերս աշխատեցանք ու ըսն մը չըսնեցինք. բայց քու խօսքիդ համար ուսուկանը ձգեմ: Ու երբ զայս ըրին, խիստ շատ ձուկեր ժողովեցին մէջը, ու իրենց ուսուկանը կը պատրաստէր: Եւ աչք կ'ընէին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց. և եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, մինչև որ ընկղմելու
- 8 մտաւ էին: Սիմոն Պետրոս երբ տեսաւ, Յիսուսի ծունկերուն ինկաւ ու ըսաւ, Տէր, իմ քովէս մէկդի գնա, քանզի ես մեղաւոր մարդ մըն եմ: Վասն զի սպառնութիւնը պատեց զանկիս և անոր հետ եղող ամէնը՝ այն իրենց բռնած ձուկերուն որսին համար. նոյնպէս ալ Չերեդէոսի որդիները, Յակոբոս և Յովհաննէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին. ու Յիսուս ըսաւ Սիմոնի, Մի վախար, ասկէ ետեւ մարդոց որսորդ պիտի բլլաս: Եւ նաւերը ցամաքը հանելով՝ ամէն ըսն թողուցին ու անոր ետեւէն գացին:
- 12 Ու եղաւ որ երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր, ահա մարդ մը բորտաութիւնով լեցուն՝ երբ Յիսուսը տեսաւ, երեսի վրայ կ'նստավ աղաչեց անոր ու ըսաւ,

- 13 Տէր, եթէ ուզես՝ կրնաս զիս մաքրել. Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցնելով դպաւ անոր, ու ըսաւ, Կուղեմ՝ մաքրուէ. և շուտ մը բորտաութիւնը անկէ գնաց:
- 14 Ու ինք պատուիրեց անոր որ մարդու չըսէ, հապա, բա՛ւ, Գնա քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսի պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տար:
- 15 անոնց վկայութիւն բլլաւու համար: Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր ու շատ ժողովուրդներ կը ժողովուէին մտիկ ընելու, և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուէլու: Ու ինք անսպաստեղէր կը քաշուէր և աղովք կ'ընէր:
- 17 Ու եղաւ որ որ մը ինք կը սորվեցնէր, ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին, որոնք Գալիլէայի ու Հրեաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն ժողովուած էին. ու Տէրոջը զօրութիւնը քեզի էր զաննք բժշկելու: Եւ ահա քանի մը մարդիկ անդամալոյժ մարդ մը մահիծովը ըրին, և հնարը կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս զանիկաներս խոթեն ու զնեն անոր առջև: Ու երբ բազմութենէն ճաճքայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խոթեն զանիկան, ասնիքն վրայ ելան, և զանիկա կը մնարներուն մէջէն մահիծովը մէջտեղը Յիսուսի առջև եջեցուցին:
- 20 Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատաքը՝ ըսաւ անոր, Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են: Եւ դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ ու ըսել. Ով է ասիկա՝ որ հայհոյութիւններ կը խօսի. ո՞վ կրնայ մեղքերու թողութիւն տալ բայց միայն Աստուած: Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Սիրտերնուդ մէջ լընչ կը խորհէր: Ո՞րը աւելի դիւրին է, քու

մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ըսե՞լը, թէ Ելիր ու
 24 քայլէ՛ ըսելը: Բայց որպէս զի զիտնաք թէ Որդին
 մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
 թողութիւն տալու, (ըսաւ անդամուրջմին,) Քեզի
 25 կ'ըսեմ, Ելիր մահիճդ առ ու տունդ զնա: Ան ալ
 իսկոյն անոնց առջև ելլաւ, ու վրան տուաւ ինչ բանի
 վրայ որ պառկած էր, և զնաց իր տունը, ու Ասառւ-
 26 ծոյ փառք կու տար: Եւ ամէնը ապշած մնացին, ու
 Ասառւծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած՝
 կ'ըսէին թէ Այսոր նորանշան բաներ տեսանք:
 27 Եւ այս բաներէն ետև ելլաւ աչի, ու տեսաւ մաք-
 սաւոր մը, որուն անունը Ղեւի էր. որ մաքս ընդու-
 նելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետևէս եկուր:
 28 Ան ալ թողուց ամէնը և ելլաւ զնաց անոր ետևէն:
 29 Ու Ղեւի անոր մեծ կուռնք մը ըրաւ իր տանը մէջ.
 և շատ բազմութիւն կար մտաւորներու և ուրիշ-
 30 ներու՝ որ անոնց հետ սեղան նստեր էին: Եւ անոնց
 դպիրները ու փարիսեցիները արտունջ կ'ընէին անոր
 աշակերտներուն ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար մտքա-
 ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը
 31 խմէք: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց,
 Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդնե-
 32 րուն. Ես արգարները կանչելու չեկայ, հապա մե-
 դաւորները՝ ապաշխարութեան:
 33 Անոնք ալ ըսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշու-
 կերտները շատ անգամ ծոմ կը պահեն և աղօթք-
 ներ կ'ընեն, նոյնպէս ալ փարիսեցիներուն աչիբար-
 34 Իբրև և քուկիմները կ'ուտեն ու կը խմեն: Անիկա ալ
 ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարսնիբին տղոցը ծոմ պահել
 35 տալ՝ քանի որ փեսան իրենց հետ է: Բայց օրեր պիտի

զան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, ապա այն ու
 36 ըերը ծոմ պիտի պահեն: Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց,
 թէ Մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի
 վրայ. եթէ ոչ՝ այն նորը պատուաւորք ալ կ'ընէ, ու
 հինգածին հետ ալ չմտարանիր այն նոր լաթի՝ եղած
 37 կտորը: Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չգնէր.
 եթէ ոչ՝ նոր գինին *տիկերը կը պատուէ, ինք կը
 38 թափի ու տիկերը կը կորսուին. Հապա նոր գինին նոր
 տիկերու մէջ գնելու է, ու երկուքն ալ կը պահուին:
 39 Եւ մէկը հին գինի խմելէն ետև անմիջապէս նորը
 չուզեր, քանզի կ'ըսէ թէ Հինը աւելի տարօքի է:

ԳԼ. Զ

1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շարաթօ օրը ինք ար-
 տերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր աշակերտները շարժե-
 հասկեր փրցնելով՝ ձեռքերնուն մէջ կը շփէին ու
 2 կ'ուտէին: Ու փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց,
 3 Ի՞նչ կ'ընէք, զոր արժան չէ ընել շարաթօ օրը: Եւ
 Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կար-
 դացեր դուք Գաւթի ըրածը, երբ անօթեցաւ ինք
 4 և անոնք որ իրեն հետ էին, Ինչպէս անիկա Ասառւ-
 ծոյ տունը մտաւ, և առաջաւորութեան հացերը ա-
 ռաւ ու կերաւ, և առաւ անոնց ալ որ իրեն հետ
 էին. զորոնք Բարբա՛ս օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն
 5 քահանաներուն: Եւ ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ
 շարաթին ալ տէրն է:
 6 Ու եղաւ որ ուրիշ շարաթօ օր մըն ալ ինք ժողո-

*ՈՒՄԻ, հին տիկերը

- վարանը մտաւ ու կը սորվեցնէր. և հոն մտադ մը
 7 կար որուն աջ ձեռքը չարցած էր: Եւ դպիրները ու
 փարիսեցիները անոր կը սպասէին՝ թէ շարաթ օրը
 8 էջ գտնեն անոր դէմ: Իսկ ինք գիտնայով անոնց խոր-
 հուրդները, բտաւ այն մտադուն որուն ձեռքը չարցած
 էր, Ելիր, մէջտեղը կայնէ. ան ալ ելաւ կայնեցաւ:
 9 Այն ատեն Յիսուս բտաւ անոնց. Ձեզի բռն էջ հար-
 ցնեմ: Շարաթ օրը ի՞նչ արժան է. բարեք ընել թէ
 10 չարիք ընել, հոգի մը ապրեցնել թէ մեռցնել: Եւ
 շարժանակի ամէնուն վրայ նայելով՝ բտաւ անոր,
 11 Ձեռքդ երկնցուր. ան ալ այնպէս բտաւ, ու անոր ձեռքը
 սղջացաւ միւսին պէտ Եւ անոնք կատաղութեամբ
 լեցուեցան, ու իրարու հետ կը խօսէին թէ ի՞նչ
 12 ընեն Յիսուսի:
 12 Աւ եղաւ որ այն օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու,
 ու բոլոր դիշէրը Աստուծոյ աղօթք ընելով անցուց:
 13 Աւ երբ աւտու եղաւ, կանչեց իր աշակերտները, ու
 անոնցմէ տասներկու հոգի ընտրեց, զորոնք աւաք-
 14 եալ ալ անուանեց. Սիմոն՝ զոր Պետրոս ալ ան-
 ուանեց, և անոր եղբայրը Անդրեասը, Յակոբոսը ու
 15 Յովհաննէսը, Փիլիպպոսը և Բարթողոմէոսը, Մատ-
 16 խանձոյոյդը բտած Սիմոնը, Յակոբոսի Էզբայը Յու-
 դան, և Իսկարիտօսացի Յուդան, որ և մասնիչ է-
 17 զաւ: Եւ անոնց հետ իջնելով՝ տափարակ տեղ մը
 կայնեցաւ, նաև իր աշակերտներուն ժողովը՝ ու մեծ
 բազմութիւն մը ժողովուրդներու՝ բոլոր Հրէաստանէ
 ու Երուսաղէմէ և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն.
 18 Որոնք եկան անոր Խօսիլու մօտիկ ընելու, ու իրենց

- հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ ոգիներէն
 19 ներգութիւն կրողներն ալ Էհա ու կը բժշկուէին: Եւ
 բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն դպչիլ վասն զի
 զօրութիւն կ'էլէր իրմէ ու ամէնը կը բժշկէր:
 20 Եւ ինք իր աչքերը դէպ իր աշակերտները վերցուց
 ու բտաւ, Երանի՛ Յեզի՛ աղքատներուդ, վասն զի ձերն
 21 է Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Երանի՛ Յեզի՛ որ
 հիմա անօթի էք, վասն զի պիտի կշտանաք. երանի՛
 22 Յեզի՛ որ հիմա կու լսար, վասն զի պիտի խնդաք: Երա-
 նի՛ է ձեզի՛ երբ մտադիկ ձեզ տանն, ու երբ ձեզ
 23 երեւց ընդհարութեան մերժեն ու նոխատեն, և ձեր
 վրայով գէշ անուն հանեն Որդւոյ մտադոյ պատճա-
 24 ռաւ: Ուրախ եղէք դուք այն օրը ու ցնծացէք, որ
 տհա ձեր վարձքը շատ է երկինքը. վասն զի իրենց
 24 հայրերը այդպէս կ'ընէին մտադարէներուն: Բայց
 վա՛յ ձեզի՛ հորուստներուդ, վասն զի ձեր մխիթարու-
 25 թիւնը տաւած էք: Վա՛յ ձեզի՛ որ կուշտ էք, վասն զի
 պիտի անօթեանաք. վա՛յ ձեզի՛ որ հիմա կը ծիծաղէք,
 26 վասն զի սուգ պիտի ընէք ու լսար: Վա՛յ ձեզի՛ երբ
 *մտադիկ ձեր վրայով աղէկ խօսին, վասն զի իրենց
 հայրերը այդպէս կ'ընէին սուս մտադարէներուն:
 27 Բայց կ'ընեմ՝ ձեզի՛ որ մօտիկ կ'ընէք, Սերեցէք ձեր
 28 թշնամիները, ձեզ ատողներուն բարի բրէք. Ձեզ
 անիծողները օրհնեցէք, ձեզի ներգութիւն տուողնե-
 29 բուն համար աղօթք բրէք, Ան որ քու մէկ ծնօտիդ
 կը գարնէ, միւսն ալ մծտեցուր անոր. և ան որ քու
 վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մի արգիլեր անկէ շա-
 30 պիկդ ալ: Այն ամէնուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տուր, ու

*ՈՒՄ, բոլոր մտադիկ

- 31 քու բաներդ առնողէն զանձի մի պահանջեր: Եւ
 32 ինչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ ա-
 33 նանց այնպէս ըրէք: Եւ եթէ դուք ձեզ սիրողները
 սիրէք, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի մեղաւոր-
 34 ներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: Եւ եթէ դուք
 ձեզի բարի ընողներուն բարի ընէք, ի՞նչ շնորհ կ'ու-
 նենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն:
- 34 Եւ եթէ այնպիսի մարդոց փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս
 ունիք առնելու, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի
 մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կուտան, որ-
- 35 պէս զի նոյն չափով ես առնին: Հապա սիրեցէք
 դուք ձեր թշնամիները, ու բարի ըրէք, և փոխ տուէք
 առանց փոխարէնի մը սպասելու, և ձեր վարձքը շատ
 պիտի ըլլայ, ու Բարձրելոյն որդիները պիտի ըլլաք.
 վասն զի անիկա բարերար է ազերախաներուն ու չա-
- 36 բերուն: Ուրեմն գթած եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ
 37 գթած է: Մի դատէք, ու պիտի չդատուիք. մի դա-
 տապարտէք, ու պիտի չդատապարտուիք. ներեցէք,
 38 ու ձեզի պիտի ներուի. Տուէք, ու ձեզի պիտի տրուի.
 աղէկ չափով կոխուած, ցնցուած, լեփլեցուն պիտի
 տրուի ձեր դողը. քանզի այն չափովը որով դուք կը
 չափէք, ձեզի պիտի չափուի:
- 39 Առակ մըն ալ ըստ անոնց, Միթէ կոյրը կուրին
 կընոյ՞ առաջնորդութիւն ընել. չէ՞ որ երկուքն ալ
 40 փոքր պիտի լինան: Աչտկերտը իր վարդապետէն մեծ
 չէ, բայց ամէն կատարելապէս վարժուածը իր վար-
 դապետին պէս կ'ըլլայ:
- 41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շեղը կը տես-
 42 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: Կամ
 ի՞նչպէս կընաս ըսել քու եղբորդ, Եղբայր, թող

- տուր որ աչքիդ մէջի շեղը հանեմ: և դուն քու աչ-
 քիդ մէջի գերանը չես տեսներ. կեղծաւոր, առաջ
 քու աչքիդ գերանը հանէ, ու ետքը պարզ պիտի
 տեսնես քու եղբորդ աչքին մէջի շեղը հանելու:
- 43 Քանզի չկայ բարի ծառ մը որ չար պտուղ բերէ, ոչ
 44 ալ չար ծառ մը որ բարի պտուղ բերէ. Վասն զի ա-
 մէն ծառ իր պտուղէն կը ճանչցուի. քանզի փուշե-
 րէն թուղ չեն քաղեր, ու մարենիէն խաղող չեն
 45 ժողկեր: Բարի մարդը իր սրտին բարի գտնձէն բա-
 րութիւն կը բղխէ, և չար մարդը իր սրտին չար գտն-
 ձէն չարութիւն կը բղխէ. վասն զի իր բերանը սրտին
 աւելցուքէն կը խօսի:
- 46 Եւ ինչո՞ւ զի Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու բոսձ բա-
 47 ներս չէք կատարեր: Այն ամէնը որ ինձի կու գայ և
 իմ խօսքերս կը լսէ ու զաննք կը կատարէ, ձեզի
 48 ցուցնեմ թէ որո՞ւ կը նմանի: Անիկա տուն շինող
 մարդու մը կը նմանի, որ փորեց ու խորունկացուց, ու
 հիմը վէժի վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորդած ատենը
 գետը զարկաւ այն տանը, ու չկրցաւ զանիկա շար-
 49 ժել: Վասն զի վէժի վրայ հաստատուած էր: Բայց ան
 որ է՛ Խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր, կը նմանի այն
 մարդուն որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ.
 որու գետը զարկաւ, և շուտ մը փլոււ, ու այն տանը
 կործանուամը մեծ էր:

ԳԼ. Է

- 1 Ու երբ իր ըլլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջնե-
 2 ռուն Խօսելը լսեցուց, մտաւ Կափառնայում: Եւ հար-
 իւրապէսի մը ծառայ ծանր հիւանդացած՝ մօտ էր

26՝ մէջ են, Թագաւորական պալատներն են, Հապա ի՞նչ
 տեսնելու ելաք. մարգարէ՞՞. այս, կ'ըսեմ՝ ձեզի, մար-
 27 գարէէ մըն ալ աւելի: Վասն զի ասիկա է՝ որս հա-
 մար գրուած է, Ահա ես իմ դեպագանս կը զրկեմ՝ քու
 երեսիդ առջևէն, ու քու ճամբադ պիտի պատրաստե
 28 քու առջևէդ: Բանդի կ'ըսեմ՝ ձեզի, Արևելէն ծնած-
 ներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ
 չկայ. սակայն Աստուծոյ Թագաւորութեանը մէջ
 ամենէն պզտիկը անկէ մեծ է:
 29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքաւարները երբ լսե-
 ցին, արդարացուցին զԱստուած, որ Յովհաննէսի
 30 մկրտութիւնովը մկրտուեցան: Բայց փարիսեցիները
 և օրինակումները երեսնց անձին դէմ՝ Աստուծոյ խոր-
 չուրդը անարգեցին, և անկէ չմկրտուեցան:
 31 *Ուստի որո՞ւ նմանցնեմ այս ազգին մարդիկը, և
 32 որո՞ւ կը նմանին կը նմանին աղոց, որոնք շուկաները
 նստելով՝ իրարու կը կանչեն ու կ'ըսեն, Փող հնչե-
 ցուցինք ձեզի, ու չխաղացիք, սիր կարգացինք ձեզի,
 33 ու չլացիք: Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ
 հաց կ'ուտէր և ոչ զինի կը խմէր, ու կ'ըսէք, Գե
 34 կայ անոր ներսիդին: Որդին մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ
 ու կը խմէ, և կ'ըսէք, Ահա ուտող և արեցող մարդ
 35 մը, մաքաւարներու ու մեղաւորներու բարեկամ: Եւ
 իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր օրդիններէն:
 36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր որ իրեն հետ
 հոջ ուտէ. ան ալ փարիսեցիին տունը մտաւ ու սե-
 37 ղան նստաւ: Եւ ահա քաղաքին մէջ մեղաւոր կ'ին
 մը կար. երբ իմացաւ թէ անիկա փարիսեցիին տունը

*Ուստի, Եւ Տէրը ըսաւ, Ուստի

սեղան նստեր է, շիշ մը անուշահոտ իւղ բերաւ.
 38 Ու ետեի կողմէն անոր սոքերուն քով կեցեր՝ կու-
 լար, և արցունքովը սկսաւ անոր սոքերը թրջել, ու
 իր զլիւուն մաղբերովը կը սրէր, և կը համբուրէր ա-
 39 նոր սոքերը, ու իւղով կ'օծէր: Ու երբ տեսաւ փա-
 րիսեցին, որ զանիկա հրաւերէր էր, կ'ըսէր իր միտքին
 մէջ, Ասիկա եթէ մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար
 թէ ո՞վ և ի՞նչպէս կ'ին է իրեն դպչողը, վասն զի մե-
 40 ղաւոր է: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
 նոր, Սիմոն, քեզի բան մը ունիմ՝ բերու. ան ալ
 41 ըսաւ, Ըսէ, վարդապետ. և ըսաւ, Փոխ տուող մը
 երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հարիւր գա-
 42 հեկան պարտք ունէր, ու միւսը յիսուն: Եւ որով-
 հետե հաստուցանելու խորհուրդով չունէին, երկու-
 43 քին ալ շնորհեց. հիմա զրուցէ, Անոնցմէ ո՞րը աւելի
 44 շնորհեց. ան ալ ըսաւ անոր, Ուղիղ գատեցիր: Ու
 դառնալով դէպ ի այն կ'ընր՝ ըսաւ Սիմոն, կը տես-
 նե՞ս այս կ'ընր. ես քու տունդ մտայ, դուն սոքերուս
 ջուր չառիւր, բայց ասիկա էր արցունքովը սոքերս
 45 թրջեց, և իր *մաղբերովը սրբեց: Գուն ինձի համբոյր
 մը չառիւր, բայց ասիկա հոջ մտնելէս ի վեր սոքերս
 46 համբուրելէն չգաղաքեցաւ: Գուն իմ գլուխ ձե-
 թով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ սոքերս անուշահոտ
 47 իւղով օծեց: Ասոր համար կ'ըսեմ՝ քեզի, Ներուած
 են ասոր շատ մեղքերը, վասն զի շատ սիրեց. բայց
 48 որու որ քիչ կը ներուէի, անիկա քիչ կը սիրէ. Ու

*Ուստի, զլիւուն մաղբերովը

49 ըստ անոր, Քու մեղքերդ ներուած են: Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջ ըսել, Ո՞վ է ստիկա որ մեղքերու թողութիւն ալ կու տայ:

50 Եւ ինք ըստ կնոջը, Քու հաւատքդ քեզ *փրկեց, գնա խաղաղութեամբ:

ԳԼ Ը

1 Ու եղաւ որ անկէ ետե ա՛լ ինք քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պարտելով՝ կը քարոյէր, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր, ու տասուերկու-

2 քը իրեն հետ էր. նաև քանի մը կ'ինէր՝ որոնք չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին. Մարիամ որ Մագդաղենացի կ'ըսուէր, ուրիշ եօթը դև ելեր էր, Եւ Յովհաննա, Հերովդէսի ամենք վերակացուն Քուզայի կ'ինը, ու Շուշան և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ստացուածքովը քանոր ծառայութիւն կ'ընէին:

4 Ու երբ մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ և շատ քա-

5 ղաքներէ իրեն եկան, աւաակով մը ըստ անոյ, Սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ և առէ որո՞ կոխուեցաւ, ու երկինքի թռչունները կերան զանիկա:

6 Եւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին

7 պէս չարցաւ, հողին հիւթ չունենալուն համար: Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետ

8 բուսնելով, խեղդեցին զանիկա: Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ

*Կո՛ւ, բժշկեց
†Ո՛ւն, անոնց

տուաւ: Երբ այս բաները կը ղուցէր, կ'աղաղակէր Ան որ լսելու ահանջ ունի՝ թող լսէ:

9 Եւ իր աշակերանները կը հարցնէին իրեն՝ ըսելով

10 թէ Ի՞նչ պիտի ըլլայ այն առակը: Ան ալ ըսաւ, Ձեզի արուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առականելով կը Խօսի՛. որպէս զի տեսնելով՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չիմանան:

11 Արդ առակը այս է. Սերմը Աստուծոյ խօսքն է:

12 Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Սասանայ կու գայ, անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որպէս զի չըլլայ թէ հաւատան ու փրկուին:

13 Եւ ապառաժին վայրիները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, ու փորձութեան

14 ժամանակ կը հեռանան: Եւ փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգեբով ու հարստութիւնով և այս կեանքին ցանկութիւններովը զա-

15 ղած ըլլալով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'ըլլան: Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը անոնք են՝ որ բարի և յօժար սրտով լսելով խօսքը կ'ընդունին ու համբերութիւնով պտուղ կ'աւտան:

16 Ձկայ մէկը որ ճրագ վառէ ու ամանի մը տակ կամ մոհիճին ներքև գնէ, հապա աշտանակի վրայ կը

17 գնէ, որպէս զի ներս մանողները լոյսը տեսնեն: Վասն զի չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ գաղաթակ բան մը որ պիտի չգիտողուի ու երևան չըլլէ:

18 Ուստի նայեցէք թէ ի՞նչպէս կը լսէք. քանզի ով որ ունի՝ անոր պիտի արուի, և ով որ չունի՝ այն ալ զոր ինք կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի:

19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան, ու բազ-
 20 մուծ ենէն չէին կրնար անոր քով երթալ: Եւ անոր
 իմացուցին՝ ըսելով, Քու մայրք ու եղբայրներդ դուր-
 21 սը կայներ են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն: Եւ անիկա
 պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Իմ մայրս ու իմ
 եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօսքը կը լսին
 ու զանիկա կը կատարեն:

22 Ու եղաւ որ որ մը նաւը մտաւ ինք և իր աշակերտ-
 ներն ալ, ու ըսաւ անոնց, Մովսկին միւս կողմը անց-
 23 նինք. և ճամբայ ելան: Ու երբ նաւով կ'երթային,
 ինք քնացաւ. ու հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին
 վրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտանգի մէջ
 24 էին: Մօտեցան, արթնացցին զանիկա ու ըսին, Վար-
 դապետ, վարդապետ, ահա կը կորուսինք. ան ալ
 ելաւ աստեց հովին ու ջուրերուն խռովութեանը, և
 25 հանդարտեցաւ, ու խաղաղութիւն եղաւ: Եւ ըսաւ
 անոնց, Ո՛ր է ձեր հաւատքը. և անոնք վախի մէջ
 ինկած՝ զարմացան, ու իրարու կ'ըսէին, Արդեօք ո՞վ
 է ասիկա՝ որ հովերուն ու ջուրին ալ հրաման կու
 տայ, և կը հնազանդին ասոր:

26 Ու նաւելով իջան Գաղարացոց երկիրը, որ Գա-
 27 լիլէայի գիմնոցի կողմն է: Եւ ինք ցամաքը ելլելուն
 պէս՝ այն քաղաքէն մարդ մը ելաւ գիմնոցը, որուն
 ներսը շատ ատենէ ի վեր դեւեր կային. ու անիկա
 հանգերձ չէր հազներ, ոչ ալ ասն մէջ կը բնակէր,
 28 հապա գերեզմաններու մէջ: Եւ Յիսուսը տեսնելով
 աղաղակեց ու ինկաւ անոր առջև, ու բարձր ձայ-
 նով ըսաւ, Գուն ինձի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս,

*ՈՒՆԷ, Գերգեսացոց

Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ. կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս մի
 29 տանջեր: (Վասն զի հրամայեց պիղծ ոգիին որ այն
 մարդէն ելլէ. որովհետեւ շատ ատեն էր որ զանիկա
 յափշտակեր էր, և անիկա շղթաներով ու սանակա-
 պերով կապուած կը պահուէր, բայց կապերը կը
 30 կտորտեր ու գեւէն անապատը կը քշուէր:) Հաջոց
 անոր Յիսուս ու ըսաւ, Անունդ ի՞նչ է. ան ալ ըսաւ,
 Լէզէան. վասն զի շատ գեւեր մտեր էին անոր ներսի-
 31 գին: Եւ կ'աղաչէին անոր որ անդուկը երթալու
 32 հրաման չընէ իրենց: Եւ այն անդ շատ խոզերու
 երամակ մը կար, որոնք լեռը կ'արածուէին. ու աղա-
 չեցին անոր որ իրենց հրաման տայ անոնց մէջ մօնե-
 33 լու. և հրաման տուաւ անոնց: Ու գեւերը մարդէն
 ելլելով խոզերուն մէջ մտան ու երամակը գահավէժ
 34 տեղէն ծովակը վաղեց ու խեղդուեցաւ: Եւ խոզա-
 րածները այս եղած բանը տեսնելով փախան, ու
 35 պտտեցին քաղաքը ու ագարակները: Եւ Խորհի
 ելան եղած բանը տեսնելու, ու եկան Յիսուսի, և
 գտան այն մարդը՝ ուրկէ գեւերը էլեր էին, հագուած
 ու խելքը վրան Յիսուսի սոքերուն քով նստած, ու
 36 վախցան: Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատեցին անոնց
 37 թէ ի՞նչպէս դեւահարը ազատեցաւ: Եւ Գաղարաց-
 ցոց շրջակայ անդերը գանուող բոլոր բազմութիւնը
 կ'աղաչէր անոր, որ իրենցմէ երթայ, վասն զի մեծ
 վախով բռնուած էին. ան ալ նաւը մանելով ետ դար-
 38 ձաւ: Եւ այն մարդը՝ ուրկէ գեւերը էլեր էին, կ'աղա-
 չէր անոր որ հետը ըլլայ. բայց Յիսուս արձակեց զա-
 39 նիկա ու ըսաւ, Գարձիք քու տունդ, ու պատմէ ինչ
 որ Աստուած քեզի ըրաւ. ան ալ գնաց, ու բոլոր
 քաղաքին մէջ քարոյեց ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ:

40 Ու երբ Յիսուս ետ դարձաւ, ժողովուրդը զանիկա
 41 ընդունեց, վասն զի ամէնը անոր կը սպասէին: Եւ
 ահա Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ, ու ինք ժո-
 42 ղովարանին իշխանն էր. և Յիսուսի սաքք ի յանալով
 կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ. Վասն զի մէկ
 հատիկ աղջիկ մը ունէր, գրեթէ տասուերկու տարե-
 կան, որ մեռնելու մտա էր. ու երբ անիկա կ'երթար,
 բազմութիւնը կը նեղէր զանիկայ
 43 Եւ կին մը, որ տասուերկու տարիէ ի վեր արեւնի
 տեսատեսութեան մէջ էր, ու իր բոլոր ունեցածը
 բժշկիներուն ծախք ըրած էր, և իրեն ոչ մէկէն բժըշ-
 44 կուելու ճար մը եղած էր, Ետեկն մտանալով՝ անոր
 հանդերձին քղանցքին դպաւ, և իսկոյն իր արեւնին
 45 հոսումը դադարեցաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Ո՞վ էր ան
 որ ինձի դպաւ. երբ ամէնը կ'ուրանային, ըսաւ Պետ-
 46 ըոս ու անոր հետ եղողները, Վարդապետ, բազմու-
 թիւնը քեզ կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ Ո՞վ
 47 ինձի դպաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Մէկը ինձի դպաւ,
 48 քանզի իմացայ որ ինձմէ զօրութիւն մը ելաւ: Երբ
 տեսաւ կինը որ բաւե շաք հոսեցաւ, դողալով
 եկաւ ու անոր առջև ինկաւ, և բոլոր ժողովուրդին
 առջև անոր պատմեց թէ ի՞նչ բանի համար անոր
 դպեր էր, և թէ ի՞նչպէս ինք իսկոյն բժշուեցաւ:
 49 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Քաջալերուէ, աղջիկ, քու
 հաւատքդ քեզ բժշկեց, զնա խաղաղութեամբ:
 50 Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովուրդապետին տունէն
 մէկը եկաւ ու ըսաւ անոր, Աղջիկդ մեռաւ, ալ վար-
 51 դապետը մի յոգնեցներ: Բայց Յիսուս երբ լսեց,
 պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Մի վախնար,
 միայն հաւատա, ու պիտի ապրի: Եւ երբ տունը

մտաւ, ուրիշ մէկը թող չտուաւ որ մտնէ, բայց
 միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը ու աղ-
 52 ջրկան հայրը ու մայրը: Ամէնն ալ կու լային ու կ'ող-
 լային անոր վրայ. և ինք ըսաւ, Մի լաք, անիկա մե-
 53 ուած չէ, հապա կը քնանայ: Եւ անոնք ծաղր կ'ընէին
 54 զանիկա, քանզի զիտէին թէ մեռաւ: Ու ինք ամէնն
 ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն ու կանչեց՝
 55 բսկավ: Աղջիկ, եղբւր Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու
 իսկոյն սաք ելաւ. և Յիսուս հրաման ըրաւ որ ուտելիք
 56 տան անոր: Ու անոր ծնողքը ապշած մնացին. և ինք
 անոնց պատուիրեց որ եղած բանը մարդո՛ւ չըրուցեն:

ԳԼ. Թ

1 Եւ իր տասուերկու *աշակերտները մէկտեղ իրեն
 կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ
 2 բոլոր դեւերուն վրայ և ախտերը բժշկելու: Եւ զա-
 նոնք զրկեց որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարո-
 3 ղեն ու հիւանդները բժշկեն: Եւ ըսաւ անոնց, Ճամ-
 բու համար բան չառնէք, ոչ դաւազան և ոչ պարկ,
 ոչ հաց և ոչ ստակ, ոչ ալ կրկին հանդերձ ունե-
 4 նաք: Եւ ո՛ր տուն որ մտնէք, հոն մնացէք ու անկէ
 5 ելէք: Ու անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, երբ այն քա-
 ղաքէն կ'ելլէք, ձեր սաքերուն փոշին անգամ թօթ-
 6 վեցէք՝ իրենց դէմ՝ վիպալութիւն ըլլալու համար: Եւ
 անոնք ելան ու գեղէ գեղ կը պտրտէին, և ամէն
 տեղ աւետարանը կը քարոզէին ու բժշկութիւն
 կ'ընէին:

*Ո՛րն է, աւտրեալները

- 7 Եւ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր դործերը լսելով՝ տարակուսանքի մէջ էր. որովհետեւ ոմանք
- 8 ըսած էին թէ Յովհաննէս յարութիւն առաւ մեռել- ներէն, և ոմանք՝ թէ Նղիսա յայտնուեցաւ, և ուրիշ- ներն ալ՝ թէ Առաջուան մարգարէներէն մէկը յա-
- 9 ըութիւն առաւ: Եւ Հերովդէս ըսաւ, Յովհաննէսը ես գլխատեցի, հապա ստիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն վրայով այսպիսի բաներ կը լսեմ: ու կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկա:
- 10 Եւ առաքելայնէրը դարձան ու պատմեցին անոր ինչ որ ըրին. և առաւ զանոնք, առանձին անապատ տեղ մը քաջուեցաւ քաղաքի մը քով՝ որուն անունը
- 11 Թեթսայիդա էր: Եւ ժողովուրդները երբ իմոցան՝ անոր ետեւէն գացին, ու զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայով. և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին՝ կը բժշկէր:
- 12 Ու երբ օրը սկսաւ իրիկուսան մտնեսալ, տասուեր- կութը եկան ու ըսին անոր, Արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի շրջակայ գեղերը ու ազարակները երթան իջլեանին ու կերակուր գտնեն, վասն զի հասնապատ
- 13 տեղ մըն ենք: Ըսաւ անոնց, Իսեք տուէք ատոնց ու տելք: անոնք ալ ըրին, Մենք ճինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ բոլոր ժողովուրդին համար կերակուր չգտնենք:
- 14 (Քանզի ճինգ հազարի չափ այդ մարդիկ կային): Ու ըսաւ իր աշակերտներուն. Ատոնք դստ դատ, յիսուն
- 15 յիսուն, նստեցուցէք: Եւ այնպէս ըրին ու ամէնն ալ
- 16 նստեցուցին: Եւ այն ճինգ նկանակը ու երկու ձուկը ամէնելով ու դէպ ի երկինք նայելով՝ օրհնեց զանոնք ու կարեց, և կու տար աշակերտներուն, որպէս զի

- 17 ժողովուրդին առջև գննն: Եւ կերան ու կշտացան ամէնն ալ, ու աւելցած կտորուանքները տասուերկու կողով վերցուցին:
- 18 Ու եղաւ որ երբ ինք առանձին աղօթք կ'ըներ, աշակերտներն ալ իրեն հետ էին, և հարցուց անոնց՝ ըսելով, Ժողովուրդները ինձի համար ո՞վ կ'ըսեն
- 19 թէ եմ Անոնք ալ պատասխան տալով՝ ըսին, Որնո՞ք Յովհաննէս մկրտիչը, և ուրիշներ՝ Նղիսա, ուրիշներ ալ՝ թէ Առաջուան մարգարէներէն մէկը յարութիւն
- 20 առեղ է: Եւ ինք ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ընէք թէ եմ: պատասխան տուաւ Պետ-
- 21 ռոս ու ըսաւ, Աստուծոյ Քրիստոսը: Եւ ինք սաստիկ պատուիրեց անոնց որ այս բանը մարդո՛ւ չզրուցեն:
- 22 Ու ըսաւ թէ Պետք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչա- րանքներ կրէ, և ծերերէն ու քահանայապետներէն և դպիրներէն մերժուի ու սպաննուի, ու երրորդ օրը
- 23 յարութիւն առնէ: Եւ ամէնուն կ'ըսէր, Եթէ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ, թող իր անձը ուրանայ, և
- 24 ամէն օր իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետեւէս գայ: Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ով որ ինձի համար իր անձը կորսնցնէ,
- 25 պիտի ապրեցնէ զանիկա: Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ եթէ բոլոր աշխարհը վաստակի, և իր անձը կոր-
- 26 սնցնէ կամ քնաս ընէ: Վասն զի ով որ զիս և իմ խօսքերս դռնաբաց ամօթ սեպէ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա դռնաբաց ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ գայ իր
- 27 ու Հօրը և սուրբ Տրեշտակներուն փառքովը Բայց ճշմարտա կ'ըրնս՝ Թոնս՝ Թոնս, որ Հոս կայնողներէն մէկ քանինները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը:

28 Ու եղաւ որ այս խօսքերէն գրեթէ ութ՝ որ ետքը՝
 Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով, լեւը
 29 ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ ինք աղօթք կ'ընէր, իր
 երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը կ'առաւ, ու իր հագուստը
 30 ձեւմանկ -- փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու մարդիկ
 իրեն հետ կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու Եղիս էին,
 31 Փռուքով երեւցած, և անոր այս !էռնէն ելլելուն
 վրայով կը խօսէին, որ Երուսաղէմի մէջ պիտի կա-
 32 տարուէր։ Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները քու-
 նով ծանրացած էին, ու երբ արթնցան, տեսան անոր
 փառքը և այն երկու մարդիկը որոնք անոր քով կե-
 33 յեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուեցան անոր
 քովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. Վարդապետ, աղէկ
 է որ հոս կենանք, ու երեք խրճիթ շինենք. մէկը
 34 չէր գիտեր ինչ կը խօսէր։ Եւ քանի որ անիկա այս
 բաները կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ հո-
 վանի եղաւ, և ամպին տակ մտած ասեմնին վախ-
 35 ցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսելով, Աստիկա է
 36 իմ սիրելի Որդիս, ատոր՝ մտիկ ըրէք։ Եւ երբ այն
 ձայնը եղաւ, Յիսուս մինակ գտնուեցաւ։ Ու իրենք
 լուռ կեցան, և իրենց տեսածներէն այն օրերը մտր-
 դո՛ւ բան մը չգրատեցին։
 37 Ու եղաւ որ հետեւալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար
 38 իջան, շատ ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ։ Եւ ահա
 ժողովուրդին մէջէն մարդ մը աղաղակեց ու ըսաւ,
 Վարդապետ, կ'աղաչեմ քեզի, նայէ իմ որդիս,
 39 քանզի իմ մէկ հատիկա է. Եւ ահա ողի մը կը բռնէ
 զանիկա. ան ալ յանկարծ կը կանչուր. ատէ, և զա-
 նիկա ցնցելով կը փրփրեցնէ, ու հազիւ կը զատուի

40 անկէ՛ ջարդուբուրդ ընելով զանիկա. Եւ քու աշա-
 կերաներուդ աղաչեցի որ հանեն զանիկա. ու չիրցան։
 41 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ
 և խտարեալ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլ-
 42 լամ ու ձեզի համբերեմ. հոս ըեր քու որդիդ։ Ու
 երբ դեռ կը մտտենար, դեւեր զանիկա գետնը զար-
 43 կաւ ու սաստիկ ցնցեց։ Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ
 ողիին, և բժշկեց տղան ու զանիկա իր հօրը տուաւ։
 44 Եւ ամէնը կը զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ գոր-
 ծերուն վրայ։

Ու քանի որ ամէնը կը զարմանային Յիսուսի ըրած
 ըլլըր գործերուն վրայ, անիկա ըսաւ իր աշակերտ-
 ներուն, Դուք այս խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն
 զի Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։
 45 Բայց անոնք չէին իմանար այն խօսքը, և անոնցմէ
 ծածկուած էր որպէս զի չհասկնան, ու կը վախնային
 այն խօսքին համար իրեն հարցնելու։

46 Խորհուրդ մէն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ արդեօք
 47 իրենց մէջ ո՞վ է մեծ։ Իսկ Յիսուս անոնց սրտին
 խորհուրդը իմանալով՝ աղայ մը առաւ ու զանիկա
 48 իր քով կոչնեցուց, Եւ ըսաւ անոնց, Ով որ այս
 տղան իմ անունովս կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. և ան
 որ զիս կ'ընդունի՝ անիկա զիս զրկողը կ'ընդունի՝
 վասն զի ան որ ձեր ամէնուն մէջ պզտիկ է, անիկա
 մեծ պիտի ըլլայ։

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ, Վար-
 դապետ, մէկը տեսանք որ քու անունովդ դեւեր կը
 հանէր և զանիկա արդիւլեցնէր, վասն զի մեզի հետ

- 50 չպարտիր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Մի սրգիւէք, քանից որ ան սր *մեղի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է:
- 51 Ու եղաւ որ երբ իր «չեւրհէ» վերանալու օրերը կը կատարուէին, ինք ալ †հաստատ սրտեց՝ կըրու-
- 52 սողէմ երթալ: Եւ իր երեսին առջեւն պատգամաւորներ զրկեց. և երբ գացին, Սամարացւոց մէկ դեղը մտան որպէս զի իրեն համար պատրաստութիւն
- 53 մը ընեն: Եւ չընդունեցին զանիկա, վասն զի անոր երեսը դէպ ի Երուսաղէմ՝ երթալու չեքէսառէ կը:
- 54 Երբ իր աշակերտները, Յակորոս ու Յովհաննէս, տեսան, ըսին, Տէր, կ'ուզե՞ս որ ըսենք, ու երկինքէն կըրակ իջնէ և ասակեցնէ զանոնք, ինչպէս Եղիս ալ:
- 55 Ըրաւ: Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով:
- 56 Ձեք զիտեր թէ Ի՞նչ հոգիի րէք էք դուք: †Վասն զի Որդին մարդոց չեկաւ մարդոց հոգիները կորսնցնելու, հապա փրկելու: և ուրիշ դեղ մը գացին:
- 57 Ու երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ
- 58 անոր, Տէր, քու ետեւդ դամ՝ ուր որ երթաս: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէտները որջեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյներ, բայց Որդին մարդոց րէւմէ չունի, ուր էր գլուխը դնէ:
- 59 Ուրիշի մըն ալ ըսաւ, Եկուր իմ ետեւս. ան ալ ըսաւ, Տէր, ինձի հրաման տուր որ առաջ երթամ՝
- 60 իմ հայրս թողեմ: Յիսուս ըսաւ անոր, Թող ասուր մեռելներուն որ թաղին իրենց մեռելները, բայց դուն գնա Աստուծոյ թաղաւորութիւնը քարոզէ:

*Ուրհէ, ձեղի հակառակ չէ, ձեք
 †Յուս. երեսը հաստատեց
 †Ուրհէ չունի

- 61 Ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Տէր, ես քու ետեւդ պիտի գամ:
- 62 Եւ յայց ինձի հրաման տուր որ առաջ իմ տանս մէջ եղողը ներուն հրաժարական սղջոյն տամ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ոչ մէկը որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի, Աստուծոյ թաղաւորութեանը յարմար է:

ԳԼ. Ժ

- 1 Այս բաներէն ետե Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց, և զանոնք իր առջեւն երկու երկու զրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթար:
- 2 Եւ կ'ըսէր անոնց, Հունձքը շատ է, ու մշակները քիչ. ուստի հունձքին Տէրաջը աղաչեցէք որ մշակներ
- 3 հասնէ իր հունձքին: Գացէք. ահա ես ձեզ կը զրկեմ՝
- 4 իրեն գտաներ գոյլերու մէջ: Ձեզի հետ քոսկ մի առնէք, ոչ ալ պարկ, և ոչ կօշիկներ, ու ճամբան
- 5 մարդո՛ւ բարե մի տաք: Եւ ո՛ր տուն որ մտնէք՝ ա-
- 6 ռաջ ըսէք, *Խորե այս տանը: Ու եթէ հոն †բարեի արժանաւոր մարդ՝ կայ, ձեք բարեք պիտի հանգչի
- 7 անոր վրայ, ապա թէ ոչ՝ ձեզի պիտի դառնայ: Եւ այն տանը մէջ մտցէք, ու անոնցմէ կերէք ու խմեցէք, վասն զի մշակը իր վարձքին արժանի է. տունէ
- 8 տուն մի փոխուիք: Եւ ո՛ր քաղաք որ մտնէք ու ձեզ
- 9 ընդունին, ինչ որ ձեք առջեւ դրուի՝ կերէք: Ու րժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները, և ըսէք անոնց
- 10 Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ձեզի մտեցեր է: Բայց ո՛ր քաղաք որ մտնէք ու ձեզ չընդունին, անոր հրա-

*Յուս. Խաղաղութիւն
 †Յուս. խաղաղութեան որդի

- 11 պարահները ելլելով՝ ըսէք, Այն փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր քաղաքէն փակած է, ձեզի կը թօթփնէր. միայն թէ զայս զիտնաք որ Աստուծոյ թա-
- 12 դաւորութիւնը ձեզի մտեցեր է: Ձեզի կ'ըսեմ որ այն օրը Սոգոմի դարձանք աւելի դիւրին պիտի ըլ-
- 13 լայ՝ քան թէ այն քաղաքին: Վա՛յ քեզ, Քորազին, վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա, վասն զի եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր մէջ եղան, շատոնցմէ քուրձով ու մոխիրի մէջ
- 14 նստելով ապաշխարած պիտի ըլլային: Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսի ու Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի
- 15 ըլլայ քան թէ ձեզի: Եւ դուն, Կափառնայում, որ մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
- 16 իջնես: Ան որ ձեզի մտիկ կ'ընէ, ինձի մտիկ կ'ընէ. և ան որ ձեզ կը մերժէ, զիս կը մերժէ. և ան որ զիս կը մերժէ, զիս զրկողը կը մերժէ:
- 17 Եւ եօթանասուն և յօգուորորոց դարձան ուրախութեամբ ու ըսին, Տէր, քու անուշովդ գեւերն ալ
- 18 մեզի կը հնազանդին: Եւ ըսաւ անոնց, Ստանան
- 19 փայլալի պէս երկինքէն վար լինած կը տեսնէի: Ահա ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օձերու ու կարիճանքու և թշնամին ըսողը զօրութեանը վրայ կոխկուտ-
- 20 ըաւ. ու քնաւ քան մը ձեզի պիտի չգնասէ: Բայց դուք անոր վրայ մի ուրախանաք որ շա՛ր սգինքը ձեզի կը հնազանդին, հապա ուրախացէք որ ձեր անունները երկինքը զրուած են:
- 21 Այն նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով ուրախացաւ ու ըսաւ, Ենորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկնի և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն, ու տողոց յայտնեցիր.

- պիտ, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ պայպէս հասնելի
- 22 եղաւ: Ամեն բան ինձի տրուեցաւ իմ՝ Հօրմէս, ու մէկը չգիտեր թէ ո՞վ է Որդին, բայց միայն Հայրը. և թէ ո՞վ է Հայրը, բայց միայն Որդին, և ան՝ որու Որդին կ'ուզէ յայտնել:
- 23 Եւ աշակերաներուն դառնալով առանձին ըսաւ, Երանի՛ պն աչքերուն՝ որոնք ձեր տեսածները կը
- 24 տեսնեն. Բանդի կ'ըսեմ ձեզի, որ շատ մարգարէներ և թագաւորներ ուղեցին ձեր տեսածները տեսնել, ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել, ու չլսեցին:
- 25 Եւ ահա օրինական մը ելաւ, ու զանկա փորձելով՝ ըսաւ, Վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ յաւիտեանա-
- 26 կան կեանքը ժառանգեմ: Անիկա ալ ըսաւ անոր, Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է, ի՞նչպէս կը կարդաս:
- 27 Պատասխան տուաւ անիկա ու ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ սիրես քու ըսողը օրտէք ու քու ըսողը անձէդ և քու ըսողը զօրութեանդ ու քու ըսողը միաբէդ, և
- 28 քու ընկերդ քու անձիդ պէս: Եւ ինք ըսաւ անոր, Երախ պատասխան տուիր, առիկա ըրէ ու պիտի
- 29 ապրես: Իսկ անիկա ուղերով ինքզինք արդարացնել, 30 ըսաւ Յիսուսի, Բայց իմ ընկերս ո՞վ է: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Վարդ մը Երուսաղէմէ Երե-
- 31 թողուցին ու գացին: Եւ պատահեցաւ որ քահանայ մը այն ճամբայէն կ'իջնէր, ու զանկա տեսնելով՝
- 32 անդիի կողմէն անցաւ: Նոյնպէս Ղեւտացի մըն ալ այն տեղ հասնելով՝ գնաց ու տեսաւ, և անդիի կող-
- 33 մէն անցաւ, Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ'ընէր, եկաւ անոր քով, ու զանկա տեսնելով

- 34 խղճաց. Եւ մօտեցաւ, անոր վէրքերը փոթթեց, վրան ձէթ և զինի թափելով, ու իր զբօսափն վրայ դնելով՝ տարաւ զանիկա պնդոսկ մը, և անոր հոգ
- 35 տարաւ: Ու հետևեալ որը երբ կ'ելլէր անկէ, երկու դասհեկան հասնեց՝ պանդոսկայեփանի տուաւ և անոր ըսաւ, Հոգ տար ատոր, ու ինչ որ աւելի ծախք ընես,
- 36 ետ դառնալուս ետ քեզի կը վճարեմ: Հիմա այն երեքէն ո՞րը քեզի կ'երևնայ ընկեր ըլլալ աւազակներուն
- 37 յետո՛ւ կ'յնտղին: Եւ անիկա ըսաւ, Ան որ սղորմուած թիւն ըրաւ: Այն ասան Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա, դուն ալ այնպէս ըրէ:
- 38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային, ինք գեղ մը մտաւ, և կին մը, Մարթա անունով՝ զանիկա իր
- 39 տունը ընդունեց: Եւ անիկա քոյր մը ունէր, որուն անունը Մարիամ էր, որ եւս Յիսուսի ոտքերուն
- 40 քով նստաւ, ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր: Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զբաղած էր. և կաւ աւագ քով ու ըսաւ, Տէր, քու հոգդ չէ՞, որ իմ քոյրս զիս մինակ թողուց սպասաւորութեան մէջ:
- 41 ուստի ատոր զրուցէ որ ինծի օգնէ: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Մարթա, Մարթա, դուն շատ բաներու համար հոգ բնելով կը սազնաւ:
- 42 պիտ. Բայց մե'կ բան պէտք է, և Մարիամ այն աղէկ բաժինը ընարեց, որ իրմէ պիտի չառնուի:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու եղաւ որ տեղ մը աղօթք կ'ընէր. ու երբ դադարեցաւ, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն, Տէր, մեզի աղօթք ընել սորվեցուր, ինչպէս Յովհաննէս ալ իր

2 աշակերտներուն սորվեցուց: Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ա-

- ղօթք կ'ընէք՝ ըսէք, Ով Հայր՝ մեր, որ երկինքն ես՝, քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ գայ.
- 3 *քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ.՝ Մեր ամէն օրուան հացը օրէ օր մեզի տուր.
- 4 Եւ մեզի ներքէ մեր մեղքերը, քանիք մենք ալ կը ներքնք այն ամէնուն՝ որ մեզի պարտական են. ու մեզ փորձութեան մի տանիք, *Հայաւ չարէն մեզ ազատէ:
- 5 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞վ է աւագ բարեկամ մը ունենայ, ու կէտիչերուան մէջ երթայ անոր և ըսէ անոր, Բարեկամ, ինծի երեք նիւանակ փոխ տուր.
- 6 Վասն զի իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ,
- 7 ու բան մը չուներ՝ անոր առջև դնելու: Անիկա ալ ներսէն պատասխան տայ և ըսէ, Ձիս մի յոգնեցներ, արդէն դուռը գոցուած է, ու սղոքս իմ՝ քովս անկողինի մէջ են. չեմ կրնար ելլել ու քեզի հասցնուլ:
- 8 Ձեզի կ'ըսեմ, Թէև բարեկամութեան համար չելլէ տայ անոր, սակայն անոր թախանձանքին համար պիտի ելլէ, ու պէտք եղածը տայ անոր: Ես ալ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Խնդրեցէք և պիտի արուի ձեզի, փնտռեցէք ու պիտի գտնէք, քաւուր զարկէք և պիտի բացուի:
- 9 Դեհի. Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ քաւուր կը զարկէ՝ պիտի բացուի անոր: Ձեզմէ ո՞վ է այն հայրը, որմէ իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քա՞՞ր պիտի տայ անոր կամ եթէ ձուկ աւագ, միթէ ձուկին տեղ ո՞՞ձ
- 10 պիտի տայ անոր. Եւ կամ եթէ հաւկիթ ուզէ, միթէ
- 11 կ'արթ՞ճ պիտի տայ անոր: Ուստի եթէ դուք որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն աղէկ ընծայներ տալ չիտէք,

*Որանս և այնին

- որչափ աւելի յէր Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի ապ աննոց որ իրմէ կը խնդրեն:
- 14 Ու դե մը կը հաներ, և անկեա համը էր. ու եղաւ որ երբ դէր ելաւ, համը խօսեցաւ, և ժողովուրդ-
- 15 ները զարմացան Բայց աննոցմէ մէկ քանինը ըսին, Ատիկա դեւերուն Բէեղզերուդ իշխանին միջոցով
- 16 դեւերը կը հանէ: Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն
- 17 նշան մը կ'ուզէին անկէ: Բայց ինք զխոսուով աննոց խորհուրդները՝ ըսաւ աննոց, Ամեն թաղաւորութիւն իրեն դէմ՝ ըսածնուած՝ կ'ուսերի, և տուն մը ՚իրեն
- 18 դէմ՝ Բռնուած՝ կը կործանի. Հապա եթէ Աստանայ իրեն դէմ՝ ըսածնուած է, անոր թաղաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Բէեղզ-
- 19 զերուզով դեւերը կը հանեն: Իսկ եթէ ես Բէեղզե- ըսողով դեւերը կը հանեմ, ձեր որդիները ինչով կը հանեն. ուրեքս աննոք պիտի ըլլան ձեր դատաւոր-
- 20 ները: Բայց եթէ ես Աստուծոյ մտաովը կը հանեմ՝ դեւերը, ուրեքս Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ձեր
- 21 վրայ հասած է: Երբ զորաւոր Բռն մը զէնքերը վրան առած՝ իր Բռն ըսողը կը պահպանէ, անոր բաները
- 22 խաղաղութեան մէջ կը մնան. Բայց երբ անկէ աւելի զորաւորը վրան դառնով յարթէ զանկեա, անոր զէն- քերը կ'առնէ՝ որոնց ինք յուսացեր էր, և անկէ
- 23 Բռն կողմուր կը ըսէ: Ան որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ չժողովրդ՝ ցիրուցան կ'ընէ:
- 24 Երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տեղեր կը պարտի, հանգստութիւն կը փնտռէ. ու երբ

- չգաներ՝ կ'ըսէ, Գառնամ նորէն իմ տունն՝ ուրկէ
- 25 ելայ, Եւ կու գայ, Բռն մտքուած ու յարգար-
- 26 ուած կը գանէ: Այն տուն կ'երթայ, և էրէն Բռն կ'առնէ եթէր ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հան կը բնակին, և այն մարդուն վերջը ա-
- 27 ռաջնէն գէշ կ'ըլլայ:
- 28 Ու եղաւ որ երբ անկեա այս բաները կը խօսեր, ժողովուրդին մէջէն կին մը ձայնը վերցուց ու ըսաւ անոր, Երանի՛ այն որովայնին՝ որ քեզ կրեց, և այն
- 29 ծիծեղուն՝ որոնք քեզի կաթ տուին: Եւ ինք ըսաւ, Մանաւանդ թէ երանի՛ աննոց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն:
- 30 Ու երբ ժողովուրդները Բռն Լոյ կը գիզուէին, սկսաւ ըսել Այս ազգը չար է. նշան կ'ուզէ, և Բռն նշան պիտի չարուի անոր, բայց միայն Յովան մար-
- 31 գարէին նշանը: Քանզի ինչպէս Յովան Նինուէացի- ներուն նշան եղաւ, այնպէս Որդին մարդոյ այս ազ-
- 32 գին պիտի ըլլայ: Հորաւի թագուհին դատաստանին օրէ այս ազգին մարդոցը դէմ՝ պիտի ելլէ, ու պիտի դատապարտէ անոք, վրան զի երկրի ծայրերէն եկաւ. Սողոմոնի խնայութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէ
- 33 մեծ մէկը կայ հոս՝ Նինուէի մարդիկը դատաստանին օրէ այս ազգին դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատա- պարտեն ասիկա, վրան զի Յովանի քարոզութիւնով զեղջի եկան, և ահա Յովանէ մեծ մէկը կայ հոս:
- 34 Մէկը ճրագը չվաւեր, ծածուկ տեղ մը դներ, ոչ ալ գրուանի տակ, հապա աշտանակի վրայ, որպէս զի ներս մանողները լայր տեսնեն: Մարմինն ճրագը աչքն է. ուստի երբ աչքք պարզ է, բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ. բայց երբ աչք վատ է, մար-

35 մինդ ալ մուծ կ'ըլլայ: Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ քու-
 36 մէջդ եղած լոյրը խաւար չըլլայ: Արդ եթէ քու բու-
 լը մարմինդ լուսաւոր է, և մուծ մաս մը չունի,
 բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը
 37 իր փայլունութիւնովը քեզ կը լուսաւորէ:
 Ու երբ այս Բռեբը կը խօսէր, փարիսեցի մը կ'ա-
 զաչէր անոր՝ որ իր քով ճաշ ուտէ. անիկոս ալ
 38 մտառ սեղան նստաւ: Իսկ փարիսեցին երբ տեսաւ,
 39 զորմոցաւ, որ նախ չըւսացուեցաւ ճաշէն առաջ: Եւ
 Տէրը ըսաւ անոր, Հիմա դուք, փարիսեցիներ, դաւա-
 թիւն ու պնակին դուրսիդին կը մտքէք, ու ձեր ներսի-
 զին յափշտակութեամբ և չարութեամբ լեցուն է:
 40 Անխելքներ, ան որ դուրսիդը բրաւ, ներսին ալ ինք
 41 չըրսէ: Սակայն առաջ մէջ եղածներէն սղորմութիւն
 տուէք, և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի:
 42 Բայց վա՛յ ձեզի փարիսեցիներուդ, որ անանու խին ու
 փեգեխային և բոլոր խտտեղէններուն տատանորդը կը
 վճարէք, ու զանց կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ
 43 սէրը. տանք պետք էր ընել, և զանոնք չձգել: Վա՛յ
 ձեզի փարիսեցիներուդ, որ ժողովարաններուն մէջ
 առաջին տիտունները կը սիրէք, ու շուկաներուն մէջ
 44 բարեւները Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
 րիսեցիներ, որ անյայտ գերեզմաններու նման էք,
 որոնց վրայէն մարդիկ կը քայլեն ու չեն գիտեր:
 45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տալով ըսաւ
 անոր, Վարդապետ, այդ խօքերը զրուցելով մեզ
 46 ալ վար կը զարնէս: Եւ անիկա ըսաւ, Զեղի ալ վա՛յ
 օրինականներուդ, որ տանելու դժուար բեռներ կը
 բեռնէք մարդոց, ու դուք ձեր մէկ մասով պին
 47 բեռներուն չէք դպչիր: Վա՛յ ձեզի, որ մարգարէնէ-

բուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր հայրերը սպան-
 48 նեցին զանոնք: Ուրեմն կը վկայէք և հաւանութիւն
 կու տաք ձեր հայրերուն բրածններուն. վասն զի իրենք
 սպաննեցին զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները
 49 կը շինէք: Անոր համար ալ Աստուծոյ իմաստու-
 թիւնը ըսաւ, Պիտի զրկեմ անոնց մարգարէներ ու
 առաքելայնէր, և անոնցմէ ո՛րը պիտի սպաննեն ու
 50 ո՛րը հալածեն. Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ
 թափուած լոյր մարգարէներուն արիւնը այս ազ-
 51 քէն պահանջուի, Արէլի արիւնէն մինչև Զաքա-
 րիայի արիւնը, որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղ
 կորուսեցաւ. ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Այս ազգէն
 52 պիտի պահանջուի Վա՛յ ձեզի օրինականներուդ, որ
 զիտութեան բանալին վերցուցիք, դուք չմտաք, և
 մտնողներն ալ արգիլեցիք:
 53 Ու երբ այս բաները անոնց կը զրուցէր, դպիրները
 ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարել, և շատ
 54 լանեբու վրայով անոր բերնէն խօսք փնտռել: Եւ
 անոր դարան պատրաստելով, կը փնտռէին թէ ի՞նչ
 պէս անոր բերնէն բան մը որոտն, որպէս զի անոր
 վրայով ամբաստանութիւն ընեն:

ԳԼ. ԺԲ

1 Այս միջոցին երբ բիւրաւոր ժողովուրդներ վրան
 ժողովուեցան, մինչև մէկդմէկ կը կոխէին, սկսաւ ըսել
 իր աշակերաններուն, Ամէնն առաջ ինքզինքնիդ
 զգոյշ պահէք քեզ փարիսեցիներուն խմորէն, որ է կեղ-
 2 ծաւորութիւն. Վառ պէ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ
 պիտի չյայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չզիտցուի:

3 Ուստի ինչ որ մութ տեղը զրուցեցիք, անիկա լյա
տեղը պիտի լաւի. և այն զոր ներքին սենեակներուն
4 քարոզութի: Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը զրու-
ցեմ: Մի վախնաք աննոցմէ՛ որ մարմինը կը սպան-
նեն, ու անկէ ետե աւելի բան մը ընելու չորոշու-
5 չունին: Հապա ձեզի ցուցնեմ թէ որմէ՛ պիտի վախ-
նաք. Անկէ վախեցք՝ որ սպաննելէն ետե իշխանու-
թիւն ունի գեհեանը ձգելու. այս, կ'ըսեմ ձեզի,
6 Անկէ վախեցէք: Զէ՞ որ Տիեզեր ճնճողուկ երկու գանկի
կը ծախուի, և աննոցմէ մէ՛կը մտացուած չէ Աստու-
7 ծոյ առջև: Բայց ձեր զխուս ըստը մտպերն ալ համ-
բուած են. ուրեմն մի վախնաք, վա՛ն զէ դուք շատ
8 ճնճողուկներէն աւելի աղէկ էք: Եւ ձեզի կ'ըսեմ,
Ամէն ով որ զիս կը դաւանի մարդոց առջև, Որդին
9 տակներուն առջև: Բայց ան որ զիս մարդոց առջև
կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Աստուծոյ Տիեզ-
10 տակներուն առջև: Եւ ամէն ով որ Որդւոյ մարդոյ
դէմ ըսնի կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր, բայց ան որ
Սուրբ Հոգիին դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի
11 ներուի անոր: Ու երբ ձեզ ժողովարանները և իշ-
խանութիւններու ու պետութիւններու առջև տա-
նելու ըլլան, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ
պատասխան պիտի տաք, կամ ինչ պիտի ըսէք:
12 Վասն զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի նորն
ժաման ինչ որ պէտք է խօսիլ:
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըստ անոր, Վարդապետ,
զրուցէ եղբօրս, որ Ժպէ ինչո՞ ժառանգութիւնը ինձի
14 հետ բաժնէ: Ան ալ ըստ անոր, Մարդ, ո՞վ զիս

15 ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին ընող դրաւ: Եւ
ըստ անոնց, Նոյեցէք և զգուշացէք ազահութենէ.
վասն զի մարդուս ստացուածքներուն աւելնալէն
16 չե՛րոշ չէ իր կեանքը: Առակ մըն ալ խօսեցաւ ա-
նոնց՝ ըսելով, Հարուստ մարդու մը արտերը առատ
17 բերքեր տուին. Եւ ինք կը մտածէր ինքնիրեն ու
կ'ըսէր, Խնչ ընեմ, վասն զի տեղ չունիմ, ուր իմ
18 բերքերս ժողվեմ: Եւ ըստ, Զայս ընեմ: Իմ ամբար-
ներս քահեմ ու ա՛լ աւելի մեծ չինեմ, և հոն ժող-
19 վեմ իմ ըստը բերքերս ու բարիքներս. Եւ իմ անձիս
ըսեմ: Ով անձս, շատ բարիքներ ունիս շատ ամբար-
20 ներս համար ժողվուած. հանգչէ, կեր, խմէ և ու-
21 թախ եղբի: Բայց Աստուած ըստ անոր, Անմիտ, այս
զիշեր հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. ուստի այն
22 քու պատրաստած բաներդ որո՞ւ պիտի ըլլան: Այս-
պէս է անիկա որ իր անձին համար գանձ կը դիզէ,
ու Աստուծոյ չհարստանար:
23 Եւ ըստ իր աշակերտներուն, Ասոր համար կ'ըսեմ
ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ
պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ
24 պիտի հագնիք. Վա՛ն զէ կեանքը կերակուրէն աւելի
25 է, ու մարմինը հագուստէն: Նոյեցէք ազաւանե-
րուն, որոնք ոչ կը սերմանն և ոչ կը հնձնեն, որոնք
ոչ շահմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, ու Աստ-
ուած գանձք կը կերակուրէ. դուք ո՞րչափ աւելի լաւ
26 էք թուշուներէն: Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընե-
27 լովը իր հասակին վրայ կանգուն մը պահեցնել: Հապա
եթէ ամենափոքր բանին կարող չէք, ուրիշ բաներու
համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք: Նոյեցէք շուշաններուն.
Ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մտնեն:

բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառու-
 28 ւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկս'ուն պէս չհասգուե-
 ցաւ: Ուստի եթէ խոսք որ սոյսօր դաշտի մէջ է, ու
 29 վաղը փառք կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագ-
 րուեցնէ, որչափ աւելի ձեզ, թերահաւատներ: Ալ
 30 դուք մի փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք և ինչ
 պիտի խմէք, ու մի շփոթիք: Վասն զի այդ բոլոր
 31 բաները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու ձեր Հայրը
 32 զիտէ որ այդ բաները ձեզի պէտք են Բայց դուք
 Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրեցէք, և այդ բո-
 33 լոր բաներն ալ ձեզի պիտի արուին: Մի վախնար,
 պղտիկ հօտ, վասն զի ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թա-
 34 դաւորութիւնը ձեզի տայ: Մտիւեցէք ձեր ստաց-
 ուածքը և որդրմութիւն տուէք: « ձեզի չհիննայու-
 քսակներ պատրաստեցէք, « երկինքը՝ չպակեղու-
 քանծ մը, ուր ոչ գոյր կը մօտենայ և ոչ ցեցը կ'ու-
 34 պականէ: Քանզի ձեր գանձը ուր է, սիրտերնիդ
 35 ալ հոն պիտի ըլլայ: Ձեր մէջքերը գօտեւորուած ըլ-
 36 լան, ու ճրագները վառուած: Եւ դուք այն մարդոց
 նման՝ որոնք իրենց տէրօջը կը սպասեն, թէ ե'րբ պի-
 տի դառնայ հարսնիքէն. որպէս զի երբ դոյ և քաւու-
 37 զարնէ, խկոյն բանան անոր: Երանի՛ այն ծառանե-
 րուն, որ տէրը երբ գոյ՝ զանոնք արթուն պիտի գտնէ.
 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ ինք գօտին մէջքը պիտի
 կտայ և սեղան նստեցնէ զանոնք, և առաջ անցնէ-
 38 լով սպասուորութիւն պիտի ընէ անոնց: Եւ եթէ
 քիչընաւ երկրորդ պահուն գոյ, կամ երրորդ պա-
 հուն գոյ ու այնպէս գտնէ, երանելի են այն ծառա-
 39 ները: Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտ-
 նար թէ ո'ր տան գոյը կու գոյ, արթուն կը կենար

40 ու թող չէր տար որ իր տունը ծակեն: Ուրեմն դուք
 ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գոյ
 այնպիսի ժամու մը մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր:
 41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, այդ առակը մեզի՞
 42 կ'ըսես թէ ամենուն ալ Եւ Տէրը ըսաւ, Ուրեմն ո'վ
 է այն հաւատարիմ ու խնաստուն անտար, զոր տէրը
 43 նին անոյ ուտելիքը տայ: Երանի՛ է այն ծառային,
 զոր իր տէրը եկած տանը այնպէս ըրած պիտի գտնէ:
 44 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ
 45 պիտի կեցնէ զանիկա: Հապա եթէ այն ծառան իր
 սրտին մէջ ընէ, իմ տէրս իր գոյը կ'ուշացնէ. և
 սկսի ծառաները ու աղախինները ձեռել, և ուտել
 46 ու խմել ու զինոյնալ, Այն ծառային տէրը պիտի
 գոյ անդիտէ որ մը որ չսպասեր, և անդիտէ ժամ մը
 որ չգիտեր, և զանիկա մեջտեղէն պիտի կտրէ, ու
 անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի գնէ:
 47 Եւ այն ծառան որ իր տէրօջը կամօր գիտէ ու չպաս-
 րատուիր, ոչ ալ անոր կամքը ի գործ կը գնէ, շատ
 48 ծեծ պիտի ուտէ: Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի ար-
 ժանի բուն մը կ'ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ. որս որ
 շատ արուեցաւ, շատ պիտի ուզուի անկէ, և որս որ
 ուտելի յանձնուեցաւ, ալ աւելի պիտի պահանջուի
 անկէ:
 49 Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, ու ինչ կ'ու-
 50 զեմ՝ եթէ արդէն բարոքած է: Բայց մկրտութիւն մը
 ունիմ մկրտուելու, և ինչպէս կը տագնապիմ մին-
 51 չե կատարուի: Կը կարծէք թէ ես երկրի վրայ խա-
 ղաղութիւն տարու եկայ. ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ, հապա
 52 բաժանմունք. Վասն զի սակէ ետեւ մէկ տան մէջ

53 Տինգը երբեք բաժնուած պիտի ըլլան, երեքը երկու-
քէն ու երկուքը երեքէն. Հոյրը պիտի բաժնուի որ-
դէին, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն ու աղջիկը
մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն ու հարսը իր կեսուրէն:

54 Եւ ըստ ժողովուրդներուն, իրը արեմուտքի կող-
մէն ամպ մը իրած կը տեսնէք, շուտ մը կ'ըսէք թէ

55 Անձրև պիտի գայ, և այնպէս կ'ըլլայ: Ու երբ հա-
բաւային հովը կը փչէ, կ'ըսէք թէ Տօք պիտի ըլլայ,

56 և այնպէս կ'ըլլայ: Կեղծաւորներ, երկրի ու երկինքի
երեսը քննելը գիտէք, հապա այս ժամանակը ինչպէս

57 չէք քննել: Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որսչեր իրա-
ւունքը: Երբ դուն քու ստիկոջ հետ իշխանին երթա-
լու ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատուելու համար

58 ջանք ըրէ, որ չըլլայ թէ քեզ գատաւորին առջև
քաշէ, ու գատաւորը գահիճին ձեռքը սայ քեզ, ու

59 գահիճն ալ բանտը դնէ: Քեզի կ'ըսեմ, բնաւ պիտի
չեղլես անկէ, մինչև վերջին լուծման չվճարես:

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ ոմանք այն տտին ներկայ գտնուելով՝ պատմե-
ցին անոր Գոյիլեացոց վրայով, որոնց արեւնը Պիղա-

2 տոս իրենց զմհերուն հետ խառնեց: Եւ Յիսուս պա-
տաստան առլով՝ ըստ անոնց, կը կարծէք որ այն

3 Գոյիլեացիները բոլոր Գոյիլեացիներէն աւելի մե-
ղաւոր էին, որոնք այսպիսի բաներ քաշեցին: Ձեզի

4 կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշխարէք, ամէնդ ալ
նոյնպէս պիտի կորսուիք: Կամ թէ այն տասներով

5 հոգին որոնց վրայ Սեղովամի մէջն աշտարակը ինկաւ,
և զանոնք մեռցուց, կը կարծէք որ անոնք իրաւա-

6 զէմի մէջ բնակած բոլոր մարդոցմէ աւելի պարտա-
ւոր էին: Ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշխա-
րէք, ամէնդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք:

7 Այս առակն ալ ըստ. Մարդ մը իր սյգիին մէջ
անկուած թղենի մը ունէր, ու եկաւ անկէ պտուղ

8 փնտուելու և զգտաւ: Ուստի ըստ սյգեպանին, Ահա
երեք տարի է որ կու գամ սյգ թղենին վրայ

9 պտուղ փնտուելու, ու չեմ գտներ. ալ տարկա կարէ,
ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ: Անկա պատասխան

10 տուաւ ու անոր ըստ, Տէր, սյս տարի ալ տարկա
թող տուր, մինչև ատոր բոլորաիքը բրեմ՝ ու թրիք

11 դնեմ, Եւ եթէ պտուղ սայ գեի, ապա թէ ոչ գալ
տրէ կարես տարկա:

12 Եւ ինք ժողովարաններէն մէկուն մէջ շարաթ օրը
կը սորվեցնէր: Եւ ահա կին մը կար, որ հիւանդու-

13 թեան ոգի մը ունէր տասներով տարիէ ի վեր, ու
կծկտած էր և ամենեւին չէր կրնար շտակ կայնիլ:

14 Ու Յիսուս զանկա տեսնելով՝ ետէ կանչեց և ըստ
անոր, Ով կին, դուն քու հիւանդութենէք արձակ-

15 ուած ես: Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շտա-

16 կուեցաւ ու փռաք կու տար Աստուծոյ: Իսկ ժողո-
վարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝
որ Յիսուս շարաթ օրը բժշկեց, և ըստ ժողովուր-
դին. Վեց օր կայ, որոնց մէջ արժան է գործ գոր-
ծել. ուստի այն օրերէ եկէք բժշկուեցէք, ու ոչ թէ

17 շարաթ օրը: Այն տտին Տէրը պատասխան տուաւ
անոր ու ըստ, *Կեղծաւոր, ձեզմէ ամէն մէկը շա-
րաթ օրը իր եղը կամ էլը մնուրէն չարձակեր, որպէս

*ՈՒՆԻՔ, Կեղծաւորներ

- 16 զի տանի ջուր տայ: Հապա ասիկա որ Աբրահամի աղջիկ էր, որ ահա տասնութ տարի Սատանայ զանկա կապեց, չէ՞ր վայելէ որ շարաթօրը այն կա-
- 17 պէն արձակուի: Եւ երբ այս բանը ըսու, իրեն հակառակ կեցողները ամէնն ալ սամօթօթ քնացին: ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար այն ամէն փառաւոր գործերուն համար՝ որոնք անկէ կ'ըլլային:
- 18 Եւ ըսու, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցնեմ՝ զանիկա: Մանանեսիս հասի նման է, զոր մարդ մը առաւ իր պարտէզը ձգեց. և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ. ու երկինքի թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան:
- 20 Գարձեալ ըսու, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
- 21 ի՞նչ բանի նմանցնեմ: Խմորի նման է, զոր կին մը առաւ, երեք գրիւ աղւերի մէջ պահեց, մինչև ամէնն ալ խմորեցաւ:
- 22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պաքտելով՝ կը սորվեցընէր, ու գեպի Երուսաղէմ՝ ճամբայ կ'ընէր: Եւ մէկը ըսաւ անոր, Տէր, քիչու՞ր են անոնք որ պիտի փրկուին: Անիկա ալ ըսաւ անոնց, Չոնք բրէք որ նեղ դռնէն մտնէք, քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատերը մտնել պիտի ուզին և պիտի չկրնան: Անկէ ետեւ երբ տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ, և դուք սկսիք դուրը կենալ, ու դուռը դարձել և բռնլ Տէր, Տէր, բաց մեզի. ան ալ պատասխան տալով՝ պիտի բռնէ ձեզի:
- 26 Ձեզ չեմ ճանչնար ուրկէ՛ էք, Այն ասան պիտի սկսիք ըսել: Մենք քու առջևդ կերանք ու խմեցինք, և դուն մեր փողոցներուն մէջ սորվեցուցիր:
- 27 Եւ անիկա պիտի ըսէ, Ձեզի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչնար ուրկէ՛ էք. մէկդի կեցէք ինձմէ, բոլոր անիրաւու-

- 28 թիւն գործողներդ: Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ահաւաներ կրճաւ, երբ տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յակոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ, ու ձեզ դուր համած: Եւ պիտի դան արեւելքէն ու արեմուտքէն և հիւսիսէն ու հարուէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ: Եւ ահա կան յեթիններ՝ որոնք առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան առաջիններ՝ որոնք յեթիններ պիտի ըլլան:
- 31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան ու ըսին անոր, Ելի՛ր ու դնա ասկէ, վասն զի Հերովդէս քեզ
- 32 ապաննել կ'ուզէ: Եւ ինք ըսաւ անոնց, Գոցէք, այն աշուէօին ըսէք, Ահա ես դեւեր կը հանեմ ու բժշկուեցիւններ կը կատարեմ՝ այսօր և վաղը, ու երբորք
- 33 օրը պիտի կատարուիմ: Միայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և միւս օրը պարտիմ, վասն զի կարելի չէ որ
- 34 մարգարէ մը Երուսաղէմէ դուրս կորսուի: Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի զրկուածները կը քարէնօժէիր, քանի՛ անգամ՝ քու աղաքներդ ժողովել ուզեցի, ինչպէս հաւը իր ձագերը թռեկուն տակ իջ խաղէ, և դուք չուզէցիք: Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ. սակայն ձեզի կ'ըսեմ, որ Ալ զիս պիտի չտեսնէք, մինչև զայ այն ժամանակը որ պիտի ըսէք, Օրհնեալ է ան որ Տէրօջը անունովը կու գայ:

ԳԼ ԺԴ

1 **Ո**ւ եղու որ երբ ինք շարաթօր օր մը փարիսեցուց զիսաւորներէն մէկուն տունը մտաւ հաց ուտելու,

2 ու անոնք անոր կը յպատէին: Եւ ահա հոն ջրգողեալ
 3 մարդ մը կար իր առջև: Եւ Յիսուս պատասխան
 4 տուաւ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցի-
 5 ներուն՝ ըսելով, Արժան է շարաթ օրը բժշկել: Ա-
 6 նոնք ալ լուս կեցան. և ինք բռնեց զանիկա, բժշկեց
 7 ու ճամբեց. Եւ պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց,
 8 Ձեզմէ որո՞ն է էշը կամ եղը հորը կննալու ըլլայ, ու
 9 շուտ մը չհաներ զանիկա շարաթ օրը: Եւ այս բա-
 10 ներուն չկրցան անոր պատասխան տալ:
 11 Առաւ կ'մը զրուցեց այն հրաւիրուած մարդոց ալ,
 12 երբ տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազմոցները կ'ընա-
 13 ըին, ու ըսաւ անոնց: Երբ մարդէ մը հարսնիքի հրա-
 14 շարուիս, առաջին բազմոցին վրայ մի նստիք. չըլլայ
 15 որ քեզմէ աւելի պատուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած
 16 ըլլայ անկէ: Եւ ան որ քեզ ու զանիկա հրաւիրեց,
 17 գոյ զրուցէ քեզի, Ասոր տեղ տուր, և անկէ ետև
 18 սկսիս ամթով յետին տեղը բռնել: Հապա երբ հրա-
 19 վիրուիս, գնա յետին տեղը նստ. որպէս զի երբ քեզ
 20 հրաւիրողը գայ, քեզի ըսէ, Բարեկամ, վեր հրաման-
 21 այն տտեն քեզի հետ նստողներուն առջև քեզի փառք
 22 կ'ըլլայ: Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձ-
 23 րացնէ, պիտի խոնարհի. և ով որ իր անձը կը խոնար-
 24 հեցնէ, պիտի բարձրանայ:
 25 Ու զինք հրաւիրողին ալ ըսաւ, Երբ ճաշ կամ ընթ-
 26 ըիք կ'ընես, մի կանչեր քու բարեկամներդ, ոչ ալ քու
 27 եղբայրդ, և ոչ քու ազգականներդ, ու ոչ քո հարուստ
 28 գրացիներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ
 29 հրաւիրեն, ու քեզի հասուցում ըլլայ: Հապա երբ
 30 հացկերպթ կ'ընես, աղքատներ, պակասաւորներ,
 31 կաղեր ու կոյրեր հրաւիրէ. Ու երանելի պիտի ըլլաս,

վասն զի անոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի հասու-
 32 ցանել: քանզի արգարներուն յարութիւն առած ա-
 33 աննը փոխարէնը քեզի պիտի հասուցուի:
 34 Եւ սեզան նստողներէն մէկը կ'ըր լսեց այս Իօռէ՝
 35 ըսաւ անոր, Երանի՛ անոր որ Աստուծոյ թագաւորու-
 36 թեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: Եւ ինք ըսաւ անոր,
 37 Մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ ու շատ մարդիկ հրաւի-
 38 րեց: Եւ ընթրիքին տտենը զրկեց իր ծառան, որպէս զի
 39 հրաւիրուածները կանչէ չուէ: Եկէք, վասն զի արդէն
 40 ամէն բան պատրաստ է: Եւ ամէնը մէկէն սկսան ետ
 41 քաշուիլ: առաջինը անոր ըսաւ, Ես արտ մը ծախու
 42 առի, ու պէտք է որ ելլեմ տեսնեմ զանիկա. կ'ա-
 43 զաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ: Եւ միւսը
 44 ըսաւ, Հինգ զոյգ եզ ծախու առի, ու կ'երթամ որ
 45 զանոնք փորձեմ: կ'աղաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած
 46 սեպէ: Եւ միւսը ըսաւ, Կին առի, ու անոր համար
 47 չեմ կրնար գալ: Եւ այն ծառան եկաւ ու իր տէրոջը
 48 պատմեց այս բաները. այն տտեն բարկացաւ տանու-
 49 տէրը ու ըսաւ իր ծառային, Շուտով քաղաքին հրա-
 50 պարակները ու փողոցները ելիք, և աղքատները ու
 51 փոքաստուորները և կաղերը ու կոյրերը հաս մտցուր:
 52 Մտաւն ալ ըսաւ, Տէր, եղաւ ինչ որ հրամայեցիր,
 53 ու տակաւին տեղ կայ: Եւ տէրը ըսաւ ծառային,
 54 Ելիք ճամբաները ու ցանգերը, և գործը ստիպէ
 55 հոս մտնելու, որպէս զի տունս լեցուի: Քանզի կ'ըսեմ
 56 ձեզի, որ այն հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթ-
 57 ըիքիս համը պիտի չտանէ:
 58 Ու իրեն հետ շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և
 59 դառնալով անոնց ըսաւ, Եթէ մէկը ինձի կուգայ,
 60 ու չտտեր իր հայրը և մայրը, ու կ'ընէ և զաւակ-

ները, ու եղբայրը և քոյրերը, նաև իր կեանքն ալ,
 27 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: Եւ ով որ իր խաչը
 չվերցնէր ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշակերտս
 28 ըլլալ: Ասան զի ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ու-
 գելով, առաջ չնստիր ու հաշիւ ընէր ծախքը, թէ
 29 զանիկա լմնցնելու կարողութիւն ունի՞: Որ չըլլայ թէ
 երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լմնցնել, բոլոր անսնողները
 30 սկսին զանիկա ծաղր ընել, Եւ ըսել թէ Այս մարդը
 31 սկսաւ շինել ու չկրցաւ լմնցնել: Կամ թէ ո՞ր թա-
 գաւորը ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու
 երթալով, առաջ չնստիր ու խորհիր, թէ արդեօք
 տասը հազարով կրնա՞յ դէմ կենալ անոր՝ որ քսան
 32 հազարով իր վրայ կու գայ: Ապա թէ ոչ՝ քանի որ
 անիկա հեռու է, դեռպան զրկելով խաղաղութիւն
 33 կը խնդրէ: Ահա այսպէս ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը
 եթէ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ
 34 աշակերտս ըլլալ: Ազը աղէկ բան է. բայց եթէ ազը
 35 իր համը կորսնցնէ, ինչո՞վ պիտի համաձայնայ: Ոչ հոգի
 ու ոչ թրեքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ, հա՞յտ զանիկա
 դուրս կը նետեն: Ան որ լսելու ականջ ունի՞ թող լսէ:

ԳԼ ԺԵ

1 **Ե**ւ բոլոր մաքաւորները ու մեղաւորները անոր կը
 2 մտնենային իրմէ լսելու համար: Եւ փարիսեցիները
 ու դպիրները արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ասիկա
 մեղաւորները կ'ընդունին, ու անոնց հետ կ'ուտէ:
 3 Եւ անիկա այս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով,
 4 Զեզմէ ո՞վ է այն մարդը որ հարիւր ոչխար ունենայ,
 և անոնցմէ մէկը կորսնցնէ, իննսունընը չը՞ ձգքը ա-

նապատին մէջ, ու այն կորուսածին ետևէն երթար,
 5 մինչև զանիկա գտնէ, Ու երբ կը գտնէ, ուրախանա-
 6 լով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկա: Եւ առևը
 գալով, կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, ու
 անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինձի հետ, վասն զի իմ
 7 կորուսած սշխարս գտայ: Զեզի կ'ըսեմ որ այսպէս
 ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի
 համար որ կ'ապաշխարէ, քան թէ իննսունընը ար-
 դարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք
 8 չէ: Կամ թէ ո՞վ է այն կինը որ տասը գրամ ունե-
 նայ, ու եթէ դրամ մը կորսնցնէ, ծրագ չը՞ վառեր,
 ու ամը մէջ աւել զարներ և զգուշութեամբ
 9 փնտաւոր, մինչև գտնէ: Ու երբ կը գտնէ, կը կանչէ
 բարեկամները ու դրացիները, և կ'ըսէ, Ուրախ եղէք
 ինձի հետ, վասն զի իմ կորսնցուցած գրամս գտայ:
 10 Այնպէս ալ ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլլայ
 Աստուծոյ հրէշաակներուն առջև մէկ մեղաւորի հա-
 մար որ կ'ապաշխարէ:
 11 Եւ ըսաւ, Մարդ մը երկու որդի ունէր. (12) Ու ա-
 նոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ Հայր, առ ստացուածքէդ
 13 քնէ ի, յնայու բաժինը տուր ինձի. ան ալ բաժնեց
 անոնց էր ունեցածը: Եւ շատ օրեր շանցած՝ պզտիկ
 որդին բոլոր բաները ժողկեց ու հեռու երկիր մը
 14 գնաց, և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
 15 ցածը փճացուց: Ու երբ ամէնը հատցուց, այն երկ-
 16 րին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու ինք սկսաւ չքա-
 ւոր ըլլալ: Եւ գնաց այն երկրին քաղաքացիներէն
 մէկուն քով մտաւ, ան ալ իր ագարակը զրկեց զս-
 16 նիկա՝ խոզեր արածելու համար: Եւ կը փափաքէր
 խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնել, ու մէ՛կը

17 չէր տար անոր: Եւ ինքզինքին գալով՝ ըսաւ, Քանի՛ր
 18 ըսնուորներ կան իմ՝ հօրս քահանայ հացով լեցուած, ու
 19 դեմ՝ ու ըսեմ՝ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքին
 20 զեմ՝ ու քու առջևդ: Եւ ալ արժանի չեմ՝ քու որ-
 21 դիզ ըսուելու. զիս քու վարձկաններէդ մէկուն պէս
 22 ըրէ: Ու ելաւ իր հօրը եկաւ. և մինչդեռ ինք շատ
 23 հեռու էր, հայրը տեսաւ զանիկա ու գուժը շարժե-
 24 ցաւ, և վազելով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու
 25 համբուրեց զանիկա: Որդին ալ ըսաւ անոր, Հայր,
 26 մեղանչեցի երկինքին դեմ՝ ու քու առջևդ, և ալ
 27 արժանի չեմ՝ քու որդիզ ըսուելու: Բայց հայրը ըսաւ
 28 իր ծառաներուն, Հանեցէք առաջին պատմուածանը ու
 29 հագցուցէք անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
 30 կոշիկներ՝ անոր ստրկը: Եւ պարարտ զուարակը բե-
 31 ըէք, մորթեցէք, և ուտենք և ուրախ ըլլանք. Վասն
 32 զի այս իմ որդիս մեռած էր ու սղջնցաւ, կորսուած
 33 էր ու գտնուեցաւ. և սկսան ուրախ ըլլալ: Ու անոր
 34 մեծ որդին ազարակն էր, ու երբ կու գար ու տանը
 35 մտնեցաւ, նուագարաններուն և պարերուն ձայնը
 36 լսեց: Ու ծառաներէն մէկը իրեն կանչելով՝ կը հար-
 37 ցնէր թէ այս ի՞նչ է: Անիկա ալ ըսաւ անոր, Եղ-
 38 արդ եկաւ, ու հայրդ պարարտ զուարակը մորթեց,
 39 վասն զի սղջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկա: Իսկ ինք
 40 բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը
 41 դուրս ելլելով՝ կ'աղաչէր անոր: Եւ անիկա պատաս-
 42 խան տալով՝ ըսաւ հօրը, Ահա այսչափ տարիէ որ քեզի
 43 կը ծառայեմ, ու բնաւ քու խօսքէդ դուրս չեղայ, ու
 44 ինձի երբեք ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամներուս
 45 հետ ուրախութիւն ընէի: Բայց երբ եկաւ այդ քու

որդիդ, որ քու ստացուածքդ բողբուս հետ կերաւ,
 31 անոր մորթեցիր պարարտ զուարակը: Եւ անիկա ըսաւ
 32 անոր, Որդեակ, դուն միշտ ինձի հետ ես, ու իմ՝ ըս-
 33 լար ունեցածս քուկդ է: Սակայն պէտք էր ուրախ
 34 ըլլալ և խնդալ, վասն զի այս քու եղբայրդ մեռած
 35 էր ու սղջնցաւ, կորսուած էր ու գտնուեցաւ:

ԳԼ. ԺԶ

1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ, Հարուստ մարդ
 2 մը կար, որ տնտես մը ունէր, և անոր վրայով գան-
 3 գատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր ունեցածը կը փճա-
 4 ցնէ: Ուստի կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Ի՞նչ է
 5 այս զոր քեզի համար կը լսեմ: քու տնտեսութեանդ
 6 հաշիւը տուր, վասն զի ա՛լ չես կրնար տնտես ըլլալ:
 7 Եւ տնտեսը իր մտքին մէջ ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ, որով-
 8 հետեւ իմ տէրս տնտեսութիւնը ինձմէ կ'առնէ. *Հո-
 9 ղագործութիւն չեմ կրնար ընել՝ մուրալու կ'ամբչ-
 10 նամ: Գիտեմ՝ ի՞նչ պիտի ընեմ, որպէս զի երբ է՛մ
 11 տնտեսութեանէս մեթուեմ, զիս իրենց տունը ընդու-
 12 նին: Եւ իր տէրոջը պարտականները մէկիկ մէկիկ
 13 իրեն կանչելով՝ ըսաւ առաջինին, Գուն իմ տէրոջս
 14 որչափ պարտք ունիս: Ան ալ ըսաւ, Հարիւր մար
 15 ձէթ. և ըսաւ անոր, Գիրդ առ ու շուտով նստէ
 16 յիսուն գրէ: Ետքը միւսին ըսաւ, Գուն ալ որչափ
 17 պարտք ունիս, և անիկա ըսաւ, Հարիւր քու ցորեն.
 18 ու ըսաւ անոր, Գիրդ առ և ութտուն գրէ: Ու տէրը
 19 անիրաւ տնտեսը գովեց, որ խելացութիւնով ըրաւ.

*Յո՞ւն, չեմ կրնար բրել

վասն զի այս աշխարհին որդիները երենց ցեղին մէջ՝
 9 լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են: Եւ ես ալ՝ ձեզի
 կ'ըսեմ: Անիրաւ մամոնային ձեզի բարեկամներ ըրէք,
 որպէս զի *երբ անիրաւ պոսիտի՝ ձեզ յաւիտենական
 10 ընկալարաններու մէջ ընդունին: Ան որ քիչ բանի
 մէջ հաւատարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է.
 և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ ալ անի-
 11 բաւ է: Ուստի եթէ անիրաւ մամոնային մէջ հաւա-
 տարիմ չեղաք, ճշմարտա հարտութեան սով պիտի
 12 հաւատայ ձեզի: Ու եթէ օտարին բանին մէջ հաւա-
 տարիմ չեղաք, ձեր սով պիտի սայ ձեզի: Գտուայ
 մը չկրնար երկու տերերու ծառայութիւն ընել վասն
 13 զի կամ մէկը պիտի ստէ և միւսը սիրէ, կամ †մե-
 կուն պիտի յարէ՝ և միւսը արհամարհէ. չէք կրնար
 ծառայել Աստուծոյ ու մամոնային:
 14 Եւ փարիսեցիներն ալ, որոնք արծաթատեր էին,
 այս ամէն բաները լսելով կը քամահերէն զանիկաւ
 15 Եւ ըսաւ անոնց, Իսկ ք եր մարդոց առջև ինքզինք-
 նիդ կ'արդարացնէք, բայց Աստուած զիտէ ձեր սիր-
 տերը. վասն զի մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
 16 առջև պիղծ է: Օրէնքը ու մարդարէները մինչև Յով-
 հաննէս էին. անկէ ետև Աստուծոյ թագաւորու-
 թիւնը կը քարոզուի, և ամէն մէկը անոր մէջ մտնելու
 17 կ'արտարայ: Իբեքին է որ երկինք ու երկիր անցնին,
 18 քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր ինչոյ: Ով որ իր կենը
 արձակէ և սրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ, և ով որ
 էրեկէ արձակուած կին մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ:

*Այսինքն, ձեր կարօտութեան ժամանակը
 †Կամ, մէկը պիտի մեծարէ

19 Հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու բեհեզ կը
 հագնէր, և ամէն օր փառաւորապէս ուրախութիւն
 20 կ'ընէր: Ու Ղազարոս անունով աղքատ մը կար վեր-
 քերով լեցուն, որ անոր դրանը առջև դրուած էր.
 21 Եւ կը փափաքէր որ այն հարուստին սեղանէն ինկած
 22 գոյին և անոր վէթերը կը լղէին: Ու եղաւ որ այն
 աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Արբաճամի գոգը
 տարին զանիկա. հարուստն ալ՝ մեռաւ ու թաղուե-
 23 ցաւ: Եւ դժոխքին մէջ իրբ տանջանքի մէջ էր, իր
 աչքերը վերցնելով՝ հեռուէն տեսաւ Արբաճամը, ու
 24 Ղազարոսը անոր գոգը հանգիստ նշարձ: Եւ ինք աղա-
 զակեց ու ըսաւ, Հայր Արբաճամ, ողորմէ ինձի ու
 զրկէ Ղազարոսը, որպէս զի իր մտաին ծայրը ջուրը
 թափիտէ, ու զովացնէ իմ լեղւոս, վասն զի այս բո-
 25 ցին մէջ կը տանջուիմ: Եւ Արբաճամ ըսաւ, Որդ-
 ետի, միտքդ բեր, որ դուն քու կեանքիդ տանը
 քու բարիքներդ առիր, նոյնպէս Ղազարոս՝ չարիք-
 26 ներ: Տիմա անիրաւ [հոս] կը միւսթարուի, ու դուն կը
 26 տանջուի: Եւ այս ամէն բաներէն զատ՝ մեր ու ձեր
 մէջուղ մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած, այն-
 27 պէս որ ձեզի անցնիլ ուզողները չկրնան, ոչ ալ առ-
 28 կէ մեզի քաղաքէն անցնին: Ան ալ ըսաւ, Ու-
 րեմն կ'աղաչեմ՝ քեզի, հայր, որ զանիկա իմ հօր
 28 տունը զրկես, Բանդի հինգ եղբայր ունիմ, որպէս զի
 էրեւոյ անոնց վկայութիւն տայ, որ ջրլայ թէ անոնք
 29 ալ այս չարչարանքին տեղը գան: Եւ Արբաճամ
 ըսաւ անոր, Անոնք Մովսէսը ու մարդարէները ունին,
 30 թող անոնց մտիկ ընեն: Ան ալ ըսաւ, Ոչ, հայր Ար-
 բաճամ, հապա եթէ մեռելներէն մէկը անոնց եր-

31 Թայ, պիտի սպաշխարեն: Եւ անիկա ըսաւ անոր, եթէ Մովսէսի ու մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, ոչ ալ եթէ մեռելներէն մէկը յարութիւն տանելու ըլլայ, պիտի համազօրին:

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վա՛յ անոր, որուն ձեռ-
 2 քով կու գան: Անոր աւելի աղէկ է, որ անոր պարտնոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի, ու անիկա ծովը ձգուի, քան թէ այս պղտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ: Զգուշացէք ձեր անձերուն: Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, յանդիմանէ զանիկա,
 4 ու եթէ ապաշխարէ, ներէ անոր: Եւ եթէ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեղանչէ, ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Կ'ապաշխարեմ, ներես անոր:
 5 Եւ առաքեալները ըրին Տէրոջը, Մեր հաւատքը
 6 աւելցուր: Եւ Տէրը ըսաւ, Եթէ մասնանիսի հասի չափ հաւատք ունենայիք, այս թ թմնիին կրնայիք ըսել, Արմատաքի խլուէ ու ծովուն մէջ անկուէ, այն ալ պիտի հնազանդէր ձեզի:
 7 Բայց ձեզմէ ո՞վ է ոչ յարգէ՞ ոչ ունենայ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկա երբ ագարակէն գնա մանէ, շուտով զրուցէ ուր թէ Անցիր սեղան նստէ: Հապա չը՞սեր անոր թէ Պատրաստ է իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած ինձի սպասաւորութիւն ըրէ, մինչև ես ուտեմ ու խմեմ, ու ետքը դուն ալ կեր ու խմէ: Եթէ շնորհակալ կ'ըլլայ այն ծառային, իրեն հրամայուած բաները կատարելուն հա-

10 մար. չեմ կարծեր: Նոյնպէս դուք երբ բոլոր ձեզի հրամայուած բաները ընէք, ըսէք թէ Մենք անպիտան ծառաներ ենք, քանզի զայն որ պարտական էինք ընելու՝ ըրինք:
 11 Ու եղաւ որ երբ ինք Երուսաղէմ կ'երթար, Սա-
 12 մարիայի և Գալիլէոյի մէջտեղէն կ'անցնէր: Ու երբ գեղ մը պիտի մտնէր, տասը բարոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր, որոնք հեռուն կայնեցան: Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըրին, Յիսուս վարդապետ, ողորմէ՛
 14 մեզի: Եւ տեսնելով անոց ըսաւ, Գացէք դուք ձեզ քահանաներուն ցուցուցէք. ու եղաւ որ երբ կ'երթային, մարբուեցան: Եւ անոնցմէ մէկը երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով փառք
 16 կու տար Աստուծոյ. Ու երեսի վրայ անոր սփքը կը նախով շնորհակալ կ'ըլլար անոր. և ինք Սամարացի էր: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Զե՞ որ
 18 տանն ալ մարբուեցան, իսկ այն ինչը ո՞ւր էն. Այս օտարազգիէն զաս ուրէնչէր չգտնուեցա՞ն՝ որ գտնուեցան:
 19 Աստուծոյ փառք տան: Եւ ըսաւ անոր, Ելիր գնա, քու հաւատաքդ քեզ բժշկեց:
 20 Ու երբ փարիսեցիները իրեն հարցուցին թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ, պատասխան տուաւ անոց ու ըսաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը գրեթէ երեցած բաներով չգար: Ու պիտի չըսեն թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, վասն զի ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսիդին է:
 22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ, Օրեր պիտի դան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերէն մէկը տեսնելու պիտի փոփոքիք, ու պիտի չտեսնէք: Եւ Էթէ ըսեն ձեզի թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, մի երթար ու ուրիշ

24 մի հետեւիք: Վասն զի ինչպէս փայլակը երկինքին տակ մէկ գիւն փայլատակելով՝ մինչև երկինքին տակ միւս գիւն լոյս կու տայ, նոյնպէս պիտի ըլլայ Որդիին մարդայ իր Էւանջելիքը: Միայն թէ պէտք է որ ինք առաջ շատ չարաբանքներ կրէ ու մերժուի այս ազգէն:

26 Եւ ինչպէս Նոյն օրերը եղաւ, այնպէս պիտի ըլլայ Որդուոյ մարդոյ օրերն ալ: Կ'ուսեմէն, կը խմէին, կին կ'առնէին, երկուն կը արուէին, մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը

28 կորսնցուց: Նմանապէս, ինչպէս Ղովտի օրերը եղաւ, կ'ուսեմէն, կը խմէին, ծախու կ'առնէին, կը ծախէին,

29 կը անկէին, կը շինէին: Բայց այն օրը որ Ղովտ Առժամէ կ'ըլլաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և

30 բոլորն ալ կորսնցուց: Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը որուն մէջ Որդին մարդայ պիտի յայանուի: Այն օրը ան որ ասնիքին վրայ է և իր կարասիները ասնը մէջ, թող վար չիջնէ զանոնք առնելու. և ան որ արաին

32 մէջ է, նոյնպէս թող ետ չգառնայ: Միտքերնիդ բերէք Ղովտի կինը: Ով որ իր կեանքը կ'ուզէ ապրեցնել պիտի կորսնցնէ զանիկա, և ով որ կը կորսնցնէ՝

34 պիտի ապրեցնէ զանիկա: Ձեզի կ'ըսեմ, Այն գիշերը երբ երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան, մէկը

35 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. եւ երբ երկու կին մէկտեղ աղայու ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի, եւ երբ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան, մէկը

36 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի: Եւ պատասխան տալով ըսին անոր, Տէր, ո՞ւր դէպք ըլլաւ այս Բանը: Ան ալ ըսաւ անոնց. Ուր մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուրն արծիւները:

1 Անոնց առակ մըն ալ ըսաւ այս բանին վրայով՝ թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ընել ու չձանձրանալ:

2 Ըսաւ, Գոտուս որ մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աստուծոյ չէր վախնար ու մարդէ չէր ամէնար: Եւ նոյն քաղաքին մէջ որբւարի մը կար, որ անոր կու գար ու կ'ըսէր, Իրաւունք բրէ ինձի ու աւրէ գիւնիմ ու

4 տիւնս եւ անիկա ժամանակ մը չէր ուզեր անոր Ժպի քէլ: Բայց ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ, Թէ և Աստուծոյ չեմ վախնար ու մարդէ չեմ ամէնար, Գոնէ այս որբւարին զիս ձանձրացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որպէս զի չգայ ամէն ատեն զիս:

6 Թախանձէ: Եւ Տէրը ըսաւ, Արեւոյք, անիկա զատաւոր է՛նչ կ'ըսէ: Հապա Աստուծոյ իր քարեղէնքով իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն, թէ և երկանայմիս ալ ըլլայ ա-

8 նոնց վրայ: Ձեզի կ'ըսեմ որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ. բայց Որդին մարդայ երբ գայ, արդեօք հաւատք պիտի գանձէ՞ երկրի վրայ:

9 Եւ մէկ քանիներուն, որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վստահանային թէ արգար են, և ուրիշները կ'անարգէին, այս առակը ըսաւ. Երկու մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու, մէկը փարիսեցի ու միւսը մաքա-

11 սուսը: Փարիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր. Ով Աստուծոյ շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող, անի-

12 բաւ, շնացող, և կամ այս մաքաւարին պէս. Հապա չարաթը երկու անգամ ձոմ կը պահեմ ու բոլոր

13 ստացուածքիս տասանորդը կու տամ, Եւ մաքաւարը

Տեառն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ կրկինք
 վերցնել, հասցա իր կուրծքը ծեծելով կ'ըսէր, Աս-
 14 տուած, ողորմէ ինձի մեղաւորեալ Ձեզի կ'ըսեմ թէ
 ասիկա այն միւսէն աւելի արգարացած իր տունը
 իջաւ. վասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի
 խոնարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝ պիտի
 բարձրանայ:

15 Մանր աղաք ալ ըրերն իրեն, որպէս զի անոնց
 դպչի. ու աշակերտները տեսնելով կը յանդիմաննէին
 16 զանոնք: Բայց Յիսուս զանոնք իրեն կանչելով՝ ըսաւ,
 Թող տուէք այդ մանր աղաքը որ ինձի դան, և մի
 արգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-
 17 թիւնը պոգպիտիներուն է: Ճշմարտա կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ աղա-
 մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ:

18 Եւ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ, Բարի վար-
 դապետ, ի՞նչ բարձ քործեմ որպէս զի յաւիտենական
 19 կեանքը ժառանգեմ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ
 զիս բարի կ'անուանես. մէկէն զոտ բարի չկայ, ո՞ր է
 20 Աստուած: Պատուիրանքները զիտես. Ծնութիւն մի
 ընէր, Ազանութիւն մի ընէր, Գողութիւն մի ընէր,
 Սուս վկայութիւն մի ընէր, Քու հայրդ ու մայրդ
 21 պատուէ: Ան ալ ըսաւ, Ատոնք ամէնը մտնկութե-
 22 նէս ի վեր պահէր եմ: Զայս լսելով Յիսուս ըսաւ ա-
 նոր, Բան մըն ալ պակաս է քեզի. քու բոլոր ունե-
 ցածդ ծախէ և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը
 23 գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ՝ ետեկո: Անիկա
 երբ այս բանը լսեց, տրտմեցաւ, վասն զի շատ հա-
 24 բուստ էր: Եւ Յիսուս երբ զանիկա տրտմած տեսաւ,
 ըսաւ, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստութիւն

25 ունին, Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնելը Գանդի
 գիւրին է որ ուզողը տակդին ծախէն անցնի, քան թէ
 26 հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ: Եւ
 անոնք որ լսեցին, կ'ըսէին, Ալ ո՞վ կրնայ փրկուիլ:
 27 Եւ ինք ըսաւ, Մարդաց կողմանէ անկարելի եղած
 28 բաները Աստուծոյ կողմանէ կարելի են: Ու Պետրոս
 ըսաւ, Ահա մենք ամէն բան թողուցինք և քու ետեկդ
 29 եկանք, Ու անիկա ըսաւ անոնց, Ճշմարտա կ'ըսեմ՝
 ձեզի թէ Մարդ մը չկայ որ թողուց տուն, կամ
 ճնողք, կամ եղբայրներ, կամ կին, կամ որդիներ
 30 Աստուծոյ թագաւորութեանը համար, Որ պիտի
 չառնէ բազմապատիկ այս տառնին մէջ, և գայու-
 աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը:

31 Եւ աստուերկուքը իր քով առնելով՝ ըսաւ անոնց,
 Ահա մենք կրտսողէմ կ'ելլենք, և մտորարէներուն
 ձեռքով Որդւոյ մտորոյ համար բոլոր գրուածները
 32 պիտի կատարուին: Վասն զի հեթանոսներուն պիտի
 մտանուի, ու ծաղր պիտի ըլլայ և պիտի նախատուի,
 33 ու պիտի թքնեն անոր, Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն
 զանիկա, ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ:
 34 Բայց անոնք այս բաներէն մէկն ալ չհասկցան. ու
 այս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած բաները
 չէին իմանար:

35 Ու եղաւ որ երբ ինք Երեքովի կը մտնեար, կայր
 36 մը ճամբուն քով նստեր էր մուրալու: Երբ լսեց
 բազմութեանը անցնիլը, հարցուց թէ Ի՞նչ է այն:
 37 Եւ իրեն ըսին թէ Յիսուս Եղովրեցի կ'անցնի:
 38 Ուստի աղաղակեց ու ըսաւ, Յիսուս, Որդի Դաւթի,
 39 ողորմէ ինձի: Եւ անոնք որ աւջեկէն կ'երթային, կը
 յանդիմանէին զանիկա, որպէս զի ըւէ. բայց անիկա

40 ա՛լ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի Դաւթի, ողորմէ
 41 ինծի: Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ չբաման բբաւ որ
 42 զանիկա իրեն բերեն, ու երբ անիկա մօտեցաւ, չար-
 43 ցուց անոր ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ: ա-
 44 նիկա ալ ըսաւ, Տէր, որ աչքերս բացուին: Եւ Յի-
 45 սուս ըսաւ անոր, Թող բացուին. քու չաւատքդ
 46 քեզ բժշկեց: Եւ իսկոյն անոր աչքերը բացուեցան,
 47 ու անոր ետեւէն կ'երթար, և փառք կու տար Աս-
 48 տուծոյ. բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ զԱստուած
 49 կը գովաբանէին:

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ մանելով Երեքով մեջէն կ'անցներ: (2) Եւ ա-
 2 չա մարդ մը կար, անունը Չաքէոս ըսուած, որ մար-
 3 ստպետ էր ու ինք չարուստ էր: Եւ կ'ուզէր տեսնել
 4 թէ ո՛վ է Յիսուս, ու բազմութենէն չէր կրնար, վասն
 5 զի չասակով կարծ էր: Եւ առաջ վազեց ու ժան-
 6 տով զենի ի մը վրայ ելաւ, որպէս զի զանիկա տեսնէ,
 7 վասն զի անկէ պիտի անցներ: Ու երբ Յիսուս այն
 8 տեղը եկաւ, վէր նայելով զանիկա տեսաւ, ու ըսաւ
 9 անոր, Չաքէոս, շուտ բռէ, ատիէ վար իջիր, վասն զի
 10 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կենայ: Եւ արտո-
 11 ըրաւ զվար իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զա-
 12 նիկա: Երբ ամէնն ալ տեսան, կը տրանջէին ու կ'ը-
 13 սէին թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջեան ընե-
 14 լաւ: Եւ Չաքէոս կայնեցաւ ու ըսաւ Տէրօջը, Տէր,
 15 ա՛հա իմ ունեցածիս կէտը աղքատներուն կու տամ,
 16 ու եթէ զրպարտութեամբ մէկուն զրկանք ըրած եմ,
 17 չորեքպատիկ կը չատուցանեմ ո՞նք: Եւ Յիսուս ըսաւ

18 անոր, Այսօր այս ամեր փրկութիւն եղաւ, քանզի
 19 ասիկա ալ Արքայտան որդի է: Վասն զի Որդին մար-
 20 դոյ եկաւ որպէս զի կորուսածը փնտռէ ու փրկէ:
 21 Ու երբ անոնք այս բաները կը լսէին, առակ մըն
 22 ալ ըսաւ իր նշուատէմ մօտենալուն չամար, և ա-
 23 նոնց այնպէս կարծելուն չամար թէ շուտ մը Աս-
 24 տուծոյ թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի: Ուստի
 25 ըսաւ, Աղնուական մարդ մը չեաւ երկիր զանց՝
 26 իրեն թագաւորութիւն աղնելու և դառնալու: Եւ
 27 իր տար ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ
 28 անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բանեցուցէք ունէ
 29 անոնց, ու զամ իւ անոր քաղաքացիները զանիկա կ'ատէին,
 30 ու դեպքաններ զրկեցին անոր ետեւէն, լսելով թէ
 31 Չեք ուղեր որ ասիկա մեր վրայ թագաւորութիւն
 32 ընէ: Ու եղաւ որ երբ անիկա թագաւորութիւնը առ-
 33 նելով ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ այն ծա-
 34 ռաները որոնք ստակը տուեր էր, որպէս զի գիտնայ
 35 թէ ո՛վ ի՞նչ շահ ըրած է: Եւ առաջինը եկաւ ու
 36 ըսաւ, Տէր, քու մնասդ տասը մնաս շահ՝ ըրաւ: Եւ
 37 ըսաւ անոր, Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետեւ քիչ
 38 բանին մեջ չաւատարիմ եղար, ասար քաղաքի վրայ
 39 իշխանութիւն ունեցիր: Ու երկրորդը եկաւ ու ըսաւ,
 40 Տէր, քու մնասդ չինգ մնաս շահ՝ ըրաւ: Եւ ըսաւ
 41 անոր, Դուն ալ չինգ քաղաքի վրայ եղիր: Եւ ու-
 42 ըրչ մը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ա՛հա քու մնասդ՝ զոր
 43 թաշկինակի մեջ ծրարած կը պահէի. Գանդի կը
 44 վախնայի քեզմէ, վասն զի դուն խիտ մարդ մըն ես,
 45 չգրած բանդ կը վերցնես ու չտրամանածդ կը չնձեւս
 46 Եւ անիկա ըսաւ անոր, Քու բերնէդ քեզ պիտի դա-
 47 տեմ, ով չար ծառայ. գիտէիր որ ես խիտ մարդ

մըն էմ, չգրած բանս կը վերցնեմ ու չտեքմանածս
 23 կը հնձեմ: Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանաւոր-
 ներուն չտուիր, որպէս զի ես եկած տանես շահովը
 24 առնելի զանիկաս Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ, Ա-
 25 ռէք տակէ մնասը ու տուէք անոր որ տասը մնաս
 26 ունի. (Եւ ըսին իրեն, Տէր, անիկա տասը մնաս ունի.)
 27 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին պիտի
 28 տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի
 29 առնուի: Բայց այն իմ թշնամիներս, որոնք չէին ու-
 30 զեր որ իրենց վրայ թաղաւոր ըլլամ, հոս բերէք ու
 31 իմ առջև սպաննեցէք: Եւ այս բաները խօսելէն
 32 ետև՝ յաւաջ գնաց Երուսաղէմ ելլելու:
 33 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէի ու Բեթանիայի մօ-
 34 տեցաւ՝ դէպ ի այն լեռը որ Զիթեոնեաց լէ՛ւ կ'ըսուի,
 35 իր աշակերտներէն երկուքը զրկեց: Եւ ըսաւ, Գացէք
 36 Ֆեր դիմացի գեղը, և անոր մէջ մտնելուդ պէս պիտի
 37 դառնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ ընտւ մտրդ
 38 մընաստած չէ. արձակեցէք զանիկա ու բերէք: Եւ եթէ
 39 մէկը ձեզի հարցնէ թէ ինչո՞ւ կ'արձակէք, պատկու
 40 ըսէք անոր, թէ Տէրոջը պէտք է: Երբ դացին անոնք
 41 որ զրկուեցան, ինչպէս իրենց զրուցեք էր՝ դատան:
 42 Ու երբ աւանակը կ'արձակէին, անոր տէրերը ըսին
 43 անոնց, ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը: Անոնք
 44 ալ ըսին, Տէրոջը պէտք է: Եւ զանիկա Յիսուսի բե-
 45 ըին ու իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝
 46 Յիսուսը հեծցուցին: Ու երբ կ'երթար, իրենց հան-
 47 դերձները ճամբուն վրայ կը փուռէին: Ու երբ ա՛լ մօ-
 48 տեցաւ, և Զիթեոնեաց լեռանը զտա ի վայրէն կ'իջ-
 49 նէր, աշակերտներուն բոլոր ըսողութիւնը սկսաւ
 50 ուրախութեամբ զԱստուած օրհնել ըսարձր ձայնով

այն բոլոր հրաշքներուն համար զորոնք տեսեր էին.
 51 Ու կ'ըսէին, Օրհնեալ է այդ թագաւորը որ Տէրոջը
 52 անունովը կու գայ. երկինքի մէջ խաղաղութիւն, ու
 53 փառք՝ բարձրութեան մէջ: Եւ ըսողութեանը մէջէն
 54 փարիսեցիներէն մէկ քանիները ըսին անոր, Վարդա-
 55 պետ, այդ քու աշակերտներդ յանդիմանէ: Եւ ա-
 56 նիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Զեզի
 57 կ'ըսեմ, եթէ ատոնք լուս կենան, քարերը պիտի ա-
 58 ղաղակեն:
 59 Ու երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր
 60 վրայ և ըսաւ, Գոնէ այս քու օրուանդ մէջ զիտնա-
 61 յիր քու խաղաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ
 62 քու աչքերէդ: Վասն զի օրեր պիտի գան քու վրագ-
 63 որ թշնամիներդ քու բոլորտիքդ պատնէշ պիտի շի-
 64 նեն, ու քեզ պիտի պաշարեն, և ամէն կողմէ քեզ
 65 նեղը պիտի ձգեն. Եւ հիմնայտասկ պիտի ընեն քեզ
 66 ու քու մէջդ եղած զուակներդ, և քար մը քարի
 67 վրայ ամինէին պիտի չլծողուն քու մէջդ, անոր հա-
 68 մար որ չճանչցար քու այցելութեանդ ժամանակը:
 69 Եւ ստաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոր
 70 մէջ ծախողները և գնողները: Եւ ըսաւ անոնց, Գըր-
 71 ուած է թէ իմ տուն աղօթքի տուն է. բայց դուք
 72 ստիկա աւաղակներու այր ըրէք:
 73 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. բայց
 74 քահանայապետները ու դպիրները և ժողովուրդին
 75 զլիսաւորները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս կ'որոնցնեն
 76 զանիկա Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ ի՞նչ
 77 ընեն, վասն զի բոլոր ժողովուրդը անոր կապուեր էին
 78 մտիկ ընելու:

ԳԼ. Ի

1 Աւելջաւ որ այն օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ
 Ժողովուրդին կը սորվեցնէր և աւետարանը կը քա-
 2 շտաւ մէկտեղ վրայ հասան, Եւ անոր հետ խօսեցան՝
 ըսելով՝ Զրուցէ մեզի, ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես
 այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի
 3 տուողը: Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ
 4 ձեզի բան մը հարցնեմ, և ըսէք ինձի. Յովհաննէսի
 5 մկրտութիւնը երկինքէն էր թէ մարդոցմէ: Եւ ա-
 6 նոնք իրենց մէջ խորհեցան ու ըսին, Եթէ ըսենք՝
 Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք
 անոր. իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ, բոլոր ժողովուրդը
 7 են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր: Եւ պատասխան
 8 տուին թէ չեն գիտեր ուրիշ՝ էր: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանու-
 9 թիւնով կ'ընեմ այս բաները:
 10 Մկրտութիւնը անկեց և զանկեց մշակներու յամենեց, ու
 11 ինք տար երկիր երթալով՝ շատ ժամանակ մտայ: Եւ
 12 անոնք ծառայ մը զրկեց մշակներուն, որպէս զի
 13 այդին պատուէն անոր ասն. իսկ մշակները ծեծե-
 14 յին զանկեց ու պարսպ ճամբեցին, Եւ ուրիշ ծա-
 15 րայ մըն ալ զրկեց. իսկ անոնք զանկեց ալ ծեծե-
 16 յին, անարգեցին ու պարսպ ճամբեցին: Ու երբորդ
 17 մըն ալ զրկեց, իսկ անոնք զանկեց ալ վերաւորեցին
 18 ու դուրս հանեցին: Այն ատեն այդին տէրը ըսաւ,
 19 Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս զրկեմ, թերևս

14 զանկեց տեսնելով ամենն. Բայց մշակները երբ տե-
 15 սան զանկեց, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսելով
 Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանկեց ապանենք, որ-
 16 պէս զի ժառանգութիւնը մերը ըլլայ: Եւ զանկեց
 այդին դուրս հանեցին ու ապանեցին. ուստի այ-
 17 դին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. Պատի գայ ու
 կորսնցնէ այն մշակները, և այդին ուրիշներու պիտի
 18 տայ: Երբ զայն լսեցին, ըսին, Քա՛ւ լիցի: Եւ ինք անոնց
 նայելով ըսաւ, Հապա ի՞նչ է այս գրուածը, թէ Այն
 19 քաղաքը եղաւ Ամեն սլ որ այն քարին վրայ կ'ընայ,
 պիտի կոտորի, և որու վրայ որ կ'ընայ, պիտի փորէ:
 20 զանկեց և քահանայապետները ու գաղտնիքը կը
 21 փնտռէին թէ ի՞նչպէ՞ս նոյն ժաման Աեռք զարնեն
 անոր, բայց ժողովուրդէն վախեցան. քանզի իմացան
 22 որ այն առակը իրենց համար ըսաւ:
 23 Ու երբ յարձարէր արդէն ապանելով զրկեցին քանի
 մը խարեւայ մարդիկ, որոնք կեղծաւորութեամբ
 24 ինքզինքնին արգար կը ձեռնարկէին, որպէս զի զանկեց
 խօսքով լուսնն՝ տէրութեան և կուսակալին իշխա-
 25 նութեանը զանկեց մատնելու: Ու անոր հարցուցին՝
 ըսելով՝ Վարդապետ, գիտե՞նք որ շիտակ կը խօսի
 26 ու կը սորվեցնես, և աշառութիւն չես ըներ, հապա
 ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես:
 27 Մեզի արժան է կոյսրին տուրք տալ թէ ոչ: (23) Եւ
 28 անոնց խորամտնութիւնը հասկնալով ըսաւ անոնց,
 29 Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք: Յուցուցէք ինձի դահեկան
 մը: Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի լատին: Պատասխան
 30 տուին ու ըսին, կոյսրինը: Եւ ինք ըսաւ անոնց, Ու-
 31 ըրեմ զայն որ կոյսրինն է կոյսրին տուէք, և զայն որ

26 Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ ԳԻՒԿԱՍ: Եւ չկրցան զանիկա խօսքով մը բռնել ժողովուրդին առջև, ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ կեցան:

27 Եւ սոսրուկեցին երէն ամանք եկան, (որոնք հակառակութիւն կ'ընեն թէ յարութիւն չկայ.) և անոր հարցունքին՝ Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, եթէ մէկուն եղբայրը կին ունենայով մեռնելու ըլլայ, ու մեռած ատենը զուսակ չունենայ, անոր եղբայրը առնէ այն կինը և իր եղբորը զուսակ հանէ: Արդ եթէ ըր բայցնք կային. ու առաջինը կին մը առնելով՝ զուսակ չունեցած մեռաւ: Երկրորդն ալ առաւ այն կինը և

31 Ինք ալ մեռաւ առանց զուսակի: Երրորդն ալ առաւ զանիկա. նմանապէս եթէն ալ, ու զուսակ չձգեցին ու մեռան: Ամէնէն ետքը կինն ալ մեռաւ: (33) Ուրեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ, վասն զի եթէն ալ զանիկա կին ունեցան: Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց՝ ըսաւ, Այս աշխարհին որդիները կին կ'առնեն ու երկան կը տրուին:

35 Բայց անոնք որ տրտման պիտի ըլլան այն աշխարհին հասնելու ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն, ոչ կին կ'առնեն և ոչ երկան կը տրուին: Որովհետեւ ա՛լ չեն կրնար մեռնիլ. քանզի հրեշտակներուն հաւատար են, ու Աստուծոյ որդիներ են, վասն զի յարութեան որդիներ են: Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը Մովսէս ալ իմացուց մտնելին ԳԻՒԿԱՍԻ մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ Արքայանի Աստուծո՞ր, ու Իսահակի Աստուծո՞ր, և Յակոբի Աստուծո՞ր: Ու Աստուծո՞ մեռելներուն Աստուծո՞ւ չէ, հապա կենդանիներուն, վասն զի ամէնը անոր կին: 39 Գանի են: Եւ դպիրներէն մէկ քանին պատասխան

40 տուին ու ըսին, Վարդապետ, աղէկ ըսիր: Ու ա՛լ մէկը համարձակութիւն չէր ընէր անոր բան մը հարցնելու:

41 Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ Գրիստոս

42 Գաւթի թի որդին է. Եւ ինք Գաւթ Սաղմուններուն զերբին մէջ կ'ըսէ, Տէրը իմ՝ Տերջս ըսաւ, Նստէ իմ՝

43 աջ կողմն, Մինչև քու թշնամիներդ սոսքերուդ պատուանդանը ընեմ: Ուրեմն Գաւթ որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ:

45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջև ըսաւ իր աշակերտներուն, Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտտիլ և շուկաներուն մէջ բարեկներ կը սիրեն. ու ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները, և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին բազմոցները: Որոնք որ բարեկներուն տուները կ'ուտեն, ու Ժողովարաններուն համար աղօթքը կ'երկնցնեն. անոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին:

Ղ. ԻՍ.

1 Ու նայելով տեսաւ հարուստները որոնք իրենց ընծաները գանձանակը կը ձգէին: Տեսնի սրբաբար մըն

3 ալ տեսաւ, որ հոն երկու լումայ ձգեց: Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձգի որ այս աղքատ սրբաբարին

4 ամէնէն աւելի ձգեց. Վասն զի ամէն անոնք իրենց աւեցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջ ձգեցին, բայց ասիկա իր չքաւորութենէն բոլոր իր ունեցած ապրուստը ձգեց:

5 Ու երբ մէկ քանիները տաճարին համար կ'ըսէին թէ Գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով զարդարուած

6 է, ըստ, Այդ բաները զորանք կը տեսնէք, օրեր պիտի
 7 չբախտուի: Հարցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
 8 այդ պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՛նչ է նշանը՝ երբ
 9 ցած է. ուրեմն անոնց ետեւէն չերթաք: Բայց երբ լսէք
 10 պատերազմներ և խռովութիւններ, մի վախճաք, վասն
 11 թեան վրայ: Եւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւն-
 12 քներ իսկոյն չէ: Այն ատեն ըստ անոնց, Ազգ ազգի
 13 վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորու-
 14 թեան վրայ: Եւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւն-
 15 ներ պիտի ըլլան, ու սովեր և մահատարածամեծեր,
 16 նաև երկինքէն ստիպիլ բաներ և մեծ նշաններ պիտի
 17 ըլլան: Բայց այս ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռ-
 18 քերը ձեղի պիտի զարնեն ու հալածեն, և ժողովա-
 19 րաններու ու բանտերու պիտի մատնեն. և իմ ան-
 20 ուան համար թագաւորներու ու կուսակալներու
 21 առջև պիտի տարուիք: Եւ այ՝ քանի որ վերջը ձեզի
 22 վկայութիւն մը պիտի ըլլան: Ուստի ձեր սրտին մէջ
 23 դրէք՝ որ առաջունէ չմտածէք պատասխան տալու:
 24 Վրայով: Վասն զի ես ձեզի բերան ու խնամութիւն
 25 պիտի տամ, որու պիտի չկրնան դէմ խօսիլ կամ
 26 դէմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները: Եւ պիտի
 27 մատնուիք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և ազգական-
 28 ներէ ու բարեկամներէ. ու ձեզմէ պիտի սպաննեն.
 29 Եւ իմ անուան համար ամէնուն տառիլ պիտի
 30 ըլլաք: Բայց մտղ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի
 31 Զեր համբերութիւնովը հոգինդ պիտի սասնաք:

20 Ու երբ տեսնէք նրուադէմը չորս կողմէն զօրքե-
 21 րով պատած, այն ատեն զիտցէք որ անոր աւերումը
 22 մտ է: Այն ատեն Հրեաստանի մէջ եղողները լեռ-
 23 ները թող փախչին, ու անոր մէջ եղողները թող
 24 չհեռանան, և անոնք որ ազարակներն են թող չմտա-
 25 նեն անոր մէջ: Վասն զի այն օրերը վրէժխնդրու-
 26 թեան օրեր են, որպէս զի բոլոր դրուածները կատար-
 27 սին: Բայց վայ այն օրերը յի եղողներուն ու ծիծ
 28 սուտղներուն, վասն զի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
 29 երկրին վրայ. ու բարկութիւն պիտի լինան, ու
 30 վաւրիլն վրայ: Եւ սուրի բերնով պիտի կրնան, ու
 31 բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին. ու նրու-
 32 ադէմ ազգերուն սակց կոխան պիտի ըլլայ, մինչև
 33 ազգերուն ժամանակները լինան: Ու արեգակին և
 34 լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան,
 35 ու երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տազ-
 36 նային, և ծովը ու այլքները պիտի գուան. Մար-
 37 դոց սիրտերը պիտի նուաղին երէն վախէն և աշխարհի
 38 վրայ դալու բաներուն սպասելէն, վասն զի երկինքի
 39 զօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն պիտի
 40 տեսնեն Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած զորութիւ-
 41 նով ու մեծ փառքով: Ու երբ այս բաները սկսին ըլ-
 42 լալ, ելէք ու զլուխնդ բարձրացուցէք, վասն զի
 43 ձեր փրկութիւնը մտ է:
 44 Եւ առակ մը ըստ անոնց, Տեսէք թգէնին ու ա-
 45 մէն ծառերը: Երբ կը բողբոջին, տեսնելով գուք
 46 ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մտ է: Նոյնպէս
 47 դուք երբ այս բաները եղած տեսնէք, զիտցէք որ
 48 Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտ է: Ճշմարտա կ'ը-
 49 սեմ ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչև այս

- 33 ամէն բաները ըլլան Երկինք ու երկիր պիտի անցնին,
- 34 բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին: Իսկ դուք զգուշացէք ձեր անձերուն. չըլլայ որ սիրտերնիդ կերտւաւ մտով ու գինովութիւնով և աշխարհային զբաղմունքներով ծանրանայ, ու յանկարծակի այն
- 35 օրը ձեր վրայ հասնի: Ասան զի բոլոր երկրին երեսը բնակողներուն ամէնուն վրայ սրբօրով մը պէս պիտի հասնի: Ուստի արթնուէ կեցեք, ու ամէն ատեն աղօթք բրէք, որ արժանի ըլլաք այն բոլոր ըլլալու բաներէն ազատուելու և Որդւոյ մտրդոյ առջև կայունելու:
- 37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցնէր, և զիշերները կ'ելլէր Զիթէնեաց բտւած լեռք կը կենար:
- 38 Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուանց կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը՝ իր Խօսքերէ լսելու:

ԳԼ ԻԲ

- 1 Բաղարջակերաց ամօր մօտեցաւ որ Զատիկ կ'ըլտէր:
- 2 Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս սպաննեն զանիկա, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային:
- 3 Եւ Ստատանայ՝ Իսկարիովտացի մտկանուանեալ Յուզայի ներքը մտաւ, որ աստուերկութիւն համբանքէն էր: Եւ գնաց քահանայապետներուն ու իշխաններուն հետ խօսք բրաւ թէ ի՞նչպէս զանիկա մտանէ անոնց: Անոնք ալ ուրախացան և խտտացան անոր
- 6 ստակ տալ: Ու ինք վրան առաւ, և պատահութիւն մը կը փնտաւ որպէս զի զանիկա մտանէ անոնց առանց բաղմութեանը ժողովուրդէն:

- 7 Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք էր զատիկը մտրթել: Ու զրկեց Պետրոսը և Յովհաննէսը ու ըսաւ, Գացեք պատրաստեցէք մեզի զատիկը
- 9 որպէս զի ուտենք: Անոնք ալ ըսին անոր, Ո՛րդ կ'ուզես որ պատրաստենք: Եւ ըսաւ անոնց, Ահա երբ քաղաքը մտնէք, ձեզի մտրդ մը պիտի պատահի որ
- 11 գացեք այն տունը ուր ինք կը մտնէ. Եւ այն տանը տերոջ բռնէք, Արդապետը կ'ըսէ քեզի, Ո՛րդ է թե՛ անը ուր աշակերտներուս հետ մէկտեղ զատիկը
- 12 ուտեմ: Ան ալ ձեզի յարգարուած մեծ վերնասուն
- 13 մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստեցէք: Եւ գացին գտան ինչպէս իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին:
- 14 Ու երբ ժամը հասաւ, սեղան նստաւ և աստուերկու առաքելները իրեն հետ: Ու ըսաւ անոնց, Փափաքելով փափաքեցայ որ այս զատիկը ձեզի հետ
- 16 ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ: Քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ ալ բնաւ ասիկ պիտի չուտեմ՝ մինչև Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի: Եւ գաւաթը առաւ, գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք տիկիա ու
- 18 բաժնեցէք ձեր մէջ. Ասան զի ձեզի կ'ըսեմ՝ որ բնաւ որթին բերքէն պիտի չստեմ՝ մինչև Աստուծոյ թագաւորութիւնը գայ:
- 19 Եւ հաց առաւ, գոհացաւ, Գարեց և տուաւ անոնց ու ըսաւ, Այս է իմ մտրմինս, որ ձեզի համար
- 20 տրուած է. տիկիա ըրէք զիս յիշելու համար: Նոյնպէս ալ գաւաթը առաւ ընթրիքէն ետև ու ըսաւ, Այս գաւաթը նոր ուխտ է իմ՝ արիւնտովս, որ ձեզի համար կը թափուի:
- 21 Բայց ահա զիս մտանողին ձեռքը ինձի հետ այս

22 սեղանն է, Եւ յերաւել Որդին մտորդոյ կ'երթայ՝ ինչ-
 պէս սահմանուած է, բայց վայձ այն մտորուեն՝ որուն
 23 ձեռքով անիկա կը մտանուելի Եւ անոնք սկսան ի-
 րենց մէջ հարցուփորձ ընել՝ թէ իրենցմէ ո՞վ է որ
 այն բանը պիտի ընէ:

24 Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ՝ թէ իրենցմէ ո՞վ
 25 մեծ պիտի սեպուի: Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Այդպիսի
 թագաւորները անոնց կը տրեհն, և անոնք որ կ'իշ-
 26 խեն անոնց՝ բարերար կը կոչուին: Բայց դուք այն-
 պէս պիտի չըլլաք, հապա ան որ ձեր մէջ մեծ է,
 27 պղտիկին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպասաւո-
 28 րին պէս: Քանզի ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը թէ սպա-
 սաւորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. սակայն ես ձեր մէջ
 29 սպասաւորի մը պէս եմ: Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ
 ինծի հետ կը կենայիք իմ փորձութիւններու մէջ:
 30 Ես ալ ձեզի Բարաւորսի մէջ ուխտ կ'ընեմ, ինչպէս
 իմ Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը ուխտ ըրաւ. Որ-
 պէս զի դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ՝ թա-
 գաւորութեան մէջ, և աթոռներու վրայ նստիք Խ-
 31 րայէլի տասուերկու ցեղերը դատեցու:

32 Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմոն, Սիմոն, ահա Ստանանց
 33 ձեզ փնտռեց, որ ցորենի պէս խարբալէ. Բայց ես
 քեզի համար աղօթք ըրի որպէս զի քու հաւատար-
 34 ար հաստատէ: Իսկ ինք ըսաւ անոր, Տէր, ես պատ-
 35 րաստ եմ քեզի հետ բանա երթալու ալ, մեռնելու
 ալ: Եւ անիկա ըսաւ, Պետրոս, քեզի կ'ընեմ որ այս-
 օր հաւը պիտի չխօսի մինչև դուն երեք անգամ ու-
 ընես ըսելով թէ զիս չես ճանչնար:

Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ձեզ զրկեցի առանց քսակի

ու պարկի և կոշիկներու, բանի մը կարօտ եղա՞ք:

36 Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն ալ չէ. ետքը ըսաւ, Բայց
 հիմա ան որ քսակ ունի, թող էլէն հէտ առնէ, նոյն-
 պէս ալ պարկը. և ան որ Բարաւորս չունի, թող իր հան-
 37 դերձը ծախէ ու իրեն թուր մը ծախու առնէ. Քանզի
 կ'ընեմ ձեզի որ այս գրուած բանն ալ պէտք է որ
 իմ վրաս կատարուի, Եւ անօրէններու հետ սեպուե-
 38 ցաւ. քանզի ինչ որ ինծի համար սրբաւոր է, կա-
 տարուելու վրայ է: Անոնք ալ ըսին, Տէր ահա հոս
 երկու թուր կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Հերկեք հոս

39 Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթենեաց լեռը
 40 գնաց. աշակերտներն ալ իր ետեւէն գացին: Երբ այն
 տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց, Աղօթք ըրէք որպէս զի
 41 փորձութեան մէջ չմտնէք: Եւ ինք անոնցմէ գառ-
 ուեցաւ քարքնկեցի մը չափ, ու ծոռնկի վրայ գալով
 42 աղօթք կ'ընէր, Ու կ'ըսէր, Հայր, եթէ կ'ուզես, այս
 գաւաթը ինձ մէ անցուր. բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ հապա
 43 քու կը թող ըլլայ: Ու երկիւրէն հրեշտակ մը երևցաւ
 անոր և կը զօրացնէր զանիկա. ու սաստիկ նեղութեան
 44 մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ աղօթք
 պէս էր, որ գետինը կը թափուէր:

45 Եւ աղօթքէն իլլելով՝ աշակերտներուն քով եկաւ,
 46 ու գտաւ զանոնք օրամուտի ենն քնացած. Եւ ըսաւ
 անոնց, Ինչո՞ւ կը քնանաք. էլէք աղօթք ըրէք որ-
 պէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք:

47 Ու երբ դեռ կը խօսէր, ահա բազմութիւն մը, և
 Յուդա ըսաւածն ալ, տասուերկուքէն մէկը, անոնց
 48 զանիկա համբուրէ: Բայց Յիսուս ըսաւ անոր, Յու-

49 դա, համբուրելով կը մտանեա Որդին մարդոյ: Երբ
անոր բարբառիքը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլ-
50 լար, ըսին անոր, Տէր, թուրով զարնե՛նք: Եւ անոնցմէ
մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մէկդի
51 հանեց անոր աջ սկանջը. Պատասխան տաւա Յի-
սուս ու ըսաւ, Թող տուէք մինչև այդ տեղը. և
52 դպաւ անոր սկանջին ու ըժշկեց զանիկա: Եւ Յի-
սուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տա-
ճարին իշխաններուն ու ծերերուն ըսաւ, Իբր թէ
53 աւաղակն՞ վրայ ելաք սուրբով ու բերերով: Ամէն
որ ձեզի հետ էի տաճարին մէջ, և ինձի ձեռք չզար-
կիք. բայց այս է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշ-
խանութիւնը:

54 Ու զանիկա բռնելով տարին ու քահանայապետին
տունը մտցուցին. Պետրոս ալ հեռուանց աւել ետեւէն
55 կ'երթար: Երբ կրակ վառեցին դաւիթին մէջ ու
56 մէկտեղ նստան, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: Աղա-
խին մը տեսնելով զանիկա որ կրակին քով նստե-
ր, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Ասիկա ալ անոր հետ
57 էր: Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկա ու ըսաւ, Ով
58 կին, ես զանիկա չեմ՝ ճանչնար: Եւ քիչ մը ետքը
ուրիշ մը տեսաւ զանիկա ու ըսաւ, Դուն ալ անոնց-
մէ ես. և Պետրոս ըսաւ, Ով մարդ, ես աւանգդ չեմ:
59 Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետե՛ւ ուրիշ մըն ալ կը
պնդէր ու կ'ըսէր, Յիլաւի ստիկա ալ անոր հետ էր,
60 վասն զի Գալիլեացի է: Բայց Պետրոս ըսաւ, Ով
մարդ, չեմ՝ գիտեր ի՞նչ կը զրուցես դուն. և քանի
61 որ իր խօսքը բերանն էր, իսկոյն հաւը խօսեցաւ: Եւ
Տէրը դարձաւ ու Պետրոսի նայեցաւ. Պետրոս ալ
Վաքը բերաւ Տէրոջը խօսքը որ իրեն ըսեր էր թէ

Դեւ հաւը չեօտած՝ երեք անգամ՝ պիտի ուրանտ
62 լիս: Ու Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ:
63 Եւ այն մարդիկը որոնք Յիսուսը կը պահէին, ծաղր
64 կ'ընէին զանիկա ու կը ծեծէին. Եւ անոր աւել
ծածկելով՝ անոր երեսին կը զարնէին, ու կը հարցնէին
65 իրեն՝ ընելով, Մարդարեւացի, Ո՞վ է ան որ քեզի
հարկաւ: Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուցէին իրեն
հայհոյելով:

66 Ու երբ առաւ եղաւ, ժողովուրդին ծերակոյտը,
քահանայապետները և գաղիները ժողովուցան, ու
տարին զանիկա իրենց ատենը և ըսին, Եթէ Քրիս-
67 տոսը դուն ես, ըսէ մեզի: Ըսաւ անոնց: Եթէ ձեզի
68 ըսեմ՝ ալ՝ պիտի չհաւատար. Եւ եթէ ձեզի բա՛ն է՝
հարցնեմ, ինձի պատասխան պիտի չտաք: «Ե ալ չե՛»
69 պիտի արձակէք: Ասկէ ետեւ Որդին մարդոյ Աստու-
70 ծոյ զօրութեանը աջ կողմը պիտի նստի: Եւ ամէնը
ըսին, Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես. ինք ալ
71 ըսաւ անոնց, Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ: Եւ անոնք
ըսին, Այլ ի՞նչ պէտք է մեզի վիսյուծիւն, վասն զի
մենք մեզմէ ատար բերնէն լսեցինք:

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը սպք ելլելով տարին
2 զանիկա Պիղատոսի. Ու սկսան անոր վրայով ամ-
բաստանութիւն ընել և ըսել, Ասիկա դատնք, որ
Քր յազր կը մղորեցնէր, ու Կայսրին հարկ տալէ
կ'արդիւնէր, և իրեն հոմար կ'ըսէր թէ ինք Քրիստոս
3 թագաւոր է: Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր ու ըսաւ,
Հրեկից թագաւորը դո՞ւն ես անիկա ալ պատասխան

4 տուաւ անոր ու ըսաւ, Գու՛ն կ'ընես: Այն ատեն Պիղա-
տոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդներուն ը-
սաւ, Ես այս մարդուն վրայ յանցանք մը չեմ գտներ:
5 Բայց անոնք սոք կը կոխէին ու կ'ընէին թէ ժողովուր-
դը իրար կ'անցնէ, ու բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սորվէ-
6 ցընէ՛: Գալիլեայէ սկսած մինչև այս տեղը: Եւ Պիղա-
տոս երբ լսեց Գալիլեայի համար, հարցուց թէ այդ
7 մարդը Գալիլեացի է: Ու երբ խմոցաւ թէ Հերովի-
դէսի իշխանութեան տակէն էր, զանիկա Հերովիդէսի
ղրկեց, քանզի ան ալ այն օրերը Երուսաղէմ էր:
8 Եւ Հերովիդէս երբ Յիսուսը տեսաւ, շատ ուրախա-
ցաւ, վասն զի ինք շատնցօւրնէ կը փափուքէր զա-
նիկա տեսնել քանզի անոր վրայով շատ բաներ լսած
էր, և կը յուսար որ անկէ եղած նշան մը տեսնէ:
9 Ու շատ խօսքերով հարցուփորձ կ'ընէր անոր, բայց
10 անիկա բնաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ: Քահա-
նայապետները ու դպիրներն ալ կեցցի էին, և սաս-
11 տիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայ: Իսկ
Հերովիդէս անարդեց զանիկա իր զբօսիտներուն հետ,
ու ծաղր ընելէն ետեւ փառաւոր հանդերձներ հագ-
12 ցուց անոր, և նորէն Պիղատոսի զրկեց: Ու այն օրը
Պիղատոս և Հերովիդէս իրարու հետ բարեկամ եղան:
որովհետեւ առաջ իրենց մէջտեղ թշնամութիւն կար:
13 Եւ Պիղատոս քահանայապետները ու իշխանները
14 և ժողովուրդը մեկտեղ կանչեց: Եւ ըսաւ անոնց,
Այս մարդը առջեւ բերիք ժողովուրդը մուրհեցնողի
պէս, և ահա ես ձեր առջև քննութիւն ընելով ատոր
համար ձեր ըրած ամբաստանութիւններէն յանցանք
15 մը չգտայ այդ մարդուն վրայ: Ոչ ալ Հերովիդէս,
վասն զի ձեզ անոր զրկեցի, և ահա ատիկա մահու

16 արժանի գործ մը ըրած չէ: Ուրեմն պատիժ մը տամ՝
17 ատոր ու արձակեմ: (Իսկ անին ատենը պէտք էր որ մե-
18 կը արձակէր անոնց.) Եւ բոլոր բազմութիւնը մեկտեղ
սղաղակեցին՝ ըսելով, Վերցուր ասիկա, ու Բարաբ-
19 րան արձակէ մեզ: (Որ քաղաքին մէջ եղած խոս-
վութեան մը և մարդասպանութեան համար բանար
20 գրուած էր.) Եւ Պիղատոս Յիսուսը արձակել ուղե-
21 լով՝ նորէն խօսեցաւ անոնց: Բայց անոնք կ'ողաղա-
կէին ու կ'ընէին, Խաչը հանէ ատիկա, խաչը հանէ:
22 Եւ ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց, Բայց ի՞նչ չար
գործ ըրած է ատիկա. ես ատոր վրայ մահու արժանի
յանցանք մը չգտայ. ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր
23 ու արձակեմ: Իսկ անոնք մեծածայն սղաղակներով
սոք կը կոխէին, ու կ'ուզէին որ անիկա խաչուի. և
անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօրաւոր
24 եղան: Ու Պիղատոս վճռուց որ անոնց խնդիրքը ի
25 գործ դրուի: Եւ անոնց ուզած Ժաբթ, որ խաւովու-
թեան և մարդասպանութեան համար բանար գրու-
ուած էր, արձակեց անոնց, և Յիսուսը իրենց կամքին
յանձնեց:
26 Ու երբ զանիկա կը տանէին, Սիմոն Կիւրենացի
ըստ մէկ լուսնեցին՝ որ արտէն կու գար, և խաչը
27 անոր վրայ դրին որպէս զի Յիսուսի ետեւէն բերէ: Ըն-
անոր ետեւէն կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողովուրդ-
ներու, նաև կիներու, որոնք կ'ողբային ու կու լային
28 անոր համար: Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց ու ըսաւ,
Ով Երուսաղէմի պղծիկներ, իմ վրաս մի լաք, հապա
ձեր անձերուն վրայ ու ձեր զուակներուն վրայ լացէք:
29 Վասն զի ահա օրեր կու գան, որոնց մէջ պիտի ընեն,
Երանի՛ ամու՛րներուն, և այն որովայններուն որոնք

- 30 չծնան, և ծիծերուն որոնք կաթ չտուին: Այն ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն, Մեր վրայ ինկեք, ու
- 31 ըլլա՛րներուն՝ Մեզ ծածկեցեք: Վասն զի եթէ դալար փայտին այսպէս կ'ընեն, հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ՝
- 32 Ուրիշ երկուք ալ, չարագործներ, բերուեցան անոր հետ սպաննուելու: Երբ Գագաթ ըսուած տեղը գացին, հոն խաչը հանեցին զանիկա, և այն չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ կողմէն, Խաչեցին: Եւ ըսաւ Յիսուս, Հայր, Թողութիւն սուր ատանց, վասն զի չեն գիտեր ի՞նչ կ'ընեն: Ու անոր հանդերձները բաժնելու ատեննին վիճակ ձգեցին: Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր. Իշխաններն ալ անոնց հետ կը նախատէին զանիկա ու կ'ըսէին, Ուրիշները ազատեց, թող ինքզինքն աւազատէ, եթէ ատիկա է Քրիստոս, Աստուծոյ ընտրեալը: Ծագը կ'ընէին զանիկա զինուորներն ալ, առջեւը կու գային
- 37 քացախ կը մատուցանէին անոր, Ու կ'ըսէին, Եթէ դուն ես Հրէից թագաւորը, քու անձդ ազատէ: Եւ զիր մը գրուած էր անոր վրայ Յուճարէն ու Լատիներէն և ներայեցերէն գիրերով, Թէ Ասիկա է Հրէից թագաւորը:
- 39 Եւ այն կախուած չարագործներէն մէկը յայջոյու-թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Եթէ դուն Քրիստոսն
- 40 ես, ազատէ քու անձդ ու մեզ ալ: Իսկ միւսը պատասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով՝ ըսաւ, Դուն Աստուծո՛ւմ չի՞ս վախնար, որովհետեւ նոյն դատապարտութեան մէջ ես: Ու մեկը իրաւունքով, քանզի ահա մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ'աւանդէ. բայց ասիկա գէշ բան մը չըրաւ:

- 42 Եւ ըսաւ Յիսուսի, Տէր, յիշէ՛ զիս, երբ քու թագաւորութիւնովդ գաս Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Դուն այսօր ինձի հետ գրախախն մէջ պիտի ըլլաս:
- 44 Եւ ժամը վեցին ատեններն էր, ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը. և տրեւը
- 45 խաւարեցաւ, Ու սառնարին վարագոյրը մլջտեղէն
- 46 պատուեցաւ. Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Հայր, քու ձեռքդ կ'աւանդեմ իմ՝ հոգիս. ու երբ զայս ըսաւ, հոգի տուաւ:
- 47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աստուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ, Իրաւցընէ այս մարդը
- 48 արգար էր: Եւ այս տեսարանը դիտելու համար ժողովուած բոլոր բաղմութիւնները եղած բաները տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զարնէին ու ետ կը գառնային: Ամէն իր ճանչուորներն ալ հեռուն կայներ էին, նոյնպէս ալ այն կիները՝ որոնք իր հետեւէն եկեր էին Գալիլեայէ, ու կը տեսնէին այս բաները:
- 50 Եւ ահա մարդ մը Յովսէփ անունով, որ խորհրդաւոր էր, բարի ու արգար մարդ մը, (Ասիկա անոնց խորհուրդին ու զործին հաւանութիւն տուած չէր.)
- 51 Հրեաներուն Արիմատիա քաղաքէն, որ ինք ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր: Ասիկա Պիլատոսի գնաց, ու Յիսուսի մարմնը ինդրեց: Եւ զանիկա Խաչէն իջեցնելով՝ կտաւով փաթածեց, ու քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, ուր ընտելած էր:
- 54 Եւ այն օրը ուրբաթ էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր:

55 Եւ անոր ետեւէն՝ քացին այն կիները, որոնք իրեն
 56 Հեա Գալիլեայէ եզած էին, որ տեսան գերեզմանը,
 և թէ ի՞նչպէս անոր մարմինը հօ՞ գրուեցաւ: Եւ
 դառնալով՝ խոնկեր ու իւղեր պտարասեցին, և
 շարթօրէ հանգստացան պատուիրանքին համեմատ:

ԳԼ. ԻԻ

1 **Ու մէկշաբթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզ-**
 մանը եկան, ու բերին այն խոնկերը զորոնք պատ-
 2 ըստտեր էին, և ուրիշ կիներ ալ անոնց հետ: Ու
 3 քարը գերեզմանէն մէկգիլ գլորուած գտան: Եւ ներս
 4 մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մարմինը հօ՞ չգտան: Ու
 եղաւ որ երբ անոնք այս բանին համար տարակու-
 սանքի մէջ էին, ահա երկու մարդիկ լուստփայլ հան-
 5 գերձներով հասան անոնց: Ու երբ վախով լեցուած՝
 երեսնին դէպի գետինը ծռեցին, ա՞յն Բարդէի ըսին
 անոնց, Ի՞նչ՞՞ համար ողջը մեռելներուն հետ կը
 6 փնտռէք. Հոս չէ ան, հապա յարութիւն առաւ. միտ-
 քերնիդ բերէք ի՞նչպէս խօսեցաւ ձեզի երբ դեռ Գալիլ-
 7 եայի մէջ էր, Ըսելով թէ Որդին մարդոյ պէտք էր որ
 մեղաւոր մարդոց ձեռքը մասնուի ու խաչը ելլէ, ու
 8 երրորդ օրը յարութիւն առնէ: Եւ միտքերնին բե-
 9 ըին անոր խօսքերը: Ու գերեզմանէն դառնալով՝ այս
 ամէն բաները պատմեցին տասնըմէկին ու բոլոր ու-
 10 ըրչներուն: Եւ էին Մարիամ՝ Մագդաղենացի ու
 Յովհաննա և Յակոբոսի Ժայռ Մարիամ՝, ու անոնց
 հետ ուրիշներ ալ, որոնք այս բաները առաքեալուն-
 11 լուն պատմեցին. Եւ անոնց առջև ցնորական խօս-
 քեր երեւցաւ անոնց զրուցածը, ու չէին հաւատար

12 անոնց: Բայց Պետրոս ելաւ վաղեց դէպ ի գերեզմա-
 նը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտա-
 նիւր կը կենային. ու գնաց իր մտքին մէջ զարմա-
 նալով այն եղածին վրայ:
 13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը գեղ մը կ'եր-
 թային, որ Երուսաղէմէ վաթսուէ ասպարեզ հեռու
 14 էր, և անոր անունը Եմմուուուս էր: Եւ անոնք կը խօ-
 սէին իրարու հետ այս բոլոր եղած անցքերուն վրա-
 15 յով: Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խոր-
 չըրդածութիւն կ'ընէին, Յիսուս ինք ալ մտանալով
 16 անոց հետ կ'երթար: Բայց անոնց աչքերը բռնուած
 17 էին, որպէս զի զինք չճանչնան: Եւ ըսաւ անոնց,
 18 Ի՞նչ են այդ խօսքերը՝ որ քաղելով իրարու հետ կը
 խօսակցիք, ու տրամոծ ալ էք: Պատասխան տուա-
 ւանց՝ մէկը, որուն անունը Կղէովպաոս էր, ու ըսաւ
 անոր, Ի՞նչն միայն Երուսաղէմի մէջ կը կենաս, ու
 19 չես զիտեր թէ ինչէ՞ր եղան հոն այս օրերս: Եւ ինք
 ըսաւ անոնց, Ի՞նչ. անոնք ալ ըսին իրեն, Նազովրե-
 ցի Յիսուսի համար, որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուր-
 20 դին առջև գործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը
 եղաւ. Ի՞նչպէս քահանայականները ու մեր իշխաննե-
 21 րը մահուան դատաստանի մատնեցին զանիկա և
 22 ինչպէս հանեցին: Իսկ մեք կը յուսայիք թէ անիկա
 էր որ Իսրայէլը պիտի ազատէր. և այս ամէնուն վրայ
 23 այս երբորդ օրն է որ այս բաները եղան: Եւ մեր
 մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացուցին, որոնք
 24 առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին, Ու անոր
 մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակնե-
 րու տեսիլք ալ տեսան, որոնք բեր են թէ անիկա
 24 ողջ է: Եւ մերիններէն մէկ քանիններն ալ գերեզմա-

նը գացին ու այնպէս գտան, ինչպէս այն կրները
 25 զորոցեցին, միայն թէ զինք չտեսան: Ան ալ ըսաւ
 անոնց, Ով անմիտներ ու թուլասիրտներ, հաւատա-
 26 լու այն բոլոր բաներուն, զորոնք մարգարէները խօ-
 27 ները կրել, և իր փառքը մոռնին: Ու սկսելով Մով-
 սէսէ և բոլոր մարգարէներէն, կը մեկնէր անոնց, ինչ
 28 որ իրեն համար բոլոր գիբբերուն մեջ գրուած էր: Երբ
 մտեցան այն գեղին՝ ուր կ'երթային, ինք ալ կը
 29 թար: Բայց ստիպեցին զինք ու ըսին, Մեր քով կե-
 ցիր, վասն զի իրիկունը մօտ է և օրը իջած է. և մտաւ
 30 անոնց հետ կենալու: Ու եղաւ որ երբ ինք անոնց
 հետ սեղան նստաւ, հաց առաւ, օրհնեց, ու կարե-
 31 լով տուաւ անոնց: Այն ատեն անոնց աչքերը բաց-
 ուեցան ու զինք ճանչցան, և ինք անոնցմէ աներև-
 32 ւոյթ եղաւ: Ու իրարու կ'ըսէին, Չէ՞ որ սիրտերնիս
 մեր ներսիդին կը բորբոքէր, երբ ինք մեզի հետ կը
 խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր մեզի:
 33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ՝ դարձան, և
 34 երդնները: Որոնք կ'ըսէին թէ Երուսղնէ Տէրը յա-
 35 լութիւն առաւ, ու Միմնի երեւցաւ: Եւ իրենք
 պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և թէ ինչ-
 պէս ինքզինք իրենց ճանչցուց հացը կտրած ատենը:
 36 Եւ քանի որ այս բաները կը խօսէին, Յիսուս ինք
 կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց, Խաղա-
 37 զութիւն ձեզի: Բայց անոնք զարհուրելով կը վախ-
 38 նային, ու կը կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն: Եւ
 ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խուսիմ եք, և ինչո՞ւ սիրտեր-

39 նուդ մէջ խորհուրդներ կ'ելլեն: Տեսէք ձեռքերս
 ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ, չօշափեցէք զիս ու տե-
 սէք, վասն զի ոգին մարմին և ոսկորներ չունենար,
 40 ինչպէս զիս կը տեսնէք որ ունիմ: Եւ զայս ըսելով
 41 ձեռքերը ու ոտքերը ցուցաւ անոնց: Ու երբ տակա-
 լին էրէն ուրախութեան լինէն հաւատար, և զար-
 մանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ուտեղիք մը ունի՞ք
 42 հոս: Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրա-
 43 խորիսի տուին իրեն: Եւ առաւ կերաւ անոնց առ-
 44 ջեւ: Եւ ըսաւ անոնց, Ատոնք են այն խօսքերը զորոնք
 ձեզի խօսեցայ երբ դուռ ձեզի հետ էի, թէ Պէտք է
 որ կատարուին այն ամէնը՝ որոնք Մովսէսի օրէնքին
 մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղմոսներուն մէջ
 45 ինծի համար գրուած են: Այն ատեն անոնց միտքը
 46 բացաւ որպէս զի գիրքերը հասկնան. Եւ ըսաւ անոնց
 թէ Այսպէս գրուած է, և այսպէս պետք էր Քրիս-
 47 թիւն առնել: Եւ անոր անունովը ապաշխարութիւն
 ու մեղքերու թողութիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու
 48 մէջ՝ Երուսաղէմէ սկսած: Ու դուք էք այս բաներուն
 49 վկաները: Եւ ահա ես իմ՝ Հօրս խոստմանքը ձեր վրայ
 կը զրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջ
 նստեցէք, մինչև վերէն զօրութիւն առնէք ձեր վրայ:
 50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հասնեց, ու իր ձեռ-
 51 քերը վեր վերցնելով օրհնեց զանոնք: Եւ եղաւ որ
 երբ զանոնք կ'օրհնէր, զատուեցաւ անոնցմէ ու վեր
 52 կ'ելլէր երկինք: Անոնք ալ երկրորդութիւն ընելով
 53 անոր՝ մեծ ուրախութեամբ Երուսաղէմ՝ դարձան. Եւ
 ամէն ատեն սառճարին մէջ էին, ու կը գովարտեն ին
 և կ'օրհնէին զԱստուած: Ամէն:

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ազիզներն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ քով էր, և
 2 Բանը Աստուած էր: Անիկա սկիզբէն Աստուծոյ քով
 3 էր: Ամէն բան անով եղաւ, և առանց անոր բան
 4 մը չեղաւ: Ինչ որ եղաւ: Ահա՛նքը անով էր, ու կեանս
 5 քը մարդոց լոյսն էր. Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկա չճանչցաւ:
 6 Աստուծմէ զրկուած մարդ մը կար, որուն անունը
 7 Յովհաննէս էր: Անիկա վկայութեան եկաւ որպէս զի
 8 Լոյսին համար վկայէ, որպէս զի ամէնը անոր միջո-
 9 ցով հաւատան: Ինք չէր այն Լոյսը, Տապա Էփե-
 10 որպէս զի Լոյսին համար վկայութիւն տայ:
 11 9 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ *եկող բոլոր
 12 մարդիկը կը լուսաւորէ: Ինք աշխարհի մէջ էր, և
 13 աշխարհ անով եղաւ, ու աշխարհ զանիկա չճանչ-
 14 ցաւ: Իրեններուն եկաւ, և իրենները զինք չընդու-
 15 նեցին: Բայց որոնք որ զինք ընդունեցին, անոնց իշ-
 16 խանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու, ո-
 17 թնք կը հաւատան իր անուանը: Որոնք ոչ արիւնէ

*Կոմ, գալով

18 և ոչ մարմինի կամքէ, ոչ ալ մարդու կամքէ, հա-
 19 պա Աստուծմէ ծնան: Եւ Բանը մարմին եղաւ ու մեր
 20 մէջ բնակեցաւ, (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն
 21 միտմնի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճշմարտու-
 22 թիւնով լեցուն:
 23 15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար և աղաղակեց՝
 24 ըսելով, Ասիկա է, որուն համար կը զրուցէի, Ան որ
 25 իմ ետեւէս կու գայ, Ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի
 26 ինծմէ առաջ էր: Եւ անոր լեցունութենէն մենք
 27 ամէնա շնորհք առինք շնորհքի տեղ: Վասն զի որէն-
 28 քը Մովսէսի ձեռքով սրուեցաւ, Բայ շնորհքը ու
 29 ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով եղան:
 30 18 Մէկը երբէք զԱստուած տեսած չէ, Բայ միտմն
 31 Որդին որ Հօրը ծոցն է, անիկա պատմեց:
 32 19 Ու Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է, երբ Հրեա-
 33 ները Երուսաղէմէ քահանաներ ու Դեւատացիներ զըր-
 34 20 կեցին որպէս զի հարցնեն անոր թէ Դուն ո՞վ ես Եւ
 35 անիկա խոստովանեցաւ ու չուրացաւ. խոստովանե-
 36 21 ցաւ թէ Ես Քրիստոսը չեմ: Ու հարցուցին անոր,
 37 Հապա ի՞նչ. Եղիմ՞ն ես, և ըսաւ, Չեմ: Այն մար-
 38 22 գարէն ես, պատասխան տուաւ թէ Ոչ: Այն ասին
 39 ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես, Ըբի Գրի, որպէս զի պա-
 40 տասխան տանինք մեզ զրկողներուն դուն ի՞նչ կ'ը-
 41 23 սես քեզի համար: Ըսաւ, Ես անոր ձայնն եմ, որ ա-
 42 նապատին մէջ կը կանչէ, Երևակեցէք Տէրոջը ճամ-
 43 24 բան, ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ: Եւ այն զըր-
 44 25 կուածները փարիսեցիներէն էին: Ու հարցուցին ի-
 45 դուն Քրիստոսը չէս, ու ոչ Եղիան, և ոչ մարգարէն:
 46 26 Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս ու ըսաւ, Ես

27 ջրով կը մկրտեմ, բայց ձեր մէջ մէկը կայ զոր գուք
 28 չէք ճանչնար. Անիկա է իմ՝ ետեւէս եկողը որ ինձ մէ-
 29 սուաջ եղաւ, որուն կօշիկին կապը քակելու ես ար-
 30 ժանի չեմ: Այս բաները Բեթաբարայի մէջ եղան
 31 Յորդանանու անդիւի կողմը, ուր ՅովՏաննէս կը կե-
 32 նար ու կը մկրտէր:

29 Հետեւեալ օրը ՅովՏաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իրեն
 30 կու գար, և ըսաւ. Ահա Աստուծոյ Գառը որ աշ-
 31 խարհի մեղքը կը վերցնէ: Ասիկա է որու համար ես
 32 կը զրուցէի, իմ՝ ետեւէս մտրք մը կու գայ որ ինձ մէ-
 33 սուաջ եղաւ, վասն զի ինձ մէ՛ սուաջ էր: Ու ես զա-
 34 նիկա չէի ճանչնար, բայց անոր համար ես եկայ ջրով
 35 մկրտելու, որպէս զի անիկա Իսրայէլի յայտնուի: Եւ
 36 ՅովՏաննէս վիպուեթիւն տուաւ ըսելով թէ կը տես-
 37 նէի Հոգին որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջնէր, ու
 38 անոր վրայ կը հանգչէր: Եւ ես զանիկա չէի ճանչ-
 39 նար, բայց ան որ զիս զրկեց ջրով մկրտելու, ինք
 40 ըսաւ ինձի, Որու վրայ տեսնես Հոգին, որ կ'իջնէ ու
 41 կը հանգչի անոր վրայ, անիկա է որ Սուրբ Հոգիով
 42 կը մկրտէ: Ես ալ տեսայ, ու վիպուցի թէ ասիկա է
 43 Աստուծոյ Որդին:

35 Հետեւեալ օրը դարձեալ ՅովՏաննէս կայներ էր,
 36 և իր աշակերտներէն երկուքը: Ու նայելով Յիսուսի
 37 վրայ որ կը պտտէր, ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը: Եւ
 38 լսեցին անիկ երկու աշակերտները երբ կը խօսէր, ու
 39 դացին Յիսուսի ետեւէն: Յիսուս երբ դարձաւ ու
 40 տեսաւ զանոնք որ իր ետեւէն կու գային, ըսաւ ա-
 41 նոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք. անոնք ալ ըսին իրեն, Ռարբի,
 42 (որ թարգմանուելով վարդապետ ըսել է,) ո՞ւր է քու
 43 օթեւանդ: Ըսաւ անոնց, Եկէք ու տեսէք. եկան ու

44 տեսան ուր տեղ որ էր իր օթեւանը. և այն օրը անոր
 45 քով կեցան, վասն զի ժամը տասնի տասններն էր:

46 Սիմոն Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս այն երկուքէն
 47 մէկն էր, որոնք լսեցին ՅովՏաննէսէ և անոր ետեւէն
 48 գացին: Ասիկա նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գանէ և
 49 կ'ըսէ անոր, Գասնք Մեսիան, (որ *Գրիստոս կը
 50 թարգմանուի.) Ու տարաւ զանիկա Յիսուսի քով:
 51 Յիսուս անոր նայելով ըսաւ, Գու՛ն ես Յովանի որդին
 52 Սիմոն. դու՛ն կեփաս պիտի ըսուիս, որ *Պետրոս
 53 կը թարգմանուի:

43 Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ուզեց, և
 44 Փիլիպոսը գտնելով ըսաւ անոր, Եկուր իմ՝ ետեւէս
 45 եւ Փիլիպոս Բեթսայիդայէ էր. Անդրէասի ու Պետ-
 46 րոսի քաղաքէն: Փիլիպոս կը գանէ Նաթանայէլը
 47 և կ'ըսէ անոր. Ան, որու համար Մովսէս օրէնքին մէջ
 48 գրեց, և մտրգարներն ալ, զանք գասնք, այսինքն
 49 Յիսուս Նազարէցին, Յովսէփի որդին: Եւ Նաթա-
 50 նայէլ ըսաւ անոր, Նազարէթէ կարելո՞ է որ աղէկ
 51 ըսն մը ըլլայ. ըսաւ անոր Փիլիպոս, Եկուր ու տես
 52 Յիսուս երբ տեսաւ Նաթանայէլը որ իրեն կու գար,
 53 ըսաւ անոր համար, Ահա իրաւքնէ Իսրայէլացի մը,
 54 որուն ներքո նենդութիւն չկայ: Նաթանայէլ ըսաւ
 55 անոր, Ուրի՞նչ կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ
 56 Յիսուս ու ըսաւ անոր, Գե՛տ. Փիլիպոս քեզ չկան-
 57 չած, դու՛ն որ թղթնիին տակ էիր, ես քեզ տեսայ:
 58 Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ ու ըսաւ անոր,
 59 Ռարբի, Գու՛ն ես Աստուծոյ Որդին, Գու՛ն ես Իսրա-
 60 յէլի թագաւորը: Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ

* Այսինքն, Օծեալ + Այսինքն, վէս՛

անոր, Ասոր համար՝ որ քեզի բռի թէ քեզ թփեմքին տակ տեսայ, կը հաւատաս՞, ապիւ աւելի մեծ բաներ
 51 պիտի տեսնես : Ու ըսաւ անոր, Ճշմարտա ճշմարտա կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ասիկէ ետե պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'ընեն Որգւոյ մարդոյ վրայ :

ԳԼ Բ

1 Ու երրորդ օրը հարմելք մը կար Գալիլեայի Կանա
 2 +աւ+աւ, և Յիսուսի մայրը հոն էր : Յիսուս ալ կան
 3 չուեցաւ այն հարմելքը, ու իր աշակերտներն ալ : Ու
 4 Գինի չունին : Յիսուս ըսաւ անոր, Ով կին, դուն ին-
 5 սած չէ : Իր մայրը սպասաւորներուն ըսաւ, Ինչ որ
 6 ձեզի բռէ, ըրէք : Հոն վեց հաս քարէ կարասներ
 7 գրուած էին Հրէից մաքրուելու ~~աւել~~ համե-
 8 մատ, որոնց ամէն մէկը երկու կամ երեք մար բա-
 9 կ'աւներ : Յիսուս ըսաւ անոնց, Լեցուցէք այդ կա-
 10 ըսանքը ջրով : ու լեցուցին զանոնք մինչև բերանը :
 11 Եւ ըսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու սեղանապետին
 12 տարէք : անոնք ալ տարին : Ու սեղանապետը երբ
 13 գինի եղած ջուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուրիկ-
 14 քովը, (բայց սպասաւորները որոնք ջուրը քաշեր էին,
 15 գիտէին,) սեղանապետը կը խօսի փեսային, Ու անոր
 16 կ'ըսէ, Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մատու-
 17 ցանէ, ու երբ խմած կ'ըլլան, այն ատեն ստորնադոյնը
 18 բայց դուն աղէկ գինին մինչև հիմա պահեցիր : Յիսուս

հրաշքներուն սկիզբը զայս ըրաւ Գալիլեայի Կանա
 +աւ+ին մէջ, և իր փառքը յայտնեց. ու իր աշա-
 12 կերտները հաւատացին իրեն :
 13 Ասիկէ ետե Յիսուս Կափառնայում իջաւ, ինք և
 14 իր մայրը ու իր եղբայրները և իր աշակերտները, ու
 15 շատ օրեր հոն չկեցան :
 16 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս երուսաղէմ
 17 ելաւ. եւ սաճարին մէջ դատաւ արջառ ու ոչխար և
 18 աղանի ծախողները, ու ստակ փոխողներն ալ՝ որոնք
 19 նստեր էին. եւ չուանէ խարազան մը շինելով՝ ամէնը
 20 տաճարէն դուրս հանեց, ոչխարներն ալ ու արջառ-
 21 ներն ալ, և ստակ փոխողներուն պղինձները ցրու-
 22 ցան ըրաւ, ու սեղանները կործանեց. եւ աղանի
 23 ծախողներուն ըսաւ, Ասիկէ վերջուցէք ատոնք, իմ
 24 Հօրս տունը առուտուրի տուն մի ընէք : Եւ իր աշա-
 25 կերտները միտքերնին բերին որ դրուած է, Քու ամադ
 26 նախանձը զիս կերաւ :
 27 Այն ատեն պատասխան տուին Հրեաները ու ըլին
 28 անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ այդ բաները
 29 կ'ընես. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց,
 30 Քակեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ զանի-
 31 կա պիտի կանգնեմ : Եւ Հրեաները ըլին, Քառա-
 32 սունք վեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը,
 33 և դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնե՞ս զանիկա :
 34 Բայց ինք իր մարմինն տաճարին համար կ'ըսէր :
 35 Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր
 36 աշակերտները միտքերնին բերին թէ՛ այս բանը ըսած
 37 էր*, ու հաւատացին զիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին :

*Որան + կ'աւելցնեն, իրենց

23 Ու երբ զատկի տօնին տանը Երուսաղէմ էր, շատ մարդիկ անոր բրած հրաշքները տեսնելով՝ հաւատաւ:

24 ցին անոր անուանը: Բայց ինք Յիսուս իր անձը աննց

25 չէր հաւատար, վասն զի ինք գիտէր ամէն մարդ. Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տար իրեն, քանզի ինք գիտէր թէ ինչ կար մարդուն ներսդին:

ԳԼ. Գ.

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկողեմնա ա-

2 նունով, որ Հրէից իշխան էր: Ասիկա գիշերով *Յիսուսի քով եկաւ, և բաւ անոր, Ռարբի, գիտե՛նք որ դուն Աստուծոյ վարդապետ եկած ես, վասն զի մէկը չկրնար ընել այդ հրաշքները զորոնք դուն կ'ընես, եթէ Աստուած իրեն հետ չըլլայ: Պատասխան տուաւ Յիսուս և բաւ անոր. Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, եթէ մարդ մը քննուի, չկրնար

4 Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել: Նիկողեմնա բաւ անոր, Ի՞նչպէս կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծառացած է. հնարաւոր բան է որ նորէն իր մօրը սրովայնը

5 մտնէ ու ծնանի: Յիսուս պատասխան տուաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, եթէ մարդ մը Գուրէն ու Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: Մարմինէն ծնածը մարմին է, ու Հոգիէն ծնածը հոգի է: Դուն մի զարմանար որ քեզի

8 ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ: Հովը ուր որ ուզէ կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ուր-

*Ո՛հնչ, անոր +կամ, վերէն

կէ՛ կու գոյ կամ՝ ո՛ւր կ'երթայ. այսպէս ալ է այն

9 ամէնը որ Հոգիէն կը ծնանի: Պատասխան տուաւ Նիկողեմնա ու բաւ անոր, Այդ ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ անոր, Դուն Իսրայէլի Քնչ վարդապետ մըն ես, և այս բաները չե՞ս գիտեր: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, թէ ինչ որ գիտե՛նք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, ու մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր:

12 Եթէ երկրաւոր բաները ձեզի զրուցեցի ու չէք հաւատար, ի՞նչպէս պիտի հաւատար եթէ երկնաւոր

13 բաները ձեզի զրուցեմ: Եւ մէ՛կը երկինք չէլաւրայց անիկա միայն որ երկինքէն իջաւ, Որդին մարդոյ որ երկինքն է: Եւ ինչպէս Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց, այնպէս պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձրանայ: Որպէս զի ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք

16 ունենայ: Վասն զի Աստուած այնպէս սիրեց աշխարհը, մինչև իր միածին Որդին տուաւ, որպէս զի ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ: Վասն զի Աստուած իր Որդին չըրկեց աշխարհ, որպէս զի աշխարհը դատ, հապա՛ որպէս զի աշխարհ անով փրկուի: Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդատապարտուի. և ան որ չհաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, վասն զի Աստուծոյ միածին Որդւոյն անուանը չհաւատաց:

19 Եւ սյս է դատապարտութիւնը, որ լոյսը աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին, քանզի իրենց գործերը չար էին: Վասն զի ամէն ով որ չար կը գործէ, անիկա լոյսը կ'ատէ. և լոյսին քով

21 չգար, որպէս զի իր գործերը չյանդիմանաին: Բայց

ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ, ըյսին քով կու գայ, որպէս զի իր գործերը յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան:

22 Այս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց
23 հետ մէկտեղ, ու մկրտութիւն կ'ընէր: Յովհաննէս ալ Այսինսնի մէջ Սաղիմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր, որովհետեւ հոն շատ ջուր կար, ու կու գային և կը
24 մկրտուէին: Վասն զի Յովհաննէս գեռ բանար դըրուած չէր:

25 Այն ատեն վիճարանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի
26 աշակերտներէն *Հրեաներուն հետ՝ մտքութեան վրայով: Ու եկան Յովհաննէսի և անոր ըսին, Ռարբի, անիկա որ քեզի հետ Յորդանանու անդիլի կողմն էր, որու համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինք
27 կը մկրտէ և ամէնը անոր կու գան: Պատասխան տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ, Մարդ մը չկրնար բան մը առնել: Եթէ երկիրքէն տրուած չըլլայ անոր, Գուք ձեզմէ կը
28 վկայէք ինծի համար, որ ըսի թէ ես Քրիստոսը չեմ, հապա անոր առջեւէն զրկուած եմ: Ան որ հարոն
29 ունի, փեսան անիկա է, բայց փեսային բարեկամը որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի այր իմ ուրախու
30 թիւնս լցուած է: Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ: Ան որ վերէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. ան որ երկրէ է՝ երկրաւոր է, ու երկրէ կը խօսի.
32 ան որ երկիրքէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց, զայն կը վկայէ, ու անոր վկայու-

*Կա՛մ, Հրեայի մը

33 թիւնը մէ՛կը չընդունիր: Ան որ անոր վկայութիւնը
34 կ'ընդունի, կնքեց թէ Աստուած ճշմարիտ է: Վասն զի ան զոր Աստուած զրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, վասն զի Աստուած աւուր չափով չտար Հոգին:
35 Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը
36 տուած է: Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ, յաւիտեանովան կեանք ունի. և ան որ Որդւոյն չհնազանդիր, անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ:

ԳԼ. Գ

1 Արդ երբ Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են
2 թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ
3 և կը մկրտէ, (Թէպէտ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր,
4 հապա իր աշակերտները,) Թաղւոց Հրէաստանը ու
5 նորէն Գալիլեա գնաց: Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի
6 մէջէն անցնի: Ուստի եկաւ Սամարացոց մէկ քաղաքը, որուն անունը Սուքար էր, այն անդին մօտ՝
7 զոր Յակոբ իր որդւոյն Յովէսփի տուաւ. Եւ հոն Յակոբի մէկ աղբուրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ այն աղբուրին վրայ նստաւ. և ժամը վեցին ատեններն էր:
8 Սամարիայէ կին մը եկաւ ջուր հանելու. Յիսուս
9 ըսաւ անոր, Ինծի վա՛ր տուր խմելու. (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին, որպէս զի ուտելիք
10 առնեն): Այն ատեն Սամարացի կինը ըսաւ անոր, Գու՛ն որ Հրեայ ես, ինչպէս կ'ուզես վա՛ր խմել ինծի, Սամարացի կնոջմէ մը. վասն զի Հրեաները Սամարացոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ընէր: Յի-

տուս պատասխանն տուաւ ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն
 գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ո՛վ է ան որ
 քեզի կ'ըսէ, Ինձի ջուր տուր խմելու, դուն անկէ
 պիտի ուզէիր, և ինք քեզի կենդանի ջուր պիտի տար:
 11 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, դուն ջրհան ալ չունիս, ու
 այս հորը խորունկ է. ուրիմն ուրիկ՞ պիտի ունենաս
 12 այն կենդանի ջուրը: Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրսն
 աւելի մե՞ծ մըն ես, որ այս հորը մեզի տուաւ, և ասկէ
 13 խմեց ինք ու իր որդիները և իր անասունները: Պա-
 տասխանն տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ
 այդ ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, բայց ով որ
 խմէ այն ջուրէն զոր ես անոր պիտի տամ, յաւիտ-
 14 եան պիտի չծարաւի. Հապա այն ջուրը զոր ես անոր
 պիտի տամ, պիտի ըլլայ անոր ներսիդին ջուրի աղ-
 15 բիւր մը՝ որ յաւիտենական կեանքի համար կը բղխէ:
 16 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, տուր ինձի այն ջուրը, որպէս
 17 զի չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու: Յիսուս
 ըսաւ անոր, Գնա քու այրդ կանչէ, ու հոս եկուր:
 18 Կինը պատասխանն տալով ըսաւ, Ես այր չունիմ. Յի-
 19 սուս ըսաւ անոր, Աղէկ ըսիր թէ այր չունիմ, Վասն
 20 զի դուն հինգ այր ունեցեր ես, և ան զոր հիմա ու-
 21 նիս՝ քու այրդ չէ. ասիկա շիտակ զրուցեցիր: Կինը
 ըսաւ անոր, Տէր, կը տեսնեմ որ դուն մարգարէ մըն
 22 ես: Մեր հայրերը այս լեռան վրայ երկրպագութիւն
 23 ըրին, և դուք կ'ըսէք թէ Մեռն Նրուսողէմ է տեղը,
 24 ու պէտք է երկրպագութիւն ընել: Յիսուս ըսաւ
 25 անոր, Ով կին, հաւատա ինձի որ ժամանակ կու
 26 գայ, երբ ոչ այս լեռան վրայ, և ոչ Երուսա-
 27 սողէմի մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը:
 28 Գուք անոր երկրպագութիւն կ'ընէք, զոր չէք ճանչ-

նոր. մենք անոր երկրպագութիւն կ'ընենք, զոր կը
 ճանչնանք. վասն զի փրկութիւնը Հրեաներէն է:
 23 Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, երբ ճըշ-
 մարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն
 24 Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով, վասն զի Հայրն
 25 ալ իրեն այնպիսի երկրպագողներ կ'ուզէ: Աստուած
 26 Հօգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հո-
 27 գիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն:
 28 Կինը ըսաւ անոր, Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ, (Իրիս-
 29 տոս ըսուածը,) երբ ինք գայ՝ ամէն բան մեզի պիտի
 30 պատմէ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ
 31 կը խօսիմ: Եւ այս Խոսքն վրայ իր աշակերտները
 32 եկան, ու զարմացան որ աչի կնօջ հետ կը խօսէր.
 33 Բայց աննցմէ մէկը չբտաւ թէ Խօնչ կ'ուզես, կամ
 34 Խօնչ կը խօսիս ատոր հետ: Այն ատեն կինը ձգեց
 35 իր ստիտը ու քաղաքը գնաց, և ըսաւ մարդոցը,
 36 Եկէք տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինձի ամէն ինչ որ
 37 գործեր եմ. արդեք անկիս՝ և Քրիստոսը: Եւ աննք
 38 քաղաքէն ելան ու անոր կու գային:
 39 Եւ այս միջոցին աշակերտները իրեն կ'աղաչէին ու
 40 կ'ըսէին, Ռարբի, հօշ կեր: Անկիա ըսաւ անոնց, Ես
 41 կերակուր ունիմ՝ ուտելու՝ զոր գուք չէք գիտեր:
 42 Ուստի աշակերտները կ'ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը
 43 ատոր ուտելու բան մը բերա՞ւ: Յիսուս ըսաւ անոնց,
 44 Իմ կերակուրս այն է որ ես զիս զրկողին կամքը ընեմ,
 45 և անոր գործը կատարեմ: Չե՞ որ դուք կ'ըսէք թէ
 46 Տակաւին չօրս ամիս կայ որ հաւնձքի տանը գայ-
 47 տա՞ս ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու ար-
 48 տուրէն նայեցէք, որ արդէն ճերմկած ու հնձուկու
 49 պարբերութիւնն է: Եւ ան որ կը հնձէ՝ վարձք կ'առնէ, ու

յաւիտեանական կեանքի համար պտուղ կը ժողվէ, որպէս զի սերմանողը ու հնձողը մէկտեղ ուրախա-

37 նան, Վասն զի այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօս-

38 քը թէ Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը հնձէ: Ես ձեզ զրկեցի հնձելու զայն որ գուք չաշխատեցաք: ուրիշ- ները աշխատեցան, ու գուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք:

39 Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարացիներ իրեն հաւա- տացին այն կնոջ խօսքին համար որ վկայեց, ըսելով թէ Ինչ որ ես գործեր էի՝ բոլորը ինձի բաւաւ: Ու երբ Սամարացիներն անոր եկան, կ'աղաչէին անոր որ ի-

41 բնց քով կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ: Եւ ալ շատերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար: Ու կ'ըսէին կնոջը, Ասկէ ետև ոչ թէ քու խօսքիդ հա-

42 մար կը հաւատանք, վասն զի մենք մեզմէ լեցինք, և գիտենք որ ատկա է ճշմարտապէս աշխարհի փրկիչը, Քրիստոս:

43 Ու երկու օրէն ետև ելաւ անկէ և Գալիլեա գնաց,

44 Վասն զի Յիսուս ինք վկայեց թէ Մարգարէ մը իր

45 գաւառին մէջ պատիւ չուենար: Ու երբ Գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինք ընդունեցին, քանզի տե-

46 սած էին այն բոլոր հրաշքերը, զորոնք ինք ըրաւ Երու-

47 սաղէմի մէջ ասոնին ատենը: վասն զի իրենք ալ այն ասոնին գացեր էին:

48 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացոց Կանա +աղ+աւ, ուր ջուրը գինի ըրած էր. և հոն աղետական մէկը կար, որուն որդին հիւանդ էր Կափառանայումի մէջ:

47 Ատկա լսելով որ Յիսուս Հրէաստանէ Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որդին

48 բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր: Այն ատեն Յի-

սուս ըսաւ անոր, Եթէ նշաններ ու հրաշքներ չտես-

49 նէք, բնաւ պիտի չհաւատաք: Ազնուականը ըսաւ

50 անոր, Տէր, ինչի քանի որ իմ աղաւ մեռած չէ: Յի-

սուս ըսաւ անոր, Գնա, քու որդիդ ողջ է: մտադն ալ հաւատաց այն խօսքին զոր Յիսուս իրեն ըսաւ, ու

51 զնաց: Ու երբ կ'իջնէր, իր ծառաները դիմաւորեցին զինք, և աւետիս տուին ըսելով թէ Քու աղադ ողջ է: Ուստի հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ ա-

52 զէկի դառնալ: Ե ըսին իրեն, Երէկ ժամը եօթնին

53 տեղը թողուց զանիկա: Այն ատեն դիտցաւ անոր հայրը թէ այն ժամն էր երբ Յիսուս իրեն ըսաւ թէ Քու որդիդ ողջ է. ու հաւատաց ինք և իր բոլոր

54 տունը: Այս նորէն երկրորդ հրաշքն էր զոր Յիսուս ըրաւ, երբ Հրէաստանէ Գալիլեա եկաւ:

ԳԼ. Ե

1 Ատկէ ետև Հրէից ասոն էր, և Յիսուս Երուսաղէմ՝

2 ելաւ: Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչխարոց քահանայ մը կայ, որ Երբայեցերէն Իեթ-հեղդա կ'ըս-

3 ուի, որ զինք օրա՛հ ունի: Ասոնց մէջ խիստ շատ հի-

4 ւանդներ պառկած էին, կայեր, կաղեր, չըրցածներ,

4 որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն: Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ'իջնէր ու ջուրերը կը խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուե-

5 լէն ետև ամէնէն առաջ անոնք իջնէր կը մտնէր, կը

6 բժշկուէր ինչ հիւանդութիւն որ ունենար: Եւ հոն մտադ մը կար, որ երեսունըութ տարիէ ի վեր հիւան-

6 դութիւն մը ունէր: Յիսուս երբ տեսաւ զանիկա որ ինկած պառկած էր, ու գիտցաւ որ շատ ժամանակէ

7 Ի վեր է, ըսաւ անոր, Կ'ուզե՞ս առողջանալ : Հիւան-
 4ը պատասխան տուաւ անոր, Տէր, մարդ մը չունիմ'
 որ երբ ջուրերը խառնուին զիս աւաղանը ձգէ : Տապա-
 8 մը կ'իջնէ : Յիտու ըսաւ անոր, Ելիր, մտնի՛ճք առ-
 9 ու քաղէ : Եւ իսկոյն մարդը առողջացաւ, ու իր մտ-
 10 նի՛ճը վերցնելով կը քայլէր : ու այն օրը շարժած էր :
 11 Այն ատեն Հրեաները ըսին բժշկուած մարդուն,
 12 Դարձա՞ւ քո թո՛ւն չէ որ մտնի՛ճք վերցնես : Պա-
 13 տասխան տուաւ անոնց -- Ը-- Այն օր զիս բժշկեց,
 14 ինք ինձի ըսաւ, Մտնի՛ճք առ ու քաղէ : Ուստի հար-
 15 ցուցին անոր, Ո՞վ է այն մարդը որ քեզի ըսաւ, Մտ-
 16 նի՛ճք առ ու քաղէ : Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ
 17 ո՞վ է ան, վասն զի Յիտուս մեկդի քաշուեցաւ՝ այն
 18 տեղ բազմութիւն ըլլալուն համար : Անկէ ետքը
 19 Յիտուս զանիկա տաճարին մէջ գտնելով՝ ըսաւ անոր,
 20 Ահա բժշկուեցար, ալ մեղք մի գործեր, որ ալ ա-
 21ւելի չար բան մը չպատահի քեզի : Գնաց մարդը, ու
 22 Հրեաներուն պատմեց թէ Յիտուս էր որ զինք բժշկեց :
 23 Եւ ասոր համար Հրեաները կը հալածէին Յիտուսը,
 24 և կը փնտռէին զանիկա սպաննել, որ այս բաները
 25 շարժած օրը կ'ընէր : Եւ Յիտուս պատասխան տուաւ
 26 անոնց, Իմ Հայրս մինչև Տեսնուի կը գործէ, ես ալ կը
 27 գործեմ : Ասոր համար ո՛վ աւելի կը փնտռէին Հրե-
 28աները զանիկա սպաննել, վասն զի ոչ թէ միայն
 29 շարժած օրը կը լուծէր, հապա նաև զԱստուած իր
 30 Հայրը կ'անուանէր, ու այսպէս ինքզինք Աստուծոյ
 31 հաւասար կ'ընէր : Իսկ Յիտուս պատասխան տուաւ
 32 ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 33 Որդին ինքի՛րմէ բան մըն ալ չկրնար ընել, միայն թէ

ինչ որ տեսնէ զօր Հայրը կ'ընէ : Վասն զի ինչ որ ա-
 34 նիկա կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ :
 35 Բանզի Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան կը ցու-
 36 ցընէ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ : և ասոնցմէ ալ աւելի
 37 մեծ գործեր պիտի ցուցնէ անոր, որպէս զի գուք
 38 զարմանաք : Վասն զի ինչպէս Հայրը մեռելները կը
 39 յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ, այնպէս ալ Որդին
 40 զգրմք կ'ուզէ կը կենդանացնէ : Բանզի Հայրը մէ'կը
 41 չգտաւ, հապա ամէն դատաստանը Որդոյն տուաւ :
 42 Որպէս զի ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս Հայրը կը
 43 պատուեն. ան որ Որդին չպատուեր, զանիկա զրկող
 44 Հայրը չպատուեր : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի
 45 թէ Այն որ իմ խօսքս մտիկ կ'ընէ, և կը հաւատայ
 46 անոր որ զիս զրկեց, յաւիտեան կանգնէ ունի, ու
 47 դուրս գալու թեան տակ չիմար, հապա մտնուանէ
 48 գէտի կ'ենանք անցած է : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 49 ձեզի, որ Ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է, երբ
 50 մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդոյն ձայնը, և
 51 անոնք որ կը լսեն, պիտի ապրին : Վասն զի ինչպէս
 52 Հայրը իր անձին մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդ-
 53 ունի տուաւ որ իր անձին մէջ կեանք ունենայ : Եւ
 54 դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր,
 55 քանզի անիկա Որդի մարդոյ է : Ասոր վրայ մի զար-
 56 մանաք . վասն զի Ժամանակ պիտի գայ՝ երբ ըսողը
 57 գերեզմաններու մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի
 58 լսեն, Ու դուրս պիտի գան, անոնք որ բարի գործեր
 59 են՝ կենաց յարութեան համար, և անոնք որ չար
 60 գործեր են՝ դատասպարտութեան յարութեան հա-
 61 մար : Ես ինքի՛րմէս բան մը չեմ կրնար ընել, ինչպէս
 62 կը լսեմ, այդէն կը դատեմ, և իմ դատաստանս

արդար է, վասն զի ես իմ կամքս չեմ փնտռեր, հա-
 31 պս *անոր կամքը որ զիս զրկեց : Եթէ ես ինծի հա-
 32 մար վկայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ : Ուրիշ
 մըն է որ ինծի համար կը վկայէ . և ես զիտեմ որ
 33 ճշմարիտ է այն վկայութիւնը՝ զոր ինք ինծի համար
 վկայեց, Գուք Յովհաննէսի զրկեցիք, և ինք ճշմար-
 34 տութեանը վկայեց : Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկա-
 յութիւն կ'առնեմ, հապա այս բաները կ'ըսեմ
 35 որպէս զի դուք փրկուիք : Անկեա ճրագ մըն էր որ կը
 վառէր ու լցոյ կու տար, և դուք քիչ մը ատեն ու-
 36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ : Բայց ես Յովհան-
 նէսի վառ-բեռնի ալ մեծ վկայութիւն առնեմ, քանզի
 այն գործերը զորոնք Հայրը ինծի տուաւ որ դանոնք
 կատարեմ, այն նոյն գործերը զորոնք ես կը գործեմ,
 37 ինծի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս զրկեց : Ու-
 Հայրը որ զիս զրկեց, ինք վկայեց ինծի համար. դուք
 բնաւ անոր ձայնը չընեցիք, ոչ ալ անոր կերպարան-
 38 քը տեսար . Եւ ոչ անոր խօսքը ձեր մէջ բնակած
 ունիք, քանզի զայն որ ինք զրկեց, դուք անոր չէք
 39 հաւատար : Գիւրբերը քննեցէք, վասն զի դուք անոնց-
 մով կը սեպէք յաւիտենական կեանքը ունենալ, և
 40 բուն անոնք են որ ինծի համար կը վկայեն. Եւ դուք
 41 չէք ուզեր ինծի գալ, որ կեանք ունենաք : Ես մար-
 42 դոցմէ փառք չեմ առնելու Բայց զիտեմ ձեզ որ Աս-
 43 տուծոյ սէրը ձեր մէջ չաւնիք : Ես իմ Հօրս անուան-
 44 ովը եկայ, ու զիս չէք ընդունիր. եթէ ուրիշ մէկը իր
 անուանովը գայ, զանկեա պիտի ընդունիք : Գուք ի՞նչ
 պէս կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ'առնէք,

*Ո՛ւ՜, Հօրը

և այն փառքը որ մէկ Աստուծակն է՝ չէք փնտռելու
 45 Մի կարծէք թէ ես ձեզի համար ամբաստանութիւն
 պիտի ընեմ Հօրը . կայ Քիչ որ ձեզի համար ամբաս-
 տանութիւն կ'ընէ, Մովսէս՝ որու դուք յուսացած
 46 էք : Վասն զի եթէ դուք Մովսէսի հաւատայիք, ին-
 ծի ալ պիտի հաւատայիք, քանզի անկեա ինծի հա-
 47 մար զրեց : Բայց եթէ անոր զրածնեալն չէք հաւա-
 տար, իմ խօսքերուս ի՞նչպէս պիտի հաւատաք :

ԳԼ. Զ

- 1 Այս բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլէայի, սյոնիքն
- 2 Տիրերիայի, ծովուն անդիլի կողմը գնաց . Եւ անոր
- ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար, վասն զի կը տես-
- նէին այն հրաշքները զորոնք հիւանդներուն վրայ
- 3 կ'ընէր : Եւ Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն նստաւ իր
- 4 աշակերտներուն հետ մէկտեղ : Եւ Հրէից զատկի
- տօնը մօտ էր :
- 5 Յիսուս երբ էր աչքերը վեր վերցոյց ու տեսաւ որ
- շատ ժողովուրդ կու դար իրեն, ըսաւ Փրկիպոսի,
- Ո՛րկէ հաց ծախու առնէնք որպէս զի ատոնք ուտեն :
- 6 (Եւ զայս կ'ըսէր զանկեա փորձելու համար, քանզի
- 7 ինք զիտէր ի՛նչ պիտի ընէր) Փրկիպոս պատասխան
- տուաւ անոր. Երկու հարիւր զահէկանի հաց ատոնց
- 8 հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը առնէ : Իր աշա-
- կերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս,
- 9 ըսաւ իրեն, Հոս պատանի մը կայ, որ հինգ զարեղէն
- հաց ու երկու ձուկ ունի, բայց անոնք ի՞նչ պիտի
- 10 ըլլան այդչափ մարդոց : Իսկ Յիսուս ըսաւ, Նստեցու-
- ցէք այդ մարդիկը. և այնտեղ շատ խոտ կար, ու

11 մարդիկը նախան թուով Տինգ հազարի չափ : Եւ Յիսուս հասցերը առաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժնեց, աշակերտներն ալ նստողներուն, նոյնպէս
 12 ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուղեցին: Աւ երբ կշտացան, ըսաւ իր աշակերտներուն, Ժողկեցէք աւելցած կտոր-
 13 ուանքները, որպէս զի բան մը չկորսուի: Աւտի Ժող-
 14 վեցին, և տասուերկու կտորով լեցուցին այն Տինգ
 15 գարեղէն հասերէն Ֆառնէ կտորուանքները, որոնք
 16 ուտողներէն աւելցան: Իսկ մարդիկը երբ Յիսուսի
 17 ըրած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին թէ Ասիկա է ճշմար-
 18 տապէս այն մարգարէն որ աշխարհ պիտի գար: Եւ
 19 Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան զինք յափշտակեն,
 20 որպէս զի զինք թագաւոր ընեն, նորէն մինակ լեւը
 21 գնաց: Աւ երբ իրեկուն եղաւ, իր աշակերտները ծովե-
 22 ղերքը իջան: Եւ նաւը մանեալով ծովուն անդիւր
 23 կողմը կափառնայում կ'երթային և արդէն մեծ թը
 24 կտրէր, ու Յիսուս զեւ իրենց եկած չէր: Մոյն
 25 ալ հովին սաստիկ փչելէն տակնուկոյտ կ'ըլլար: Աւ
 26 երբ թի քաշելով քանքՏինգ կամ երեսուն տասա-
 27 ըէզի չափ գացին, տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
 28 քայլելով նաւուն կը մօտենար, ու վախցան: Բայց
 29 ինք ըսաւ անոնց, Ես եմ, մի վախնաք: Այն ատեն
 30 ուղեցին զանկիա նաւը առնել: Եւ ըսաւ մը նաւը այն
 31 երկիրը հասաւ՝ ուր կ'երթային:

22 Հետեւեալ օրը Ժողովուրդը որ ծովուն անդիւր
 կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն
 այն մէկէն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները
 մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ նա-
 ւակը մտած չէր, հապա միտն անոր աշակերտները
 23 գացեր էին. (Բայց Տիրերիայէ ուրիշ նաւակներ եկան

այն անդին մօտ՝ ուր Տերօջը գոհանալովը հացը կե-
 24 ըր էին.) Այն ատեն Ժողովուրդը տեսնելով թէ ոչ
 Յիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ
 նաւերը մտան ու եկան կափառնայում Յիսուսը
 25 փնտուելու: Աւ երբ զանկիա ծովուն անդիւր կողմը
 գտան, ըսին անոր, Ռարբի, ե՞րբ եկար դուն հոս
 26 Յիսուս պատասխան տաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Գուր զիս կը փնտուէք՝ ոչ
 թէ անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, հապա անոր
 27 համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք: Գոչէ՛,
 գործեցէք, ոչ թէ կորստական կերակուրին համար,
 հապա այն կերակուրին համար որ յաւիտեանական
 կեանքի մէջ կը քնայ, զոր Որդին մարգդ ձեզի պիտի
 տայ: Վասն զի Հայրն Աստուած զանկիա կնքեց:
 28 Այն ատեն ըսին անոր, Ի՞նչ ընենք որպէս զի Աս-
 29 տուծոյ գործերը գործենք: Պատասխան տաւ և Յի-
 30 սուս ու ըսաւ անոնց, Այս է Աստուծոյ գործը, որ
 31 անոր զրկածին հաւատարմ: Ըսին անոր, Բայց դուն
 32 ի՞նչ նշան կ'ընես որ տեսնէրք ու քեզի հաւատարմ:
 33 Ի՞նչ կը գործես: Մեր հայրերը անապատին մէջ մա-
 34 նան կերան. ինչպէս գրուած է, Երկինքէն հաց
 35 տաւ անոնց որպէս զի ուտեն: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Մովսէս
 չտաւ ձեզի երկնաւոր հացը, բայց իմ Հայրս կու
 տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը: Վասն զի Աս-
 տուծու քուստը հացը այն է որ երկինքէն կ'իջնէ, ու
 աշխարհի կեանք կու տայ: Աւտի ըսին անոր, Տէր,
 35 ամէն ատեն ոյգ հացը մեզի տուր: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոնց, Ես եմ կենաց հացը. ան որ ինձի կու գայ,
 երբէք պիտի չանթեւայ, և ան որ ինձի կը հաւա-

36 տայ, պիտի չծարաւի Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
 37 զիս տեսաք ալ, ու չէք հաւատար: Այն ամէնը զոր
 38 Հայրը ինծի կու տայ, ինծի պիտի գայ, և ան որ
 39 ինծի կու գայ, ընաւ դուրս պիտի չհանեմ: Վասն զի
 ես երկինքէն իջայ, ոչ թէ իմ կամքս ընելու, հապա
 40 անոր կամքը՝ որ զիս զրկեց: Եւ զիս զրկող Հօրը կամքը
 այս է որ այն ամէնը զոր ինք ինծի տուաւ, չկորսնցը
 նեմ անկէ, հապա անոր յարութիւն տանել տամ
 41 վերջին օրը: Բանզի զիս զրկողին կամքը այս է, որ
 այն ամէնը որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ ա
 նոր, յաւիտենական կեանք ունենայ. ես ալ անոր
 յարութիւն տանել տամ վերջին օրը:
 42 Ուստի Հրեաները արտունջ կ'ընէին իրեն համար,
 43 վասն զի ըսաւ թէ Ես եմ երկինքէն իջած հացը. Եւ
 կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին Յիսուս չէ՞, որուն
 հայրը ու մայրը մէնք կը ճանչանք. ուրեքն ի՞նչպէս
 44 կ'ըսէ ասիկա թէ Ես երկինքէն իջայ: Պատասխան
 տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Տրտունջ մի ընէք
 45 ձեր մէջ: Մէկը չկրնար ինծի գայ, եթէ զիս զրկող
 Հայրը զանիկա չքաշէ, ու ես անոր յարութիւն տա
 46 նել պիտի տամ վերջին օրը: Մարգարէներուն մէջ
 գրուած է, Եւ ամէնն ալ Ատուծմէ արված պիտի
 47 ըլլան. այն ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի,
 48 ինծի կու գայ: Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած է, եթէ
 ոչ ան՝ որ Ատուծմէ է, անիկա Հայրը տեսած է:
 49 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը
 50 հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի: Ես եմ կե
 նաց հացը: Զեր հայրերը անապատին մէջ մանանան
 կերան ու մեռան: Այս է այն հացը որ երկինքէն
 կ'իջնէ, որպէս զի եթէ մէկը ասկէ ուտէ, չմեռնի:

51 Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ. (52) Եթէ
 մէկը այս հացէն ուտէ, յաւիտեան պիտի ապրի. և
 այն հացը զոր ես պիտի տամ, իմ մարմինն է, զոր
 ես պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար:
 53 Ասար վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին ու
 կ'ըսէին, Ի՞նչպէս կրնայ ասիկա էր մարմինը մեզի
 54 տալ ուտելու: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ
 ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ Որդւոյ մարդոյ մար
 55 մինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն
 մէջ կեանք չէք ունենար: Ով որ իմ մարմինն ուտէ
 և իմ արիւնն խմէ, յաւիտենական կեանք կ'ունե
 նայ, ու ես անոր յարութիւն տանել պիտի տամ
 56 վերջին օրը: Վասն զի իմ մարմինն ճշմարիտ կերս
 57 կուր է, և իմ արիւնն ճշմարիտ ըմպելիք է: Ան որ
 իմ մարմինն կ'ուտէ և իմ արիւնն կը խմէ, անիկա
 58 իմ ներօրդիս կը ընակի ու ես անոր ներօրդին: Ինչ
 պէս կենդանի Հայրը զիս զրկեց, ու ես կենդանի եմ
 Հօրը ձեռքով, այդէ ալ ան որ զիս կ'ուտէ, ինք
 59 ալ իմ ձեռքով կենդանի կը մնայ: Այս է այն հացը
 որ երկինքէն իջած է. ոչ թէ ինչպէս հայրերնիդ
 մանանան կերան ու մեռան. ով որ այս հացը ուտէ,
 յաւիտեան պիտի ապրի:
 60 Այս բաները զրուցեց ժողովարանին մէջ՝ երբ կա
 փառնայումի մէջ կը արվեցնէր:
 61 Ու աշակերաներէն շատերը երբ լսեցին՝ ըսին, Խիստ
 62 է այդ խօսքը, ո՞վ կրնայ ասոր մոիկ ընել: Յիսուս
 երբ ինքնիրեն հասկցաւ որ իր աշակերաները այն
 ըսինն համար արտունջ կ'ընեն, ըսաւ անոնց, Ատի
 63 կա ձեզ կը գայ՝ թափեցնէ՞, Հապա Բուդէի Խորհէի,
 եթէ տեսնէք Որդին մարդոյ որ կ'ըլլէ ուր առաջ էր:

- 64 Հոգին է կենդանի ընողը, մորմինը շահ մը չընէր այն խօսքերը զորոնք ես ձեզի՛ կ'ը խօսիմ՝, հոգի ու
- 65 կեանք են: Բայց ձեր մէջէն կան օմանք որ չեն հաւատար. վասն զի Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ ո՛վ են անոնք որ չեն հաւատար, և ո՛վ է ան որ զինք պիտի մտանէ: Ու կ'ըսէր, Ասոր համար ձեզի ըսի որ մէ՛կը չկ'ընար ինձի դալ, եթէ իմ՝ Հօրմէս արուած չըլլայ անոր:
- 67 Այս պատճառաւ իր աշակերտներէն շատերը եւ
- 68 գացին, և ալ իրեն հետ չէին պարտեր: Այն ատեն Յիսուս տասուերկուքին ըսաւ, Միթէ դուք ալ
- 69 կ'ուզէք երթալ: Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ անոր, Տէր, որ՞ու պիտի երթանք, դուն յաւիտենա-
- 70 կան կեանքի խօսքեր ունիս: Եւ մենք հաւատացինք ու գիտցանք թէ դուն ես Բրիտանոսը †Աստուծոյ Որ-
- 71 դին: Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ես ձեզ տասուերկուքդ չընարեցիք՞, ու ձեզմէ ալ մէկը սա-
- 72 ւանայ է: Զայս կ'ըսէր Իսկարիոսիացի Սիմոնն ան Յուդայի համար, վասն զի անկիա էր որ զինք պիտի մտանէր, ու տասուերկուքէն մէկն էր:

ԳԼ Է

- 1 Եւ այս բաներէն ետե Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը պարտէր, քանզի չէր ուզեր Հրէաստանի մէջ պարտիլ, վասն զի Հրեաները զինք սպաննել կ'ուզէին:
- 2 Եւ Հրեաներուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ էր:

*Ո՞րն է, խօսեցայ
 †Ո՞րն է, կենդանի Աստուծոյ

- 3 Ուտի իր եղբայրները ըսին իրեն, Ելի՛ր ասկէ ու Հրէաստան գնա, որպէս զի քու աշակերտներդ ալ
- 4 տեսնեն քու գործերդ զորոնք կ'ընես. վասն զի մէկը չկայ որ ծածկարար բան ընէ, և ինք յայտնի ըլլաւ ուզէ. եթէ դուն այդ բաները կ'ընես, ինքզինքդ
- 5 աշխարհի յայտնէ: Քանզի իր եղբայրներն ալ չէին
- 6 հաւատար իրեն: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ՝ Ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր Ժամանակը միշտ
- 7 պատրաստ է: Աշխարհ՝ ձեզ չընար ասել, բայց զիս կ'առէ, վասն զի ես անոր վրայով կը վկայիմ՝ թէ իր
- 8 գործերը չար են: Իուք ելէք այս տօնին. ես [դեռ] չեմ ելլեր այս տօնին. վասն զի իմ՝ Ժամանակս դեռ
- 9 լցուած չէ: Զայս ըսելով անոնց՝ ինք Գալիլեա քնաց:
- 10 Բայց երբ իր եղբայրները ելան, ետքը ինք ալ ելաւ տօնին, ոչ թէ յայտնի հապա գաղտուկ կերպով մը:
- 11 Եւ Հրեաները տօնին ստե՛նք կը փնտռէին զինք, ու
- 12 կ'ըսէին, Ո՞ր է անկիա: Եւ ժողովուրդին մէջ շատ շնչուն կար անոր վրայով. ոմանք կ'ըսէին թէ Աղէկ Դարդ է. ուրիշները կ'ըսէին, Ոչ, հապա ժողովուրդը
- 13 կը մտրեցնէ: Սակայն մէ՛կը անոր վրայով համարձակ չէր խօսեր Հրեաներուն վախէն:
- 14 Իսկ երբ տօնը կես եղաւ, Յիսուս տաճարը ելաւ
- 15 ու կը արվեցնէր: Եւ Հրեաները կը զարմանային ու կ'ըսէին, Ի՞նչպէս ասկիա գիբերը գիտէ, որ սարձած
- 16 չէ: Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Իմ՝ վարդապետութիւնս իմն չէ, հապա զիս զրկողինն է:
- 17 Եթէ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել, պիտի գիտնայ այս վարդապետութեան համար թէ արդեօք Աս-
- 18 տուծմէ՞ է թէ ես ինքիմէս կը խօսիմ: Ան որ ինքիմէս կը խօսի, իր անձին փառքը կը փնտռէ, բայց

ան որ զինք զրհողին փառքը կը փնտռէ, անիկա ճշմարիտ է, և անոր քով անիրաւութիւն չկայ:

19 Մովսէս չտուած և ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն ալ

20 չպահէր օրէնքը: Ինչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել. պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ, Գե կայ

21 քաւ ներք. ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել: Պատասխան տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոնց, Գործ մը դուր

22 ձեցի, ու ամէնդ ալ զարմացիւր էք: Արդ Մովսէս ձեզի թղթատուութիւնը առաւ, (որ ոչ թէ Մովսէսէ

էր՝ հապա նոխնիքներէն,) ու շաբաթ օրը մարդ կը

23 թղթատէք: Եթէ շաբաթ օրը մարդ թղթատուութիւն կ'առնէ՝ որպէս զի Մովսէս օրէնքը չբարկուի, ինձի

կը բարկանա՞ք որ ես շաբաթ օրը ամբողջ մարդ մը

24 բժշկեցի: Աչքի երեւցածին պէս դատաստան մի ընէք, հապա արդար դատաստան ըրէք:

25 Այն ատեն Երուսաղեմացիներէն ոմանք կ'ըսէին,

26 Ասիկա ան չէ՞ զոր կը փնտռեն սպաննել: Եւ ահա յայտնի կը խօսի, ու բան մը չ'են բեր անոր. միթէ իշխանները զիտցած են թէ ասիկա ճշմարտագետ

27 Բրիստոսն է: Սակայն մենք ասիկա զիտէք ուրիշ է. բայց Բրիստոս երբ գայ, մէկը չզիտեր ուրիշ է:

28 Եւ Յիսուս քանի որ կը սորվեցներ, տաճարին մէջ, աղաղակեց՝ ըսելով, Զիս ալ զիտէք, և ուրիշ բլլալս ալ զիտէք. ու ես ինքերիս եկած չեմ, հապա ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, զոր դուք չէք զիտեր:

29 Բայց ես զիտեմ զանիկա, վասն զի ես անկէ եմ, և

30 անիկա զիս զրկեց: Ուստի կը փնտռէին զինք բռնել. բայց մէկն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ, վասն զի իր

31 ժամանակը դեռ հասած չէր: Ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ հաւատացին իրեն, և կ'ըսէին, Բրիստոս

երբ գայ, ատնցմէ աւելին չշաննե՞ր պիտի ընէ, որչափ տօնկա կ'ընէ:

32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին այս շշնջուներ անոր վրայով. ու փարիսեցիները և քահանայագետները սպասաւորներ զրկեցին, որպէս զի զանիկա

33 բռնեն: Իսկ Յիսուս ըսաւ, Քիչ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ու կ'երթամ՝ անոր որ զիս զրկեց:

34 Զիս պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած

35 տեղս դուք չէք կրնար գալ: Այն ատեն Հրեաները ըսին իրարու, Տ՞ւր պիտի երթայ ասիկա, որ մենք զինք պիտի չգտնենք. միթէ շէթածնոսներուն հէջիրուցան եղածներո՞ւն պիտի երթայ, և հետնանս.

36 ներսն պիտի սորվեցնէ: Ի՞նչ է այն խօսքը զոր զրուցեց, Զիս պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք. և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ:

37 Տօնին վերջին մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Եթէ մէկը ծարաւ է, թող ինձի

38 գայ ու խմ: Ան որ ինձի կը հաւատայ, ինչպէս զիբըր կ'ըսէ, անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի

39 բզկեն: Զայս ըսաւ Հոգին համար զոր իրեն հաւատացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ Հոգին որսած չէր տակաւին, քանզի Յիսուս դեռ փառաս

40 ւորուած չէր: Ժողովուրդէն շատ մարդիկ երբ այս խօսքը լսեցին՝ կ'ըսէին, Իրաւցընէ ասիկա է մարգա

41 րէն: Ուրիշները կ'ըսէին, Ասիկա է Բրիստոսը. ուրիշներն ալ կ'ըսէին, Միթէ Բրիստոսը Գաղիլեայէ՞ կու

42 գայ: Զէ՞ որ զիբըր կ'ըսէ թէ Բրիստոս Գաւիթի սե

*Ո՛րսն, անոնց ըսաւ
 †Յաւն. Յոյներուն

բունդէն ու Գաւթի ի եղած գեղէն Բեթլէհէմէ կու
 43 գայ: Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն
 44 եղաւ անոր համար: Եւ անոնցմէ ոմոնք ուզեցին
 բռնել զանիկա, բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ:
 45 Ու սպասուարները նաեւ եկան քահանայապետ-
 ներուն և փարիսեցիներուն. ու ասոնք ըսին անոնց,
 46 Ինչո՞ւ զանիկա հոս չբերիք: Պատասխան տուին սպա-
 սուարները. Երբէք մէկը այս մարդուն պէս խօսած
 47 չէ: Այն ատեն փարիսեցիները պատասխան տուին
 48 անոնց և ըսին, Միթէ դո՞ւք ալ մտրեցաք: Իշխան-
 ներէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատած անոր.
 49 Բայց այս ուսմիկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր,
 50 նշովուած են: Նիկողեմոս ըսաւ անոնց, (որ առաջ-
 աշէ գիշեր ատեն իրեն եկեր էր, և անոնցմէ մէկն
 51 էր.) Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞, եթէ ա-
 ռաջ անկէ բան մը չսէ, և չգիտնայ թէ ի՞նչ կ'ընէ:
 52 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Միթէ դո՞ւն ալ
 Գալիլեայէ ես. քննէ ու նայէ որ Գալիլեայէ մար-
 53 գարէ չելլեր: Եւ ամէն մէկը իր սուներ գնաց:

ԳԼ Ը

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց, (2) Ու առ-
 տուանց նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր ժողովուրդը
 իրեն կու գար. ու ինք նստեր կը սորվեցնէր անոնց:
 3 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները շնութեան մէջ
 բռնուած կին մը բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղը
 4 կայնեցնելով՝ Ըսին իրեն, Վարդապետ, այս կինը
 շնութեան մէջ այս մեղքը գործած ատենը բռնուե-
 5 ցաւ. Եւ օրէնքին մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց

այսպիսիները քարկոծել. Տիմո գուռն ի՞նչ կ'ըսես
 6 որո՞հ հո՞ւր: Զայս կ'ըսէին՝ զանիկա փորձելով. որ-
 պէս զի անոր վրայ ամբաստանութիւն չէր. որ-
 մը ունենան. բայց Յիսուս գեպ ի վար ծռելով՝ մա-
 7 սովը գեանին վրայ կը գրէր. Սակայն երբ վրան ին-
 կան՝ հարցնելով իրեն, վեր նայեցաւ ու ըսաւ ա-
 նոնց, Ձեզմէ անեղ եղողը՝ առաջ անիկա թող քար
 8 ձգէ ատոր վրայ: Եւ նորէն գեպի վար ծռելով՝ գեա-
 9 նին վրայ կը գրէր: Եւ անոնք շոյս լսելով ու էրէնց
 խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէկիկ մէկիկ դուրս
 կ'եկէին, ծերերէն սկսած մինչև յետինները. և Յի-
 10 սուս մինակ մնաց, ու կինը մէջտեղը կայտած: Եւ
 Յիսուս վեր նայելով ու կողմէն զստ մէկը չտես-
 նելով՝ ըսաւ անոր, Ով կին, ո՞ւր են անոնք որ քու
 վրայովդ ամբաստանութիւն կ'ընէին. մէկը քեզ
 11 չգատապարտե՞ց: Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ մէկը, Տէր.
 ու Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ալ չեմ գատապարտեր
 քեզ. դնա ու սակէ ետև մեղք մի գործ եր:
 12 Արդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ես
 եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետեւէս կու գայ,
 խաւարի մէջ պիտի չբայէ, հապա կենաց լոյսը պի-
 13 տի ունենայ: Իսկ փարիսեցիները ըսին անոր, Դուն
 քու անձիդ համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ
 14 ճշմարիտ չէ. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ
 անոնց, Թէեւ ես իմ անձիս համար կը վկայեմ, Բայց
 իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, վասն զի գիտեմ ուրիկէ՝
 եկայ և ո՛ւր կ'երթամ. բայց դուք չէք գիտեր ուր
 15 կէ՛ կու գամ կամ ո՛ւր կ'երթամ: Գուք մտրմինին
 նայելով՝ դատաստան կ'ընէք, ես ընաւ մէկը չեմ
 16 գատեր. Ու թէեւ դատելու ալ ըլլամ, իմ դատաս-

տանա ճշմարիտ է, վասն զի ես մինակ չեմ, հապա ես
 17 և հայրը որ զիս զրկեց, Ու ձեր օրէնքին մէջ ալ զըր-
 ուած է թէ Երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ
 18 է: Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վկայեմ, ու կը
 19 վկայէ ինձի համար Հայրն ալ որ զիս զրկեց: Այն
 ատեն ըսին անոր, Ո՛ր է քու Հայրդ: Յիտուս պա-
 տասխան տուաւ, Ոչ զիս գիտեալ և ոչ իմ Հայրո-
 եթէ զիս գիտնայիր, իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիր:
 20 Յիտուս այս խօսքերը խօսեցաւ գանձատունը՝ երբ
 տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. ու մէկը չըռնեց զա-
 նիկա, վասն զի գեռ անոր փամանակը հասած չէր:
 21 Եւ Յիտուս նորէն ըսաւ անոնց, Ես կ'երթամ՝ ու
 զիս պիտի փնտռէք, և ձեր մեղքերուն մէջ պիտի
 մեռնիք. ուր ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ:
 22 Ասոր վրայ Հրեաները կ'ըսէին, Միթէ ինքզինք պիտի
 մեռցնէ՞, որ կ'ըսէ թէ Ուր ես կ'երթամ, դուք չէք
 23 կրնար գալ: Եւ ըսաւ անոնց, Գուք վարեն էք, ես
 վերէն եմ, դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխար-
 24 հէն չեմ: Անոր համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղքե-
 րուն մէջ պիտի մեռնիք, վասն զի եթէ չհաւա-
 25 տաք թէ ես եմ, ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռ-
 նիք: Այն ատեն ըսին անոր, Գուց ո՞վ ես: և Յիտուս
 26 ըսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ: Շատ
 բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և գատելու:
 27 Բայց ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, և ես ինչ որ
 իրմէ լսեցի, զանիկա կը խօսիմ աշխարհի մէջ: Անոնք
 չիմացան թէ Հօրը համար կը զրուցէր իրենց:
 28 Իսկ Յիտուս ըսաւ անոնց, Երբ Որդին մարդոյ
 բարձրացնէք, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ,
 ու ինքիրմէս բան մը չեմ ընէր, հապա Հայրս ինչպէս

29 ինձի սորվեցուց՝ այնպէս կը խօսիմ: Եւ զիս զրկողը
 ինձի հետ է: Հայրը զիս մինակ չմոռուց, վասն զի
 ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները կ'ընեմ:
 30 Երբ ասնիք խօսեցաւ, շատ մարդիկ իրեն հաւա-
 31 տացին: Այն ատեն Յիտուս իրեն հաւատացող Հրեա-
 ներուն ըսաւ, Եթէ դուք եմ խօսքիս մէջ կենաք,
 32 ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք: Եւ ճըշ-
 մարտութիւնը պիտի գիտնաք, ու այն ճշմարտաւ-
 33 թիւնը ձեզ պիտի ազատէ: Պատասխան տուին իրեն,
 Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբէք մեզո՛ւն
 չծառայեցինք: Դուն ի՞նչպէս կ'ըսես թէ Ազատ պի-
 34 տի ըլլաք: Յիտուս պատասխան տուաւ անոնց, Ճըշ-
 մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ամէն ով որ
 35 մեղք կը գործէ, անիկա մեղքի ծառայ է: Եւ ծա-
 36 ռան ասնը մէջ յաւիտեան չմտար, բայց որդին յա-
 37 ընէ, ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք: Գիտեմ որ
 Աբրահամի սերունդ էք, բայց կը փնտռէք զիս մեռ-
 38 ցնել, վասն զի իմ խօսքս ձեր ներսիդին տեղ չունի:
 39 Ես ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քով՝ զայն կը խօսիմ, և
 դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօրը քով՝ զայն կ'ընէք:
 40 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Մեր հայրը Աբ-
 41 րահամ է: Ըսաւ անոնց Յիտուս, Եթէ Աբրահամի որ-
 42 րդինը ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի գործէիք:
 43 Բայց հիմա կը փնտռէք սպաննել զիս, աշուիտ մարդ
 մը՝ որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր Աստուծմէ
 44 լսեցի: Աբրահամ այդ բանը չըրաւ: Գուք ձեր հօրը
 գործերը կ'ընէք. այն ատեն ըսին անոր, Մենք պոռնը-
 կութեմէն չենք ծնած, մենք մէկ Հայր ունինք , որ է
 45 Աստուած: Յիտուս ըսաւ անոնց, Եթէ Աստուած ձեր

Հայրը ըլլար, պիտի սիրէիք զիս. վասն զի ես Աստուծո՛վ ելայ ու եկայ. և ոչ թէ ես ինքիրմէս եկայ,

43 հապա անիկա զիս զրկեց: Ինչո՞ւն դուք իմ զորացածքս չէք հասկնար. անոր համար որ չէք կրնար

44 իմ խօսքս մտիկ ընել: Գուք յեր հօրմէն Սառանայէ եք, ու ձեր հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել անիկա սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, և ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, վասն զի անոր ներսիքին ճշմարտութիւն չկայ. երբ անիկա ստութիւն խօսի, բուն իրեններէն կը խօսի, քանզի անիկա ստախօս է և անոր

45 հայրը: Բայց որովհետեւ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինձի չէք հաւատար: Զեղմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար. իսկ եթէ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւն ինձի չէք հաւատար:

47 Ան որ Աստուծո՛վ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք անոր համար մտիկ չէք ընէր, որ Աստուծո՛վ է չէք: Պատասխան տուին Հրեաները ու ըսին անոր, Աղէկ չէ՞ք ըսէր մենք թէ դուն Սամարացի ես, ու

49 դե կ'այ քու ներսդ: Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ, Իմ ներսս դե չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը

50 պատուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք: Իսկ ես ի՞նչ փառքս չեմ փնտռեր. կայ Գէն որ կը փնտռէ ու կը

51 դատէ: Ծշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ:

52 Այն ատեն Հրեաները ըսին անոր, Հիմա զիսցանք որ քու ներսդ դե կ'այ. Աբրահամ մեռաւ, ու մարգարէները, և դուն կ'ըսես, եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ,

53 յաւիտեան մահուան համը պիտի չտեսնէ: Միթէ դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հօրմէն Աբրահամէ, որ մեռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուն քեզ ո՞վ

54 կ'ընես: Յիսուս պատասխան տուաւ, եթէ ես ինքզինքս փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ. իմ Հայրս է որ զիս կը փառաւորէ, որու համար դուք

55 կ'ըսէք թէ *Մեր Աստուածն է. եւ զանիկա չէք ճանչնար, բայց ես գիտեմ զանիկա ու եթէ ըսեմ թէ զանիկա չեմ գիտեր, ձեզի պէս ստախօս պիտի ըլլամ՝ հապա ես գիտեմ զանիկա, և անոր խօսքը

56 կը պահեմ: Զեր հայրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ օրս տեսնել, ու տեսաւ և ուրախացաւ: Իսկ Հրեաները ըսին անոր, Գուն տակաւին յիսուս տարեկան

58 չես, Աբրահամն ալ տեսար: Յիսուս ըսաւ անոնց, Ծշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Աբրահամի ըլլալէն

59 առաջ եմ ես: Այն ատեն քարեր վերցուցին սրպէս զի անոր վրայ նետեն. բայց Յիսուս ծածկուեցաւ անոնց աւերէն, և անոնց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ, ու պիսպէս գնաց:

ԳԼ Թ

- 1 Ու երբ կ'անցնէր, մարդ մը տեսաւ կոյր ծնած.
- 2 եւ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ու ըսին. Ռարբի, որո՞ւն է մեղքը, ասոր թէ իր ծնողքին, որ անի-
- 3 կա կոյր ծնաւ: Պատասխան տուաւ Յիսուս, Ոչ ատորն է մեղքը, ոչ ալ իր ծնողքին, հապա որպէս զի Աստուծոյ դործերը ատոր վրայ յայտնի ըլլան:
- 4 Քանի որ ցորեկ է, պէտք է որ զիս զրկողին գործերը գործեմ՝ գիշերը կու գայ երբ մէկը չկրնար գոր-
- 5 ծել, Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի լոյսն

6 եմ: Երբ զայս ըսաւ, թքաւ գետինը, և թուրով
 7 կաւ շինեց, ու այն կաւը կոյրին աչքերուն վրայ ծե-
 8 փեց. Եւ ըսաւ անոր, Գնա, լուացուէ Սեղովամի
 9 աւազանին մէջ, (որ զրկուած կը թարգմանուի.) ուս-
 10 տի գնացի ու լուացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնէր: Իսկ
 11 զրացիները և անոնք որ առաջուընէ տեսած էին զա-
 12 նիկա որ *կոյր էր, կ'ըսէին, Ստիկա չէ՞ր որ կը նստէր
 13 և կը մուրար. ոմանք կ'ըսէին, Անիկա է. Ուրիշները
 14 չ'ըսէին, Անոր նման չ'իւ է. Ի՛նչ ինք կ'ըսէր թէ Ես եմ:
 15 Ուստի ըսին իրեն, Հապա ի՞նչպէս բացուեցան քու
 16 աչքերդ: Ինք պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Յիսուս
 17 կոչուած մարդ մը կաւ շինեց ու աչքերս ծեփեց, և
 18 ըսաւ ինձի, Գնա Սեղովամի աւազանը ու լուացուէ:
 19 Ես ալ գացի, լուացուեցայ ու կը տեսնեմ: Եւ ըսին
 20 իրեն, Ո՞ւր է անիկա. ըսաւ անոնց, չեմ գիտեր:
 21 Փարիսեցիներուն տարին զանիկա որ տեսնով կոյր
 22 էր: Եւ շարաթօր օր էր երբ Յիսուս կաւը շինեց, ու
 23 անոր աչքերը բացաւ: Նորէն փարիսեցիներն ալ կը
 24 հարցնէին իրեն, թէ ի՞նչպէս կը տեսնէ. անիկա ալ
 25 ըսաւ անոնց, Կաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուաց-
 26 ուեցայ և կը տեսնեմ: Ասոր վրայ փարիսեցիներէն
 27 ոմանք կ'ըսէին, Այն մարդը Աստուծո՞ւմ չէ, վասն զի
 28 շարաթօր օրը չպահէր. ուրիշները կ'ըսէին, Ի՞նչպէս
 29 կրնայ մեղաւոր մարդ մը այսպիսի հրաշքներ ընել:
 30 Եւ անոնց մէջ երկպառակութիւն կար: Նորէն ըսին
 31 կոյրին, Գուն ի՞նչ կ'ըսես անոր համար որ քու աչ-
 32 քերդ բացաւ. ան ալ ըսաւ թէ Մարգարէ մըն է:
 33 Իսկ Հրեաները չէին հաւատար անոր համար թէ կոյր

* Ուրիշ, մուրացիան

էր ու բացուեցաւ, մինչև որ այն աչքը բացուած ին
 19 ծնողքը կանչեցին: Եւ անոնց հարցուցին ու ըսին,
 20 Ա՞յս է ձեր որդին, որու համար դուք կ'ըսէք թէ կոյր:
 21 Ծնաւ. հապա հիմա ի՞նչպէս կը տեսնէ: Անոր ծնողքը
 22 պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Գիտենք որ ասի-
 23 կա է մեր որդին, և որ ինք կոյր ծնաւ. Բայց հիմա
 24 ի՞նչպէս կը տեսնէ՞ չենք գիտեր, կամ թէ ո՛վ բա-
 25 ցաւ ասոր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս
 26 է, իրեն հարցուցէք. թող ինք խօսի իրեն համար: Զայս
 27 ըսին անոր ծնողքը՝ Հրեաներէն վախճալուն համար,
 28 քանզի Հրեաները միաբան հաւանութեամբ որոշէր
 29 էին որ եթէ մէկը զանիկա Քրիստոս դաւանէ, ժողո-
 30 վարանէն դուրս ձգուի: Ասոր համար անոր ծնողքը
 31 ըսին թէ Ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք: Եսքը
 32 նորէն կանչեցին այն մարդը որ կոյր էր, ու ըսին անոր,
 33 Աստուծոյ փառք տուր. մենք գիտենք որ այն մարդը
 34 մեղաւոր է: Անիկա ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
 35 Եթէ մեղաւոր է՝ ես չեմ գիտեր. միայն զայս գիտեմ
 36 որ կոյր էի և հիմա կը տեսնեմ: Նորէն ըսին անոր,
 37 Ի՞նչ ըրաւ քեզի, քու աչքերդ ի՞նչպէս բացաւ: Պա-
 38 տասխան տուաւ անոնց, Հիմա ըսի ձեզի ու չստեցիք
 39 ինչ՞ու համար նորէն լսել կ'ուզէք. միթէ դո՞ւք ալ
 40 կ'ուզէք անոր աշակերտ ըլլալ: Անոնք նախատելով
 41 զանիկա ըսին, Գուն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք
 42 Մովսէսի աշակերտներն ենք: Մենք գիտենք որ Աստ-
 43 ուած Մովսէսի հետ խօսեցաւ. բայց ասիկա չենք գի-
 44 տեր թէ ուրկէ՛ է: Պատասխան տուաւ մարդը և ըսաւ
 45 անոնց, Ասիկա է զարմանալի բանը՝ որ դուք չէք գի-
 46 տեր թէ ուրկէ՛ է, և անիկա իմ աչքերս բացաւ: Գի-
 47 տենք որ Աստուած մեղաւորներուն մօտիկ չընէր, բայց

1 եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը
 32 կատարէ, անոր մտիկ կ'ընէ: Աշխարհի սկիզբէն ի վեր
 լսուած չէ որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը բա-
 33 ցած է: Եթէ Աստուծմէ չըլլար այն մարդը, բան մըն
 34 ալ չէր կրնար ընել: Պատասխան տուին և լսին ա-
 նոր, Գուն ըտրոփին մեղքերու մէջ ծնած ես, ու մե-
 զի վարդապետութի՞ւն կ'ընես. և դուրս ըրին զանիկա:
 35 Յիսուս լսեց որ զանիկա դուրս ըրին, ու երբ գտաւ
 զանիկա, ըսաւ անոր, Գուն կը հաւատամ Աստու-
 36 ծոյ Որդիին: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
 37 Տէր, ո՞վ է՞ որ հաւատամ անոր: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոր, Տեսար ալ զանիկա, և քեզի հետ խօսողը ան
 38 է: Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, ու անոր
 39 երկրպագութիւն ըրաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես դա-
 տաստանի համար եկայ այս աշխարհը, որպէս զի
 չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կուրանան:
 40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որոնք իրեն հետ էին,
 այս բաները լսելով՝ ըսին իրեն, Միթէ մե՞ք ալ կոյր
 41 ենք: Յիսուս ըսաւ անոնց, Եթէ կոյր ըլլայիք, դուք
 մեղք չէիք ունենար, բայց հիմա կ'ըսէք թէ Կը տես-
 նեիք, ասոր համար ձեր մեղքը յէր է՞ս: Կը մնայ:

ԳԼ. Ժ

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ան որ դունէն
 չմտնէր ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ տեղէ
 2 կ'ելլէ, անիկա գող ու աւազակ է: Բայց ան որ
 դունէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն հովիւն է:
 3 Գունապանը կը բանայ անոր, և ոչխարները անոր
 ձայնին կը լսեն, ու իր ոչխարները անունովին կը

4 կանչէ, և դուրս կը հանէ զանոնք: Ու երբ իր ոչ-
 խարները կը հանէ, անոնց առջեւէն կ'երթայ, ու
 ոչխարները իր ետեւէն կ'երթան, վասն զի անոր ձայնը
 5 կը ճանչնան: Սակայն օտարի ետեւէ չեն երթար,
 հապա անկէ կը փախչին, վասն զի օտարներուն ձայնը
 չեն ճանչնար:
 6 Յիսուս այս առակը ըսաւ անոնց, բայց անոնք չէին
 7 իմանար թէ ի՞նչ էր զոր իրենց կը խօսէր: Եւ Յիսուս
 նորէն ըսաւ անց, ձշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի:
 8 Ես եմ՝ ոչխարներուն դուռը: Ամէն անոնք որ ինձմէ
 առաջ եկան, գող ու աւազակ էին, բայց անոնց շտե-
 9 ցին ոչխարները: Ես եմ՝ դուռը. եթէ մէկը ինձմէ
 ներս մտնէ, պիտի փրկուի, ու պիտի մտնէ ու ելլէ և
 10 արօտ գտնէ: Գողը չգար, միայն թէ գողնալու և
 սպաննելու ու կորսնցնելու համար. ես եկայ որ կեանք
 11 ունենան, և ալ աւելի ունենան: Ես եմ՝ բարի հո-
 վիւր, բարի հովիւր իր կեանքը ոչխարներուն համար
 12 կը դնէ: Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխարները
 իրը չեն, երբ կը տեսնէ գայլը որ կու գայ, կը թողու-
 ոչխարները ու կը փախչի. և գայլը կը յափշտակէ ոչ-
 13 խարները ու զանոնք կը ցրուէ: Եւ վարձկանը կը
 փախչի, վասն զի վարձկան է ու իր հոգը չէ ոչխար-
 14 ներուն համար: Ես եմ՝ բարի հովիւր, և կը ճանչ-
 15 նամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններէս: Ինչպէս
 Հայրը զիս կը ճանչնայ, ես ալ Հայրը կը ճանչնամ,
 16 ու իմ կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ: Ու-
 րիշ ոչխարներ ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ ձայնին պիտի
 զանոնք ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ ձայնին պիտի
 17 լսեն, և պիտի ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ: Անոր
 համար իմ Հայրս զիս կը սիրէ, որ ես իմ կեանքս կը

- 18 գնեմ, որպէս զի նորէն առնեմ զանիկա: Մէ'կը չհա-
ներ զանիկա ինծմէ, հապա ես կը գնեմ զանիկա
ինքրիմէս. իշխանութիւն առնիմ զանիկա գնելու, և
իշխանութիւն առնիմ զանիկա նորէն առնելու. այս
պատուերը իմ Հօրմէս առի:
- 19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրեից մէջ այս
խօսքերուն համար: Եւ անոնցմէ շատերը կ'ըսէին,
Իւ կայ ատոր ներսիդին, ու խելքած է. ինչ՞ու ա-
20 տոր մտիկ կ'ընէք: Ուրիշները կ'ըսէին, Այս խօսքերը
գիււսհարի եռ-+էր չեն. միթէ գեւը կրնա՞ր կոյրերուն
21 աչքերը բանալ: Այն ատեն Երուսաղէմ՝ նաւակա-
22 տիքի քաղաք, ու ձմեռ էր: Եւ Յիսուս կը պտըտէր
23 տաճարին մէջ Սողոմոնի սրահը: Եւ Հրեաները անոր
չարս կողմը առին ու ըսին անոր, Մինչեւ ե՞րբ մեզ
սարակուսանքի մէջ կը թողուս. եթէ Քրիստոսը
24 գու՞ն ես, մեզի համարձակ ըսէ: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Ձեզի ըսի ու չէք հաւատար. այն գոր-
25 ծերը զորոնք ես իմ Հօրս անուանող կը գործեմ, ա-
26 նոք կը վկայեն ինծի համար: Բայց դուք չէք հաւա-
տար, վասն զի իմ ոչխարներէս չէք, ՚ինչպէս ձեզի
27 ըսի՝ իմ ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն, ես այլ զա-
28 նոնք կը ճանչնամ, ու իմ՝ ետեւէս կու գան. Եւ ես
անոնց յաւիտենական կեանք կու տամ, ու յաւիտ-
եան պիտի չկորսուին, և մէ'կը յմ՝ ձեռքէս պիտի
29 չյտփշտակէ զանոնք: Իմ Հայրս որ զառնէ ինծի
տուաւ, ամենէն մեծ է, և մէ'կը չկրնար իմ Հօրս ձեռ-
30 քէն յտփշտակել: Ես ու Հայրը մէկ ենք:
- 31 Այն ատեն Հրեաները նորէն քարեր վերցուցին,

*Ո՛րտնք, զառնէին

- 32 որպէս զի զանիկա քարկոծեն: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Եստ քարի գործեր ցուցուցի ձեզի իմ՝
Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր գործին համար զիս կը քարկո-
33 ծէք: Հրեաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով,
Բարի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա հայ-
հայուութեան համար, և քանզի դուռ որ մարդ ես, ինչ-
34 զինքդ Աստուած կ'ընես: Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց, Ձէ՞ որ ձեր օրէնքին մէջ գրուած է, Ես ըսի
35 թէ դուք աստուածներ էք: Եթէ աստուածներ կ'ան-
ուանէ զանոնք, որոնց Աստուծոյ խօսքը եղաւ, (ու
36 կարելի չէ որ այն գրուածը սուրուի,) Հապա զայն որ
Հայրը սրբեց և աշխարհ զրկեց, դուք առնա՞ր կ'ըսէ՞ք
թէ Հայհոյութիւն կ'ընես՝ Աստուծոյ Որդի եմ՝ ըսե-
37 լուս համար: Եթէ իմ Հօրս գործերը չեմ գործեր,
38 ինծի մի հաւատար. Ապա եթէ կը գործեմ, թէև
ինծի չէք հաւատար, բռնէ գործերուն հաւատացէք,
որպէս զի գիտնաք ու *հաւատար թէ Հայրը իմ մէջս
է, և ես անոր մէջ:
- 39 Գարձեալ կը փնտուէին զանիկա բռնել, և անոնց
40 ձեռքէն ելաւ. Ու նորէն գնաց Յորդանանու անդիկ
կողմը, այն աեղը ուր Յովհաննէս առաջ կը մկրտէր,
41 ու չոն կեցաւ. Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըսէին,
42 Իրաւ Յովհաննէս հրաշք մը չըրաւ. Բայց ինչ որ Յով-
հաննէս ըսու անոր համար՝ ասէնը ճշմարիտ էր. և
չատ մարդիկ չոն անոր հաւատացին:

*Ո՛րտնք, ճանչնար

ԳԼ. ԺԱ.

1 **Ու** Մարիամի և անոր քույր Մարթայի դեղէն, Բե-
 2 թանիայի, Ղազարոս անունով մեկը հիւանդ էր: Ա-
 3 սրկա այն Մարիամն էր որ Տէրը իւզով օժեց, ու անոր
 4 սաքերը իր մտղերովը սրբեց, որուն եղբայրը Ղազա-
 5 ռոս հիւանդ էր: Ուտի էր քայրերը խոր դրկեցնին անոր
 6 ու ըսին, Տէր ահա անկիա զոր դուն կը սիրես, հի-
 7 ւանդ է: Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ, Այս հիւանդու-
 8 թիւնը մահուան համար չէ, հասցա Աստուծոյ փառ-
 9 քին համար, որպէս զի Աստուծոյ Որդին անով
 10 փառաւորուի: Արդ Յիսուս կը սիրէր Մարթան և
 11 անոր քայրը ու Ղազարոսը: Իսկ երբ լսեց թէ հիւանդ
 12 է, եղած անգը երկու օր ալ կեցաւ: Եւ անկէ ետքը
 13 ըսաւ աշակերտներուն, Եկէ՛ք, նորէն Հրէատան եր-
 14 թանք: Աշակերտները իրեն ըսին, Ռարբի, Հրեա-
 15 ները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու, ու նորէն
 16 հոն կ'երթաւ: Պատասխան տուաւ Յիսուս, Զի՞ որ
 17 օրը աստուերկու ժամ է. եթէ մեկը ցորեկը քալէ՝
 18 չտահիր, վասն զի այս աշխարհին լոյսը կը տեսնէ:
 19 Բայց եթէ մեկը գիշերը քալէ՝ կը սահի, վասն զի իրեն
 20 հետ լոյս չկայ: Այս բաները ըսելէն ետեւ ըսաւ ա-
 21 ննց, Ղազարոս մեր բարեկամը քնացած է, բայց
 22 կ'երթամ որպէս զի զանկիա արթնցնեմ: Իր աշա-
 23 կերտները ըսին, Տէր, եթէ քնացած է, պիտի ա-
 24 սօղջանայ: Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար
 25 կ'ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն քնանա-
 26 լուն համար կ'ըսէր: Այն ատեն Յիսուս յայտնապէս
 27 ըսաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ, եւ ես ուրտի եմ՝

28 **ձեզի համար** որ հոն չէի, որպէս զի դուք հաւատաք:
 29 **Բայց** եկէ՛ք երթանք անոր: Թովմաս, որ Երկուորեակ
 30 կ'ըսուէր, ըսաւ էր աշակերտակցներուն, Եկէ՛ք ալ
 31 երթանք, որպէս զի անոր հետ մեռնինք:
 32 Յիսուս երբ եկաւ, գտաւ որ անկիա արդէն չորս
 33 օրուան գերեզմանը դրած էր: Ու Բեթանիա Երու-
 34 սաղէմի մօտ էր ասանը հինգ սապարէզի չափ: Եւ
 35 Հրեաներէն շատերը Մարթայի ու Մարիամի եկած էին
 36 որպէս զի միխթարէն զանոնք իրենց եղբորը համար:
 37 Արդ երբ լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ, զանկիա
 38 զիմուտընու գնաց, բայց Մարիամ ասնը մէջ նըս-
 39 տեր էր: Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսի, Տէր, եթէ հոս
 40 ըլլայիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ. Բայց զիտեմ՝ որ
 41 հիմա ալ դուն ինչ որ խնդրես Աստուծակէ, Աստուած
 42 պիտի տայ քեզի: Յիսուս ըսաւ անոր, Քու եղբայրդ
 43 յարութիւն պիտի առնէ: Մարթա ըսաւ անոր, Գի-
 44 տեմ որ յարութեան ժամանակը, վերջին օրը, յա-
 45 րութիւն պիտի առնէ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ
 46 յարութիւնը և կեանքը. ան որ ինծի կը հաւատա,
 47 թէ և մեռնի՝ պիտի ապրի: Եւ ան ամէնը որ կեն-
 48 զանի է ու ինծի կը հաւատայ, յարիտեան պիտի
 49 չմեռնի. դուն կը հաւատաս՞ ասոր: Ըսաւ անոր,
 50 Այո, Տէր, ես հաւատացեր եմ որ դուն ես Քրիս-
 51 տոսը, Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ գալու էիր: Ու
 52 Երբ զայս ըսաւ, գնաց իր քայրը Մարիամը գաղտուկ
 53 մը կանչեց՝ ըսելով, Վարդապետ եկեր է ու քեզ կը
 54 կանչէ: Անկիա լսածին պէս՝ շուտ մը կ'ուս ու եկաւ
 55 անոր: Իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր, հասցա այն
 56 անգ էր, ուր Մարթա զանկիա զիմուտընց: Բայց
 57 Հրեաները որ անոր հետ ասանը մէջ էին ու կը միխ-

Թարեւն զանկա, երբ տեսան որ Մարիամ շուտ մը
 ելաւ ու գնաց, էբէն+ ու անոր ետեւէն գացին՝ ըսե-
 32 լով թէ Գերեզմանը կ'երթայ որպէս զի հոն լայ: Իսկ
 Մարիամ երբ Յիսուսի եղած տեղը եկաւ ու զանկա
 տեսաւ, անոր ոտքը խնամով ըսաւ անոր, Տէր, եթէ
 33 հոս ըլլայիր՝ եմ եղբայրս չէր մեռներ: Յիսուս երբ
 տեսաւ զանկա որ կու լար, և անոր հետ եղող Հրեա-
 34 ները որոնք կու լային, իր հոգւոյն մէջ հառաչեց
 35 ու խափեցաւ, Եւ ըսաւ, Ո՛րք դրած էք զանկա:
 36 Ուստի Հրեաները կ'ըսէին, Նոյեմբը ո՛ր չարի կը սի-
 37 բեր զանկա: Անոնցմէ ամենք ալ կ'ըսէին, Ատիկա որ
 կ'ոյրին աչքերը բացաւ, չէ՞ր կենդանի ընել որ սա ալ
 38 չմեռներ: Յիսուս նորէն իր ոտքն մէջ հառաչելով
 գերեզման կու գոյ. և անկա քարայր մըն էր, ու
 39 անոր վրայ քար մը դրուած էր: Յիսուս ըսաւ, Մէկդի
 ըրէք այդ քարը. մեռելին քոյրը Մարթա ըսաւ անոր,
 Տէր, որդէն հոտած պիտի ըլլայ, վասն զի չորս օր-
 40 ուսն է: Ըսաւ անոր Յիսուս, Քեզի չըսի՞ որ եթէ հա-
 41 ւատաս՝ Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես: Այն ատեն
 մէկդի ըրին * քարը. և Յիսուս էր աչքերը վեր վերցուց
 ու ըսաւ, Հայր, շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ինձի
 42 լսեցիր: Ու ես գիտէի որ ամէն ատեն ինձի կը լսեզ.
 բայց այս բարոտիքս կայնող ժողովուրդին համար
 ըսի, որպէս զի հաւատան թէ դուն զրկեցիր զիս:
 43 Եւ զայս ըսելէն ետքը՝ մեծ ձայնով մը կանչեց, Ղա-
 44 զարս, դուրս եկուր: Մեռելն ալ ելաւ՝ ոտքերը ու
 ձեռքերը պատանքով կապած և երեսը վարջամա-

*Ո՛րն, քարը, ուր պառկած էր մեռելը.

կով պատած. Յիսուս ըսաւ անոնց, Արձակեցէք ա-
 տիկա ու թողէք որ երթայ:
 45 Եւ Հրեաներէն շատերը որոնք Մարիամի եկեր էին,
 46 երբ Յեսուս ըրածը տեսան, հաւատացին իրեն: Բայց
 անոնցմէ ամենք դացին փարիսեցիներուն, ու Յիսուսի
 ըրածը անոնց պատեցին:
 47 Ուստի քահանայապետները և փարիսեցիները ժո-
 զով դուստրեցին ու ըսին, Ի՞նչ ընենք, քանզի այս
 48 մարդը շատ հրաշքերն կ'ընէ: Եթէ զանկա այսպէս
 թող տունք, ամէնն ալ անոր պիտի հաւատան,
 49 և Հուովմոյեցիք պիտի գան ու մեր տեղը ու աղբը պի-
 50 տին վերցնեն: Եւ անոնցմէ մէկը, Կայիափա աւաւաւ,
 որ այն տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց,
 51 Ի՛նչ բան մը չէք գիտեր, և չէք ալ խորհիր թէ
 աղէկ է մեզի՞ որ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի,
 52 ու բոլոր ազգը չկորսուի: Բայց այս բանը ոչ թէ ին-
 քիմէ զրուցեց, հապա այն տարուան քահանայա-
 պետը ըլլալով, մարգարէացաւ թէ Յիսուս ազգին
 53 համար պիտի մեռներ. Եւ ոչ թէ միայն ազգին հա-
 մար, հապա որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած որդիներն
 ալ մէկտեղ ժողովէ:
 54 Ալ այն օրէն ետե խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
 զանկա: Ուստի Յիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
 պաշտեր Հրեից մէջ, հապա անկէ անսպասին մօտ
 տեղ մը գնաց, քողար մը որուն անունը Եփրայիմ էր,
 ու իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կենար:
 55 Եւ Հրեից զատիկը մօտ էր, ու այն տեղէն շատ
 մարդիկ զատիկէն առաջ Երուսաղէմ էլան, որպէս զի
 56 ինքիւնքնին մարբէն: Եւ կը փնտռէին Յիսուսը, ու սա-
 ճարին մէջ կեցած ատենն իրարու կ'ըսէին, Ձեզի

ինչպէս կ'երևնայ, թէ այս տօնին բնաւ պիտի չգար՝
 57 Իսկ քահանայապետները ու փարիսեցիները պատուէր
 առւեր էին. որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ուր ըլլալը՝
 իմացնէ, որպէս զի զանկա բռնեն:

ԳԼ ԺԲ

- 1 Իսկ Յիսուս զրտկէն վեց օր առաջ Բեթանիա եկաւ,
 ուր էր Ղազարոս մեռեալը, զոր Յիսուս մեռելն երէն
- 2 յարուց, Եւ Հոն անոր ընթրիք մը ըրին, ու Մարթա
 սպասաւորութիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ
- 3 սեղան նստողներէն մէկն էր: Իսկ Մարիամ մէկ խոր
 նորդոսի պատուական մեծագին իւղ առնելով, Յի-
 սուսի սոբերը օծեց, ու իր մազերովը անոր սոբերը
- 4 սրբեց. և տունը իւղին անուշահոտութիւնովը լեց-
 5 ներ, ըսաւ, Ինչո՞ւ համար այդ իւղը չծախուեցաւ
 երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն արուէր:
- 6 Զայլ ըսաւ, ոչ թէ աղքատներուն համար իր հոգն
 էր. հապա որ գող էր ու գանձանսիք ինք կը պա-
- 7 ճէր, և ինչ որ ձգուէր՝ ինք կը կրէր: Իսկ Յիսուս
 ըսաւ, Թող սուր ատոր. այդ բանը իմ թաղմանս
- 8 օրուանը համար պահեց: Վասն զի աղքատները ամէն
 տան ձեզի հետ ունիք, բայց զիս ամէն տան չունիք:
- 9 Ուստի Հրեաներէն շատ փողովուրդ անոր հոն ըլլալը
 իմացան, ու եկան ոչ թէ միայն Յիսուսի համար,
 հապա որպէս զի Ղազարոսն ալ տեսնեն, զոր մեռել-
- 10 ներէն յարուց: Իսկ քահանայապետները խորհուրդ

- 11 ըրին որ Ղազարոսն ալ մեռցնեն. Վասն զի Հրեա-
 ներէն շատերը անոր պատճառաւ կ'երթային ու կը
 հաւատային Յիսուսի:
- 12 Հետեւեալ օրը շատ փողովուրդ որ տօնին եկած
 էին, երբ լսեցին թէ Յիսուս Երուսաղէմ՝ կու գայ,
- 13 Արմաւենիի տտեր առին ու էլան զանկա զիմասու-
 րելու, և կ'աղաղակէին, Ովսաննա, օրհնեալ է Իս-
 րայէլի թագաւորը՝ որ Տէրջը անունովը կու գայ:
- 14 Եւ Յիսուս աւանակ մը գանկով՝ անոր վրայ նստաւ,
 15 Ինչպէս գրուած է, Մի վախճար, ով Սիօնի աղջիկ,
 ահա քու Թագաւորը կու գայ իշու աւանակի վրայ
- 16 նստած: Եւ անոր աշակերտները առաջ չիմացան
 այս բաները, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ,
 այն ատեն միաբերինն բերին թէ այս բաները անոր
 համար գրուած էին, և թէ իրենք այս բաները ըրին
- 17 անոր: Եւ իրեն հետ եղաղ փողովուրդը վկայութիւն
 կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմանէն դուրս կանչեց,
 18 ու մեռելներէն յարուց զանկա: Ասոր համար ալ
 փողովուրդը զանկա զիմաւորեց, վասն զի լսեցին
- 19 թէ անկա այս հրաշքը ըրած էր: Իսկ փարիսեցիները
 իրարու կ'ըսէին, Ար տեսնէ՞ք որ օգուս մը չէք երսօր
 ընել. ահա քուր աշխարհ անոր ետեւէն գնաց:
- 20 Եւ Հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին երկրպագու-
- 21 թիւն ընելու ելլողներուն մէջ: Ասոնք Փիլիպպոսի
 եկան, որ Գալիլէայի Բեթսայիգայէն էր, և կ'աղա-
 չէին անոր ու կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տես-
- 22 նել: Փիլիպպոս եկաւ, ու Անդրէասի ըսաւ, և նորէն
- 23 Անդրէաս ու Փիլիպպոս գիշեր Յիսուսի ըրին: Յիսուս
 ալ պատուխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ժամանակը
- 24 հասաւ որ փառաւորուի Որդին մարդոյ: Ճշմարիտ

Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ցորենին հատը հողին մէջ լինալով չմեռնի, ինք մինակ կը մնայ. սպա
 25 եթէ մեռնի, շատ արգիւնք կը բերէ: Ան որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը այս աշխարհին մէջ կ'ատէ, յաւիտեանական կեանքի
 26 համար պիտի պահէ զանիկա: Եթէ մէկը ինձի կը ծառայէ, թող իմ տեսէս գոյ, ու ես ուր որ եմ, իմ ծառաս ալ հոն պիտի ըլլայ. եթէ մէկը ինձի կը
 27 ծառայէ, Հայրը պիտի պատուէ զանիկա: Հիմա իմ հոգիս խռոված է, և ի՞նչ ըսեմ. Հայր, զիս ազատէ այս ժամէն. բայց ես ասոր համար եկայ այս ժամին:
 28 Հայր, փառաւորէ քու անունդ. այն ատեն ձայն մը եկաւ երկինքէն, Փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի
 29 փառաւորեմ: Եւ ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը լսէր, կ'ըսէին, Որտե՞ւմ կ'ըլլայ. ոմանք ալ կ'ըսէին,
 30 Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ Յիսուս պատասխան առաւ ու ըսաւ, Այս ձայնը ինձի համար չեկաւ,
 31 հոպա ձեզի համար: Հիմա է այս աշխարհին դատաւանանը, հիմա այս աշխարհին իշխանը դուրս պիտի
 32 ձգուի: Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ, ամէնն ալ ինձի պիտի քաշեմ: Այս բանը կը զրուցէր՝ իմն-
 33 ցընելով թէ ի՞նչ կերպ մահով պիտի մեռնէր: Ժո-
 34 ղովուրդը անոր պատասխանեց, Մեք օրէնքէն լռեցինք որ Քրիստոս յաւիտեան կը մնայ. և դուն ի՞նչ պէս կ'ըսես թէ պեսք է Որդին մարդոյ բարձրա-
 35 նայ. ո՞վ է այդ Որդին մարդոյ: Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Քիչ մը ատեն ալ լայսը ձեզի հետ է. քանի որ լայսը ունիք, քայեցէք, որ ըլլայ թէ մտթը ձեր վրայ հասնի. վասն զի խաւարի մէջ քաղով չգիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ: Քանի որ լայսը ունիք, հաւատացէք

այն լայսին, որպէս զի լուսոյ որդիներ ըլլաք: Յիսուս այս բաները զրուցեց, ու գնաց պահուեցաւ անոնցմէ:
 37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց
 38 առջև, Բայ անոնք չէին հաւատար իրեն. որպէս զի կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ զոր ըսաւ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր ասոնք լուրին, և Տէրոջը բազուկը
 39 որ՞ու յայտնուեցաւ: Անոր համար չէին կրնար հաւա-
 40 տալ, որ գարձեալ կ'ըսէ Եսայի, Անոնց աչքերը կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմրեցուց, որ չըլլայ թէ աչքովն տեսնեն ու որտո՞վն իմանան և դարձի
 41 գան, ու ես զանոնք ըժշկեմ: Այս Խոսք ըսաւ Եսայի՝ երբ տեսաւ անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով:
 42 Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը իրեն հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն համար զանիկա չէին դառաներ, որպէս զի ժողովարանէն դուրս չձգ-
 43 ուին. Վասն զի մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին:
 44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Ան որ ինձի կը հաւատայ, ինձի չհաւատար, հոպա զիս ղրկողին.
 45 Եւ ան որ զիս կը տեսնէ, զիս ղրկողը կը տեսնէ:
 46 Ես լայս եկայ աշխարհ, որպէս զի ամէն ով որ ինձի
 47 հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ: Եւ եթէ մէկը իմ խօսքերս լսէ ու չհաւատայ, ես զանիկա չեմ գտներ, քանզի ես չեկայ որպէս զի աշխարհը գտեմ, հոպա
 48 որպէս զի աշխարհը փրկեմ: Ան որ զիս կ'անապգէ և իմ խօսքերս չընդունի, կայ մէկը որ զանիկա կը գտտէ. այն խօսքը զոր ես խօսեցայ, այն պիտի գտտէ
 49 զանիկա վերջին օրը: Վասն զի ես ինքիբովս չխօսեցայ, հոպա Հայրը որ զիս ղրկեց ինք ինձի պատուի-
 50 րեց ինչ որ պիտի ըսեմ և ինչ որ պիտի խօսիմ: Եւ

գիտեմ որ անոր պատուերածը յաւիտեանական կեանք է. ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինչպէս Հայրը ինծի ըսաւ, այնպէս կը խօսիմ:

ԳԼ. ԺԳ

- 1 **Ձ**ատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ իր ժամանակը հասեր է որ այս աշխարհէն ելլէ Հօրը քով, սիրելով իրենները որոնք աշխարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք:
- 2 Եւ երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Աստուծոյ արդէն Կարիւղատացի Արմանեան Յուգոյի սրտին մէջ գրեւ եր, որ զանկեա մասնէ.) Յիսուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ, և թէ ինք Աստուծոյ մէջ ելաւ ու Աստուծոյ քով կ'երթար, Ընթրիքէն ելաւ, և հանդերձները մէկդի զբաւ ու զենջակ մը սունեւ:
- 3 Երբ մէջքը փաթթեց, Ետքը կ'սքրէին մէջ ջուր լեցուց, ու սկսաւ աշակերտներուն ստքերը լուալ, և այն իր փաթթուած զենջակովը սրբել: Ուստի եկաւ Արման Պետրոսի. սն ալ ըսաւ անոր, Տէր, դո՞ւն իմ
- 4 ստքերս պիտի լուաս: Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ, դուն հիմա չես իմա-
- 5 նար, հապա ետքը պիտի իմանաս Պետրոս ըսաւ ա-
- 6 նոր, Բնաւ դուն իմ ստքերս պիտի չըսաս. պատաս-
- 7 խան տուաւ անոր Յիսուս, Եթէ քեզ չըսամ, դուն ինծի հետ բաժին չունիս: Արման Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, ոչ թէ միայն ստքերս, հապա նաեւ ձեռքերս ու զլուխս Յիսուս ըսաւ անոր, Լուացուածին՝ ստ-
- 8 քերը լուալէն զսա ուրիշ բան պէտք չէ, այլ բոլ-

- 9 րովին մտքուր է. և դուք մտքուր էք, բայց ոչ թէ
- 10 ամէնդ: Ասան զի գիտէր զանկեա որ զինք պիտի մասնէր. անոր համար ըսաւ, Ոչ թէ ամէնդ ալ մա-
- 11 քուր էք: Ու երբ անոնց ստքերը լուաց, և իր հան-
- 12 դերձները առնելով նորէն սեղան նստաւ, ըսաւ ա-
- 13 նոնց, Գիտէ՞ք ի՞նչ ըրի ձեզի: Գուք զիս Աստուծոյ տու Տէր կը կոչէք, և աղէկ կ'ըսէք, վասն զի «նոյր»
- 14 եմ: Հապա եթէ ես Տէրս ու Աստուծոյ տու ձեր ստ-
- 15 քերը լուացի, պէտք է որ դուք ալ իրարու ստքերը
- 16 լուաք: Ասան զի ձեզի օրինակ մը տուի, որպէս զի ինչպէս ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ ընէք: Ճշմարիտ ճշ-
- 17 մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Մասան իր տերութենէն մեծ չէ, ոչ ալ զրկուածը զինք զրկուէն մեծ է: Եթէ դուք այս բաները գիտէք, երանելի էք եթէ ստոյգ կատա-
- 18 ընէք: Ոչ թէ ձեր ամէնուն համար կ'ըսեմ, Ես չեմ ես կը ճանչնամ զանոնք որ ես ընտրեցի, հապա որ-
- 19 պէս զի այն գրուածը կատարուի թէ Ան որ ինծի հետ հայց կ'ուտէր, ինծի դէմ կրունկ վերցուց: Հիմակ-
- 20 ուրնէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր, որպէս զի երբ ըլլայ, հաւատաք թէ ես ա եմ: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ կ'ընդունի զանկեա զոր ես կը զրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի:
- 21 Յիսուս երբ զայս ըսաւ, էք հոգիին մէջ խոսկեցաւ, և վկայեց՝ ըսելով, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
- 22 ձեզի, որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մասնէ: Ուստի աշակերտները տարակուսած իրարու կը նայէին թէ
- 23 որո՞ւ համար կը զրուցէ: Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսի քով նստած, զոր Յիսուս կը սիրէր:

*Յ-ւ. գոգը

24 Եւ Սիմոն Պետրոս անոր աչք կ'ընէր հարցնելու թէ
 25 ս'վ պիտի ըլլայ անիկա՝ որու համար կը դրուցէ։ Ան
 26 ալ Յիսուսի կուրծքին վրայ կ'նայով՝ ըսաւ անոր,
 27 Տէր, ս'վ է ան Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա
 է՝ որու պատառը թրջելով կու տամ. և թրջելով
 պատառը Իսկարովտացի Սիմոնեան Յուզայի տուաւ։
 28 Ու պատառէն ետքը Սատանոյ անոր ներսը մտաւ։
 29 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտով
 30 ըրէ։ Բայց այս բանը սեղան նստողներէն մէկը չհաս-
 31 կըցաւ, թէ ինչո՛ւ համար ըսաւ անոր։ Վասն զի
 32 սմանք կը խորհէին թէ որովհետեւ գանձանակը Յուզա
 33 կը պահէր, Յիսուս անոր կ'ըսէր, Ծոխաւ առ ինչ որ
 34 մեզի այս տօնին պէտք է, կամ՝ որպէս զի աղքատներ
 35 բուն բան մը տայ։ Անիկա ալ պատառը տուածին
 36 պէս շուտ մը գուրս ելաւ, ու գիշեր էր։
 37 Ու երբ անիկա գուրս ելաւ, Յիսուս ըսաւ, Հիմա
 38 փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ, ու Աստուած փա-
 39 ռաւորուեցաւ անով։ Եթէ Աստուած անով փառա-
 40 ւորուեցաւ, Աստուած ալ զանիկա իր անձովը պիտի
 41 փառաւորէ, և շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։
 42 Որդեակներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ, զիս
 43 պիտի փնտռէք։ և ինչպէս Հրեաներուն ըսի թէ Ուր
 44 ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ
 45 կ'ըսեմ։ Նոր պատուիրան մը կու տամ՝ ձեզի որ մէկ-
 46 զմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
 47 մէկզմէկ սիրէք։ Ասով ամենը պիտի գիտնան թէ իմ
 48 աշակերաներս էք, եթէ իրարու վրայ սէր ունենաք։
 49 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, ս'ւր կ'երթամ, Յի-
 50 սուս պատասխան տուաւ անոր, Ուր ես կ'երթամ,
 51 դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ, բայց ետքը

37 պիտի գաս իմ ետեւէս։ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր,
 38 ինչո՛ւ հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ գալ. ես իմ
 39 կեանքս ալ քեզի համար պիտի դնեմ։ Յիսուս պա-
 40 տասխան տուաւ անոր, Բաւ կեանքդ պիտի դնես
 41 ինձի համար. ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Հուր
 42 պիտի չխօսի՝ մինչև դուն երեք անգամ զիս ուրանաս։

ԳԼ ԺԳ

1 Սիրտերնիդ չիւռովի. Աստուծոյ հաւատացէք, ինձի
 2 ալ հաւատացէք։ Իմ Հօրս տունը շատ բնակարան-
 3 ներ կան. ապա թէ ոչ՝ ես ձեզի պիտի ըսէի, Հիմ-
 4 անց կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ։ Եւ եթէ
 5 երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ
 6 և ձեզ քով կ'առնեմ, որպէս զի ուր ես եմ՝ դուք
 7 ալ հոն ըլլաք։ Եւ ուր ես կ'երթամ՝ գիտէք, ու ճամ-
 8 բան ալ գիտէք։
 9 Թողմա՛ս ըսաւ անոր, Տէր, չենք գիտեր ս'ւր կ'եր-
 10 թամ, և ի՛նչպէս կրնանք ճամբան գիտնալ։ Յիսուս
 11 ըսաւ անոր, Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը և
 12 կեանքը. մէկը Հօրը քով չգար՝ եթէ ոչ ինձմով։
 13 Եթէ զիս ճանչնայիք, իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք. և
 14 տակէ ետեւ կը ճանչնաք զանիկա ու տեսաք զանիկա։
 15 Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Տէր, Հայրը ձեզի ցուցուր,
 16 ու հերիք է մեզի։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Այսքան Ժա-
 17 մանակ ձեզի հետ եմ, և զիս չճանչցա՞ք, Փիլիպպոս
 18 ան որ զիս տեսաւ. Հայրը տեսաւ, և դուն ի՛նչպէս
 19 կ'ըսես թէ Հայրը ձեզի ցուցուր։ Չե՞ս հաւատար թէ
 20 ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջս է. այն խօսքերը
 21 զորոնք ես ձեզի կը խօսիմ, սչ թէ ինքիրմէս կը խօ-

սիմ, հասցա Հայրը որ իմ մէջն բնակած է, անիկա
 11 կը գործէ այն գործերը, Հաւատացէք ինծի, թէ ես
 12 Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջն է. Ապա թէ ոչ՝
 գոնէ գործերուն համար ինծի հաւատացէք,
 ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի
 կը հաւատայ, այն գործերը զորոնք ես կը գործեմ,
 ինք ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի մեծ քարէք:
 13 պիտի գործէ, վասն զի ես Հօր քով կ'երթամ: Եւ
 իմ անունովն ինչ որ ինչդրէք, պիտի կատարեմ զա-
 14 նիկա, որպէս զի Հայրը Որդիովը փառաւորուի: Եթէ
 իմ անունովն բան մը ինչդրէք, զանէն պիտի կատա-
 15 րեմ: Եթէ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրանքներս պա-
 16 հեցէք: Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, և ուրիշ Միե-
 թարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէս զի յաւիտեան
 17 ձեզի հետ բնակի, ճշմարտութեան Հօգին, զոր այս
 աշխարհը չկրնար ընդունիլ, վասն զի չտեսներ զա-
 նիկա ու չճանչնար զանիկա. բայց դուք կը ճանչ-
 նոք զանիկա, վասն զի ձեր քով կը բնակի և ձեր մէջ
 18 պիտի բլլայ: Ձեզ սրբ չեմ թողուք, կու գամ ձեզի
 19 Քիչ մը ատենէն ետեւ ա'լ աշխարհ զիս չտեսներ.
 բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, վասն զի ես կենդանի
 20 եմ, և դուք կենդանի պիտի բլլաք: Այն օրը պիտի
 զիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջ եմ, և դուք իմ մէջն,
 21 ես ալ ձեր մէջ: Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ
 ու կը պահէ զանոնք, անիկա է զիս սիրողը. և ան որ
 զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու ես զա-
 նիկա պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ:
 22 Բոտու անոր Յուդա, (ոչ Խոհարարութեանցին,) Տէր,
 ի՞նչպէս կ'բլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտ-
 23 նես, և ոչ թէ աշխարհի, Յիտուս պատասխանն տուաւ

ու բոտ ամոր, Եթէ մէկը զիս կը սիրէ, իմ խօքս
 պիտի պահէ. ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ, և
 անոր պիտի դանք ու անոր քով օթեւան պիտի
 24 ընենք: Ան որ զիս չսիրեր, իմ խօքերս չպահեր.
 ու այն խօքը զոր կը լռէք իմն չէ, հասցա Հօրը՝ որ
 25 զիս զրկեց: Այս բաները ձեզի խօնցայ, քանի որ
 26 ձեր քով եմ: Բայց Միեթարիչը, Սուրբ Հօգին,
 զոր Հայրը իմ անունովն պիտի զրկէ, անիկա ձեզի
 բոլորը պիտի արգիցնէ, և ինչ որ ձեզի բնի միա-
 27 քերնիդ պիտի բերէ: Խաղաղութիւն կը թողում
 ձեզի, իմ խաղաղութիւն կու տամ՝ ձեզի, ոչ թէ
 ինչպէս աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ. սիր-
 28 տերնիդ չխառնի ու չվախնայ: Լսեցիք որ ես բնի
 ձեզի թէ կ'երթամ ու ձեզի կու գամ. եթէ զիս սի-
 րէիք՝ պիտի սերտանայիք, *Թէ ես Հօրը քով կ'եր-
 29 թամ, վասն զի իմ Հայրս ինծմէ մեծ է: Եւ հիմա կ-
 ուրնէ դեռ չեղած բնի ձեզի, որպէս զի երբ բլլայ՝
 30 հաւատաք: Ալ ձեզի հետ շատ պիտի չխօսիմ, վասն
 զի այս աշխարհին իշխանը կու գայ, և իմ վրաս բան
 31 մը չունի. Միայն թէ աշխարհ զիտնայ որ ես Հայրը
 կը սիրեմ, ու ինչպէս Հայրը ինծի պատուիրեց, այն-
 պէս կ'ընեմ. ելէք, ասկէ երթանք:

ԳԼ. ԺԵ

- 1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշտն է:
- 2 Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պատու չըրերը, կը
 կորէ զանիկա. և ամէնը որ պատու կը բերէ, կը

*Ո՞ւրնէ, որ բնի թէ

մաքրէ զանկիս, որպէս զի ալ աւելի պտուղ բերէ :

3 Գուք ճիմակուրնէ մաքուր էք այն խօսքով զոր ձեզի

4 խօսեր եմ: Իմ մէջս կեցեք, ու ես ձեր մէջ . ինչպէս ճիւղը չկրնար ինքերմէ պտուղ բերել, եթէ որթին վրայ հաստատուած չլլայ, նոյնպէս գուք չե՛ք կրնաք:

5 Եթէ իմ վրաս հաստատուած չլլաք: Ես որթն եմ — գուք ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած է՝ և ես անոր վրայ, անկիս շատ պտուղ կը բերէ,

6 վասն զի առանց ինծի բան մը չէք կրնար ընել: Եթէ մէկը իմ վրաս հաստատուած չէ, անկիս ճիւղի մը պէս գուրս ձգուած ու չորցած է. և կը ժողվին զու-

7 նանք ու կրակը կը նետեն, ու կ'այրին: Եթէ գուք իմ մէջս կենաք, և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջ կենան, ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, ու պիտի ըլլայ ձեզի:

8 Ասով իմ Հայրս փառաւորուեցաւ, որպէս զի գուք շատ պտուղ բերէք, ու իմ աշակերաներս ըլլաք:

9 Ինչպէս Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ սիրեցի.

10 իմ սիրոյս մէջ հասարակ կեցեք: Եթէ իմ պատուէր- ներս պահէք, իմ սիրոյս մէջ պիտի կենաք . ինչպէս ես իմ Հօրս պատուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն մէջ կեցեր եմ: Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ մնայ, ու ձեր ուրա-

12 խութիւնը լման ըլլայ: Այս է իմ պատուէրս որ մէկ-

13 զմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի: Ասկէ աւելի մեծ սէր մէ'կը չկրնար ունենալ, որ մէկը իր կեանքը

14 բարեկամներուն համար դնէ: Գուք իմ բարեկամ- ներս էք, եթէ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատ-

15 ուիրեմ: Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ, վասն զի ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա ես ձեզ բարեկամ անուանեցի, վասն զի այն ամէն

բաները զորոնք իմ Հօրմէս լսեցի, ձեզի իմացուցի:

16 Ոչ թէ գուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի, ու դրի ձեզ որպէս զի գուք երթաք և պտուղ բե- րէք, ու ձեր պտուղը մնայ. որպէս զի իմ անունովս

17 ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ: Զայս կը պատ- ուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք:

18 Եթէ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, զիտեք որ ձեզմէ ա-

19 ուաջ զիս ատեց: Եթէ աշխարհէ եղած ըլլայիք, աշ- խարհ իրենները կը սիրէր. բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք, հապա ես ձեզ աշխարհէ ընտրեցի, անոր հա-

20 մար աշխարհ ձեզ կ'ատէ: Միտքերնիդ բերէք այն խօսքը զոր ձեզի բնի թէ՛ Մառան իր տէրոջմէն մեծ չէ. եթէ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն.

21 եթէ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն:

22 Բայց այս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուան համար, վասն զի չճանցան զանկիս որ զիս զրկեց:

23 Եթէ ես եկած և անոնց խօսած չլլայի, անոնք մեղք չէին ունենար. բայց ճիմա իրենց մեղքին պատճա-

24 րով մը չունին: Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ: Եթէ այն գործը իրենց մէջ ըրած չլլայի, զորոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չէին ու-

25 նենար. բայց ճիմա տեսն, ու ատեցին զիս ալ իմ Հայրս ալ: Սակայն այս եղաւ — որպէս զի կատարուի այն խօսքը որ իրենց օրէնքին մէջ գրուած է թէ,

26 Զուր տեղը զիս ատեցին: Բայց երբ Միթարիչը գայ, զոր ես Հօրմէն ձեզի պիտի զրկեմ, ճշմարտու-

27 թեան չողին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, անկիս ինծի համար պիտի վկայէ. եւ գուք ալ կը վկայէք, վասն զի սկիզբէն ի վեր ինծի ճեառ էք:

ԳԼ. ԺԶ

1 Այս բաները ձեզի խօսեցայ որպէս զի չգայժակզկբ:

2 Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամէն սլ որ ձեզ պանննէ, այնպէս պիտի սեպէ թէ Աստուծոյ պաշտօն կը մատուցանէ: Եւ այս բաները չե՛զի պիտի բնեն՝ անոր համար որ ոչ Հայրը ճանչցան, ոչ ալ զիս: Բայց այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի երբ ժամանակը գայ, միտքերնիդ բերեք թէ ես ըսի ձեզի . և այս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի, վասն զի ես ձեզի հեռ էի:

5 Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս զրկողին քով, և ձեզմէ մէկն ալ չհարցնեք ինծի թէ Ո՛ր կ'երթաս: Բայց որովհետեւ այս բաները ձեզի խօսեցայ, ձեր սիրտերը արամուծիւնալ լեցան: Բայց ես ճշմարիտը կ'ըսեմ ձեզի. Աղէկ է ձեզի եթէ ես երթամ . քանզի եթէ ես չերթամ, Միւթարիչը ձեզի չգար . հասպա եթէ երթամ, զանկա ձեզի կը զրկեմ: Եւ ինք երբ գայ, աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեզքի համար և արդարութեան համար ու դատաստանի համար: Մեզքի համար՝ որ ինծի չեն հաւատար . 10 Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ . Եւ դատաստանի համար՝ որ այս աշխարհին իշխանը դատապարտուած է: Ձեզի տակնին շատ բաներ ունիմ ըսելու, բայց հիմա չեք կրնար տանկ: Իսկ երբ ինք ճշմարտութեան Հոգին գայ, ամէն ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզի . վասն զի ոչ թէ ինքիրմէ պիտի խօսի, հասպա ինչ որ լսէ՝ զայն պիտի

14 խօսի, ու գողիքները ձեզի պիտի պատմէ: Անկա զիս պիտի փառաւորէ, վասն զի իմնէս պիտի առնէ ու ձեզի պատմէ: Այն ամէն բաները զորոնք Հայրը ունի՝ իմն են. անոր համար ձեզի ըսի թէ իմնէս պիտի տանէ ու ձեզի պատմէ: Քիչ մը տանենէն ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տանենէն զիս պիտի տեսնէք, քանզի ես Հօրը կ'երթամ:

17 Ասոր համար աշակերտներէն մեծ իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ է այս որ մեզի կ'ըսէ թէ Քիչ մը տանենէն ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տանենէն զիս պիտի տեսնէք, և, Քանզի ես Հօրը կ'երթամ:

18 Ու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի ըլլայ այն Քիչ մըն այլ՝ զոր կ'ըսէ. չենք գիտեր ի՞նչ կը զրուցէ: Իսկ Յիսուս գիտանալով որ կ'ուզեն իրեն հարցնել, ըսաւ անոնց, Ասոր համար իրարու կը հարցնէք, որ ըսի թէ Քիչ մը տանենէն ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տեսնենէն զիս պիտի տեսնէք: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Գուք պիտի լսք ու սղրաք, բայց աշխարհ պիտի ուրախանայ. դուք պիտի արամիք, տակայն ձեր արամութիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի: Կին մը երբ ծնանելու վրայ է՝ արամութիւն կ'ուեննայ, վասն զի իր ժամը հասած է. բայց երբ սղան ծնանի, ալ նեղութիւնը միտք չբերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ: Եւ յիրաւի դուք հիմա արամութիւն ունիք . բայց ես ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ, և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի ըլլան, ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ պիտի չհաննէ: Եւ այն օրը ինծի բան մը պիտի չհարցնէք: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իմ անուշադէմն ինչ որ ինչդրեք Հօրմէն, պիտի տայ ձեզի: Մինչեւ

Հիմա իմ անունովս բա՛ն մը չննդրեցիք . խնդրեցիք
 ու պիտի առնէք, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը լման
 25 ըլլայ : Այս բաները առականերով խօսեցայ ձեզի .
 Բայ՛ ժամանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի առականերով
 26 պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
 տի աղաչեմ Հօրը . Քանզի ինք Հայրը ձեզ կը սիրէ,
 վասն զի գուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք թէ ես
 28 Աստուծո՛վ ելայ : Հօրմէն ելայ ու աշխարհ եկայ . նո-
 րէն կը թողում աշխարհը և Հօրը կ'երթամ :

29 Ըսին անոր իր աշակերտները, Ահա Հիմա յայտնա-
 30 պէս կը խօսիս, և առակ մըն ալ չես բեր : Հիմա իմա-
 ցանք որ ամէն բան գիտես, և Բա՛ն ի՞նչ ալ պէտք չէ որ
 մէկը քեզի հարցնէ . ստով կը հաւատանք որ Աս-
 31 տուծ մէ ելար : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց --
 32 Ըս-- , Հիմա կը հաւատարձ . Ահա ժամանակ պիտի
 գայ, ու եկած ալ է, որ ցիրուցան պիտի ըլլաք ամէն
 33 ես մինակ չեմ, վասն զի Հայրը ինծի հետ է : Այս
 բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի ինձմով խաղաղու-
 թիւն ունենաք . աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ու-
 նենաք . բայց քաջատիրտ եղէք, ես աշխարհի յաղթեցի :

ԳԼ ԺԵ

1 Յիսուս երբ ասոնք խօսեցաւ, իր աչքերը դէպ ի եր-
 կինք վերցուց ու ըսաւ, Հայր, ժամանակը հասեր է,
 2 քեզ փառաւորէ . ինչպէս իրեն իշխանութիւն տուիր

ամէն մարմնի վրայ, որ յաւիտենական կեանք տայ
 3 այն ամէնուն զոր իրեն տուիր : Եւ այս է յաւիտենա-
 կան կեանքը, որ ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ
 Աստուածդ, ու Յիսուս Քրիստոսը զոր դուք զրկեցիր :

4 Ես քեզ երկրի վրայ փառաւորեցի, այն գործը զոր
 5 ինձի տուիր ընելու՝ լիցնուցի : Եւ Հիմա, ով Հայր,
 6 խորհի ըլլալէն առաջ քովդ ունեի : Քու անունդ
 յայտնի ըրի այն մարդոց զորոնք աշխարհէ ինձի
 7 տուիր . քուկդ էին, ու ինձի տուիր զանոնք և քու
 8 խօսքդ պահեցին : Հիմա գիտցան թէ այն ամէն բա-
 9 ները զորոնք ինձի տուիր, քեզմէ են . Վասն զի այն
 խօսքերը զորոնք ինձի տուիր, ես անոնց տուի, անոնք
 ալ ընդունեցին, և ճշմարտութեամբ իմացան որ ես
 9 քեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դուք զրկեցիր զիս :

10 Ես անոնց համար կ'աղաչեմ, ոչ թէ աշխարհի հա-
 մար կ'աղաչեմ, հապա անոնց համար՝ զորոնք դուք
 11 ինձի տուիր, վասն զի քուկդ են անոնք : Եւ ինչ որ
 իմ է՝ այն բոլորը քուկդ է, և ինչ որ քուկդ է՝
 12 այն իմ է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ : Եւ
 ես ա՛լ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի
 մէջ են, ու ես քեզի կուգամ . ով Սուրբ Հայր, քու
 անունովդ պահէ զանոնք որ դուք ինձի տուիր, որպէս
 12 զի մէկ ըլլան, ինչպէս մերք զէ ենք : Քանի որ աշ-
 13 խարհի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի զանոնք
 քու անունովդ, զորոնք որ դուք ինձի տուիր, ես պա-
 հեցի, և անոնցմէ մէկը չկորուեցաւ, միայն թէ այն
 կորստեան օրդին, որպէս զի գրուածը կատարուի :
 13 Ալ Հիմա քեզի կուգամ, ու աշխարհի մէջ այս
 բաները կը խօսիմ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս

14 իրենց անձերուն մէջ կատարեալ ունենան : Ես քու
 15 խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհ զանոնք տակց : Վասն
 16 զի աշխարհէ չեն, ինչպէս ես աշխարհէ չեմ : Չեմ
 17 աղաչեր որ զանոնք աշխարհէ վերցնես, հապա որ
 18 զանոնք չարեն պահես : Անոնք աշխարհէ չեն, ինչ-
 19 պէս ես աշխարհէ չեմ : Սրբէ զանոնք քու ճշմար-
 20 տութիւնովդ : քու խօսքդ ճշմարտութիւն է : Ինչ-
 21 պէս դուն զիս աշխարհ զրկեցիր, ես ալ զանոնք աշ-
 22 խարհ զրկեցի : Եւ անոնց համար ես իմ անձն կը
 23 սրբեմ, որպէս զի իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբ-
 24 րացած ըլլան : Իսոյց սչ թէ միայն անոնց համար
 25 կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հա-
 26 ւատացողներուն համար ալ : Որպէս զի ամենն ալ
 27 մէկ ըլլան, ինչպէս դուն, սլ Հայր, իմ մէջն՝ ու ես
 28 քու մէջդ, որպէս զի անոնք ալ մեր մէջ մէկ ըլլան,
 29 որպէս զի աշխարհ հաւատայ թէ դուն զրկեցիր զիս
 30 Եւ այն փառքը զոր դուն ինծի տուիր, ես անոնց տուի,
 31 որպէս զի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք : (Ես ա-
 32 նոնց մէջ է դուն իմ մէջս.) որպէս զի իրենք կա-
 33 տարեալ ըլլան միութեան մէջ : ու աշխարհ գիտնայ
 34 թէ դուն զրկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս
 35 զիս սիրեցիր : Ով Հայր, զանոնք որ դուն ինծի տուիր,
 36 կ'ուզեմ որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ ինծի հետ ըլ-
 37 լան, որպէս զի տեսնեն իմ փառքս զոր ինծի տուիր :
 38 վասն զի դուն զիս սիրեցիր աշխարհի սիրելուն ա-
 39 ռաջ : Ով արդար Հայր, աշխարհ քեզ չճանչցաւ,
 40 բայց ես քեզ ճանչցայ, և ստոնք ճանչցան թէ դուն
 41 զիս զրկեցիր : Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի, ու
 42 պիտի ճանչցնեմ, որպէս զի այն սերը սրով դուն զիս
 43 սիրեցիր, անոնց մէջ ըլլայ, ու ես ալ անոնց մէջ :

ԳԼ. ԺԸ

1 Յիսուս այս բաները բռնէն ետեւ՝ իր աշակերտնե-
 2 րուն հետ մէկտեղ կեդրոն հեղեղատին անդիլի կողմը
 3 ելաւ, ուր պարտեզ մը կար, սրուն մէջ մտաւ ինք
 4 ու իր աշակերտները : Եւ Յուդա ալ, որ զանիկա պի-
 5 տի մտանէր, գիտէր այն տեղը, վասն զի Յիսուս շատ
 6 անգամ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ չան ժող-
 7 վուած էր : Ուստի Յուդա զինքնորէն զուցըր ու
 8 քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն սպասուոր-
 9 ներ իրեն հետ առնելով՝ այն տեղ եկաւ ջահերով :
 10 ու լապտերներով և զէնքերով : Իսկ Յիսուս իր վրայ
 11 գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու բտաւ անոնց,
 12 Ով կը փնտռէք Պատառիտան տա ին անոր, Նազովրե-
 13 ցի Յիսուսը : բտաւ անոնց Յիսուս, Ես եմ : Յուդա ալ,
 14 որ զանիկա կը մտանէր, անոնց հետ կայներ էր : Ու
 15 երբ բտա թէ Ես եմ, ետ ետ զաջին ու գետինը ին-
 16 կան : Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ով կը փնտռէք :
 17 անոնք ալ բին, Նազովրեցի Յիսուսը : Յիսուս պա-
 18 տառիտան տուաւ, Չեղի բին թէ Ես եմ : ուստի եթէ
 19 զիս կը փնտռէք, թող տուէք ատանք որ երթան :
 20 Որպէս զի կատարուի այն խօսքը զոր ինք բտր էր թէ
 21 Չանոնք որ ինծի տուիր, անոնցմէ մէկն ալ չկորսն-
 22 ցուցի : Այն ատեն Սիմոն Պետրոս, որ սուր մը ունէր,
 23 քաշեց զանիկա ու քահանայապետին ծառային զար-
 24 նելով՝ անոր աջ ամուջը կտրեց հանեց : և այն ծա-
 25 րային անունը Մաղքոս էր : Իսկ Յիսուս բտա Պեա-
 26 րոտի, Սուրբ էր պատեանը գիր : այն գտաւ թըր զոր
 27 Հայրը ինծի տուաւ՝ պիտի չսմբդ զանիկա :

12 Ուստի զհասարակեալս զունդը ու հազարապետը և
 13 Հրեից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը ու կապեցին.
 14 Եւ առաջ զանկիա Աննայի տարին, քանզի ինք այն
 տարուան քահանայապետին, Կայրիափայլի, աներն
 15 էր: Եւ այս Կայրիափան էր, որ Հրեից խրատ տուաւ
 թէ Աղէկ է որ մարդ մը կրտսւի ժողովուրդին հա-
 16 մար: Ու Յիսուսի ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս
 և ուրիշ աշակերտ մը. և այն աշակերտը քահանա-
 17 յապետին ծանչուորը ըլլալով՝ Յիսուսի հետ քահա-
 18 նայապետին դաւիթը մտաւ: Իսկ Պետրոս դուրսը
 դրանը քով կը կենար. ուստի ելաւ միւս աշակերտը,
 որ քահանայապետին ծանչուորն էր, և ըսաւ դռնա-
 19 պանին, ու ներս մտցուց Պետրոսը: Այն ատեն դռ-
 նապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի, Միթէ դո՞ւն ալ այն
 20 մարդուն աշակերտներէն ես. ան ալ ըսաւ, Չե՛մ:
 21 Իսկ ծառաները ու սպասաւորները հա՛կ կայներ էին,
 և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ էր:
 Պետրոս ալ աննց հետ կայներ էր ու կը տաքնար:
 22 Եւ քահանայապետը Յիսուսի հարցուց անոր աշա-
 23 կերտներուն ու վարդապետութեանը վրայով: Յի-
 սուս պատասխան տուաւ անոր, Ես աշխարհի յայտնի
 խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովարաններուն մէջ ու
 տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր բոլոր Հրեաները կը
 24 ժողովուրն, ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ: Ի՞նչու
 ինձի կը հարցնես, լսողներուն հարցուր թէ ի՞նչ խօ-
 սեցայ իրենց. ահա ինչ որ խօսեցայ՝ դիտեն իրենք:
 25 Երբ զայս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը որ հոն կայ-
 ներ էր, Յիսուսի ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով,
 26 Այդպէ՞ս պատասխան կու տաս քահանայապե-
 27 տին: Յիսուս անոր պատասխանեց, Եթէ չար խօ-

սեցայ, վկայէ չարին համար. Իսկ եթէ բարի է-
 28 սեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինձի: Եւ Աննա զանկիա
 29 կապած՝ Կայրիափա քահանայապետին զրկեց: Սիմոն
 Պետրոս ալ հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ըսին
 իրեն, Միթէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն ես. ա-
 30 նիկա ուրացաւ ու ըսաւ թէ Չե՛մ: Փահանայապետին
 ծառաներէն մէկն ալ, այն Բարթոլոմէոսը որուն
 սկանչը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ
 31 տեսայ պարտեղին մէջ անոր հետ: Այն ատեն Պետ-
 32 ռոս նորէն ուրացաւ, և շուտ մը հաւը խօսեցաւ:
 33 Եւ Յիսուսը Կայրիափայլի դռնէն իջնալով պա-
 լաւ տարին, և առաւտու էր. ու իրենք պալատը
 չմտան, որպէս զի չպղծուին, հապա որպէս զի զա-
 34 տիկը ուստի: Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ աննց ու
 ըսաւ, Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնէք այս
 35 մարդուն դէմ: Պատասխան տուին ու ըսին իրեն,
 36 Եթէ տաիկա չարագործ մը ըլլար, քեզի չէինք
 37 մտաներ զանկիա: Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ աննց,
 38 Ի՞նչ ատէք զանկիա, ու ձեր օրէնքին համեմատ ա-
 նոր դատատանը տեսէք: Հրեաները իրեն ըսին, Մե-
 39 զի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցնել. Որպէս զի կա-
 տարուի Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ՝ իմացնելով թէ
 40 ի՞նչ մտալով ինք պիտի մեռնէր: Իսկ Պիղատոս նորէն
 41 պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր,
 42 Ի՞նչն ես Հրեից թագաւորը: Յիսուս պատասխան
 43 տուաւ անոր, Ատիկա դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, թէ ինձի
 44 համար ուրիշները քեզի ըսին: Պատասխան տուաւ
 45 Պիղատոս, Միթէ ես Հրեո՞յ եմ. քու աղգդ և քա-
 հանայապետները քեզ ինձի մատնեցին. Ի՞նչ ըրած
 46 ես դուն: Յիսուս պատասխան տուաւ, Իմ թագաւոր-

ըռթիւնս այս աշխարհէն չէ . եթէ այս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս կը կռուէին՝ սրպէս զի ես Հրէից ձեռքը չմտանուիմ,

37 բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս ամէկ չէ : Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես . պատասխան տուաւ Յիսուս, Ի՞նչն կ'ըսես, քանզի թագաւոր եմ . ես այս բանին համար ճնած եմ, և ասոր համար աշխարհ կ'ած, սրպէս զի ճշմարտութեան համար վիւրջեմ . այն ամէնը որ ճշմարտութեանն է՝ իմ ձայնիս ականջ կը դնէ : Պիղատոս ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը . և զայս ըսելով նորէն դուրս ելաւ . Հրեաներուն և ըսաւ առ նոց, Ես յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ : Բայց սովորութիւն ունիք որ բարձր մը արձակեմ ձեզի զատկիս, հիմա կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ՝ ձեզի : Այն ատեն ամէնն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով, Մի աչձաբէր ստիկա, հսպա Բարաբրան . ու Բարաբրա աւագակ մըն էր :

Գ. Լ. ԺԹ

1 Այն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը ու ծեծեց :

2 Զինաւորներն ալ փուշերէ պատկ հրետելով՝ անոր գլուխը գրին, և անոր ծիրանի հանդերձ մը հագցուցին . ու կ'ըսէին, Ողջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր . և 4 սպտակներ կը զարնէին անոր : Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ ու ըսաւ անոց : Ահա զանկիս դուրս կը բերեմ՝ ձեզի, սրպէս զի գիտնաք թէ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ գտներ : Այն ատեն Յիսուս դուրս ելաւ՝ փշերէն պատկն ու ծիրանի հանդերձը հագած :

6 և Պիղատոս ըսաւ անոց, Ահա այն մարդը՝ Քաջանասպետները ու սպասաւորները երբ տեսան զանկիս, աղաղակեցին ու ըսին, Խաչը հանէ, խաչը հանէ [աստիկա] : Պիղատոս ըսաւ անոց, Ի՞նչ քառէք աստիկա ու խաչը հանեցէք, վասն զի ես ասոր վրայ յանցանք մը չեմ գտներ : Հրեաները պատասխան տուին իրեն, Մեք օրէնք ունինք, և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի, վասն զի ինքզինք Աստուծոյ Որդի ըրաւ :

8 Երբ Պիղատոս այս խօսքը լսեց, ալ աւելի վախեցաւ : Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսի, Ուրկէ՞ ես դուն . բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր :

10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր, Ինձի հետ չե՞ս խօսիր . չե՞ս գիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ՝ քեզ խաչը հանելու, ու իշխանութիւն ունիմ՝ քեզ արձակելու :

11 Յիսուս պատասխան տուաւ, Ի՞նչն իմ վրաս մէկ իշխանութիւն ալ չէիր ունենար, եթէ քեզի վերէն տրուած չըլլար . անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատարուած չըլլար, անոր համար՝ մեծ է : Ալ անկէ ետեւ Պիղատոս կը փնտռէր թէ կ'ուզէր զանկիս արձակէ . բայց Հրեաները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Եթէ աստիկա արձակես, Կոյսրին բարեկամը չես . ամէն ով որ ինքզինք թագաւոր կ'անուանէ, անկիս Կոյսրին

13 հակառակ կը խօսի : Իսկ Պիղատոս երբ այս խօսքը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նստաւ ըսմին վրայ, այն տեղը որ Քարայատակ կ'ըսուէր, և Երրոյցեքէն՝ Կապաթիս . (Չատկին ուրբաթ օրն էր ու ժամը վեցին ատեններն էր .) և Հրեաներուն ըսաւ, Ահա մեր թագաւորը : Բայց անոնք աղաղակեցին, Վերցուր, վերցուր, խաչը հանէ աստիկա : Պիղատոս ըսաւ անոց, Զեր թագաւորը խաչը հանեմ : Քաջանասպ-

պետները պատասխան առին, Մինք Կոյարէն զառ
 16 Թագաւոր չունինք: Այն առան աննոց ձեռքը առաւ
 զանկա որպէս զի խաչուի:
 17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին. և ինք իր
 խաչը վերցնելով՝ ելաւ Գագաթ ըստած տեղը, որ
 18 Երբայեցերէն Գողգոթա կ'ըսուի: Հոն զանկա խաչը
 հանեցին, և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ՝ մէկ դիւն
 19 ու միւս գիւն, և մէջտեղը Յիսուսը: Տախտակ մըն ալ
 գրեց Պիղատոս, ու գրաւ խաչին վրայ, և «այդե»
 գրուած էր. Յիսուս Նագաթեցի Թագաւոր Հրէից:
 20 Եւ այն տախտակը Հրեաներէն շատերը կարդացին,
 վասն զի քաղաքին մօտ էր այն տեղը՝ ուր Յիսուս
 խաչուեցաւ. ու գրուած էր Երբայեցերէն, Յունարէն
 21 և Լատիներէն: Այն առան Հրէից քահանայատե-
 ները Պիղատոսի ըսին, Մի գրեր Թագաւոր Հրէից,
 22 հապա թէ ինք ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից: Պիղա-
 տոս պատասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի:
 23 Եւ զինուորները երբ Յիսուսը խաչը հանեցին, անոր
 հանդերձները առին ու չորս ըստին ըրին, ամէն մէկ
 զինուորին ըստին մը. նաեւ պատմուածանը. իսկ
 պատմուածանը առանց կարի էր վերէն վար ըլլորը
 24 հիւսուած. Ուստի ըսին իրարու, Ատիկա չպատ-
 աւենք, հապա վիճակ ձգենք ասոր վրայ թէ որո՛ւ
 պիտի ըլլայ. որպէս զի կատարուի այն գրուածը որ
 կ'ըսէ, Իմ հանդերձներս իրենց մէջ ըստնեցին, և
 իմ պատմուածանիս վրայ վիճակ ձգեցին. ասա զին-
 ուսները այս ըսները ըրին:
 25 Եւ Յիսուսի խաչին քով կայներ էին իր մայրը և
 իր մօրը քոյրը Մարիամ, Կղէսիպատի Կեռ, ու Մա-
 26 ըրիամ Մագդաղենացի: Ուստի Յիսուս երբ տեսաւ իր

մայրը, և այն աշակերտը զոր կը սիրէր, որ մօտը
 կայներ էր, ըսաւ իր մօրը, Ով կ'ին, ասա քու որ-
 27 դիդ: Ետքը ըսաւ աշակերտին, Ահա քու մայրդ. և
 այն ժամանակէն աշակերտը զանկա իր քով առաւ:
 28 Անկէ ետեւ Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն
 ըսն լինցած է, (որպէս զի գրուածը կատարուի.)
 29 ըսաւ, Մարա եմ, Եւ հա՛ քացախով լեցուն աման
 մը կար. անոնք ալ քացախով սպունդ մը լեցնելով,
 զուպիս Էշխէ վրայ փաթթած՝ անոր բերնին մօտե-
 30 ցուցին: Ուստի Յիսուս երբ քացախը առաւ՝ ըսաւ,
 Այն քա՛ կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռելով՝ հոգին
 աւանդեց:
 31 Իսկ Հրեաները, որովհետեւ ուրաթօ օր էր, որ չըլ-
 ցայ թէ այն մարմինները խաչին վրայ մնան մինչեւ
 շաբաթօ օրը, (վասն զի այն շաբաթը մեծ օր էր,) Պի-
 զատոսի աղաչեցին որ աննոց սրունքները կտարտեն,
 32 ու վերցունին: Ուստի զինուորները եկան և առաջինին
 սրունքները կտարտեցին. նաեւ միւսինը՝ որ անոր հետ
 33 խաչը ելած էր: Բայց երբ Յիսուսի եկան ու տեսան որ
 արդէն մեռած էր, անոր սրունքները չկտարտեցին.
 34 Հապա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը
 35 խոցեց, և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ: Եւ ան որ
 տեսաւ «յա՛նքե՛ր» վկայեց, ու անոր վկայութիւնը
 ճշմարիտ է, և ինք գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որպէս
 36 զի գուք [այ] հաւատար: Վասն զի այս ըսները եղան
 որպէս զի կատարուի այն գրուածը թէ Անոր մէկ
 37 սկիւրը պիտի չկտարուի: Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գր-
 ուած մը կ'ըսէ թէ Պիտի նային անոր՝ զոր խոցեցին:
 38 Ասկէ ետեւ Յովսէփ, որ Արիմաթիայէ էր, (Յի-
 սուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ Հրեաներուն

վախեն,) աղաչեց Պրզատոսի, որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պրզատոս ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ. 39 ու վերցրեց Յիսուսի մարմինը: Նիկողեմոս ալ եկաւ, (որ առաջուրնէ գիշերով Յիսուսի եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիտրի չափ զմուսի ու հտուռէի խառնուրդ մը: Եւ Յիսուսի մարմինը առին, ու խունկերով փաթթեցին զանիկա կտուներուն մէջ. ինչպէս 41 Հրեաները սովորութիւն ունին թաղելու: Եւ այն տեղը ուր խաչուեցաւ, պարտեղ մը կար, ու այն պարտեղին մէջ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ա- 42 մենեւին մարդ գրուած չէր: Հրեաներուն ուրբա- թիւն համար հոն գրին Յիսուսը. վասն զի գե- րեզմանը մօտ էր:

ԳԼ Ի

1 Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացի առ- տուանց գեռ չլուսցած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն վերցուած է: 2 Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսի և միւս աշակերտին զոր Յիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք գիտեր ո՛ւր 3 գրին զանիկա: Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշա- 4 կերար, ու գէպի գերեզմանը կու գային: Ու երկուքն ալ մէկտեղ կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետ- 5 րոսէ տեղի շուտ վազելով՝ անկէ առաջ գերեզմանը եկաւ: Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւ- 6 ները հոն կը կենային. բայց ինք ներս չմտաւ: Սիմոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետեւէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտաւները որոնք հոն

7 կը կենային. Ու վարշամակը որ անոր գլուխն էր՝ ա- րէւ կտաւներուն հետ չէր, հապա ծալլած զտո մէկ 8 կողմը դռնէն էր: Այն տեսն ներս մտաւ միւս աշա- կերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ 9 ու հաւատաց: Վասն զի գեռ գրուածը չէին գիտեր, թէ Պետր է որ անիկա մուտելներէն յարութիւն առ- 10 նէ: Ետքը աշակերտները նորէն իրենց դռնէ գացին: 11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և կու լար, ու երբ կու լար՝ գէպի գերեզմանը ծռե- 12 ցաւ նայելու. Եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ ճեղ- մակ հոն դէմնէն, որ նստեր էին ուր Յիսուսի մար- մինը գրուած էր, մէկը զիսուն կողմէն՝ ու միւսը 13 ստրին կողմէն: Եւ անոնք իրեն ըսին, Ով կին, ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց, Անոր համար որ իմ Տէրս գե- 14 ղեզմանէն վերցուցին, ու չեմ գիտեր ո՛ւր գրին զա- ղուսը որ կայներ էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուս է: 15 Յիսուս անոր ըսաւ, Ով կին, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փնտռեա: Ինք կարծելով թէ անիկա պարտիզպանն է, ըսաւ անոր, Տէր, եթէ դուն վերցուցիր զանիկա, ըսէ ինձի, ո՛ւր գրիր զայն, որպէս զի ես զանիկա առ- 16 նեմ: Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ գար- ձաւ ու [երրօյեցերէն] անոր ըսաւ, Ոտարու՛նի, որ 17 Վարդապետ ըսել է: Յիսուս ըսաւ անոր, Ինձի մի դպչիր, վասն զի գեռ. Հօրս քով ելած չեմ. հապա զնա եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Իս կ'իլլեմ իմ Հօրս քով ու ձեր Հօրը քով, և իմ Աստուծոյս քով 18 ու ձեր Աստուծոյն քով: Մարիամ Մագդաղենացի եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինք Տէրը տեսաւ, և թէ անիկա այս բաները իրեն զուցեց:

- 19 Եւ նոյն օրը, մեկշարթի երկիւննը, աշակերտնեւ
բուն ժողովուած տեղին դռները գոց ըլլալով՝ Հրեա-
ներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ և առնոց
մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց, Խաղաղու-
- 20 թիւն ձեզի: Եւ զայս լսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը
ցուցուց անոնց. աշակերտներն ալ ուրախացան երբ
- 21 Տէրը տեսան: Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խա-
ղաղութիւն ձեզի. ինչպէս Հայրը զիս զրկեց, ես ալ
- 22 ձեզ կը զրկեմ: Եւ զայս ըսելով՝ առնոց վրայ փչեց,
ու ըսաւ անոնց, Առէք Հոգի Սուրբ. որոնց մեղքերը
- 23 թողուք, թողուած ըլլայ անոնց, և որոնց գեղեցեւ
եա բռնէք, բռնուած ըլլայ:
- 24 Բայց տատուերկուքէն մէկը, երկուորեակ ըսուած
- 25 Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ: Ուստի
միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր թէ Տէրը տեսանք.
ան ալ ըսաւ անոնց, Եթէ իր ձեռքերուն վրայ բե-
ւեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մտաս բեւեռներուն
տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ՝
չեմ հաւատար:
- 26 Եւ ութ օրէն ետեւ դարձեալ աշակերտները
ներան էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. եկաւ Յիսուս,
դռները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ առնոց մէջտեղը
- 27 և ըսաւ, Խաղաղութիւն ձեզի: Ետք ըսաւ Թով-
մասի, Մտադ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր
քու ձեռքդ և իմ կողս խոթէ, ու մի ըլլար անհա-
ւատ, հասցա հաւատացեալ: Եւ Թովմաս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս և իմ Աստ-
- 29 ուածս: Յիսուս ըսաւ անոր, *որովհետեւ դուն զիս

*Ուստի, Թովմաս, որովհետեւ

տեսար՝ հաւատացիր. երանի՛ անոնց որ տեսած չեն
ու կը հաւատան:

- 30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշա-
կերտներուն առջև, որոնք այս գիրքին մէջ գրուած
- 31 չեն: Բայց ատոնք գրուեցան, որպէս զի հաւատար թէ
Յիսուսը Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, և որպէս զի
հաւատալով կեանք ունենայ անոր անունովը:

ԳԼ. ԻԱ

- 1 Ասկէ ետեւ Յիսուս նորէն ինքզինք իր աշակերտ-
ներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եզրքը, և այս-
- 2 պէս յայտնեց: Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս ու Թով-
մաս, Երկուորեակ ըսուածը, և Նաթանայէլ որ
- 3 Գալիլէայի Կանա առաջակէն էր, ու Ջերեղէոսի որդի-
ները և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ: Սիմոն
Պետրոս ըսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'երթամ.
ըսին անոր, Մէնք ալ կու գանք քեզի հետ. ելան և
շուտ մը նաւը մտան, ու այն գիշերը բան մը չբռնե-
- 4 ցին: Ու երբ ա՛լ առտու եղաւ, Յիսուս ծովուն եզրքը
կայներ էր, բայց աշակերտները չճանցան թէ Յի-
- 5 սուս է: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Տղաք, ուտելու
- 6 բան մը ունի՞ք. պատասխան տուին իրեն, Ոչ: Եւ
ըսաւ անոնց, Ուսկանը նաւին աջ կողմը ձգեցէք ու
պիտի գտնէք, ուստի ձգեցին, և ձուկերուն շատու-
- 7 թեանն՝ ա՛լ չէին կրնար զանկիւ քաշել: Այն ատեն
այն աշակերտը զըր Յիսուս կը սերէր, ըսաւ Պետրոսի,
Անկիս Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբ լսեց թէ
Տէրն է, վերարկուն վրան առաւ, վասն զի մերկ էր,
8 ու ծովը նետուեցաւ: Եւ միւս աշակերտները նա-

- ևակալը եկան, (վասն զի ցամաքէն հեռու չէին, միայն թէ երկու հարիւր կանգաւնի չափ,) և ուս-
- 9 կանը ձուկերովը կը քաշէին: Ու երբ ցամաքը ելան, հոն վառած կրակ տեսն, ու վրան ձուկ դրուած,
- 10 և հոց: Յիսուս ըսաւ անոնց, Բերէք այդ ձուկերէն
- 11 զորոնք դուք հիմա բանեցիք: Միմն Պետրոս նա-
*մտաւ, և ուսկանը ցամաք քաշեց հարիւր յիսուս-
ուիքք խոշոր ձուկերով լեցուն. և այնչափ բան
- 12 կար ու չպատռեցաւ ուսկանը: Յիսուս ըսաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցնել թէ Վռն ս՛վ ես. վասն
- 13 զի զիտէին թէ Տէրն է: Այն ատեն Յիսուս եկաւ ու սուսա հոցը և անոնց տուաւ, նոյնպէս ալ ձուկը:
- 14 Այս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտներուն երեւցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետեւ:
- 15 Ու երբ ճաշը ըրին, Յիսուս ըսաւ Միմն Պետրոսի, Միմն, Յովնանի՝ քրոջ, զիս ստանցմէ աւելի կը սիրե՞ս. անիկա ըսաւ անոր, Այո, Տէր, դուն զիտես որ քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր, Արածէ իմ գառնուկ-
- 16 ներս: Նորէն երկրորդ անգամ՝ ըսաւ անոր, Միմն, Յովնանի՝ քրոջ, զիս կը սիրե՞ս. ըսաւ անոր, Այո, Տէր, դուն զիտես որ քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր,
- 17 Արածէ իմ ոչխարներս: Ըսաւ անոր երրորդ անգամ, Միմն, Յովնանի՝ քրոջ, զիս կը սիրե՞ս. Պետրոս տրամեցաւ որ երէք անգամ իրեն ըսաւ թէ Չիս կը սիրե՞ս. և ըսաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան զիտես, դուն զիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր Յիսուս,

- 18 Արածէ իմ ոչխարներս: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքիրմէդ գօտի կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբ ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բռնես, և ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի ամնի ուր չես ու-
- 19 դեր: Այս բանը ըսաւ՝ ցուցնելով թէ անիկա ինչ մասնով պիտի փառաւորէ զԱստուած. ու երբ զայս
- 20 զրուցեց՝ ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս: Եւ Պետրոս դարձաւ ու տեսաւ այն աշակերտը զոր Յիսուս կը սիրէր, որ ետեւէն կ'երթար, (որ նաեւ ընթրիքին ատենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր և ըսեր էր, Տէր,
- 21 ս՛վ է որ քեզ պիտի մասնէ:) Պետրոս զանիկա տեսնելով՝ ըսաւ Յիսուսի, Տէր, հապա տարիկա ի՞նչ պիտի
- 22 ըլլայ: Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ ես ուզեմ որ տարիկա կենայ մինչև ես գամ. քու ի՞նչ հոգդ է. դուն իմ
- 23 ետեւէս եկուր: Ալ այս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ թէ այն աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս չըսաւ անոր թէ Պիտի չմեռնի, հապա՝ Եթէ ես ուզեմ որ տարիկա կենայ մինչև ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է:
- 24 Ստիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն համար, որ զրեց այլ այս բաները. ու զիտե՞ք
- 25 որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է: Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան, զորոնք Յիսուս ըսաւ, որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ դրուած ըլլային, կարծեմ թէ աշխարհս ալ ըսուական պիտի չըլլար պարունակելու այն զիրքերը որ գրուած ըլլային: Ամէն:

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաջին պատմութիւնը ըրի, ոյ Թեփօղոս, այն
 2 ամէն բաներուն վրայ զորոնք Յիսուս սկսաւ ընել և
 3 սորվեցնել, Մինչև այն օրը որ Հոգւոյն Սրբոյ միջո-
 4 ցով պատուէր տուաւ իր ընտրած առաքելայններուն,
 5 ու համբարձաւ. որոնց ինքզինք ցուցուց կենդանի իր
 6 շարչարանքներէն ետեւ շատ սպասցոյցներով, քա-
 7 ռաստուն օրուան մէջ անոնց երեւնալով ու Աստու-
 8 ծոյ թագաւորութեանը վրայ խօսելով: Եւ անոնց
 9 չեա մէկտեղ *բանուած տտենը կ'ապապրէր անոնց
 10 որ Երուսաղէմէ չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը
 11 խոստմունքին, զոր ինծմէ լսեցիք, է՛րէր: Վասն զի
 12 իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, լոյց դուք սակե
 13 շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք:
 14 Անոնք ալ մէկտեղ գալով՝ կը հարցնէին իրեն ու
 15 կ'ըսէին, Տէր, Երպէյի թագաւորութիւնը այս ժա-
 16 մանակի՞ն մէջ նորէն պիտի հաստատես: Եւ ըսաւ
 17 անոնց, Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները

*Կա՛, հաց կերած

գիտնալը, զոր Հայրը իր եշխանութեանը մէջ դրաւ.
 8 Բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեռ վրայ եկած ատենը զօրու-
 9 թիւն պիտի առնէք, ու ինծի համար վկաներ պիտի
 10 ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և լոյսը Հրէաստանի ու Սա-
 11 մարայի մէջ ու մինչև երկրի ծայրերը: Եւ երբ այս
 12 բաները ըսաւ, մինչ անոնք կը նայէին, համբարձաւ,
 13 10 և ամբ մը զանիկա անոնց աչքէն առաւ: Ու քանի
 14 որ աչքերնին տնկած դէպի երկինք կը նայէին անոր
 15 երթալուն վրայ, ահա երկու մարդ իրենց քով կայ-
 16 նեցան ճերմակ հանգերձներով. որոնք նսեւ ըսին,
 17 Ով Գալիլէացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպի եր-
 18 կինք կը նայիք. այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք համ-
 19 բարձաւ, այսպէս պիտի գոյ՝ ինչպէս տեսաք անոր
 20 երկինք երթալը: Այն ատեն Երուսաղէմ՝ դարձան
 21 Ձիթենեաց ըսուած լեռնէն, որ շարթթ օրուան ճամ-
 22 ըսւ չտի մօտ է Երուսաղէմի: Ու երբ քաղաք մտան,
 23 ելան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս և Յա-
 24 կոբոս, Յովհաննէս և Անդրէաս, Փիլիպպոս և Թով-
 25 մաս, Բարթողոմէոս և Մատթէոս, Յակոբոս Ալփե-
 26 ստան ու Սիմոն Նախանձայոյզ և Յուզա *Յակոբ-
 27 եան: Ասոնք ամէնը միաբանութեամբ միշտ աղօթք
 28 ու աղաչանք կ'ընէին կիներուն հետ, և Յիսուսի մօրը
 29 Մարիամի ու անոր եղբայրներուն հետ մէկտեղ:
 30 Եւ այն օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն մէջ,
 31 (*ք հարիւր քսան հոգիի չտի ժողովուած բազմու-
 32 թիւն կար,) ու ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, պէտք
 33 էր որ կատարուէր այս գրուածը, զոր առաջուընէ Հո-
 34 գին Սուրբ Գուրթի բերնով ըսաւ Յուզայի համար,

*Այնքան, Յակոբոսի եղբայրը, ըր ընդհանրէր իւրձեայ:

17 որ Յիսուսը բռնադնեբուն առաջնորդ եղաւ. Վասն զի
անկեալ մեզի հետ էր մեր համբանքին մէջ, և այս
18 պաշտօնէն ալ բաժին ունէր: Ասիկա անիրաւութեան
վարձքով ազարակ մը ստացաւ, ու գլխովոր էյնա-
րով մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, և իր ամէն փորտոկը
19 դուրս թափեցաւ: Ու այս բանը Երուսաղէմ՝ բնակող-
ներուն ամէնուն յայտնի եղաւ, մինչեւ իրենց լեզ-
ուովը այն ազարակին անունը Ակեղդամա գրուեցաւ,
20 այսինքն Արեան ազարակ: Վասն զի Սաղմունքու
գեղքին մէջ գրուած է թէ Անոր բնակարանը աւե-
րակ ըլլայ, ու անոր մէջ բնակող մը չըլլայ, և անոր
21 պաշտօնը ուրիշը տանէ: Ուրեմն պէտք է որ այս մար-
դոցմէն որոնք մեզի հետ եղան այն բոլոր տաներ,
22 երբ Տէր Յիսուս մեր մէջ մտաւ ու ելաւ, Յովհան-
նէսի մկրտութենէն սկսած՝ մինչեւ այն օրը որ մեզմէ
համբարձաւ, ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ
23 անոր յարութեանը: Եւ երկու հոգի կայնեցուցին,
Յովնէփը որ Բարսարա կը կոչուէր, որ Յուստոս ալ
24 մականուանեցաւ, ու Մատթիոն: Եւ ազօթք ընե-
րով՝ ըսին, Գու՛ն, ալ Տէր, որ ամէնուն սիրար գիտես,
այս երկուքէն մէկը, զոր ընտրեցիր, զի յայտնէ:
25 Որպէս զի այս պաշտօնին և առաքելութեանը վիճակը
26 տանէ, սրմէ Յուգա ինկաւ իր տեղը երթալու: Եւ
անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մատթ-
թիոյի ելաւ, և անկեալ տասնութի առաքելաներուն
հետ սեպուեցաւ:

ԳԼ. Բ

1 Եւ երբ Պենտեկոստէի օրը հասաւ, ամէնն ալ միա-
2 րան մէկտեղ էին: Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն

մը եղաւ սաստիկաւնչ հովի մը ջանքին պէս, և բոլոր
3 տունը լեցուց՝ ուր նստեր էին: Եւ բաժնուած լեզու-
ներ երեւցան իրենց որպէս թէ կրակէ, ու ամէն մե-
4 կուն վրայ նստաւ: Եւ ամէնն ալ Հոգւով Սրբով
լեցուեցան, ու սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ,
5 ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար: Ու Երուսա-
ղէմի մէջ բնակած Հրեաներ կային, աստուածավարս
մարդիկ երկինքի տակ եղած բոլոր ազգերէն թու-
6 լաւա՞ք, Ու երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութեանը մէկ-
7 նոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը խօսէին: Ամէնն
ալ կը սրանչամային ու կը զարմանային և իրարու
կ'ըսէին, Չէ՞ որ ասչա ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին,
8 Գալիլեացի են. Եւ ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն
9 մէկ լեզուովը՝ որուն մէջ ծնած ենք. Պարթեւներ և
Մարեր ու Եղամացիներ, և անոնք որ կը բնակին Մի-
ջագետի մէջ, և Հրեաստանի ու Կապադովկիայի
10 մէջ, Պոնտոսի ու Ասիոյի մէջ, Փոնտփոյի և Պամ-
փիլիսիոյի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, և Կիւրենէի մօտ
Լիւբեացոց կողմերուն մէջ, նաև Հուովմոյեցի պան-
11 դուխաներ, թէ՛ Հրեաներ և թէ՛ նորահաւտաներ,
Կիւտացիներ և Արարացիներ, կը լսենք անոնցմէ որ
մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բա-
12 ները: Կը սրանչամային ամէնն ալ ու տարակուսած
13 իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ պակի ըլլայ այս: Ոմանք ալ
ծաղը ընէրով՝ կ'ըսէին թէ Անոնք նոր գինիով լե-
ցուեր են:

14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնութիկին հետ մէկտեղ,
ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց, Ով Հրեայ մար-
դիկ և դուք ամէնդ որ Երուսաղէմ՝ կը բնակիք, այս

15 Դեղի յայտնի ըլլայ, ու ուկանջ դրէք իմ խօսքերուս
 16 Քանզի ոչ թէ ասոնք գինովցած են, ինչպէս դուք
 17 կը կարծէք, վասն զի քեռ օրուան երարդ ժամն է
 18 Հարա տաիկա այն է որ Յովէլ մարգարէին ձեռքով
 19 ըսուեցաւ. Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը, կ'ըսէ
 20 Աստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմին վրայ պիտի
 21 թափեմ, ու ձեր աղաքը և ձեր աղջիկները պիտի
 22 մարգարէանան, ու ձեր երեսասարգները տեսիլքներ
 23 պիտի տեսնեն, և ձեր ծերերը երազներ պիտի տես-
 24 նեն. Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախին-
 25 ներուս վրայ ալ այն օրերը իմ Հոգիէս պիտի թա-
 26 փեմ, և պիտի մարգարէանան. Ու վերը երկինքը
 27 հրաշքներ պիտի ցուցնեմ, ու վարը երկիրը՝ նշան-
 28 ներ, արիւն ու կրակ և ծախի մաւախուղ. Արեւը
 29 խաւարի պիտի դառնայ, և լուսինը՝ արիւնի, դեռ
 30 Տերոջը մեծ ու երեւելի օրը չեկած: Եւ պիտի ըլլայ
 31 որ ամէն ով որ Տերոջը անունը կ'անչէ՝ պիտի փր-
 32 կուի: Ով Խորայլացի մարդիկ, լսեցէք այս խօս-
 33 քերը. Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծո՛վ ձեզի ցուց-
 34 ւած մարդ մը զօրութիւններով ու հրաշքներով և
 35 նշաններով, զորոնք Աստուած անոր ձեռքով ըրաւ
 36 ինչպէս ինչպէս դուք ալ զիտէք, Անիկա Աստու-
 37 ծոյ որչա՛ծ խորհրդով և կանխագիտութիւնովը
 38 մասնուած ըլլալով՝ առիք և *անօրէններու ձեռքով
 39 փոյտի վրայ դամեղով սպաննեցիք: Չոր Աստուած
 40 յարուց՝ մահուան ցաւերը քակելով, քանզի հնար
 41 չէր որ ինք անկէ բռնուի: Վասն զի Գաւիթ անոր
 42 համար կ'ըսէ, Ամէն տտեն Տէրը կը տեսնէի իմ աւ-

*Կա՛մ, անօրէն

43 ջեւս, քանզի իմ աջ կողմն է, որպէս զի չասանիմ.
 44 Անոր համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ լեզուս
 45 ցնծաց. նաև իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգր-
 46 տանայ. Վասն զի իմ անձս *գերեզմանին մէջ պիտի
 47 չթողուս, ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն
 48 տեսնել պիտի չստաս: Կենաց ճամբաները ինձի ճանչ-
 49 ցուցիւր. քու երեսիդ ուրախութիւնովը զիս պիտի
 50 լեցնես: Մարդիկ եղբայրներ, արժան է համարձակ
 51 զրուցել ձեզի Գաւիթ նահապետին համար, թէ մե-
 52 ռու ու թաղուեցաւ, և անոր գերեզմանը մինչև
 53 այսօր մեր մէջ է: Արդ որովհետեւ անիկա մարգարէ
 54 էր, և զիտէր թէ Աստուած հաստատ երդում ըրաւ
 55 իրեն, թէ իր երկամունքներուն պտուղէն մարմին
 56 կողմանէ՛ Քրիստոսը պիտի յարուցանէ որ իր աթոռը
 57 յարութեանը համար, թէ անոր անձը գերեզմանը
 58 չթողուեցաւ, և անոր մարմինը ապականութիւն
 59 չտեսաւ: Այս Յիսուսը Աստուած յարուց, որու մեկը
 60 ամէնս ալ վկայ ենք: Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով
 61 բարձրանալով, ու Հօգեզն Սրբոյ խոտմունքը Հօր-
 62 մէն առնելով՝ ասորածեց տաիկա, զոր դուք հիմա կը
 63 տեսնէք և կը լսէք: Վասն զի Գաւիթ երկինք չելաւ,
 64 բայց ինք կ'ըսէ, Տէրը իմ Տերոջս ըսաւ, Նստէ իմ
 65 աջ կողմն, Մինչև քու թշնամիներդ սոսքերուդ
 66 պատուանդան դնեմ: Ուստի բոլոր Խորայլի տունը
 67 ճշմարտապէս թող զիանայ, որ Աստուած զանիկա
 68 Տէր ալ ըրաւ. Օձեալ ալ, այն Յիսուսը զոր դուք
 69 խաչեցիք:

*Կա՛մ, գժոխքին

37 Ու զայս երբ լսեցին, երէնց սիրտերուն մէջ զզջա-
 ցին, և ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն,
 38 Մարդիկ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք: Եւ Պետրոս ըսաւ
 անոնց, Ազաշխարհեցէք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող
 մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեղքերու թու-
 39 զումթեան համար, և Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը պիտի
 ընդունիք: Այսան զի խոստմունքը ձեզի է ու ձեր սր-
 40 զիներուն, և ամէն հեռու եղողներուն՝ զորոնք մեր
 Տէր Աստուածը պիտի կանչէ: Եւ ուրիշ շատ խոս-
 41 քերով վկայութիւն կու տար, ու կը յորդորէր զ-
 նոսքէ և կ'ըսէր, Այս խոստորած ազգէն ինքզինքնիդ
 42 ազատեցէք: Եւ անոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր
 խօսքերը, մկրտուեցան. ու այն օրը երեք հազար հո-
 43 գիւ չափ աւելցան: Եւ միշտ առաքեալներուն վար-
 դապետութեանը ետեւէ էին, ու միտքանութեանը
 44 և հոգ կարելուն ու աղօթքներուն:
 45 Եւ ամէն մտրդու վրայ վախ ինկաւ. և առաքեալ-
 ներուն ձեռքով շատ հրաշքներ ու նշաններ կը գոր-
 46 ծուէին: Ու բոլոր հաւատացեալները մէկտեղ էին,
 47 և ամէն բաներնին հասարակաց էր: Ու ստացուածք-
 նին և ունեցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնց
 48 գէշ կը բաժնէին ամէնուն, որու որ բան մը պէտք
 49 քար: Եւ ամէն օր միտքանութեամբ տաճարը եր-
 50 թալու ետեւէ էին, և սուննիքնին հոգ կը կարէին,
 51 ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախութեամբ և միտ-
 52 քով մտութեամբ սրտի: ԶԱստուած կ'օրհնէին, ու բո-
 53 լոր ժողովուրդին առջև շնորհք կը գտնէին. և Տէրը
 54 օրէ օր փրկուածները կ'աւելցնէր եկեղեցիին:

1 Արդ Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու ա-
 2 զօթքին առեւը մէկտեղ տաճարը կ'ելլէին: Եւ իր
 մօրը սրովայնէն կող շնո՞ մտրդ մը կը բերուէր, զոր
 3 ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով
 կը դնէին, որպէս զի տաճարը մօնողներէն սղորմու-
 4 թիւն խնդրէ: Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհան-
 5 նէսը որ տաճարը մօնելու վրայ էին, կ'աղաչէր որ
 6 ողորմութիւն առնէ: Իսկ Պետրոս Յովհաննէսի հետ
 7 մէկտեղ անոր նայեցաւ ու ըսաւ, Մեզի նայէ. Ան
 8 ալ դէպ ի անոնք դարձաւ ու կը յուսար անոնցմէ
 9 բան մը առնել, Եւ Պետրոս ըսաւ, Արժաթ ու ոսկի
 10 չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն քեզի կու տամ:
 11 Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը ելիր ու
 12 քայլէ: Եւ անոր աջ ձեռքէն բունեց վերցուց զճիւ-
 13 ու իսկոյն անոր սոքին թաթերը ու կոճերը զօրո-
 14 ցան: Եւ վեր ցաթ կելով կայնեցաւ ու կը քայլէր, և
 15 անոնց հետ տաճարը մտաւ, քայլելով ու ցաթ կելով
 16 և զԱստուած օրհնելով: Ու բոլոր ժողովուրդը տե-
 17 սաւ զանիկա որ կը քայլէր ու կ'օրհնէր զԱստուած.
 18 Եւ կը ծանշնային թէ անիկա էր, որ ողորմութեան
 19 համար տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը
 20 նստէր. և զորմանքով ու սպառութեամբ լեցուեցան
 21 անոր եղած բանին համար:

*ՈՒՆՈՒ, այն բժշկուած կաղը

վաղեցին անոնց քով այն սրահը որ Սողոմոնին
 12 կը բուռէր: Զայս տեսնելով Պետրոս՝ պատասխան
 տուաւ ժողովուրդին, Ով Խորայեացի մարդիկ, ին-
 չո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ աչ-
 քերնիդ անկած մեզի կը նայիք, որպէս թէ մենք մեր
 զօրութիւնովը կամ բարեպաշտութիւնովը ասոր քա-
 13 լել տուած ըլլանք: Արբա՛համի ու Իսահակի և Յա-
 կոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փա-
 ռասուրեց իր Որդին, Յիսուսը զոր դուք մասնեցիք,
 և սերացաք Պիղատոսի առջև՝ երբ ինք վճուեց որ
 14 արձակէ: Բայց դուք այն Սուրբը և Արդարը սերա-
 ցաք, ու խնդրեցիք որ մարդատապան մարդ մը ձեզի
 15 շնորհուի: Եւ կենաց Առաջնորդը սպաննեցիք, զոր
 Աստուած մեռելներէն յարուց, որու մենք վկայ
 16 ենք. Եւ անոր անուանը հաւատարմով՝ անոր անունը
 հաստատեց ասիկա, զոր դուք կը տեսնէք ու դի-
 տէք. և այն հաւատքը որ անով է՝ այս առող-
 17 ջութիւնը ատոր տուաւ ձեր ամէնուն առջև: Եւ
 հիմա, եղբայրներ, զիտեմ՝ որ չզիտնալով ըրիք,
 18 ինչպէս ձեր իշխաններն ալ: Բայց Աստուած ինչ որ
 առաջուընէ իր բոլոր մարգարէներուն բերնով յայտ-
 19 ներ էր Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով, այսպէս
 կատարեց: Ուստի ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք,
 20 որպէս զի մեզ քերնիդ ջնջուի: Որպէս զի պիտանաց
 ժամանակները դան Տէրջը երևեն, և առաջուընէ
 21 †ձեզի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը զրկէ: Զոր
 պէտք է որ երկինք ընդունի մինչեւ այն տեսները՝

*Կա՛, ծառան
 †Ո՛հ, ձեզի համար սահմանուած

որ ամէն բաները կարգադրուին, որոնց համար Աստ-
 ուած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բեր-
 22 նով խօսած է: *Մովսէս քը հայրերուն ըսաւ թէ-
 Զեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս
 մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր մտիկ ըրէք՝
 23 ամէն ինչ որ ձեզի խօսի: Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն
 սվ որ այն մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէ-
 24 ջէն պիտի կորսուի: Ու բոլոր մարգարէները որոնք
 Սամուէլէ ի վեր խօսեցան, այս օրերուն համար ալ
 25 իմացուցին: Գուք էք մարգարէներուն որդիները և
 այն սւխտին, զոր Աստուած մեր հայրերուն հետ
 ըրաւ, ու ըսաւ Արբա՛համի, Եւ քու սերունդովդ
 26 պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը: Աստուած իր
 †Որդին յարուցանելով՝ առաջ ձեզի զրկեց զանկա՛
 որպէս զի ձեզ օրհնէ, ամէն մեկդ ձեր չարութիւն-
 ներէն դարձնելով:

ԳԼ. Դ

1 **Ու** երբ անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանա-
 ները ու տաճարին իշխանը և սոսոկեցիցիները անոնց
 2 վրայ հասան, Գժուարելով որ անոնք ժողովուրդին
 կը սորվեցնէին, և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յա-
 3 ռութիւն առնելը կը քարոզէին: Ու ձեռք զարկին
 անոնց և բանա դրին զանոնք՝ մինչեւ հետեւեալ օրը,
 4 վստն զի ալ իրիկուն էր: Բայց այն խօսքը լսողներէն
 շատերը հաւատացին, ու մարդոց թիւը հինգ հա-
 զարի չափ եղաւ:

*Ո՛հ, Գանդի Մովսէս
 †Ո՛հ, Որդին Յիսուսը

5 Աւ եղաւ որ հետեւեալ օրը մէկտեղ ժողովուրդեցան
անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիրները Երուսա-
6 ղէմի մէջ, Նաև Աննա քահանայապետը ու Կա-
թրիափա և Յովհաննէս ու Աղեքսանդրոս և այն ամէնը
7 որ քահանայապետի ցեղէ էին. Եւ զանոնք մէջտեղը
կայնեցուցած՝ կը հարցնէին, Ի՞նչ զօրութիւնով
8 կամ Ընչ անուևով բրիք դուք այս բանը: Այն
ատեն Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ ա-
9 նոնց, Ով ժողովուրդին իշխանները և Խորայելի ծե-
րերը, Եթէ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած բա-
րիքին համար կը քննուինք, Թէ Ընչ միջոցով ա-
10 նիկա բժշկուեցաւ, Յայտնի ըլլայ ձեզի ամուտեզ ու
բոլոր Խորայելի ժողովուրդին, որ Նազովբեցի Յիսուս
Քրիստոսի անուևովը, զոր դուք խաչեցիք, և զոր
Աստուած մեռելներէն յարուց, ահա անով ստիկա
11 ձեր առջև բժշկուած կեցեր է: Անիկա է այն քարը
ձեզմէ շինողներէդ անարդուած, որ անկիւնի դուրս
12 եղաւ. Եւ սերիշ մէկով փրկութիւն չկայ. վասն զի
անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ մար-
13 դոց մէջ տրուած, որով կարող ըլլանք փրկուիլ: Իսկ
անոնք Պետրոսի ու Յովհաննէսի համարձակութեանը
նայելով, և հասկնալով որ տգէտ ու առանց ուս-
ման մարդիկ են, կը զարմանային. և իմացան որ ա-
14 նոնք Յիսուսի հետ էին. Աւ այն բժշկուած մարդը
տեսնելով որ անոնց հետ կայներ էր, չէին կրնար
15 աւանց դէմ բան մը խօսիլ: Եւ հրամայելով անոնց
որ առեանէն դուրս ելլեն, իրարու հետ խորհուրդ
16 ըրին, Եւ ըսին, Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. վասն զի
Երուսաղէմի բոլոր ընակիչներուն յայտնի է Թէ ա-
սոնց ձեռքով երեւելի հրաշք մը եղաւ, ու մենք

17 չենք կրնար ուրանալ: Միայն Թէ ժողովուրդին մէջ
ա՛լ աւելի չտարածուելու համար՝ սաստիկ սպառ-
նայիք ընենք անոնց, որ այն անուևով մէյմին ալ
18 ըլլայ որ մարդու բան խօսին: Եւ զանոնք կանչելով
պատուիրեցին անոնց որ ամենեւին չխօսին և չսոր-
19 վեցնեն Յիսուսի անուևովը: Բայց Պետրոս ու Յովհան-
նէս պատասխան տալին անոնց ու ըսին, Եթէ Աս-
տուծոյ առջև ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի
20 մտիկ ընենք, դուք դատեցեք: Վասն զի մենք զայն
21 որ տեսանք ու լսեցինք՝ չենք կրնար չխօսիլ: Իսկ ա-
նոնք նորէն պատնայիք ընելէն ետև արձակեցին զա-
նոնք, բան մը չգտնելով Թէ Ընչպէս պատժեն զա-
նոնք, ժողովուրդին համար, քանզի ամէն ալ զԱստ-
22 ուած կը փառաւորէին եղած բանին համար: Վասն
զի այն մարդը քառասուն տարեկանէ աւելի էր,
որուն վրայ այս բժշկութեան հրաշքը եղաւ:
23 Եւ ա՛յլ արձակուելով իրենցներուն քով եկան,
ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները և ծերերը
24 իրենց ըսին: Անոնք ալ երբ լսեցին, միարանութեամբ
ձայներնին Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով, Ով Տէր,
դուն ես այն Աստուծոյ, որ երկինքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները ստեղծեցիր,
25 Որ քու ծառայիդ Գառիթի բերնով խօսեցար, Ինչո՞ւ
հեթանոսները խափութիւն ըրին, ու ժողովուրդները
26 պարտազ բաներ մտածեցին. Երկրի թագաւորները
պատրաստ կայնեցան, և իշխանները մէկտեղ ժող-
27 վուրեցան Տէրոջը դէմ և անոր Օձեալին դէմ: Քանզի
արդարեւ [այս քաղաքին մէջ] ժողովուրդեցան քու
սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի վրայ, զոր դուն օձեցիր, Հե-
րովդէս և Պննացի Պիղատոս, ազգերուն հետ, ու

- 28 Իսրայելի ժողովուրդներուն հետ, Ընել՝ ինչ որ քու ձեռքդ և խորհուրդդ սահմանեց առաջուրնե՛ որ
- 29 Ըլլայ: Եւ հիմա, այլ Տէր, նայէ անոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհէ քու ծառաներուդ, որպէս զի բոլոր համարձակութիւնով քու խօսքդ խօսինք, Քու ձեռքդ երկնցներով բժշկելու, և քու սուրբ Որբւոյդ Յիսուսի անունովը նշաններ ու հրաշքները ըլլալու: Աւ երբ անոնք աղօթք ըրին, շարժեցաւ այն տեղը՝ ուր ժողովուած էին, և ամէնը Հոգւով Սրբով լեցուեցան, ու Աստուծոյ խօսքը համարձակ կը խօսէին:
- 32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ունէին: և անոնցմէ մէկը չէր բտր իր ստացուածքներէն մէկուն համար՝ թէ իրն է, հասարկրենց ամէն բաները հասարակաց կը սեպէին: Եւ մեծ զօրութիւնով առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսի յարութեանը, և անոնց ամէնուն վրայ մեծ շնորհք կար: Աւ անոնց մէջ կարօտութիւն քաշող մը չկար, վասն զի անոնք որ ազարակներու կամ տուներու տէր էին, կը ծախէին և ծախուածներուն զինները կը բերէին, Աւ առաքեալներուն սօքը կը զնէին: և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը նայելով
- 36 կը բաժնուէր: Եւ Յովուսէս, որ առաքեալներէն Բառնաբաս մտկանուանեցաւ, (որ կը թարգմանուի Միլթարութեան որդի,) Ղեւսացի, ծնունդով Կիպրացի, Ազարակ մը ունենալով, ծախեց ու ստակը բերաւ՝ առաքեալներուն սօքը դրաւ:

ԳԼ. Ե

- 1 Բայց մարդ մը Անանիա անունով՝ իր կնոջ Սափի-
- 2 ըլլի հետ մէկտեղ ստացուածք մը ծախեց: Եւ անոր զինէն խօրեց, մինչ կինն այլ գիտէր, ու մէկ բաժինը
- 3 բերաւ առաքեալներուն սօքը դրաւ: Եւ Պետրոս ըսաւ, Անանիա, ինչո՞ւ Սատանայ քու սիրտդ լեցուց, որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուս խօսիս, ու ազարակին
- 4 զինէն խօրես: Զէ՞ որ քուկդ էր այն՝ քանի որ կեցիր էր, ու ծախուած այլ քու իշխանութեանդ տակ էր: Ի՞նչ է որ քու սրտդ մէջ այս բանը գրիր: ոչ թէ
- 5 մարդոց սուս խօսեցար, հասցաւ Աստուծոյ: Եւ Անանիա այս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ ու հոգի տուաւ: և մեծ վախ ինկաւ ամէնուն վրայ որոնք զայս լսեցին:
- 6 Աւ երիտասարդները ելան ու պատնեցին դանիկա, և
- 7 դուրս հանելով թաղեցին: Աւ երբ երեք ժամու չափ վրան անցաւ, անոր կինը չգիտնալով ինչ որ եղեր
- 8 էր, ներս մտաւ: Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Ընէ ինձի, ազարակը ա՞յնչափ քու՞ ծախեցիք: ան այլ ըսաւ,
- 9 Այո, այնչափ: Աւ Պետրոս ըսաւ անոր, Այդ ի՞նչ է որ դուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու: ահա քու այրդ թաղողներուն սօքերը դրանք քով են, քեզ այլ դուրս պիտի հանեն: Եւ իսկոյն անոր ստեղծուն քով ինկաւ ու հոգի տուաւ: և երիտասարդները ներս մտնելով՝ զանիկա մեռած գտան, ու հան-
- 11 նեցին իր երկանը քով թաղեցին, Եւ մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամէնուն վրայ որոնք այս բաները լսեցին:
- 12 Եւ առաքեալներուն ձեռքով շատ նշաններ ու

13 Տրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ . և ամէնը
 միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին: Եւ
 14 ուրիշներէն մէ'կը չէր համարձակեր անոնց յարել,
 հապա ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք: Եւ Տերոջը
 հաւատացողները ա'լ աւելի կը շատնային, բազմա-
 15 թիւն այրերու ու կիներու. Այնպէս որ հիւանդները
 հրապարակները կը հանէին, և պատգարակներով ու
 մահիճներով կը դնէին, որպէս զի Պետրոսի անցնե-
 16 լու ատենը՝ դոնէ անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ
 հասնի: Ու շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը
 Երուսաղէմ՝ կը ժողովուէր, հիւանդներ և պեղծ սղի-
 ներէ նեղութիւն կողմեր բերելով, որոնք ամէնն
 ալ կը բժշկուէին:
 17 Ուրք ելաւ քահանայապետը և բոլոր իրեն հետ
 եղողները որոնք սագաւկեցուց աղանդէն էին, նա-
 18 խանձով լեցուած, Ու առաքեալներուն ձեռք զար-
 19 կին և հասարակաց բանտը դրին զանոնք: Բայց Տե-
 րոջը հրեշտակը գիշերով բանտին գռները բացու-
 20 ու դուրս հանելով զանոնք՝ բաւ, Գայեք և տա-
 ճարին մէջ կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք այս
 21 կենաց բոլոր խօսքերը, Ու երբ զայս լսեցին, տաճարը
 մտան առատուանց և կը սորվեցնէին. իսկ քահանա-
 յապետը եկաւ ու իրեն հետ եղողները, ու մէկտեղ
 կանչեցին ժողովքը ու Խորայէլի որդիներուն բոլոր
 22 ձեռք բերեն: Ու երբ սպասաւորները գտցին, զանոնք
 բանտին մէջ չգտնելով՝ էտ դարձան, պատմեցին,
 23 Եւ ըսին թէ Բանտը ամեն գրեւշտութիւնով գոցուած
 գտանք, ու պահապանները գռներուն առջև կայ-
 24 նած, բայց բանտով՝ ներքը մարդ չգտանք: Ու երբ

25 Գլխահան և տաճարին իշխանը ու քահանայա-
 պետները լսեցին այս խօսքերը, կը զարմանային անոնց
 26 համար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այն: Եւ մէկը եկաւ
 պատմեց անոնց թէ Ահա այն մարդիկը զորոնք
 բանտը դրէք, տաճարը կայնեք են և ժողովուրդին
 27 կը սորվեցնեն: Այն ատեն իշխանը սպասաւորնե-
 րովը մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ առանց բռնու-
 թեան, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային, որ չքոր-
 28 ցին. և քահանայապետը անոնց հարցուց՝ Ըսելով,
 29 Զէ՞ որ ստասիկ պատուիրեցինք ձեզի որ այս ա-
 նունով չարվեցնէք. և ահա Երուսաղէմը ձեր ուս-
 մունքովը լեցուցիք, և այն մարդուն արիւնը կ'ու-
 ղէք մեր վրայ բերել:
 30 Պատասխան տուաւ Պետրոս և շէշ առաքեալ-
 ները ու ըսին, Առաւել Աստուծոյ հնազանդիլ պէտք
 է քան թէ մարդոց: Մեր հայրերուն Աստուածը Յի-
 սուսը յարուց, զոր դուք փայտէն կախելով սպան-
 31 նեցիք: Զանիկա Աստուած իր աջ ձեռքով Առաջ-
 նորդ ու Փրկիչ ըլլալու բարձրացուց, Խորայէլի ա-
 32 պաշխարութիւն և մեղքերու թողութիւն տալու: Եւ
 մենք այս բաներուն համար անոր վկաներ ենք, ու
 Սուրբ Հոգին ալ՝ զոր Աստուած իրեն հնազանդ եղող-
 33 ներուն տուաւ: Եւ անոնք զայս լսելով խիստ կատ-
 ղեցան, ու կը խորհէին որ զանոնք մեռցնեն:
 34 Եւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը ուրբի վրայ ելաւ,
 որուն անունը Գամաղիէլ էր, որինաց վարդապետ
 մը, բոլոր ժողովուրդին առջև պատուաւոր մէկը,
 35 հանեն. Եւ բաւ անոնց, Ոյ Խորայեալոյ մարդիկ,

դուք ձեզի զգուշացեք այս մտորոց համար թէ ի՞նչ
 36 պիտի ընէք: Բանիկ այս օրէն սուսը Թեգաս ելաւ,
 իրեն համար ըսելով թէ երէւել մէկն է, ու թուով
 շորս հարեւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան. ինք
 սպաննուեցաւ և այն ամէնը որ իրեն հնազանդեք
 37 էին, ցրուեցան ու ոչինչ եղան: Անոր ետեւէն Յուդա
 Գալիլեացի ելաւ աշխարհադիր եղած օրերը, և շատ
 ժողովուրդ իր կողմը ձգեց. ինք ալ կորսուեցաւ, և
 այն ամէնը որոնք իրեն հնազանդեք էին, ջիրուցան
 38 եղան: Եւ հիմա ձեզի կ'ըսեմ, Այդ մտորոցմէ մեկդի
 կեցէք ու թող տուէք զանոնք, վասն զի եթէ այդ
 խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քակ-
 39 ուի: Ապա եթէ Աստուծոյ է՝ չէք կրնար ատիկա
 քակել. չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ
 40 գտնուիք: Եւ անոնք հաւանութիւն տուին անոր. ու
 սուսը քայնեք կանչելով ձեծեցին, և պատուիրելով
 որ Քոյն՝ ու Յիսուսի անունով չխօսին, արձակեցին
 41 զանոնք: Անոնք ալ ժողովքին սուջեւէն դացին, ու-
 ըրախանալով որ Տեր՝ և անուանը համար արժանի
 42 եղան անարգուելու: Եւ ամէն օր տաճարը ու տու-
 ներուն մէջ չէին դադարեր արվեցնելէ ու Յիսուս
 Գրիստոսը քարոզելէ:

ԳԼ. 9

1 Եւ այն օրերը երբ աշակերաները շատցան, *Նիլե-
 նացիաց կողմէն տրտունջ մը եղաւ Երասայեցոց
 դէմ, վասն զի իրենց որբւարիները ամէն օրուան

*Ուրեմն. Ներկանախօս չըրեց

աղբոս-իւն մատակարարուելուն մէջ անտես կ'ըլ-
 2 լային: Եւ տասուերկուքը կանչեցին աշակերանե-
 րուն բազմութիւնը ու ըսին, Մեզի չվայլեր Աստու-
 3 ծոյ խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւն
 ընել: Ուստի, եղբայրներ, ձեզմէ եօթը հոգի ընարե-
 4 գէք՝ Բարթիմէոս, Հոգևով Արքով և իմաստու-
 5 թիւնով լեցուն, որպէս զի զանոնք այս գործին վրայ
 6 զնենք, և մենք աղօթքի ու Աստուծոյ խօսքին պաշ-
 7 տօնին պարագինք: Եւ այս խօսքը բոլոր բազմու-
 8 թեան սուջեւ հաճոյ երեւցաւ. ու ընարեցին Սա-
 9 փանոսը, հաւատքով ու Հոգևով Արքով լեցուն
 10 մտոր մը, ու Փիլիպպոսը, և Պրոքորոսը, ու Նիկի-
 11 նոլոսը, և Տիմոթէոսը, ու Պարմենան և Նիկողայոս
 12 նորահասաւ Անտիոքացին: Անոնք սուսը քայնեցին
 13 և անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեւ-
 14 քերին անոնց վրայ դրին: Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'ա-
 15 ճէր, ու աշակերաններուն թիւը խիստ կը շատնար
 16 Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ բազմու-
 17 թիւն հաւատքին կը հնազանդէին:
 18 Եւ Ստեփանոս, որ *Հաւատքով ու զօրութիւնով
 19 լցուած Բարթ մը էր, մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ը-
 20 նէր ժողովուրդին մէջ: Բայց ոմանք այն ժողովու-
 21 րանէն, որ Ալեքսանդրացի և Կիւրենացացի ու Աղեք-
 22 սանդրացացի Էրազմոս կ'ըսուէր, և Գնոն որ Կիլի-
 23 կիայէ ու Ասիայէ էին, ելան ու Ստեփանոսի հետ վի-
 24 ճարտնութիւն կ'ընէին: Եւ չէին կրնար դէմ դնել
 25 այս իմաստութեանը ու հոգիին, որով կը խօսէր:
 26 Այն ատեն հրապուրեցին քանի մը մարդիկ, որպէս զի

*Ուրեմն, շնորհքով

ըսեն թէ Մենք լսեցինք որ առիկա հայհոյական խօս-
 12 քեր կը խօսի Մովսէսի ու Աստուծոյ դէմ: Եւ գըրգ-
 ուեցին ժողովուրդը ու ծերերը և դպիրները, ու անոր
 վրայ հասնելով զինք բռնեցին ու առեանը տարին:
 13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Այս
 մտորը չդադարիր հայհոյական բաներ խօսելէ սուրբ
 14 տեղիս և օրէնքին դէմ: Քանզի լսեցինք սակէ որ
 կ'ըսէր թէ այս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս
 տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդած սո-
 15 վորութիւնները: Եւ առեանը նստողներուն ամէնը
 երբ անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի երեսի
 պէս տեսան:

ԳԼ Ե

1 Այն ատեն քահանայապետը ըսաւ, Իրաւցընէ սյգ
 2 բաները այդպէ՞ս են: Եւ անիկա ըսաւ, Մարդիկ եղ-
 3 բայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. Փառաց Աստուածը
 մեր հօրը Աբրահամի երեւեցաւ, քանի որ Միջագետի
 մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, և ըսաւ ա-
 3 նոր, Նյիր քու երկրէդ և քու ազգականներէդ, ու
 4 եկաւ այն երկիրը զոր ես քեզի պիտի ցոյցնեմ: Այն
 ատեն Քաղդէացոց երկրէն կլլելով Խառանի մէջ
 ընտկեցաւ. և անոր հօրը մեռնելէն ետե անկէ փո-
 խադրեց զանիկա այս երկիրը, ուր դուք հիմա կը
 5 ընտկիք: Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն
 չտուաւ, ոչ ալ ուրի քայլ մը լռել, բայց խոտա-
 ցաւ որ ասիկա իրեն տայ իբրև կալուածք, և իրմէ
 6 ետե իր սերունդին, երբ դեռ ինք որդի չունէր: Եւ
 Աստուած այրպէս խօսեցաւ, թէ անոր սերունդը

օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի
 ծառայեցնեն զանիկա և չարչարեն չորս հարիւր տա-
 7 ղի: Եւ այն ազգը, որու պիտի ծառայեն, ես պիտի
 դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետեւ պիտի կլ-
 8 ըն ու այս տեղ զիս պաշտեն: Եւ անոր թլփատու-
 թեան ուխտը սուաւ, ու ետքը Աբրահամ իսահակը
 ծնաւ, և թլփատեց զանիկա ու թիրորդ օրը. Իսա-
 հակ ալ Յակոբը ծնաւ, Յակոբ ալ՝ առաուերկու նա-
 9 հապետները: Եւ նահապետները Յովսէփի վրայ նա-
 խանձելով՝ Եգիպտոս արհաւիր ծախեցին. բայց
 10 Աստուած անոր հետ էր, Ու փրկեց զանիկա իր ամէն
 նեղութիւններէն, և անոր շնորհք ու իմաստութիւն
 սուաւ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջև. ան
 ալ զանիկա իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր
 11 ամնը վրայ: Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկ-
 12 րին վրայ սով մը եկաւ ու մեծ նեղութիւն, և մեր
 13 համին մեր հայրերը զրկեց: Եւ երկրորդ անգամին
 Յովսէփի իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինք. ու
 14 Յովսէփի ազգը Փարաւոնի յայտնի եղաւ: Եւ Յով-
 սէփ զրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը ու բոլոր
 15 ազգասահմը, եթանաասունը հինգ հարի: Եւ Յակոբ
 16 Եգիպտոս իջաւ, ու մեռաւ ինք ու մեր հայրերը: Եւ
 Աբրեգեմ՝ տարուելով՝ այն զերեզմանին մէջ գրուե-
 ցան, զոր Աբրահամ արծաթի գնով ծախու աւեր
 17 էր Սիբեգեմի հօրը Եմփօրի որդիներէն: Ու երբ մօտե-
 ցաւ խոտմունքին տօնինը, զոր Աստուած երգումով
 խոտացիր էր Աբրահամի, ժողովուրդը ոճեցաւ ու
 18 շատցաւ Եգիպտոսի մէջ, Մինչեւ ուրիշ թագաւոր

19 մը ելաւ, որ Յովսէփ չէր ճանչնար: Անիկա հնարք
 բանեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր հայ-
 րերը, մինչև անգամ անոնց աղաքը դուրս ձգել քա-
 20 լւէ, որպէս զի չապրին: Այն ժամանակ Մովսէս ալ
 ծնաւ, և Աստուծոյ առջև զեղեցիկ էր, որ իր հօրը
 21 սառնը մեծցաւ երեք ամիս: Ու երբ անիկա դուրս
 ձգուեցաւ, Փարաւոնի աղջիկը զանիկա վերցուց, և
 22 իրեն իրերս որդի մեծցուց: Ան Մովսէս Եգիպ-
 տացոց ըսլոր իմաստութիւնովը վարժուեցաւ, և
 23 զօրասոր էր իր խօսքերովը ու գործերովը: Ու երբ քա-
 ռաստէն տարեկան եղաւ, իր սիրարը ինկաւ իր եղ-
 24 ընել: Ու Իւրօչէլայէ՛բէ՛ք մէկը հարստահարուած
 տեանելով պաշտպանեց, և զրկուածին վրէժը առաւ՝
 25 այն Եգիպտացին սպաննելով: Կը կարծէր թէ իր եղ-
 26 րայրները պիտի իմանային որ Աստուած իր ձեռքով
 անոնց ազատութիւն պիտի տար, բայց անոնք չիմա-
 27 ցան: Ու հետեւեալ օրը անոնց դիմոց ելաւ երբ կը
 կուռէին, և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք՝
 28 ըսելով, Մարդիկ, դուք եղբայրներ էք, ինչ՞ու մեկ-
 29 զմեկ կը զրկէք: Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր, մեր-
 30 ժեց զանիկա ու ըսաւ, Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու
 31 ցով: Մովսէս ալ երբ տեսաւ, զարմացաւ այն տե-
 32 րիքին վրայ, ու երբ մտտեցաւ զննելու, Տէրոջը

32 ձայնը եկաւ անոր ու՛րբէ՛ր, Ես եմ քու հայրերուդ
 Աստուածը, Արրահամի Աստուածը, ու Իսահակի
 Աստուածը, և Յակոբի Աստուածը: Մովսէս ալ է-
 33 իւն գողցով չէր համարձակեր զննել, և Տէրը
 ըսաւ անոր, Ոտքերուդ կոշիկները հանէ, վրան զի
 34 այդ տեղը ուր դուն կայներ ես՝ սուրբ երկիր է: Յի-
 րուի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչա-
 35 րանքը տեսայ, ու ըսեցի անոնց հառաչանքը, և իջայ
 զանոնք ազատելու: և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս
 36 զրկեմ: Այն Մովսէսը զար ուրացան ու կ'ըսէին, Ո՞վ
 քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աստուած զանիկա
 իշխան և փրկիչ զրկեց այն հրեշտակին ձեռքով՝ որ
 37 մարեմիսին մէջ անոր երեւցաւ: Անիկա հասնց զա-
 38 նոնք, հրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկ-
 39 րին ու Կարմիր ծովուն մէջ, և անապատին մէջ
 40 քառասուն տարի: Այս Մովսէսն է որ ըսաւ Իսրայէլի
 41 որդիներուն, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն
 42 ինձի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ
 43 ըրէք: Ատիկա ան է որ անապատը ժողովքին մէջ էր՝
 44 Սինա լեռան վրայ իրեն թօտող հրեշտակին հետ ու
 45 մեր հայրերուն հետ, որ կենդանի պատգամներ առաւ
 46 մեզի ապու: Որու մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ
 47 ւուլալ, հապա մերժեցին և իրենց սիրտերով Եգիպ-
 48 տոս դարձան, Եւ ըլին Ահարոնի, Մեղի սաստուածներ
 49 շինէ, որպէս զի մեր առջեւէն երթան. քանզի այն
 50 Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չէնք
 51 գիտեր թէ ի՛նչ եղաւ անոր: Եւ այն օրերը որթ մը
 52 շինեցին, ու կուռքին զճ մատուցին, և իրենց ձեռ-
 53 քերուն գործերովը կը զուարճանային: Աստուած
 54 ալ երէ՛ գարձուց, ու թողուց զանոնք որ երկինքի

զօրքը պաշտեն. ինչպէս զբուսած է մարգարէներու
 զիրքին մէջ, Միթէ անապատին մէջ քառասուն տա-
 43 րի զԵհեր ու պատարագներ մատուցիք ինձի, այ՛ Խո-
 44 փա աստուծոյն աստղը, այն պատկերները զըրանք շի-
 45 նեցիք անոնց երկրպագութիւն ընելու. ես այ՛ ձեզ
 46 Բարեկրնէ անդին պիտի փոխադրեմ: Վկայութեան
 47 խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն հետ էր,
 48 ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը՝ հրաման ըրաւ որ տե-
 49 ասծ օրինակին պէս շինէ զանիկա. Չոր մեր հայրերն
 50 այլ յաջորդարար աններով՝ Յեսուի հետ բերին զա-
 51 նիկա այն ազգերուն կայուածքը, զըրանք Աստուած
 52 վանեց մեր հայրերուն առջեւէն մինչև Գաւիթի
 53 օրերը, Որ Աստուծոյ առջև շնորհք գտաւ, և ուղեց
 54 որ Յակոբի Աստուծոյն բնակարան մը գտնէ: Ու Սո-
 55 զման անոր տուն մը շինեց: Սակայն Բարձրեալը ձեռ-
 56 քով շինուած տաճարներու մէջ չընակիր, ինչպէս
 57 մարգարէն կ'ըսէ, Երկինք իմ աթոռս է, ու երկիր
 58 իմ սոբերուս պատուանդանն է. ո՞րպիտի տուն պիտի
 59 շինեք ինձի, կ'ըսէ Տէրը, կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ
 60 հանգստութեանս տեղը. Չէ՞ որ այս ամէնը իմ
 61 ձեռքս շիներ է: Ով խտապարանոցներ ու սրտով և
 62 սկանջով չթրփատուածներ, դուք ամէն ատեն Հոգ-
 63 ւոյն Սրբոյ հակառակ կը կենաք, ինչպէս ձեր հոյ-
 64 բերը՝ այնպէս այլ դուք: Մարգարէներէն ո՞րը չհայա-
 65 ծեցին ձեր հոյրերը, ու սպաննեցին զանոնք որ ա-
 66 ռաջուրնէ պատմեցին այն Արդարին դարուն հա-
 67 մար, որուն դուք հիմա մասնիչները և սպաննողները
 68 եղաք. Գուք որ օրէնքը առիք հրեշտակներուն մա-
 69 տակարարութիւնովը ու չպահեցիք:

54 Եւ անոնք այս բաները լսելով՝ սիրտերնուն մէջ կը
 կատգէին ու ակաւանդնին անոր վրայ կը կրճատէին:
 55 Բայց անկեա Հոգւով Սրբով լեցուած՝ երկինք նա-
 56 յեցաւ և տեսաւ Աստուծոյ փառքը, ու Յիսուան ալ
 որ Աստուծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ, Ահա
 կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդին մարդոյ՝
 56 Աստուծոյ աջ կողմը կայնած: Իսկ անոնք մեծաձայն
 57 աղաղակելով՝ ականջներին գոցեցին, և ամէնը մէ-
 58 կէն վաղեցին անոր վրայ. Ու քաղաքէն դուրս հա-
 59 նելով կը քարկոծէին զառի՛ւ. և վկաները իրենց հան-
 60 դերձները առ՛ կը դնէին երիտասարդի մը սոբերուն
 61 քով, որ Սօղոս կ'ըսուէր: Եւ կը քարկոծէին Սաե-
 62 փանսոր, որ աղօթք կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր Յիսուս,
 63 ընդունէ իմ հոգիս: Ու ծունկի վրայ գալով բարձ-
 64 րաձայն աղաղակեց, Տէր, այս մեղքը մի սեպեր ա-
 65 տոնց, և զայս ըսելով՝ ննջեց: Սօղոս ալ կամակից էր
 անոր սպաննուելուն:

1 Եւ այն օրը մեծ հալածում եղաւ Երուսաղէմի մէջ
 եղող եկեղեցիներն վրայ, և առաքեալներէն զատ ա-
 մէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու Սամարիայի
 2 երկիրներուն մէջ, Եւ աստուածավախ մարդիկ Սաե-
 3 փանսոր վերցուցին, ու անոր վրայ մեծ ողբ ըրին:
 4 Բայց Սօղոս եկեղեցիներն շատ փնտս կու տար, տու-
 5 ները կը մոռնէր, այրեր ու կիներ կը բաշէր՝ բանա
 զնէլ կու տար:
 6 Եւ այն ցիրուցան եղածները կը պարտէին ու խօսքը
 7 կը քարոզէին: Փիլիպոս ալ Սամարիայի մէկ քա-

6 զազը իջնելով՝ Գրիստոսը կը քարոզէր անոնց, եւ ժո-
 զովուրդները միարան Փիլիպպոսի բաժնեկրուն ու-
 շադրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով այն
 7 նշանները զորոնք կ'ընէր: Վասն զի շատ գիււհաւոր-
 ներէն պիղծ սգիները մեծածայն աղաղակելով կ'ել-
 8 լին: Եւ շատ անգամալոյճներ ու կողեր կը բժշը-
 9 կուէին: Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ այն քաղաքին
 մէջ: Բայց Սիմոն անուանով մարդ մը կար, որ առաջ-
 ուրնէ այն քաղաքին մէջ մոգութիւն կ'ընէր, ու Սա-
 մարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր, իրեն համար բեւելով
 10 թէ մեծ մէկն է: Որու ուշադրութիւն կու տային ա-
 մենն ալ, պղտիկէն մինչև մեծը, և կ'ընէին, Ասիկա
 11 Աստուծոյ մեծ [բաւառ] զօրութիւնն է: Շատ ժա-
 մանակէ ի վեր կախարգութիւններով զանոնք ապ-
 շեցնելուն համար իրեն ուշադրութիւն կու տային
 12 Բայց երբ Փիլիպպոսի հաւատացին, որ Աստուծոյ
 թագաւորութեանը ու Յիսուսի Գրիստոսի անուանը
 վրայով կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ՛ այրեր և
 13 թէ՛ կիներ: Եւ Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտու-
 ուելով՝ միշտ Փիլիպպոսի հետ էր. և տեսնելով այն
 նշանները ու մեծ զօրութիւնները որոնք կ'ըլլային կը
 14 զարմանար: Իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալ-
 ները երբ լսեցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը
 ընդունէր են, Պետրոսը ու Յովհաննէսը անոնց զրկե-
 15 ցին: Որոնք իջնելով՝ աղօթք բրին անոնց համար որ-
 16 պէս զի Սուրբ Հոգին առնեն. (Վասն զի գեւ անոնց
 մէկուէն վրայ իջած չէր, հապա միայն Տէր Յիսուսի
 17 անուանով մկրտուած էին.) Այն ատեն ձեռքերնին
 18 դրին անոնց վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին: Երբ
 տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալներուն անոնց վրայ ձեռք

զնելովը Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց ստակ մա-
 19 տուց ու բաւաւ, Ինծի ալ այս իշխանութիւնը տուէք,
 որպէս զի որս՝ վրայ ձեռք դնեմ՝ անկիա Սուրբ Հո-
 20 գին առնէ: Բայց Պետրոս բաւաւ անոր, Գու արծաթդ
 քեզի հետ թող կորսուի, վասն զի Աստուծոյ պար-
 21 գեւը կարծեցիր թէ ստակով կ'առնուի: Գունն այդ
 բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս, վասն զի քու
 22 սիրտդ Աստուծոյ առջև շիտակ չէ: Ուստի այդ քու
 շարութենէդ զեղջի եկուր ու Աստուծոյ աղաչէ, թե-
 23 ըւս անուրի քեզի քու սրտիդ շտրտարդը: Վասն
 զի ես քեզ մտղծի գառնութեան մէջ և անիրաւու-
 24 թեան կապին մէջ կը տեսնեմ: Սիմոն պատասխան
 տուաւ ու բաւաւ, Գուք ինծի համար աղօթք բրէք
 Տէրոջը, որպէս զի այդ ձեր բաժնեկրէն բան մը իմ՝
 25 վրաս չգայ: Անոնք ալ վկայութիւն տալով Տէրոջը
 խօսքը խօսելէ ետև գարձան Երուսաղէմ, և Սամա-
 րացւոց շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին:
 26 Եւ Տէրոջը Տրեշտակը Փիլիպպոսի խօսեցաւ՝ բու-
 լով, Ելիր ու գնա գուն հարաւային կողմը, այն
 ճամբան, որ Երուսաղէմէ գէպի Գաղա կ'իջնէ,
 27 որ՝ անսպասաւ Դեռ լինէ: Ան ալ ելաւ գնաց. և
 ահա Եթէովպոսի ներքինի մարդ մը Եթէովպոս-
 28 ւոց Կանգակա թագաւորին մէկ զօրաւորը, որ
 անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր, որ Երուսա-
 29 ղէմ՝ եկեր էր երկրպագութիւն ընելու: Եւ անի-
 ետ կը գառնար, ու իր կտուքը նստած Եսայի մար-
 30 դարէին քիչէ կը կարդար: Եւ Հոգին բաւա Փիլիպ-
 պոս ալ վազելով մօտ քնաց, ու մտիկ կ'ընէր որ
 Եսայի մարգարէին քիչէ կը կարդար, և բաւա, կար-

- 31 դասածդ կը հասկնամ արդեօք: Ան ալ ըսաւ, Ի՞նչ պէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը ինծի չառաջնորդէ.
- 32 ու աղաչեց Փիլիպպոսի, որ ելլէ իր քով նստի: Եւ գերբին ձեջ կարգացած անզը այս էր. Ոչխորի պէս մերթուեցլու տարուեցաւ, ու իր խուզողին առջև մուծնճ Կեցալ գառնուելի պէս՝ այնպէս իր բերանը չբաց.
- 33 նար. Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և անոր ազգատոհմը ո՞վ պիտի պատմէ.
- 34 վասն զի անոր կեանքը երկրէ կը վերցուելի: Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպպոսի ու ըսաւ, Կ'աղաչեմ՝ քեզի, մարդարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ զայս. իրե՞ն համար թէ ուրիշ մը համար: Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ, և գրբին այր Իօսֆէն սկսելով՝ Յիսուսը քաւրողեց անոր: Աւ երբ էրեւոյ ճամբան կ'երթ այն, ջուրի մը քով եկան. ու ըսաւ ներքինին, Ահա ջուր, ալ ի՞նչ բան զիս կ'արգելէ մկրտուելէ: [Եւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր, եթէ քու բոլոր սրտովդ կը հաւատաս՝ կարելի է. անկիս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ է:]
- 38 Աւ հրաման ըրաւ որ կառքը կայնեցնեն. և երկուքն ալ ջուրը իջան, Փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց
- 39 զանիկա: Աւ երբ ջուրէն դուրս ելան, Տէրօջը Հոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը, և ա՛լ ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան կ'երթար ուրախութեամբ:
- 40 Բայց Փիլիպպոս Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պարտելով բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր, մինչև ինք Կեսարիա եկաւ:

ԳԼ. Թ

- 1 Բայց Սոզոս տակաւին Տէրօջը աշակերտներուն դէմ սպառնայլը ու մահ փչելով՝ քահանայապետին քով
- 2 գնաց. Եւ անկէ թուղթ էր ուղեց Գամաղիոս ժողովարանները Կաթուղ, որպէս զի եթէ այն ճամբուն չետեսողներ գտնուել ըլլայ, այրեր կամ կիներ,
- 3 կապած Երուսաղէմ՝ բերէ: Աւ երբ կ'երթար ու Գամաղիոսի մօտեցաւ, յանկարծ իր բոլորակքը երկինքէն լցոյ մը փայլատակեց. Եւ ինք գետինը կ'իյալով՝ ձայն մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն, Սաւուղ, Սաւուղ,
- 4 ինչո՞ւ զիս կը հարածես: Եւ անիկա ըսաւ, Ո՞վ ես գուն, Տէր. և Տէրը ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը զոր գուն կը հայածես. *Դժուար բան է քեզի խթանի դէմ
- 6 կեց զարնել: Ան ալ գօղով ու ապշութեամբ ըսաւ, Տէր, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ: Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր ու քաղաքը մտիր, և քեզի պիտի զուցուի ինչ որ պարտիս ընել. իսկ այն մարդիկը որոնք իրեն հետ կ'երթային, ապշած կեցեր էին, ձայնը միայն կը
- 8 լսէին, բայց մէ՛կը չէին տեսներ, Եւ Սոզոս գետնէն ելաւ, ու բաց աչքերով՝ մէ՛կը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին ու Գամաղիոս մտցուցին:
- 9 Եւ երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց:
- 10 Աւ Անանիոս անուետով աշակերտ մը կար Գամաղիոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ, Անանիոս. ան ալ ըսաւ, Տէր, ահա հո՞ւ եմ: Եւ Տէրը ըսաւ

*Ո՞րքո՞ւ չուանին

անոր, Ելեր ու գնա այն փողոցը որ Ուղիղ կ'ըսուի,
 և հահ Յուզայի տանը մէջ փնտռէ Սողոս անունով
 Տարտնացի մը: Վասն զի ահա անիկա տղօթք կ'ընէ:
 12 Ու աեսիլքի մէջ մտրդ մը տեսաւ Անանիա անունով՝
 Կռկ մտած և ձեռքը իր վրայ դրած, որպէս զի տեսնէ:
 13 Անանիա ալ պատասխան տուաւ, Տէր, շատերէ
 լռեցի այն մտրդուն համար թէ ո՛րչափ չարքներ
 14 ըրաւ քու սուրբերուդ Երուսաղէմի մէջ: Եւ հոս
 ալ քահանայապետներէն իշխանութիւն ունի կա-
 15 պելու այն ամէնը որոնք քու անունդ կը կանչեն: Եւ
 Տէրը ըսաւ անոր, Գնա գուն, վասն զի անիկա ինծի
 ընտիր սման մըն է, իմ անունս կրելու հեթանոս-
 ներուն և թագաւորներուն և Կորայէի որդիներուն
 16 աւջև: Քանզի ես անոր պիտի ցուցնեմ թէ ո՛րչափ
 պէտք է իրեն իմ անուանս համար նեղութիւն կրել:
 17 Եւ Անանիա գնաց ու այն տունը մտաւ, և ձեռքերը
 անոր վրայ դնելով՝ ըսաւ, Սաւուղ եղբայր, Տէրը զիս
 զրկեց, այն Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի երեցաւ
 18 երբ կու գայիր, որպէս զի տեսաւ թիւնդ ստանաս,
 19 ու Հոգւով Սրբով լեցուիս: Եւ շուտ մը անոր աջ-
 քերէն թեփերու պէս քահէր ինկան: Եւ իսկոյն տեսաւ
 20 ու ելաւ մկրտուեցաւ: Եւ կերակուր ուտելով՝ ոյժը
 վրան եկաւ, *ու քանի մը որ Գամասկոսի մէջ եղող
 աշակերտներուն հետ կեցաւ:

*Ո՛րան+, ու Սաւուղ
 †Ո՛րան+, Քրիստոսը

Ասիկա ան չէ՞ որ Երուսաղէմի մէջ կը կործանէր
 զանոնք որ այր անունը կը կանչէին: Եւ հոս ալ այն
 բանին համար եկած էր, որպէս զի զանոնք կապած՝
 22 քահանայապետներուն տանի: Բայց Սողոս ա՛լ
 աւելի կը զօրանար, և Գամասկոսի մէջ ընտիր
 Հրեաները կը պապանձեցնէր, ապացուցանելով թէ
 23 Քրիստոսը ասիկա է: Ու շատ օրեր անցնելէն ետքը
 24 Հրեաները խորհուրդ ըրին որ զանիկա սպաննեն: Բայց
 Սողոսի յայտնուեցաւ անոնց նենգութիւնը, և ցորեկ
 ու գիշեր դռները կը սպասէին, որպէս զի զանիկա
 25 սպաննեն: Իսկ աշակերտները զիշերով աւին զա-
 նիկա, ու զամբիւղով մը կախելով պատէն վար
 իջեցուցին:
 26 Երբ Սողոս Երուսաղէմ եկաւ, կը ջանար աշա-
 կերտներուն յարիլ, բայց ամէնն ալ կը վախճային
 27 անկէ, չհաւատալով թէ անիկա աշակերտ էր: Բայց
 Բառնարաս զանիկա աւանելով՝ առաքելաշնորհուն սա-
 28 ըսաւ, ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս ճամբուն վրայ
 Տէրը տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ, և թէ
 ի՛նչպէս Գամասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յի-
 29 սուսի անունովը: Ու Երուսաղէմի մէջ անոնց հետ
 կը մտնէր ու կ'ելլէր՝ Տէր Յիսուսի անունովը հա-
 29 մարձակ քարոզելով: Կաւս *Հելլենացիացի գէմ՝ կը
 խօսէր և վիճարանութիւն կ'ընէր. անոնք ալ կը
 30 փնտռէին զանիկա սպաննել: Իսկ եղբայրները իմա-
 նալով՝ զանիկա Աեսարիա իջեցուցին, և ահի Տար-
 31 սան զրկեցին զանիկա:

*Այսինքն, Հելլենասիս Հրէից

լիւեայի ու Սամարիայի մէջ խաղաղութիւն ունեցան, և շինութիւն կ'ընդունէին, ու Տէրոջը երկիւզովը և Հոգւոյն Սրբոյ միութարութիւնովը քաղելով կ'աճէին:

32 Ու երբ Պետրոս ամէն տեղ կը պարտէր, Լիւզդէտ
 33 ընակող աւրբերուն քով ալ իջաւ: Եւ հոն մարդ մը դատաւ, որուն անունը Ենեա էր, ութ տարիէ ի վեր
 34 մասիճը պառկած անգամաւոյժ. Եւ ըստ անոր Պետրոս, Ենեա, Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ. ելիւր
 35 ու քու անկողինդ շտկէ. սոն ալ շուտ մը կ'լաւ: Եւ Լիւզդէտայի ու Սարոնի մէջ ընակողներուն ամէնը
 36 զանիկա տեսան, ու Տէրոջը դարձան: Եւ Յոպպէի մէջ աշակերտ եղած կին մը կար, անունը Տարիթա. (որ թարգմանուելով Այծեմիկ կ'ըսուի.) ստիկա լեցուած էր բարի գործերով ու սղորմութիւններով
 37 զորոնք ինք կ'ընէր: Ու եղաւ որ այն օրերը ինք հիւանդացաւ ու մեռաւ. լուսցին զանիկա և վերի
 38 սենեակ մը դրին: Ու Լիւզդէտ Յոպպէի մօտ էր. ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է, անոր երկու մարդ զրկեցին, աղաչելով որ չուշանայ
 39 իրենց գալու: Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետ եկաւ. ու երբ եկաւ, վերի սենեակը հասնցին զանիկա. և բոլոր որբեւորները անոր բոլորաբը կայնեցան, կու լային ու կը ցուցնէին այն բաձկոնները և հանդերձները զորոնք կ'ընէր Այծեմիկ՝ քանի որ իրենց հետ էր: Պետրոս ալ ամէնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դէպի մարմինը դառնալով՝ ըսաւ, Տարիթա, ելիւր կայնէ. սոն ալ իր աչքերը բացաւ, ու Պետրոսը տեսնելով՝ ելաւ շտակ
 41 նստաւ: Ինք ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց

զանիկա, և սուրբերը ու որբեւորները կանչելով՝
 42 անոնց առջև ողջ կայնեցուց զանիկա: Եւ այլ բնու
 43 բոջը հաւատացին: Եւ եղաւ որ ինք շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ Սիմոն անունով կաշի բանողի մը քով:

ԳԼ. Ժ

1 **Կ**ետարիայի մէջ մարդ մը կար Կուռնիլոս անունով
 2 հարիւրապետ՝ Իտալացի ըսուած գունդէն. Բարեպաշտ ու աստուածալախ իր բոլոր տունովը, որ ժողովուրդին շատ սղորմութիւններ կու տար, և ամէն
 3 ատեն Աստուծոյ աղօթք կ'ընէր: Անիկա օրուան ժամը իննին ատենները տեսիլքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի տեսաւ, որ իր քով մտաւ և իրեն
 4 ըսաւ, Կուռնիլոս. Ան ալ անոր նայելով ու խիստ վստիկալով ըսաւ, Ի՞նչ է, Տէր. սոն ալ ըսաւ անոր, Քու աղօթքներդ ու սղորմութիւններդ Աստուծոյ
 5 առջև ելան յիշատակի համար: Եւ հիմա Յոպպէ մարդիկ զրկէ, ու կանչէ Սիմոն անունով մէկը որ Պետրոս
 6 քո մտկանուանեալ է. Անիկա իրբև հիւր կը կենայ Սիմոն անունով կաշի բանողի մը քով, որուն տունը ծու
 7 վուն մօտ է:՝ Ու երբ զնաց այն հրեշտակը որ իրեն հետ կը խօսէր, իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու իր քով սպասողներէն ալ բարեպաշտ զնուոր մը,
 8 Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ զրկեց զանոնք:

*Ո՛ւն+ !՝-ւելլնէն, Անիկա քեզի պիտի զրուցէ ինչ որ պարտիս ընէլ:
 †Ո՛ւն+, Կուռնիլոսի

9 Ու հետեւեալ օրը երբ անոնք ճամբոյ երթալով՝
 քաղաքին մտեցան, Պետրոս ժամը վեցին տեսնները
 10 տանիքը ելաւ աղօթք ընելու. Եւ խիստ անօթեցած
 ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշ ընել. ու քանի որ կերակուրի
 պատրաստութիւն կը տեսնէին, իր վրոյ մտքի յա-
 11 փըշտակութիւն մը եկաւ. Եւ տեսաւ երկինքը բաց-
 ուած, ու չորս ծոյրէն կապուած ամսն մը մեծ
 12 կտաւի մը պէս, որ *իջաւ երկրի վրոյ. Որուն մէջ
 կային երկրի բոլոր չորքոտանիները ու զազանները և
 13 սողունները ու երկինքի թռչունները: Եւ ձայն մը
 14 եկաւ իրեն, Ելիք, Պետրոս, մտնի՛ր ու կեր: Բայց
 Պետրոս ըսաւ, Քա՛ւ լեցի, Տէր, վասն զի ես ամենեւին
 15 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ: Կորէն մէյ-
 մըն ալ ձայն ելաւ իրեն, Զայն որ Աստուած մաք-
 16 րեց, դուն պիղծ մի սեպեր: Ասիկա երեք անգամ
 17 եղաւ, և ամսնը երկինք վերցաւ: Ու Պետրոս երբ իր
 մտքին մէջ կը զարմանար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այն
 իր տեսած տեսիլքը, ահա Կոռնելիոսէ զրկուած մոր-
 18 զիկը Սիմոնի տունը հարցուցին, ու դրանք առջև
 կայնեցան. Եւ կանչելով՝ կը հարցնէին թէ Սիմոն որ
 19 Պետրոս կ'ըսուի, հո՞ս կը կենայ: Ու երբ Պետրոս այն
 տեսիլքին վրայով կը մտածէր, Հոգին Սա՛րբ ըսաւ
 20 անոր, Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն. Ուստի
 էլիք իջիք, և անոնց հետ զնա առանց խճահարու-
 21 թեան, վասն զի ես զրկեցի զանոնք: Պետրոս ալ Կայն
 մարդոց քով իջնելով՝ ըսաւ, Ահա ես եմ անիկա զոր
 22 դուք կը փնտռէք. ի՞նչ բանի համար եկած էք: Ա-

*Ո՛ւն+, իրեն իջաւ.
 †Ո՛ւն+, Կոռնելիոսէ իրեն զրկուած

նոնք ալ ըսին, Կոռնելիոս հարիւրապետը, արդար և
 աստուածավար մարդ, բոլոր Հրէից ազգէն վկայ-
 ուած, սուրբ հրեշտակէ մը հրաման առաւ, որ քեզ
 23 իր տունը կանչէ և քեզմէ խօսքեր լսէ: Այն տանն
 ներս կանչեց զանոնք և իր քով վար դրաւ:

Ու հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ, անոնց հետ
 24 հետ գացին: Ու հետեւեալ օրը Կեսարիա մտան.
 Կոռնելիոս ալ իր ազգականները և մտերիմ՝ բարե-
 25 կամները կանչած՝ անոնց կը սպասէր: Ու երբ Պե-
 տրոս ներս կը մտնէր, Կոռնելիոս անոր զիմաց ելաւ, ու
 26 անոր սոքը իյնալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէր: Բայց
 Պետրոս զանիկա կանգնեցուց ու ըսաւ, Ելիք կայնէ:
 27 Իս ինքն ալ մարդ եմ: Եւ անոր հետ խօսակցելով
 ներս մտաւ, ու հոն շատ մարդիկ ժողովուած գտաւ:
 28 Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ գիտէք թէ ի՞նչպէս սպօրի-
 նաւոր բան է Հրեայ մարդու մը օտարազգիի հետ
 հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր մօտենալը. բայց
 Աստուած ինձի ցուցուց որ մարդոցմէ մէկուն պիղծ
 29 կամ անմաքուր չըսեմ: Անոր համար ես ալ որ կան-
 չուեցայ, առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
 30 հարցնեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք: Կոռ-
 նելիոս ալ ըսաւ, Զորս որ առաջ մինչև այս ժամը
 ծով կը պահէի, ու ժամը իննին տանն մէջ աղօթք
 կ'ընէի. և ահա փայլուն հանդերձներով մտար մը
 31 կայնեցաւ առջևս ու ըսաւ, Կոռնելիոս, դու ա-
 զօթքդ լուեցաւ, և բու սղորմութիւններդ Աստու-
 32 ծոյ առջև յիշուեցան. Ուստի Տա՛րբ զրկէ Յոպպէ, ու
 կանչէ Սիմոն որ Պետրոս ալ կ'ըսուի. անիկա ծո-
 վուն մօտ Սիմոն անուով կաշի բանոցի մը ասնը մէջ

իրբեւ Տիւր կը կենայ. որ երբ գայ, քեզի պիտի խօսի:

33 Ուստի անմիջապէս Ժաբէլ զրկեցի քեզի, դուն ալ աղէկ ըրիր որ եկար. և Տիմո մենք ամէնս Աստուծոյ առջև կեցեր ենք՝ լսելու այն ամէն բաները որոնք Աստուծակ Տրամուխուսած են քեզի:

34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու ըսաւ, Ճշմարտութեամբ կը հասկնամ որ Աստուծոյ քով աշտուտութիւն չկայ. Հապա ամէն ազգի մէջ ան որ անկէ կը վարանայ ու արգարութիւն կը գործէ, անոր ընդուն:

36 Նեղի է Այն խօսքը Վերսայի իրգիներուն զրկեց Առաջին խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով (ասիկա է ամէնուն Տէրը.) Իսկ աղէկ գիտէք այն բանը, որ բոլոր Հրէաստանի մէջ եղաւ Գողիթայէ սկսած, այն մկրտութիւնէն ետեւ:

38 զոր Յովհաննէս քարոզեց. Յիսուսը որ Նաղարէթէ էր, զոր Աստուած օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրութիւնով, որ պարտեցաւ բարիք ընելով ու Ստասնայէ բոլոր ամենջուածները բժշկելով, քանզի Աստուած իրեն հետ էր: Եւ մենք վկայ ենք այն ամէն բաներուն զորոնք ըրաւ Հրէաստանի երկրին մէջ ու երուսաղէմի մէջ, զոր փայտէն կախած սպաննեցին:

40 Այլ Աստուած զանկիա երրորդ օրը յարուց, և յայտնի ըրաւ զանկիա, Ոչ թէ բոլոր ժողովուրդին, Հապա մեզի, առաջուրնէ Աստուծակ վկայ ըլլալու ընտրուածներուս, որ իրեն հետ կերամք ու խմեցինք ալ անոր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը:

42 Եւ ինք պատուիրեց մեզի՝ որ ժողովուրդին քարոզենք ու վկայութիւն տանք, թէ անկիա է Աստուծակ ստճմանուած՝ կենդանիներուն ու մեռելներուն Գատուորը: Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները, թէ

ամէն իրեն հաստատողները իր անունով մեղքերով թողութիւն կ'առնեն:

44 Ու երբ Պետրոս այս խօսքերը կը խօսէր, Հոգին

45 Սուրբ իջաւ ամէնուն վրայ՝ որոնք խօսքը կը լսէին: Եւ թշխատուածներէն եղող հաստատեցանները, որոնք Պետրոսի հետ եկած էին, զարմացան որ Տիմոններուն վրայ ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը լեցուէր:

46 Քանզի կը լսէին անոնցմէ որ Վերջ լեզուներով կը

47 խօսէին, և զԱստուած կը փառաւարէին: Այն ատեն Պետրոս պատասխան տուաւ, Կրնա՞յ մէկը ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկրտուին, որոնք Սուրբ Հոգին ալ

48 ընդունեցին մեզի պէտ: Ու հրաման ըրաւ որ Տէրոջը անունովը մկրտուին. այն ատեն իրեն աղաչեցին որ քանի մը օր հոն մնայ:

ԳԼ. ԺԱ

1 **Ե**ւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստանի կողմերն էին, լսեցին որ Տիմոններն ալ Աստուծոյ

2 խօսքը ընդունեցին: Ու երբ Պետրոս երուսաղէմ կ'ալ, թշխատուածներէն եղողները անոր հետ կը

3 վիճէին, Ու կ'ըսէին թէ Գուն անթիբատ մարդոց

4 քով մտար, և անոնց հետ հոյ կերար: Պետրոս ալ

5 սկսաւ բանը կարգով պատմել անոնց, ու ըսաւ, Ես Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի, ու մտքի յափշտակութեան մէջ տեսիլք մը տեսայ. աման մը մեծ կտաւի պէտ՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած

6 իջաւ, ու մինչեւ ինծի հասաւ. Որուն վրայ աչքս անկեր կը նայէի, և տեսայ երկրի չորքստանները ու գաղանները և տղանները ու երկինքի թռչունները:

- 7 Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինձի, Ելիբ, Պետրոս,
- 8 մտրթէ ու կեր: Բայց ես ըսի, Քա՛ւ լսցի, Տէր, վասն
- 9 զի պիղծ կամ անմաքուր բան մը ավենիւն մտած չէ
- 10 իմ բերանս: Պատասխան տուաւ ինձի երկրորդ ան-
- 11 դամ այն ձայնը երկինքէն, Զայն որ Աստուած հար-
- 12 րեց, դուն պիղծ մի սեպեր: Այս երեք անգամ եղաւ,
- 13 ու նորէն բոլորը երկինք քաշուեցաւ: Եւ ահա իս-
- 14 կոյն երեք մարդ Աստուծոյէ ինձի զրկուած՝ է՛ն իմ
- 15 եղած տանս առջեւ կեցան: Հոգին ալ ինձի ըսաւ որ
- 16 անոնց հետ երթամ առանց խղճահարութեան. այս
- 17 վեց եղբայրներն ալ ինձի հետ դացին, ու մտանք
- 18 այն մարդուն տունը: Եւ անիկա մեզի պատմեց թէ
- 19 ի՞նչպէս իր տանը մէջ հրեշտակը տեսաւ, որ կայներ
- 20 էր և իրեն կ'ըսէր, Մարդ զրկէ Յոպպէ, ու կանչէ
- 21 Ամենը որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Ան քեզի խօսքեր
- 22 պիտի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն և քու բոլոր
- 23 տունդ: Ու երբ սկսայ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց
- 24 վրայ իջաւ, ինչպէս առաջուընէ մեր վրայ ալ: Այն
- 25 տանն յիշեցի Տէրոջը խօսք որ կ'ըսէր, Յովհաննէս
- 26 ջրով մկրտեց, բայց ես Սուրբ Հոգիով պիտի
- 27 մկրտուիք: Ուստի եթէ Աստուած միեւնոյն շնորհքը
- 28 տուաւ անոնց, ինչպէս մեզի ալ, երբ Տէր Յիսուս
- 29 Քրիստոսի հաւատացին, ես ո՞վ էի որ կարենայի Աս-
- 30 տուծոյ դէմ դնել: Այս բաները լսելով՝ ձայներնին
- 31 կարեցին, և զԱստուած կը փառաւորէին ու կ'ըսէին,
- 32 Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանքի հա-
- 33 մար ապաշխարութիւն տուաւ:
- 34 Եւ Ստեփանոսի յահաւանք վրայ եկած նեղութենէն
- 35 ցիրուցան եղածները մինչեւ Փիլնիկէ ու Կիպրոս և
- 36 Անտիոք հասան, ու մէկուէն Աստուծոյ խօսքը չէին

- 37 խօսեր, միայն թէ Հրեաներուն: Բայց անոնցմէ ամենք
- 38 Կիպրացի և Կիւրինացի մարդիկ էին, որոնք երբ Ան-
- 39 տիոք մտան, *Հեղինացեաց հետ կը խօսէին՝ Տէր
- 40 Յիսուսը քարոզելով: Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ
- 41 էր, և բազմաթիւ մարդիկ հաւատարմով Տէրոջը դար-
- 42 ձան: Եւ անոնց վրայով այս լուրը Երուսաղէմի եկե-
- 43 ղեցիին ականջը հասաւ. ու Բառնաբասը զրկեցին
- 44 որպէս զի մինչև Անտիոք երթայ. Որ երբ եկաւ և
- 45 Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրախացաւ, ու կը յոր-
- 46 դորէր ամենն ալ՝ որ յօժար սրտով Տէրոջը հետ կու-
- 47 գային: Քանզի ինք բարի մարդ էր, ու Սուրբ Հո-
- 48 գիով և հաւատքով լեցուն. ու Տէրոջը շատ ժողո-
- 49 վուրդ աւելցաւ: Ետքը Բառնաբաս Տարսն ելաւ
- 50 Սոցար փնտաւելու, և զանիկա գտնելով Անտիոք
- 51 բերաւ: Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին
- 52 հետ մէկտեղ ժողովուրդով շատ ժողովուրդի ստովե-
- 53 ցուցին. ու ամենէն առաջ Անտիոքի մէջ աշակերտ-
- 54 ները Քրիստոսնայ անուանեցան:
- 55 Այն օրերը Երուսաղէմէ մարգարէներ իջան Ան-
- 56 տիոք: Եւ անոնցմէ մէկը, Ագաբոս անունով, ելաւ
- 57 իմացուց Հոգիին զըրութիւնովը, թէ մեծ սով մը
- 58 պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղաւ Վերջոյնով
- 59 օրերը: Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն
- 60 մէկը ձեռքէն եկածին չարի Հրէաստանի մէջ բնա-
- 61 կող եղբայրներուն օգնութիւն զրկեն. Զոր կատա-
- 62 րեցին ալ, երէցներուն զրկելով Բառնաբասի ու Սո-
- 63 ցարի ձեռքով:

*ՈՒՆԻ, Յոյներուն
 †ՈՒՆԻ, Կղզիոս կայսրին

ԳԼ. ԺԲ

1 **Ա**. յն տանները Հերովդէս թագաւորը ձեռք զար-
 2 կաւ եկեղեցիէն մէկ քանիները չարչարել, Եւ Յով-
 3 Տաննէսի եղբայրը Յակոբոսը որով սպաննեց: Ու
 տաննելով որ Հրեաներուն հաճելի է, անոր վրայ
 Պետրոսն ալ բռնեց. ու բազարջակերքի օրերն էին:
 4 Չանկկա երբ բռնեց, բանալը դրաւ. և չորս կարգ
 չորսական զինուորներու յանձնեց, որպէս զի պահէն,
 և կ'ուզէր զատկէն ետեւ ժողովուրդին հանել զա-
 5 նիկա: Ուտի Պետրոս բանտին մէջ պահուած էր,
 6 և յայտ եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ
 7 անոր համար: Ու երբ Հերովդէս ուզեց զանկկա դուրս
 8 բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջ-
 9 առեղ կը քնանար կրկին շղթաներով կապուած. ու
 10 պահապանները դրանք առջև բանալը կը պահպա-
 11 նէին: Եւ ահա Տէրսը հրեշտակը ելաւ վրան կոյ-
 12 նեցաւ, ու տանը մէջ լայս մը ծագեց, և Պետրոսի
 13 կողը խթելով արթնցուց զանկկա, ու ըսաւ, Ետևո՛վ
 14 իլիք. ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան: Եւ
 15 հրեշտակը ըսաւ անոր, Գօտի՛ք կապէ ու հոգա-
 16 թափներդ ոտքդ հազիր. անկկա ալ այնպէս ըրաւ.
 17 և ըսաւ անոր, Հանդերձդ վրագ տու ու եկուք իմ
 18 տանէս: Ան ալ ելլելով անոր ետեւէն կ'երթար, և
 19 չէր գիտեր թէ այն հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է,
 20 հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: Ու երբ ա-
 21 նոնք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն անցան,
 22 եկան մինչեւ երկաթի դուռը՝ որ քաղաքին մէջ կը
 23 հանէր, որ ինքիբմէ բացուեցաւ անոնց. և ահի՛ եւ-

լեւով փողոց մը անցան, հրեշտակն ալ խկոյն անկէ
 11 զատուեցաւ: Ու Պետրոս ինքզինքին գալով ըսաւ,
 12 Հիմա ճշմարտագէտ գիտեմ որ Տէրը իր հրեշտակը
 13 զրկեց, և ազատեց զիս Հերովդէսի ձեռքէն ու Հրեկց
 14 ժողովուրդին բոլոր անկկալուծեանէն: Եւ մտածելով
 15 եկաւ Մարկոս ըսուած ՅովՏաննէսի մօրը Մարիամի
 16 տունը, ուր շատերը ժողովուած աղօթք կ'ընէին: Եւ
 17 Դուք դուրսի դուռը երբ գտարկաւ, Հասովդէ անու-
 18 նով աղախին մը գնաց ակամջ գնելու. Ու երբ Պետ-
 19 րոսի ձայնը ծանցաւ, ուրախութենէն դուռը չբաց-
 20 ցաւ, հապա ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս
 21 դրանք առջև կային: Եւ Իսկ անոնք ըսին անոր, Խե՛ն-
 22 թեցեր ես. բայց ինք կը պնդէր թէ այնպէս է. ա-
 23 նոնք ալ կ'ըսէին, Անոր հրեշտակը պիտի ըլլայ: Սա-
 24 կայն Պետրոս անդադար կը զարնէր. ու երբ բացին,
 25 զինք տեսնելով ազլեցաւ: Բայց անկկա ձեռքով
 26 նշան կ'ընէր անոնց՝ որ լուռ կենան, ու պատմեց ա-
 27 նոնց թէ ինչպէս Տէրը զինք բանտէն հանեց. և
 28 ըսաւ, Ասիկա Յակոբոսի ու եղբայրներուն պատմե-
 29 ցէք. և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց: Ու երբ առաւ
 30 եղաւ, մեծ խառվուծիւն կար զինուորներուն մէջ՝
 31 թէ արդեօք ինչ եղաւ Պետրոս Հերովդէս ալ երբ
 32 ուզեց զանկկա ու հրատաւ, պահապաններուն հոր-
 33 ցուփորձ ընելով՝ Տրաման ըրաւ որ սպաննուին. և
 34 ինք Հրէաստանէ Կեսարիա իջաւ, ու հա՛ կը կենար:
 35 Եւ Հերովդէս խիտ թշնամոցած էր Տիւրքացիներու
 36 ու Սիդոնացիներուն հետ. անոնք ալ միարա-
 37 նութեամբ իրեն եկան, ու թագաւորին Բղաստոս

Գլխաւ, Պետրոս զարկաւ

սենեկապետը համազելով՝ հաշտութիւն կը խնդրէին.
 21 կ'աւանելր: Եւ որոշուած օր մը Հերովդէս թագաւորակոն հանդերձը հագած՝ ու ասեանը նստած՝ ա-
 22 նոնց ասենարանութիւն կ'ընէր: Ժողովուրդն ալ
 23 թէ մտորու: Եւ իսկոյն Տերօջը հրեշտակը զանիկա
 զարկաւ, Աստուծոյ փառք չտարուէն համար. և որդ-
 նայից ըլլալով մեռաւ:
 24 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար:
 25 Եւ Բառնարաս ու Սողոս երբ իբէն յաչնաւ պաշ-
 տօնը լմացուցին, Երուսաղէմէ դարձան, Մարկոս
 ըսուած Յովհաննէսն ալ իրենց հետ աւանելով:

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի մը մար-
 դարէներ ու վարդապետներ կոյնին, Բառնարաս ու
 Շմաւոն, որ Նիւզէր կ'ըսուէր, և Ղուկիոս Վիւրե-
 նացի ու Մանայէն, Հերովդէս չարորդապետին անըն-
 2 դակիցը, և Սողոս: Երբ ասոնք Տերօջը պաշտօնին մէջ
 էին, և ծոմ՝ կը պահէին, Հոգին Սուրբ ըսաւ, Զա-
 տեցէք ինծի Բառնարասը և Սողոսը այն դարձնէ հա-
 3 մար, որու ես կանչէր եմ ասոնք: Այն ասոն ծոմ
 պահելով՝ և աղօթք ընելով՝ ձեռք գրին անոնց վրայ ու
 4 զրկեցին: Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն զրկուած՝ Սեւեկիս
 5 իջան, ու անկէ նաւով Վիպրոս գացին: Եւ Սաղամինս
 հասնելով՝ Հրէից ժողովարաններուն մէջ Աստուծոյ
 խօսքը կը քարոզէին, ու Յովհաննէսն ալ իբէն յոպա-
 6 սաւոր ունէին: Եւ պարտելով այն [բոլոր] կզգին

մինչև Պափոս, հա զտան սուտ մարգարէ՝ Հրեայ մեզ
 7 մը, որուն անունը Բարեխոս էր. Որ փոխանորդ
 բռնէր ինչ հետ էր, որ է՛ւրեք Սերգիոս Պողոս, խե-
 8 լիքի մարդ մը. ասիկա Բառնարասը և Սողոսը հրա-
 լիքի լինելով՝ ուզէց Աստուծոյ խօսքը լսել: Սակոյն ա-
 նոնց դէմ կեցաւ Եղիմիս մեզ, (քանզի այսպէս կը
 թարգմանուէր անոր անունը,) որ կ'ուզէր փոխանորդ
 9 բռնէր հաւատաբէն դարձնել: Բայց Սողոս, որ Պողոս
 ալ է՛ւրեք, Հոգւով Սրբով լեցուած, աչքերը անոր
 10 վրայ անկէց, Ու ըսաւ, Ով ամէն խորեւարյութիւ-
 նով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուած՝ Սաստ-
 նայի որդի, թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի
 11 չբազարի՞ս Տերօջը շիտակ ճամբաները ծռելէ: Եւ
 հիմա Տերօջը ձեռքը ահա քու վրայ է, ու կ'յր պի-
 տի ըլլա՞ս՝ ասե՛ն մը արեւը չտեսնելով: Եւ իսկոյն
 12 անոր վրայ մէզ ու խաւար մը իջաւ, ու պարտելով
 ուսաջնորդ կը փնտռէր: Այն ասե՛ն փոխանորդ
 բռնէր երբ այս բաները տեսաւ՝ հաւատաց, մեծա-
 պէս զարմանալով Տերօջը վարդապետութեանը վրայ:
 13 Եւ Պողոս ու իր ընկերները Պափոսէ ելան, ու եկան
 Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս անոնցմէ
 14 զատուելով՝ Երուսաղէմ՝ դարձաւ: Անոնք ալ Պեր-
 գէէ գացին ու եկան Պիտիդիայի Անտիոքը, և շարաթ
 15 օրը ժողովարանը մտնելով՝ նստան: Ու օրէնքին և
 մարգարէներուն կարգացուելէն ետեւ՝ ժողովրդա-
 պետները մարդ զրկեցին իրենց ու ըսին, Մարդիկ եղ-
 16 ըսկան խօք մը ունինք՝ խօսեցէք: Այն ասե՛ն Պողոս
 սաքի վրայ կոյնելով՝ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ, Ով
 Խորյեկացի մարդիկ, և դուք որ Աստուծմէ կը վախ-

17 նաք, մտիկ ըրէք: Այս Իսրայել ժողովուրդին Աստուածը մեր հայրերը ընտրեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց: Եղիպատսի երկրին մէջ զանգիտաութեան առանձն, և բարձր բազուկով զաննք հանեց: Ու քառասուն տարուան ժամանակի չափ անապատի մէջ կերակրեց զաննք: Եւ Քանանու երկրին մէջ եօթը ասդ կործանելով անոնց երկիրը իրենց սուսա որ ժառանգեն: Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր յիսուն տարիի չափ դատաւորներ սուսա անոնց մինչև Սամուէլ մարգարէն: Ու ետքը թագաւոր ուղեցին. և Աստուած կիսի որդին Սաւուղը սուսա անոնց, Բե-
 22 նիամինի ցեղէն մարդ մը, քառասուն տարի: Ու երբ զանկիա փոխեց, Գաւիթը հանեց իրենց թագաւոր, որու համար վկայութիւն տալով՝ ըսաւ, Յետէի որդին Գաւիթը դատայ իմ սրտիս համեմատ մարդ, որ
 23 իմ բոլոր կամքս պիտի կատարէ: Ասոր սերունդէն Աստուած էր խոտովներին պէս Իսրայէլի՝ Փրկիչ
 24 Յիսուսը հանեց. Եւ դեռ անկիա էր դարձած չսկսած՝ Յովհաննէս առաջուրնէ Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին
 25 սպաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց. Ու երբ Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր՝ ըսաւ, Ո՞վ կը կարծէք թէ եմ. ես Քրիստոս չեմ, հապա անկիա սհա իմ ետեւէս կու գայ, որուն սաքերուն կոշիկ-
 26 ները քահկելու արժանի չեմ: Մարդիկ եղբայրներ, Արքայհամի սոսմին որդիները, ու աննք որ ձեր մէջ աստուածավախ են, այս փրկութեան խօսքը
 27 ձեզի զրկուեցաւ: Քանզի Երուսաղէմ ընտկողները և անոնց իշխանները ոչ զանկիա ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայները՝ որոնք ամէն շարաթ օրերը կը կարգացուին, հապա զանա+ կատարեցին՝ զն+

28 դատապարտելով. Եւ մահուան պատճառ մին ալ չգտած՝ Պիղատոսէ խնդրեցին որ անկիա սպաննուի:
 29 Ու երբ անոր համար բոլոր գրուած բաները կատարեցին, փայտէի վար իջեցնելով՝ գերեզմանի մը մէջ դրին: Բայց Աստուած զանկիա յորուց մեռելներէն.
 30 որ շատ օրեր երեցցաւ անոնց Որ իրեն հետ Գալիլէայէ Երուսաղէմ ելեր էին, որոնք հիմա անոր վկաներն են ժողովուրդին առջեւ: Մենք ալ ձեզի կը քարոզենք այն խոտովները որ հայրերուն եղած էր,
 33 Ձեր Աստուած կատարեց մեզի որ անոնց զուակներն ենք, Յիսուսը յորուցանելով, ինչպէս երկրորդ ասդ մասին մէջ ալ գրուած է, Գուն իմ որդիս ես, ես
 34 այսօր քեզ ծնայ: Եւ որ զանկիա մեռելներէն յորուց, ու մէյմըն ալ ապակհանութիւն պիտի չտեսնէ, այսպէս կ'ըսէ թէ Ձեզի պիտի տամ Գաւիթի հաւա-
 35 տարիմ սուրբ Իսրայէլի: Ուստի ուրիշ սպառնալիք մը մէջ ալ կ'ըսէ, Քու Սուրբիդ ապակհանութիւն տեսնել պիտի չտաս Վասն զի Գաւիթ իր դարուն մէջ Աստուծայ կամքին ծառայելով՝ մեռաւ, ու իր հայրերուն քով դրուեցաւ և ապակհանութիւն տեսաւ:
 37 Բայց ան զոր Աստուած յորուց՝ ապակհանութիւն չտեսաւ: Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ եղբայրներ, որ ասոր միջոցով ձեզի մեղքերու թորութիւն կը քարոզուի. Եւ այն ամէն բաներէն որոնցմէ Մովսէսի օրէնքովը չկրցաք արգարանայ,
 40 ստով ամէն սվ որ հաւատայ, կ'արդարանայ: Արդ զգուշացէք որ ըլլայ թէ ձեր վրայ գայ այն որ մարգարէներուն մէջ ըսուած է, Եւ այնցէք, արհամարհողներ. և զարմացէք ու ոչնչացէք. վասն զի գործ մը պիտի ընեմ՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի գործ մը՝

զըր եթէ մէկը ձեզի պատմէ, պիտի չհաւատար: 42 Ու երբ անկէ դուրս ելաւ, *կ'աղաչէին որ †Տե-տեւեալ շարաթ՝ ալ նոյն խօսքերը իրենց խօսուին: 43 Եւ ժողովուրդը երբ արձակուեցաւ, Հրեաներէն ու նորահաւատ բարեպաշտներէն շատերը Պողոսի ու Բառնաբասի ետեւէն կ'երթային. որոնք կը խօսէին անոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ միշտ Աս- 44 տուծոյ շնորհքին մէջ հաստատ կենան: Եւ հետեւեալ շարաթ՝ օրը գրեթէ բոլոր քաղաքը ժողովուեցաւ Աս- 45 տուծոյ խօսքը լսելու: Իսկ Հրեաները երբ տեսան այն բազմութիւնը, նախանձով լեցուեցան, ու Պողոսի զրուցածներուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու 46 հայցոյթութիւն ընելով: Այն ատեն Պողոս և Բառ-նաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք էր որ առաջ ձեզի խօսուէր Աստուծոյ խօսքը, բայց որովհետեւ 47 դուք զանիկա կը մերժէք, ու ինքզինքնիդ յաւիտե-նական կեանքի արժանի չէք սեպելը, ահա մենք հե- 48 թանոններուն կը դառնանք: Վասն զի Տէրը այսպէս պատուիրած է մեզի. Քեզ հեթանոսներուն լցոյ 49 գրի, որպէս զի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս մին-չև երկրի ծայրերը: Զայս լսելով հեթանոսները կ'ու- 50 ըտխանային, ու Աստուծոյ խօսքը կը փառաւարէին. և որոնք որ յաւիտենական կեանքի սահմանուած էին, հաւատացին: Ու Տերոջը խօսքը բոլոր գաւառը կը տարածուէր: Բայց Հրեաները գրգռեցին բարե- պաշտ և պատուաւոր կիները ու քաղաքին մեծերը, և Պողոսի ու Բառնաբասի վրայ հալածանք հանելով:

*Ո՛րանչ, հեթանոսները կ'աղաչէին
†Կա՛մ, շարթ ու մէջ

51 զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս ըրին: Անոնք ալ իրենց սօքերնուն փոշին անոնց դէմ թօթ վէլով՝ 52 Իկոնիոն եկան: Ու աշակերտները ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին:

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ Հրեա- ներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս խօսեցան որ 2 խիտ շատ Հրեաներ և Յոյներ հաւատացին: Բայց չհաւատացող Հրեաները դրդեցին ու չարութեան գրգռեցին հեթանոսներուն սիրտը եղբայրներուն 3 դէմ: Իսկ անոնք շատ ժամանակ հօն կենալով՝ հա- մարձակ կը քարոզէին Տերոջմով, որ իր շնորհաց խօսքին կը վկայէր, և նշաններ ու հրաշքներ ընել 4 կու տար անոնց ձեռքով: Եւ քաղաքին բազմու- թեանը մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ. ոմանք Հրեաներուն կողմէն եղան, ոմանք ալ առաքեալնե- 5 բուն: Ու երբ հեթանոսները և Հրեաները իրենց իշ- խաններովը առաջ Էրայ յարձակեցան՝ զանոնք նախա- 6 տելու ու քարկոծելու, Իրենք իմանալով Լիկոյո- նացուց քաղաքները փախան, Լիւստրա և Կերքէ և շրջակայ տեղերը, ու հնն աւետարանը կը քարոզէին: 7 Եւ Լիւստրայի մէջ մտրդ մը նստեր էր սօքերովը տկար՝ իր մօրը որովայնէն կաղ քնաք, որ բնաւ քա- 8 լած չէր: Ասիկա Պողոսի խօսքերը մտիկ կ'ընէր, ան ալ աչքը անոր անկելով և տեսնելով թէ բժշկուելու հա- 9ւատք ունի, Բարձր ձայնով մը ըսաւ. Ելի՛ր սօքերուդ վրայ շիտակ կայնէ. ան ալ ցաթկելով կը քալէր: 10 Եւ ժողովուրդները երբ Պողոսի ըրածը տեսան, ձայ-

ներնին վերցնելով Լիկայանարէն ըսին, Աստուած-
 11 ները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր են: Աւ-
 Բառնարասի Ինտս կը կոչէին, և Պողոսի՝ Հերմէս,
 12 վասն զի անիկա էր զլիսաւոր խօսողը: Իսկ քաղաքին
 առջեւ եղած Ինտի քուրմը ցուլեր և պատկներ բե-
 րելով դռներուն առջեւ, բազմութեանը հետ մէկ-
 13 տեղ կ'ուզէր որ զո՛հ ընէ: Բայց Բառնարաս ու Պո-
 ղոս առաքելները երբ լսեցին, իրենց հանդերձները
 պատռելով՝ դուրս ցաթկեցին բազմութեանը մէջ,
 14 կ'աղաղակէին, Աւ կ'ըսէին, Մարգիկ, ինչո՞ւ հա-
 մար այդ բաները կ'ընէք. մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր
 ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք ձեզի որ այդ
 փուճ լրաներէն կենդանի Աստուծոյն դառնաք, որ
 ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց
 15 մէջ եղածները: Որ անցած դարերուն մէջ թող
 սուսաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները երթա-
 16 լու: Այսու ամենայնիւ ինքզինք առանց վկայու-
 թեան չթողուց, բարեբարութիւնով երկինքէն *մեզի
 անձրեւներ ու պաղաւեր եղանակներ առաւ, կե-
 րակուրներով և ուրախութիւնով †մեր սիրտերը լե-
 17 ցընելով: Ու այս բաները բոկելով՝ հազիւ կրցան ժո-
 ղովաւորները դադարեցնել, որ իրենց զո՛հ չընեն:
 18 Սակայն Անտիոքէ ու Լիկոնիոնէ Հրեաներ հասան.
 ու ժողովաւորդները համոզեցին, և Պողոսը քարկոծե-
 ցին ու քաղաքէն դուրս քաշեցին՝ կարծելով թէ
 19 մեռած է: Բայց աշակերտները երբ անոր բոլորաբը
 պատեցին, ելաւ քաղաքը մտաւ, ու հետեւեալ օրը

*Ո՛հնէ, ձեզի
 †Ո՛հնէ, ձեր

20 Բառնարասի հետ մէկտեղ Իերբէ ելաւ: Եւ անոնք
 այն քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով, ու շա-
 21 տիւր աշակերտ ընելով՝ Լիւսարոս և Լիկոնիոն և Ան-
 թիւր դարձան, Աշակերտներուն սիրտերը հաստատե-
 22 լով, և յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատաքին մէջ:
 և Էւէնթ թէ շատ նեղութիւններով պէտք է մեզի
 23 Աստուծոյ թաղաւորութիւնը մտնել: Ու երբ ա-
 նոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէցներ ձեռնադրեցին,
 ծոմսպահութեամբ աղօթք ընելով զանոնք յանձ-
 24 նեցին Տէրոջը՝ որու հաւատացեր էին: Եւ Պիտիդայի
 մէջէն պարտելով՝ Եկան Պամփիլիսիա: Պերգէի մէջ
 25 ալ Տէր-Չէ խօսքը խօսելէ ետեւ Աստղիտ իջան: Անկէ
 ալ նստով Անտիոք գացին, ուրկէ Աստուծոյ շնորհ-
 26 տարեցին: Աւ երբ Եկան, Եկեղեցին մէկտեղ ժողովե-
 լով՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
 հետ, և որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ բացեր էր:
 27 Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտներուն հետ կեցան:

ԳԼ. ԺԵ

1 **Ե**ւ մէկ քանինները Հրեատառնէ իջած՝ եղբայրնե-
 րուն կը սորվեցնէին որ եթէ Մովսէսի աւանդա՞ծ սո-
 վորութեան համեմատ չթիփատուէք, չէք կրնար
 2 փրկուել: Ուստի Պողոսի և Բառնարասի անոնց դէմ՝
 շատ մը հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը,
 վճռեցին որ Պողոս ու Բառնարաս և մէկ քանիններն
 ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն առաքելաներուն ու
 3 երէցներուն այս խնդրին համար: Անոնք ալ եկեղե-
 ցիէն ճամբոյ գրուած՝ Փիլիպէէ ու Սամարիոյէ

անցնելով, հեթանոսներուն դարձի գալը կը պատմէին, և մեծ ուրախութիւն կու տային բոլոր եղ-
 4 բայրներուն: Ու երբ Երուսաղէմ հասան, եկեղեցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն ընդունուեցան, և
 5 Փարիսեցոց աղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան, ու կ'ըսէին թէ Պետք է թիփափաթել զոմանք ու
 պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն:
 6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուեցան այս
 7 բանին վրայով խորհելու: Եւ շատ վիճարանութիւն ըլլալէ ետեւ, Պետրոս ստքի վրայ ելաւ ու ըսաւ անոնց,
 Վարդիկ եղբայրներ, դուք գիտէք որ առաջին օրերէն
 Աստուած զեւ ընտրեց մեր մէջէն, որպէս զի իմ՝ բերնովս
 հեթանոսները աւետարանին խօսքը լսեն ու հաւատան:
 8 Եւ որտագէտն Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Հոգին
 9 տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ: Եւ խորութիւն մը չըրաւ
 մեր ու անոնց մէջտեղ, հաւատքով անոնց
 10 սիրտերը մտքերով: Ուստի հիմա ինչո՞ւ զԱստուած
 կը փորձէք, աշակերաններուն պարանոցին վրայ այն-
 պիտի լուծ մը դնելով, զոր ոչ մեր հոյրերը և ոչ
 11 ալ մենք կրցանք վերցնել: Բայց կը հաւատասնք որ
 Տէր *Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպէս
 անոնք ալ:
 12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուս կեցաւ ու մտիկ կ'ը-
 ներ Բառնարասի ու Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ
 Աստուած ո՛րչափ նշաններ ու հրաշքներ բերեց Տէ-
 13 թանոսներուն մէջ իրենց ձեռքով: Եւ անոնք խօս-
 քերնին կտրելէն ետեւ՝ Յակոբոս պատասխան առաւ

ու ըսաւ, Վարդիկ եղբայրներ, ինձի մտիկ ըրէք:
 14 Շմտան պատմեց թէ Աստուած ի՛նչպէս առաջ այ-
 15 վարդ առնէ իր անուանը համար: Եւ այս բանին
 մտքարեւներուն խօսքերն ալ կը մտարանին, ինչպէս
 16 գրուած է, Ասկէ ետեւ պիտի դառնամ ու Գուսիթի
 ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ, և անոր կոր-
 ծանուած տեղերը նորէն պիտի շինեմ, և կանգնեմ
 17 զանկիւս: Որպէս զի մնացած մտքիկը Տէրը փնտռեն,
 և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց վրայ իմ անուն կոչ-
 18 ւած է, կ'ընէ Տէրը որ այս ամէն բաները կ'ընէ:
 19 Յայտնի են *Աստուծոյ իր բոլոր գործերը աշխարհի
 20 սկիզբէն հետէ: Ասոր համար ես յարմար կը դատեմ՝
 նեղութիւն չտալ անոնց որոնք հեթանոսներէն Աս-
 21 տուծոյ կը դառնան. Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝
 որ ետ կենան կուսքերու պղծութիւններէն և պու-
 21 նըկութենէ ու խեղդուածէ և տրիւնէ: Վասն զի
 Մովսէս ինչ որ գտրերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ
 զինք քարոզողներ ունի, և ժողովարաններու մէջ ա-
 մէն շարաթօր կը կարգացուի:
 22 Այն ատեն առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բո-
 ւոր եկեղեցիին հետ մեկտեղ աղէկ երեւցաւ որ
 իրենցմէ մտքիկ ընտրելով Անախթ դրկին Պողոսի
 ու Բառնարասի հետ, Բարսաբա մակամուսնեալ
 23 Յուգան և Եիզան, որոնք զլիաւոր մտքիկ էին՝ եղ-
 լայրներուն մէջ: Ու անոնց ձեռքով Բաւր Եւ զրկե-
 ցին այսպէս գրուած.

Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ, Անախթ

*Ուրա, Տէրաջր

*Ուրա, Յիսուս Քրիստոսի

ու Սիւրբայի և Կիլիկիայի մէջ հեթանոսներէն եղած
 24 եղբայրներուդ ողջոյն՝ Որովհետեւ լսեցինք թէ
 սմանք մեր մէջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խառնե-
 ցուցեր և ձեր անձերը խախտեալ են, լսելով թէ ոչոք
 է թղթատուել ու օրէնքը պահել, որոնց մենք այսպէս
 25 չպատուիրեցինք, Մեզի միտարանութեամբ ժողովուած-
 ներուս աղէկ երեւցաւ որ մարդիկ ընտրելով ձեզի
 զրկենք մեր սիրելիներուն, Բառնաբասի ու Պողոսի,
 26 հետ, Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուանը հա-
 27 մար անձներին մատնած մարդիկ են, Ուստի զրկե-
 ցինք Յուգան և Շիղան, որպէս զի իրենք ալ բերնով
 28 նոյն բաները յեզի զրուցեն. Վասն զի աղէկ երեւցաւ
 Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ ձեր վրայ աւելի բեռ
 29 չդնել այս հարկաւոր բաներն զատ, Որ ետ կենաք
 կուսքերու զոհուածէ և արիւնէ ու խեղդուածէ և
 պոռնկութենէ. որոնցմէ ինքզինքնիզ պահելով աղէկ
 պիտի ընէք: Ողջ եղէք:
 30 Անոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Անտիոք գացին, և
 31 ժողովուրդը մեկտեղ ժողովելով թուղթը տաւին: Ու
 երբ կարդացին, ուրախացան այն մտիթարութեանը
 32 վրայ: Իսկ Յուգա ու Շիղա, որ իրենք ալ մարգարէ
 էին, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները ու
 33 հաստատեցին: Եւ ատեն մը հօռ կենայէ ետեւ եղ-
 34 բայրներէն խաղաղութեամբ ճամբայ դրուեցան ա-
 35 քաղաքներուն դռնաւ: Բայց Շիղայի աղէկ երե-
 36 ցաւ հոն մնալ: Պողոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի
 մէջ կը կենային, և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը
 խօսքը կը սորվեցնէին ու կը քարոզէին:
 37 Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պողոս ըստ Բառնաբասի,
 Գառնանք ու այցիլութիւն ընենք եղբայրներուն ա-

մէն մէկ քաղաքները, ուր Տէրոջը խօսքը քարոզե-
 37 ցինք, և ոչ ոք չպէտք է ինչպէս են իսկ Բառնաբաս
 կ'ուզէր որ Յովհաննէան ալ առնեն, որ Մարկոս
 38 կ'ըսուէր. Բայց Պողոս արժան չեպեց որ Պամփիլ-
 լիայի մէջ իրենցմէ զատուողը ու իրենց հետ գործի
 39 չեկողը իրենց հետ առնեն: Այսպէս ունայ իջ զբ-
 ստութիւն մը եղաւ, մինչեւ իրարմէ զատուեցան. և
 Բառնաբաս առաւ Մարկոսը ու նաւով Կիպրոս գնաց:
 40 Պողոս ալ Շիղան ընտրեց ու ելաւ, եղբայրներէն Աս-
 41 տուծոյ շնորհքին յանձնուելով, Եւ Սիւրբայի ու
 Կիլիկիայի մէջ կը պարտէր ու եկեղեցիները կը
 հաստատէր:

1 **Ե**ւ հասաւ Գերբէ ու Լիւսորա. և ահա հոն աշա-
 կերտ մը կար Տիմոթէոս անուանով, որ հաւատացեալ
 2 Հրեայ կնոջ մը զաւակ էր, և հայրը Յոյն էր. Որ
 Լիւսորացի ու Խիոնացի եղբայրներէն ալ բարի
 3 վկայուած էր: Պողոս ուզեց որ ստիկա իրեն հետ
 ելլէ, և առաւ թղթատեց զանկիա այն սեղերը եղած
 4 թէ անոր հայրը Յոյն էր: Եւ քաղաքներէն անցնելով,
 Երուսաղէմ՝ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն
 ապարուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝ որ
 5 պահեն: Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաս-
 տատուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար:
 6 Եւ Փոլսեցի ու Գաղատացաց կողմերը պարտե-
 ցան. և Սուրբ Հոգիին արգիլուելով որ Աստուծոյ
 7 խօսքը Ասիայի մէջ չսօսին, Երբ Միսիսի կողմերը

եկան, կը ջանային գէպի Բիւթանիա երթալ. և
 8 [Յիսուսի] Հոգին թող չտուաւ անոնց: Եւ Միւսօրայի
 9 քովէն անցնելով Տրովադա իջան: Եւ հա՛ն գիշերը
 Պողոսի տեսիլք մը երեւցաւ. Մակեդոնացի մարդ մը
 կայներ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Մակեդոնիա ան-
 10 ցիր և օրէն մեզի: Ու երբ այն տեսիլքը տեսաւ,
 շուտ մը ուղեցինք Մակեդոնիա ելլել, հասկնալով
 որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քա-
 11 րողելու: Ուստի հասնել Տրովադայէ ելանք ու շտապ Սա-
 մոթրակէ գացինք, ու հետեւեալ օրը Նեսապոլիս:
 12 Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ, որ է Մակեդոնիայի հի մասին
 գլխաւոր քաղաքը՝ *կողմնիս. և այն քաղաքին
 13 մէջ քանի մը օր կեցանք. Ու շարաթ օրը քաղաքէն
 դուրս ելանք զեռեղէրքին քով՝ ուր սովորութիւն
 14 ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով ժողովուած կի-
 ներուն կը խօսէինք: Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրա-
 նափաճաւ կին մը Լիդիա անուն, որ աստուածա-
 15 վախ մէկն էր, մտիկ կ'ընէր. որուն սիրտը Տէրը բա-
 ցաւ Պողոսի ըսածներուն ուշադրութիւն ընելու: Ու
 երբ մկրտուեցաւ ինք և իր տունը, աղաչեց ու ըսաւ,
 16 եթէ դիտ Տէրօջը հաւատացեալ կը սեպք, իմ՝ տունս
 մտէք ընտկեցէք. և ստիպելով տարաւ մեզ:
 17 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք, ա-
 զախին մը պատահեցաւ մեզի որ հարցուկ սգի ու-
 նէր, որ դուշակութիւն ընելով՝ իր տէրերուն շատ
 վատտակ կը բերէր: Ասիկա Պողոսի և մեր ետեւէն
 կ'նստելով կը պուար ու կ'ըսէր, Այս մարդիկը Բարձր-

* Այնպէս, գաղթականներու տեղ

եալ Աստուծոյ ծառաներն են, որոնք *մեզի փրկու-
 18 թեան ճամբան կը քարոզեն: Եւ այս բանը շատ օրեր
 կ'ընէր. իսկ Պողոս վշտանալով՝ դարձաւ ու ըսաւ.
 այն սգիին, Յիսուս Քրիստոսի անունովը հրաման
 կ'ընեմ՝ քեզի, Ելիր ստակէ. և նոյն ժաման էլաւ:
 19 Երբ տեսն անոր տէրերը որ իրենց վատասկին յոյսը
 կարեցաւ, Պողոսը ու Եիղան բռնեցին ու հրապա-
 20 ըակը քաշեցին իշխաններուն առջեւ: Եւ տարին
 զանոնք զօրագլուխներուն քով ու ըսին, Այս մար-
 21 դիկը մեր քաղաքը իրար կ'անցնեն. իրենք Հրեայ են,
 22 Եւ այնպիսի սովորութիւններ կը քարոզեն, զորոնք
 արժան չէ մեզի ընդունիլ, ոչ ալ ընել, վասն զի
 23 Հուովմոյեցի ենք: Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ
 դիզուեցաւ. զօրագլուխներն ալ բռնութեամբ անոնց
 24 համդրեմները հանեցին, և հրաման ըրին որ պահա-
 25 ծեմեն Եւ անոնց շատ վէրքեր տալէ ետեւ բանալ
 զրին, պատուիրելով բանտապետին որ զգուշու-
 26 թեամբ պահէ զանոնք: Ան ալ սյուպէս հրաման առ-
 նելով՝ զանոնք ներսի բանալ դրոււ ու սաքերնին
 կ'սփռէ մէջ ամաւրցոց:
 27 Եւ կէսգիշերին Պողոս ու Եիղա աղօթք կ'ընէին և
 զԱստուած կ'օրհնէին, ու բանտարկեալներն ալ ա-
 28 նոնց մտիկ կ'ընէին: Եւ յանկարծակի մեծ շարժ մը
 եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը ստասնեցան, և
 29 անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան, ու ամենուն
 30 կ'ապերը արձակուեցան: Եւ բանտապետը, երբ ար-
 թընցաւ ու բանտին դռները բացուած տեսաւ,
 թաւրը քաշեց և ինքզինք պլտի սպաններ, կարծելով

* Ո՛հնէ, ձեզի

28 Թէ կապուածները փախեր են: Բայց Պօղոս բարձր
 ձայնով կանչեց ու ըստւ, Դուք քու անձիդ վնաս մը
 29 մի ընէր, վասն զի ամէնա ալ հոս ենք: Եւ անիկա
 ճրագ մը ուղեց ու ներս վազեց, և դողալով Պօղոսի
 30 ու Շիղայի առջեւ ինկաւ: Եւ զանոնք դուրս բերե-
 րով ըստւ, Տէրեր, ինձի ինչ պէտք է ընել որ փրկ-
 31 կուիմ: Անոնք ալ ըսին, Հաւատաո Տէր Յիսուս Քրիս-
 32 տոսի, ու պիտի փրկուիս գուն և քու տունդ: Եւ
 Տէրջը խօսքը խօսեցան անոր, ու այն ամէնուն որոնք
 33 իր ասնը մէջ էին: Եւ առաւ զանոնք զիշերուն
 նոյն ժամուն ու անոնց վէրքերը լուաց, և շուտ մը
 34 մկրտուեցաւ ինք ու բոլոր իրենները: Եւ զանոնք իր
 տունը ամենկով՝ անոնց առջեւ սեղան դրաւ, և բոլոր
 35 տունովը ուրախ եղաւ: Աստուծոյ հաւատալով: Եւ
 երբ առաւ եղաւ, զօրագլուխները զրկեցին սպասա-
 36 ւորները ու ըսին, Արձակէ այդ մարդիկը: Բանտա-
 պետն ալ այն խօսքերը Պօղոսի պատմեց, թէ Զօրա-
 գլուխները զրկեցին որ արձակուէք. ու ասի հիմա ելէք
 37 և խաղաղութեամբ գացէք: Բայց Պօղոս ըստւ ա-
 նոնց, Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չգատապար-
 տուած Հռովմայեցի մարդիկ ենք, բանտը դրին, ու
 հիմա գաղտնի կը հանեն մեզ. ոչ այդպէս, հապա-
 38 թող իրենք գան ու մեզ հանեն: Եւ սպասաւորները
 զօրագլուխներուն պատմեցին այն խօսքերը. անոնք
 ալ երբ լսեցին թէ Հռովմայեցի են՝ վախցան, ու
 39 եկան քաղցրութեամբ խօսեցան անոնց հետ. Եւ
 դուրս հանելով՝ կ'աղաչէին որ այն քաղաքէն եր-
 40 թան: Անոնք ալ բանակէն ելելով՝ Լիդիայի քա-
 մասն, ու եղբայրները ատենելով՝ միեթարեցին զա-
 նոնք և գացին:

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ Ամֆիպոլիտ ու Ապոլոնիայէ պառտելով՝ Թե-
 սաղոնիկէ եկան, ուր էր Հրեաներուն ժողովարանը:
 2 Պօղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց մէջ մտաւ,
 և երեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն,
 3 Մեկնելով և անոնց առջեւ դնելով թէ պէտք էր
 Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մեռելներէն յարութիւն
 առնել, և թէ Այն Յիսուսը զոր ես ձեզի կը քարո-
 4 զեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է: Եւ անոնցմէ ամենք հաւա-
 տացին ու Պօղոսի և Շիղայի հետ միացան. աստ-
 ուածապախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երե-
 5 լելի կիներէն ալ հասարակէրէք քիչուոր չէին: Բայց
 չհաւատացող Հրեաները նախանձեցան, և քանի մը
 զատարկապորտ անօրէն մարդիկ առնելով՝ աղմուկ
 հանեցին ու քաղաքը տակնուվրայ ըրին, և Յասնի
 տունը վրայ յարձակելով՝ կ'ուղէին զանոնք ժողով-
 6 քին առջեւ ամենի: Ու երբ զանոնք չգտան, Յա-
 տանք ու մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քա-
 ղաքտպետներուն առջև, կանչուըտեղով թէ Անոնք
 որ աշխարհը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասեր են:
 7 Զորոնք Յասն ընդունէր է. և ասոնք ամէնը կոչօրին
 հրամաններուն դէմ կը գործեն, ըսելով թէ ուրիշ
 8 թագաւոր մը կ'ոյ Յիսուս: Եւ խռովեցուցին ժողո-
 վուրդը ու քաղաքապետները, որոնք այս բաները կը
 9 լսէին: Բայց երբ Յասնէ և ուրիշներէն երաշխաս-
 10 բութիւն առին, արձակեցին զանոնք: Իսկ եղբայր-
 ները շուտ մը գիշերով Պօղոսը և Շիղան Բերիա
 դրկեցին. որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից ժողովարանը

11 գացին: Ասոնք Թեազդնիկէի մէջ եղողներէն աւելի աշխւ մարդիկ էին, որոնք Աստուծոյ խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ընդունեցին, և ամէն օր գիրքերը կը ըննէին թէ այս բաները սյուղո՞ւ են: Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին. և պատուաւոր Յոյն կիներէն ու այրերէն հասարակութիւն ալ քիչուոր չէին: Բայց երբ իմացան Թեազդնիկէցի Հրեաները թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Պողոսէ, հոն ալ եկան ու ժողովուրդը գրգռեցին: Այն ատեն եղբայրները շուտ մը Պողոսը զրկեցին՝ որ մինչեւ ծովեզերքը երթայ. բայց Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մնացին: Եւ անոնք որ Պողոսը կը տանէին, մինչեւ Աթէնք բերին զանիկա. և էբե հրաման տուեալով Շիղայի ու Տիմոթէոսի համար որ շուտով իրեն գան, գացին:

16 Եւ Պողոս Աթէնքի մէջ անոնց սպասելով՝ իր հօգին անհանգիստ էր ներսիդին, վասն զի քաղաքը բարոյին կուսպաշտութեան մէջ ընկղմած կը տեսնէր: Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Հրեաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, և ամէն օր հրապարակներուն մէջ՝ որոնց պատահէր: Ու Եպիկուրեան և Ստոյիկեան փիլոսոփաներէն մէկ քանիները իրեն հետ հակաճառութիւն կ'ընէին. և ոմանք կ'ըսէին, Այս սերմանաբաղը ի՞նչ բուր կ'ուզէ. ուրիշներ ալ կ'ըսէին, կ'երեւի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է. վասն զի Յիսուսը ու յարութիւնը կ'աւետարտներ անոնց:

19 Եւ առին զանիկա Արիստարքոս ասորին ու կ'ըսէին, կրնա՞նք իմանալ թէ ի՞նչ է այդ նոր վարդապետութիւնը զոր դուռն կը դուրսես. Քանզի մեր տղանջներուն օտար բաներ կը բերես. ուրիմն կ'ուզենք

21 իմանալ թէ ի՞նչ պիտի ըլլան անոնք. (Վասն զի Աթենացիները ամէն ալ, ու հոն կեցող օտարականները ուրիշ բանի չէին պարապեր, բայց միայն նոր բան դուրսցելու կամ լսելու:)

22 Այն ատեն Պողոս Արիստարքոսի մէջ կայնեցաւ ու ըսաւ, Ով Աթենացի մարդիկ, ամէն կողմանէ խիստ կրօնատէր կը տեսնեմ ձեզ: Քանզի ես պարտելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ սեղան մը գտայ, որուն վրայ գրուած էր, ԱՆԾԱՆՑՈՒ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ. ուստի զանիկա զոր դուք չճանչնալով կը պաշտէք, ես նոյնը

24 ձեզի կը քարոզեմ: Աստուած որ աշխարհը ստեղծեց, և անոր մէջի բոլոր բաները, անիկա երկինքի ու երկրի Տէրն ըլլալով՝ ոչ ձեռագործ տաճարներու մէջ կը բնակի, Ոչ ալ մարդոց ձեռքով կը պաշտուի՝ բանի մը կարօտի պէս. քանզի ինք կու տայ

26 ամէնուն կեանք ու շունչ և ամէն բան. Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արինէ բրաւ, որպէս զի բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին. և որոշուած ժամանակներ հաստատեց, ու անոնց բնակութեան սահմանները՝ զԱստուած փնտռեալ. Որ ըլլայ թէ խարխափելով զինք գտնեն. թէպէտեւ մեր ամէն մէկէն ալ

28 հեռու չէ. Վասն զի անով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք:

29 Ուստի, որովհետեւ Աստուծոյ ցեղէն ենք, պէտք չէ որ այնպէս մտպենք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդու վարդապետութիւնով ու խելքով քանդակուած է:

30 Արդ Աստուած ազիտութեան ատենները անտես ընելով՝ հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մար-

եղայրներէն Տրոժարելով նաւով դէպ ի Սիւրբա
 գնաց, ու իրեն հեա ալ Պրիսկիղա և Ակիւղաւ,
 --աջ կենքրայի մէջ է: գլուխը փոքրած, վասն զի
 19 ուխտաւոր էր: Ու երբ Եփեսոս հասաւ, զանոնք հոն
 ձգեց, և ինք ժողովարանը մտնելով՝ Հրեաներուն
 20 հետ կը խօսէր: Եւ իրեն կ'աղաչէին որ ա՛լ աւելի
 ժամանակ իրենց քով մնայ, բայց յանձնաւու չե-
 21 Ղաւ: Հապա Տրոժարեցաւ անոնցմէ՝ ըսելով, *Պէտք
 է որ անպատճառ այս սուաջիկայ ամօը Երուսաղէմի
 մէջ ընեմ՝, բայց՝ Աստուծոյ կամբովը նորէն ձեզի կը
 22 զուռնամ: ու Եփեսոսէ նաւով ճամբայ ելաւ: Եւ
 կեսօրիս հասնելով՝ Եր--առէ՛մ ելաւ, ու եկեղեցիին
 23 բարեւ սուաւ, ու էր+ւ իջաւ Անտիոք: Եւ ասին մը
 հռն կենալէ ետև ելաւ, ու կարգաւ Գաղատաց-
 ւոց երկիրը ու Փռիւզիս կը պարտէր, ու բոլոր աշա-
 կերաները կը հաստատէր:
 24 Եւ Ապողոս անուևով Հրեայ մը, ծնունդով Ադէբ-
 սանդրացի, ճարտասան մարդ մը, եկաւ հասա-
 25 Եփեսոս, որ զօրաւոր էր --աբբ գերբերով: Ասիկա
 Տերոյը ճամբուն մէջ վարժուած էր, և ջերմեւանդ
 հոգի ունենալով՝ կը խօսէր, ու կը սորվեցնէր ճշգու-
 թեամբ Տէրոյը վրայով: Բայց ինք միայն Յովհան-
 26 նէսի մկրտութիւնը գետէր: Ասիկա սկսաւ ժողովա-
 րանին մէջ համարձակ խօսիլ: ու երբ Ակիւղաւ ու
 Պրիսկիղա լսեցին անկէ, ալ զանիկա իրենց քով
 առին, և աւելի ճշգիւ Աստուծոյ ճամբան անոր
 27 հասկցուցին: Ու երբ անիկա ուղեց Աքայիս երթալ,
 եղայրները քաջալերեցին զանիւ, ու էիբ գրեցին այն

*Որտե՛ս չուսին

Բեռն աշակերտներուն որ զանիկա ընդունին. որ հոն
 հասնելով՝ շատ օգտակար եղաւ շնորհքով՝ հաւա-
 28 սացեալներուն: Քանզի Տրոժարեցաւ սաստիկ կը
 յանդիմանէր Հրեաները, --աբբ գերբերէն ցուցնելով
 թէ Յիսուսը Քրիստոսն է:

ԳԼ ԺԹ

1 **Ե**ւ քանի որ Ապողոս Կարթժոսի մէջ էր, Պողոս վե-
 րի կողմերը պարտելով՝ Եփեսոս եկաւ, և քանի մը
 2 աշակերտներ գտնելով՝ Ըսաւ անոնց, Երբ հաւատա-
 ցեք, Սուրբ Հոգին առի՞ք արդեօք. անոնք ալ ըսին
 3 Իրեն, Բայց մենք լսած չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ:
 4 Եւ ըսաւ անոնց, Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք. անոնք
 5 ալ ըսին, Յովհաննէսի մկրտութիւնովը: Պողոս ալ
 6 ըսաւ, Յովհաննէս արգելաւ թեան մկրտութիւ-
 նով մկրտեց, ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
 7 ետքը պիտի դայ՝ անոր հաւատան, այսինքն Քրիստոս
 8 Յիսուսի: Ու երբ շոյ- լեցին, Տէր Յիսուսի անուևովը
 9 մկրտուեցան: Եւ Պողոս երբ անոնց վրայ ձեռք
 10 դրաւ, Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ, և լեզուներ
 11 կը խօսէին ու կը մարգարեանային: Եւ այն բոլոր
 12 մարգիկը ատաւերկուքի չափ էին: Ու ժողովարանը
 13 մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ Աստուծոյ
 14 թաղաւորութեանը վրայով՝ կը խօսէր ու՝ կը համա-
 15 ցէր: Իսկ երբ մէկ քանիները կը յամուէին ու դէմ
 16 կը դնէին՝ ըսալնս թեան առջեւ այն ճամբան ըսմ
 17 ըստելով, ինք անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտները
 18 զատեց, ու ամէն օր Տիւրան անուև մեկուև դարա-
 19 տանը մէջ կը խօսէր: Եւ ասիկա երկու տարի տևեց,

մինչև բոլոր Ասիայի մեջ բնակող Հրեաները ու Յոյ-
 11 ները *Տերոջը խօսքը լսեցին Եւ Աստուած նշանաւոր
 12 հրաշքներ կ'ընէր Պողոսի ձեռքով. Այնպէս որ անոր
 մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տանէին
 հիւանդներուն, և իրենց ցաւերէն կը բժշկուէին, ու
 13 չար սգիններ կ'ելլէին: Բայց աստանդական Հրեա-
 ներէն մէկ քանիները, որոնք երգմեցուցիչ էին,
 †յանդգնեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց
 վրայ որոնք չար սգիներ ունէին, և կ'ըսէին, Ձեզ
 14 կ'երգմեցնէր Յիսուսով, զոր Պողոս կը քարոզէ: Եւ
 այս բանը ընողները Սկեւս շառ՝ Հրեայ քահանա-
 15 յապետի մը եօթը սրբիներն էին: Իսկ չար սգին պա-
 տասխան առաւ ու ըսաւ, Յիսուսը կը ճանչնամ ու
 16 Պողոսը գիտեմ, բայց դուք ո՞վ էք: Եւ այն մարդը
 որուն ներսիզին էր չար սգին, անոնց վրայ ցաթկե-
 17 նէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փոխան: Եւ այս
 բանը Եփեսոսի մեջ բնակող բոլոր Հրեաներուն ու
 Յոյներուն յայտնի եղաւ. և անոնց ամէնուն վրայ
 վախ մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծար-
 18 ուէր, Եւ հաւատացեալներէն շատերը կու գային,
 ու կը խոտովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած-
 19 ները: Եւ կախարգութեան հետեւողներուն շատերը
 գերքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամէնուն առջեւ կ'այ-
 20 արծաթ գահէկան գտան: Այսպէս Տէրոջը խօսքը մե-
 ծապէս կ'աճէր և կը զօրանար:

*Ռոմ. 16, Տէր Յիսուսի
 †Յոն. 19, ձեռք զարկին

21 Ու երբ այս բաները լմեցան, Պողոս մտաբեր գրաւ
 որ Մակեդոնիայէ ու Աքայիայէ պալատելով՝ Երուսա-
 22 պէտք է ինծի որ Հռովմ՝ ալ տեսնեմ: Եւ իրեն սպա-
 սաւորութիւն ընողներէն երկուքը, Տիմոթէոսը ու
 Երաստոսը, զրկեց Մակեդոնիա, ու ինք տուն մըն
 ալ Ասիայի մեջ կեցաւ:
 23 Եւ այն տոնները շատ խափու թիւն եղաւ Տերոջ
 24 ճամբուն համար: Գանդի Գեմեարիս անունով ար-
 ծաթագործ մը Արտեմիսի փոքրէն աստճարներ կը շե-
 25 րներ արծաթէ, ու ըիչ շահ չէր բերեր վարպետե-
 26 րուն. Զորոնք ստիկա մէկտեղ փողկեց նոյն արհես-
 տին բանուորներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք
 27 գիտէք որ այս գործէն է մեր շահը. Եւ կը տեսնէք
 ու կը լսէք որ այս Պողոսը ոչ միայն Եփեսոսացւոյ,
 հապա գրեթէ բոլոր Ասիացւոց շատ փողովարդները
 համոզելով՝ միաբերին դարձուց, բնելով թէ Ձեւ-
 28 քով շինուածները աստուածներ չեն, Առտի վտանգ
 կայ որ ոչ միայն այս մեր *կողմը պիտի նախատուի,
 հապա մեծ աստուածուհւոյն, Արտեմիսի, աստճարն
 ալ ոչինչ պիտի սեպուի և անոր մեծափառութիւնը
 պիտի խափանուի, զոր բոլոր Ասիա ու աշխարհ կը
 29 պաշտեն: Ու երբ շառ լսեցին, բարկութեամբ լեց-
 ուած կը կանչուըւտէին ու կ'ըսէին, Մեծ է Եփե-
 29 սոսացւոց Արտեմիսը: Եւ բոլոր քաղաքը խափու-
 թեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով Գայիոս ու
 Արիստարքոս Մակեդոնացիները, Պողոսի ճանապար-
 հորդակիցները, ամէնը մէկէն թէտարոնը վաղցին:

*Կաթ, արհեստը

30 Իսկ Պօղոս երբ ուզեց ժողովուրդին մէջ մտնել,
 31 աշակերտները թող չառնին զինք: Ասիականներէն
 ալ ամանք որոնք իր բարեկամներն էին, ժողով զրկե-
 32 երթալ: Ուստի մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ
 կերպ բան կը կանչուըռտէին, վասն զի ժողովքը
 շփոթութեան մէջ էր. և շատերը չէին գիտեր թէ
 33 ինչ բանի համար ժողովուած են: Եւ բազմութեանը
 մէջէն յառաջ բերին Աղէքսանդրոսը, զոր Հրեաները
 յառաջ քշեցին. Աղէքսանդրոս ալ ձեռքը շարժե-
 34 լով կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան ասայ: Իսկ
 երբ գիտցան թէ անիկա Հրեայ է, ամենը մէկ բերան
 եղած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուըռտէին թէ
 35 Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը: Սակայն աստեհա-
 գպիբը բազմութիւնը հանդարտեցնելով ըսաւ, Ով
 Եփեսացի մարդիկ, որ մարդն է որ չգիտնայ թէ
 Եփեսացւոց քաղաքը *մեծ Արտեմիսի և Գիտէ րն-
 36 կած կուռքին տաճարին պաշտօնեան է: Ուրեմն այս
 որ անվիճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդարտ
 37 կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել: Քանզի
 դուք այդ մարդիկը հոս բերիք, որոնք ոչ տաճար կու-
 ղարպաղներ են, ոչ ալ ձեր աստուածուհւոյն հայ-
 38 հայանք ըրեր են: Ուստի եթէ Գեմետրիոս և իրեն
 հետ եղած վարպետները մէկուն հետ բան մը ունին,
 գասի օրեր կան ու փոխանորդ բղեղի կայ: Թող
 39 իրարու գէմ ամբաստանութիւն ընեն. Իսկ եթէ ու-
 ըրիշ բաներու համար է ձեր պահանջմունքը, օրինա-
 40 ւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի: Վասն զի մենք ալ

*ՈՒՆԻ, մեծ աստուածուհւոյն

այսօրուան եղածին համար իրեւ խառվայոյզ մար-
 դիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք, քանզի
 պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք այս խառն-
 ամբոս բազմութեանը համար պատասխան ասալ:
 Եւ այսպէս ըսելով ժողովքը արձակեց:

ԳԼ Ի

1 Եւ ազմուկին գաղարկէն ետեւ Պօղոս աշակերտ-
 ները իրեն կանչեց, ու հրատարական ողջոյն տալով
 2 կ'աւ որ Մակեդոնիա երթայ: Եւ այն կողմերը պտը-
 տելէ ու շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետեւ
 3 Ելլադա եկաւ: Եւ հոս երեք ամիս կենալէ ետքը,
 Հրեաները իրեն գէմ՝ նենգութեան խորհուրդ ըրին
 կ'ուզէր Սուրիա ելլել. ահա հոն որ ըրեց Մա-
 4 կեդանիայի վրայէն դառնալ: Ու մինչեւ Ասիա իրեն
 հետ՝ կ'երթար Բերիացի [Պիոտի քրէն] Սուպատրոս,
 և Թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկունդոս,
 և Գայիոս Իբերացի ու Տիմոթէոս, և Ասիացիք, Տիւ-
 5 քիկոս ու Տրոփիմոս: Ասոնք առաջ գացին ու Տրո-
 6 վադայի մէջ մեզի կը սպասէին: Մենք ալ բաղար-
 ջարտեցին օրերէն ետեւ Փիլիպպէնաւեցիներ, և Տիմոթ-
 օրուան մէջ Տրովադա եկանք անոնց քով, ու հոն
 եօթը օր կեցանք:
 7 Եւ մէկշաբթի օրը երբ *ժողովուեր էինք՝ հաց կա-
 րելու, Պօղոս անոնց կը բարոզէր, վասն զի հետեւեալ
 օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը երկնցուց մինչեւ
 8 կէսգիշեր: Ու շատ լսպտեմունք կային այն վերի սեն-

*ՈՒՆԻ, աշակերտները ժողովուեր էին

9 եակը՝ ուր մենք ժողովուած էինք: Եւ երկատարդ
 մը, Եւ աղբոս անուն, պատուհանին վրայ նստած՝
 խորունկ քունի մէջ մտեր էր. երբ Պօղոս խօսքը
 երկնցուց, անիկա խորունկ քնով բռնուած՝ երբորդ
 դասիկունէն վար ինկաւ, ու զանիկա մեռած վերցու-
 10 ցին: Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ ու
 զրկեց զնա: ու կ'ըսէր, Մի խռովք, վասն զի ստոր
 11 հոգին իր մէջ է: Եւ վեր ելլելով՝ հասցը կտրեց ու
 կերաւ. ու երկար խօսելով՝ մինչեւ առտու, ետքը
 12 ելաւ գնաց: Եւ այն պատանին ողջ բերին. ու մե-
 13 ծապէս մխիթարուեցան: Իսկ մենք նուր մանելով՝
 ճամբայ ելանք դէպ ի Ասան, ուրկէ Պօղոսը պիտի
 առնէինք, վասն զի այնպէս ապարեր էր, որովհետեւ
 14 ինք *ցամաքով պիտի երթար: Ու երբ Ասանի մէջ
 մեզի հանդիպեցաւ, առինք զանիկա և Միտիլինէ
 15 եկանք: Անկէ ալ նաւելով հեռեւեալ օրը Քիոսի
 դիմաց հասանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու
 քէշբը Տրոզիլիոն կենալով՝ միւս օրը Մելիտա եկանք.
 16 Վասն զի Պօղոս միտքը դրեր էր որ նաւով անցնի
 Եփեսոսի քովէն, որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամա-
 նակ անցնէ, որովհետեւ կ'արտարար որ թէ՛ կարելի
 է իրեն, Պենտեկոստէին օրը Երուսաղէմ՝ ըլլայ:
 17 Եւ Մելիտոսէ Դարդ զրկեց Եփեսոս ու եկեղեցիին
 18 երէցները կանչեց: Ու երբ իրեն եկան, ըսաւ անոնց,
 Գուք զիտէք որ այն առաջին օրէն հետէ որ ես Ասիա
 եկայ, ինչպէս ձեզի հետ վարուեցայ բոլոր ժամա-
 19 նակը. Ամենայն խնարհութեամբ Տերոջը ծառայե-
 րով, և շատ արցունքով ու փորձութիւններով

*Վաս, քաղելով

որոնք Հրէից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան.
 20 Ինչպէս զեհուալ էա չկեցայ օգտակար բաներէն
 բնու մէկը ձեզի զրուցելէ, ու ձեզի հրապարակաւ և
 21 տան մէջ սրովեցնելէ. Վկայութիւն տալով Հրէից
 և Յունաց առջև՝ դէպ ի Աստուած ապաշխարու-
 թեան համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ
 22 եղած հաւատքին համար: Եւ հիմա ահա ես հո-
 ղիով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ, և հոն
 23 ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր. Միայն
 թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ կ'ապրէ
 ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը
 24 սպասեն: Բայց ես բանի մը համար հոգ չեմ բնիւր, և
 իմ անձս պատուական չեմ սեպեր, միայն թէ իմ
 ընթացքս ու բախտութեամբ կատարեմ, և այն պաշ-
 25 տեւորանին վկայ ըլլալու: Եւ հիմա ահա ես գե-
 տեմ որ ա՛լ իմ երեսն պիտի չտանէք դուք ամենդ,
 որոնց մէջ պարտեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
 26 քարոզելով: Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի, որ ես
 27 անպարտեմ ամենուն արեւնէն: Վասն զի ես չկեցայ
 28 Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայանելէ: Ուրեմն
 զգուշացէք ձեր անձերուն և բոլոր հօտին, որուն
 վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ տեսուչ դրաւ: *Աստուծոյ
 եկեղեցին հովուելու զոր իր արիւնովը ստացաւ:
 29 Քանզի զիտեմ՝ որ իմ զատուելէս ետքը ձեր մէջ
 †յափշտակող գայլեր պիտի մանեն, որոնք պիտի
 30 չինային հօտին: Եւ ձեզմէ ալ անպէ՛տ մարդիկ պիտի

*Մատ, Տերոջը
 †Վաս, վնասակար

1 ելլեն, որոնք ծուռ բաներ պիտի խօսին՝ աշակերտ-
 31 ները իրենց ետեւէն քաշելու համար: Աւստի ար-
 թուէն կեցեք, և միտքերնիդ բերեք՝ որ երեք տարի
 զիշեր ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցուն-
 32 քով խրատուէ: Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ
 ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհաց խօսքին, որ կարող
 է շինելու և բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժա-
 33 ունդութիւն տալու: Մէկուհւն արծաթին կամ ոս-
 34 կիին կամ հագուստին չցանկացայ: Դուք ձեզմէ զե-
 տեք որ ինծի և ինծի հետ եղողներուն պէտքերը այս
 35 ձեռքերս հագացին: Ամէն բան ձեզի ցուցուցի, թէ
 ոյսպէս պէտք է աշխատիլ ու տկարներուն օշնու-
 թիւն ընել, և միտք բերել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ զոր
 36 ինք ըսաւ, Աւելի երանելի է ասը քան թէ առնելը:
 Եւ երբ զայս ըսաւ, անոնց ամէնուն հետ ծունկի
 37 վրայ դալով՝ աղօթք ըրաւ: Ամէնն ալ սաստիկ կու-
 լային, ու Պողոսի պարանոցին վրայ լինալով՝ զանկիտ
 38 կը համբուրէին: Սիրտերնին կը ցուէր մանաւանդ
 այն խօսքին համար՝ որ կ'ըսէր թէ՛ ալ պիտի չտես-
 նեն իր երեսը, և զանկիտ ճամբայ գրին մինչեւ
 նաւը երթալ:

ԳԼ ԻԱ

1 **Ու** երբ ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք, շտապ
 նաւելով կով եկանք, և միւս օրը Հուդան, ու անկէ
 2 Պատարա: Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար,
 3 ու անոր մէջ մտնելով՝ ճամբայ ելանք: Եւ երբ կիպ-
 րոս երեւցաւ, զանկիտ ձախ կողմերնիս թողելով՝
 4 գեպ ի Սիւրիս նաւեցինք և Տիւրոս ելանք, վասն զի

5 4 նաւը հոն պիտի թափեր եր բեւը: Եւ աշակերտները
 գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Սաւր Հո-
 5 զիւմ կ'ըսէին Պողոսի օր Երուսաղէմ չէլէ: Ու երբ
 այն օրերը անցուցինք, ելանք ու կ'երթայինք. ամէնն
 ալ կ'նկերով ու աղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս
 6 մեզ ճամբայ գրին. և ծովուն եզերքը ծունկի վրայ
 7 դալով աղօթք ըրինք: Ու իրարու հրատարական ոչ-
 ջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
 8 դարձան: Իսկ մենք Տիւրոսէ զտրուելու և ծովի ճամ-
 բորդութիւնը լմնցնելով՝ Պատղէմոյիս հասանք, ու
 եղբայրները բարեւելով՝ օր մը անոնց քով կեցանք,
 9 Եւ հետեւեալ օր՝ անկէ ելանք ու կեսօրիս եկանք,
 և Փիլիպոսն աւետարանչին առնը մտնելով, որ
 10 եւ երբ հոն շատ օրեր կեցանք, Հրէաստանէ մար-
 11 գօրէ մը իջաւ Ագարոս անունով: Ու երբ մեզի
 եկաւ, Պողոսի գօտին առնելով իր ձեռքերը ու սա-
 քերը կապեց, և ըսաւ, Այսպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ:
 Այն մարդը՝ որուն է այս գօտին, այսպէս պիտի
 կապեն Հրէաները Երուսաղէմի մէջ, ու հեթանոս-
 12 ներուն ձեռքը պիտի մտնեն: Ու երբ զայս լսեցինք,
 աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ
 13 չէլլէ: Իսկ Պողոս պատասխան տուաւ. Ի՞նչ կ'ընէք,
 Ինչո՞ւ կու լուք ու իմ սիրտս կը ճմլէք, քանզի
 ես ոչ թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կապուելու,
 հապա նաեւ մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յի-
 14 սուսի անուանը համար: Եւ երբ ինք մտիկ չըրաւ՝

*Ո՞րտե՞ս է ինչո՞ւ, մենք որ Պողոսի ընկերներէն էինք
25

լուս կեցանք ու բռնք, Տերջը կամքը թող ըլլայ՝
 15 Եւ այն օրերէն ետեւ պատրաստուելով՝ Երուսա-
 16 ղէմ՝ երանք, կեսարացի աշակերտներէն ալ մէկ քա-
 նինները մեզի հետ եկան, և Ֆղտարին նախնի աշա-
 կերտի մը, Կիպրացի Մնասնի, որուն քով պիտի
 17 կենայինք: Ու երբ Երուսաղէմ մտանք, եղբայրները
 18 ուրախութեամբ մեզ ընդունեցին: Եւ հետեւեալ
 օրը Պողոս մեզի հետ Յովկրատի քով գնաց, ու ըսլըր
 19 երէցներն ալ եկան: Եւ զանոնք բարեւելով՝ մի ըստ
 միտջէ կը պատմէր ինչ որ Աստուած հեթանոսնե-
 20 բուն մէջ ըրաւ իր ծառայութիւնովը: Անոնք ալ
 լսելով՝ փառք կու տային *Տերջը: և բռն իրեն, Կը
 տեսնե՞ս, եղբայր, քանի՛ բիւրասոր հաւատացեալ
 Հրեաներ կան, ու ամէնն ալ օրէնքին նախանձաւոր
 21 են, Բայց քու վրայովդ իմացան թէ դուն ըսլըր հե-
 թանոսներուն մէջ եղած Հրեաներուն Մովսէսե
 սպաստամբել կը սորվեցնես, ըսելով որ աղաքնին
 չժխտատեն, և սովորութիւններուն համեմատ չվար-
 22 ուին: Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն
 պիտի ժողովուի, վասն զի պիտի լսեն թէ եկեր ես
 23 Ուստի այս բանը ըրէ զըր քեզի կ'ըսենք: Մեր քով
 չորս մարդ կայ. որոնք իրենց վրայ ուխտ դրած են.
 24 Զանոնք առ, իրենց հետ մաքրուէ, և անոնց հա-
 մար ծախք ըրէ, որ իրենց գլուխը ամիլեն. որպէս
 զի ամէնն ալ գիտանան թէ քու վրայովդ իմացած
 բաներնին ոչինչ է, հապա դուն ալ Ֆղէ հետ ի՞ը
 25 քայլես օրէնքը պահելու մէջ: Բայց հաւատքի եկող
 հեթանոսներուն համար մենք թուղթ զրկեցինք՝

*Ո՛րանոք, Աստուծոյ

ինչպէս որոշեցինք, որ անոնք բնաւ այսպիսի բաներ
 չպահեն, միայն թէ զգուշանան կուսքերու զս-
 ուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկու-
 26 թեւէ: Այն ատեն Պողոս այն մարդիկը առաւ, ու
 հետեւեալ օր անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը
 մտաւ, մաքրութեան օրերուն լմնալը ցուցնելու հա-
 մար, մինչեւ որ անոնց ամէն մէկուն համար պա-
 տարագ մատուցուեցաւ:
 27 Ու երբ եօթը օրերը լմնալու վրայ էին, Ասիացի
 Հրեաները զանկիա տաճարին մէջ տեսնելով՝ ըսլըր
 բազմութիւնը խռովեցայցին, և անոր ձեռք զարկած՝
 28 կը կանչուըւտէին, Խորայելացի մարդիկ, օգնու-
 թեան հատէք. սո այն մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժո-
 ղովուրդին և օրէնքին ու այս տեղին դէմ բան կը
 սորվեցնէ ամէնուն. մինչեւ տաճարին մէջ Յոյներ
 29 ալ մտցուց, և այս սուրբ տեղը պղծեց. (Վասն զի
 առաջուընէ Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղա-
 քին մէջ տեսեր էին, և կը կարծէին թէ Պողոս զա-
 30 նկիա տաճարը մտցուց.) Ու ըսլըր քաղաքը շարժե-
 ցաւ և ժողովուրդը զիզուեցաւ, ու բռնեցին Պողոսը
 տաճարէն դուրս քաշեցին. և շուտ մը դռները զոց-
 31 ուեցան Ու երբ անոնք կ'ուզէին զանկիա պաննել,
 ըսլըր հասաւ գունդին հաղարապետին թէ ըսլըր
 32 Երուսաղէմ իրար անցեր է: Ան ալ անմիջապէս գն-
 ուորներ և հարիւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վա-
 զեց. անոնք ալ հաղարապետը և զինուորները տես-
 33 նելով՝ Պողոսը ձեռելէ դադարեցան: Այն ատեն հա-
 զարապետը մտնեալով՝ բռնեց զանկիա, և հրաման
 ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը հարցնէր թէ
 34 անկիա ո՞վ է ու ի՞նչ ըրեր է: Եւ բազմութեանը մէ-

ջէն մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը կանչուընտեխն. իսկ երբ չկրցաւ այն շփոթութենէն ստոյգը գիտնալ, հրաման ըրաւ որ զանկա պերդը տանին: Ու երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցնեն զանկա, ժողովուրդին բռնութեանը համար. Վասն զի ժողովուրդին բողոքները իւրեքն իւրեքն կ'երթային, ու կ'ըսէին, 35 Վերցուր տտիկա: Ու երբ Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր, հազարապետին ըսաւ, Արդեօք կարելի՞ է որ քեզի բան մը խօսիմ: Ան ալ ըսաւ, Յունարէն 36 գիտե՞ս. Չէ՞ որ դուն այն Եգիպտացին ես, որ այս օրերէն առաջ չարս հազար օրհկոյ մարդիկ ապստամբ բեցուցիր, ու անապատը հանեցիր: Պօղոս ալ ըսաւ, Ես Հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, ոչ թէ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ՝ քեզի ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ: 37 Ու երբ անկա հրաման տուաւ, Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին, ու երբ աղէկ մը լուսութիւն եղաւ, Երբայական լեզուով խօսեցաւ անոնց, ու ըսաւ,

ԳԼ ԻԲ

1 **Մ**արդիկ եղբայրներ և հայրեր, ինծի մօտիկ ըրէք որ
 2 հիմա ձեզի պատասխան կու տամ. (Երբ լսեցին որ Երբայական լեզուով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի
 3 լուս կեցան. Եւ անկա ըսաւ,) Ես Հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած, և այս քաղա-

*Յուն. սիկարեան, այսինքն, դաշնակազիր մարդապան

քին մէջ Գամաղիէլի սարը մեծցած, -- Զէր հայրերնի օրէնքին ճշգրտութեանը պէս կրթուած, նախանձաւոր 4 էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք ամէնդ էք: Որ ես այլեր ու կիներ կապելով, ու բանտերու մտանելով 5 այս ճամբան հարածեցի մինչեւ ի մահ: Ինչպէս քահանայապետ ալ կը վկայէ ինծի համար, և բոլոր ծերակոյսը. որոնցմէ թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն Գամասկոս կ'երթայի, որպէս զի հոն եղածներն ալ կապուած Երուսաղէմ՝ բերեմ՝ որ 6 պատժուին: Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Գամասկոսի մօտեցայ, կեսօրուան դէմ յանկարծակի երկինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորալիքս. Եւ գետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի որ ինծի կ'ըսէր, 7 Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ք զիս կը հալածես: Ես ալ պատասխան տուի թէ Գուն ս'իլ ես, Տէր. ան ալ ինծի ըսաւ, Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ, զոր դուն 8 կը հալածես: Բայց անոնք որ ինծի հետ էին, լոյսը տեսան ու վախով լեցուեցան, սակայն ինծի խօսողին 9 ձայնը չլսեցին: Եւ ըսի, Ի՞նչ ընեմ, Տէր. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ելիր գնա Գամասկոս, ու հոն քեզի պիտի զրուցուի այն ամէն բաներուն համար, որ սահմանուած է որ ընես: Ու երբ չէի տեսներ այն լոյսին փառքէն, ինծի հետ եղողները ձեռքէս բռնած՝ Գամասկոս մտայ: Եւ Անանիա առաջ մարդ մը, օրէնքին համեմատ աստուածամովախ, ու Գամասկոս ընակող 10 բոլոր Հրեաներէն բաց լիկոյուած, ինծի եկաւ, ու քովս կայնելով ինծի ըսաւ, Սաւուղ եղբայր, վեր նայ: Ես ալ նայն ժաման վեր նայեցայ իրեն, և անկա ըսաւ, Մեր հայրերուն Աստուածը առաջուքնէ քեզ ընտրեց, որպէս զի եր կամքը ճանչնաս ու այն

- 15 Արդարը տեսնես, և անոր բերնէն ձայն լսես: Քանզի բարը մարդոց առջեւ անոր վկայ պիտի ըլլաս այն
- 16 բաներուն համար, զորոնք տեսար ու լսեցիր: Եւ հիմա, ալ ի՞նչ կ'ուշանաս. կիր, մկրտուէ ու մեղ-
- 17 քերդ լուս *անոր անունը կանչելով: Եւ եղաւ որ երբ Երուսաղէմ գարձայ, ու ասաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի, մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս,
- 18 Եւ զինք տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր, Արտորցիր, շուտով Երուսաղէմէ ելիր, վասն զի քու ինծի համար ըբո՞
- 19 վկայութիւնդ պիտի չընդունին: Ես ալ ըսի, Տէր, իրենք աչի՛ դիտան թէ ես էի որ քեզի հաւատացող- ները բանար կը դնէի, և ժողովարաններուն մէջ կը
- 20 ծեծէի. Ու երբ քու Ստեփանոս վկայիդ արևելք կը թափուէր, ես ինքս ալ ներկայ էի և կամակից էի
- 21 հանդերձները ես կը պահէի: Եւ ինծի ըսաւ, Գնա, վասն զի ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի զրկեմ:
- 22 Եւ անոնք մինչեւ այս խօսքը տկանջ դրին, ետքը ձայներնին վերցուցին ու ըսին, Վերցուր աշխարհէ այդպիսի մարդը, քանզի չլսյլէր ատոր ողջ փառ:
- 23 Ու երբ կը կանչուըւտէին ու հանդերձին կը նե-
- 24 տէին և փոշին դէպ ի ողբ կը ցանէին, Հազարապետը հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը մտցնեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցուփորձ ընեն անոր, որպէս զի գիտ-
- 25 կը կանչուըւտէին: Ու երբ կաշի կապերով զինք կա-

*ՈՒՆԻ, Տէրոջը
†ՈՒՆԻ, լուսնի

- պեցին, Պօղոս վերակացու հարիւրապետին ըսաւ, Արժան է ձեզի Հռովմայեցի ու չդատապարտուած
- 26 մարդ մը ծեծել: Հարիւրապետը երբ զայս լսեց, գնաց հազարապետին պատմեց ու ըսաւ, *Ի՞նչ պիտի ընես,
- 27 վասն զի այս մարդը Հռովմայեցի է: Հազարապետն ալ քովը գնաց ու ըսաւ անոր Ըսէ ինծի, դա՛ն
- 28 Հռովմայեցի՞ ես. ան ալ ըսաւ, Այո: Հազարապետը պատտիսան տուաւ, Եւ շատ ստակով ձեռք բերի այս քաղաքացիութեան իրաւունքը. և Պօղոս
- 29 ըրաւ, Ես բուն ասոր Գլ ծնած եմ: Ու անոնք որ իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին, շուտ մը ետ կեցան իրմէ. և հազարապետն ալ վտիցաւ, երբ իմացաւ թէ Հռովմայեցի է, և որովհետեւ զանիկա կապեր էր
- 30 Ու հետեւեալ օրը ուղեւորով որ շիտակը գիտնայ թէ ի՞նչ է Հրեաներուն ըրած ամբաստանութիւնը անոր դէմ, Իարձակեց զանիկա, և հրաման ըրաւ որ քահանայապետները ու բարձր ժողովքը մէկտեղ գան. և Պօղոսը իջեցնելով անոնց առջեւ կայնեցուց:

ԳԼ. ԻԳ

- 1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձնելով ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, ես բարձրակից բարի խղճմը- տանքով կանք վարեր եմ Աստուծոյ առջև մինչև
- 2 այսօր: Անանիա քահանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քով կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն:
- 3 Այն ատեն Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած քեզի

*ՈՒՆԻ, Նայէ ի՞նչ
†ՈՒՆԻ, կապերէն արձակեց

պիտի զարնէ, ծեփած պատ. և դռն նստեր ես
 օրէնքին համեմատ զիս դատելու, և օրէնքէն դուրս
 4 հրամանն կ'ընես որ ինծի զարնեն: Եւ բոլորաբեր կայ-
 նողները բոխն, Աստուծոյ քահանայապետը կը նա-
 5 խատես: Պօղոս ալ ըսաւ, Եղբայրներ, չէի գիտեր որ
 քահանայապետ է. վասն զի դրուած է, Քու ժողո-
 վուրդիդ իշխանին դէմ չարատուութիւն մի ընէր:
 6 Եւ Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը սադուկեցիներ
 են ու միւսը փարիսեցիներ, կ'աղաղակէր ժողովքին
 մէջ, Մարդիկ եղբայրներ, ես փարիսեցի եմ, փա-
 րիսեցիի որդի. մեռելոց յարութեանը յոյսն համար
 7 կը դատուիմ: Ու երբ զայս ըսաւ, փարիսեցոց և
 սադուկեցոց մէջ երկպառակութիւն ինկաւ, և
 8 բազմութիւնը բաժնուեցաւ: Քանզի սադուկեցիք
 կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և ոչ հրեշտակ, ոչ
 ալ հոգի. բայց փարիսեցիք երկուքն ալ կը դաւա-
 9 նին: Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ. ու փարիսեցոց
 կողմէն եղող դպիրները սաքի վրայ իլլելով՝ դէմ կը
 կենային ու կ'ըսէին, Մենք այս մարդուն վրայ չար-
 10 սութիւն մը չենք գտներ. հապա եթէ հոգի մը կամ
 հրեշտակ մը տար խօսած է, *Եւ Ու երբ աղմուկը
 շատցաւ, հաղարապետը, վախնալով որ չ'իլլայ թէ
 Պօղոս անոնցմէ պատառուի, զինուորներուն հրաման
 11 բերդը բերեն: Եւ հետեւեալ գիշերը Տէրը անոր քով
 կայնեցաւ ու ըսաւ, Քաջասիրտ եղբր, Պօղոս, վասն զի
 ինչպէս Երուսաղէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր,
 այնպէս պետք է քեզի որ Հառվմայ մէջ ալ վկայես:

*Ո՛հ, Աստուծոյ հետ չմարտնչինք

12 Ու երբ աւսու եղաւ, Հրեաներէն ոմանք միտրա-
 նեցան, ու ինքզինքնին անէծքի տակ դրին՝ ըսելով
 13 որ չուտեն ու չիմեն մինչև որ Պօղոսը սպաննեն: Եւ
 քառասունէ աւելի էին որ այս երգումը իրարու հետ
 14 ըրին. Որովք քահանայապետներուն և ծերերուն դա-
 ցին ու ըսին, Անէծքով անիծեցինք անձերին որ բան
 15 մը չուտենք մինչև որ Պօղոսը սպաննենք: Ուստի
 դուք ժողովքին հետ մեկտեղ հաղարապետին իմա-
 ցուցէք որ վաղը զանիկա ձեզի իջեցնէ, որպէս թէ
 16 դուք աւելի ծիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր
 վրայով. և մենք անոր մտա գալէն առաջ պատրաստ
 17 ենք զանիկա սպաննելու: Եւ Պօղոսի քոջ որդին երբ
 այս դաւաճանութիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ ու
 18 Պօղոսի պատմեց: Պօղոս ալ հարիւրապետներէն մէկը
 իրեն կանչելով՝ ըսաւ, Այս պատանին հաղարապե-
 տին տար, վասն զի բան մը ունի անոր իմացնելու:
 19 Ան ալ առաւ զանիկա և տարաւ հաղարապետին ու
 ըսաւ, Բանտարկեալ Պօղոս զիս կանչեց, և աղաչեց
 որ այս պատանին քեզի բերեմ, որ քեզի խօսելիք
 20 ունի: Եւ հաղարապետը անոր ձեռքէն բռնելով՝
 մէկդի գնաց, ու հարցուց թէ ի՞նչ բան ունիս ինծի
 իմացնելու: Եւ անիկա ըսաւ, Հրեաները միտրանե-
 ցան քեզի աղաչելու որ վաղը Պօղոսը ստատնը իջեցը-
 21 նես, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ծիշդ քննութիւն մը
 ընել անոր վրայով: Բայց դուն անոնց մօտիկ չընես,
 վասն զի անոնցմէ քառասունէ աւելի մարդիկ դա-
 րմնամուտ եղած են անոր համար, որոնք ինքզինք-
 նին անէծքի տակ դրին որ չուտեն ու չիմեն մինչև
 22 հրամանիդ կը սպասեն: Այն տեան հաղարապետը

պատանին ճանրեց, պատուիրելով թէ Մարդո՛ւ մի բսեր որ այս բանը ինձի իմացուցեր:

- 23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց ու ըսաւ, Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք, ու եօթանասուն ձիաւոր և երկու հարիւր գեղարդաւոր, որպէս զի մինչև Կեսարիա երթան զիշերուան ժամը երեքին. Եւ գրաստներ պատրաստեցէք, որպէս զի Պողոսը հեծցենն ու ապահովութեամբ փելլքս կուսակալին տանին: Եւ թուղթ մը գրեց այս օրինակին պէս. Կղօքիտ Լիւսիաս, պատուական փելլքս կուսակալիդ սղջոյն: Այս մարդը Հրեաներէն բռնուեր էր, և աննոցմէ պիտի սպաննուէր, իսկ ես զինուորներով վրայ հասած՝ աղբատեցի զանիկա, իմանալով որ Հռովմայեցի է: Եւ ուղելով պատճառը գիտնալ, սրու համար ատոր վրայ ամբաստանութիւն կ'ընէին, իջեցուցի ասիկա անոնց ատեանը. Զոր դասյ ամբաստանուած իրենց օրէնքին վերաբերել ինդիրներու համար, և մեռնելու կամ կտպուելու սրժանի յանցանք մը չունէր: Ու երբ ըւր առի որ Հրեաները այդ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն, իսկոյն քեզի զրկեցի, հրաման ընելով ամբաստանողներուն ալ որ քու առջեւ խօսին ատոր վրայով: Ողջ եղիր:
- 31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ առին Պողոսը ու գիշերով Անտիպատրոս ասրին: Եւ հետեւեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետ երթալու, ու իրենք բերդը գարձան: Անոնք ալ Կեսարիա մտան, ու թուղթը կուսակալին տուին, և Պօղոսը անոր առջեւ կայնեցուցին: Երբ *կարդաց,

*ՈՒՆԻՄ, կուսակալը կարդաց

հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, և իմանալով որ Կիլիկիայէ է, Ըսաւ, Պիտի լսեմ՝ քեզի՛ երբ քու ամբաստանողներդ ալ դան. և հրաման ըրաւ որ զանիկա Հերովդէտի պաշտար պահէն:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

- 1 Եւ հինգ օրէ ետքը Անանիա քահանայապետը ծերերուն հետ ու Տերաիւղոս առաջ ճարտասանի մը հետ իջաւ. և ասոնք կուսակալին իմացուցին իբեւջ
- 2 ~~մեքսարան-բեւեջ~~ Պողոսի դէմ: Ու երբ կանչեցին զանիկա, Տերաիւղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել, Որովհետեւ քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն, ու քու խնամքովդ այս ազգին բաներուն աղէկ կար-
- 3 գադուութիւնը կը վայելնք, Ամէն կերպով ու ամէն տեղ բոլորովն գոհ ըլլալով, շնորհակալ ենք, ով
- 4 պատուական փելլքս: Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձրութիւն տամք քեզի, կ'աղաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ահանջ դնես, որ համառօտաբար պետի
- 5 խօսիս: Վասն զի մենք այս մարդը գտանք ապականիչ և խռովարար բոլոր Հրեաներուն սրոնք աշխարհի
- 6 մէջ են, և Նազովրեցոց աղանդին առաջնորդ. Որ տաճարն ալ ուղեց պղծել. զոր բռնեցինք ու մեր օրէնքին համեմատ ուղեցինք դատաստանը ընել:
- 7 Բայց Լիւսիտոս հազարապետը եկաւ մե՞ծ բռնութիւնով մեր ձեռքէն առաւ, Եւ հրաման ըրաւ որ անոր դատախազները քեզի գան, զոր դուն քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ այն ամէն բաներուն, որոնց համար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք

9 ասոր վրայ: Հրեաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝ ըսին
 10 թէ այդպէս է: Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբ կուսակալը անոր
 աչք ըրաւ որ խօսի,) Գիտնալով որ շատ տարիներէ
 հետէ դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի յօժա-
 11 րուածեամբ ինձի վերաբերեալ բաներուն համար պա-
 տասխան կու տամ: Որովհետեւ կրնաս գիտնալ որ
 ես տասուերկու օրէ աւելի չե՛ք քանի որ Երուսաղէմ
 12 ելայ երկրպագութիւն ընելու: Եւ զիս տաճարին մէջ
 մէկո՛ւն հետ վիճարանութիւն ընելու վրայ, կամ
 բազմութիւնը մեկտեղ ժողովու չգտան, ոչ ալ ժո-
 13 ջրվարաններուն մէջ, և ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ
 կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար
 14 հիմա ամբաստանութիւն կ'ընեն ինձի դէմ: Բայց
 զայս կը խտտովանիմ՝ քեզի՝ թէ այն ճանքուն հա-
 մեմատ զոր ասոնք հերձուած կ'ըսեն, ես այնպէս կը
 պաշտեմ իմ հայրենի Աստուածս, հաւատալով այն
 ամէն բաներուն որոնք օրէնքին և մարգարէներուն
 15 մէջ զրուած են. Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած,
 ինչպէս ասոնք ալ ակնկալութիւն ունին, որ մե-
 16 ակնկրու յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արդար-
 ներուն և թէ՛ մեղաւորներուն: Եւ ես այս բանին
 համար կը ջանամ, որ ամէն ատեն մտքուր խղճմը-
 17 ասնք ունենամ Աստուծոյ առջև ու մարդոց առջև:
 18 Արդ ես շատ տարիներէ ետեւ եկայ իմ ազգիս ողբ-
 19 մեղութիւններ բերելու ու ընծաներ դաւա՛ւ: Այսպէս
 քանի մը Ասիացի Հրեաներ զիս տաճարին մէջ մտք-
 20 րուած գտան, ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբոխով,
 19 Որոնց պէտք էր առջեւդ գալ ու ամբաստանութիւն
 20 ընել, եթէ իմ յրպարմ Ըսեւ՝ բան մը ունէին: Կամ

19 թէ ասոնք իրենք թող ըսեն, ի՛նչ անիրաւութիւն
 21 գտան իմ վրաս, երբ ասեանը կայներ էի: Միայն
 թէ այս մէկ խօսքիս համար, որ երբ իրենց մէջ կայ-
 22 մար ես այսօր ձեռմէ կը գատուիմ: Եւ Փելիքս *ու-
 ընշ անգամի թողուց զանոնք, վասն զի աղէկ տե-
 ղեկութիւն ունէր այն ճամբուն վրայով. ու ըսաւ,
 23 ձեր գործը՝ և Տարիւրապետին հրաման ըրաւ որ
 զանկիս պահէ, և ընդարձակութիւն տայ, ու իրեն-
 ներէն մէ՛կը չարգիլէ անոր սպասուորութիւն ընելէ
 կամ անոր քով երթալէ:
 24 Եւ քանի մը օրէն ետեւ Փելիքս եկաւ իր Գրուսիդա
 կնոջ հետ որ Հրեայ էր, ու Պօղոսը կանչել տուաւ,
 և լսեց անկէ այն հաւատքին համար որ Քրիստոս Յի-
 25 սուսի վրայ է: Ու երբ անկիս արգարութեան ու
 ժուժկալութեան և զայու գատաստանին վրայով կը
 խօսէր, Փելիքս զարհուրելով պատասխան տուաւ,
 Ի՛նչ հիմա գնա, ու երբ ժամանակ ունենամ, ես
 26 քեզ նորէն կը կանչեմ: Կսեա յոյս ունէր որ Պօղոսի
 կողմէն իրեն ստակ Դարուի, անոր համար շատ ան-
 27 կամ կանչել կու տար զանկիս ու անոր հետ կը խօ-
 սակցէր: Բայց երբ երկու տարի եղաւ, Փելիքսի տեղ
 Պորկիոս Փետտոս եկաւ. Փելիքս ալ Հրեաներուն
 շնորհք ընել ուղերով Պօղոսը կապուած թողուց:

*ՈՒՆԿ, այս բաները լսելով ուրիշ
 †ՈՒՆԿ, արուի, որպէս զի զանկիս արձակէ

ԳԼ ԻԵ

1 Արդ երբ Փետոսս էր էլեանսէիւն գաւառը հասաւ, երբք օրէն ետև կեսարիայէ Երուսաղէմ՝ ելաւ:

2 Եւ քահանայապետը ու Հրէից գլխաւորները անոր

3 իմացուցին էբէնյ սփառսէիւն Պողոսի դէմ, Եւ կ'աղաչէին իրեն և շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ, որպէս զի զանկիա Երուսաղէմ բերել այց. ու իրենք դարսն կը պատրաստէին ճամբուն մէջ զանկիա

4 սպաննելու: Բայց Փետոսս պատասխան տուաւ, որ Պողոս կեսարիայի մէջ պահուի, և որ ինք շատ ջանցած հոն պիտի երթար: Ուստի ձեզմէ որոնք որ կարող են, ըսաւ, Ինչէ՛ հետ թող իջնեն, և եթէ այն մարդուն վրայ յանցանք մը կայ, թող անոր դէմ՝

6 ամբաստանութիւն ընեն: Եւ հոն *ուժ կամ տասը օրէ աւելի չկենայով՝, կեսարիա իջաւ. ու հետևեալ օրը ատեանը նստելով՝ հրաման ըրաւ որ Պողոսը բերեն: Ու երբ անկիա եկաւ, Երուսաղէմէ իջնող Հրեաները անոր բոլորովք կայնելով, շատ ու ծանր ամբաստանութիւններ կը բերէին Պողոսի դէմ, զորոնք չէին կրնար սպացուցանել: Վասն զի Պողոս պատասխան կու տար թէ Ես ոչ Հրեաներուն օրէնքին, և ոչ տաճարին, ոչ ալ կայսրին դէմ յանցանք մը

9 ըրած եմ: Բայց Փետոսս ուղղելով որ Հրեաներուն շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ Պողոսի ու ըսաւ, Կ'ուզե՞ս Երուսաղէմ ելլել, և հոն այդ բաներուն

10 վրայով իմ առջեւ գատուելի: Պողոս ալ ըսաւ,

*Ունէ, տասը օրէ աւելի կենայով

կայսրին ատեանը կայներ եմ, ուր պէտք է ինձի գատուել. ես Հրեաներուն անիրաւութիւն մը ըրած

11 չեմ, ինչպէս դուն ալ աղէկ գիտես: Քանզի եթէ անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէ չեմ քաշուիր, բայց եթէ չկայ իմ վրայ այն բաներէն մէկն ալ որոնց համար ատեանք ինձի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէ'կը չկրնար զիս ատանց շնորհել: Կայսրին կը բողբեմ:

12 Այն ատեն Փետոսս խորհրդականներուն հետ խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ Կայսրին բողբեցիր, կայսրին պիտի երթաս:

13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետև՝ Ագրիպպոս թագաւորը և Բերկնիկէ կեսարիա եկան Փետոսը սղջու-

14 նելու: Եւ երբ շատ օրեր հոն անցուցին, Փետոսս Պողոսի համար թագաւորին իմացուց ու ըսաւ, Համարդ մը կայ զոր Փելլքս բանտարկուած թողուցեր է, Որուն վրայով, երբ Երուսաղէմ գացի, քահանայապետները ու Հրեաներուն ձերբըր իմացուցին ինձի, և կը խնդրէին որ անոր դէմ գատապարտութեան վճիռ արուեսի: Որոնց պատասխան տուի թէ Հուովմայեցոց սովորութիւնը չէ մարդ մը կորստեան շնորհել, մինչև ամբաստանուածը ամբաստանողները զիմացը չունենայ, ու այն ամբաստանութեանը պատասխան տայու պատեհութիւն չարուի իրեն: Ուստի երբ անոնք Ինչէ՛ հետ հոս եկան, ամենեւին չուշացուցի, հապա հետևեալ օրը ատեանը նստելով՝ հրաման

18 ըրի որ մարդը բերեն, Անոր գատախաղներն ալ ներկայանայով, իմ կատկած ըրած յանցանքներէս մէ'կն

19 ալ յառաջ չէին բերեր: Հապա մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ, և Յիսուս

անանձ մեռածի մը վրայ, որու համար Պօղոս կ'ը-
 20 սեր թէ կենդանի է: Ու երբ տարակուսանքի մէջ էի
 այս բանին քննութեանը վրայով, ըսի թէ Կ'ուզե՞ս
 21 Երուսաղէմ երթալ, և հոն այս բաներուն համար
 դատուիլ: Բայց Պօղոս երբ բողոքեց որ պահուի Վե-
 22 հափառ Կայրին *դիմաց ելլելու, հրաման ըրի որ
 զինք պահեն՝ մինչև Կայսրին զրկեմ: Եւ Ագրիպպաս
 ըսաւ Փետտոսի, Ես ալ կ'ուզէի այդ մարդը մտիկ
 ընել. սն ալ ըսաւ, Վաղը մտիկ կ'ընես:
 23 Ու հետեւեալ օրը երբ Ագրիպպաս ու Բերենիկէ
 մեծ հանդէսով եկան, ու տեսանը մտան հաղորա-
 պեաներով և քաղաքին պատուաւոր մարդոցմովը
 մէկտեղ, Փետտոս ալ հրաման ընելով՝ բերին Պօ-
 24 ղոսը: Եւ ըսաւ Փետտոս, Ագրիպպաս արքայ, և դուք
 ալ բոլոր մարդիկ որ մեզի հետ էք, ասիկա կը տես-
 նէք. ասոր վրայով Հրեաներուն բոլոր բողոքութիւնը
 ինծի ներկայացան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ, ու
 կ'աղաղակէին թէ Պէտք չէ որ ա'լ ասիկա ողջ մնայ:
 25 Բայց ես որ հասկցայ թէ անիկա մեռնելու արժանի
 բան մը ըրած չէ, և ինք որ Վեհափառ Կայրին բու-
 26 զքեց, որոշեցի որ զրկեմ զանիկա. Որու համար
 հաստատ բան մը չունիմ գրելու իմ տէրոջս. ուստի
 ասիկա ձեր առջև բերի, և մանաւանդ քու առ-
 ջեւդ, ով Ագրիպպաս արքայ, որպէս զի քննութիւն
 27 ըլլալէ ետև գրելու բան մը ունենամ: Վասն զի ինծի
 անվայել կ'երեւնայ որ բանտարկեալ մը զրկեմ, և
 անոր վրայ դրոշմ յամոցները չիմոցնեմ:

*Յան. քննութեանը

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսի, Հրաման է քեզի որ
 դուն քեզի համար խօսիս: Այն ատեն Պօղոս ձեռքը
 2 երկնցներով իրեն համար պատասխան տուաւ. Հրեա-
 նաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւն-
 ներուն համար, ով Ագրիպպաս արքայ, ես զիս երա-
 նելի կը սեպեմ, որ այսօր քու առջև պատասխան
 3 պիտի տամ: Մանաւանդ որ դուն Հրեաներուն բոլոր
 սովորութիւնները և խնդիրները աղէկ գիտես, անոր
 համար կ'աղաչեմ որ երկայնմտութեամբ ինծի
 4 մտիկ ընես: Արդ իմ մանկութենէս ի վեր իմ ինչ-
 պէս ապրելուս, սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջ
 5 ըլլալովս, բոլոր Հրեաները տեղեակ են: Գանդի ա-
 ռաջութնէ ի վեր զիս գիտեն, (ի թէ ուզեն վկայել,)
 6 որ մեր կրօնքին ամէնէն զգուշաւոր ճամբուն պէս՝
 7 փարիսեցի ապրեի եմ: Եւ հիմա աբել կեցեր կը
 դատուիմ Աստուծոյ մեր հայրերուն եղած խոտ-
 8 մանքին յայտնի համար. Որու, մեր տատուերկու ցեղը
 անգաղար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով, կը յուսան
 հասնիլ. ես այս յայտնի համար Հրեաներէն կ'ամ-
 9 բաստանուիմ, ով Ագրիպպաս արքայ: Ինչ. չհաւա-
 ստալով բան կ'երեւնայ ձեզի թէ Աստուծոյ մեռել-
 10 ները կը յարուցանէ: Ես ինքս ալ ինծի պարտք կը
 սեպեի Յիսուս Նազարեցիի անուն գէմ շատ բաներ
 11 ընել. Զոր ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և քահանայա-
 պեաներէն իշխանութիւն տուած՝ սուրբերէն շատերը
 բանտարկեցի, ու անոնց սպանուած ատենը հաւա-
 12 նութիւն տուի: Եւ բոլոր ժողովարաններուն մէջ
 շատ անգամ զանոնք պատժելով՝ կը բռնադատեի

- որ հայհոյեն, և անոնց դէմ սաստիկ կատաղած՝ մինչև
 12 օտար քաղաքները կը հալածէի: Այսպէս երբ Կա-
 13 նութիւնն ու հրամանն առած, Կեսորունն աստիճ-
 անքով վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ
 արեւին լուսաւորութենէն աւելի՝ բոլորակաւ ծա-
 14 թային: Ու երբ մենք ամէնս գետնը ինկանք, ձայն
 մը լսեցի որ Երրոյսական լեզուով ինձի կ'ըսէր,
 Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար
 15 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել: Ես ալ ըսի,
 Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անիկա ըսաւ, Ես եմ Յիսուս
 16 զոր դուն կը հալածես. Բայց ելի՛ր ու ոտքիդ վրայ
 կայնէ. վասն զի ասոր համար քեզի երեցայ, որ
 քեզ ձեռք առնեմ՝ պաշտօնեայ և վկայ ընելու այն
 17 բաներուն զորոնք տեսար ու այն բաներուն որոնց-
 մով պիտի երեւնամ քեզի, Քեզ աղատելով այդ
 18 կը զրկեմ, Անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն
 լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն Աստուծոյ
 19 դարձնելու, որպէս զի անոնք մեղքերու թողու-
 20 թիւնն առնեն, և սուրբերուն հետ մասնակից ըլլան
 ինձի հաւատարմով: Ուստի, Ագրիպպաս արքայ, այն
 21 երկնային տեսիլքին անհնազանդ չեղայ ես. Հոպոս
 առաջ Գամաղիոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և
 22 բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու Տեթրաքոնի գառնան. և ա-
 23 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 24 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 25 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 26 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 27 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 28 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 29 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 30 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-
 31 ղապա ինչպէս որ արաշխարհն ու Աստուծոյ գառնան. և ա-

- նութիւնն հասնելով մինչև այսօր ոչ մնացի պատիկի
 ու մեծի վկայութիւնն տալով, բան մը չզրուցելով
 23 օէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. Թէ Քրիստոս պիտի
 չարչարուէր, և թէ անիկա ամէնէն առաջ մեռել-
 ներէն յարութիւնն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժո-
 24 յովուրդին ու հեթանոսներուն
 Եւ քանի որ անիկա այսպէս պատասխան կու տար
 իրեն համար, Փետոս բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կը
 25 խելագարիս, Պողոս. շատ կարգացողութիւնդ քեզ
 կը յիմարեցնէ: Պողոս ալ ըսաւ, Ես չեմ խելագարիւ,
 26 սով պատուական Փետոս, հապա ճշմարտութեան և
 զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ: Քանզի այս բա-
 ները թագաւորը գիտէ, որուն առջև ես ալ համար-
 27 ձակ կը խօսիմ. քանզի չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ
 անկիւնի մը մէջ եղած չէ: Մարգարէներուն կը հա-
 28 լատամ, Ագրիպպաս արքայ. դիտեմ որ կը հաւա-
 29 տաս Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պողոսի. Քիչ մնաց որ
 զիս համոզես քրիստոնէայ ըլլալու: Պողոս ալ ըսաւ,
 Աստուծոյ կը խնդրի որ թէ՛ քիչով և թէ՛ շատով,
 30 ոչ թէ միայն դուն, հապա ամէնն ալ որոնք այսօր
 ինձի կը լսեն, այնպէս ըլլան ինչպէս ես եմ, այս
 կապերէն զատ:

*Ո՞րք, Եւ երբ այս բաները ըսաւ, ոտքի

32 բան մը չընէր: Ագրիպպոս ալ Փետտոսի ըսաւ, Կուրելի էր այս մարդը արձակել, եթէ Կայսրին բողոքած չըլլար:

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ որոշուեցաւ որ նաւով Իսապիա երթանք, Պօզոս և ուրիշ քանի մը կապուածներ յանձնեցին հարկւրապետի մը, որուն անունը Յուլիոս էր, Սերաստեան գունդէն: Եւ Ագրամինացի նաւ մը մտնելով ճամբոյ ելանք, ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւէինք. Թեսաղոնիկէէ եղող Արիստաքոս Մակեդոնացի ալ մեզի հետ էր: Եւ հետեւեալ օրը Սիգոն իջանք. և Յուլիոս մարդասիրութիւն ցուցնելով Պօզոսի, հրաման տուաւ որ բարեկամներուն երթայ ու դարման 4 գտնէ: Եւ անկէ ելլելով՝ Կիպրոսի վարի կողմէն նաւեցինք հովին՝ դէմ՝ ըլլալուն համար: Կաքը Կիլիկիայի ու Պամփիլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝ 6 Լիկիայի Միուա բազար իջանք: Եւ հարկւրապետը հոն Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով, որ Իսապիա 7 կ'երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց: Եւ շատ օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հասին թէ Կնիդոսի քովերը հասանք. և հովը մեզի դէմ ըլլալով՝ Կրետէի վարի 8 կողմէն Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք: Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝ տեղ մը եկանք, որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ կ'ըսուէր, որու մօտ էր Դստեա քաղաքը: 9 Ու երբ շատ ժամանակ անցաւ, և նաւին ճամբոյ ելլելն ալ վտանգաւոր էր, ծովին ստեղծ ալ արդէն 10 անցած ըլլալով, Պօզոս խրատ կու տար, Եւ կ'ըսէր անուոյ, Մարդիկ, ես կը տեսնեմ որ այս նաւին ճամբ

բայ ընելը տառապանքով ու շատ ֆետով պիտի ըլլայ, ոչ թէ միայն բեռին ու նաւին՝ հասցաւ մեր 11 անձերուն ալ: Բայց հարկւրապետը աւելի նաւապետին և նաւապետին մտիկ կ'ընէր՝ քան թէ Պօզոսի 12 խօսքերուն: Ու որովհետեւ այն նաւահանգիստը յարմար չէր ձմեռը հոն անցընելու, շատերը խորհեցան անկէ երթալ, որ թերեւս կարող ըլլան Փիւնիկէ համնիլ ու ձմեռը հոն կենալ, որ Կրետէի նաւահանգիստ մըն է, ու դէպ ի հարաւ և արեւմտեան հիւսիս 13 կը նայի: Ու երբ հարուսային մեզմ հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց դիտաւորութեանը հասեր են, 14 ճամբոյ ելան ու Կրետէի քովերէն կ'անցնէին: Եւ շատ ստեղծ չանցած՝ մրկայից հով մը ելաւ անոր 15 դէմ, որ Եւրակիկլոս կ'ըսուի: Երբ նաւը յափշտակուեցաւ և հովին դէմ՝ չկրցաւ դիմանալ, թող 16 տուած կ'երթայինք կու գայինք: Եւ դէպ ի փոքր կղզիի մը ետեւի կողմը դիմելով, որ Կըօդա կ'ըսուէր, հասին կրցանք մակոյկը բռնել: Զոր առին ու օգնութիւններ գործածելով՝ նաւը տակէն կապեցին. և վախնալով որ չըլլայ թէ *յորձանաւոր իյնան, աւազատար իջեցուցած՝ այնպէս կ'երթային ու կու 18 գային: Եւ որովհետեւ սաստիկ ալէկոծութեան մէջ 19 էինք, հետեւեալ օրը բեռերը դուրս նետեցին: Ու երբ 20 տեցինք, Ու երբ շատ օրեր ոչ արեւ ոչ ալ սաստիկ կ'երեւնային, և փոթորիկը քիչ չէր մեր վրայ, ալ 21 ըստրովին մեր ազատուելու յոյսը վերցաւ: Եւ որովհետեւ շատ օրեր է ի վեր անօթի էին, այն ստեղծ Պօ-

*Կա՛մ, ծանծաղաւոր

զս անոնց մէջ կայեցելով ըստ, Ով մարդիկ, պետք էր ձեզի որ ինձի մտիկ ընէիք ու կրեաէէ չիլլէիք, և
 22 այս տառապանքը ու փաստը չբաշէիք: Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրա առնէք. քանզի ձեզմէ մէկուն անձին փաստ մը պիտի չըլլայ, բայց միայն նաւին.
 23 Վասն զի այս գեշեր երեւցաւ ինձի հրեշտակը այն
 24 Աստուծոյն, որունն եմ ես և զոր կը պաշտեմ: Եւ ըսաւ, Մի վտիմար, Պօղոս, Վայսրին դիմոց պետք է որ ելլես դուն. և ահա Աստուած քեզի շնորհեց այն
 25 ամէնը, որոնք քեզի հետ նաւին մէջ են: Ուստի, մարդիկ, սիրա առէք, վասն զի ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ այսպէս պիտի ըլլայ, ինչպէս ինձի
 26 զրուցուեցաւ. Միայն թէ պետք է որ կղզի մը իյնանք:
 27 Ու երբ տասներկուսերորդ գեշերն էր որ Աբրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք, կէսգիշերին նաւա-
 28 վարները կը կարծէին թէ երկրի մը մօտեցեր են. Եւ գնտակը ձգելով՝ քսան դրկաչափ գտան. ու քիչ մըն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տաս-
 29 նըհինգ գրկաչափ գտան. Ու վտիմալով որ չըլլայ թէ քարտ տեղեր իյնան, ետեւի կողմէն չորս խա-
 30 ռիսի ձգեցին, և առտու ըլլալուն կը փափաքէին:
 31 Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով՝ մակղկը ծովը իջեցուցին, պատճառելով՝ որպէս թէ առջևի
 32 կողմէն ալ խարիսիներ պիտի ձգեն: Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն, Եթէ ա-
 33 տանք նաւին մէջ չկինան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ: Այն ատեն զինուորները մակղկին չուսմանքը կարե-
 34 ցին, և թողուցին որ դուրս իյնայ: Ու երբ առտու ըլ-
 35 արու մըս էր, Պօղոս կ'աղաչէր ամէնուն որ կերա-
 36 կուր ուտեն, ըսելով, Այսօր տասներկուս օր է որ

դուք սպասելով անօթի մտացեր էք, ու բան մը կե-
 34 լած չէք. Ուստի կ'աղաչեմ՝ ձեզի որ կերակուր ու-
 35 տէք, վասն զի այս ալ ձեր ազատութեանը համար է. քանզի ձեզմէ մէկուն գլխէն մտալ մը պիտի չկոր-
 36 սուի Եւ այսպէս ըսելով՝ հաց առաւ, ու ամէնուն առջև Աստուծմէ գոհացաւ, և կարելով սկսաւ ու-
 37 տել: Եւ ամէնն ալ սիրա առին, ու իրենք ալ կե-
 38 րակուր կերան: Եւ նաւին մէջ ամէնս երկու հար-
 39 իւր եօթանասուներկուց հոգի էինք: Երբ կշտացան կերակուրով, նաւը թէթեւցուցին՝ ցորենը ծովը թափելով:
 40 Ու երբ առտու եղաւ, ցամաքը չէին ճանչնար՝ միայն թէ ծոց մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ կարելի է նաւը անոր մէջ
 41 մխեն Եւ խարիսիները կարելով՝ ծովը ձգեցին, ու ղեկերուն կապերը թուցուցին, և առագաստը հո-
 42 վին բանալով՝ դէպ ի այն ծովեզերքը կ'երթային: Եւ այնպիսի տեղ մը իյնալով՝ որուն երկու կողմը ծով էր, նաւը նստեցուցին. և նաւին առջևի կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ետեւի կողմը ալիքներուն
 43 սաստկութենէն կը քակուէր: Զինուորներն ալ խորհուրդ բրին որ կապուածները սպաննեն, որ չըլլայ թէ մէկը լողայ ու փախչի: Բայց հարիւրապետը, որ Պօղոսը ազատիլ կ'ուզէր, արգիւց զանոնք այն խորհուրդէն, և հրաման բրաւ թէ որոնք որ կրնան լու-
 44 րալ, թող անոնք առաջ նստուին ու ցամաքը ելլեն. Եւ մնացածները, ոմանք տախտակներով և ոմանք նաւին «բէշ բաներովը. և այսպէս ամէնը ազատեցան, ցամաք ելան:

ԳԼ. ԻԸ

- 1 Աւերը ազատեցան, զիտցան որ այն կղզիին տնունը Մէլիտէ էր. և բարբարոսները քիչ մարդատիրութիւն
- 2 չցուցուցին մեզի. Վասն զի կրակ վառեցին, և մեզ ամենս ալ ընդունեցին՝ մեր վրայ հասած անձրևին
- 3 համար ու ցուրտին համար: Աւերը Պօղոս շատ մը խուլ ժողովեց և կրակին վրայ դրաւ, ապրութիւնէն
- 4 իժ մը ելաւ, անոր ձեռքը բռնեց: Բարբարոսներն ալ երբ այն գաղանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու կ'ըսէին, Անշուշտ ասիկա մարդատպան մըն է, որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ, Բայ իրաւունքը
- 5 թող չտուաւ որ ապրի: Իսկ անիկա գաղանը կրակին մէջ թօթվելով՝ իրեն փնտս մը չեղաւ: Աւանոնք
- 6 կը սպասէին որ անիկա ուռնայ, կամ յանկարծակի մեռած կ'յնայ. բայց երբ շատ մը սպասեցին, ու տեսան որ իրեն փնտս մը չեղաւ, կարծիքնին փոխելով՝
- 7 կ'ըսէին թէ աստուած մըն է: Եւ այն տեղին բոլորտեքը կղզիին զխաւսը մարդուն ազարակները կային, որուն անունը Պոպղիտո էր, որ մեզ ընդունեց և երեք
- 8 օր հիւրասիրութեամբ իրեն քով պահեց: Աւերը որ Պոպղիտոի հայրը ջերմով ու թանջքով հիւանդացած պառկած էր. ու Պօղոս անոր քով մտաւ, և աղօթք ընելով ձեռքերը անոր վրայ դրաւ ու բժշկեց
- 9 զանիկա: Աւերը ասիկա եղաւ, ուրիշ հիւանդներ, որոնք այն կղզիին մէջ էին, կու գային և կը բժշուէին. Արոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին, ու մեր երթալու տսինը պէտք եղած բաները տուին:
- 11 Եւ երեք ամիսէն ետև Աղէքսանդրացի նաւով մը

- ճամբայ ելանք, որ ձեռքը այն կղզին անցուցեր էր,
- 12 ու Գիտակարացուց նշանը ուներ: Եւ Սիրուկուսս
- 13 իջնելով՝ երեք օր հա կեցանք: Անկէ ալ պոյսոս մը ընելով՝ Հուկոնոն հասանք. և մէկ օրէն ետև երբ
- 14 հարաւ փչեց, երկարդ օրը Պատիոլոս եկանք: Աւ հոն եղբայրներ գտանք, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր
- 15 իրենց քով մնանք. ու ետքը Հասովմ՝ ելանք: Եւ անկէ եղբայրները, երբ մեր վրայով լսեցին, մեզ զիմուսեղաւ ելան մինչեւ Ապփիտոի վաճառանոցը ու Երեք պանդոկները. և Պօղոս գանոնք տեսնելով՝ գոհութիւն տուաւ Աստուծոյ և սիրտ առաւ:
- 16 Աւերը Հասովմ մտանք, հարկերապետ կապուածները զօրապետին յանձնեց. իսկ Պօղոսի հրաման եղաւ որ իր պահագան զինուորին հետ զատ կենայ:
- 17 Աւերը որ երեք օրէն ետև անիկա Հրէից զխաւսըները կանչեց. ու երբ մէկտեղ եկան, բաւ անոնց, Մարգիկ եղբայրներ, ես ժողովաւրդին կամ հայրենական սովորութիւններու դէմ՝ բան մը չըրած, Երուսողէմէ կապուած՝ Հասովմոյեցուց ձեռքը մտա-
- 18 նուեցայ. Արոնք երբ զիս քննեցին, ուզեցին որ արձակեն, վասն զի իմ՝ զրատ մեռնելու յանցանք մը
- 19 չկար: Բայց երբ Հրեաները հակառակ կեցան, պէտք եղաւ որ կոյսրին բողբեմ, ոչ թէ իմ՝ ազատի դէմ
- 20 ամբաստանութիւն մը ունեցողի պէտ Աւտոի այս պատճառու աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ՝ ու ձեզի խօսիմ. վասն զի Խորայէլի յոյսին համար ես այս շղթան
- 21 վրատ ունիմ: Անոնք ալ բսին իրեն, Մենք քու վրայովը Հրեատոսնէ ոչ թուղթ եր տսինք, և ոչ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայովդ չարութիւն մը պատուեց կամ խօսեցաւ: Բայց Կ'աղաչենք
- 22 թիւն մը պատուեց կամ խօսեցաւ: Բայց Կ'աղաչենք

որ քեզմէ լսենք թէ դուն ի՞նչ մտքի վրայ ես.
 վասն զի մենք այդ աղանդին վրայով տեղեկացած
 23 եկք՝ որ ամէն տեղ ատոր դէմ կը խօսին: Ու որ մը
 որոշելով անոր, շատերը անոր գային իր բնակած
 տեղը, որոնց Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը ծա-
 նուցանէր վկայութիւնով, և կը համալէր զանոնք
 Յիսուսի վրայով Մովսէսի օրէնքէն ու մարգարէնե-
 24 րէն՝ առտուրնէ մինչև իրիկուն: Եւ ոմանք կը հա-
 ւատային ըսածներուն, ու ոմանք չէին հաւատար:
 25 Եւ իրարու հետ չմտաբանած՝ գացին, երբ Պօղոս
 խօսք մը ըսաւ, թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր
 26 հայրերուն, Եսայի մարգարէին ձեռքով, Եւ ըսաւ,
 Գնա այս ժողովուրդին ու ըսէ, Լսելով պիտի լսէք՝
 ու չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտես-
 27 նէք. Վասն զի այս ժողովուրդին սիրտը թանձրա-
 ցաւ, և երէնչ ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքեր-
 նին գոցեցին, որ չըլլայ թէ երէնչ աչքերովը տեսնեն,
 ու ականջներովը լսեն, և սիրտերովը խմանան, ու
 28 գարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք: Ուստի յայտնի
 29 ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսնե-
 րուն զրկուեցաւ, և անոնք մտիկ պիտի ընեն: *Ու երբ
 զայս զրուցեց, Հրեաները դուրս ելան, շատ վիճաբա-
 նութիւն ունենալով իրենց մէջ:՝
 30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բռնած տունը
 31 կեցաւ: Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ'ընդունէր:
 32 Կը քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և Տէր
 Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգելուելու կը
 սորվեցնէր ամենայն համարձակութեամբ:

*Ոմանք չառնին այս 29 հոմարը

Ք Ո Ւ Ղ Ք

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Հ Ռ Ո Վ Մ Ա Յ Ե Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, առաքեալ ը-
 2 լալու կանչուած, Աստուծոյ աւետարանին համար
 3 քով սուրբ գիրքերով խոստացաւ.) Եր Որդւոյն մեր
 4 Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով, որ մարմնի կողմանէ
 5 թեամբ՝ մտեղներէն յարութիւն առնելով. Որով
 6 շնորհք և առաքելութիւն առինք՝ հաւատաբի հնա-
 7 զանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր
 8 անուանը համար. Որոնց մէջ դուք ալ Յիսուս Քրիս-
 9 տոսի կանչուածներն էք. Ձեր ամէնուն որ Հռովմոյ
 10 մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուդ, սուրբ ըլլալու
 11 կանչուածներուդ, շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի
 12 Աստուծամէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
 13 Եսա կը գտնանամ իմ Աստուծոյն Յիսուս Քրիս-

ատի ձեռքով ձեր ամենաւն համար, որ ձեր հա-
 9 ւապքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի: Քանզի վկայ է
 ինծի Աստուած, զոր ես կը պաշտեմ իմ հոգիովս ա-
 10 նոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, Թէ ի՛նչպէս անգա-
 դար ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն իմ տղօթքներուս
 մէջ խնդրելով՝ որ Թերեւս անգամ մը Աստուծոյ
 11 Քանդի կը փափաքեմ՝ ձեզ տեսնել, որ ձեզի հոգեւոր
 12 շնորհք մը հաղորդեմ, որպէս զի հաստատուիք: Այս-
 ինքն ձեզի հետ ես ալ միութարակից ըլլամ իմ ու
 13 ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցով: Սակայն չեմ ու-
 զի որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ շատ անգամ
 ուղեցի դալ ձեզի. և մինչևէ հիմա արգիլուեցայ,)
 որպէս զի ձեր մէջ ալ պտուղ մը ունենամ. ինչպէս
 14 ուրիշ հեթանոսներու մէջ ալ: Յոյներուն ու Բար-
 բարոսներուն, իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ
 15 պարտական եմ: Ուտաի որչափ որ ձեռքէս կու գոյ,
 յօժարութիւն առնէ՞մ ձեզի ալ, որ Հոսովնոյ մէջ էք,
 աւետարանը քարոզելու:

16 Վասն զի ես ամօթ չեմ սեպեր *աւետարանը,
 քանզի Աստուծոյ զօրութիւնն է այն բոլոր հաւա-
 տացեալներուն փրկութեան համար, առաջ Հրեա-
 17 յին ու ետքը Յոյնին: Վասն զի անով Աստուծոյ ար-
 դարութիւնը, որ է հաւատքէն, հաւատքի համար
 կը յայտնուի. ինչպէս զբուսած է թէ Արդարը հա-
 ւատքէն պիտի ապրի:

18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
 յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և անի-

*ՈՒՆԻ, Քրիստոսի աւետարանը

բաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտութիւնը անի-
 19 բաւութեամբ բունք են: Վասն զի Աստուծոյ վրա-
 յով գիտնալու բանը իրենց մէջ յայտնի է, որով-
 20 հետև Աստուած անոնց յայտնեց: Քանզի անե-
 րեւոյթ բաները աշխարհի սկիզբէն ստեղծուածնե-
 րովը կ'իմացուին, կը տեսնուին, ոչսինքն է իր
 մշտնջենաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
 21 որպէս զի անպատասխանի մնան: Վասն զի իրենք
 զԱստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս չփառաւորե-
 ցին կամ շնորհակալ չեղան. հապա իրենց խոր-
 հուրքներուն մէջ ունայնացան, և *սիրտերնին ան-
 22 մըտութիւնով՝ խաւարեցաւ: Իրենք Խմաստուն ենք՝
 23 ըսելով յիմարեցան. Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը
 փոխեցին, նմանցնելով եղծանելի մարդու և թռչուն-
 ներու ու շորքոտանիներու և սողուններու պատկերին:
 24 Անոր համար Աստուած ալ պղծութեան մատնեց
 զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկութիւններովը՝ իրենց
 25 մարմինները իրենց մէջ խայտառակելու: Որոնք Աս-
 տուծոյ ճշմարտութիւնը ստատի հետ փոխեցին, ու
 երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուած-
 ներուն քան թէ Ստեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ
 26 է: Ամէն: Անոր համար Աստուած զանոնք անարգ
 կիւքերու մատնեց, որ իրենց էգերը անգամ բնական
 27 պէտքը բնութեան դէմ եղող շէքքէ՛ փոխեցին: Նոյն-
 պէս ալ արունքը կնոջ բնական պէտքը թողուցած՝
 իրենց ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան.
 արունքը արունքու հետ խայտառակութիւն կը
 գործէին, և իրենց մղութեանը վայլած հաստուցումը

*ՅԱՆ. անմիտ սիրտերնին

- 28 Իրենց վրայ կ'ընդունենին: Եւ սրովհետեւ չուզեցին զԱստուած երեսն գիտութեանը մէջ պահել, Աստուած ալ զանոնք անարդ խորհուրդներու մատնեց
- 29 անվայել բաներ ընկաւ: Որոնք լեցուած էին ամէն անիրաւութիւնով, սրունկութիւնով, անողբամութիւնով, ագահութիւնով, չարութիւնով, նախաձով լեցուն, մարդասպանութիւնով, հակառակութիւնով, նենգութիւնով, չարատրտութիւնով, եւ էն
- 30 քսուներ, Չարախօսներ, զԱստուած ստողներ, նախատողներ, հպարտներ, ամբարտաւաններ, չար բռներ հնարողներ, ծնողաց անհնազանդներ, Անմիտներ, աւխտ չպահողներ, անգութներ, անհաշտներ,
- 32 անողորմներ. Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դատատանը, թէ անոնք որ սյապիտի բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի են, ոչ թէ միայն այն բաները կ'ընեն, հապա ընողներուն հաւանութիւն ալ կու տան:

ԳԼ Բ

- 1 Աւստի, ով մարդ, ով որ ըլլատ դուն որ կը դատես, պատասխան չունիս տալու. քանզի ի՞նչ բանով որ ուրիշը կը դատես, աւա՛լ քու անձդ կը դատապարտես. վասն զի դուն ալ որ կը դատես՝ նոյն բաները
- 2 կ'ընես: Բայց գիտներ որ Աստուծոյ դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ՝ անանց վրայ՝ որ այնպիսի
- 3 բաներ կը գործեն: Արդ, ով մարդ, դուն որ սյապիտի բաներ ընողները կը դատես, և դուն նոյն բաները կ'ընես, զոյս միաքէդ կ'անցնես՝ թէ դուն Աստուծոյ դատաստանէն ազատ պիտի մնաս. կամ թէ ա-

- նոր անչափ քաղցրութիւնը և համբերութիւնը ու երկայնամտութիւնը կ'որհամարհես, չգիտնալով որ Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ գէպ ի սպաշ-
- 5 խարութիւն կ'առաջնորդէ: Բայց դուն քու խտտութիւնովդ և անդեղ սրտովդ քու անձիդ բարկութիւն կը դիդես՝ բարկութեան և Աստուծոյ արդար
- 6 դատաստանին յայտնուելու օրունը համար. Որ ամէն մէկուն իր գործերուն փոխորէնը պիտի հատու-
- 7 ցանէ. Յաւիտենական կեանք՝ աննց որոնք բարի գործերու մէջ համբերութեամբ յարատեւելով
- 8 փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը ինդրեն. Բայց աննց որ հակառակ են, և ճշմարտութեան անհնազանդ ու անիրաւութեան հնազանդած՝ դէ՛տէ ըւ՛յ
- 9 բարկութիւն և սրամտութիւն, Նեղութիւն և սուստապանք ամէն մարդու վրայ որ չար կը գործէ, առաջ
- 10 Հրեային ու ետքը Յոյնին՝ Իսկ փառք ու պատիւ և խաղաղութիւն այն ամէնուն որ բարի կը գործէ, առաջ
- 11 Հրեային ու ետքը Յոյնին՝ Վասն զի Աստուծոյ քով
- 12 աչառութիւն չկայ: Քանզի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի կորսուն, և անոնք որ օրէնքի ստկ մեղք գործեցին, օրէնքով
- 13 պիտի դատուն, (Վասն զի ոչ թէ օրէնքը լողները Աստուծոյ առջև արդար են, հապա օրէնքը կատա-
- 14 լողները պիտի արդարանան: Քանզի հեթանոսները, որոնք օրէնք չունին, երբ բնականաբար օրէնքին գործերը կը գործեն, օրէնք չունենալով՝ իրենց անձե-
- 15 բուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան: Որոնք օրէնքին գործը իրենց սրտին մէջ գրուած կը ցուցնեն իրենց խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խորհուրդներուն իրար յանդիմանելովը կամ իրաւունք տա-

16 լովք, Այն օրը երբ Աստուած մարդոց ծածուկ
 բաները պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իմ
 Խաչով աւետարանիս համեմատ
 17 Ահա դուն Հրեայ բուեր ես, և օրէնքին կռիւներ
 18 ես, ու Աստուծով կը պարծենաս, Եւ աւար կամքը
 դիտես, ու տարրեր բաները կը զանազանես օրէնքէն
 19 խրատուած ըլլալով. Եւ քու անձիդ վրայ վաստահու
 թիւն ունիս թէ կոյրերուն առաջնորդ ես, խաւա
 20 բաժնեբուն լցոյ, Անմիաներուն խրատ տուող, տղա
 յոց վարժապետ, և թէ գիտութեան ու ճշմարտու
 21 թեան կերպարանքը օրէնքէն ունիս: Իսկ արդ՝ դուն
 որ ընկերիդ կը սորվեցնես, քու անձիդ չէ՞ս սորվե
 22 նա՞ս Որ կ'ըսես շնութիւն չընել, շնութիւն կ'ընես.
 որ կը զգուխ կուռքերէն, որբապղծութիւն կ'ընես.
 23 Որ օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլլալով
 24 զԱստուած կ'անարգե՞ս: Վասն զի Աստուծոյ անունը
 ձեր պատճառաւ հեթանոսներուն մէջ կը հայհոյ
 ուի, ինչպէս գրուած է:
 25 Արդ թլփատութիւնը շոհ կ'ունենայ, եթէ օրէնքը
 պատհես. իսկ եթէ օրէնքին դէմ՝ յանցաւոր ես, քու
 26 թլփատութիւնդ անթլփատութիւն եղաւ: Առտի
 եթէ անթլփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պա
 ճէ, չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն
 27 պիտի սեպուի. Եւ ի ընէ եղած անթլփատութիւնը
 օրէնքը կատարելով պիտի դատապարտէ քեզ, որ
 28 Վասն զի Հրեայ չէ ան որ դրսուանց է, և թլփատու
 29 թիւն չէ այն որ դրսուանց մարմինով է. Հապա
 Հրեայ ան է որ ներսուանց է, և թլփատութիւն՝

արախնը հոգիով, ու ոչ թէ գրով, որուն գովու
 թիւնը ոչ թէ մարդոցմէ է, հապա Աստուծմէ:

ԳԼ. Գ

1 Աւերիմ Հրեան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ թլփա
 2 տութիւնէն ի՞նչ շոհ կայ: Եստ՝ ամէն կերպով. ա
 3 հաւատացուեցանս Քանգի եթէ աւանջե ոմանք չհա
 4 ւատացին, ի՞նչ. միթէ անոնց անհաւատութիւնը
 Աստուծոյ հաւատարմութիւնը կը խափանե՞ր. քա՛ւ
 4 լիցի: Սակայն Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, և բու
 5 լը մարդիկ՝ սուտ.ինչպէս գրուած է, Որպէս զի քու
 խօսքերուդ մէջ արգար ըլլաս, և դատուելը ատենդ
 5 դուն յաղթես: Աւերիմ եթէ մեր անիրաւութիւնը
 Աստուծոյ արգարութիւնը յայտնի կը ցուցնէ, ի՞նչ
 6 ըսենք. միթէ անիրա՞ւ է Աստուած որ էր բարկու
 7 թիւնը Բէ Էսայ կը ըրէր. (Մարդկօրէն կ'ըսեմ.)
 8 քա՛ւ լիցի. ապա թէ ոչ՝ ի՞նչպէս Աստուած պիտի
 9 դատէ աշխարհը: Վասն զի եթէ Աստուծոյ ճշմար
 10 տութիւնը իմ ստութիւնով կ'աւելնայ իր փառքին
 համար, ալ ես ինչո՞ւ մեղաւորի մը պէս կը դատ
 8 ուիմ: Եւ Էսայ՝ հա՛տար դեռ չէ ըրել, ինչպէս ոմանք
 մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով կ'ըսեն թէ մենք
 կ'ըսենք, Չարը գործենք որպէս զի լարին գոյ. որոնց
 դատապարտութիւնը իրաւունքով է:
 9 Առտի ալ ի՞նչ ըրե՛ս. բանով մը աւելի՞ ենք հիւան
 10 անքէն. իրաւ որ բանով մըն ալ չենք. վասն զի առաջ
 մեղադրեցինք Հրեաները և հեթանոսները թէ ամէնը
 10 մեղքի տակ են. ինչպէս գրուած է թէ Արդար մը

11 չկայ, և ոչ մէկ. Մէկը չկայ որ հասկնայ, մէկը չկայ
 12 որ զԱստուած փնտռէ: Ամէնը խտորեցան, մէկտեղ
 անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ,
 13 մէկ ալ չկայ: Անոնց կոկորդը բաց դերեզման է,
 իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան, խեղու թոյն կայ
 14 անոնց շրթանքներուն տակ: Անոնց բերանը անէծ-
 15 քով և ոչ դառնութիւնով լեցուն է. Անոնց ոտքերը
 16 շուտ են արիւն թափելու: Կործանում և թշուա-
 17 ռութիւն կայ իրենց ճամբաներուն մէջ. Եւ խաղա-
 18 ղութեան ճամբան չճանչցան: Աստուծոյ վախը չկայ
 19 անոնց աչքերուն առջև: Սակայն գիտե՛ք որ օրէնքը
 ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ՝ որոնք օրէնքին տակ են,
 որպէս զի ամէն բերան զոցուի, և բոլոր աշխարհ դա-
 20 տապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջև: Վասն զի անոր
 առջև մարմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գոր-
 21 ծերովը, քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը:
 Բայց չիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդարու-
 թիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մարդարէներէն
 22 վկայուած ըլլալով: Այսինքն Աստուծոյ արդարու-
 թիւնը, որ Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն է, ամէն
 հաւատացողներուն ու անոնց ամէնուն վրայ կ'ըլլայ:
 23 քանզի խորութիւն չկայ: Վասն զի ամէնը մեղք
 24 դործեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակասած են: Եւ
 անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան Քրիստոս Յիսու-
 25 սով եղած փրկութիւնովը. Զոր առաջուընէ սահմա-
 նեց Աստուած՝ քուսութիւն ըլլալու անոր տրեւին
 հաւատքով, Աստուծոյ երկայնիտութեան տան-
 ները առաջուընէ գործուած մեղքերուն թողութիւն
 26 տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու համար. Այս-
 ինքն իր արդարութիւնը այս ժամանակին մէջ ցու-

ցընելու համար, որպէս զի ինք արդար ըլլայ, և ար-
 27 դարացնէ Յիսուսի հաւատքէն եզոզը: Ուրեմն ո՞ր
 մտաց պարծենալը. խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործե-
 28 լո՞ւ օրէնքէն. ոչ, հապա հաւատքի օրէնքէն: Վասն
 զի կը սեպեմք թէ մարդ հաւատքով կ'արդարանայ
 29 առանց օրէնքին գործերուն: Միթէ Աստուած միայն
 Հրեաներուն է ու հեթանոսներուն չէ՞. այո, հեթա-
 30 նոսներուն ալ: Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ
 թշխատութիւնը հաւատքէն կ'արդարացնէ, և ան-
 31 թշխատութիւնը՝ ոչ: հաւատքով: Ուստի մենք հա-
 ւատքով օրէնքը կը խափանե՞նք. քա՛ւ լիցի. հապա
 օրէնքը կը հաստատե՛ք:

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսեմք թէ գառա Աբրահամ մեր
 2 նահապետը մարմնի կողմնէ, Վասն զի եթէ Աբրա-
 համ գործով արդարացած ըլլար, երբեք պար-
 3 ծանք կ'ունենար, բայց ոչ թէ Աստուծոյ առջև:
 4 Քանզի գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Աբրահամ Աստուծոյ հա-
 5 շնակուիր անոր, հապա պարտքէ: Իսկ ան որ չգոր-
 6 ծեր, բայց կը հաւատայ անոր որ ամբարիշտը կ'ար-
 7 կը սեպէ առանց գործերու: Երանի՛ անոնց, ի՛նչե՛,
 որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մեղ-
 8 քերը ծածկուեցան: Երանի՛ այն մարդուն որու մեղք

9 չսպեր Տէրը: Ուստի այս երանութիւնը թրփատու-
 թեա՞ն վրայ է, թէ անթրփատութեան վրայ ալ .
 քանզի կ'ըսենք թէ Հաւատաքը Արքահամի արդա-
 10 րութիւն սեպուեցաւ: Ուրեքն ի՞նչպէս սեպուեցաւ.
 Թրփատութեա՞ն մէջ եղած ատենը, թէ անթրփա-
 տութեան մէջ. ոչ թէ թրփատութեան մէջ, հապա
 11 անթրփատութեան: Ու երբք թրփատութեան նշանը
 սուսաւ՝ էբբե անթրփատութեան ատենէն առեցա՞ծ
 հաւատքին արդարութեանը կնիք մը, որպէս զի ինք
 հոյր ըլլայ այն բոլոր հաւատացողներուն որոնք ան-
 թրփատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն սեպ-
 12 ուելլու համար,) Եւ հոյր թրփատութեան՝ ոչ թէ
 միայն թրփատութենէ եղողներուն, հապա անոնց ալ՝
 որոնք մեր հօրը Արքայի անթրփատութեան ա-
 տենի հաւատքին շախղներուն մէջ կը քալեն.
 13 Վասն զի Արքահամի և անոր սերունդին՝ աշխարհը
 ժառանգելու համար որո՞ւս խոտմունքը ոչ թէ
 օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութիւ-
 14 նովը: Քանզի եթէ օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլ-
 լային, հաւատքը փուճ պիտի ըլլար, և խոտմունքը
 15 պիտի խափանուէր: Վասն զի օրէնքը թարկութիւն
 կը գործէ. քանզի ուր օրէնք չկայ, օրինազանցու-
 16 թիւն ալ չկայ: Ասոր համար ժառանգ ըլլալու հա-
 վատքէն է, որպէս զի շնորհքով եղած ըլլայ, խոտ-
 մունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր սերուն-
 դին, ոչ թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հապա անոր
 ալ՝ որ Արքահամի հաւատքէն է, որ մեր ամենուն
 17 հայրն է, (Ինչպէս գրուած է թէ Քիզ շատ ազգե-
 րու հոյր ըրի,) Աստուծոյ առջև, որու ինք հաւա-
 տաց, ան որ մեռելները կ'ողջնցնէ, և չեղած բաները

18 եղածներու պէս կը կանչէ: Որ չլուսացուելու բա-
 նին յուսով հաւատաց թէ ինք շատ ազգերու հոյր
 պիտի ըլլայ, (ինչպէս ըսուեցաւ ալ, թէ Քու սե-
 19 րունդդ այսպէս պիտի ըլլայ .) Եւ ինք հաւատքի
 մէջ չտկարացած՝ շնայեցաւ իր մարմինին արդէն մե-
 աածի պէս ըլլալուն, (որովհետեւ ինք հարիւր տա-
 20 րեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սառայի արգանդին մե-
 աած ըլլալուն. Եւ անհաւատութիւնով չտարակու-
 սեցաւ Աստուծոյ խոտմունքէն, հապա հաւատքով
 21 զօրացած՝ Աստուծոյ փառք սուսաւ, Եւ իր մտքին
 մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ խօսք սուսաւ, կա-
 22 րող է ընելու ալ: Ասոր համար իրեն արդարու-
 թիւն սեպուեցաւ:
 23 Բայց ոչ թէ միայն անոր համար գրուեցաւ որ
 24 իրեն սեպուեցաւ. Հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պի-
 տի սեպուի, որ կը հաւատանք անոր որ մեռելներէն
 25 յարուց մեր Տէր Յիսուսը, Որ մեր յանցանքներուն
 համար մատնուեցաւ, և մեզ արդարացնելու հա-
 մար յարութիւն տուաւ:

ԳԼ. Ե

1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով խա-
 դաղութիւն անինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրջը Յի-
 2 սուս Քրիստոսի ձեռքով. Որուն միջոցով ընդունե-
 ցինք հաւատքով այս շնորհքին մօտենայն ալ, որուն
 մէջ կեցեր ինք, և Աստուծոյ փառքին յուսովը կը
 3 պարծինք: Եւ ոչ միայն այսքան՝ հապա նաև նե-
 ղութիւններու մէջ կը պարծինք. վասն զի գիտնիք
 4 թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը գործէ, Եւ համ-

բերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝
 5 յոյս. եւ յոյսը ամենով չձգելը. վասն զի Աստուծոյ
 սէրը մեր սիրտերուն մէջ տարածուած է Հոգւոյն
 6 Սրբոյ ձեռքով, որ մեզի տրուեցաւ. Վասն զի երբ
 մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին՝ Քրիս-
 7 տոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ. Վասն զի ար-
 դարի մը համար հաղեւ կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի.
 (բայց բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մէկը
 8 համարձակի մեռնիլ.) Սակայն Աստուած իր սէրը
 9 չէր մեր վրայ «-նէր՝ յայաննց, որ երբ դեռ մեղաւոր
 էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ. ուրեմն հիմա
 որ իր արիւնով արգարացանք, ս'ըչափ աւելի իրմով
 10 պիտի ազատինք բարկութենէն. Վասն զի եթէ մեր
 թշնամի եղած ատենը Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք
 իր Որդւոյն մահովը, ս'ըչափ աւելի մեր հաշտուած
 11 ատենը պիտի ապրինք անոր կեանքովը. եւ ոչ միայն
 այս, հապա Աստուծով կը պարձենանք ալ մեր Տէ-
 րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որով հիմա հաշ-
 տութիւնը ընդունեցինք:
 12 Վասն զի ինչպէս մարդէ մը մեղքը աշխարհ մտաւ,
 և այն մեղքէն մահը, և այնպէս ամէն մարդոց վրայ
 տարածուեցաւ մահը, * քանզի ամէնը մեղանչեցին:
 13 (Վասն զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ
 մեղք կար. բայց մեղք չսպառել՝ ուր օրէնք չկայ)
 14 Սակայն մահը Ադամէ մինչև Մովսէս թագաւորեց,
 նաև Ադամի յանցանքին նման՝ չմեղանչողներուն
 վրայ ալ, որ օրինակ էր անոր որ ետքը պիտի դարձ-
 15 ինայ ոչ թէ ինչպէս յանցանքը՝ այնպէս շնորհքն է.

*կա՛մ, որով

վասն զի եթէ մէկուն յանցանքովը շատեր մեռան,
 ալ ս'ըչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը և այն պարգեւը
 որ Յիսուս Քրիստոս մէկ մարդուն շնորհքովն է, շա-
 16 տերու վրայ աւելցաւ. եւ ոչ թէ այս պարգեւը «-ն-
 յէ- է՝ ինչպէս մէկէն որ մեղանչեց. վասն զի դա-
 տաստանը մէկ Քրիստոսի դատապարտութեան մէջ յնէց,
 բայց շնորհքը շատ մեղքերէ արգարութեան քա-
 17 Վասն զի եթէ մէկ մարդուն մեղքովը մահը թագա-
 ւորեց այն մէկովը, ս'ըչափ աւելի անոնք որ շնորհքի
 ու արգարութեան պարգեւին առատութիւնը կ'առ-
 18 յանձնեն, կեանքի մէջ պիտի թողաւորեն մէկ Յիսուս
 Քրիստոսի ձեռքով.) Ուրեմն ինչպէս մէկուն յան-
 ցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան զնե-
 19 դոց կեանքի արգարութեան շնորհք էլաւ. Վասն զի
 ինչպէս մէկ մարդուն անհնազանդութիւնովը շա-
 տերը մեղաւոր եղան, այնպէս մէկուն հնազանդու-
 20 թիւնովը շատերը արգար պիտի ըլլան: Սակայն օրէնքը
 մէջտեղ ինկաւ որպէս զի յանցանքը շատնայ. բայց
 ուր աւելի եղաւ մեղքը, ալ աւելի եղաւ շնորհքը.
 21 Որպէս զի ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահով, այն-
 պէս շնորհքը թագաւորեց արգարութիւնով մինչև
 յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
 տոսի ձեռքով:

1 Ալ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. մեղքի մէջ մտա՞նք
 2 արդեօք, որպէս զի շնորհքը շատնայ: Քա՛ւ լիցի.
 մենք որ մեղքին մեռանք, ի՞նչպէս դեռ անոր մէջ

3 կենանք: Չէ՞ք գիտեր, թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսու
 սով մկրտուեցանք, անոր մահուանը մկրտուեցանք:
 4 Անոր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահուան
 համար. որպէս զի ինչպէս Քրիստոս չօրբ փառքովը
 յարութիւն առաւ մեռելներէն, այնպէս մենք կենան-
 5 քի նորոգութեան մէջ պարտինք: Վասն զի եթէ
 մենք տնկակից եղանք անոր մահուանը նմանութիւ-
 նովը, նաև անոր յարութեանը նմանութիւնովը ալ
 6 ինչպէս պիտի ըլլանք: Զայս գիտանաք որ մեր հին
 մարդը անոր հետ խաչուեցաւ, որ մեղքի մարմինը
 փծանայ, որպէս զի սակէ ետև մեղքի չծառայենք:
 7 Վասն զի ան որ զգիտի մեռած է, մեղքէ արդարացած
 8 է: Արդ եթէ մենք Քրիստոսու հետ մեռանք, կը հա-
 9 ւատանք որ անոր հետ պիտի սարինք ալ: Քրիստոս
 գիտենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած
 10 ըլլալով նորէն չմեռելի, ալ մահը անոր վրայ իշխա-
 նութիւն չունի: Վասն զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքի
 մեռաւ մէկ անգամ, և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ
 11 կենդանի է: Այսպէս դուք ձեր անձերը մեղքի մե-
 ռած սեպեցէք, ըստ Աստուծոյ կենդանի մեր Տէ-
 12 ըսչը Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով: Առտի ալ մեղքը
 չիմագաւորէ ձեր մահանացու մարմինն զրոյ, որ
 13 անոր ցանկութիւններուն հնազանդէք: Եւ ձեր ան-
 դամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի ընծա-
 յէք մեղքի, հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայե-
 ցէք, որպէս թէ մեռելներէն ողջցած. և ձեր ան-
 դամները արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ:
 14 Քանզի մեղքը ձեր վրայ պիտի չէլի: Վասն զի օրէնքի
 սակ չէք, հապա շնորհքի սակ:
 15 Առտի ի՞նչ. մեղք գործ ենք վասն զի օրէնքի սակ

16 չենք, հապա շնորհքի սակ. քա՛ւ լլցի՛ր Չէ՞ք գիտեր
 թէ որու որ անձերնիք ծառայ կ'ընծայէք հնազան-
 դելու, ծառայ էք անոր՝ որու որ կը հնազանդէք,
 թէ՛ մեղքի՞ որ մահուան է՞ րանի, և թէ՛ հնազանդե-
 17 լու՞ որ արդարութեան: Բայց գոհութիւն Աստուծոյ,
 որ Բէ՛ւ դուք մեղքի ծառայ էիք, սակայն սրտանց
 հնազանդեցաք այն վարդապետութեան գաղափա-
 18 ընի որ ձեզի յանձնուեցաւ: Առտի դուք մեղքէ ա-
 19 զատ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք. (Մար-
 դու սովորութեան պէս կ'ըսեմ՝ ձեր մարմինն տկա-
 րութեանը համար.) քանզի ինչպէս ձեր անդամները
 անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և
 անօրէնութեան ծառաներ ըլլալու, այնպէս հիմա
 ձեր անդամները սրութեան համար ընծայեցէք՝ ար-
 20 դարութեան ծառաներ ըլլալու: Վասն զի երբ դուք
 մեղքի ծառաներ էիք, արդարութենէ ազատ էիք:
 21 Առտի այն ժամանակ ի՞նչ պտուղ ունէիք այն րա-
 ներէն՝ որնցմով հիմա կ'ամչնաք. վասն զի անոնց
 22 վերջը մահ է: Բայց հիմա մեղքէ ազատուած և Աս-
 տուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբու-
 23 թիւնով, ու վերջը յաւիտենական կեանք: Քրիստոս
 մեղքին վարձքը մահ է, ըստ Աստուծոյ ձեր պար-
 գելը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրջը Յիսուս
 Քրիստոսի ձեռքով:

1 Միթէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ. (քանզի ես օրէնքը
 գիտողներուն կը խօսիմ.) որ օրէնքը մարդուս վրայ
 2 կ'իշխէ՞ որչափ ժամանակ որ ողջ է: Վասն զի պր

ունեցող կինը իր ողջ երկանը կապուած է օրէնքով
 բայց եթէ այլը մեռնի, արձակուած է երկանը օրէն-
 3 քէն: Ուրեմն քանի որ այլը ողջ է, շուն պիտի բուսի՝
 եթէ ուրիշ երկան մը ըլլայ: Բայց եթէ այլը մեռնի,
 այն օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ, այնպէս որ շնացող չըլ-
 4 լար՝ եթէ ուրիշ երկան մը ըլլայ: Ուստի դուք ալ,
 իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմնովը օրէնքին մե-
 ռանք: որպէս զի ուրիշ մը ըլլաք, սնոր՝ որ մեռելնե-
 5 բէն յարուած իւն առեր է, որպէս զի Աստուծոյ պտուղ
 բերող ըլլանք: Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝
 մեղքերու կիրքերը որոնք օրէնքով կ'ըլլային, մի
 անդամներուն մէջ կը ներգործէին, որպէս զի մենք
 6 մահուան պտուղ բերէնք: Բայց հիմա այն օրէնքէն
 արձակուեցանք: Վասն զի մեռանք անոր՝ որով բունը-
 ւած էինք, որպէս զի մենք ծառայեցէք հոգիին նա-
 րագութիւնովը, և ոչ թէ գրին հնութիւնովը:
 7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. օրէնքը մեղք է. քա՛ւ լիցի-
 բայց ես մեղքը չէի ծաննար, եթէ ոչ՝ օրէնքով:
 Ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, եթէ օրէնքը
 8 ըսած չըլլար, Մի ցանկար: Բայց մեղքը պատուիրան-
 քէն առիթ առնելով՝ իմ մէջն ըլլող ցանկութիւն-
 ները դոյացուց, վասն զի առանց օրէնքի մեղքը մե-
 9 ռած է: Ես ալ առանց օրէնքի ատեն մը կենդանի
 էի: Բայց երբ պատուիրանքը գրա՞հասաւ, մեղքը
 10 ողջնցաւ, Եւ ես մեռայ. ու այն պատուիրանքը որ
 կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար
 11 եղաւ: Վասն զի մեղքը պատուիրանքէն առիթ առ-
 12 նելով՝ զիս խաբեց, ու անով մեռցուց: Ուստի օրէնքը
 սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի:
 13 Ուրեմն ըստին ինծի մտ՞ջ եղաւ. քա՛ւ լիցի, հապա

մեղքը, որպէս զի երեւնայ մեղքը որ այն բարի բա-
 նով ինծի մտ՞ջ գործեց, որպէս զի մեղքը պատուի-
 14 բանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ: Վասն զի գիտեմք որ
 օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի
 15 տակ ծախուած: Քանզի ինչ որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչ-
 նար. ոչ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա
 16 ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: Բայց եթէ չուզածս
 կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ
 17 բարի է: Իսկ արդ ոչ թէ ես կ'ընեմ՝ զանկաւ,
 18 հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս կը բնակի Քանզի
 գիտեմ որ իմ ներսիդիս, այսինքն իմ մարմնիս
 մէջ, բարի բա՛ն մը չենակիր. վասն զի կամեցողու-
 19 թիւն կայ քովս, բայց բարին ի գործ դնելը չեմ
 20 հապա չարը զոր չեմ ուզեր, զայն կ'ընեմ: Իսկ եթէ
 չուզած բանս կ'ընեմ, ալ ոչ թէ ես կ'ընեմ՝ զա-
 նկաւ, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս բնակած է:
 21 Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ բարին ընելը
 22 կը կամենամ, չարը իմ քովս է: Վասն զի ներսի
 մարդուն նայելով՝ Աստուծոյ օրէնքին կը հասնիմ:
 23 Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս
 մէջ, որ իմ մտքիս օրէնքին դեմ կը պատերազմի, և
 զիս գերի կ'ընէ մեղքի օրէնքին որ իմ անդամներուս
 24 մէջ է: Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի
 25 ազատէ այս մահացու մարմինէն: Գոհութիւն Աս-
 տուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով: Ու-
 րեմն ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառա-
 յեմ, ու մարմնով՝ մեղքի օրէնքին:

ԳԼ. Ը

- 1 Իսկ արդ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմնաւոր կերպով չեն
- 2 վարուիր*։ Քանզի Քրիստոս Յիսուսով կեանքի հոգիին օրէնքը զիս ազատեց մեղքի և մահուան օրէնքէն։
- 3 Վասն զի այն որ անկարելի էր օրէնքին, որովհետեւ տկար էր մարմնով, Աստուած իր Որդին զրկեց մեղանշական մարմինի նմանութեամբ ու մեղքի համար, և դատապարտեց մեղքը այն մարմինին մէջ։
- 4 Որպէս զի օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջ, որ մարմնաւորապէս չենք քայլեր, հապա հապեւորապէս Քանզի մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բաները։ Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
- 5 հեւորապէս Քանզի մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բաները։ Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
- 6 հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խողաղութիւն։ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թ շնամուտութիւն է։ Վասն զի Աստուծոյ օրէնքին շնորհանդեր,
- 7 մանաւանդ չկրնար սլ։ Վասն զի մարմինով եղողները չեն կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ։ Բայց դուք մարմինով չէք՝ հապա հոգիով, եթէ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջ ընակած է։ Իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի, անիկա անոր չէ։ Եւ եթէ Քրիստոս ձեր մէջ է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար,
- 8 ու հոգին կենդանի է արդարութեան համար։ Իսկ եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջ ընակած է, ալ անիկա որ Քրիստոսը

*ՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՆ, այլ հոգեւոր կերպով

մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացնէ ձեր մահուանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջ կը ընակի։

- 12 Ապա ուրեմն, եղբայրներ, պարտապան ենք, ոչ
- 13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու։ Վասն զի եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռնէք։ Բայց եթէ Հոգիով մարմինին դարձերը սպաննէք, պիտի ապրիք։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ որդիներն են։ Քանզի դուք ծառայութեան հոգին չաւելք կրկին վախնալու, հապա որդեգրութեան հոգին աւելք, որ անով կը կանչենք Աբրահա Հայրը։ Նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ, թէ մենք Աստուծոյ որդիներն ենք։ Եւ եթէ որդիներ, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որպէս զի, եթէ էք չարչարանքներուն կցորդ ըլլանք, էք փառքին ալ հարկաւ ըլլանք։
- 18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ այլ ժամանակին չարչարանքները բան մը չեն գալու փառքին քով որ մեզի պիտի յայտնուի Քանզի ստեղծուածներուն եռանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդիներուն յայտնուելուն կը սպասէ։ Վասն զի ունայնութեան հնարանդեցան ստեղծուածները, (ոչ թէ իրենց կամքովը՝ հապա անոր համար որ հնարանդեցուցայ) Այն յուսով, որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութիւնէն ազատուելով, Աստուծոյ որդիներուն փառաւոր ազատութեանը հասնին։ Քանզի գիտնիք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա մէկտեղ կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Եւ

ուչ միայն այսինքն, հապա մենք ալ որ Հոգիին առաջին պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեգրութեան, այսինքն մեր մտորմինն ազատութեանը, սպասելով: Վասն զի յուսով փրկուեցանք. բայց յոյսը որ կը տեսնուի, յոյս չէ. վասն զի այն բանին, զոր կը տեսնէ մէկը, ալ ինչո՞ւ պիտի յուսայ: Իսկ եթէ չտեսած բաներունս կը յուսանք, ալ համբերութիւնով կը սպասենք անոր: Մայնպէս Հոգին ալ օգնութեան կը հասնի մեր տկարութիւններուն. քանզի ի՞նչ բան հա՞մար աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն՝ չենք գիտեր. բայց ինք Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի. համար անբարբառ հառաչանքներով: Եւ սիրտերը Գննողը գիտէ Հոգիին ի՞նչ խորհիլը, քանզի Աստուծոյ Կոթի համեմատ բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար:

Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի գործակից կ'ըլլան անոնց որ զԱստուած կը սիրեն, որոնք անոր նախասահմանութիւնովը կանչուած են: Վասն զի զանոնք որ առաջ կը ծանչնար, առաջուրնէ ալ սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու. որպէս զի անիկա անգրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ: Իւ զորոնք առաջուրնէ սահմանեց, նաեւ կանչեց զանոնք. և զորոնք կանչեց, նաեւ արգարացուց զանոնք. և զորոնք արգարացուց, նաեւ փառաւորեց զանոնք: Ուրեմն ի՞նչ ըսենք այս բաներուն համար. եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ: Ան որ իր Որդւոյն շինարարեց, հապա մեր ամէնուն համար մտտեց զանիկա, ալ ի՞նչպէս անոր հետ ամէն բաները մեզի չպարգեւեր: Ո՞վ է որ Աստուծոյ բնորոշներուն գէժ մե-

34 զադիր ըլլայ. Աստուած է որ կ'արգարացնէ: Ուրե՞հ ո՞վ է որ կը դատապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ. մանաւանդ թէ յարութիւն ալ առաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմն է, որ նաեւ մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ: Ուրե՞հ ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն. տառապանքը, կամ նեղութիւնը, կամ հալածանքը, կամ սո՞վը, կամ մերկութիւնը, կամ վատնոցը, կամ սո՞ւրբ. (Ինչպէս գրուած է, Ամէն որ քեզի համար կը սպաննուինք. մտրութեւլու սխարի պէս կը սեպուինք:) Հապա այս ամէն բաներուն մէջ ա՛լ աւելի յողթող կ'ըլլանք անով որ մեզ սիրեց:

Վասն զի ես հաստատ գիտեմ թէ ոչ մահը, և ոչ կեանքը, ու ոչ հրեշտակները, և ոչ իշխանութիւնները, ու ոչ զօրութիւնները, և ոչ ներկայ բաները, ու ոչ դալու բաները, Եւ ոչ բարձրութիւնը, ու ոչ խորունկութիւնը, և ոչ ուրիշ արարած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սէրէն որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրըմով է:

ԳԼ. Թ

1 Սոսցաբ կ'ըսեմ Քրիստոսով աւ չեմ ստեր, (իմ
 2 խիղճս ալ ինձի կը վկայէ Հոգւով Սրբով,) Որ մեծ տրտմութիւն է ինձի, ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ:
 3 Քանզի ես ինքնս կը խնդրէի նզովուած ըլլալ Քրիստոսէ, իմ մտքի կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս համար, Որոնք Իրայելացի են. որանցնէ որդեգրութիւնը ու փառքը և ուխտերը ու օրինադրութիւնը և պաշտօնը ու խոստմունքները.
 5 Իրենցն են նահապետները, իրենցմէ էլ աւ Քրիստոս

6 ար մարմին կողմանէ, որ է ամենուն վրայ Աստուած
 7 որ հնեալ յաւիտեանս Ամէն, Բայց ոչ իբր թէ Աս-
 8 տուծոյ խօսքը գետին ինկած է. քանզի ոչ թէ ամէն-
 9 10 Խրայէլէ եղողները Խորոյիկացի են. Եւ ոչ Աբրա-
 11 համի սերունդը ըլլալուն համար ամէնը որդիներ են.
 12 Հապա Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի
 13 Այսինքն՝ ոչ թէ անոնք որ մարմին որդիներ են Աս-
 14 տուծոյ որդիներ ալ են, հապա խոստմունքի որդի-
 15 ները սերունդ կը սեպուին Վասն զի խոստմունքին
 16 խօսքը այս էր, թէ Այս ատեն պիտի դամ, ու Սառա
 17 որդի պիտի ունենայ: Եւ ոչ միայն այսքան, հապա
 18 Ռեբեկայէ ալ յայտն է որ յղացու մեկէն, այսինքն
 19 մեր Իսահակ հօրմէն. Վասն զի Բաբելոն գեւ չծնած,
 20 և գեւ աղէկ կամ գէշ բան մը չգործած, (որպէս զի
 21 Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ փնայ
 22 ընտրութեանը պէս, Ոչ թէ գործերէն, հապա անկէ
 23 որ կանչեց,) իրեն ըսուեցաւ թէ, Մեծը պզտիկին
 24 պիտի ծառայէ. ինչպէս գրուած է թէ Յակոբը սի-
 25 բեցի, Բայց Եսաւը ատեցի:
 26 Ուրեմն թնչ ըսենք. միթէ Աստուծոյ քով անի-
 27 ըսուած թիւն կայ. քա՛ւ լիցի: Վասն զի Մովսէսի
 28 կ'ըսէ, Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ողորմիմ, ու որու
 29 վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ: Ուրեմն ոչ անկէ
 30 է որ կը կամի, ու ոչ անկէ՝ որ կը վազէ, հապա
 31 Աստուծա՛ն՝ որ կ'ողորմի Քանզի գերբը Փարաւոնի
 32 կ'ըսէ, Անոր համար քեզ վեցուցի, որ իմ զօրու-
 33 թիւնս քեզմով ցուցնեմ, ու բոլոր երկրի մէջ իմ
 34 անունս պատմուի: Ուստի որու որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի,
 35 և զոր կ'ուզէ՝ կը խոստացնէ: Ուրեմն ինձի պիտի ըսես
 36 թէ Ալ ինչո՞ւ մեղադիր կ'ըլլայ. վասն զի ո՞վ անոր

20 կամքին դէմ դրաւ: Բայց դուն ո՞վ ես, ով մարդ,
 21 որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կու տաս. միթէ
 22 ստեղծուածը է: Ստեղծողին կրնո՞յ ըսել թէ Ձիս-
 23 ինչո՞ւ այդպէս շինեցիր: Բրուար իշխանութիւն չու-
 24 նի՞ կուլն վրայ՝ նոյն շաղուածքէն աման շինելու,
 25 մէկը պատուի՝ և միւսը անարգանքի համար հապա
 26 ի՞նչ ըսելէ՞ ասէ՞, եթէ Աստուած էր բարկու-
 27 թիւնը ցուցնել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզե-
 28 րով, շատ երկայնատութեամբ համբերեց կորսու-
 29 ելու պատրաստուած բարկութեան ամաններուն.
 30 Եւ ի՞մ որպէս զի իր փառքին մեծութիւնը յայտնի
 31 ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ, զորոնք փառքի
 32 համար առաջուընէ պատրաստեց. Այսինքն մեզ զո-
 33 րոնք կանչեց, ոչ թէ միայն Հրեաներէն, հապա հե-
 34 թմանոններէն ալ. Ինչպէս Ովսէէի մէջ ալ կ'ըսէ, Իմ
 35 ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կան-
 36 չեմ, ու սիրելի չեղողին՝ սիրելի: Եւ պիտի ըլլայ թէ
 37 այն տեղ ուր անոնց ըսուեցաւ թէ Գուք իմ ժողո-
 38 վուրդս չէք, հան անոնք կենդանի Աստուծոյն որդի-
 39 ները պիտի ըսուին: Եսայի ալ Խորոյէի համար կ'ա-
 40 ղապակէ, թէ Եւ Խորոյէի որդիներուն թիւը ծովու
 41 առաջին պէս ըլլայ, Գոյն մնացորդ մը պիտի տղատի:
 42 Քանզի Տէրը համոռուն և կարճ բան մը կ'ընէ ար-
 43 դարութեամբ. վասն զի Տէրը կարճ բան մը պիտի
 44 ընէ երկրի վրայ: Եւ ինչպէս Եսայի առաջուընէ
 45 ըսաւ, Եթէ զօրաց Տէրը մեզի սերունդ մը թողու-
 46 ցած չըլլար, մենք Սողոմի պէս պիտի ըլլայինք, ու
 47 Գոմարի պիտի նմանէինք:
 48 Ուրեմն թնչ ըսենք. թէ հեթանոսները որոնք ար-
 49 դարութեան չէին հետեւեր՝ արդարութեան հաստն,

31 այն արդարութեան՝ որ հաւատաբէն է. Բայց Խորայէլ
 32 Թեան օրէնքին չհասաւ. Ինչպ՛ւ համար. վասն զի ոչ
 33 թէ հաւատաբէն, հապա որպէս թէ օրէնքին գործերէն
 --էջ --բբ--բն--ւ վասն զի գոյթձակղութեան վէմին
 վրայ գլորեցան. Ինչպէս գրուած է, Ահա Սիժնի մէջ
 գայթակղութեան քար մը կը գնեմ ու գլորե-
 լու վէմ մը. և ամէն ով որ անոր հաւատայ, պիտի
 չամէնայ :

ԳԼ Ժ

1 Եղբայրներ, իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ
 2 Աստուած *Խորայէլի փրկուելուն համար է: Վասն
 զի ես կը վկայեմ անոնց համար, թէ Աստուծոյ նա-
 3 խանձաւորութիւնը ունին, բայց ոչ թէ գիտու-
 չգիտանալով, ու իրենց արդարութիւնը հաստատել
 4 ուղեւորով, Աստուծոյ արդարութեանը չհնազանդե-
 5 ցան: Քանզի օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն
 հաւատացեալի արդարութեան համար:
 6 Վասն զի Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը
 կը ատորագրէ թէ, Ձաննք կատարող մարդը անոնց-
 7 մով պիտի ապրէ: Բայց հաւատաբէն եղած արդա-
 8 րութիւնը այսպէս կ'ըսէ, Մի բերք քու սրտիդ մէջ,
 Ո՞վ պիտի ելլէ երկինք, (այսինքն Քրիստոսը իջեցը-
 9 նելու.) Կամ թէ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը, (այս-
 10 նինքն Քրիստոսը մեռելներէն հանելու.) Հապա ի՞նչ

*Ունի, անոնց

կ'ըսէ. Խօսքը քեզի մօտ է, քու բերնիդ մէջ և քու
 սրտիդ մէջ է. այսինքն հաւատաբէն խօսքը զոր մենք
 9 կը քարոզենք: Վասն զի եթէ քու բերնովդ Յիսուսը
 Տէր խոտովանիս, ու քու սրտիդ մէջ հաւատաս թէ
 Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուց, պիտի
 10 փրկուիս. (Վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը ար-
 գարանալու, ու բերնով կը խոտովանի փրկուելու.)
 11 Քանզի գիշեր կ'ըսէ, Ամէն ով որ անոր հաւատայ,
 12 պիտի չամէնայ: Վասն զի խարութիւն չկայ Հրեային
 ու Յոյնին մէջտեղ. վասն զի ամէնուն Տէրը նոյնն է,
 13 առատ ամէնուն օրոնք իրեն կը կանչեն: Քանզի ով
 որ Տէրոջը անունը կանչէ, պիտի փրկուի:
 14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որու չհա-
 ռատացին. կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝
 որուն վրայով չլսեցին. կամ ի՞նչպէս պիտի լսեն՝ առ-
 15 ռանց մէկուն քարոզելուն: Կամ ի՞նչպէս պիտի քա-
 ըրակեն՝ եթէ չլրկուին. ինչպէս գրուած է, Ի՞նչպէս
 16 գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն --
 բարի բանբու աւետիս տուողներուն օտքերը: Բայց
 17 ամէնը հնազանդ չեղան աւետարանին. քանզի Եսայի
 18 կ'ըսէ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր քառօք լուրին: Ու-
 19 րեմն հաւատաբը լսեղէն է, ու լսելը Աստուծոյ խօս-
 20 քէն: Բայց կ'ըսեմ, Միթէ չլսեցիք. մանաւանդ Բու-
 լըր երկիր ելաւ անոնց հնչիւնը, ու անոնց խօսքը՝
 մինչև աշխարհի ծայրերը: Բայց կ'ըսեմ, Միթէ Խ-
 20 ու անմիտ ազգով մը ձեզ պիտի բարկացնեմ: Բայց

*Յան. ոչ

Ետպի կը համարձակի ու կ'ըսէ, Ես անոնց գտնուեցայ՝ որոնք զիս չէին փնտռեր, յայտնի եղայ անոնց՝
 21 որոնք զիս չէին հարցներ: Սակայն Իսրայէլի վրայով կ'ըսէ, Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկիցուցի անհասարկ ու հակառակող ժողովուրդի մը:

ԳԼ. ԺԱ.

- 1 Աւրեմն կ'ըսեմ՝, Միթէ Աստուած իր ժողովուրդը մերժեց. քա՛ւ լիցի. վասն զի ես ալ Իսրայելացի եմ՝,
- 2 Աբրահամի սերունդէն, Բենիամինի ցեղէն: Չմերժեց Աստուած իր ժողովուրդը զոր ինք առաջուընէ ճանչցաւ. միթէ չէ՞ք զիտեր Եղիայի գաղտնիք մէջ գերբը ի՞նչ կ'ըսէ. Ի՛նչպէս անկիա Իսրայէլի համար
- 3 գանգատ կ'ընէ Աստուծոյ, Է՛ւրեւ, Տէր, քու մարգարէներդ մեռցուցին ու քու սեղաններդ փրցուցին, ու միայն ես մնացի եմ՝, և իմ անձս կը փնտռեն:
- 4 Բայց ի՞նչ կ'ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը. Ինձի թողուցի, Ի՛ւրեւ, եթէր հապար մարդիկ՝ որոնք
- 5 Բահաղի ծնրագրութիւն չըրին: Նոյնպէս ալ այս աստե՛ն շնորհքի ընտրութեանը համեմատ մնացորդ մը կայ: Եւ եթէ շնորհքով, ուրեմն ա՛լ գործերէն չէ. ապա թէ ոչ՝ շնորհքը ա՛լ շնորհք չըլլար. *Իսկ եթէ գործերէն է, ա՛լ շնորհք չէ. ապա թէ ոչ՝
- 7 գործը ա՛լ գործ չըլլար:՝ Աւրեմն ի՞նչ. Իսրայէլ չհասաւ այն բանին զոր կը փնտռէր. բայց ընտ-
- 8 րուածները հասան, ու մնացածները կուրցան: (Ինչպէս գրուած է, Աստուած անոնց թմբութեան ոգի տուաւ, աչքեր՝ որոնցմով պիտի չտեսնեն, ու ա-
- 9 կանջներ՝ որոնցմով պիտի չլսեն,) մինչև այսօր: Եւ

*ՈՒՆԷՆԻ ԿԱՆԻՔ

- Գուրթ կ'ըսէ, Անոնց սեղանը իրենց որդայով՝ ու որս
- 10 և զայլ թակղութիւն ու հաստուցում ըլլայ. Անոնց աչքերը մթանան, որպէս զի չտեսնեն, ու անոնց
- 11 կռնակը միշտ վար ծռէ: Աւրեմն կ'ըսեմ՝, Միթէ ա-նո՞ր համար անոնք յանցանք ըրին որ կործանին. քա՛ւ լիցի. հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսնե-
- 12 րուն փրկութիւն եղաւ, որպէս զի զիրենք նախանձի գրգռէ: Աւստի եթէ անոնց յանցանքը աշխարհի մե-
- 13 ծուցութիւն եղաւ, ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթա-նոսներուն մեծութիւն, ալ ս՛րչափ աւելի անոնց
- 14 լրութիւնը: Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ հեթանոսներուդ, Որովհետեւ հեթանոսներուն առարեալ եմ՝, իմ պաշ-
- 15 տօնս կը մեծարեմ. Որպէս զի թերեւս իմ մարմինս եղողները նախանձի գրգռեմ՝, ու անոնցմէ մէկ քա-
- 16 նինքը ապրեցնեմ: Վասն զի եթէ անոնց մերժուելը աշխարհի հաշտութիւն է, հապա աւանջ ընդունուելը ի՛նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ՛ մեռելներէն կենդանի
- 17 ըլլալ: Արդ եթէ երախտը ին՝ սուրբ է, նաեւ զանգուածը. և եթէ արմատը սուրբ է, սա՛րեմ ճիւղերն
- 18 ալ: Եթէ այն ճիւղերէն մէկ քանինքը կտրեցան, ու դուն որ վայրենի ձիւնի երկ՝ անոնց մէջ պատ-
- 19 տուցող եցար, ու ձիւնի ին՝ արմատին և պարտ-
- 20 տութեանը հողորդ եղար, ձիւղերուն դ՛եմ մի պար-
- 21 ծնար. իսկ եթէ պարծենաս, ոչ թէ դուն արմատը վեր բռներ ես, հապա արմատը քեզ: Աւրեմն պիտի ըսես, ձիւղերը կտրեցան որպէս զի ես պատուաստ-
- 20 ու իմ՝ Աղէկ, անոնք անհաւատութիւնով կտրեցան, ու դուն հաւատքով հաստատուեցար. մի
- 21 հպարտանար, հապա վախճիր. Վասն զի եթէ Աստուած բնական ճիւղերուն չխնայեց, գուցէ քեզի ալ

22 չինայէ: Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու
խատութիւնը. կործանուածներուն վրայ խատու-
թիւնը, և քու վրայ քաղցրութիւնը, եթէ է այն
քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա թէ ոչ՝ դուն ալ
23 պիտի կարուիս: Եւ անոնք ալ եթէ էբէնչ անհաւա-
տութեանը մէջ չկենան, պիտի պատուաստուին,
վասն զի կարող է Աստուած զանոնք նորէն պատ-
24 ուստաել: Քանզի եթէ դուն թե՛ բնական եղող
վայրենի ձիթ ենիէն կարուեցար, ու այն բարի ձիթ ե-
նիին վրայ, որ թե՛ բնական չէր, պատուաստուեցար,
ալ ս'ըջափ աւելի անոնք որ բնական ճեղք են, պի-
25 տի պատուաստուին իրենց ձիթ ենիին վրայ: Վասն զի
չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ չզիտանք այս խորհուրդը,
(որպէս զի ինքզինքնիդ իմաստուն չեսպէք,) որ բոտ
մասին կուրութիւն եղաւ Իսրայէլի, մինչև հեթա-
26 նոսներուն լրութիւնը մտնէ. Եւ ոյսպէս բոլոր Խա-
րայէլ պիտի փրկուի. ինչպէս գրուած է, Սիօնէ պի-
տի գոյ Փրկելը, ու Յակոբէ ամբարշտութիւնները
27 մէկդի պիտի դարձնէ. Եւ այս է իմ ուխտս անոնց,
28 երբ անոնց մեղքերը վերցնեմ: Աւետարանին նայե-
լով անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար. բայց
ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի են էբէնչ հայրերուն
29 սիրոյն համար: Վասն զի Աստուծոյ պարգեւները ու
30 կոչումը աւանց զղջանալու են: Վասն զի ինչպէս
դուք ալ ատեն մը Աստուծոյ չէիք հաւատար, ու
հիմա ողորմութիւն գտաք *անոնց անհաւատու-

*Կամ, անոնց անհաւատութեան ատենը, Նոյնպէս ա-
նոնք ալ հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութիւն
գրած ատենը՝ որպէս զի անոնք

31 թիւնովը, Նոյնպէս անոնք ալ հիմա անհաւատ եղան,
որպէս զի ձեր ողորմութիւն գրածով՝ անոնք՝ ալ
32 ողորմութիւն գտնեն: Վասն զի Աստուած ամէն ալ
անհաւատութեան մէջ արգելեց, որպէս զի ամե-
նուն ողորմի:
33 Ո՛վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան և
զիտութեան խորունկութիւնը. ի՛նչպէս անքնելի
են իր դատաստանները, ու անընելի են իր ճամբա-
34 ները: Վասն զի ո՞վ զիտցաւ Տէրջը միաբը, կամ
35 ո՞վ անոր խորհրդակից եղաւ. կամ ո՞վ առաջուընէ
անոր քա՛նջ տուաւ, որ փոխարէնը իրեն տրուի
36 Վասն զի ամէն բաները անկէ ու անով և անոր հա-
մար են. իրեն փառք յաւիտեանս Ամէն .

ԳԼ. ԺԲ

1 **Ա**րդ կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ողոր-
մութիւնովը, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի
զոջ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բանա-
2 ւոր պաշտօնը: Եւ մի կերպարանիք այս աշխարհին
կերպարանքովը, հապա ձեր մտքին նորոգութիւնովը
նորոգուեցէք, որպէս զի քնէք թէ ի՛նչ է Աստուծոյ
3 կամբը, որ բարի ու հաճելի և կատարեալ է: Քանզի
ինձի տրուած *շնորհքով զայս կ'ըսեմ՝ ձեր մէջ
եզող ամէն մէկուն, որ արժան եղածը մտածելէն
ուելի բան չմտածէ, հապա զգաստ կենալ մտածէ,
ինչպէս Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց հաւատքին
4 չափը: Վասն զի ինչպէս մէկ մարմինի մէջ շատ ան-

*Ո՛րանոք, Աստուծոյ շնորհքով

դամներ ունինք, ու այն ամէն անդամները միեւնոյն
 5 գործը շունին. նոյնպէս մենք շատուորներս մէկ
 մարմին ենք Քրիստոսով. և ամէն մէկերնիս իրարու
 6 անդամներ ենք: Ուստի մենք զանազան պարգևներ
 ունենալով այն շնորհքին համեմատ որ մեզի տրուած
 է, եթէ մարդարէութիւն՝ հաւատքին չափովը գոր-
 7 շաշէնք. եթէ սպասուորութիւն՝ սպասուորութեան
 մէջ ըլլանք. եթէ ան որ կը սորվեցնեն՝ սորվեցնելու
 8 ետեւէ ըլլայ: Եթէ ան որ կը յորդորեն՝ յորդորելու
 ետեւէ, ան որ կը բաշխեն՝ պարզմտութեամբ Բողոքե-
 ան որ վերահացու է՝ ջանքով, ան որ կ'ողորմի՝ յո-
 9 փարութեամբ. Սէրը առանց կեղծաւորութեան ըլ-
 10 ւայ, չարէն զզուելով, բարիին յարեւով. Եղբայր-
 սիրութեան մէջ իրարու վրայ գորովալից եղէք.
 11 պատուելու մէջ իրարմէ անցէք. Չանքի մէջ թու-
 12 րասիրտ չըլլաք. հոգիով բարեպէտքէք. Տէրոջը ծառա-
 13 յեցէք. Յուսով ուրախ եղէք. նեղութեան մէջ համ-
 14 բերեցէք. ստեպ տղօթքի կեցէք. Սուրբերուն պետքե-
 15 րուն հաղորդ եղէք. հիւրասիրութեան ետեւէ եղէք.
 16 Ձեզ հալածողները օրհնեցէք, օրհնեցէք ու մի անիծէք.
 17 Խնդրողներուն հետ խնդացէք, և լացողներուն հետ
 18 լացէք. Խրարու վրայ միեւնոյն խորհուրդը ունեցէք.
 19 ամբարտաւանութիւն մի ընէք, հապա խնարհնե-
 րուն հետ խնարհեցէք. Ինքզինքնիդ իմաստունի տեղ
 20 մի դնէք. Չարութեան փոխարէն մէկուն չարութիւն
 մի հատուցանէք. ամէն մարդոց առջև բարի բաներ
 21 ընէլա՝ հոգ տարէք: Որչափ կարելի է ձեզի՝ ամէն
 մարդոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք: Սիրելիներ,
 վրէժխնդրութիւն մի ընէք ձեր անձերուն համար,
 հապա բարկութեան տեղ տուէք. վասն զի գրուած

է, Վրէժխնդրութիւնը իմն է, ես պիտի հատուցա-
 20 նեմ, կ'ըսէ Տէրը: Ուստի եթէ քու թշնամիդ ան-
 թեցեր է՝ հաց աուր անոր, և եթէ ծարաւ է՝ ջուր
 տուր անոր. քանզի զայս ընելով՝ անոր զիտուն վրայ
 21 կրակի կայծեր պիտի դիզես: Չարէն մի յաղթուի,
 հապա բարիով յաղթէ չարին:

ԳԼ. ԺԳ

1 Ամէն մարդ էր վրայ եղած իշխանութիւններուն
 թող հնազանդի. վասն զի չկայ իշխանութիւն մը որ
 Աստուծմէ չըլլայ. և *անոնք որ կան՝ Աստուծմէ
 2 կարգուած են: Ուրեքն ով որ իշխանութեան դէմ
 կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին դէմ կը կենայ. և
 անոնք որ դէմ կը կենան, անձերնուն դատապար-
 3 տութիւն կ'ընդունին: Վասն զի իշխանները բարի
 գործերու վրա բռն չեն, հապա չարերու. կ'ուզեն
 չվրանալ իշխանութիւնէն. բարի դործէ, ու անկէ
 4 գովութիւն պիտի ընդունիս: Վասն զի անկիս Աս-
 տուծոյ սպասուորն է քեզի բարի համար. բայց
 եթէ դուն չար կը գործես՝ վախցիր. վասն զի դա-
 տարկ տեղ մէջը թուր չէ կապեր, քանզի Աստու-
 5 ծոյ սպասուորն է, և վրէժխնդիր՝ բարկութիւն
 6 *հաշիւա՝ անոր վրայ որ չար կը գործէ: Ասոր համար
 պետք է հնազանդ ըլլալ, ոչ թէ միայն բարկու-
 7 թեանը համար, հապա խղճմտանքի համար ալ: Այս
 պատճառու է որ աուրք ալ կու տայք. վասն զի Աս-
 տուծոյ սպասուորներն են այն նոյն բանին հոգ տա-

*Ո՞րն է, այն իշխանութիւնները

- 7 ներու: Ուտտի հատուցէք պէտք եղածը ամէնուն. որու որ տուրք արհեստէն է՝ տուրքը, որու որ մաքս՝ մաքսը, որու որ վախ՝ վախնալը, որու որ պատիւ՝ պատիւը:
- 8 Բնաւ մէկուն պարտական մի գանուիք, միայն թէ մէկզմէկ սիրելու. վասն զի ոյլ որ ընկերը կը սիրէ՝
- 9 օրէնքը կը կատարէ. Վասն զի այն Մի շնարը, Մի սպանաները, Մի գողանարը, Սուտ վկայութիւն մի ընէրը, Մի ցանկարը, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝
- Բաւրէ այս խօսքին մէջ կը բովանդակուի, թէ Քու
- 10 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս: Սէրը ընկերին գէշութիւն չընէր. ուրեմն օրէնքին լրումը սէր է:
- 11 Եւ այսպէս ըլե՛ք, գիտնալով այս ատեն, որ հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթննալու. վասն զի հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ այն ատեն որ հա-
- 12 ւատացինք: Գիշերը շատ անցած է ու ցորեկը մօտեցած. ուտտի մէկդի ընենք խաւարին գործերը, ու մեր
- 13 վրայ հագնինք լուսոյ զէնքերը: Որպէս թէ ցորեկ ատեն՝ պարկեշտութեամբ պարտինք, ոչ թէ անառակութիւններով ու գինովութիւններով, և ոչ թէ
- 14 թէ հակառակութիւնով ու նախանձով: Հապա Յեջ չեայ հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, ու մարմնի խնամք մի տանիք ցանկութիւններու համար:

ԳԼ ԺԴ

- 1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ ոչ թէ
- 2 *տարակուսական որոշմունքներով: Մէկը կը հաւա-

*Յուս. կարծեաց

- տոյ որ ամէն բան կրնայ ուտել, և ան որ տկար է՝
- 3 կանանչեղէն կ'ուտէ: Ան որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ, ու ան որ չուտեր՝ ուտողը թող չգատէ:
- 4 Վասն զի Աստուած զանկիւս ընդունէր է: Իսկ ո՞վ էս որ ուրիշին ծառան կը գտես. իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ'իյնայ. բայց պիտի կանգնի, վասն զի
- 5 *Աստուած կարող է զանկիւս կանգնեցնել: Մէկը մէկ օրը ուրիշ օրէ աւելի կը սեպէ, մէկն ալ ամէն օրը քէ կը սեպէ. թող ամէն մարդ իր միտքը հա-
- 6 ճեցնէ: Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և ան որ չհոգար օրը, Տէրոջը չհոգար. ու ան որ կ'ուտէ, Տէրոջը կ'ուտէ, քանզի Աստուած կը գոհանայ. և ան որ չուտեր, Տէրոջը չուտեր, ու Աստուած կը գոհանայ:
- 7 Վասն զի մեզմէ մէ'կը իր անձին համար չապրիր, ու
- 8 մէ'կը իր անձին համար չմեռնիր: Քանզի եթէ ապրինք, Տէրոջը համար կ'ապրինք, և եթէ մեռնինք, Տէրոջը հա-
- մար կը մեռնինք. ուրեմն թէ՛ ապրինք և թէ՛ մեռնինք,
- 9 մեր Տէրոջն ենք: Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ինչ ապրեցաւ, որ ահաբա՛հ մեռելներուն
- 10 ու կենդանիներուն իշխէ: Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը գտես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ'անարգես. վասն զի ամէն ալ Քրիստոսի ատեանին
- 11 առջև պիտի կայնինք: Վասն զի գրուած է, Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ պիտի խոստովանի:
- 12 Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի
- 13 տայ իր անձին համար: Ուտտի ալ զիրար չգատենք,

*Ո՛հա՛, Տէրը
†Ո՛հա՛, ու յարութիւն առաւ, և նորէն

Հապա աւելի այս որոշումը ըրէք միտքերնուդ մէջ՝
 14 խոչ կամ գայթակղութիւն չդնել եղբորը, Զայս
 գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, որ
 բան մը ինքերմէ պիղծ չէ, բայց ով որ պիղծ կը
 15 սեպէ բան մը, անոր պիղծ է այն: Իսկ եթէ կերա-
 կուրի համար քու եղբայրդ արամի, ալ դուն սիրով
 չվարուեցար. քու կերակուրովդ մի կորսնցնէր զս-
 16 նիկա՞ որու համար Քրիստոս մեռաւ: Արդ չըլլայ որ
 17 ձեր բարիքն համար չար խօսին: Վասն զի Աստուծոյ
 արքայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա ար-
 դարութիւն և խաղաղութիւն ու խնդութիւն Հոգ-
 18 ւով Սրբով: Քանզի եթէ մէկը այս բաներով Քրիս-
 տոսի կը ծառայէ, անիկա Աստուծոյ հաճելի է՝ ու
 19 մարդոց գովելի: Ապա ուրեքն խաղաղութեան և
 20 իրարու շինութեան ետեւէ ըլլանք: Զըլլայ որ կերա-
 կուրի պատճառաւ Աստուծոյ գործը քակեալ ամէն
 բան մաքուր է. միայն թէ այն մարդուն է գէշ, որ
 21 --բէնէ գայթակղութուն տալով կ'աւտէ: Աղէկ է
 միս չուտել և զինի չխմել, ոչ ալ քան թէ քան
 քու եղբայրդ կը գլորի կամ կը գայթակղի կամ կը
 22 տկարանայ: Գուն հաւատք ունի՞ս. զանիկա քեզի
 պահէ Աստուծոյ առջև. երանի՛ անոր որ իր անձը
 23 չդատապարտէր անով, զոր ինք *կ'ընդունի: Բայց
 ան որ խիղճ կ'ընէ, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի,
 վասն զի ոչ թէ հաւատքով կ'ապրէ, քանզի ինչ բան
 որ հաւատքով չէ՝ մեղք է:

*կա՛մ, կը փորձէ

ԳԼ. ԺԵ

1 Պէտք է մեզի որ կարող ենք՝ տկարներուն տկարու-
 թիւնը վերցնել, և ոչ թէ Գոթի մեր անձին հաճոյ
 2 ըլլալ. Հապա մեզմէ ամէն մէկը շինութեան համար
 3 իր ընկերին հաճոյ ըլլայ բարի բաներու մէջ: Քանզի
 Քրիստոս ալ ոչ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ, հապա
 ինչպէս գրուած է, Քեզ նախատողներուն նախա-
 4 տինքները իմ վրաս ինկան: Վասն զի ինչ որ առաջ-
 ունէ գրուեցաւ, մեր սորվելուն համար գրուեցաւ,
 որպէս զի համբերութիւնով ու Գիրքերուն մտիթա-
 5 բութիւնովը յոյս ունենանք, Եւ համբերութեան ու
 մտիթարութեան Աստուածը տայ ձեզի իրարու հետ
 միեւնոյն խորհուրդը ունենալ Քրիստոս Յիսուսի ու-
 6 ռո՞նի պէս. Որպէս զի մէկ սրտով ու մէկ բերնով
 փառաւորէք ՂԱստուած ու մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
 7 տոսի Հայրը: Ասոր համար մէկզմէկ ընդունեցէք,
 վասն զի Քրիստոս ալ *մեզ ընդունեց Աստուծոյ
 փառքին համար:
 8 Բայց կ'ընեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թշխատու-
 թեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմարտու-
 թեանը համար էր, որպէս զի նախահայրերուն որսո՞՞ծ
 9 խոտամունկները հաստատէ: Սակայն հեթանոսները
 սղորմութեան համար ՂԱստուած փառաւորեն. ինչ-
 պէս գրուած է, Ասոր համար սոգերուն մէջ քեզ
 պիտի գովեմ, և քու անուանդ սողմոս պիտի եր-
 10 դեմ: Եւ դարձեալ կ'ընէ թէ, Ով սոգեր, անոր

*Ո՛րո՞ւ, ձեզ

- 11 Ժողովուրդին ուրախակից եղէք: Եւ գարձեալ թէ,
Օրհնեցէք Տէրք, ով բոլոր ազգեր, ու գովեցէք զա-
- 12 նիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ: Եւ գարձեալ Եսայի
կ'ըսէ, Յետէի մէկ արմատը պիտի բլլայ, ու ան որ
- 13 ազգերուն իշխան պիտի կայնի, ազգերը անոր պիտի
յուսան: Արդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լեցնէ բոլոր
ուրախութիւնով ու խաղաղութիւնով հաւատարու
մէջ, որպէս զի աւատանաք յուսով Հոգւոյն Սրբոյ
զօրութիւնովը:
- 14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի համար, իմ
եղբայրներս, որ դուք լեցուն էք բարութիւնով, լեց-
ուած էք ամէն գիտութիւնով, և կրնաք մէկզմէկ
- 15 խրատել, Սակայն մէկ կողմանէ համարձակաբար
գրեցի ձեզի, իմ եղբայրներս, որպէս թէ միաբերնիդ
ձգելով - յա Բաբելոն այն շնորհքին պատճառաւ որ
- 16 Աստուծոյ ինծի արուած է, Որպէս զի ես Յիսուս
Քրիստոսի սպասաւորը բլլամ՝ հեթանոսներուն մէջ,
և Աստուծոյ աւետարանը մատակարարեմ, որպէս զի
հեթանոսներուն ընծայութիւնը ընդունելի բլլայ՝ Սուրբ
- 17 Հոգիով սրբուելով: Ուստի Աստուծոյ քով պար-
- 18 ծանք ունիմ՝ Քրիստոս Յիսուսով: Վասն զի չեմ հա-
մարձակիր խօսիլ այն բաներէն մէկը, զոր Քրիստոս
իմ ձեռքովս գործած չէ հեթանոսները հնազանդե-
- 19 ցընելու համար՝ խօսքով ու գործով, Նշաններու ու
հրաշքներու զօրութիւնով, *Աստուծոյ Հոգւոյն զօ-
րութիւնովը: այնպէս որ ես Երուսաղէմէ «Իսր» և
չրջան քիւլ մինչև Լիբիկացուց կողմերը Քրիս-
տոսի աւետարանը լեցուցի: Այնպէս ջանացի աւե-
- 20

*ՈՒՆԻՄ, Սուրբ

- ուարանը քարոզել, ոչ թէ ուր որ Քրիստոսի անունը
յիշուած էր, որ չբլլայ թէ ուրիշի մը Գրքոյ հիման
- 21 վրայ շինեմ: Հնապ ինչպէս գրուած է թէ, Որոնց
չպատմուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու սրոնք
- 22 չլեցին՝ պիտի իմանան: Անոր համար ալ շատ ար-
- 23 գիլուեցայ ձեզի գալէ: Բայց հիմա որ այս կողմերը
ա՛լ ինծի տեղ չկայ, ու շատ տարիներէ ի վեր խիստ
- 24 կը փոփաքեմ՝ ձեզի գալ, Երբ դէպ ի Սպանիա եր-
թամ, *կը յուսամ որ անցնելու տեսնա ձեզ տես-
նեմ, ու ձեզմէ յուզարկուիմ հոն երթուա, եթէ
- 25 առաջ քիչ մը ձեզմով լեցուիմ: Բայց հիմա Երու-
- 26 սաղէմ կ'երթամ սուրբերուն սպասաւորելու: Վասն
զի Մակեդոնացիք և Արայեցիք յօժարեցան որ
Երուսաղէմի մէջ եղած աղքատ սուրբերուն քիչ մը
- 27 հաղորդութիւն ընեն: Յօժարեցան, քանզի անոնց
պարտական ալ են: վասն զի եթէ անոնց հոգեւոր
բաներուն հաղորդ եղան հեթանոսները, կը պարտա-
ւորին որ հաղորդութիւն ընեն անոնց՝ մարմնաւոր
- 28 բաներու մէջ ալ: Ուրեմն ասիկա կատարելով, ու
կնքելով անոնց այս պատուը, ձեզմէ Սպանիա պի-
տի անցնիմ: Եւ զայս զիտեմ որ իմ ձեզի գալու
տեսնա՝ Քրիստոսի խաւտարանին լեցուն օրհնու-
թիւնովը պիտի գամ:
- 30 Զեղի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսով ու Հոգւոյն սիրովը, որ ինծի հետ պա-
տերազմակից բլլաք ձեր աղօթքներուն մէջ առ Աստ-
- 31 ուած ինծի համար: Որպէս զի Հրէաստանի մէջ հա-

*ՈՒՆԻՄ, ձեզի պիտի գամ: վասն զի կը յուսամ
†ՈՒՆԻՄ ԼԱՆԻՄ

և տաքի չհնազանդողներէն ազատուիմ, ու իմ Երուսաղէմ շէնքս ապաստարութիւնս սուրբերուն ընդունիլի ըլլայ, որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրախութեամբ ձեզի գալով՝ ձեզի հետ հանդիմի՝ Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր ամէնուհ հետ ըլլայ: Ամէն:

ԳԼ. ԺԶ

1 **Չ**եզի կը յանձնեմ մեր Փրէք քոյրը, որ կենքըսյի
 2 եկեղեցւոյն ապաստարն է. որպէս զի զանկիա ընդունիք Տերօջմով՝ ինչպէս սուրբերուն արժան է. և անոր խնամք տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութեան կարօտի. քանզի ինք ալ շատերու խնամք տարու, ու ինձի ալ:
 3 Բարեւ ըրէք Պրիսկէի ու Ակիւղասի՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ գործակէցներուս. (որոնք իմ կեանքիս համար իրենց պարանոցները տուին. որոնցմէ ոչ թէ միայն ես շնորհակալ կ'ըլլամ, հապա հեթանոսներուն ըտր ըտր եկեղեցիներն ալ.) Եւ անոնց տանը մէջի եկեղեցիին ալ: Բարեւ ըրէք Եպիսեփոս իմ սիրելիս, որ *Ա.բայիայէ առաջին պատու մըն է Քրիստոսի: Բարեւ ըրէք Մարիամի, որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ: Բարեւ ըրէք Անդրանիկոսի ու Յունիայի, իմ ազգականներուս և զերութեան ընկերներուս, որոնք առաքեալներուն մէջ երեւելիներ են, որոնք ինձմէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան: Բարեւ ըրէք Ամպղիս իմ սիրելիս Տերօջմով: Բարեւ ըրէք Ուրբանոս մեր գործակցին՝ Քրիստոսով, ու Ստաքէս իմ սիրելի:

*Կա՛մ, Ասիայէ

10 իրիս: Բարեւ ըրէք Ապեղէսի որ ընտրեալ է Քրիստոսով: Բարեւ ըրէք անոնց որոնք Արիստարուզոսի տունէն են: Բարեւ ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս: Բարեւ ըրէք անոնց որոնք՝ Նարկէսի տունէն են, Տէրօջմով: Բարեւ ըրէք Տրիփոնէի ու Տրիփոսէի, Տէրօջմով աշխատողներուն: Բարեւ ըրէք Պերսիգէ սիրելիին, որ շատ աշխատեցաւ Տէրօջմով: Բարեւ ըրէք Ռուփոսի, Տէրօջմով ընտրուածին, ու անոր մօրը և իմին: Բարեւ ըրէք Ասինկրիտոսի, Փղեգոսի, Երմասի, Պատրոսոյի, Երմէսի ու անոնց հետ եղող եղբայրներուն: Բարեւ ըրէք Փիղաղոսի ու Յուլիայի, Ներեսի ու անոր քրոջը, և Ողիմպոսի ու անոնց հետ եղող ըտր սուրբերուն: Բարեւ ըրէք իւրաւ սրբութեան համբարով: Բարեւ կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի [քոյրը] եկեղեցիները:
 17 Կաղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ դիտէք այնպիսիները որոնք ձեր սոված վարդապետութիւնէն գալու հերձուած սրբութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ընեն, և անոնցմէ ետ կեցեք: Վասն զի այնպիսիները մեր Տէրօջմ *Քրիստոսի չեն ծառայեր, հապա իրենց որովայնին. և անոյշ խօսքերով ու գովութիւններով պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբեն: Քանզի ձեր հնազանդութիւնը ամէնուհ հասած է. ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ. բայց կ'ուզեմ որ գուք իմաստուն ըլլաք բարիին, ու միամիտ՝ չարին: Եւ խաղաղութեան Աստուածը խորատկէ Սատանան շուտով ձեր սաքերուն տակ: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհք ձեզի հետ ըլլայ: †

*Ո՛հ-ն-դ, Յիսուս Քրիստոսի †Ո՛հ-ն-դ †: -է-լ-ն-է-ն, Ամէն: 29

- 21 Բարե կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս իմ գործակիցս, և Ղուկիոս ու Յասան և Ստրպատրոս, իմ ազգականներս: (Բարե կ'ընեմ ձեզի Տերսֆմով ես ալ Տերտիոս, որ այս թուղթը գրեցի): Բարե կ'ընէ ձեզի Գայիոս, իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը: Բարե կ'ընէ ձեզի Կրաստոս, քաղաքիս գանձապետը, ու Կուարտոս եղբայրը: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ բլլայ: Ամէն:
- 25 Արդ անոր, որ կտրող է ձեզ հաստատել իմ աւետարանիս պէս ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզութեանը պէս, այն խորհուրդին յայտնուելուն պէս՝ որ յաւիտենական ատեններէն ի վեր ծածկուած էր, Եւ հիմն յայտնուեցաւ, ու մտրգարեական գիրքերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանով բոլոր հեթանոսներուն ծանչցուեցաւ հուսալքի հնազանդելու համար: Մի միայն իմաստուն Աստուծոյն, Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, փառք յաւիտեանս: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԻ Ա

- 1 Պօղոս, Աստուծոյ կամբովը Յիսուս Քրիստոսի աւարեայ բլլալու կանչուած, ու Սովմենէս եղբայրը,
- 2 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցւոյն, Քրիստոս Յիսուսով որբուածներուն, սուրբեր բլլալու կանչուածներուն, այն ամէնուն հետ՝ որոնք ամէն տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
- 3 իրենցը ու մերը. Զեղի շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծոյ մեր Հօրովն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 4 Ամէն ատեն իմ Աստուծոյն ձեզի համար կը գոհանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ ձեզի արուած է Քրիստոս Յիսուսով. Որ դուք անով ամէն բանի մէջ հարստացաք ամէն խօսքով և ամէն գիտութիւնով. Ինչպէս Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջ
- 7 հաստատուեցաւ. Որպէս զի դուք բնաւ շնորհքով մըն ալ չնուաղիք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելուն սպասելով. Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ:

մինչև վերջը՝ անմեղադրելի ըլլալու մեր Տէր Յիսուս
 9 Քրիստոսի օրը: Հաւատարիմ է Աստուած, որով
 կանչուեցաք հաղորդ ըլլալու իր Որդւոյն, մեր Տէր
 Յիսուս Քրիստոսի:
 10 Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի անունովը, որ միեւնոյն խօսքը ունենաք
 ամէնք, ու երկպառակութիւններ չըլլան ձեր մէջ:
 հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ
 11 *հաստատուած ըլլաք: Վասն զի ձեզի համար ինծի
 լուր հասաւ, եղբայրներ, Քրդուէի քահանայ եղբայրներն,
 12 թէ ձեր մէջ հակառակութիւններ կան: Հիմա զայս
 կը գրուցեմ, որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ըսէ եղբր թէ ես
 Պողոսեան եմ, ու գաւջ՝ թէ ես Ապղոսեան, և ա-
 13 ղիւ՝ թէ ես Կեփասեան, ու գաւջ՝ թէ ես Քրիստո-
 14 սեան: Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պողոս
 խաչը ելաւ ձեզի համար, կամ թէ Պողոսի՞ անունով
 15 մկրտուեցաք: Կը գոհանամ Աստուծով որ ձեզմէ
 մէկը չմկրտեցի, միայն թէ Կրիսպոսը ու Գայիոսը:
 16 Իրաւ, Ստեփանէսի ընտանիքն ալ մկրտեցի: ալ ու-
 17 ղիւ մէկը չեմ՝ գիտեր ամենեւին թէ մկրտեցի:
 18 Վասն զի Քրիստոս զիս մկրտելու չըրկեց, հապա
 աւետարանը քարոզելու, ոչ թէ խօսքերու ճարտա-
 19 րութիւնով: որպէս զի Քրիստոսի խաչը ոչինչ չըլլայ:
 20 Քանզի խաչին քարոզութիւնը կորսուածներուն յի-
 մարութիւն է, բայց մեզի փրկուածներուս Աստու-
 21 ծոյ զօրութիւնն է: Վասն զի գրուած է, Իմաստուն-
 22 ներուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու հան-

20 ճարեղներուն հանճարը պիտի խափանեմ: Ո՞ւր է
 իմաստունը, ո՞ւր է դպիրը, ո՞ւր է այս աշխարհին
 21 քննողը: չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց այս աշխար-
 իմաստութիւնովը աշխարհ չճանչցուաւ զԱստուած էր
 իմաստութիւնովը, Աստուած հաճեցաւ քարոզու-
 22 թեան յիմարութիւնովը հաւատացեալները տարե-
 23 ցինել: Վասն զի Հրեաները նշան կ'ուզեն, և Յոյ-
 24 ները իմաստութիւն կը փնտռեն: Իսկ մենք կը քարո-
 զենք խաչեալ Քրիստոսը, Հրեաներուն գայթակղու-
 25 թիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն: Բայց անոնց որ
 կանչուած են, թէ՛ Հրեաներուն և թէ՛ Յոյներուն,
 Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը և Աստուծոյ իմաս-
 26 տութիւնը: Վասն զի Աստուծոյ յիմարը մարդոցմէ
 աւելի իմաստուն է, և Աստուծոյ տկարը մարդոցմէ
 27 աւելի զօրաւոր է: Արդարեւ դուք ձեր կոչումը կը
 տեսնէք, եղբայրներ, որ ոչ թէ մարմնի կողմանէ
 շատ իմաստուններ, և ոչ թէ շատ զօրաւորներ, և
 28 ոչ թէ շատ աղնուտկաններ կան: Բայց Աստ-
 ուած աշխարհիս յիմարները ընտրեց, որպէս զի ա-
 մօթով ընէ իմաստունները, ու աշխարհիս տկարները
 ընարեց Աստուած, որպէս զի ամօթով ընէ զօրաւոր-
 29 ները: Եւ աշխարհիս ցածազիները ու անարգները
 ընարեց Աստուած, և ոչինչները, որպէս զի բան մը
 30 եղողները խափանէ: Որպէս զի մարմին մը չպարծի
 Աստուծոյ առջև: Իսկ դուք անկէ էք Քրիստոս Յի-
 31 սուսով, որ մեզի Աստուծմէ իմաստութիւն, արդա-
 րութիւն, սրբութիւն և փրկութիւն եղաւ: Որպէս
 զի, ինչպէս գրուած է, Սն որ կը պարծենայ, Տէրսը-
 մով թող պարծենայ:

*Յան. կատարելագործուած

ԳԼ. Բ

1 **Ե**ւ ես, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, ոչ թէ խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութիւնով մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու եկայ: Վասն զի ես միաքս չգրի ձեր մէջ ուրիշ բան մը գիտնալ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, ու զայն՝ խաչը ելած:

3 Եւ ես տկարութիւնով ու վախով և շատ դողով ձեր քով կեցայ: Ու իմ խօսքս և քարոզութիւնս ոչ թէ *մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էր, հապա Հոգւոյն և զօրութեան ապացուցութիւնով: Որպէս զի ձեր հաւատաքը մարդոց իմաստութիւնովը չըլլայ, հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը:

6 Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն կը խօսինք, բայց ոչ թէ այս աշխարհի իմաստութիւնը, 7 և ոչ այս աշխարհի ոչնչանալու իշխաններունը: Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօսինք խորհրդով, զոր աշխարհէ առաջ սահմանեց Աստուած մեր փառքին համար: Չոր այս աշխարհի իշխաններէն մէկը չճանչցաւ. քանզի եթէ ճանչցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հաներ: Հապա ինչպէս գրուած է, Այն բաները զորոնք աչք չէ տեսեր և տկանջ չէ լսեր ու որո՞ւ մարդու որտի մէջ չեն ինկեր, Աստուած զինք սիրողներուն պատրաստեց: Բայց Աստուած մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, վասն զի Հոգին ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խորունկ բաներն ալ: Վասն զի մարդոցմէ ո՞վ գիտէ

*Ո՛հնէ, չունի

մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին որ իր մէջ է. նոյնպէս ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգիտեր,

12 բայց միայն Աստուծոյ Հոգին: Իսկ մենք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին տւինք, հապա այն Հոգին որ Աստուծմէ է. որպէս զի մենք ճանչնանք այն բաները

13 որոնք Աստուծմէ արուեցան մեզի: Չորոնք նաև կը խօսինք, ոչ թէ մարդկային իմաստութեան արվեստացած խօսքերովը, հապա *Հոգին արվեստացանկերովը, և հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ կը յարմարցնինք: Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգին բաները չընդունիր, վասն զի աննք իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար ալ գիտնալ, վասն զի հոգեւոր

15 կերպով կը քննուին: Բայց ան որ հոգեւոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինք մէկէն չքննուիր: Քանզի ո՞վ գիտցաւ Տէրօքը միտքը, որ անոր խրատ տուող ըլլայ: Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք:

ԳԼ. Գ

1 **Ե**ւ ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ հոգեւորներու, հապա որպէս թէ մարմնաւորներու,

2 Որպէս թէ Քրիստոսով աղայոց. ձեզի կամ կերցուցի և ոչ թէ կերակուր, վասն զի գեռ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի գեռ մտրմ:

3 նաւոր էք: Որովհետև տակաւին ձեր մէջ նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ

4 մարմնաւոր էք, ու մարդկօրէն կը քաղէք: Քանզի երբ յեզէ մէկը կ'ըսէ թէ Ես Պողոսեան եմ, և միւր՝ թէ

*Ո՛հնէ, Սուրբ Հոգիին

- 5 Ես Ապղղսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք: Ուրեմն ո՞վ է Պօղոս կամ ո՞վ է Ապղղոս. պաշտօնեաներ են, որոնցմով հաւատացիք, և ինչպէս Տէրը տուաւ անոնց ամէն
- 6 մէկուն: Ես անկեցի, Ապղղոս ջուր տուաւ, բայց
- 7 Աստուած աճեցուց: Ուստի ոչ անկողը բան մըն է, և ոչ ջուր տուողը, հասցաւ Աստուած՝ որ աճեցուց:
- 8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը իր վարձքը պիտի սունէ իր աշխատութեան չափովը:
- 9 Վասն զի մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինութիւնն էք:
- 10 Աստուծոյ շնորհքին չափովը, որ ինծի տրուեցաւ, իմաստուն ճարտարագիտի մը պէս հիմ գրի, բայց անոր վրայ շինողը ուրիշ է. միայն թէ ամէն մէկը
- 11 թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ: Վասն զի մէկը ա՛լ ուրիշ հիմ չկրնար դնել գրուածէն դատ,
- 12 որ է Յիսուս Քրիստոս Եթէ մէկը այս հիմին վրայ կը շինէ սակի, արծաթ, պատուական քարեր, փայտ, խոտ, եղէգ, Ամէն մէկուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ. քանզի որը երեւան պիտի հանէ, վասն զի կրակով պիտի յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը պիտի փորձէ: Եթէ մէկուն շինած
- 14 գործը մնալու ըլլայ, ինք վարձք պիտի աւանէ. Եթէ մէկուն շինածը այրելու ըլլայ, անկիս քնատ պիտի քաշէ. բայց ինք պիտի ազատի, սակայն այնպէս իբր թէ կրակի մէջէ: Չէ՞ք գիտեր որ Աստուծոյ տաճար էք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջ բնատաճար էք գուք, և Աստուծոյ տաճարը կ'ապականէ.
- 17 կամ է: Եթէ մէկը Աստուծոյ տաճարը կ'ապականէ, Աստուած զանկիս պիտի սպականէ, վասն զի Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, որ դուք էք:
- 18 Ձրըլլայ որ մէկը ինքզինք խարէ. եթէ ձեզմէ մէկը

- զինք իմաստուն կը սեպէ այս աշխարհի մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որպէս զի իմաստուն ըլլայ: Վասն զի այս աշխարհի իմաստութիւնը Աստուծոյ առջեւ յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է թէ Անկիս իմաստունները իրենց խորամանկութեան մէջ կը բռնէ:
- 20 Եւ դարձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խոր:
- 21 հուրդները, որոնք ունայն են: Ուրեմն մէ՛կը թող
- 22 չպարծենայ մարգոցմով. Վասն զի ամէն բան ձերն է. թէ՛ Պօղոս, թէ՛ Ապղղոս, թէ՛ Անիտոս, թէ՛ աշխարհ, թէ՛ կեանք, թէ՛ մահ, թէ՛ ներկայ բաները
- 23 և թէ՛ գաղթները. ամէն բան ձերն է. Գուք ոչ Քրիստոսի էք, և Քրիստոս Աստուծոյ:

ԳԼ. Դ

- 1 Թող մարդիկ մեզ տղայակ սեպեն, որպէս թէ Քրիստոսի սպասուորները ու Աստուծոյ խորհուրդներուն
- 2 անտեսները: Ուստի անտեսներուն մէջ կը փնտաւի
- 3 որ մէկը հաւատարիմ գտնուի: Բայց ինծի ասիկա սչինչ բան մըն է, որ ձեզմէ գատուիմ, կամ մարգոց *գատողութենէն, մանաւանդ որ ես ոչ իմ անձն
- 4 չեմ գատեր. (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով բան մը չեմ գիտեր. բայց ոչ թէ ասով կ'արգարանամ.)
- 5 հասցաւ զիս գատողը Տէրն է: Ուրեմն ժամանակէն ստառ զատողութիւն մի ընէք, մինչև զայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սիրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. և այն ատեն ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ:

*Յան. օրուրնէն

6 Աստճք օրինակ բերի, եզրայրներ, իմ վրաս ու Ապո-
ղոսի վրայ ձեզի համար, որպէս զի դուք մեզմէ սար-
վիք Տարսուս և Վադիս գրուածէն աւելի բան մը չխորհիլ,
որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկուն հա-
մար ուրիշի մը դէմ: Քանզի ս՛վ է ան որ քեզ տար-

7 բեր կ'ընէ աւելի: և ի՞նչ ունիս զոր չես աւեր
դուն. և եթէ առիր, ինչո՞ւ չառածի պէս կը
պարծենաս:

8 Արդէն կշատցած էք, արդէն հարուստցաք, ա-
ռանց մեզի թագաւորեցիք. և երանի՛ թէ թագաւո-
րէիք. որպէս զի մենք ալ ձեզի հետ թագաւորեինք:

9 Քանզի կարծեմ թէ Աստուած յետիններ ըրաւ մեզ
առաքեալներս մահապարտներու նման. վասն զի առ-

10 արան եղանք աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց:
Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք իմաս-
տուններ՝ Քրիստոսով. մենք տկար՝ և դուք զօրուոր.

11 դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ: Մինչև այս
օրուան ատեն կ'անօթեաննք ալ, կը ծարաւինք ալ,
մերկ ալ կը մնանք, կը ձեռնաւնք ալ, աստանդա-

12 կան ալ կը պարտինք, եւ մեր ձեռքերով գործելով
կ'աշխատինք. երբ մեզ կը նոխատեն՝ կ'օրհնենք.
13 երբ կը հալածեն՝ կը համբերենք. երբ գէշ կը խօսին՝
կ'ողոչեանք. երբ և աշխարհի աղտերութիւնը՝ ամէ-

14 նուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա Այս բաները
կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամչցնելու համար, հապա կը
15 խրատեմ չե՛լ սիրելի որդիներու պէս: Վասն զի
թէ և դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք
Քրիստոսով, բայց ոչ թէ շատ հոյրեր աւելի, վասն
զի Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ ծնայ աւետարանովը:
16 Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի, ինծի նմանող եղէք: (17) Ա-

սոր համար ձեզի զրկեցի Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի
որդիս է, ու Տէրջմով հաւատարիմ: որ ձեր միտքը
պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ բռնա՝ ճամբաներս, ինչ-
պէս ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվե-
18 ցընեմ: Մէկ քանիններ հպարտացան, որպէս թէ ես
19 պիտի չգամ ձեզի: Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի,
եթէ Տէրը կամենայ, և պիտի հասկնամ ոչ թէ
հպարտացաղներուն խօսքերը, հապա զօրութիւնը:
20 Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօս-
21 քով է, հապա զօրութիւնով: Ի՞նչպէս կ'ուզէք. գա-
ւազանս՛ով գամ ձեզի, թէ սիրով և հեղութեան
հոգիով:

ԳԼ. Ե

1 Առ հասարակ կը լսուի ձեր մէջ պոռնկութիւն ըլ-
լալ. և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն
մէջ ալ չկայ, որպէս թէ մէկը իր հօրը կինը ունե-
2 նայ: Ու դուք հպարտացեր էք, և ոչ մանաւանդ սուգ
3 ըրիք, որ ձեր մէջէն վերցուի այս բանը: Վասն զի
թէ պէտ ես մտքով ձեռու եմ, բայց հոգիով ներ-
կայ եմ. ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով՝
4 որոշեցի, որ այս բանը ընողը, երբ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողովուրդը դուք ու իմ
հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը,
5 Այնպիսին Ստանայի մասնէք, մտքովն կորսուե-
լուն համար, որպէս զի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի
6 օրը: Այդ ձեր պարծանքը աղէկ չէ. չէք գիտեր որ

*ՈՒՆԻ, չյիշուիր

- 7 քիչ մը խմորը բարձր զանգուածը կը խմորէ: Մաքրեցէք հին խմորը մէկգի, որպէս զի բլլաք նոր զանգուած, ինչպէս անխմոր էք. վասն զի Քրիստոս մեր
- 8 զատկը մեզի համար զոհուեցաւ: Առտի տօն կատարենք, ոչ թէ հին խմորով և ոչ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը, հապա անկեղծութեան
- 9 ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը: Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ, որ պոռնիկներուն հետ չխառնուիք:
- 10 Եւ հրեշտակ ոչ թէ այս աշխարհի պոռնիկներուն հետ կամ ազատներուն հետ, կամ յափշտակողներուն հետ, կամ կռապաշտներուն հետ. ապա թէ ոչ՝
- 11 պէտք էր որ դուք աշխարհէ դուրս ելլէիք: Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ, այսինքն եթէ մէկը եղբայր բաւած՝ կա՛մ պոռնիկ բլլայ, կա՛մ ազատ, կա՛մ կռապաշտ, կա՛մ նախատղ, կա՛մ գինով, կա՛մ յափշտակող, այնպիսին հետ հաց ալ չու-
- 12 տել: Վասն զի ի՛նչ պէտք է ինձի դուրսիններն ալ
- 13 դատել. չէ՞ որ դուք ներսինները կը դատէք. Իսկ դուրսինները Աստուած պիտի դատէ. ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք:

ԳԼ. 2

- 1 **Չ**եզմէ մէկը, եթէ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջև դատ-
- 2 տիլ, ու ոչ թէ սուրբերուն առջև: Չէ՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհ ձեզմէ կը դատուի, ուրի՞նչ արժանի չէ՞ք դուք շնչին
- 3 դատեր որո՞վըտ: Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք. մեր կը մտան հապա աշխար-

- 4 հային բաները: Աւերմն եթէ ձեր մէջ աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցիին անարգները ձեզի դատուար
- 5 գրէք: Ձեզ ամօցնելու համար կը գրուցեմ. այնչափ եղաւ որ ձեր մէջ խնտաւուն մը չկա՞յ, որ կարող բլ-
- 6 րայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրներուն մէջ: Հապա եղբայր եղբոր հետ դատի կը մտնէ, այն ալ անհա-
- 7 շտաներուն առջև: Արդարեւ բոլորովին յանցանք մըն է այս ձեր մէջ, որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչո՞ւ մտնաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր.
- 8 ինչո՞ւ մտնաւանդ դուք զրկանք չէք քաշերաւ: Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք, և այն ալ
- 9 եղբայրներուն: Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ սրբայութիւնը պիտի չժառանգեն. մի խարուիք. ոչ պոռնիկները, ոչ կռապաշտները, ոչ շնացող-
- 10 ները, Աչ իզացեալները, ոչ արուագէտները, ոչ գողները, ոչ ազատները, ոչ զինափէները, ոչ նախատող-
- 11 րութիւնը պիտի չժառանգեն: Եւ դուք մէկ քանի- ներդ այնպիսիներ էիք. բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արգարացաք Տէր Յիսուսի անու-
- 12 նովը ու մեր Աստուծոյն Հոգովը:
- 13 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ես բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չբլլամ: Կերակուր- ներուն: Բայց Աստուած զայս ալ, զանոնք ալ պիտի խափանէ: Իսկ մտքովը պոռնիւթեան համար չէ,
- 14 հապա Տէրօջը, ու Տէրը՝ մտքովին համար: Եւ Աստուած որ Տէրը յարուց, մեզ ալ պիտի յարուցանէ
- 15 իր զօրութիւնովը: Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մտքովները

Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով պոռնիկի անդամները ընեմ.
 16 քա՛ւ լիցի: Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մօտենայ, աւար հետ մէկ մարմին կ'ըլլայ. քանզի հետք կ'ըսէ, երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան: Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ, աւար հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ: Պոռնիկութենէ փախէք. ամէն մեղք զոր մարդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնիկի, իր մարմինին դէմ կը մեղանչէ: Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները տաճար են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջ է, զոր Աստուծոյ մէջ, ու դուք ձեր անձին դէմ չէք. Քանզի գնով ծախու առնուեցաք. ուստի փառաւորեցէք զԱստուծոյ ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջ, որոնք Աստուծոյ են:

ԳԼ. Է

1 Արդ այն թանկերուն համար որ դուք ինծի գրեցիք,
 2 աղէկ է մարդուս որ կնոջ չմօտենայ: Բայց պոռնիկութիւնը աւար հետ մարդ թող իր կինը ունենայ, ու ամէն կին իր այլը թող ունենայ:
 3 Այլը իր կնոջ թող պարտքը վճարէ, նոյնպէս կինն ալ իր երկունս: Կինը իր մարմինին չիշխեր, հապապ այլը. նոյնպէս այրն ալ իր մարմինին չիշխեր, հապապ կինը: Մէկզմէկ մի դրկէք, եթէ ոչ՝ միարանութեամբ աստի մը, աղօթքի պարտաւրէ համար, ու նորէն իրարու դարձէք, որպէս զի Ստատանայ ձեզ չփորձէ:
 6 ձեր անժուժկայութեան համար: Չոյր կը զրուցեմ թո՛ղ տարով՝ և ոչ թէ հրամայելով: Քանզի կ'ու-

զէի որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլլային. բայց ամէն մէկը իր պարգելը ունի Աստուծոյ, մէկը այսպէս ու միւրը այնպէս: Բայց չամուսնացածներուն ու որբուարիներուն կ'ըսեմ, Աղէկ է անոնց՝ եթէ ինծի պէս կենան: Հապապ եթէ ժուժկայութիւն չունին՝ թող ամուսնանան, զրան զի աղէկ է ամուսնանալ քան թէ բոլորքիլ: Բայց ամուսնացածներուն կը պատուիրեմ ոչ թէ ես, հապապ Տէրը, որ կինը պըրէն չդատուի: (Իսկ եթէ զատուի ու՛ առանց ամուսնանալու թնայ, կամ իր երկունս հետ հաշտուի,) ու այլը իր կինը թող չձգէ: Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը. եթէ եղբայր մը անհաւատ կին ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ ընակիլ, թող չձգէ զանիկա: Եւ կին մը որ անհաւատ այր ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ ընակիլ, թող չձգէ զանիկա: Վասն զի անհաւատ այլը որբուած է կնոջմովը, և անհաւատ կինը որբուած է պըրովը. ապա թէ ոչ՝ ձեր սրգինները պիղծ պիտի ըլլային,
 15 բայց հիմա սուրբ են: Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի. եղբայր մը կամ քոյր մը պնդպիտի պարտաւորեալ մէջ գերի չէ. սակայն Աստուած խաղաղութեան կանչեց մեզ: Քանզի ի՞նչ գիտես դուն, ով կին, թերեւս քու այրդ պիտի ապրեցնես. կամ դուն ի՞նչ գիտես, ով այր, թերեւս քու կինդ պիտի ապրեցնես: Միտոյն թէ ամէն մէկուն ինչպէս Տէրը ըսածնեց, ամէն մէկը ինչպէս Աստուած կանչեց, այնպէս թող երթայ, ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես այսպէս պատուէր կու տամ:
 18 Եթէ թշխատուած մէկը հարտէ կանչուեցաւ, թող նորէն անթշխատ ըլլայ. չթշխատուածներէն

19 մէկը կանչուեցաւ. թող չլծի քատուիս Վասն զէ թի քատու
 20 նութիւնը բան մը չէ, ու սնթի քատու թիւնը բան մը
 21 որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ: Ծառայ
 22 զատ ըլլալ, զայն ընտրէ: Վասն զի այն ծառան որ
 23 տոսի ծառան է: Գուք գնով ծախու առնուեցաք,
 24 մտրդոց ծառայ մի ըլլաք: Եղբայրներ, ամեն մէկը
 25 Բայց կոյսերուն համար Տերջմէն հրաման մը չու-
 26 նիմ, միայն թէ Տերջմէն հաւատարիմ ըլլալու
 27 ողորմութիւն գտածի մը պէս խրատ կու տամ: Ու-
 28 թեմն ես կը սեպեմ որ տփիկա աղէկ է հիմնուածն
 29 նեղութեանը համար, այսինքն աղէկ է մտրդուն որ
 30 սոյսպէս ըլլայ: Ասպուսձ ես կնաջ, մի փնտուեր որ-
 31 ձակուել. արձակուսձ ես կնաջմ, մի փնտուեր կին
 32 Իսկ եթէ ամուսնանա՞ չմեղանչեցիր, և եթէ կոյր
 33 ամուսնանայ՞ չմեղանչեց. բայց այնպիսիները մտրմի
 34 նեղութիւն պիտի ունենան. սակայն ես ձեզի կը
 35 խնայեմ: Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ ժա-
 36 մանակը կարճացած է. ալ անոնք որ կին ունին՝ այն-
 37 պէս ըլլան որպէս թէ չունին, եւ անոնք որ կու-
 38 լան՝ որպէս թէ չեն լար, ու անոնք որ կը խնդրեն
 39 որպէս թէ չեն խնդար, և անոնք որ ծախու կ'ու-
 40 նեն՝ որպէս թէ բան չը չունին, եւ անոնք որ աշ-
 41 խարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ գէշ կերպով չեն

գործածեր. վասն զի այս աշխարհի կերպարանքը
 32 կ'անցնի: Բայց ես կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք
 33 Վասն զէ չամուսնացած մտրդը Տերջը բաները կը հո-
 34 գայ, թէ Բնչպէս Տերջը հաճելի ըլլայ: Իսկ ամուս-
 35 նացածը աշխարհիս բաները կը հոգայ, թէ Բնչպէս
 36 իր կնոջ հաճելի ըլլայ: Եւ ամուսնացած կինը ու
 37 կոյրը կը տարրերին իրարմէ. Վասն զէ կոյրը Տերջը
 38 բաները կը հոգայ, որպէս զի ինք սուրը ըլլայ հոգեով
 39 ու մտրմով. իսկ ամուսնացած կինը աշխարհիս բա-
 40 ները կը հոգայ, թէ Բնչպէս իր երկան հաճելի ըլ-
 41 լայ: Բայց այս բանը ձեր օգուտին համար կը զրու-
 42 ցեմ, ոչ թէ ձեր վրայ վարմ մը ձգելու, հոգա
 43 պարկեշտութեան համար ու առանց զբաղանքի Տե-
 44 րջը ծառայելու համար: Իսկ եթէ մէկը ամթ կը
 45 սեպէ իր կոյսին համար՝ եթէ չափը անցեր է, ու
 46 պետք է այնպէս ըլլալ, ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ.
 47 մեզք չգործեր. թող ամուսնանան: Բայց ան որ իր
 48 սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն
 49 սլ չկայ, հոգա իր կամքին վրայ իշխանութիւն ու-
 50 նի, ու իր սրտին մէջ սոյսպէս սրշեր է որ իր կոյսը
 51 պահէ, աղէկ կ'ընէ: Ուստի ան որ էր Կոյս կ'ամուս-
 52 նացընէ, աղէկ կ'ընէ. ու ան որ չամուսնացներ. ա-
 53 լելի աղէկ կ'ընէ: Կինը *կասուած է՝ որչափ ժա-
 54 մանակ որ իր սոյրը ողջ է. սպա եթէ իր սոյրը մեռ-
 55 նի, ազատ է ամուսնանալու որու որ ուզէ, միայն
 56 թէ Տերջմով: Բայց իմ դատումիս նայելով՝ աւելի
 57 երանելի է եթէ այնպէս կենայ. և կարծեմ թէ ես
 58 սլ Աստուծոյ Հոգին ունիմ:

*Ո՞րտե՞ս, օրէնքով կապուած

ԳԼ. Ը

- 1 Բայց կուռքերու զոհերուն վրայով՝ գիտենք որ ա-
- մէնա ալ գիտութիւն ունինք։ գիտութիւնը կը
- 2 հպարտացնէ, բայց սէրը շնուութիւն կ'ընէ։ Եւ եթէ
- մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, գեւ բնաւ բան
- 3 մը չգիտեր՝ ինչպէս պէտք է գիտնալ։ Իսկ եթէ մէկը
- 4 զԱստուած կը սիրէ, ինք անկէ ճանչցուած է։ Ուս-
- տի կուռքերու զոհուածները ուտելու վրայով՝ գի-
- տենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհի մէջ, և որ մէ-
- 5 կէն գատ ուրիշ Աստուած մը չկայ։ Քանզի թէ և բլ-
- լան ալ անունով աստուածներ, թէ՛ երկինքը և թէ՛
- երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ
- 6 տէրեր,) Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք, Հոյրը,
- որմէ են ամէն բաները, և մենք ալ *անով. ու մէկ
- Օրէ Յիսուս Քրիստոս, որմէ են ամէն բաները, ու
- 7 մենք ալ անով։ Բայց ամէնուն քով՝ գիտութիւն
- չկայ. և ոմանք կուռքի վրայով խղճմունք ունենա-
- լով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուռքերու զոհուածի
- պէս, և իրենց խղճմունքը, որով հետեւ տկար է, կը
- 8 պղծուի։ Սակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջև
- չկեցնիր. քանզի ոչ եթէ ուտենք՝ կ'աւելնանք. և ոչ
- 9 եթէ չուտենք՝ կը պակսինք։ Բայց զգոյշ կեցէք, որ
- չըլլայ թէ այդ ձեր իշխանութիւնը տկարներուն
- 10 գայթակղութիւն ըլլայ։ Քանզի եթէ մէկը ատանէ
- քեզ, որ գիտութիւն ունիս, կուտունի մէջ սեղան
- նստած, չէ՞ որ այն տկար մարդուն խղճմունքը

*Կա՛մ, անոր համար

- համարձակութիւն պիտի առնէ կուռքերու զոհ-
- 11 ուածը, ուտելու, Եւ քու գիտութիւնովդ այն տկար
  - 12 եղբայրը կորուսի, որու համար Քրիստոս մեռաւ։ Եւ
  - այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու աննց
  - տկար խղճմունքը վերաւորելով՝ Քրիստոսի դէմ կը
  - 13 մեղանչէք։ Ուտի եթէ կերակուրը կը գայթակ-
  - ղեցնէ իմ՝ եղբայրս, միս պիտի չուտեմ՝ յախտան՝
  - որպէս զի իմ՝ եղբայրս չգայթակղեցնեմ։

ԳԼ. Թ

- 1 Զէ՞ որ ես առաքեալ եմ. չէ՞ որ ես ազատ եմ. չէ՞
- որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը -չ-չ-ւ տեսայ. չէ՞ որ
- 2 դուք էք իմ որոծս Տէրջմով։ Թէպէտ ուրիշներուն
- առաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտարակոյս ձեզի
- եմ. վստն զի իմ առաքելութեանս կնիքը դուք էք
- 3 Տէրջմով։ Իմ պատասխանս աննց որ զիս կը
- 4 քննեն, այս է. Միթէ մենք իշխանութիւն չունի՞նք
- 5 ուտելու և խմելու։ Միթէ մենք իշխանութիւն չու-
- նինք՝ Քրիստոսի քոյր եղբայր կին մը փոքի փոք պարտ-
- ցընելու, ինչպէս ուրիշ առաքեալները ու Տէրջը
- 6 եղբայրները ու կեփոս Էլնէ։ Միթէ ես ու Բառ-
- նարածն միայն իշխանութիւն չունինք չգործելու։
- 7 Ո՞վ իր ապրուստով զնուորութիւն կ'ընէ. ո՞վ
- այգի կը տնկէ ու անոր պատուէն չուտեր. կամ ո՞վ
- ոչխարներ կ'արածէ ու ոչխարներուն կաթէն չու-
- 8 տեր։ Միթէ մարդկորէն կը զրուցեմ՝ այս բաները,
- 9 կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ։ Քանզի Մով-
- սէսի օրէնքին մէջ ալ զրուած է, Կայի մէջ աշխատող
- եզին դուռը չկապիս։ Միթէ եղբրո՞ւն համար Աս-

- 10 տուծոյ հոգն էր. Զէ՞ որ մանաւանդ մեզի հա-
մար կ'ըսէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. որով-
հետեւ ան որ կը հերկէ՝ պետք է որ յուսով հերկէ,
և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ պետք է որ *վայելե-
- 11 լալ յուսով ընէ: Եթէ մենք ձեզի հոգեւոր բաներ
սերմանեցինք, մե՞ծ բան մըն է՝ եթէ ձեզմէ մտաւ՝
- 12 նաւոր բաներ հնձենք: Եթէ ուրիշները ձեր վրայ այս
իշխանութիւնը ունին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. բայց
մենք այս իշխանութիւնը չգործածեցինք, հապա ա-
- 13 տարանին արգելք մը չըլլանք: Զէ՞ք գիտեր որ առ-
ճարին մէջ աշխատողները սառճարէն կ'ուտեն, ու
անոնք որ սեղանին պաշտօնեաներն են՝ սեղանէն բա-
- 14 ժին կ'ուտեն: Նոյնպէս ալ Տէրը հրաման տուաւ, որ
աւետարանը քարոզողները աւետարանէն ապրին:
- 15 Բայց ես այս բաներուն մէ՛կը չգործածեցի, ոչ ալ
այդ բաները գրեցի որ ինծի այսպէս ըլլայ. քանզի
աւելի աղէկ է ինծի որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ
- 16 պարծանքս պարսպ հասնէ: Վասն զի եթէ ես աւե-
տարանը քարոզեմ, ինծի պարծանք մը չկայ, վասն
զի իմ վրաս հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինծի՝
- 17 եթէ աւետարանը չքարոզեմ: Քանզի եթէ առկա
կամուս ընեմ, վարձք կ'ունենամ. իսկ եթէ ախա-
մայ՝ այն ինծի յանձնուած անտեսութիւն մըն է:
- 18 Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ'ըլլայ ինծի. այս կ'ըսուի որ քա-
րոզելու ատենա Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, որ
չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնն
- 19 զէշ կերպով գործածեմ: Քանզի թէեւ ես ամէնէն

- աղատ էի, իմ անձս ամէնուն ծառայ ըրի, որպէս զի
- 20 շատերը շահիմ: Հրեաներուն հետ Հրեայի պէս եղայ,
- 21 որպէս զի Հրեաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողնե-
րուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [ոչ թէ ես
օրէնքի տակ էի,] որպէս զի օրէնքի տակ եղողներն
ալ շահիմ. օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ
չեղողի պէս եղայ, (ոչ թէ ես Աստուծոյ օրէնք չու-
նէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէս զի
- 22 օրէնք չունեցողներն ալ շահիմ. Տկարներուն հետ
տկարի պէս եղայ, որպէս զի տկարները շահիմ. ա-
- 23 մենուն հետ ամէն բան եղայ, որ ըլլայ թէ մէկ քա-
- 24 նիները ապրեցնեմ: Եւ առկա աւետարանին համար
24 կ'ընեմ, որպէս զի անոր կցորդ ըլլամ: Զէ՞ք գիտեր
որ առաքելքին մէջ վազողները իրաւ կը վազեն ա-
- 25 մենք, բայց մէկը կ'աւանտ մրցանակը. այնպէս վազե-
ցե՞ք որ հասնիք: Եւ ամէն ով որ կը մրցէ, ամէն բա-
- 26 ինչ մէջ չափաւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծա-
նելի պահը տունելու համար, ու մենք՝ անեղծանե-
- 27 ինչ Ուտտի ես այնչեպէս կը վազեմ, ոչ թէ որպէս թէ
անտուգութեամբ. ես այնպէս բռնամարտութիւն
27 կ'ընեմ, ոչ թէ որպէս թէ հովիւ ծեծելով. Բայց իմ
մտաբանս կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ, որպէս զի չըլ-
լայ թէ ուրիշներուն քարոզէլէս ետե՛ւ ես ինքնս խո-
տելի գտնուիմ:

- 1 Զեմ ուղեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ մեր
հայրերը ամէնն ալ ամպին տակ էին, ու ամէնն ալ
- 2 ծովէն անցան, Եւ ամէնն ալ Մտփռեցող մկրտուեցան

*ՈՒՆԻ, իր յոյսը վայելելու համար

3 ամպին ու ծալին մէջ, Եւ ամէնն ալ նոյն հո-
 4 գեւոր կերակուրը կերան, Ու ամէնն ալ նոյն
 5 հոգեւոր խմելիքը խմեցին, վասն զի կը խմէին
 6 այն հոգեւոր վէմէն որ անոնց հետ կ'երթար.
 7 ու այն վէմը Քրիստոս էր: Բայց ոչ թէ անոնց-
 8 մէ շատերուն հաւեցեալ Աստուած, վասն զի
 9 անապատին մէջ փռուած ինկան: Ու այն բաները
 10 մեզի օրինակ եղան, որպէս զի չար բաներու ցանկա-
 11 ցող չըլլանք, ինչպէս անոնք ցանկացան: Ոչ ալ
 12 կուպաշա ըլլաք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք. ինչպէս
 13 դրուած է, Ժողովուրդը նստաւ ու աւելու և խմելու,
 14 ու երան խաղաղու: Եւ պրոնկուսթիւն չընէք, ինչ-
 15 պէս անոնցմէ ոմանք պրոնկեցան, ու մէկ օրուան
 16 մէջ քսանուիրեք հազար հոգի ինկան: Եւ Քրիստոսը
 17 շփորձեմք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու
 18 օձերէն ջարդուեցան: Եւ տրտունջ չընէք, ինչպէս
 19 անոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին, ու սատակիչէն
 20 ջարդուեցան: Բայց այս ամէն բաները իբրև օրինակ
 21 վր պատահէին անոնց. իսկ մեզի, որոնց դարերուն
 22 վերջը հասաւ, խրատ ըլլալու համար գրուեցան:
 23 Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հասարակութեան է,
 24 թող զգուշանայ որ չըլլայ թէ իշխայ: Ձեզի մարդ-
 25 կային փորձութենէ զատ ուրիշ չէ պատահած. բայց
 26 Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի չթողու
 27 ձեր կարողութենէն աւելի փորձուիլ, հասարակութեանը
 28 հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի
 29 սայ. որպէս զի կարող ըլլաք համբերել:
 30 Անոր համար, իմ սիրելիներս, կուպաշտութեանէ
 31 փախէք: Որպէս թէ իմաստուններու հետ կը խօսիմ.
 32 Դուք դատեցէք ինչ որ կը գրուցեմ: Օրհնութեան

գուտութը զոր մենք կ'օրհնենք, չէ՞ որ Քրիստոսի ար-
 33 եանը հաղորդութիւնն է. հացը զոր մենք կը կարենք,
 34 չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնին հաղորդութիւնն է: Քան-
 35 զի մենք շատերս մէկ հաց մէկ մարմին ենք, վասն զի
 36 ամէնն ալ այն մէկ հացէն կը վայելենք. Նոյեցեք
 37 մարմնաւոր Նորայելի, չէ՞ որ այն զոհուածները ու-
 38 տողները սեղանին հաղորդ են: Ուրեմն ի՞նչ կ'ընեմ,
 39 թէ կուսքը բաժն մըն է, կամ թէ կուսքերու զոհ-
 40 ուածը բաժն մըն է: Բայց լաւ՝ չեմ թէ այն բա-
 41 ները զորոնք հեթանոսները զոհ կ'ընեն, դեւերուն
 42 կը զոհեն ու սխլութ Աստուծոյ. ու չեմ ուզեր որ դուք
 43 դեւերուն հաղորդ ըլլաք. չէք կրնար խմել Տերօջը գա-
 44 ւութը ու դեւերուն գուտութը. Ձեք կրնար վայելիլ
 45 Տերօջը սեղանէն ու դեւերուն սեղանէն՝ Նոստանձի՞
 46 զրգուեմք Տերը. միթէ մենք անկէ զօրաւոր ենք,
 47 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն
 48 բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց
 49 ոչ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ: Զըլլայ որ մէկը
 50 Գայի իր անձին օգործ փնտռէ, հասարակ ընկերինն
 51 ու Ամէն ինչ որ սպանդանոցին մէջ կը ծախուի կե-
 52 րէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար.
 53 Վասն զի երկիր իր լիութիւնովը Տերօջն է. (27) Եւ
 54 եթէ անհաւատներէն մէկը ձեզ Կերպուրէ հրաւիրէ,
 55 և ուզէք երթալ, ամէն ինչ որ ձեր առջև գրուի կե-
 56 րէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար:
 57 Ապա եթէ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ատիկա կուսքի զոհ-
 58 անած է, ա՛յն ա՛րեւ իրեն համար որ ձեզ իմացուց՝ ու
 59 խղճմտանքի համար մի ուսեք.* Ատիկայն խղճմը-
 60 ճիւղն է:

*Ո՛րհնա՛ Վա՛յն ինչպէ՛ս, վասն զի երկիր իր լիութիւնովը Տերօջն է:

ասնք կ'ըսեմ" ոչ թէ ձեզը, հապա ընկերներ, Բայց
 ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատուի ուրիշին
 30 խղճմտանքէն: Եթէ ես *շնորհակալութեամբ կը
 վայելեմ" ինչո՞ւ հայհոյուիմ, որու համար կը գո-
 31 հանամ: Արդ թէ' ուտեք, թէ' խմեք և թէ ինչ
 գործ որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին հա-
 32 մար ըրէք: Գոյթակցութեան պատճառ մի ըլլաք՝
 ոչ Հրեաներուն, ոչ †Տէթանսներուն և ոչ Աս-
 33 տուծոյ եկեղեցիին: Ինչպէս ես ալ ամէն կերպով ա-
 մէնուն հաճոյ կ'ըլլամ, ու չեմ՝ փնտաւր իմ անձիս
 օգուտը, հապա շատերունը՝ որպէս զի փրկուին:

ԳԼ ԺԱ

1 Ինձի նմանող եղէք, ինչպէս ես ալ Քրիստոսի:
 2 Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ
 զիս կը յիշէք, ու սպասարածներս կը բռնէք՝ ինչպէս
 3 ես ձեզի աւանդեցի: Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ
 ամէն այր մարդու գլուխը Քրիստոս է, ու կնոջ
 գլուխը՝ այր մարդը, և Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած:
 4 Ամէն այր մարդ որ գլուխը գոց աղօթքի կը կայնի
 կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր
 5 գլուխը: Իւ ամէն կին որ գլուխը բաց աղօթքի կը
 կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ը-
 նէ իր գլուխը: Վասն զի միեւնոյն բան է -եղ-տ-
 6 որպէս թէ ամիլուած էր: Վասն զի եթէ կինը չժած-
 կուի, թող իր մազերն ալ կտրէ: Իսկ եթէ ամօթ

*Կ-մ, շնորհքով
 †Յ-ւ. Յոյներուն

է կնոջ մը իր մազերը կտրել կամ ամիլուիլ, թող
 7 ծածկուի: Այր մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել,
 վասն զի Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է: Բայց կինը
 8 էր կանոն փառքն է: Քանզի ոչ թէ ուր մարդը կնոջ-
 9 մէն է, հապա կինը՝ այր մարդէն: Վասն զի այր մարդը
 շատեղծուեցաւ կնոջը համար, հապա կինը՝ երկանը
 10 համար: Այս պատճառաւ պէտք է որ կինը իր գլու-
 11 խուն *շաք զնէ հրեշտակներուն համար: Բայց ոչ
 կինը աւանց այր մարդու կ'ըլլայ, ու ոչ այր մարդը
 12 աւանց կնոջ՝ Տերջմով: Վասն զի ինչպէս կինը այր
 մարդէն է, նոյնպէս այր մարդը կնոջ միջոցաւ, Բայց
 13 ամէնը Աստուծմէ: Գուք ձեզմէ դատեցէք: կը վայլէ՞
 կին մարդու գլուխը բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ
 14 առջև: Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ
 այր մարդ մը եթէ երկար մազերով է, իրեն անար-
 15 դանք է: Բայց կինը եթէ երկար մազերով է, իրեն
 փառք է: Վասն զի մազերը ծածկոցի տեղ արուած
 16 են իրեն: Սակայն եթէ մէկը հակառակող ըլլալ
 կ'ուզէ, մենք այնպիսի սովորութիւն չունինք, ոչ ալ
 Աստուծոյ եկեղեցիները:
 17 Բայց զայս պատուիրելով Յեւ չեմ գովեր, վասն
 զի ձեր ժողովուրդը ոչ թէ աղէկ՝ հապա գէշ ար-
 18 դիւնք կ'ունենայ: Քանզի նախ՝ երբ մէկտեղ կը
 ժողովուիք եկեղեցիին մէջ, կը լսեմ որ բաժան-
 մունքներ կան ձեր մէջ, և բոտ մտպին կը հաւատամ:
 19 Վասն զի հարկաւ ձեր մէջ հերձուածողութիւններ
 ալ պիտի ըլլան, որպէս զի ձեր մէջ եղող ընտիրները
 20 երեւան: Ուստի դուք որ մէկտեղ կը ժողովուիք, ա-

*Յ-ւ. Իշխանութիւն

21 սիկա Տերունական ընթրիքը ուտել չէ. Վասն զի
 ուտելու ատեն ամէն մէկը առաջ իր ընթրիքը կ'առ-
 նէ. ու մէկը անօթի կը մնայ ու միւսը կը գինափայլայ:

22 Միթէ ուտելու և խմելու համար ատեն չունի՞ք,
 կամ թէ Աստուծոյ եկեղեցիին կ'անարգէք, և ամօ-
 թով կ'ընէք չբուսորները. ձեզի ի՞նչ բռնմ', ձեզ գո-
 ղեմ'. այդ բանին մէջ չեմ գովեր: Վասն զի ես Տե-
 րաջմէն ընդունեցի զայն որ ձեզի սլ տւանդեցի՝ թէ

24 Տէր Յիսուս իր մասնուած գիշերը հաց առաւ. եւ
 գոհանալով՝ կտրեց ու ըսաւ, Առէք ու կերէք,
 այս է իմ մարմինս որ ձեզի համար կը կտրուի. ու

25 սիկա ըրէք զիս յիշելու համար. Նոյնպէս սլ գա-
 ւաթը ընթրիքէն ետև ու ըսաւ, Այս գաւաթը
 նոր ուտի է իմ արիւնովս. ասիկա ըրէք քանի ան-

26 գամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար: Վասն
 զի քանի անգամ որ այս հացը ուտէք ու այս գա-
 ւաթը խմէք, Տերոջը մահը կը պատմէք՝ մինչև ինք

27 դայ: Ուտի սլ որ այս հացը ուտէ կամ Տերոջը գա-
 ւաթը խմէ անարժանաբար, պարտական պիտի ըլլայ

28 Տերոջը մարմինն և արիւնին: Ուրեքն թող մտոր իր
 անձը փորձէ, ու այսպէս այն հացէն ուտէ և այն

29 գաւաթէն խմէ: Վասն զի ան որ անարժանաբար
 կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին գատապարտութիւնը
 կ'ուտէ ու կը խմէ, վասն զի Տերոջը մարմինը չորո-

30 շեր: Ասոր համար ձեր մեջ շատ հիւանդներ ու
 31 ցուազարներ կան, և շատեր սլ կը ննջեն: Վասն զի
 եթէ ինքզինքնիս գատելու ըլլայինք, պիտի չգատ-

32 ուէինք: Իսկ երբ կը գատուինք, Տերոջմէ կը խրատ-
 ուինք, որպէս զի աշխարհի հետ չգատապարտուինք:

33 Ուտի, իմ եղբայրներս, երբ մէկտեղ կը ժողովուք

34 ուտելու, իրարու
 է՝ թող էք ասնը
 պարտութեան հո
 յեղէ եկամ ատենս

1 **Բ**այց հոգեւոր պարգե-
 2 եղբայրներ, որ չգիտցոր
 հեթանոս էիք, մունջ
 3 ինչպէս կ'առաջնորդուէ
 ցընեմ թէ մէկը ըլլար
 ու Յիսուսը նզովեալ կոչ
 4 աւար Տէր կոչել՝ եթէ ոչ
 5 գեւները զանազան են, բայ
 6 պաշտօնները զանազան են
 պէս ներգործութիւնն
 Աստուածն է՝ որ կը ն
 7 մէջ: Բայց ասէն մէկը
 8 արուած է օգուտի հո
 սութեան խօսք արու
 9 խօսք՝ նոյն Հոգիին ու
 նոյն Հոգիով. ուրիշի
 10 նոյն Հոգիով. Ուրիշին
 րիշին՝ մարգարէութիւն,
 րութիւն. ուրիշին զանա
 11 զաներու թարգմանութ
 նոյն Հոգին կը ներգործ
 կը բաժնէ՝ ինչպէս կ'

է ու շատ անգամ-
 բոլոր անգամները,
 նոյնպէս Քրիստոս
 էկ Հոգեւոյ մէկ մար-
 է՝ Հրեաներ, թէ՛ հե-
 թէ՛ ազատներ, և ամէն
 ան զի մարմինը մէկ ան-
 թէ սաքը ըսէ, Որովհետեւ
 եմ, ոչ թէ անով պն
 անջը ըսէ, Որովհետեւ ես
 , ոչ թէ անով պն մար-
 րմինը աչք ըլլար, լսելիքը
 բոլորը լսելիքս ըլլար, ո՞ւր
 Բայց հիմա Աստուած ան-
 ամէն մէկը մարմինն մէջ,
 պա եթէ ամէնը մէկ անգամ ըլ-
 և ըլլար Բայց հիմա անգամ
 ո՞ր մէկ: Չկրնար աչքը ըսել
 ար չես. և ոչ գարձեալ
 պէտք չէք: Մանուսնդ
 որոնք շատ տկար կ'ե-
 ն. Ու մարմինն այն ան-
 պատիւ ըլլալ կը սեպենք,
 կը դնենք. ու այդպէս մեր
 սուերի վայելչութիւնն ու-
 րմինը բարեխառնեց, ու պա-
 ելի պատիւ տուաւ, Որպէս-

զի մարմինն մէջ
 անգամները միե-
 26 եւ եթէ մէկ ան-
 գամները կը նեղու-
 ուի մէկ անգամը,
 27 անոր հետ Արդ,
 28 մասնաւորապէս ան-
 եկեղեցիին մէջ դրա-
 եալներ, երկրորդ մար-
 ներ, ետքը հրաշքներ
 գեւներ, օգնութիւն
 29 զուներու տեսակն
 են. միթէ ամէնը վ-
 30 հրաշքները եւ քրի-
 պարգեւները ունին.
 սին. միթէ ամէնը թ-
 31 Բայց դուք նախտնձ-
 որոնք լաւագոյն են. և ե-
 մը կը ցուցնեմ ձեզի:

Գ

- 1 Եթէ մարդոց ու հրե-
 և սէր չունենամ, և
- 2 կամ հնչեցող ձե-
 ըութիւնն ունե-
 ները ու ամէն
 հաւատքը.
- 3 չունենամ
 ուժք"

Բ, օգուտ մը չեմ ու-
 լազար է. սերը չնա-
 զարամանար, Անվայել
 նաուեր, բարկութեան
 ընդեր, Անիրաւութեան
 թութեան խնդակից կ'ըլ-
 ամէն բանի կը հաւա-
 յի, ամէն ըսնի կը համ-
 յայց եթէ մտաբարեու-
 իանին, եթէ լեզուներ՝
 թիւն՝ պիտի խափանի
 ք, ու շատէն քիչը կը
 կատարեալը գայ, այն
 փանի. Երբ ազայ էի,
 պէս կը խորհէի, ազայի
 յից երբ այլ եղայ, ազա-
 ձգեցի. Քանզի հիմա մենք
 կը տեսնենք անյայտ կեր-
 սա առ երես. հիմա շատէն
 յայն ատեն այնպէս պիտի
 լուեցայ, Ուստի հիմա կը
 քիչ, այս երեքը. ու ասանց

յարգեաներուն
 արգարեութիւն
 եւ խօսի՝ ոչ
 յա. վասն զի

տգէտներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսեն թէ
 24 գուր խնթեցեր էք. Իսկ եթէ ամէնն ալ մտաբա-
 րեանն, ու հոն անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ,
 ամէնէն ալ կը յանդիմանուի, ամէնէն ալ կը քնն-
 25 նուի, Ու անոր սրտին ծածուկ բաները յայտնի կ'ըլ-
 լան, և այսպէս երևի վրայ ինկած՝ Աստուծոյ եր-
 կըրպագութիւն պիտի ընէ, ու խոտովանի թէ
 իրաւքնէ Աստուած ձեր մէջ է:
 26 Ուստի թնչ է, եղայրներ. երբ մէկտեղ կը ժող-
 վուիք, ձեզմէ ամէն մէկը տողմտ ունի, վարդապե-
 տութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի,
 թարգմանութիւն ունի. ամէնը շինութեան համար
 27 թող ըլլայ. եթէ մէկը օրբ լեզու կը խօսի, երկու
 հոգի, և թէ շատը՝ երեք թող ըլլան, և այն ալ՝ մե-
 28 կիկ մէկիկ, ու մէկը թող թարգմանէ: Բայց եթէ
 թարգմանող չըլլայ, եկեղեցիին մէջ լուռ թող կե-
 29 նայ, և ինքնիրեն ու Աստուծոյ թող խօսի. Իսկ
 մտաբարեաները երկու կամ երեք հոգի թող խօսին,
 30 ու միւսները թող քննութիւն ընեն. Իսկ եթէ նրո-
 տողներէն ուրիշ մէկուն ալ քառ ճշ յայտնուելու
 31 ըլլայ, առաջինը թող լուէ: Վասն զի ամէնք ալ
 կրնաք մէկիկ մէկիկ մտաբարեանալ, որպէս զի ամէնն
 32 ալ սորվին ու ամէնն ալ միթարութիւն: Եւ մտաբա-
 րեաներուն հոգիները մտաբարեաներուն հնազանդ են:
 33 Վասն զի Աստուած խոսվութեան Աստուած չէ,
 հասարակագրութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր
 եկեղեցիներուն մէջ:
 34 Ձեր կիները եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան
 վասն զի անոնց հրաման չկայ խօսելու, հասարակա-
 35 դանդ ըլլալու, ինչպէս օրէնքն ալ կ'ըսէ: Բայց եթէ

բան սորվել կ'ուզեն, առնր իրենց այրերուն թող
 հարցնեն. բանդի կ'եներուն անվայել է եկեղեցիի մէջ
 36 խօսել: Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ կ'լաւ, կամ
 37 թէ միայն ձեզմ' հասաւ: Եթէ մէկը կը կարծէ թէ
 ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող հաստատ գիտ-
 նայ թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէրնին
 38 են: Բայց եթէ մէկը ազէտ է՝ թող ազէտ ըլլայ:
 39 Ուստի, եղբայրներ, մարգարէութիւն ընելու նախան-
 40 ձաւոր եղէք, ու լեզուներ խօսիչն ալ մի արդիւնք: Եւ
 ամէն բան վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ:

ԳԼ. ԺԵ

1 **Եղբայրներ**, ձեզի կ'իմացնեմ՝ այն աւետարանը զոր
 ես ձեզի քարոզեցի, զոր նաև ընդունեցիք ու անոր
 2 վրայ հաստատուած էք: Որով կը փրկուիք ալ, եթէ
 ամբար բռնէք այն խօսքը զոր ես ձեզի քարոզեցի,
 3 միայն եթէ պարսպ տեղ հաւատացած չէք: Վասն
 զի ամէնէն առաջ ես ձեզի աւանդեցի դանիկա, զոր
 ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն հա-
 4 մար մեռաւ, գիրքերուն շառն համեմատ, եւ թէ
 թաղուեցաւ ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը:
 5 Գիրքերուն շառն համեմատ, եւ թէ երեւցաւ Կե-
 6 փափ, ու ետքը տասուերկուօրին՝ ետքը հինգ հա-
 7 ռիւրէ աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեւցաւ, որոնցմէ
 8 շատերը մինչև հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցին: Ու-
 9 ետքը երեւցաւ Յակոբոսի, ետքը բոլոր առաքելոյ-
 10 ներուն: Ամէնէն ետքը որպէս թէ վիժածի մը ինծի
 ալ երեւցաւ: Վասն զի ես առաքելայնորուն ամէնէն
 յետինն եմ, որ արժանի ալ չեմ՝ առաքելալ ըսուե-
 լաւ, վասն զի Աստուծոյ եկեղեցին հարածեցի: Մի-

ձեք, վասն զի չեղօ՞ւմանք Աստուծոյ գիտութիւնը
 չունին. ձեզ ամէնցնելու համար կը զրուցեմ:
 35 Բայց պիտի ըտէ մէկը թէ Խնչպէս մեռելնեքը յա-
 րութիւն կ'առնեն, կամ թէ ինչ մարմնով կու-
 36 գան: Անմիտ, անիկա զոր դուք կը սերմանես, եթէ
 37 չմեռնի՝ չկենդանանոր: Ու զայն որ կը սերմանես,
 ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես,
 հապա մերկ հաս մը՝ թէ՛ ցորենի ըլլայ և թէ՛ մէկ
 38 ուրիշ տերտ. Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
 ինչպէս կ'ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր յարմար
 39 միւրը: Ամէն մարմին մէկ մարմին չէ. հապա մար-
 դոց մարմինը ուրիշ է, ու անասուններուն մարմինը
 ուրիշ, ձուկերունն ալ ուրիշ, և թռչուններունը
 40 ուրիշ: Երկնաւոր մարմիններ ալ կան, երկրա-
 վոր մարմիններ ալ, բայց երկնաւորներուն փառ-
 41 քը ուրիշ է, ու երկրաւորներունը ուրիշ: Արե-
 ուն փառքը ուրիշ է, ու լուսնին փառքը ուրիշ,
 և աստղերուն փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղը միւս
 42 աստղէն տարբեր է փառքով: Այսպէս է մեռելնե-
 րուն յարութիւնն ալ. տարբեր ապականութիւնով
 կը սերմանուի, ու անապականութիւնով յարու-
 43 թիւն կ'առնէ: Անարգութիւնով կը սերմանուի, ու
 փառքով յարութիւն կ'առնէ. ապարութիւնով կը
 սերմանուի, ու զօրութիւնով յարութիւն կ'առնէ:
 44 Կը սերմանուի շնչաւոր մարմին, և յարութիւն կ'առ-
 նէ հոգեւոր մարմին. շնչաւոր մարմին կայ, հոգեւոր
 45 մարմին ալ կայ: Եւ այսպէս գրուած է, Առաջին
 մարգը Ագամ՝ կենդանար հոգի Բայց ոչ թէ առաջ հո-
 46 դամբ՝ կենդանար հոգի Բայց ոչ թէ առաջ հո-
 47 գեւորը, հապա շնչաւորը, ու ետքը հոգեւորը: Առա-

ջին մարդը երկրէ է՝ հողեղէն, բայց երկրորդ մարդը
 48 Տէր է՝ երկինքէ: Ինչպէս եր հողեղէնը՝ նոյնպէս ալ
 հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ նոյնպէս ալ
 49 երկնաւորները. Եւ ինչպէս հողեղէնին կերպարանքը
 հագեր ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի
 50 հագնինք: Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ մար-
 մին ու արիւն Աստուծոյ թաքաւորութիւնը չեն
 կրնար ժառանգել. ոչ ալ սպականութիւնը կը ժա-
 ռանգէ անսպականութիւն:

51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը զրուցեմ. Ամէնս պիտի
 52 չննջինք, ըսոյց ամէնս ալ պիտի փոխուինք, Յան-
 կարճակի աչք գոցել բանալու մէջ՝ վերջին փողին
 հաւատենք. որովհետեւ փողը պիտի հնչուի, ու
 մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց սպա-
 53 կանութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք. Վասն զի
 պէտք է որ այս սպականացու ժամը անսպակա-
 նութիւն հագնի, ու այս մահկանացուն անմահու-
 54 թիւն հագնի: Բայց երբ այս սպականացու ժամը
 անսպականութիւն հագնի, և այս մահկանացուն
 անմահութիւն հագնի, այն ատեն պիտի կատարուի
 այն խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան
 55 մէջ ընկղմեցաւ: Ո՛ւր է, ո՛վ մահ, քու խոյթոցդ
 56 ո՛ւր է, ո՛վ գերեզման, քու յաղթութիւնդ: Մահ-
 ուան խոյթոցը մեղքն է, ու մեղքին ոյժը՝ օրէնքը:

57 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթու-
 թիւն կու սոյլ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
 58 քով: Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, հաստատ
 եղէք, անշարժ չեցե՛ք և ամէն ատեն աւելցէք Տե-
 րոջը գործին մէջ, զիսնայով որ ձեր աշխատու-
 թիւնը պարտապ չէ Տէրոջնով:

ԳԼ. ԺԶ

1 Բայց սուրբերուն համար սուրբութիւն ժողովու-
 վոյցով, ինչպէս պատուէր աւել Գաղատացոց եկե-
 2 ղեցիներուն, դուք ալ այնպէս ըրէք: Ամէն մէկշար-
 թի օրէրը ձեզմէ ամէն մէկը իր քով թող դիզէ ինչ
 3 որ կը յաջողի, Որ չըլլայ թէ երբ դամ, այն ատեն
 4 պարգեւները Երուսաղէմ տանելու: Եւ եթէ իմ
 երթալս ալ արժան սեպուի, ինձի հետ թող եր-
 5 թանս Սակոյն ես ձեզի պիտի գամ՝ երբ Մակեդո-
 նիոյէ անցնիմ. (քանզի Մակեդոնիոյէ կ'անցնիմ)

6 Եւ կարելի է որ ձեր քով մնամ, կամ ձեռն ալ
 անցնեմ. որպէս զի դուք զիս ճամբայ դնէք, ուր որ
 7 ես պիտի երթամ: Վասն զի չեմ ուզեր ձեզ հիմա
 հարեանցի մը տեսնել, ըսոյց յայս ունիմ՝ որ ատեն
 8 մը ձեր քով կ'ենամ, եթէ Տէրը հրաման սոյլ: Սա-
 կոյն հիւս ես Եփեսոս պիտի մնամ մինչև Պէնտե-
 9 կոստէ: Վասն զի ինձի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
 մը բացուած է, ու շատ հակուսկորդներ կան:

10 Արդ եթէ Տիմոթէոս գայ, նայեցէք որ ձեր քով
 առանց վարի ըլլայ. քանզի անիկա Տէրոջը գործը
 11 կը գործէ, ինչպէս ես ալ: Ուստի չըլլայ որ մէկը
 զանիկա արհամարհէ, հասցա խողազութեամբ զու-
 նիկա ճամբայ դրէք, որպէս զի ինձի գայ. վասն զի

*Կ-մ, յանձնարարութիւն ընէք թուղթերով, ես զանոնք

- 12 անոր կը սպասեմ եղբայրներով մէկտեղ: Իսկ Ապրուս եղբորը համար, շատ տղաչեցի անոր, որ ձեզի գայ եղբայրներուն հետ մէկտեղ. ու ընտւ կամք չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի գայ՝ երբ յարմար ժամանակ գտնէ:
- 13 Արթուն կեցէք, հուսաքի մէջ հաստատ կեցէք,
- 14 Ժիր եղէք, զօրացէք: Զեր ամէն բաները սիրով ըլլան:
- 15 Կ'տղաչեմ՝ ձեզի, եղբայրներ, (գիտէք. գուք Ստեփաննէսի ընտանիքը թէ Ա.քրոյիսյի առաջին պատուին է, ու անձերնին սուրբերուն սպասուարութեանը
- 16 նուիրեցին) Որ հնազանդ ըլլաք այնպիսիներուն, և ամէնուն որ հօգի հեք մէկտեղ կը գործեն ու կ'աշը
- 17 խտաին: Ուրախ եմ ես Ստեփաննէսի ու Փորաունատոսի ու Ա.քրոյիկոսի գալըն վրայ, որ ձեր պահու-
- 18 թիւնը անոնք լեցուցին. Բանդի հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը ուստի այնպիսիները ճանչցէք:
- 19 Բարև կ'ընեն ձեզի Աստիսի եկեղեցիները. շատ բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւզաս ու Պրիսկիդոս՝
- 20 իրենց ասանը մէջի եկեղեցիով մէկտեղ: Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները. բարև տուէք իրարու սուրբ համբուրով:
- 21 Այս բարեւը իմ ձեռքիս Պողոսին է: (22) Եթէ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր, նզովեալ ըլլայ
- 23 *Էբբ՝ մեր Տէրը գայ՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
- 24 ձեզի հետ. Իմ՝ ոգիս ձեր ամէնուն հետ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով: Ամէն:

*Յ-ւ-ն. (Աստիւրեթիւն) Մարան աթա

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌԿՈՐՆԹԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ կամբովը, ու Տիմոթէոս հր եղբայրը. Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և բոլոր Ա.քրոյիսյի մէջ
- 2 եղող ամէն սուրբերուն, Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծակ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, զի մաթեան Հայրը և ամէն միխթարու-
- 4 թեան Աստուածը. Որ մեզ կը միխթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ, որպէս զի մենք կարող ըլ-
- 5 անք միխթարել զանոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու մէջ են, այն միխթարութիւնովը՝ որով մենք Աս-
- 6 տուծակ կը միխթարուինք. Բանդի ինչպէս Քրիստոսի չարչարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի ձեռքով մեր միխթարութիւնն ալ շատ
- 6 կ'ըլլայ: Եւ եթէ նեղութիւն քաշենք՝ ձեր միխթարութեանը ու փրկութեանը համար է, և եթէ միխթարուինք՝ ձեր միխթարութեանը ու փրկութեանը

7 համար է, որ կը յաջողի համբերելով այն չարչար-
 7 անքնեքուն՝ որոյմով մենք ալ կը չարչարուինք. եւ
 մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, վասն զի
 8 գիտենք թէ ինչպէս չարչարանքներուն հազարդ էք,
 8 նոյնպէս ալ մխթարութեանը պիտի բլբարք: Վասն
 զի Աստուծոյ մէջ մեզի պատահած նեղութիւննե-
 րուն վրայով չեմ ուզեր որ չկեցող բլբարք, եղ-
 9 բայքներ, թէ Բէր կորցուցիւն շատ աւելի ծան-
 րարեանեցանք: մինչև երեսնամբերնէս ալ անոյս
 9 եղանք: Բայց մահաւան զճիւղ մենք մեր վրայ
 պահեցինք, որպէս զի ինքզինքնուս չապարհինք,
 10 հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ: Որ
 այնպիսի մեծ մահաւանէ մեզ փրկից ու կը փրկէ: Որու
 11 կը յուսանք թէ աակաւին պիտի փրկէ, մեզի համար
 ձեր Երեմիայի օգնականութիւնովը: որպէս զի
 շատերուն արեւելքէ պատճառաւ մեզի եղած շնորհքին
 12 համար՝ շատերէն գոհութիւն արուի մեզի համար:
 Վասն զի մեր պարծանքը այս է, մեր խղճմանքին
 վկայութիւնը, թէ մենք Աստուծոյ արեւելքէ պարզմու-
 13 թեամբ ու անկեղծութեամբ, և ոչ թէ մարմնաւոր
 իմաստութիւնով մը, հապա Աստուծոյ շնորհքովը
 աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի դէպի ձեզ:
 14 Բանդի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հապա զայն որ
 դուք կը կարգաք ու կը ճանչնաք. և կը յուսամ թէ
 15 մինչև վերջը պիտի ճանչնաք: Ինչպէս քիչ շատ ճանչ-
 ցաք մեզ, որ ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ
 մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը:
 16 Եւ այս վատահաւթիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի
 գալ, որպէս զի դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդաւ-
 16 նիք: Ու ձեզմէ անցնել դէպի Մակեդոնիս, և դարձ-

եալ Մակեդոնիայէ ձեզի գալ, ու ձեզմէ ճամբոյ
 17 դրուել դէպի Հրէաստան: Ուստի զայս որ ես մտա-
 ծեցի, միթէ թէ կ'եւութիւննով շարժեցայ. կամ թէ
 զայն որ ես կը խորհիմ, մարմնաւորապէս կը խոր-
 հիմ, որպէս զի իմ կողմանէս այս այս և ոչ ոչ բլ-
 18 ւայ: Սակայն հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր խօսքը
 19 ձեզի ոչ հաստատայ և ոչ չէր: Վասն զի Աստուծոյ Որ-
 գին Յիսուս Քրիստոս, որ մեզմով ձեզի քարոզուե-
 ցաւ, (ինծմով և Սիլուսանսով ու Տիմոթէոսով,))
 20 այս ու ոչ չեղաւ, հապա իր մէջ եղաւ այնն: Քանի
 որչափ որ Աստուծոյ խոտմունքները կան իր մէջ
 21 Այս են, ու իր մէջ Այն են Աստուծոյ փառքն
 համար մեր ձեռքով: Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ
 մեկտեղ Քրիստոսով հաստատեց, ու մեզ օժեց,
 22 Աստուած է: Որ մեզ կ'ընքցաւ, և Բէր տուաւ Հոգ-
 23 ւոյն դրաւ մեր սիրտերուն մէջ: Բայց ես զԱստուած
 վկայ կը կանչեմ իմ անձին, որ ձեզի ինայելուս հա-
 մար աակաւին կարնթոս չեկայ: Ինչպէս ոչ թէ ձեր
 հաւատքին վրայ կը տիրապետենք, հապա գործակից
 ենք ձեր ուրախութեանը: Վասն զի դուք հաւատա-
 քով կը կենաք:

ԳԼ. Բ

1 Սակայն ես ինծմէ զայս որչեցի, որ նորէն արամու-
 2 թիւնով չգամ ձեզի: Վասն զի եթէ ես ձեզ արա-
 մեցնեմ, ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրախացնէ, եթէ

*Կամ, ու հապա որպէս զի իմ կողմանէս այն այս բլ-
ւայ, ու ոչ ոչ

- 3 ոչ ան՝ որ ինծիմէ կը արամիր: Ու զայս *գրեցի, որ ջըլլայ թէ երբ դամ՝ արամուծիւն մը կրեմ՝ աննցմէ, ուրկէ պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ: քանզի ձեր ամէնուն վրայ վտաս՛ համ՝, որ իմ՝ ուրախութիւնս ձեր
- 4 ամէնունն է: Վասն զի շատ նեղութիւնէ և սրտի տաղնապէ ևս ձեզի գրեցի շատ արցունքով: ոչ թէ՛ որպէս զի դուք արամիք, հապա որպէս զի գիւանաք սոյն սերը զոր ևս ունիմ՝ աւելի ձեր վրայ:
- 5 Բայց եթէ մէկը արամեցուց, ոչ թէ զիս արամեցուց, հապա քրտս մտաին (որպէս զի Խոստանք ջըլնեմ՝)
- 6 ձեզ ամէնդ՝: Հերիք է այնպիսի մարդուն այն պատիժը, որ շատերէ եղաւ: Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի ներել անոր ու մխիթարել, որ ջըլլայ թէ
- 8 այնպիսին աւելի արամութեանն ընկզմի: Ուստի կ'աղաչեմ՝ ձեզի, որ անոր վրայ չեք սերը հաստատէք:
- 9 (Քանզի ասոր համար ալ գրեցի, որպէս զի ձեզ փորձելով գիտնամ՝ թէ ամէն բանի մէջ հնարա՛նք էք ևս: Եւ որու դուք բան մը կը ներէք, ևս ալ եւ շէրէ՛մ վտան զի եթէ ևս ալ ներեմ, որու որ ներեմ՝՝ ձեզի
- 11 համար է Քրիստոսի (իզոյճանէ:) Որ ջըլլայ թէ զըրկանք մը կրենք Ստանայէ: քանզի անոր խորհուրդները չգիտցող չենք:
- 12 Արդ երբ ևս Տրովպոյայ հասայ Քրիստոսի աւետարանը +տրովպոյ, և ինծի գուռ մը բաց էր Տերսիմով,
- 13 իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն չունէի: վասն զի

*Ո՛հնչ, գրեցի ձեզի
 †Կա՛մ, ըստ մտաին, որ ձեր ամէնուն վրայ ծանրութիւն չձգեմ՝
 ‡Կա՛մ, առջև:

- իմ Տրտո եղբայրս հնչ չգտայ: հապա աննցմէ հրատարելով՝ Մտկեդանիս գացի:
- 14 Բայց դահուծիւն Աստուծոյ, որ միշտ յաղթող կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինք ճանչնալուն հասը
  - 15 մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ: Վասն զի մենք Աստուծոյ առջև Քրիստոսի անոյշ հասն ենք փոր-
  - 16 կուածներուն մէջ և կորուածներուն մէջ: Ոմանց մտհոսն հաս դէպի մահ, և ոմանց կենդանութեան հաս դէպի կեանք: և այս բաներուն ո՞վ բաւական
  - 17 է: Քանզի մենք շատերուն պէս չենք, որոնք Աստուծոյ խօսքին խորգտաութիւն կ'ընեն. հապա որպէս թէ անկեղծութեամբ, հապա որպէս թէ Աստուծակէ՛ Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսինք:

ԳԼ Գ

- 1 **Ա**ր սկիօնք նորէն անձերնիս յանձն ընել. կամ թէ ոմանց պէս պէ՛տք է մեզի յանձնարարութեան թուղ-
- 2 թեր ձեզի կամ ձեզմէ: Հապա մեր թուղթը դուք էք մեր սիրտերուն մէջ զբուած, ճանչցուած ու կոր-
- 3 դացուած ամէն մարդոցմէ: Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասուորութիւնովը, ոչ թէ միւլնով զբուած, հապա կենդանի Աստուծոյ Հոգիովը, ոչ թէ քորեղէն տախտակներու վրայ:
- 4 հապա որտի մարմնեղէն տախտակներուն վրայ: Եւ այսպիսի վաստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ
- 5 Քրիստոսի ձեռքով: Ոչ թէ մենք ինքնիրեննիս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ է: հա-
- 6 պա մեր բաւականութիւնը Աստուծակէ է: Որ մեզ բաւական ալ ըրաւ նոր կոտկարանին պաշտօնեա-

ներ ըլլալու, ոչ թէ դիրին, հապա հոգիին. վասն զի
 7 գերը կը սպաննէ, բայց հոգին կ'ապրեցնէ: Իսկ եթէ
 քարերու վրայ գրով փորուած մահուան պաշտօնը
 փառքով եղաւ, որ Խորայէի որդիները կարող չե-
 րան Մովսէսի երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառքին
 8 համար, որ պիտի խափանուէր. Ուրե՛ն հոգիին պաշ-
 9 տօնը ի՛նչպէս աւելի փառքով պիտի չըլլայ: Ա՛սան
 զի եթէ գատապարտութեան պաշտօնը փառքով էր,
 ս'ըջափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով
 10 պիտի ըլլայ: Ա՛սան զի այն որ փառաւոր էր՝ այս մա-
 սին փառաւոր չէ գերազանց փառքին պատճառաւ:
 11 Քանզի եթէ այն որ պիտի խափանուէր՝ փառքով էր,
 ս'ըջափ աւելի այն որ կը կենայ՝ փառքով Պարտէ ԸԼԼԵՍ
 12 Ուստի այսպիսի յոյս որ ունինք, շատ համարձա-
 13 կութեամբ կը վարուինք Ֆեր Իօսէի ՖԷԼ. Եւ ոչ
 թէ ինչպէս Մովսէս իր երեսին վրայ ծածկոց կը
 ձգէր, որպէս զի Խորայէի որդիները չնայէին այն
 14 խափանուելու բաներուն վախճանին: Ասկայն անոնց
 միտքերը կա ըցան. վասն զի մինչև այսօր նոյն ծած-
 կոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմանքին
 վրայ, ու չվերնար, (վասն զի Քրիստոսով կը խա-
 15 փանուէր,) Հապա մինչև այսօր, երբ Մովսէսի Գէտէ
 կը կարդան, անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կե-
 16 նայ: Բայց երբ Տերօջը գառնան, այն ստան պիտի
 17 վերնայ այն ծածկոցը՝ Արդ Տէրը Հողին է. և ուր
 18 Տերօջը Հողին կայ, հոն ազատութիւն կայ: Բայց
 մենք ամէն, բաց երեսով Տերօջը փառքը որպէս թէ
 հոյեցիի մէջ տեսնելով, նոյն պատկերին կը նորոգ-
 ունք փառաց ի փառս, որպէս թէ Տերօջը Հողիէն:

ԳԼ. Գ

1 Ուստի այս պաշտօնը ունենալով՝ ինչպէս ողորմու-
 2 թիւն գտանք, չենք ձանձրանար. Հապա հրաժարե-
 ցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն, ու խորամանկու-
 թիւնով չենք վարուիր, և խորգախութիւն չենք
 ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ. հապա ճշմարտութիւնը
 յայտնելով՝ անձերնիս մարդոց ամէն խղճմտանքին
 3 կ'ընծայենք Աստուծոյ առջև: Իսկ եթէ մեր աւե-
 տարանը ծածկուած ալ է, կորսուածներուն մէջ
 4 ծածկուած է. Որոնց մէջ այս աշխարհի ստատուածը
 անհաւատներուն միտքերը կուրցուց, որպէս զի Քրիս-
 տոսի փառաց աւետարանին լցյալ անոնց վրայ չծագէ,
 5 որ է Աստուծոյ պատկերը: Ա՛սան զի ոչ թէ անձե-
 րիս կը քարոզենք, սակայն Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու
 6 մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար: Ա՛սան զի Աստ-
 ւած որ հրաման ըրաւ խաւարէն լցյա ծագել՝ ինք
 մեր սիրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց գի-
 տութեան լցյալ տալու համար Յիսուս Քրիստոսի
 7 անձովը: Արդ մենք այս գանձը հողէ ամաններու մէջ
 ունինք, որպէս զի զօրութեան առաւելութիւնը Աս-
 8 տուծի մէջ ըլլայ, ու ոչ թէ մեզմէ: Ա՛մէն կողմանէ
 վշտացած ենք, բայց նեղը ինկած չենք. կարօտեալ
 9 ենք, բայց յուսահատած չենք. Հալածուած ենք,
 բայց երեսէ ձգուած չենք. վար ձգուած ենք, բայց
 10 կորսուած չենք. Ա՛մէն ստան Յիսուսի մահը մեր
 մարմիններուն մէջ կը կրենք, որպէս զի Յիսուսի

*Ուրե՛ն, Տէր Յիսուսի

1 ասլ իրենց անձերուն կենդանի չըլլան, հապա անոր՝
 որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ:
 16 Աւստի սակե ետև մենք մէկը մարմնով չենք գիտեր.
 ու թէև Քրիստոսը մարմնով ճանչցանք, բայց հիմն
 17 ասլ «յեղե» չենք ճանչնար: Աւրեմն եթէ մէկը Քրիս-
 տոսի մէջ է, անիկա նոր ստեղծուած մըն է. հիները
 18 անցան, և աճա ամէն բան նոր եղաւ: Սակայն ամէն
 բան Աստուծոմէ է, որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յի-
 սուս Քրիստոսի ձեռքով, ու առաւ մեզի հաշտու-
 19 թեան պաշտօնը: Այսինքն Աստուած էր, որ Քրիս-
 տոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց, և աննց
 յայնչանքները իրենց չտեսչե, ու հաշտութեան խօսքը
 20 մեր մէջ դրաւ: Աւրեմն Քրիստոսի կողմանէ դեպա-
 նութիւն կ'ընենք, իբրև թէ Աստուած կը բարեօ-
 սեր մեզմով. կ'աղաչենք յեզէ Քրիստոսի կողմանէ,
 21 հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ: Վասն զի Աստու-
 զանիկա որ մեզք չէր գիտեր, մեզի համար *մեղաւոր
 սեպեց, որպէս զի մենք անոր միջոցով Աստուծոյ
 արդարներն ըլլանք:

ԳԼ. 2

1 Աւստի մենք այլ գործակից ըլլալով՝ կ'աղաչենք որ
 Աստուծոյ շնորհքը պարագ սեղ ընդունած չըլլաք:
 2 Վասն զի՝ Ընդունելի ժամանակ մը մէջ լսեցի քե-
 զի, կ'ըսէ, և փրկութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի-
 ահա հիմն է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմն է
 3 փրկութեան օրը: Բնաւ բանով մը գայթակղութիւն

*Յուս. մեզք ըրաւ

չենք տար, որպէս զի Քրիստոսը շարատարի-
 4 Բայց ամէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աս-
 տուծոյ սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութիւ-
 5 նով զիջտերու մէջ, տառապանքներու, նեղութիւն-
 աշխատութիւններու, հսկումներու, ծովերու մէջ,
 6 Մաքրութիւնով, գիտութիւնով, երկայնամտու-
 թիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ Հոգիով, անկեղծ
 7 սիրով, ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ զօ-
 րութիւնով, արդարութեան զէնքերով՝ որ աջ կոչ-
 8 մէն ու ձախ կողմէն է. Փառքով ու անարգու-
 թիւնով, պարտաւնքով և զովութիւնով. մոլը-
 9 ընցնողներու պէս՝ ու ճշմարիտներ. Անծանօթներու
 պէս՝ և ծանօթներ. մեռնողներու պէս՝ և ահա կեն-
 10 ներ. Տրամածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք. աղ-
 քատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացնենք. բան
 մը չունեցողներու պէս՝ և ամէն բան ստացած ենք:
 11 Մեր բերանը ձեզի բացուած է, ով Կորնթացիք, և
 12 մեր սիրտը լայնցած: Իսկ մեր կողմէն չէք նեղուիր,
 հապա *ձեր առեցա՞ զութիւն կողմէ՞ կը նեղուիք:
 13 Աւստի անոր հասուցումը ընէլա՞ հա՞ (իրև նորի-
 ներուս կը խօսիմ յեզէ.) դուք այլ քեզ չե՞ լայնցէք:
 14 Անհատականներու հետ օտարխառն լծակից մի
 ըլլալ. քանզի ի՞նչ մասնակցութիւն ունի արդարու-
 թիւնը անօրէնութեան հետ, և ի՞նչ հաղորդութիւն
 15 ունի յոյսը խաւարին հետ, Եւ ի՞նչ միաբանութիւն
 ունի Քրիստոս Բեկարի հետ, կամ ի՞նչ բաժին ու-

*Կա՛մ, ձեր ներսիդի՛

16 նի հաստատացեալը անհաստատին հետ, եւ ի՛նչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուսակերութեամբ վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք. ինչպէս Աստուած բառ, թէ Անոնց մէջ պիտի բնակիմ, ու առջին մէջ պիտի քարտէմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ, ու անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ու զատուեցէք, կ'ըսէ Տէրը, և պիղծ բանի մի դպչիր. Ու ես ձեզ պիտի բնդուենիմ, և ես ձեզի Հայր պիտի ըլլամ, ու դուք ինձի տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ըլլաք, կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը:

ԳԼ. Է

1 Ուստի, սիրելիներ, որովհետեւ մենք այս խոսմանքները ունինք, մեր անձերը մարմնի ու հոգիի ամէն կեռ պղծութենէ մաքրենք, և սրբութիւնը կատարելագործենք Աստուծոյ վստովը:

2 *Ընդունեցէք մեզ՝ մարդո՛ւց ֆեստ չտուինք, ոչ

3 մէկը եղծեցինք, և ոչ մէկը զրկեցինք: Ոչ թէ յեւ դատապարտելու համար զո՛ր կը զուցեմ. որովհետեւ ես ուսուցանեմ ըստ եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջ

4 էք՝ մեռնելու և ապրելու յեզ՛հ հետ Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վրայ. շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար. լեցուն եմ միխթարութիւնով, աւելցած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններ:

5 բուն մէջ՝ Վասն զի երբ մենք Մտկեդոնիա հասանք, բնա մեր մարմինը հանդատութիւն չունեցաւ, հա-

*Կամ, Համբերեցէք մեզի

պս ամէն կողմանէ նեղութիւն կը բաշէինք. դուրս

6 սէն պատերազմներ կային, -- ներսէն՝ վտխեր: Բայց Աստուած, որ խոնարհները կը միխթարէ, մեզ միխթարեց Տիտոսի գալովը: Եւ ոչ թէ միայն անոր գալովը, հապա այն միխթարութիւնովս ալ՝ որով ինք միխթարուեր էր ձեզմով, երբ մեզի պատեց ձեր բաղձանքը, ձեր տըրը, ձեր ինձի համար առնչա՛նա. խոնձաւորութիւնը, այնպէս որ ալ աւելի ուրախ եղայ: Վասն զի եթէ ձեզ արամեցուցի այն թուգթով, չեմ զղջար, (թէ եզղջացիր էի), բանզի կը տեսնեմ որ այն թուղթը ձեզ արամեցուց, թէ ե

9 քիչ մը ասեն: Արդ ուրախ եմ, ոչ թէ՛ որ արամեցաք, հապա որ ապաշխարութեան համար արամեցաք. որովհետեւ դուք Աստուծոյ առնչե՛լ պէս արամեցաք, այնպէս որ բանով մըն ալ մեզմէ ֆեստ չբաշէք: Վասն զի Աստուծոյ առնչե՛լ պէս եղած արամութիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ, որ զղջանալու բան չէ. բայց աշխարհի արամութիւնը մտհ կը գործէ: Բանզի ո՛հա այս բանը որ դուք Աստուծոյ առնչե՛լ պէս արամեցաք, ձեր մէջ

11 ո՛րչափ քանք գործեց, ո՛րչափ չբռնութիւն, ո՛րչափ սրտմտութիւն, ո՛րչափ վրա, ո՛րչափ բաղձանք, ո՛րչափ նախանձաւորութիւն, ո՛րչափ վրէժխնդրութիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ այր

12 բանին մէջ մաքուր էք: Ու թե՛մ այն զոր ես ձեզի գրեցի, ոչ թէ զրկանքը ընողին համար էր, և ոչ թէ զրկանքը կրողին համար, հապա որպէս զի ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ առջև: Ուստի այն ձեր միխթարութեանը համար մենք միխթարուեցանք. շատ աւելի ալ ուրախա-

ցանք Տիտոսի ուրախութեանը համար, վասն զի անոր
 14 հողին ձեր ամենէն հանգստութիւն գտեր էր: Վասն
 զի ինչ որ ես անոր առջև ձեզի համար պարծենցայ՝
 ամօթով չեղայ: Հապա ինչպէս ամէն բան ճշմար-
 15 տութիւնով խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիտոսի առջև
 պարծենալինս ալ ճշմարիտ եղաւ: Նաեւ անոր սերը
 սուելի է ձեր վրայ, երբ կը յիշէ ձեր ամէնուն հնա-
 16 նիկա ընդուներ էք: Աստի ուրախ եմ որ ամէն բանի
 մէջ ձեր վրայ վաստահութիւն ունիմ:

ԳԼ Ը

1 **Ա**րդ, եղբայրներ, ձեզի կը ծանուցանենք Աստու-
 ծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացոց եկեղեցիներուն
 2 տրուած է: Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց
 ուրախութեանը առաւելութիւնը երեցաւ, և իրենց
 ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնու-
 3 թիւն եղաւ: Վասն զի ես կը վկայեմ որ իրենց կա-
 րութեան չափով՝ ու կարողութենէն ալ աւելի
 4 յօժարակամ ըլլալով, Շատ աղաչանքով կ'աղա-
 չէին որ սուրբերը ու սուրբերուն համար եղած պաշ-
 5 տօնին մասնակցութիւնը ընդունինք: Եւ ոչ թէ որ-
 չափ մենք կը յուսայինք, հապա անձեմքին ալ սուին
 6 սուաջ Տերօջը ու երբ մեզի՝ Աստուծոյ կամբովը:
 7 Որ Տիտոսի աղաչեցինք թէ ինչպէս անկառ առաջ-
 ուրէն սկսեց, նոյնպէս ալ ձեր մէջ կատարէ այդ
 8 շնորհքն ալ: Բայց ինչպէս ամէն բանով առատա-
 9 ցած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտու-
 10 թիւնով և ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած

սիրովը,) Եւ յետէ՛ որ այդ շնորհքով ալ առատանայ:
 8 Ոչ թէ հրամայելով մը կը գրուցեմ, հապա ուրիշ
 9 ներուն ջանքին պատճառաւ, և որպէս զի փորձեմ՝ ձեր
 10 սիրոյն հարազտութիւնը: Քանզի դուք գիտէք մեր
 Տէր Տիտոս Քրիստոսի շնորհքը, թէ ինք ձեզի համար
 աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր, որպէս զի դուք
 11 անոր աղքատանալովը հարատանայ: Եւ այս բանին
 մէջ խրատ մը կու տամ: Վասն զի ասիկա ձեր օգ-
 12 տին համար է, դուք որ ոչ թէ միայն ընելը, հապա
 կամենայն ալ առաջուրէն սկսեցէք անցած տար-
 13 ւուրէն հետէ: Ուստի հիմա ընելն ալ կատարեցէք, որ-
 14 պէս զի ինչպէս կամքի յօժարութիւն կայ, նոյնպէս
 15 ալ ընելը ունեցածներնուդ չափովը ըլլայ: Վասն
 զի եթէ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ Դուք ունե-
 16 ցածին չափովը ընդունելի է, ու ոչ թէ չունե-
 17 ցածին չափովը: Վասն զի ոչ թէ եւ ուրիշներուն
 18 հանգստութիւնը՝ Ի՞նչպէ՞ ու ձեզի նեղութիւն, Հապա
 19 հաւատարութիւնով հիմնկուածն ասենք ձեր աւելին
 անանց պակասութիւնը լինէ, որպէս զի անանց աւե-
 20 լին ալ օր էջ օգնութիւնը ըլլայ ձեր պակասութեանը,
 21 որպէս զի հաւատարութիւն ըլլայ: Ինչպէս գրուած
 է, թէ Ան որ շատ քաջ է՝ չաւելցաւ, ու ան որ քիչ
 22 չպակեցաւ, Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն
 23 հողը ձեր վրայ Տիտոսի սիրտը ձգեց: Վասն զի Քր
 աղաչանքը ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ
 24 ըլլալով՝ իր կամքովը եղաւ ձեզի քաւ: Ու անոր հետ
 25 զրկեցինք այն եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետա-
 26 րանին մէջ է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ: Եւ ոչ
 27 միայն այրքան, հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուե-
 28 ցաւ մեզի ճամբարգութեան ընկեր ըլլալու այս տար-

- քերուան մէջ, որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառքին
- 20 Համար, ու *ձեր յօժարութիւնովը, Բայց այս մտան
- զգուշութիւն կ'ընենք. որ չըլլայ թէ մէկը արատ
- մը գնէ մեր վրայ այս առատութեանը մէջ, որու
- 21 մենք կը ծառայենք: Քանզի ոչ թէ միայն Տէրոջը
- առջև, հասցա մտրդաց առջև ալ բարի բաներ ընելու-
- 22 հոգ կը սանինք: Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը զրկե-
- ցինք, զոր շատ բաներու մէջ փորձելով շատ ան-
- գամ յօժարամիտ գտեր ենք, ու հիմա ա՛լ աւելի
- յօժարամիտ՝ այն մեծ վատահոռութիւնովը լըր ձեր
- 23 վրայ --նէ: Բայց եթէ Տիտոսի համար կը հոգնէի,
- անկիս իմ ընկերս է, և ձեր մէջ իմ գործակիցս. իսկ
- եթէ մեր եղբայրներուն համար՝ անոնք եկեղեցիներ-
- 24 րուն զրկածներն են, -- Քրիստոսի փառքը: Աւստի
- ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պործնալուսն ապա-
- ցոյցը ասանց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջև:

Գ. Լ. Թ

- 1 Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ին-
- 2 ծի աւելորդ է ձեզի գրել: Վասն զի գիտեմ ես ձեր
- յօժարամտութիւնը, որուն վրայով կը պարծնեամ
- ձեզի համար Մակեդոնացուց մէջ, թէ Աքայեցիք
- անցած տարուընէ հետէ պատրաստ են. ու ձեր Բաբել
- 3 նախանձը շատերը գրգռեց: Եւ --ն եղբայրները
- զրկեցի, որպէս զի մեր ձեզի համար պործնալը այդ
- մտան մէջ պարտաւ չելլէ, հաղա պատրաստ գանուիք,
- 4 ինչպէս ըսեր եմ. Ար չըլլայ թէ երբ Մակեդոնացիք
- ինծի հետ գան ու ձեզ անպատրաստ գանեն, ալ

*Ո՛հնէ, մեր

- մենք (որ չընենք թէ դաք), ամօթով մտնաք այս
- 5 *պարծանքին վատահոռութեանը մէջ: Աւստի հարկա-
- ւոր սեպեցի եղբայրներուն աղաչել, որ առաջուընէ
- ձեզի գան, ու առաջուընէ կարգի գնեն այն ձեր
- առաջուընէ ծանուցուած ընծան, որպէս զի պատ-
- րաստ ըլլայ, այնպէս որ ընծայի պէս ըլլայ, ու ոչ թէ
- 6 ագահութեան պէս: Բայց ստիկա կը շնանցանէ՛ թէ
- Ան որ խնդրելով կը սերմանէ՝ խնդրելով պիտի հնձէ,
- ու ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատու-
- 7 թիւնով պիտի հնձէ: Ամէն մէկը ինչպէս իր սրտովը
- կը յօժարի՝ Բաւաշնէի տոչ, ոչ թէ արտմութեամբ
- կամ ստիպմամբ. վասն զի Աստուած յօժարակամ՝
- 8 սուտը կը սիրէ: Բայց կարող է Աստուած բոլոր
- շնորհները ձեզի առատօրէն տալ, որպէս զի ամէն
- 9 նենդով՝ ամէն բարի գործերով առատանաք. Ինչ-
- պէս գրուած է, Տարածեց -- աղքատներուն առաւ-
- 10 անոր արգարութիւնը յաւիտեան կը մնայ: Եւ անի-
- կա որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգեւէ, ՚ի կերա-
- կուրի համար հաց, ձեր սերմանիքը պարգեւէ և
- աւելցնէ՛, ու ձեր արգարութեան պտուղները չշատ-
- 11 ցընէ. Որպէս զի ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն
- կերպ առատութիւնով, որ մեր ձեռքով կը պատ-
- 12 ճառէ գոհութիւն տալ Աստուծոյ: Վասն զի այս
- պաշտօնին մատակարարութիւնը ոչ թէ միայն սուր-

*Ո՛հնէ, շնանէ
 †Ո՛հնէ, կերակուրի համար հաց ալ պիտի պարգեւէ,
 և ձեր սերմանիքը պիտի աւելցնէ
 ‡Ո՛հնէ, պիտի շատցնէ

բերուն պահաւած իւնը լեցնելու համար է, հապա նաև աւելի շատցնելու Աստուծոյ գոհուած իւն տալը.

13 Երբ այս Եւր պաշտօնին փորձով փառաւորեն զԱստուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ հնազանդութեանը համար, և այն աւետաածեալնութեանը համար՝ որով հաղորդակցութիւն կ'ընէք անոնց ու

14 ամէնուն. Եւ իրենց աղօթքը ձեզի համար Բարաշնէն, փափաք անենալով ձեր վրայ՝ Աստուծոյ գեւ

15 թազանց շնորհքին համար որ ձեր մէջ է. Այլ գոհութիւն Աստուծոյ՝ անոր անպատում պարգևին համար

ԳԼ. Ժ

1 Բայց ես Պօղոս ձեզի կ'աղաչեմ՝ Քրիստոսի հեղուծիւնովը ու քաղցրութիւնովը: որ երես առ երես հոգեւորական խոնարհ եմ՝ ձեր մէջ, բայց հեռուէն

2 կը համարձակիմ՝ ձեզի. Կաղաչեմ՝ որ չըլլայ թէ մօտէն ու համարձակիմ՝ այն վատահոսութիւնովը՝ որով միտք անիմ՝ յանդգնել մէկ քանիննրուն վրայ, որոնք մեր վրայով այնպէս կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս

3 կը քաղենք: Քանզի թէպէտ մարմինն մէջ կը քաղենք, բայց ոչ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն կ'ընենք. Այսինքն մեր զինուորութեան զէնքերը մարմնաւոր չեն, հապա Աստուծոյ զօրութիւն առած՝ ամրոցներ քահելու. մենք խորհուրդներ կը քահենք,

5 և: Աստուծոյ զիտութեանը գէտ՝ բոլոր հպարտացած բարձր բաները, ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի

6 հնազանդութեանը գերի կ'ընենք. Եւ պարտաւորութիւն ունինք վրէժ տունելու ամէն անհնազանդութենէ, երբ ձեր հնազանդութիւնը կատարեալ ըլ-

7 լայ՝ Գուրբի երեւութիւն կը նայեք. Եթէ մէկը վատահոս ըլլայ իր անձին վրայ՝ թէ Ենք Քրիստոսին է, զայս նորէն ինքիմէն խորհի՝ որ ինչպէս Ենք Քրիստոսին է,

8 նոյնպէս ալ մենք՝ Քանզի եթէ աւելի ալ պարծենալու ըլլամ՝ այս մեր իշխանութեանը վրայով՝ զոր Տէրը մեզի առաւ՝ ձեզ շինելու և ոչ թէ քահելու

9 համար, պիտի չամչնամ. Արդէս զի այնպէս չեմպաւիմ՝ որպէս թէ ես թուղթերովս ձեզի վրայ մը կը

10 ձգեմ. Քանզի՝ Աստուծոյ թուղթերը, կ'ընէ Զեւ, ծանր ու զօրուոր են, բայց անք մարմնին երեւոյթը ահար

11 է, ու խօսքը՝ անարդ. Այնպիսի մարդը զայս թուղթեր խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս ենք խօսքով մեր թուղթերովը, մօտէն ալ այնպէս պիտի ըլլանք գործով:

12 Այսինքն ձեզի մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշիւքի զնել ու բազմաթիւ ամոնց հետ, որ ինքզինքնին կը գովեն. բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով, և զիրենք իրենց հետ բազմաթիւ

13 չեն հասկնար: Բայց մենք չափէ գուրս բաներով պիտի չպարծենանք, հապա այն կամանին չափովը՝ զոր Աստուած մեզի բաժին տուաւ մինչև ձեզի հաս

14 նելու. Ոչ թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինքզինքնին չափէն աւելի կ'երկնցնենք. վասն զի

15 Քրիստոսի աւետարանովը մինչև ձեզի հասանք: Եւ ոչ թէ չափէ գուրս բաներով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պարծենանք, հապա յոյս ունինք որ ձեր հնաւաբար աւելնալուն՝ մեր կամանին չափովը ձեզ

16 մով աւելի ընդարձակինք, Չեզվէ անդիի կողմերը աւետարանը քարոզելու, և ոչ թէ պատրաստ բա-

*Ո՛րքա՛ն Ի՛նչքա՛ն, Քրիստոսին ենք

- 17 ներու վրայ պարծենալու ուրիշ մը կանանով : Բայց
- ան որ կը պարծենայ՝ թող Տէրոջմով պարծենայ :
- 18 Վասն զի ոչ թէ ան որ իր անձը կը գովէ՝ անկիա է
- ընարուածը, հապա ան զոր Տէրը կը գովէ :

ԳԼ. ԺԱ.

- 1 Երանի՛ թէ քիչ մը ներեիք իմ անմտութեանս . և
- 2 իրաջընէ համբերեցէք ինծի : Վասն զի ձեր վրայ
- նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը . վասն զի ես
- ձեզ էրկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Քրիս-
- 3 տոսի գիմաց հանելու : Միայն թէ կը վախճամ՝ չըլ-
- լայ թէ ինչպէս օձը Եւան խարեց իր խորամանկու-
- թիւնովը, նոյնպէս ալ ձեր միաքերը սպականին
- 4 Քրիստոսի վրայ եղած միամտութենէն : Վասն զի եթէ
- մէկը գալու ըլլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ զոր մենք
- չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ զոր չառեք,
- կամ ուրիշ աւետարան՝ զոր չէք ընդունած, *այսպէս*
- 5 *Բեթսաբա* աղէկ կը համբերէկր : Քանզի ես այսպէս կը
- սեպեմ՝ որ ամենէն երեւելի առաքեալներէն բանով
- 6 մըն ալ պակաս չեմ : Եւ թէպէս խօսքի կողմէ ան-
- կերթ եմ, բայց ոչ թէ գիտութեան կողմէ . սակայն
- ամէն բանի մէջ բոլորովին անձերնիս ձեզի յայտնի
- 7 ըրինք : Միթէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Աստու-
- ծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խ-
- 8 նարհեցուցի, որպէս զի դուք բարձրանաք : Ուրիշ
- եկեղեցիները կողոպտեցի, *Բեթսաբա* թռչով առնելով
- 9 ձեզի ծառայելու համար : Ու ձեր քով գտնուած
- ստեղծ երբ պակասութիւն մը ունեցայ, Յեւթէ մէկու՛ն
- ձանձրութիւն չառի . վասն զի իմ պակասութիւնս

- լէցուցին Մակեդոնիայէ եկող եղբայրները . և ամէն
- կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէ իմ՝ անձս պահեցի
- 10 ու պիտի պահեմ ալ : Քրիստոսի ճշմարտութիւնը
- իմ ներսիդիս է, որ այս իմ պարծենալս պիտի չխա-
- 11 փանուի ինծմէ Աքայիայի կողմերը : Ինչո՞ւ . որպէս
- 12 թէ չե՞մ սիրեր ձեզ . *Բեթսաբա* Աստուած գիտէ : Բայց ինչ
- որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որպէս զի կարեմ անոնց
- պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն, որպէս զի
- 13 ինչ բանով որ կը պարծենան, իրենք ալ մեզի պէս
- խաբեցայ բանուորներ, ըլլալով, Քրիստոսի առաքեալ-
- 14 ներուն կերպարանքը իրենց վրայ կ'առնեն : Եւ զար-
- մանք մը չէ . վասն զի ինք Սատանայ ալ լուսաւ որ
- 15 հրեշտակի կերպարանք կ'առնէ : Ալ մեծ բան մը չէ,
- որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարութեան պաշտօն-
- եաներու նման կերպարանք կ'առնեն . որոնց վերջը ի-
- 16 րենց գործերուն համեմատ պիտի ըլլայ : Գարձեալ
- կ'ընեմ, Չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ, սպա թէ ոչ՝
- գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք, որպէս զի ես ալ
- 17 քիչ մը պարծենամ : Ինչ որ ես կըխօսիմ, ոչ թէ Տէ-
- րոջը հա՛րկ պէս կը խօսիմ, հապա որպէս թէ անմի-
- տութիւնով մը՝ այդ պարծենալուն վաստակութիւ-
- 18 նովը : Որովհետեւ շատերը մտքնի կողմանէ կը պար-
- 19 ծենան, ես ալ պիտի պարծենամ : Քանզի դուք ի-
- մաստուն ըլլալով, յօժարութեամբ կը համբերէք
- 20 անմիտներուն Վասն զի կը համբերէք, եթէ մէկը
- ձեզ ծառայեցնէ, եթէ մէկը Յէր ստացուածքը ու-
- տէ, եթէ մէկը Յեւթէ Բա՛ճ առնէ, եթէ մէկը Յէր էջոյ
- 21 հպարտանայ, եթէ մէկը ձեր երեսին զովնէ : Քա-
- մահարանքի ձեռով կը խօսիմ, իբր թէ մենք սկիւր էինք .

բայց ինչ բանով որ մէկը շարժեալ է կը համարձակի,
 (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ կը համարձա-
 22 կիմ: Անոնք կըրպայեցի՞ են, ես ալ. Խորոյելացի՞ են,
 23 ես ալ. Արբահամբ սերունդ են, ես ալ. Քրիստոսի՞
 պաշտօնեաներ են, (յիմարարար կը խօսիմ,) ալ ա-
 լելի ես. աշխատանքներով աւելի, ծեծերով ալ աւե-
 լի, բանտարկութիւններով աւելի, մահուան Լաւաճ-
 24 Իբրև՝ շատ անգամ. Հրեաներէն Տիգ անգամ քա-
 25 աասունէն մէկ պակաս չէ՞ կերպ. Երեք անգամ ձաղ-
 կով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոծուեցայ. երեք
 անգամ նաւաբեկութեան հանդիպեցայ. գիշեր մը
 26 ու ցորեկ մը ծաւառ անդունդը քնացի. Նաո անգամ
 ճամբորդութիւններու մէջ շարժուեցայ. գետերէն
 վտանգներ, աւազակներէն վտանգներ, ի՞նչ սողա-
 վտանգներ, հիթանտներէն վտանգներ, քաղաքի
 մէջ վտանգներ, անապատի մէջ վտանգներ, ծովու
 վրայ վտանգներ, սաւա եղբայրներու մէջ վտանգներ
 27 կեցի. Չանքի ու աշխատանքի մէջ, շատ անգամ
 քնահաստութեան մէջ, անօթութեան ու ծարուս-
 թեան մէջ, շատ անգամ ծով կենսալու մէջ, ցուրտի
 28 ու մերկութեան մէջ էի. Չգէ արապին Իբրև-
 ները, ամէն օրուան դրաղմունքը, բոլոր եկեղեցի-
 29 ներուն հոգը, վրաս կը դիպուէր. Ո՞վ կը տկարա-
 նայ, ու ես չեմ տկարանար. ո՞վ կը դայթակդի,
 30 ու իմ սիրտս չայրիր. Եթէ պարծենալ պէտք ըլ-
 ցայ, տկարութեան բաներուն վրայ պարծենամ:
 31 Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, որ
 յաւիտեան օրհնեալ է, գիտէ որ սաւ չեմ զրու-
 32 ցեր: Դամակոսի մէջ Արեոս թագաւորին ազ-
 դապետը զիս բռնել ուզելով՝ Դամակոսացոց քա-

33 զուքը պահպաններ դրեր էր. Եւ ես պատուհա-
 նէ մը զամբիւղով պարպէն վար թող արուե-
 ցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Պարծենալ իրաւցընէ ինծի անօգուտ է. միայն թէ
 Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայանութիւններուն գամ:
 2 Մարդ մը գիտեմ՝ Քրիստոսով տանըջորս տարի
 առաջ, (եթէ մարմնով էր՝ չեմ գիտեր, և եթէ
 առանց մարմնի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ
 այնպիսի մէկը յափշտակուեցաւ մինչև երբորդ եր-
 3 կինքը. Ու գիտեմ՝ այնպիսի մարդ մը, (եթէ մարմն-
 նով և եթէ առանց մարմնի՝ չեմ գիտեր, Աստուած
 4 գիտէ,) որ դրախը յափշտակուեցաւ ու լսեց չպատ-
 մուելու խօսքեր, զորոնք մարդու արժան չէ խօսիլ:
 5 Ես այնպիսին համար պիտի պարծենամ. բայց իմ
 անձիս համար պիտի չպարծենամ, հապա միայն
 6 տկարութեանս վրայ: Վասն զի եթէ պարծենալ ալ
 ուզեմ, անմիտ պիտի չըլլամ, որովհետև շիտակը
 պիտի զրուցեմ. բայց կը ինայեմ իբրև՝ որ չըլլայ
 թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, քան
 7 որչափ իմ վրաս կը տեսնէ կամ ինձ մէ կը լսէ: Եւ
 որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ իրաւ շատ յայանու-
 թիւններուն համար, ինծի մարմնի խայթոց մը արը-
 ուեցաւ, Ստանայի հրեշտակ մը, զիս նեղելու հա-
 8 մար, որ չըլլայ թէ հպարտանամ: Ասոր համար երեք
 9 անգամ աղաչեցի Տէրոջը, որ մէկդի ընէ ինձ մէ: Ու
 ըստ ինծի, իմ շնորհքս հերքէ է քեզի, վասն զի իմ

*Ո՞րտե՞ս, պետք է, բայց

գորութիւնն տկարութեան մէջ կը կատարուի. ուստի մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկարութիւններուն վրայ պիտի պարծենամ, որպէս զի Քրիստոսի գորութիւնը իմ վրաս հանդէսի Անոր համար հաւանք եմ՝ ես տկարութիւններու, նախատիրքներու, առաւապանքներու, հալածանքներու և ներշնչութիւններու՝ Քրիստոսի համար. վասն զի երբ կը տկարանամ, այն ատեն գորուոր եմ: Ես անմիտ եղայ՝ *պարծենալով. դուք ստիպեցիք զիս. վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել, քանզի ես երեւելի առաքելութիւններէն բանով մը պակաս չգտնուեցայ, թէ ես ոչինչ եմ: Յիբաւի ձեր մէջ առաքելային նշաններ գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշաններով և սքանչելիքներով ու գորութիւններով: Ասան զի ալ ի՞նչ կայ, որով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն թէ անով որ ես ձեզի անձրութիւն չտուի. ներեցէք ինծի այդ յանցանքը

14 Ահա այս երբորդ անգամ է որ կը պատրաստուիմ ձեզի դալու. և ես ձեզի անձրութիւն պիտի չտամ, վասն զի ձեր անպատեհ չեմ փնտռեր, հապա ձեզ. որովհետեւ որդիները պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան դիմել. հապա ծնողքները՝ որդիներուն համար: Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի ընեմ, ու ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար, թէ պէտեւ ձեզ աւելի սիրելովս յեզեքիչ սիրուիմ ալ:

16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն մը չտուի, բայց հոգեւոր զեքիչ ըլլալովս

17 նենգութեամբ ձեզ լռանցի: Միթէ իմ ձեզի զրկած-

*Ո՛հ, և և և

18 ներէս մէկուն ձեռքով ձեզմէ լսան մը քաշեցի՞: Տիրտոսի աղաչեցի, ու անոր հետ այն եղբայրը զրկեցի. միթէ՞ Տիրտոս ձեզմէ լսան մը քաշեց. չէ՞ որ երբեք ու Նոյն հօգիտով քաշեցիք, չէ՞ որ Նոյն ճամբով դուրս ելայիք:

19 Գարծեալ, կը կարծէք որ ձեր առջև ջատագովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն. Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսինք. և ամէն բան, սիրելիներ, ձեր շինութեանը համար է. Քանզի կը վստահուիմ որ չըլլայ թէ երբ գամ՝ ձեզ ուզած իս պէս չգտնեմ, և ես ալ ձեզի ձեր չուզած ին պէս գտնուիմ. չըլլայ թէ յետ Գեղ քրիստոսի վէճեր, նախանձներ, սրամտութիւններ, գրգռութիւններ, չարախօսութիւններ, բանտարկութիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խառնութիւններ

21 ներ Չըլլայ թէ երբ նորէն գամ, իմ Ազատածս զիս նկատն ընէ ձեր քով, ու տուք ընեմ՝ շատերուն համար, որոնք առաջու ընէ մեզք գործեցին, ու չապաշխարեցին իրենց գործած պղծութեանը և պոռնկութեանը ու գիշութեանը վրայ:

ԳԼ. ԺԳ

1 Այս երբորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ. երկու կամ երեք վկաներու լրբնէ պիտի հաստատուի առնէն

2 բան: Առաջու ընէ լսի եմ՝ և նորէն առաջու ընէ կը զրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ՝ թէ եւ հիմա հեռուէն կը գրեմ) առաջու և ան մեղանչողներուն և ուրիշ ամէնուն, որ կ'ընէ

3 նորէն գամ՝ պիտի չննայեմ. Որովհետեւ Քրիստոսի ինձ մտով խօսելուն ասպաջոյցը կը փնտռէք, որ ձեր

վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջ զօրացած է.
 4 Որ թէպէտ խաչուեցու տկարութիւնով, բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութիւնով. քանզի մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրութիւնովը ձեր մէջ: Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատարմի մէջ էք. քննեցէք ձեր անձերը. չէ՞ք գիտեր ինքիներէրդ, որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ է, որ միայն եթէ խոտելի չըլլաք. Բայց կը յուսամ որ պիտի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք: Եւ կը խնդրեմ Աստուծով որ դուք չարութիւն մը չընէք, ոչ թէ որպէս զի մենք ընտիր երեւինք, հապա որպէս զի դուք բարին գործէք, թէև մենք իրև խոտելի ըլլանք:
 8 Վասն զի ճշմարտութեան դեմ կարողութիւն մը չունինք, հապա ճշմարտութեան համար Գանդի ուրախ ենք՝ երբ մենք կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք, և մենք ալ այդ ձեր հաստատութեանը
 10 համար կ'աղօթենք: Ուստի զայս կը գրեմ՝ ձեզի հեռուէն, որ չըլլայ թէ երբ դամ՝ աստիակութեամբ վարուելմ' այն իշխանութեանը համեմատ, զոր Տէրը ինծի ասուաւ շինելու և ոչ թէ քակելու համար:
 11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք, հաստատ կեցէք, մեխիթարուեցէք, միարան կզէք, խաղաղութիւն ըրէք. և սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեզի
 12 հետ պիտի ըլլայ: Բարև ասուք իրարու ասըր համբուով. բարև կ'ընեն ձեզի լայր ասըրերը: Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն Արքայ հաղորդութիւնը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Գ Ա Ղ Ա Տ Ա Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԻ Ա

1 Պօղոս, առաքեալ ելաւ, ոչ թէ մարդոցմէ ու ոչ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, և Հօր Աստուծոյ՝ որ գունդկա մեռելներէն յարուց,
 2 Եւ բոլոր եղբայրները որոնք ինծի հետ են, Գաղատիոյ
 3 եկեղեցիներուդ: Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր
 4 Աստուծով ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Որ իր անձը ասուաւ մեր մեղքերուն համար, որպէս զի մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն: Աստուծոյ ու մեր Հօր
 5 կամքին համեմատ, Որու փառք յաւիտեանս յաւիտեանից: Ամէն:
 6 Կը զարմնանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի շնորհքին կանչեց. Որ չկայ ուրիշ աւետարան. միայն թէ կան ամանք՝ որոնք ձեզ կը խռովեցնեն, ու կ'ուզեն
 8 Քրիստոսի աւետարանը խանգարել: Բայց եթէ մենք կամ երկինքէն հրեշտակ մը քաջ, աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ զոր մենք աւետարանեցինք ձեզի, նոզով
 9 եալ ըլլայ: Ինչպէս ասաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն

կ'ըսեմ, եթէ մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետա-
 10 րան քարոզելու ըլլայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ: Քանզի
 հիմա մարդի՞կ կը հաճեցնեմ թէ զԱստուած. կամ
 մարդո՞ց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. քանզի եթէ
 ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիս-
 տոսի ծառայ չէի ըլլար:

11 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, այն աւետա-
 րանը որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ անիկա մարդու
 12 բան չէ: Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի զանիկա, և
 Դէ՛նս — և չորովեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
 13 նութենէն: Ասան զի լսած էք դուք իմ առաջուան
 ժամանակի վարմունքս Հրեութեան մէջ, ի՛նչպէս
 չափէ դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը
 14 կործանէի զանիկա. Եւ իմ հայրենի աւանդութիւն-
 ներուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ
 եղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջագէ՛մ էի
 15 Հրեութեան մէջ: Բայց երբ ուզեց Աստուած, (որ սրու-
 շեց զիս իմ մօրս սրովայնէն, և իր շնորհքովը դե՛ կան-
 16 չեց,) *Ինծի իր Որդին յայտնել, սրպէս զի զանիկա
 հեթանոսներուն մէջ քարոզեմ, մէկէն ի մէկ բան մը
 17 չիմացուցի մարմինին ու տրիւնին, Ոչ ալ Երուսա-
 ղէմ ելայ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով,
 հապա Աբարիա գացի, ու նորէն Գամաղիոս դարձայ:

18 Ետքը երեք տարիէն ետեւ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը
 19 տեսելու, և տանըհինգ օր անոր քով կեցայ: Սա-
 կայն առաքեալներէն ուրիշ մէկը չառեայ, բայց

20 միայն Յակոբոս, Տէրոջը եղբայրը: Բայց զայս որ կը
 գրեմ՝ ձեզի՝ ահա Աստուծոյ առջև և Գառորդի՛մ,

*Կա՛մ, ինծ մնով

21 որ առաւ չեմ՝ զբուցեր: Անկէ ետքը եկայ Սիւրիայի
 22 ու Կիլիկիայի կողմերը. Եւ զիս գէ՛մ առ գէ՛մ չէին
 ճանչնար այն եկեղեցիները՝ որոնք Հրեաստանի մէջ
 23 էին Քրիստոսով. Միայն թէ՛ անոնք լսած էին թէ
 Ան որ ասե՛նոք մեզ կը հալածէր, հիմա ինք այն
 հաւատքը կը քարոզէ՝ զոր ասան մը կը կործանէր:

24 Ու ինծ մնով զԱստուած կը փառաւորէին:

ԳԼ Բ

1 Ետքը տասներչորս տարիէն ետեւ նորէն Երուսաղէմ
 ելայ Բառնոյրասի հետ՝ Տիտոսն ալ մէկտեղ առնե-
 2 լով, Ու ելայ յայտնութիւնով, և անոնց իմացուցի
 այն աւետարանը՝ զոր հեթանոսներուն մէջ կը քա-
 րոզեմ, բայց առանձին անոնց՝ որոնք երեւելիներ
 էին, որ չըլլայ թէ պարտապակեղ վաղեմ կամ վա-
 3 զած ըլլամ: Բայց ոչ թէ ինծի հետ եղող Տիտոսն
 ալ, որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թղթատուիլ:

4 Մտնուանդ ներս սպրդող առաւ եղբայրներուն հա-
 մար՝ որոնք սահելով ներս մտան Քրիստոս Յիսու-
 սով մեր ունեցած տղատութիւնը լրտեսելու համար,

5 որպէս զի մեզ ծառայիցնեն. Որոնց քիչ մը ասան
 անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, սրպէս զի աւե-
 տալանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր
 6 մէջ: Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ,
 ինչ որ էին՝ այն իմ հոգս չէ. Աստուած մարդոց ա-
 չառութիւն չըներ. վասն զի — յիշե՛ — կարծուածները
 7 բան մը չիմացուցին ինծի: Հապա անոր հակառակը՝
 երբ տեսան որ անթղիփաններուն աւետարանը ին-
 ծի յանձնուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ՝ թղթատուած:

8 ներուներս (Վասն զի ան որ Պետրոսի յաջողեց թըլ-
 9 փատուածներուն առարելութիւն ընել, ինծի ալ
 10 յաջողեց հեթանոսներունը,) Ու երբ ինծի արուած
 11 շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու Կեփաոս և Յովհաննէս,
 12 որոնք սիւներ սեպուած էին, աջ ձեռքերնին տուին
 13 ինծի ու Բառնարտի էշուհ հոգորդակցութեան,
 14 որպէս զի մենք հեթանոսներուն մէջ էրին, ու ա-
 15 նոնք թղթատուածներուն: Միայն թէ էլ էմբի որ
 16 աղքատները յիշենք. զոր ես ալ փոյթ ունեցայ այն
 17 բանը ընելու: Բայց երբ Պետրոս Անախթ եկաւ, ես
 18 անոր դէմ կեցայ. որովհետեւ ինք մեղադրուելու էր
 19 Վասն զի դեռ Յակոբոսի քովէն մէկ քանի հոգի չե-
 20 կած, ինք հեթանոսներուն հետ ախորհրդէր կ'ուտէր.
 21 բայց երբ եկան մէկդի կը քաշուէր, և ինքզինք կը
 22 զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որոնք թղթատուածնե-
 23 ընէն էին: Եւ անոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հրեա-
 24 ներն ալ, այնպէս որ Բառնարտս ալ անոնց կեղծաու-
 25 ընէր: Բայց ես երբ տեսայ որ աւետա-
 26 րանին ճշմարտութեանը մէջ շիտակ չէն քալեր, ա-
 27 մենուս առջև Պետրոսի դրուցեցի, իթէ դուն, որ
 28 Հրեայ ես, հեթանոսի պէս ու ոչ թէ Հրեայի պէս
 29 կ'ապրիս, ինչպէս հեթանոսները կը ստիպես Հրեայի
 30 պէս վարուելու: Մենք որ բուն Հրեայ ենք, և ոչ թէ
 31 հեթանոսներէն մեղաւորներ, Զայտ գիտնալով որ
 32 մարդ օրէնքին գործերէն չկրնար արդարանալ, հա-
 33 պա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն, մենք ալ Քրիս-
 34 տոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որպէս զի արդարանանք
 35 Քրիստոսի հաւատքէն, և ոչ թէ օրէնքին գործերէն,
 36 որովհետեւ օրէնքին գործերէն մարմին մը պիտի չար-
 37 դարանայ: Իսկ եթէ մենք, որ կ'ուզենք Քրիստոսով

արդարանալ, մեղաւոր դանուինք, ուրեմն Քրիստոս
 18 մեզքի պաշտօնեայ իղաւ. քա՛ւ լիցիս Քրիստոսի եթէ
 19 իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս յան-
 20 ցաւոր կը ցուցնեմ: Վասն զի ես օրէնքով մեռայ օ-
 21 թէնքին, որպէս զի Աստուծոյ կենդանի ըլլամ: Քրիս-
 22 տոսի հետ խաչը ելայ. և ալ կենդանի եմ ոչ թէ
 23 ես, հապա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս. բայց ես
 24 որ հիմա մարմնովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Արգւզն
 25 հաւատարմը կ'ապրիմ, որ զիս սիրեց ու իր անձը ին-
 26 ծի համար մտանց: Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ խա-
 27 փաներ. վասն զի եթէ արդարութիւնը օրէնքէն էր,
 28 ուրեմն Քրիստոս պարսպ սեղ մեռաւ:

ԳԼ. Գ

1 **Ո**վ անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ձեզ հրապուրեց՞,
 2 որոնց աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ
 3 խաչը ելած նկարագրուեցաւ: Առիկա միայն կ'ուզեմ
 4 ձեզմէ տրոփել. Օրէնքին գործերովը դուք Հոգին ա-
 5 ուր թէ հաւատքին լսելովը: Այդչափ անմիտ էք.
 6 հագնալ սկսեցիք, ու հիմա մարմնով կը վերջանաք:
 7 Այնչափ դիպուածները պարսպ սեղ ձեր վրայէն
 8 անցան, (եթէ պարսպ ըլլայ ալ): Ուստի ան որ ձեզի
 9 Հոգին բաշխեց և ձեր մէջ զօրութիւններ գործեց,
 10 օրէնքին գործերովը էր՝ թէ հաւատքին լսելովը
 11 Ինչպէս Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր
 12 արդարութիւն սեպուեցաւ: Ուրեմն զիտեցէ թէ ա-
 13 նոնք որ հաւատքէն են անոնք են Աբրահամի որդի-

*Ո՛րքն է իմեքն, ճշմարտութեանը չհնազանդիլ

8 ները: Եւ գիրքը աւաջուրնէ գիանալով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ'արգարացնէ, աւաջուրնէ աւետիս տուաւ Աբրահամի, թէ Քեզմով

9 պիտի օրհնուին ըստ արգելքի: Ուստի անոնք որ հաւատաքէն են, կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամի

10 հետ: Վասն զի անոնք որ օրհնքին գործերէն են, անէծքի տակ են: Վասն զի գրուած է թէ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ: որ օրհնքին գիրքը ամէն գրուած

11 ներուն մէջ չկենար: որ զանոնք կատարէ: Եւ թէ օրհնքով մէկը չկրնար արգարանալ Աստուծոյ առջև, այն յայտնի է: քանզի Արդարը հաւատաքէն պիտի

12 ապրի: Բայց օրհնքը հաւատաքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ այն բաները՝ աննցմով պիտի ապրի: Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրհնքին անէծքէն՝ ինք մեզի

13 համար անէծք ըլլալով: (Վասն զի գրուած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի:) Որպէս զի Աբրահամի օրհնութիւնը հեթանոսներուն

14 վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով: որպէս զի մենք ու Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատքով: Մարդու

15 ստիճանն պէս կը զրուցեմ: եղբայրներ, իրաւ որ մարդու մը հաստատուած կտակը մէկը չիսփաններ, ոչ ալ անոր վրայ ուրիշ պատուեր մը կ'աւելցնէ:

16 Արդ խոստմունքները Աբրահամի ու անոր սերունդին եղան. չըսեր, Եւ քան սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկի համար, Եւ

17 քու սերունդիդ, որ Քրիստոս է: Բայց զայս կը զրուցեմ: Այն կտակը, որ աւաջուրնէ Աստուծմէ հաստատուեցաւ: Քրիստոսով, օրհնքը չորս հարիւր երեսուն տարիէն ետեւ որ գրուեցաւ, չկրնար անվա-

18 շեր ընել խոստմունքը խախտելու համար: Վասն զի

եթէ ժառանգութիւնը օրհնքէն կ'ըլլայ, ուրեմն ա'լ խոստմունքէն չէ: Ըստ Աբրահամի խոստմունքով չնորհեց Աստուած:

19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրհնքը. յանցանքի համար վրայ աւելցաւ, (մինչև զայ այն սերունդը՝ որու խոստացուեր էր:) Տրեւտակներով արուած՝ միջնորդի մը

20 ձեռքով: Բայց միջնորդը մէկի հօնորք չէ: սակայն

21 Աստուած մէկ է: Ուրեմն օրհնքը հակառակ է քան ինչէ Աստուծոյ խոստմունքներուն: քա՛ւ լիցի: քանզի եթէ արուած ըլլար այդպէս օրհնք մը, որ կարող ըլլար կենդանի ընել, այն քան իրաւցընէ արգարու-

22 թիւնը օրհնքէն կ'ըլլար: Բայց գիրքը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որպէս զի խոստմունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով արուի հաւատացեալներուն: Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրհնքին տակ գոցուած կը պահուէինք, ոչ ոք չէր այն հաւատքին որ

24 պիտի յայտնուեր: Ուրեմն օրհնքը մեր գոտախորակը եղաւ: Բայ Քրիստոսի Բերելու, որպէս զի մենք հա-

25 տաքով արգարանանք: Բայց երբ հաւատքը եկաւ, ալ գոտախորակի տակ չենք: Վասն զի ամէնդ ալ Աստուծոյ որդիներ էք, Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած

27 հաւատքով: Բանզի դուք ամէնդ որ Քրիստոսով

28 մկրտուեցաք, Քրիստոսը վրանիդ հագած էք: Այսպէս ոչ Հրեայ կայ, ոչ ալ Յոյն. ոչ ծառայ կայ, ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ ալ էգ. վասն զի

29 դուք ամէնդ ալ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով: Ապա եթէ դուք Քրիստոսին էք, ուրեմն Աբրահամի սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով ժառանգներ:

ԳԼ Գ

- 1 Բայց շա՛յ կը զրուցեմ՝ որչափ ժամանակ որ ժա-
- 2 թեկե ամէնուն տէրն է, Հապա խնամակալներու ու
- 3 մանակը՝ Նոյնպէս մենք ալ երբ աղայ էինք, աշխար-
- 4 հր սկզբունքներուն տակ ծառայ եղած էինք: Բայց
- 5 զին՝ որ կ'նաջմէ եղաւ, «- օրէնքին տակ մտաւ: Որ-
- 6 որդեգրութիւնը ընդունինք: Եւ որովհետեւ դուք
- 7 Ուստի ա՛լ ծառայ չես, հապա որդի. և եթէ որդի,
- 8 ա՛լ Աստուծոյ ժառանգը Գրիստոսով: Բայց այն ա-
- 9 անոնց՝ որոնք ի բնէ Աստուծաներ չէին: Ասկայն
- 10 նորէն կ'ուզէք ծառայութիւն ընել: Օրերը կը զա-
- 11 ները: Կը վախճում ձեզմէ որ գուցէ պարտապ տեղ
- 12 Ինծի պէս եղէք, վասն զի ես ալ ձեզի պէս եղայ,
- 13 եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչեմ. դուք ինծի վնաս մը

*Ո՛հն+, մեր

- 13 հասուցած չէք: Գիտեք դուք որ մարմինս տկա-
- 14 րութիւնովը ձեզի առաջին անգամ աւետարանը
- 15 Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք, հապա Աստուծոյ
- 16 պէս Ուրեմն ՚ի՛նչ էր՝ այն ձեր երանութիւնը. քան-
- 17 զի ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կարելի էր, ձեր աչ-
- 18 քերը պիտի հանէիք ու ինծի ապրէք: Ուստի ձեր
- 19 թշնամի՞ն եղայ ձեզի ճշմարիտը խօսելուն համար
- 20 Ձեզի նախանձաւոր են անոնք՝ ոչ թէ բարին, և
- 21 կ'ուզեն խնայարգելի, որպէս զի իրենց նախանձա-
- 22 ւոր ըլլաք: Ասկայն աղէկ է ամէն ատեն բարին նա-
- 23 խանձաւոր ըլլալ, ու ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ըլ-
- 24 լամ: Իմ որդեակներս, որ ձեզմով նորէն ծննդական
- 25 ցաւ կը քաշեմ, մինչև Գրիստոս ձեր մէջ ձեռակերպի,
- 26 Կ'ուզէի հիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ՝
- 27 ձայնս: Վասն զի ես ձեր վրայով տարակուսած եմ:
- 28 Ըսէք ինծի, դուք որ օրէնքին տակ կ'ուզէք ըլլալ,
- 29 օրէնքը չէ՞ք լսեր: Վասն զի գրուած է թէ Արրա-
- 30 համ երկու որդի ունէր, մէկը՝ աղախինէն, ու միւսը՝
- 31 կազա կ'նաջմէն: Բայց ան որ աղախինէն էր, մարմնի
- 32 աղքատնէ ծնած էր, իսկ ան որ կազա կ'նաջմէն խոստ-
- 33 մանքին համեմատ: Այս բաները այլաբանօրէն կը
- 34 մեկնուին. վասն զի ասոնք են երկու կատարանները,
- 35 մէկը Սինա լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը
- 36 ծնանի, որ է Հազար. Վասն զի Հազար Արարիպի մէջ
- 37 Սինա լեռն է, և կը համեմատի հիմակուան Երու-

*Կա՛մ, ո՞ւր է
†Ո՛հն+, մեզ

սողէմի, որ իր զաւակներով մէկտեղ կը ծառայէ:

26 Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ մեր *ամէնուն

27 մայրն է: Վասն զի գրուած է, Ով չձնանող ամուսն,

28 նեցողին Գաբրիէլն շատ պիտի ըլլան: Ուստի մենք,

29 եւրոպացիներ, Իսահակի պէս խոտմունքին որդիներն

30 պէս չհիմա ալ: Ստիպն զիբքը ի՞նչ կ'ըսէ. Գուրս

31 թիւն պիտի չտունէ: Ուստի, եղբայրներ, մենք աղա-

խներն զաւակները չենք, հապա աղատին:

ԳԼ Ե

1 Ուստի ամբար կեցեք այն ազատութիւնով, որով

2 լուծի սակ մի մտնէք: Ահա ես Պօղոս կը գրուցեմ

3 չնկեր, Եւ գարձեալ ամէն թղթատուսը մտրու կը

4 թափանուած թէ պարտական է բոլոր օրէնքը կատարել:

5 Գորանալ կ'ուզէք, -- շնորհքն ինկած էք: Վասն

6 սին՝ հաւատքով: Վասն զի Բրիտանո Յիսուսի քով

ոչ թղթատութիւնը բանի մը կարող է, ոչ ալ ան-

թղթատութիւնը, հապա հաւատքը, որ սիրով ի գործ

7 կը դրուի: Գուք աղէկ կը վազէիք. ո՞վ ձեզ ետ կե-

8 ցուց՝ որ ճշմարտութեան շնանալովիք: Այս գըր-

9 դուսմը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց: Քիչ մը խմորը բո-

10 լոր գանգուածը կը խմորէ: Բայ ես յոյս ունիմ ձեր

11 վրայ Տէրոջմով, որ ուրիշ կերպ բան մը պիտի չխոր-

12 ձեցիք. և ան որ ձեզ կը խռովեցնէ, դատապարտու-

13 թիւն պիտի կրէ՝ ով որ ըլլայ: Սակայն, եղբայրներ,

14 եթէ ես սակաւին թղթատութիւն կը քարոզեմ,

15 ալ ինչու կը հալածուիմ. ուրեմն խաչին գայթակ-

16 զութիւնը խափանուած է: Երանի՛ թէ բոլորովն

17 կարուէին անոնք որ ձեզ կը խռովեցնեն:

18 Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած էք, եղ-

19 բայրներ, միայն թէ չեք ազատութիւնը մտրմի ցու-

20 խաբէնէր-- պատճառաւ չըլլայ, հապա սիրով

21 իրարու ծառայութիւն ըրէք: Վասն զի բոլոր օրէնքը

22 այս մէկ խօսքին մէջ կը կատարուի, թէ Գուրնկերդ

23 սիրես բուռ անձիդ պէս: Ապա եթէ իրար խածնէք և

24 ուստեք, զգոյշ կեցեք որ չըլլայ թէ իրարմ սպառիք:

25 Միայն թէ զայս կը գրուցեմ. Հոգիով գացեք, ու

26 մտրմինն ցանկաւ թիւնը պիտի չկատարէք: Վասն զի

27 մտրմինը կը ցանկաւ հոգին հակառակ, ու հոգին

28 մտրմինին հակառակ. և ասոնք իրարու հակառակ

29 են, որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ուզէք՝ գայն ընէք: Բայց

30 եթէ Հոգիէն կ'ուսմտորդուիք, ալ օրէնքին սակ

31 չէք: Արդ մտրմինն գործերը յայտնի են, որ ասոնք

32 են. շնութիւն, պաշտութիւն, պղծութիւն, զիճու-

33 թիւն, Աւագաշտութիւն, կախարգութիւն, թշնա-

34 մութիւններ, կռիւներ, նախանձներ, բարկութիւն-

35 ներ, հակառակութիւններ, երկպառակութիւններ,

- 21 բաժանուցներ, Չար նոյուածքներ, մարդասպանութիւններ, գինովութիւններ, անառակութիւններ, ու ինչ որ ասոնց նման են. զոր հիմակուքնէ ես ձեզի կը զրուցեմ, ինչպէս առաջուքնէ ալ կը զրուցեի, որ սյապիտի բաներ գործողները Աստուծոյ արքայութեան թիւերը պիտի չժառանգեն: Բայց Հոգիին պատուը այս է. սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն, երկայն:
- 22 մլտութիւն, Քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեղութիւն, ժուժկալութիւն. սյապիտ:
- 24 բաներու դէմ օրէնք չկայ: Եւ անոք որ Քրիստոսին են՝ երէն մարմինը խաչ հանեցին քնայն:
- 25 կրքերով ու ցանկութիւններով մէկտեղ: Եթէ
- 26 Հոգիով կ'սպրինք, Հոգիին համեմատ քալենք: Մնապարծ չըլլանք՝ մէկզմէկ զրգուելով -- իրարու վրայ նախանձիւով:

ԳԼ. 2

- 1 Եղբայրներ, եթէ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յան. ցանկով բռնուելու ըլլայ, դուք որ հոգեւոր էք, այնպիսին հեղութեան հոգիով ուղղութեան բերեք. ձու անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ ըլլայ թէ փորձուցան մէջ իջնաս: Իրարու նեղութիւնները կրեցէր, և այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէք: Քանզի եթէ մէկը ինքզինք բան մը ըլլայ կր սեպէ ու չէ, անկեալ իր անձը կը խորէ: Բայց ամէն մարդ իր գործը թող կշռէ, ու ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունենայ, և ոչ թէ ուրիշ վրայ: Վասն զի ամէն մէկը իր բնութիւնը պիտի կրէ:
- 2 Խօսքին աշակերտութիւն ընողը եր վարդապետը

- 7 ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ: Մի խորուիք,
- 8 Աստուած ծաղը չըլլար: Վասն զի ինչ որ մարդ կը սերմանէ, նոյնը պիտի հնձէ. ան որ իր մարմինին կը սերմանէ, այն մարմինէն ապականութիւն պիտի հնձէ. ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ, այն Հոգիէն յաւիտե:
- 9 նական կեանք պիտի հնձէ: Բայց բարի գործելէն չձանձրանանք, քանզի յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝ եթէ չթուլնանք: Ուստի քանի որ ժամանակը ձեռքերնիս է, բարիք ընենք ամէնուն, մանաւանդ հաւատարմ ընտանիներուն:
- 11 Նոյեցեք՝ ինչպիսի գրեթէ ձեզի իմ՝ ձեռքով:
- 12 Քովոյ Որոնք որ կ'ուզեն մարմին կողմանէ բարի երեւնալ, անոք ձեզ կը ստիպեն որ թշխատուիք, միայն որ Քրիստոսի խաչին համար չճալածուին:
- 13 Քանզի անոք ալ որ թշխատուած են, իրենք օրէնքը չեն պահեր, հապա կ'ուզին որ դուք թշխատուիք:
- 14 որպէս զի իրենք ձեր մարմինով պարծենան: Բայց ես՝ քա՛ւ լիցի որ պարծենամ, հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը, որով աշխարհ ինձի խաչը ելած է, ես ալ աշխարհիս Վասն զի Քրիստոս Յիսուսով ոչ թշխատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ անթշխատութիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլա՛ւ է բա՛ւը: Եւ ան ամէնը որ այս կանոնին համեմատ կը քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց:
- 17 վրայ, ու Աստուծոյ Խրայէլին վրայ Ասկէ ետե մէ՛կը զիս թող չխոչնդենէ: Վասն զի ես Տէր Յիսուսի վէճքի նշանները իմ՝ մարմին վրայ կը կրեմ: Եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետ ըլլայ: Ամէն:

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Ե Փ Ե Ս Ա Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Յիսուս Բրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամօքովը, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և Բրիս-
- 2 տոս Յիսուսի հաւատացողներուն. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՛ Աստուծոյ մեր Հօրովն ու Տէր Յիսուս Բրիստոսէ:
- 3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Բրիստոսի Հայրը, որ մեզ օրհնեց ամէն հոգեւոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ Բրիստոսով. Ինչպէս մեզ անով աշխարհի սկիզբէն առաջ ընտրեց, որպէս զի մենք սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջև սիրով. Եւ առաջու ընէ մեզ սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալ Յիսուս Բրիստոսի ձեռքով իր կամքին հաճութեանը պէս, իր փառանոր շնորհքին գովութեանը համար, որով մեզ զարգարեց Սրբիկին ձեռքով.
- 7 Որով փրկութիւն անինք մենք իր արեանը միջոցով, մեզքի թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճոխութեան չափով. Չոր մեր վրայ աւելցուց զուր իմաստութեամբ

- 9 ու գիտութեամբ, Մեզի յայանելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը պէս, զոր "իր մէջ" նախառահմաններ էր. Որպէս զի ժամանակներուն լրանալուն անտեսութեանը մէջ ամէն բան բովանդակե Բրիստոսով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ
- 11 կայ, անով՝ Որով մենք ալ ժառանգութիւն առինք, առաջու ընէ որոշուած ըլլալով անոր նախասահմանութիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին խորհրդովը
- 12 ի գործ կը գնէ. Որպէս զի մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջու ընէ Բրիստոսի վրայ յաւատացողներս. Որուն վրայ գաւք ալ յաւատարմութեանը, որու նաև հաւատարմով խոստացեալ Սուրբ
- 14 Հոգւոյն Ընդհանրէ կնքուեցաք. Որ մեր ժառանգ ըլլալուն գրաւն է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը՝ իր փառքին գովութեանը համար:
- 15 Ուստի ես ալ երբ լսեցի Տէր Յիսուսի վրայ ունեցած հաւատքնիդ, ու լայր սուրբերուն վրայ յերհանցած զաւարտնիդ, Չեմ՝ գաղափար ձեզի համար գոհութիւն
- 17 ընելէ՝ ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով. Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Բրիստոսի Աստուածը, փառաց Հայրը, այդ ձեզի իմաստութեան ու յայանութեան
- 18 հոգին իր գիտութիւնովը. Որպէս զի սիրտերնուդ աչքերը լուստարելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր ձեզ կանչելուն յոյսը, ու ինչ է անոր ժառանգութեանը փառքին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, Եւ ինչ է իր զօրութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գոր-

Պիւն, անով

- 20 ծագութիւնովը, Չոր Բրիտանոսի վրայ ի գործ դրաւ, երբ զանկիս մեռելներէն յարուց, ու նստեցուց իր
- 21 աջ կողմը երկինքի մէջ Ամէն իշխանութեան ու պետութեան և զօրութեան ու տերութեան վրայ, և ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի, ոչ թէ միայն այս
- 22 աշխարհին մէջ, հասցա զպիւրին մէջ ալ . Եւ ամէն բան անոր ստեղծուան ասկ հնազանդեցուց, և զանկիս
- 23 ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին զլուսի գրաւ, Որ անոր մարմինն է, անոր լրումը՝ որ կը լեցնէ ամէնը ամէն բանի մէջ :

Գ. Լ. Բ

- 1 **Ե** զուք որ յանցանքներու և մեղքերու մէջ մեռած
- 2 էիք, ինչ չեւ ինչ անարարաց . Որոնց մէջ ատենօք կը քուլէիք այս աշխարհին բռնած ճամօովը, այս օգին իշխանութեանը իշխանին ունչն պէս, այն ոգիին՝ որ հիմա ապաստմութեան որդիներուն ներսիցին կը
- 3 ներգործէ . Որոնց մէջ ատենօք մենք ամէն ալ կը պտղակինք մեր մարմինին ցանկութիւններովը, և մարմինն ու միտքին ուղածը կը կատարէինք . և բնութեամբ բարկութեան որդիներ էինք՝ ինչպէս ուրիշները . Բայց Աստուած, որ մեծ է ողորմութիւնով,
- 4 իր առատ սիրոյն համար, որով մեզ սիրեց, Երբ յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Բրիտանոսի հետ կենդանացուց, (զուք շնորհքով փրկուած էք,)
- 6 Եւ անոր հետ մեզ յարուց, ու անոր հետ նստեցուց 7 երկնաւորներուն մէջ Բրիտանոս Յիսուսով, Որպէս զի գալու դարերուն մէջ ցուցնէ իր շնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Բրիտանոս Յիսուսով մեզի ցոյցու-

- 8 ցոյց քաղցրութիւնովը՝ Վասն զի շնորհքով փրկուած էք զուք հաւատքի միջոցով . և այս ոչ թէ ձեզմէ
- 9 է, հասցա Աստուծոյ պարգէնն է . Ոչ թէ գործերէն,
- 10 որ մէկը չպարծի . Վասն զի մենք անոր ձեռագործն ենք, Բրիտանոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար, որոնց Աստուած առաջուընէ պատրաստեց ձեւ որպէս զի անոնց մէջ քալենք :
- 11 Ուստի միտքերնիդ բերէք որ զուք ատեն մը մարմնով հետանաներ ըլլալով, (որոնք անթիփատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թիփատութիւն կ'ըսուին
- 12 մարմինի մէջ ձեռքով եղած,) Որ այն ատեն զուք առանց Բրիտանոսի էիք, ու հեռացած էիք Խորյէլի քաղաքակցութենէն, և օտարացած՝ խոսամունքին ուխտերէն, ու յոյս մըն ալ չունէիք, և աշխարհի
- 13 մէջ անաստուած էիք : Բայց հիմա Բրիտանոս Յիսուսով զուք որ ատեն մը հեռուոր էիք, մերձաւոր ե-
- 14 ղաք Բրիտանոսի արեւնովը : Վասն զի անկիս է մեր խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ բրաւ, ու մէջտեղի բաժանող պատը, այսինքն իբրև զեւ իբրև թշնա-
- 15 մութիւնը, իր մարմնովը քակեց, Եւ հրամաններով եղած պատուիրանքներուն օրէնքը խափանեց . որպէս զի իրմով այն երկուքը նոր մարդ մը հաստատէ, ու
- 16 ապա խաղաղութիւն ընէ . Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ իբր խաչովը .
- 17 վասն զի անով սպաննեց թշնամութիւնը . Եւ եկաւ խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի որ հեռուէն էիք, ու
- 18 անոնց՝ որ մօտ էին Քանդի անոր ձեռքով մենք երկուքս ալ մէկ Հագիով՝ Հօրը մօտենալու արժան-
- 19 ինչ ունինք : Ուրիշն ալ տակէ ետե գուք օտար ու պանդուխտ չէք, հասցա սուրբերուն քաղաքակից-

20 ները և Աստուծոյ ընտանիքը՝ Առաքեալներուն ու մարգարէներուն հիման վրայ շինուած, որուն ան-
 21 կիւնին գլուխը Յիսուս Քրիստոս է. Որով լուրջ շէնքը մէկտեղ յարմարութեամբ կազմուած՝ կ'աճի սուրբ
 22 տաճար մը կ'ըլլայ Տէրոջմով. Որով դուք ոչ մէկտեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ ընկալարան ըլլալու Հոգւով Սբբւլ:

ԳԼ. Գ

1 Աւտի ես Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապուածը ձեզի
 2 հեթանոսներուց համար. Գուք անշուշտ լրած էք
 3 Աստուծոյ շնորհքին անասութիւնը, որ ինծի տըր-
 4 ուած է ձեզի համար, թէ ինծի այն խորհուրդը
 5 յայտնութիւնով ցուցուեցաւ. (ինչպէս առաջուընէ
 6 որով ձեզի համառօտաբար գրեցի, Որով կրնաք կար-
 7 գալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալու Քրիստոսի
 8 խորհուրդին վրայով.) Որ ուրիշ դարերուն մէջ մար-
 9 գոց որդիներուն շերեշաւ, ինչպէս հիմն Հոգւով
 10 Սբբւլ յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
 11 մարգարէներուն, Որպէս զի հեթանոսները Քրիստո-
 12 սով յաւանդակից ու մարմնակից և անոր խոստ-
 13 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով. Որու ես
 14 սպասուոր եղայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պարգեւին հա-
 15 մեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ իր զօրութեան ներգոր-
 16 ժութիւնովը, (Ինծի՝ որ ամէն սուրբերուն փոքրա-
 17 գոյնն եմ, այս շնորհքը տրուեցաւ,) հեթանոսնե-
 18 րուն մէջ Քրիստոսի անքննիւի ճոխութիւնը քարո-
 19 յելու, Իւ ամէնը լուսաւորելու, ոչպէս զի գէտնութէ
 20 ինչ է այն խորհուրդին անօրէնութիւնը՝ որ ի յա-

21 ւրտեհից ծածկուած էր Աստուծոյ քով, որ ամէն
 22 բանը *տեղծեց. Որպէս զի հիմն Աստուծոյ բազմա-
 23 տեսակ իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքով յայտնի
 24 ըլլայ երկինքը եղող իշխանութիւններուն ու պե-
 25 տութիւններուն, Իւ յաւիտեական նախասահմա-
 26 նութեանը համեմատ, զոր ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիս-
 27 տո Յիսուսի ձեռքով. Որով մենք ոչ համարձակու-
 28 թիւն անենալու ոչքանքնութիւն անինք վաստահու-
 29 թեամբ՝ իրեն հաստատովը:
 30 Աւտի կ'աղաչեմ՝ որ չձանձրանաք իմ նեղու-
 31 թիւններու պատճառաւ, որոնք ձեզի համար են,
 32 և որոնք մեր փառքն են Աստուծոյ ծառայի վրայ
 33 գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը առջև, Արկէ
 34 ամէն ազգասոջմ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ ա-
 35 նուն կ'առնէ, կ'աղաչէ՝ որ սույ ձեզի իր փառքին ճա-
 36 խութեանը չսփոյլ՝ զորս թիւնով հաստատուիլ իր
 37 Հոգիովը ներսի մարգուն մէջ. Որպէս զի Քրիստոս
 38 հաւատքով մեր սիրտերուն մէջ բնակի, և դուք
 39 սիրով արմատացած ու հաստատուած ըլլաք, Որ-
 40 պէս զի կարենաք հասկնալ լուրջ սուրբերուն հետ
 41 մէկտեղ, թէ ինչ է լայնութիւնը ու երկայնու-
 42 թիւնը և խորութիւնը ու բարձրութիւնը. Այս-
 43 ինքն ճանչնալ Քրիստոսի սէրը, որ գիտութեան զե-
 44 րաղանց է, որպէս զի լցուիք Աստուծոյ ամէն լու-
 45 թիւնովը. Արդ անոր որ կարող է առատութեամբ
 46 ընել ամէն բանբէն աւելի՝ զոր մենք կը խնդրենք
 47 կամ կը խորհինք, այն զօրութիւնովը որ մեր մէջ
 48 կը ներգործուի իրեն փառք եկեղեցիին մէջ Քրիս-

*ՈՒՆԿ, Յիսուս Քրիստոսով տեղծեց

տա Յիսուսով բոլոր գարերուն մէջ յաւիտեանս
յաւիտենից, Ամէն:

ԳԼ. Գ

1 Աւատի կ'աղաչեմ՝ ձեզի ես որ Տէրօջը համար կապ-
ուած եմ, որ գա. ք այնպէս քալէք՝ ինչպէս կը վայլէ այն
2 կոչումին որով կանչուեցաք, Բայց խոնարհութիւնով
ու հեզութիւնով, երկայնմտութեամբ. սիրով իրարու
3 ներողամիտ ըլլալով. Զանազով Հոգւոյն Սբ. Բ. Գ. միարա-
4 նութիւնը խաղաղութեան կապովը պահէլ. Մէկ
մտքին ու մէկ հոգի, ինչպէս կանչուեցաք ձեր կու-
5 չումին մէկ յուսովը. Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ,
6 մկրտութիւնը մէկ. Մէկ է Աստուած և ամէնուն
Հայրը, որ ամէնուն վրայ ու ամէնուն հետ և *ձեր
7 ամէնուն մէջ է: Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք
8 արուած է Քրիստոսի պարգեւին չափովը: Անոր հա-
մար կ'ըտէ թէ Բարձրը ելաւ, գերութիւնը գերի
9 լունեց ու մարգոց պարգեւներ տուաւ: Այն Ելաւ
ԸԵԼԸ ԹՆԷ է, միայն թէ՛ որ ինք առաջ երկրի վարի
10 կողմերը իջաւ: Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է, որ բոլոր
երկրներէն վեր ելաւ, որպէս զի ամէն բան լեցնէ:
11 Եւ ինք մէկ քանին տուաւ առաքեալներ ըլլալու,
մէկ քանին մարգարէներ, մէկ քանին աւետարանիչ-
12 ներ, մէկ քանին հովիւներ ու վարդապետներ: Սուր-
բերուն կատարելութեանը համար, պաշտօնին գոր-
ծին համար, Քրիստոսի մարմնին շնութեանը հա-
մար. Մինչև ամէն ալ հասնինք հաւատքին ու Աս-
13 տուծոյ Որդին ճանչնալուն մխարանութեանը, կա-

*Ո՛ւն, մեր

տարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լման հասակին
14 չափը ունենալու. որպէս զի ա՛լ սակէ ետև տղաք
չըլլանք, երբած ու վարդապետութեան ամէն հովե-
րէն տագին անպին տարուբերուած՝ մարգոց խորհու-
15 թիւնովը, որոնք խորամանկութեամբ կը խաբեն մար-
րեցնելու. Հասկս սիրով ճշմարտութեան հետեւելով՝
16 տա. Որմէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կ'աղմուած, և ա-
մէն յօգուածները իրարու հաղորդուելով կցուած՝
ամէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմինին
աճում կու տայ իրեն շնութեանը համար սիրով:
17 Աւատի զայս կ'ընեմ՝ ու Տէրօջով վկայութիւն
կ'ընեմ, որ դուք մէյմին ալ արդէ քալէք, ինչ-
պէս ուրիշ հեթանոսները կը քալեն իրենց մարին
18 ունայնութեանը մէջ. Որոնց իմացողութիւնը խա-
ւարած է, ու օտարացած են Աստուծոյ կեանքէն,
իրենց մէջ եղած ազխութեան պատճառաւ իրենց
19 սրտին *կուրս թեանը համար. Որոնք անզգայ ըլլա-
20 կերպ պղծութիւն գործելու քաղահաւատութիւնով, Բայց
21 գա. ք այսպէս չարվեցաք Քրիստոսը, Նի՛ թէ անոր վրա-
յով լսեցիք ու անկէ սորված էք, ինչպէս ճշմարտու-
22 թիւնը Յիսուսի մէջ է. որպէս զի ձեր վրայէն մէկզի
հանէք այն յեր առաջուան վարմունքին պէս եղած
հին մարդը, խաբերայ ցանկութիւններով ապական-
23 ուածը. Եւ ձեր մխարին հոգիովը նորոգուէք, (24) Եւ
նոր մարդը ձեր վրայ հազնէք, որ Աստուծոյ արդի-
բն պէս ստեղծուած է արդարութիւնով ու ճշմա-

*Յան, բթութեանը +կա՛մ, անյագութիւնով

25 ընտ որբութիւնով : Ուստի ստուծիւնը մէկդի ձգե-
 26 լով՝ ճշմարտութիւն խօսեցեք՝ ամէն մէկդ իր ընկե-
 27 ընն հետ, վասն զի մենք իրարու անդամներ ենք : Եթե
 28 բարկանաք՝ մեզք մի գործէք : արեւը ձեր բարկու-
 29 թեանը վրայ մտըը չմտնէ : Ու Ստասնայի տեղ մի
 30 սաք : Ան որ գողութիւն կ'ընէր, ալ թող չգողնայ :
 31 այլ մտնաւանդ աղէկ գործի մը պարսպելով՝ իր
 32 ձեռքերովը աշխատի, որպէս զի կարող ըլլայ *սալ
 33 կարօտ եղողին : Բնաւ ձեր բերնէն ապականեալ խօսք
 34 մը չեղլէ, հապա ինչ որ աղէկ է՝ պետք եղած շինու-
 35 թեանը համար, որպէս զի շողնեալն շնորհք սայ :
 36 Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի արամեցնէք, որով
 37 գուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար : Ամէն
 38 դասնութիւն և բարկութիւն ու սրամտութիւն և
 39 աղաղակ ու հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ամէն չա-
 40 բութիւններով մէկտեղ : Եւ իրարու հետ քաղցր
 41 եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած
 42 Քրիստոսով ներեց ձեզի :

ԳԼ Ե

1 **Ս**ուրբ Աստուծոյ նմանող եղէք սիրելի զաւակներու
 2 պէս : Եւ սիրով վարուեցէք, ինչպէս Քրիստոս ալ
 3 մեզ սիրեց, ու իր սնծը մեզի համար մտանեց՝ անու-
 4 շահս պատարագ ու զո՛հ ըլլալով Աստուծոյ : Բայց
 5 պունկութեան և ամէն կերպ պղծութեան կամ ա-
 6 գահութեան անունը անգամ չ, յիշուի ձեր մէջ,
 7 (ինչպէս կը վայլէ սուրբերուն,) Եւ գարշելի բաներ
 8 կամ յիմարական խօսքեր կամ խեղկատակութիւն,

*Յոն. հաղորդել

9 որ չլլայեր, այլ մտնաւանդ գոհութիւն. *Քանզի
 10 զայս գիտէք՝, որ ամէն պոսնիկ կամ պիղծ կամ ա-
 11 գահ, որ կուտայաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թա-
 12 6 գաւորութեանը մէջ ժառանգութիւն չունի : Զըլլայ
 13 որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով : Վասն զի այս
 14 բաներուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ
 15 7 անհնադանգութեան որդիներուն վրայ : Ուստի աննց
 16 8 հաղորդ մի ըլլաք : Քանզի Բեռն առեն մը գուք խա-
 17 9 ւար էիք, բայց հիմա լոյս էք Տէրջմով : Լուսոյ սր-
 18 10 դիներու պէս քաղցեք : Վասն զի Դոգուզն պտուղը
 19 ամէն կերպ բարութիւնով, և արգարութիւնով ու
 20 ճշմարտութիւնով է : Քննեցէք ինչ է Տէրջը հաճե-
 21 11 լին : Ու կցորդ մի ըլլաք խաւարին անպտուղ գործե-
 22 12 բուն, այլ մտնաւանդ զանա՛ յանդիմանեցէք : Վասն
 23 զի աննց մէջ գաղաւկ գործուած բաները խօ-
 24 13 սիլն ալ ամծթ է : Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝
 25 լուսով յայտնի կ'ըլլայ : Վասն զի ամէն բան որ
 26 14 յայտնի կ'ըլլայ՝ լոյս է : Անոր համար կ'ըսէ, Ար-
 27 թթընցիր գուն որ կը քնանաս, և կանդնէ մեռելնե-
 28 15 րէն, ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի սայ :

29 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ պի-
 30 16 տի քաղէք, ոչ թէ սնմաններու պէս, Հապա իմու-
 31 տաւներու պէս : Ժամանակը ծախու առէք, վասն զի
 32 17 օրերս չար են : Անոր համար անմիտ մի ըլլաք, հապա
 33 իմացէք թէ ինչ է Տէրջը կամքը : Եւ մի զիմոյնաք
 34 18 զիմով, որուն մէջ անտակակութիւն կայ, հապա Հո-
 35 19 գիով լեցուեցէք Եւ սողմաներով ու օրհնութիւնե-
 36 րով և հոգեւոր երգերով ձեր մէջ խօսակցելով երգե-

*Կամ, Զայս իմանալով զիմանաք

†Յոն. և, լուսոյ

- 13 երկնաւորներուն մէջ եղող չար սգիններուն հետ, Ասոր համար ձեր վրայ առէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որպէս զի կարող ըլլաք չարութեանօրը դէմ՝
- 14 զնեղ, Ու ամէն բանը լինցնելէ ետեւ՝ հաստատուն կայնիլ՝ Ուստի Յէր շէղե կայնեցեք, մէջքերնիդ ճշմարտութեամբ ամուրցնելով, ու արգարութեան
- 15 զրահը հագնելով։ Ու սաքերնուդ հագցնելով խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը։ Եւ ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք, որով կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը մտրել։ Եւ փրկութեան սաղաւարտը առէք, ու Հոգին սուրբ՝ որ Աստուծոյ խօսքն է։ Ամէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք բրէք Հոգիով, ու այս բանին վրայ հսկեցեք կատարեալ յարատեւութեամբ՝ ու աղաչանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար։
- 19 Ինծի համար ալ, որպէս զի ինծի խօսք արուի որ բերանս բանամ համարձակութեամբ աւետարանին խորհուրդը յայտնելու։ Որու համար ես գեսպանութիւն կ'ընեմ կապանքովս, որպէս զի անով համարձակութիւն ունենամ խօսելու ինչպէս պէտք է։
- 21 Բայց որպէս զի դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ թէ ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցուցնեմ ձեզի Տիրիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշտօնեան
- 22 Տերօջմով։ Չոր յառկապէս այդ բանին համար ձեզի զրկեցի, որպէս զի գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինք ձեր սիրտերը մխիթարէ։
- 23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սեր հաւատարմով մէկտեղ։ Հօր Աստուծոմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
- 24 Ենորձք այն ամէնուն հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը անկեղծութեամբ կը սիրեն։ Ամէն։

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պօղոս և Տիմոթէոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառաները, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն որոնք Փիլիպպեցոց կողմերն են՝ եպիսկոպոսներով ու սարկաւազներով։ Ենորձք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ։
- 3 Կը գոհանամ իմ Աստուծոմէս ամէն անգամ՝ որ
- 4 ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս մէջ, ձեր ամէնուն համար՝ ուրախութեամբ աղօթք կ'ընեմ,) Աւետարանին հաղորդ ըլլալուդ համար ու
- 6 առջին օրուքն մինչև հիմա։ Այս մասին վաստահ ըլլալով թէ ան որ ձեր մէջ բարի գործ մը սկսեց,
- 7 մինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ։ Ինչպէս ինծի արժան ալ է ձեր ամէնուն վրայ՝ այս բանը խորհիլ՝ *ձեզ է՛ որտիս մէջ ունենալուս՝ համար իմ կապերուս մէջ, և աւետարանին ջատագովութեամբ

*Կամ, զիս Յէր սրտերուն մէջ ունենալուդ

ու հաստատութեանը մէջ, և ամենք ինծի եղած
 8 շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ համար: Քանզի վկայ է
 ինծի Աստուած, որ ի՛նչպէս փափաք ունիմ՝ ձեր ա-
 9 մէնուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի գութովը: Եւ այս
 աղօթքը կ'ընեմ, որ ձեր սէրը հեռոջետէ աւելի
 շատնայ գիտութիւնով ու բոլոր ընտրութիւնով:
 10 Որպէս զի դուք ատրեբ բաները զանազանէք, որպէս
 զի Բիւլ-Քրիստոսի օրը անկեզծ և առանց գայթակ-
 11 զութեան ըլլաք: Արդարութեան պատշտներով
 յցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով Աստուծոյ փառ-
 քին ու գովեստին համար:
 12 Կ'ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրներ, թէ ինչ որ ինծի
 պատահեցաւ՝ ա՛յլ աւելի աւետարանին յառաջգի-
 13 մութեանը պատճառ եղաւ: Մինչև իմ կապերս, ու-
 րոնք Քրիստոսի համար են, բոլոր պայտօին մէջ և
 14 ուրիշ ամէնուն ալ յայտնի եղան: Եւ Տերջմով եզ-
 րայրներուն շատերը սիրա առին իմ կապերէս՝ ա՛յլ
 աւելի համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
 15 վախի: Ոմանք նախանձէ ու հակառակութենէ և ու-
 մանք բարեխրութենէ շարժել Քրիստոսը կը քարո-
 16 զեն: *Անոնք հակառակութեան համար Քրիստոսը
 կը պատմեն, ոչ թէ անկեզծութեամբ, կարծելով
 17 վեշտ աւելցնել իմ կապերու վրայ: Իսկ ասոնք սիրոյ
 համար, վասն զի գիտեն թէ ես աւետարանին հա-
 18 մար պատասխան տալու կեցիք եմ: Բոլոր ի՛նչ է. ո՛ր
 կերպով որ ըլլայ. թէ՛ պատճառանքով և թէ՛ ճըշ-
 մարտութիւնով, Քրիստոս կը պատմուի, ու ա-
 սոր վրայ ուրախ եմ՝ և ուրախ ալ պիտի ըլլամ:

*Ոմանք 17երբոր Դասնը 16երբորէն ուրիշ կը գրուին

19 Քանզի գիտեմ՝ որ ասոր վախճանը իմ փրկութեանս
 համար պիտի ըլլայ ձեր խնդրուածքովը, ու Յիսուս
 20 Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականութիւնովը, իմ եռան-
 դուն ակնկալութեանս ու իմ յայտն համեմատ, որ
 բանով մը ամօթով պիտի չըլլամ: Հապա կատար-
 եալ համարձակութիւնով ինչպէս ամէն ատեն՝ Դոյն-
 21 ղե՛ս ալ հիմն Քրիստոս իմ մտքմինիս մէջ պիտի փա-
 22 աւարի՛ թէ՛ արբերլով և թէ՛ մեռնելովս: Վասն զի
 ինծի համար՝ արբերլը Քրիստոս է, ու մեռնելը՝ օգուտ:
 23 Կը բերէ, ալ չեմ գիտեր ո՛րը ընտրեմ: Երկու կող-
 մանէ ալ նեղը մնացած եմ, մեկնելու ու Քրիստոսի
 հետ ըլլալու փափաք ունենալով: Քանզի այն շատ
 24 աւելի աղէկ է, Բոլոր մտքմինի մէջ կենալը ձեզի հա-
 25 մար աւելի հարկաւոր: Եւ այս բանին համոզուած
 ըլլալով՝ գիտեմ՝ որ ձեր ամէնուն հետ պիտի կենամ
 ու միտմ, որպէս զի դուք զարգանաք և ուրախ ըլ-
 26 լաք հաւատաքով: Որպէս զի ձեր պարծանքը իմ վրա-
 յովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ նորէն ձեզի
 գալուս պատճառաւ:
 27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս կը
 վայլէ՛՝ այնպէս վարուեցէք. որպէս զի եթէ գամ
 ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ, ձեր վրայով-
 լսեմ որ դուք հաստատուն. կը կենաք մէկ հագիով,
 ու մէկ շունչով պատերազմակից կ'ըլլաք աւետա-
 28 րանին հաւատարին համար: Եւ բանով մըն ալ մի
 զարհուրիք հակառակորդներէն, որ անոնց կորուստին
 29 ապացոյց մըն է, որ ձեզի՛ փրկութեանս: Ահն ալ
 Աստուծմէ է. վասն զի ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի
 համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւատալ, հապա անոր

30 Համար չարչարուել ալ, Նոյն պատերազմը ունենալով զոր իմ վրաս տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք:

ԳԼ. Բ

1 Աւտի եթէ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը կայ, եթէ սիրոյ սփոփանք մը, եթէ Հոգիի Հաղորդութիւն մը, եթէ գթութիւն ու ողորմութիւն մը, իմ ուրախութիւնս դուք լեցուցէք, նոյն խորհուրդը ունեցէք, միեւնոյն սերը չէր Գեջ ունենալով, մէկ շունչ, մէկ մտած մունք: Բան մը գրգռութիւնով կամ սնարարութեամբ լինելով մի ընդհանր հասարակութիւնով մէկզմէկ ձեր անձէն լաւ սեպեցէք: Միայն անձերնուդ չհէ մի նայիք: Հասարակութիւն մէկը էր ընկերինն ալ: Զեղով ամէն մէկը նոյն միայք թող ունենայ, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր: Որ Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, * յափշտակութիւն մը չսեպեց 7 Աստուծոյ հաւատար ըլլալը: Հոգս անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք ասնելով՝ մարգոց նման ըլլալով: և կերպարանքովը մարդու պէս դանուելով, 8 Ինքիւնք խոնարհեցուց, մինչև մահուան հնազանդ կըլաւ, ու այն ալ խաչին մահուանը: Ասոր համար Աստուած ալ զանկիա խիստ բարձրացուց, ու անոր անուն մը տուաւ՝ որ ամէն անունէ վեր է: Որպէս զի 9 Յիսուսի անունին ամէն ծունկ ծռի, երկնաւորներուն ու երկրաւորներուն և անդարամասկաններուն, Եւ ամէն լեզու գաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է 10 Հօր Աստուծոյ փառքին համար: Ուտի, իմ սիրելի-

11
12

*կամ, յափշտակելու բան

ներս, ինչպէս ամէն ասն հնազանդ եղաք՝ ոչ միայն իմ ներկայութեանս, հասարակ ալ աւելի հիմա, իմ բացակայութեանս ասն, ահա՛ իմ զորով 13 անձերնուդ փրկութիւնը գործեցէք: Վասն զի Աստուած է որ ձեր մէջ կը ներգործէ կամենալը ու ընելը 14 էր հաճութեանը համար: Ամէն բանս ասանց արտունջ 15 ներս ու վիճարանութիւններու բրէք: Որպէս զի ըլլալք անրիմ ու անարատ, Աստուծոյ որդիներ ասանց մեղադրանքի, կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ, որանց մէջ դուք լուսաւորներու պէս կը փայլիք ոչ 16 խորհի մէջ, Վիճաց խօսքը ամբար բռնելով՝ ինծի պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պարսպ 17 տեղ չբայցիցի, և պարսպ տեղ չաշխատեցայ: Բայց թէպէտե ձեր հաւատքին պատարագին ու պաշտանին վրայ ընծայուիմ, կ'ուրախանամ և ձեր ամէ- 18 նուն ուրախակից կ'ըլլամ: Նոյնպէս ալ դուք ուրախացէք ու ինծի ուրախակից եղէք:

19 Արդ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Յիմնութեանը շուտով ձեզի զրկեմ, որպէս զի իմ սիրտս ալ հանդիսի, 20 երբ ձեր վիճակը դիտեմ: Վասն զի անոր նման որտակից մէկը չունիմ, որ մտերմորար ձեզի համար 21 հոգ տանի: Քանզի ամէնք իրենցը կը փնտաւեն ու ոչ 22 թէ Յիսուս Քրիստոսին Բայց դուք անոր փորձը գիտէք, որ ինչպէս որդի մը հօրը հետն այնպէս՝ ինծի 23 հետ ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին մէջ: Ու ստի կը յուսամ զանկիա զրկել շուտ մը՝ իմ ինչպէս ըլ- 24 լալիքս ստուգածիս պէս: Բայց վատահաւութիւն ունիմ՝ Տէրջամով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն պիտի գամ: 25 Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի հիմա՝ ձեզի զրկել Եւ պափրոգիտս իմ եղբայրս և գործակիցս ու զինսու-

րակիցս, ձեր դրկածը ու իմ պիտղքիս ծառայողը:

26 Որովհետև ինք ալ շատ փոփոք ունէր ձեզ ամէնչ ալ [տեսնելու]. ու կը արամէր, որ դուք լսած էիք

27 թէ ինք հիւանդացաւ: Եւ արդարև ինք հիւանդացաւ մահուան մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր. ոչ թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որպէս զի

28 արամութեան վրայ արամութիւն չունենամ: Ասոր համար աւելի փութով ղրկեցի, որպէս զի դուք զանիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես առանց

29 արամութեան ըլլամ: Ուրեքն ընդունեցէք զանիկա Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ, ու պնայսիները

30 պատուականներու կարգը բանեցէք. Քանզի Քրիստոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վստանդի մէջ ձգելով, որպէս զի ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինք լեցնէ:

ԳԼ. Գ

1 Աւտի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրոջմով. նոյն բաները ձեզի գրել ինծի ձանձորութիւն չէ, ու

2 ձեզի սպասողութիւն է: Զգուշացէք շունիքէն, զգուշացէք չոր մշակներէն, զգուշացէք կրճատութիւնէն,

3 Վասն զի թրփատութիւնը մենք ենք, որ հսգիով զԱստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմինի վրայ չէ վստահութիւն:

4 Նիս թէպէտ ես ալ նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմինի վրայ. եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմինի վրայ, ալ աւելի ես:

5 Ութ օրուան թրփատուած, Խորոյշի սողէն, Քենի-ասինի յեղէն, Լիրոյեցի՝ Լիրոյեցիներէ, օրեքին

6 նայելով փարիսեցի. Նախանձաւոր ըլլաւու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հալածէի. օրէքին արդարութեանը

7 կողմանէ անարատ էի: Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,

8 զանիկա Քրիստոսի համար քնաս սեպեցի: Եւ իրաւ բարբառներն ալ քնաս կը սեպեմ իմ Տէրոջ Քրիստոս Յիսուսի գերազանց զիտութեանը համար. որու համար ամէն բանէն զրկուեցայ, և ազտեզութիւն կը սեպեմ. որպէս զի Քրիստոսը շահիմ, Ու իր մէջ զընտելիմ, ոչ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն է, հապա Քրիստոսի հուսադրով եղած արդատութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հուսադրով. ձանձաւու զանիկա և անոր յարուժեանքը զօրութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպորանքը ամենով. Որ ըլլայ թէ մեռելներուն

12 յարութեանը հասնիմ, Ոչ թէ ես արդէն առեր եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա ետեւէ ինկած եմ որ բռնեմ իշխանիւ, որու համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսէ: Եղբայրներ, ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ. բայց բան մը կայ, որ ետեւի եղածները մնացած եմ, ու առջեւի եղածներուն կը դիմեմ. Նպատակը դիտելով՝ Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչումին մրցանակին կը վազեմ: Ուտի մենք ամէնս որ կատարեալ ենք՝ ասիկա խորհինք, և եթէ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք, զանիկա ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած:

16 Միայն թէ ինչ արդէն որ հոսեր ենք, նոյն կանխիկ համեմատ քաղենք, նոյն խորհուրդը ունենանք:

17 Ինծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ պնայս կը քաղեն, ինչպէս մեզ յեղ օրինակ ու

18 նիք: Վասն զի շատերը կը քաղեն, որոնց համար շատ

անգամ ձեզի կ'ըսէի, և հիմա լայով այ կը գրուցեմ, այսինքն Քրիստոսի խաչին թշնամիներուն համար. 19 Որոնց վերջը կորուստ է, որոնց Աստուածը էրէնց որովայնն է, ու շնչոյ փառքը իրենց ամօթն է, որոնք 20 հոն կ'ըկրուոր բաները կը մտածեն: Բայց մեր քաղաքականութիւնը երկինքն է, ուրիշ ալ Փրկչին 21 կը սպասենք, Տէր Յիսուս Քրիստոսի. Որ պիտի նստողէ մեր խնորհ մարմինը՝ իր փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլլալու, այն զօրութիւնովը որ կարող է ամէնը իրեն տակ հնազանդեցնելու:

ԳԼ. Գ

- 1 Աւստի, իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս, իմ աւրախութիւնս ու պատկո, այսպէս հաստատուն կեցեք Տէրոջմով, սիրելիներս:
- 2 Եւոզիայի կ'աղաչեմ ու Միւնտիքի կ'աղաչեմ,
- 3 որ միւնտին խորհուրդը ունենան Տէրոջմով: Իրաքեզի ալ կ'աղաչեմ, ի՛ հարապատ լծակիցս, դուն ալ օգնական եղիր անոնց, որոնք ինձի հետ աշխատեցան աւետարանին մէջ Արեւմտի և իմ ուրիշ գործակիցներու հետ, որոնց անունները կենաց գիրքին մէջ են: Ուրտի եղէք Տէրոջմով ամէն տան. 4 դարձեալ կ'ըսեմ, ուրտի եղէք: Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ. Տէրը մտ է: 5 Բանի մը համար հոգ մի բնէք. հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով, գոհութիւնով մէկտեղ, ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ:

*Կ-ժ, կենցաղավարութիւնը

- 7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամէն միտքէ վեր է, ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ: Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ մտքութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ, այն բաները խորհեցէք: Ինչ որ սորվեցաք ու առիք և լսեցէք ու տեսաք իմ վրաս, զայն բրէք. և խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ:
- 10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմն նորոգուեցաւ, ինչպէս կը հոգայիք ալ, միայն թէ պատեհութիւն չունէիք:
- 11 Ոչ թէ կարտաութեան համար կ'ըսեմ. վրան զի ես սորվեցայ գոհ ըլլալ իմ գանուած վիճակիս մէջ:
- 12 Գիտեմ՝ չքաւորութիւն քաշելը, գիտեմ՝ շատ ունենալը, ամէն բանի մէջ ամէն կերպով աղէկ սորվեր եմ թէ՛ կշտանալը, թէ՛ անօթենալը, թէ՛ շատ ունենալը և թէ՛ պակասութիւն քաշելը: Ամէն բանի կարող եմ՝ անով՝ որ զիս զօրացուց: Բայց աղէկ բրիք որ իմ ներութեան մէջ ինձի հաղորդ եղաք: Գուք ալ գիտէք, Փրկիպպեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը երբ ես Մակեդոնիայէ ելայ, եկեղեցի մըն ալ ինձի հետ հաղորդութիւն չըբաւ տալու և առնելու կոզմէ,
- 16 հապա միայն գուք, Որ Թեսալոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ ինձի պէտք եղածը զրկեցիք: Ոչ թէ ես տուրք կը փնտռեմ, հապա պատու կը փնտռեմ՝ 18 որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ: Բայց ես ամէն բան

*Ու-ն, Քրիստոսով

տուած եմ՝ ու սուստօրէն սւնիմ՝ Երուած եմ՝ Եր-
 պափրօղիտոսի ձեռքով ձեր յիւսիսէն ընդունելով,
 որ անցը հոս մըն է, ընդունելի պատարագ, Աստու-
 19 ծոյ հաճելի՛ Եւ իմ՝ Աստուածս ձեր ամէն պիտայքը
 պիտի լեցնէ իր ճոխութեանը չափովը փառքով՝
 20 Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով։ Արդ Աստուծոյ ու մեր
 Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
 21 Բարեւ ըրէք բոլոր սուրբերուն՝ Քրիստոս Յիսու-
 22 սով։ Ձեզի բարեւ կ'ընեն ինծի հետ եղող եղբայր-
 23 ները։ Ձեզի բարեւ կ'ընեն բոլոր սուրբերը, մանաւ-
 24 ւանդ անոնք որ Կոյսրին տունէն են։ Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամ-
 2 քովը, և Տիմոթէոս եղբայրը, Կողոսայի մէջ եղող
 սուրբ ու հաւատացեալ եղբայրներուն՝ Քրիստոսով։
 3 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
 մէն՝ *և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ՛։
 Ամէն ատեն ձեզի համար ազօթք ընելով՝ կը գո-
 հանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 4 Հօրմէն, Լսելով ձեր հաւատքը՝ զոր Քրիստոս Յի-
 սուսի վրայ, և այն սերը՝ զոր բոլոր սուրբերուն վրայ
 5 աւելի։ Այն յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի
 ձեզի, որուն վրայով առաջուընէ լեցելք աւետարա-
 6 նին ճշմարտութեան խօսքովը։ Որ ձեզի հասու ինչ-
 պէս բոլոր աշխարհ, ու պաշարեր ըլլալով [Կ'ածի],
 ինչպէս ձեր մէջ ալ, այն օրուընէ որ գուք լեցելք
 ու ճանչցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով։

*Որտե՛ս է զայն

7 Ինչպէս սրվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն Եպափ-
 րասէ, որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ
 8 մըն է Քրիստոսի. Որ ինք ալ մեզի պատմեց ձեր
 սէրը հազիով:
 9 Անոր համար մենք ալ, այն օրուքնէ որ լսեցինք,
 չենք դադարիր ձեզի համար աղօթք ընելէ ու ինզոր-
 ուսածք մատուցանելէ, որ կատարեալ ըլլաք անոր
 կամքին գիտութիւնովը բոլոր խնայութիւնով ու
 10 հոգեւոր հանձարով. Որպէս զի դաք Տէրջը ար-
 ժանի կերպով քայէք ամէն բանի մէջ զնշ հաճե-
 ցնելով, ամէն բարի գործերու մէջ պաշարեր ըլ-
 11 լալով, ու աճեցուն՝ Աստուծոյ գիտութիւնովը. Իր
 փառասոր զօրութեանը համեմատ ամենայն ուժով
 ուժովցած՝ բոլոր համբերութեան ու երկայնամու-
 12 թեան համար ուրախութեամբ. Գոհանալով Հօր
 Արարչի, որ մեզ լուսոյ մէջ բնակու սուրբերուն
 13 վեճակին մասնակից ըլլալու արժանացուց. Որ մեզ
 ազատեց խաւարին իշխանութենէն, ու իր սիրելի
 14 Որդւոյն թագաւորութեանը փոխադրեց. Որով մենք
 փրկութիւն ունինք իր արիւնովը, այսինքն մեզքի
 15 թողութիւն. Որ աներեւոյթ Աստուծոյ պատկերն է,
 16 բոլոր ստեղծուածներուն անդրանիկը. Վասն զի ա-
 նով ամէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ երկինքը ու
 ինչ որ երկրի վրայ, անոնք որ կ'երեւնան և անոնք
 որ չեն երեւնար, թէ՛ արժանները, թէ՛ աւրութիւն-
 ները, թէ՛ պետութիւնները, թէ՛ իշխանութիւնները.
 Բոլոր բաները անով ու անոր համար ստեղծուեցան.
 17 Ու անիկա ամէն բանէ առաջ է, և ամէն բան անով
 18 հաստատ կը կենայ. Եւ անիկա է մարմինն, այսինքն
 եկեղեցւոյն, գլուխը. որ սկիզբն է, մեռելներէն անդ,

բանիկը, որպէս զի ինք ըլլայ ամէն բանի մէջ նախա-
 19 պատիւ: Վասն զի Հարց հաճեցաւ որ Արարչի
 20 Բնութեամբ բոլոր լեցունութիւնը անոր մէջ ընտելի. Եւ
 անով ամէնը հաշտեցնէ իրեն հետ, խաղաղութիւն
 ընելով անոր խոջին զայն Բնութեամբ արիւնովը, թէ՛
 երկրի վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ եղողները:
 21 Եւ ձեզ ալ, որ տանի մը օտարացած էիք, ու չար
 22 գործերով թշնամինք՝ Յէ խորհուրդներովը, Հիմն
 հաշտեցուց բուն իր մարմնովը՝ մահուամբ, որպէս
 զի ձեզ անոր գիմոյ սուրբ ու ամբիժ և անարատ
 23 կայնեցնէ. Եթէ կենաք հաւատաքին մէջ հիմնուած
 ու հաստատ և սուսնց խախտելու աւետարանին
 յայտն զոր լսեցիք, որ երկինքի տակ եղած բոլոր
 ստեղծուածներուն քարոզուեցաւ, որու եւ Պօղոս
 24 սպասուոր եղայի Հիմն ուրախ եմ ձեզի համար ինչ
 չարչարանքներուս վրայ, ու Քրիստոսի ինչ նեղու-
 թիւններուն պակասութիւնը իմ մարմնիս մէջ կը
 25 լեցնեմ անոր մարմնին համար, որ եկեղեցին է. Ո-
 րու եւ սպասուոր եղայ Աստուծոյ անտեսութիւ-
 նովը՝ որ ինծի արուեցաւ ձեզի համար՝ Աստուծոյ
 26 խաղը ըման քարոզելու, Այն խորհուրդը՝ որ ծած-
 կուած էր առաջին գարեբէն ու աղքերէն հետէ, ու
 27 հիմն իր սուրբերուն յայտնուեցաւ. Որոնց ուղեց
 Աստուած գիտցնել, թէ ինչ է այս խորհուրդին փա-
 րասոր ճիտութիւնը հեթանոսներուն մէջ. որ է
 28 Քրիստոս ձեր մէջ, փառաց յայտը. Զոր մէջ կը քա-
 րոզենք, ու ամէն մարդ կը խրատենք, և կը սրվե-
 ցնենք ամէն մարդ բոլոր խնայութիւնով, որպէս
 29 սով. Որու համար եւ ալ կ'աշխատիմ, ջանք ընելով

իր ներգործութեանը համեմատ, որ զօրութիւնով իմ մէջս ի գործ կը գրուի:

ԳԼ Բ

- 1 Քանզի կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ի՞նչպէս մեծ անձկութիւն ունիմ՝ ձեզի համար ու Լաւոդիկեաց համար, ու ամէն անոնց համար՝ որոնք իմ երես
- 2 մարմնով չեն տեսեր: Արպէս զի անոնց սիրտերը միտմարտին՝ սիրով միացած, ու կատարեալ իմացութեան բոլոր ճիշտութեանը հասնել, այսինքն Հօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին գիտութեանը: Արուն մէջ իմաստութեան ու գիտութեան
- 3 բոլոր գունձերը պահուած են: Եւ զայս կ'ըսեմ, որ չըլլայ թէ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ մտ
- 4 լորեցնէ: Ար թէպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգւով ձեզի հետ եմ, և կ'ուրախանամ երբ ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ, ու ձեր հաւատքին
- 5 հաստատութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ: Աւստի ինչպէս ըն
- 6 դանեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը, անով քայեցէք, Արմատ կապած ու անոր վրայ շինուած, ու հաւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս արվեցաք, և անոր մէջ
- 7 աճեցէք գոհութիւնով: Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ գերի վարէ: փիլիսոփայութիւնով ու փուճխարեութիւնով, որ մարդոց անգութեան պէս է՝ աշխարհի սկզբունքներուն պէս, և ոչ թէ Քրիստոսի
- 8 Լուսնայինութեան պէս: Վասն զի անոր մէջ կը բնակի Աստուծութեան բոլոր լեցունութիւնը մարմ
- 9 նապէս: Եւ դուք ալ անով լցուած էք, որ գլուխ
- 10 է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան: Արով դուք

- անձեռագործ թլփատութիւնով թլփատուեցաք՝ *մեղաց մարմնը մերկանալով, Քրիստոսի թլփատութիւնով:
- 12 Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւնով, որով նաև առ հետ յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեանը հաւատարմով, որ զանկա մե
- 13 լեքներէն յարուց: Եւ ձեզ, որ առ իշխանութեանը մեջ ու ձեր մարմնինն անթլփատութեանը մեջ մեռած էիք, կենդանացուց անոր հետ՝ Քր
- 14 մէն յանցանքները ներեց ձեզի, Աւ հրամաններով կրած ձեզի հակառակ եղող ձեռագիրը, որ մեզի դէմ կը կենար, ջնջեց, զանկա մեջտեղէն վերցուց,
- 15 ու խաչափայտին վրայ գամեց: Եւ իշխանութիւնները ու պետութիւնները մերկացուց, ու յայտնապէս խոյսառակեց՝ յաղթելով անոնց Իմով:
- 16 Աւստի ալ մէկը թող չգտատէ ձեզ ուտելու կամ խմելու, կամ տօներու կամ ամսագլուխներու կամ
- 17 շարժանքներու կողմանէ, որոնք դուք բաններուն
- 18 շուքն են, բայց բաւ մարմնը Քրիստոսին է: Զըլլայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն, որ ուղէ խմորհու
- 19 թիւնով ու հրեշտակներու կողքով չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ, իր մարմնին միտքով փուճ
- 20 տեղ հպարտանալով: Եւ չունէ Գլուխը՝ ուրիշ բոլոր մարմնը յօգուածներով ու խողերով հաղորդուած ու մէկտեղ կցուած՝ Աստուծոյ աճումով
- 20 կ'աճի: Իսկ իթէ դուք Քրիստոսի հետ այս աշխարհին սկզբունքներէն մեռաք, ալ ինչո՞ւ համար աշխարհի մէջ կենդանի եղողներու պէս ապրի՞ս կա

*Յաւ. մարմնի մեղաց
†Կ-ժ, իր անձովը

21 նոններու կը հնազանդիք, շեւեւ, Մի մտեանսր,
 22 համը մի առներ, մի դպչիր, (Որոնց ամէնը ազակա-
 նութեան համար են գործածութեամբ,) մարդոց
 պատուիրանքներուն ու սորվեցուցածներուն համե-
 23 մաս, Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին
 ինքնակամ կրօնքով ու խնարհութեամբ ու մար-
 մինի շինայելով, Բայ ոչ թէ պատիւի մը արժանի է,
 հապ մարմինը յազեցնելու ի շարժելն:

ԳԼ. Գ

1 Արդ եթէ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ու-
 րեմն վերի բաները փնտռեցէք, ուր Քրիստոս կը նստի
 2 Աստուծոյ աջ կողմը: Վերի բաները մտածեցէք, ոչ
 3 թէ այս երկրին վրայինները: Վասն զի դուք մեռաք,
 ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քով Քրիս-
 4 տոսի հետ երբ Քրիստոս, ձեր կեանքը, յայանուի,
 այն ատեն դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի
 յայանուիք:
 5 Աստի ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէք.
 պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, առնչ կիրքը, չար
 6 ցանկութիւնը և ազահութիւնը, որ կուտապաշտու-
 թիւն է: Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը
 7 անհնազանդութեան սրդիներուն վրայ կու գայ.
 8 Արոնց մէջ ատեն մը դուք ալ կը քայէիք, երբ անոնց
 մէջ կ'ապրէիք: Բայց հիմա մեկդի ձգեցէք դուք ալ
 9 պիտի մեկնէք: Բարկութիւնը, սրամտութիւնը, չարու-
 թիւնը, հայհոյութիւնը, անհամեստ խօսքերը ձեր
 10 ըրաններէն: Երարու սուտ մի զրուցէք. հին մարդը
 իր գործերովը ձեր վրայէն հանեցէք. Եւ հագեք այն

նորը զիտութիւնով նորոգուած իր Ստեղծողին պատ-
 11 կերին պէս: Ուր Յոյն ու Հրեայ, թիփաատութիւն ու
 անթիփաատութիւն, Բարբարոս, Սկիւթացի, ծառայ
 12 Կամ ազատ չկայ: Հասցա Քրիստոս է ամէնը և ամէն
 13 բանի մէջ: Աստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու և
 սիրելիներու պէս ձեր վրայ Տագէք գութիւն, սորմու-
 թիւնը, քաղցրութիւնը, խնորհութիւնը, հեղու-
 14 թիւնը, երկայնատեութիւնը, Երարու համբերելով
 և իրարու ներելով եթէ մէկը մեկուն դէմ արտունջ
 մը ունենայ. ինչպէս Քրիստոս ձեզի ներեց, նոյնպէս
 15 ալ դուք: Եւ այս ամէն բաներուն վրայ սերը հաւեք,
 16 որ կատարելութեան կապն է: Աստուծոյ խո-
 ղազուութիւնը ձեր սիրտերուն մէջ թագաւորէ, որու
 17 գուք կանչուեցաք մեկ մարմինով. ու գոհացող
 18 եղէք: Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջ բնակի առատապէս
 19 ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցնելու ու խրա-
 տելու՝ սաղմոսներով և օրհնութիւններով ու հոգե-
 20 լոր երգերով ձեր սիրտերուն մէջ շնորհքով զԱստ-
 21 ուած օրհնելու: Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ՛ խօս-
 քով և թէ՛ գործով՝ բոլորը Տէր Յիսուսի անունովը
 22 շեք, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մտաւցանե-
 լով անոր ձեռքով:

*ՈՒՆԻ, Քրիստոսի

մէջ հնազանդ եղէք ձեր մարմնաւոր աւերերուն, ոչ
 թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճոններու
 պէս, հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տերոջմէ վախնա-
 23 լով: Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տե-
 24 րոջը ու ոչ թէ մարդոց, Գիտնալով որ ժառանգու-
 թեան հատուցումը Տերոջմէ պիտի առնէք. վասն
 25 զի Տեր Քրիստոսի կը ծառայէք: Բայց անօրէնը, իր
 անօրէնութեան պատճառով պիտի ընդունի, և աչա-
 ւուրթիւն չկայ:

ԳԼ Դ

- 1 **Տերեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւատա-**
 րութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ Տեր ու-
 նիք երկինքը:
- 2 Դարունակ աղօթքի ետեւէ եղէք, անոր մէջ ար-
- 3 թուն մնալով գոհութեամբ: Աղօթք ըրէք նաև մեզի
 համար, որպէս զի Աստուած խօսքին դուռ բանայ
 մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու, որու համար
- 4 կապուած ալ եմ, Որպէս զի յայտնի ընեմ զանիկա՝
 5 ինչպէս ինձի կը վայլէ խօսիլ: Իսկ համութեամբ վար-
 ուեցէք դուրսիններուն հետ՝ ժամանակը ծախու-
- 6 առնելով: Ձեր խօսքը տա՛ն տան շնորհքով, «դո-
 թէ աղով, համոյցած ըլլայ, ու գիտնալ թէ ինչ-
 պէս կը վայլէ ձեզի մանկ մեկուս պատասխան տալ:
- 7 Ալ իմ վրայովս բոլոր պիտի իմացնէ ձեզի Տիւրքի-
- 8 ծառայակիցը Տերոջմով: Զոր սյդ բանին համար
 ձեզի զրկեցի, որպէս զի *գիտնայ ձեր վրայով, ու

*Ո՛ւն+, գիտնալ մեր վրայով, ու ինք ձեր

- 9 ձեր՝ սիրտերը մեթմարէ, Ոնեօիմոս հաւատարիմ ու
- սիրելի եղբոր հետ մէկտեղ, որ ձեզմէ ՔԻԵ է. իրենք
 ամէն բանը ձեզի պիտի իմացնեն՝ ինչ որ հոս կայ:
- 10 Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս, իմ գերութեան ըն-
 կերս, և Մարկոս, Բառնարտի եղբորդին, (որու
 համար պատուէր տալիք. կի՛թ ձեզի գալու ըլլայ, ըն-
 11 դունք թրփատութենէն են. ասոնք միայն՝ Ինչ գոր-
 ծակից եղան Աստուծոյ թաղաւորութեանը մէջ,
 12 որոնք ինձի մեթմարութիւն եղան Բարև կ'ընէ ձեզի
 Եպափրոս, Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ ՔԻԵ է, ու-
 մէն տան աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով,
 որպէս զի դուք կատարեալ ու լման կենաք Աստու-
- 13 ծոյ բոլոր կամքին մէջ: Քանզի անոր վրայով ես կը
 վկայեմ, թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի
 համար ու Լաւորիկէի և Յերապոլիտի մէջ եղողնե-
- 14 բուն համար: Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս
 15 բժիշկը ու Դեմոս Բարև ըրէք եղբայրներուն, որոնք
 Լաւորիկիս են, և Նիմփոսի ու անոր տանը մէջի
 16 եկեղեցիին: Ու երբ այս թուղթը ձեր մէջ կարգաց-
 ուի, Լաւորիկեաց եկեղեցիին մէջ ալ կարգալ-
- 17 առնէք, և դուք ալ Լաւորիկիայէ ել՝ Ինչ կար-
- 18 կատարեալ Այս բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պողոսին է. իմ
 կողմէս միաբերնիդ թող ըլլան: Ենորհք ձեզի
 հետ Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՒՂՔ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցիից Հոյր Աստուծով ու Տէր Յիսուս
- 2 Քրիստոսով. Ենորձք և խաղաղութիւն ձեզի *Աստուծոյ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս է՝
- 3 Կը գոհանանք Աստուծոյ ամէն տակն ձեր ամէնուն համար՝ ձեզ յիշելով մեր աղօթքներուն մէջ.
- 4 Անդողար յիշելով ձեր հաւատքին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին՝
- 5 համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջև. Եւ գիանալով, Աստուծոյ սիրուած եղբայրներ, ձեր ընտրութիւնը. որ մեր աւետարանը ոչ թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զօրութիւնով ալ և Հոգւով Սրբով ու շատ ազդուութիւնով, ինչպէս գիտէք ու թէ ինչպէս կեցանք ձեր մէջ ձեզի համար՝ Գուք ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդունեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն

*Որոշ և ուրիշ

- 7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Այնպէս որ գուք օրինակ եղաք ըլլար հաւատացեալներուն. որոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են՝ Վասն զի ձեզմէ հըռչակուեցաւ Տէրոջը խօսքը, ոչ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատքը, որ գէպի Աստուած է, տարածուեցաւ, այնպէս որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ
- 9 Գանդի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ինչպէս եղաւ ձեր ձեր քով մանկը, և ինչպէս գուք կուք քերէն Աստուծոյ գործաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ
- 10 Աստուծոյ ծառայելու. Եւ սպասելու անոր Որդւոյն՝ երկինքէն. զոր ինք մեռելներէն յարուց, այսինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ գալու բարկութենէն

ԳԼ. Բ

- 1 Քանզի, եղբայրներ, գուք ինքնիրեննիք գիտէք ձեր
- 2 մէջ մանկին՝ որ պարտապ անդ չեղաւ. Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ շարձարանք կրելով ու անարգուելով, ինչպէս գիտէք, համարձակութիւն ըրինք մեր Աստուծովը ձեզի պատմել Աստուծոյ աւետարանը մեծ հակառակութեան մէջ: Վասն զի մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է ու ոչ պղծութենէ:
- 4 և ոչ խարէութեամբ. Հապա ինչպէս մենք Աստուծոյ ընտրուեցանք ու աւետարանը քզէ հաւատացուեցաւ, այնպէս կը խօսինք, ոչ թէ մարդոց հաճոյ ըլլալու համար, հապա Աստուծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը քննէ. Վասն զի մենք բնաւ չզոգարթութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս գիտէք, ոչ ալ ազատութեան պատճառով, Աստուած վկայ է, Եւ մարդոցմէ փառք չգինտուեցինք, ոչ ձեզմէ՝ ոչ ալ ու-

- 7 բնականն, թիւս կրնայինք իբրև Բրիտանոսի առաքեալներ ծանրութիւն տալ . բայց մենք հեղ եղանք ձեր մէջ, ինչպէս դայիակ մը իր երախաները կը
- 8 խնամէ: Եղանակս ու մենք ձեր վրայ փոփոք ունենալով կը յօժարեինք, ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ . հասցա մեր անձերն ալ . վասն զի
- 9 դուք մեզի սիրելիներ եղաք: Քանզի կը յիշէք, եղբայրներ, մեր աշխատութիւնը ու ջանքը, որ ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու համար գիշեր ու ցարեկ գործելով ձեզի Աստուծոյ աւետարանը քարոզեցինք: Գուք վկայ էք, և Աստուծո՞ւ ալ թէ ինչպէս սրբութիւնով ու արդարութեամբ և անարատութիւնով վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացէք:
- 11 Ինչպէս գիտէք ու, որ ձեզմէ ամէն մէկը, ինչպէս
- 12 հայր մը իր որդիները՝ Այնպէս կը յարգարեինք ու կը մխիթարեինք և վկայութիւն կը դնէինք, որպէս զի դուք Աստուծոյ վայրժան պէս քայլէք, որ ձեզ իր
- 13 թագաւորութեանը ու փառքին կանչեց: Ասոր համար մենք ալ անդադար կը գահանանք Աստուծո՞ւ, որ ձեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցէք, ոչ թէ իբրև մարդոց խօսք: հասցա, ինչպէս ճշմարտացէս է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր
- 14 մէջ որ կը հաւատաք: Քանզի դուք, եղբայրներ, նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն, որոնք Հրեասանին մէջ են Բրիտանոս Յիսուսով . վասն զի դուք ալ նոյն շարժումները կրեցէք ձեր համազգիներէն,
- 15 ինչպէս/անոնք ալ՝ Հրեաներէն. Արոնք Տէր Յիսուսն ալ մեռցուցին՝ *մարգարէներն ալ, և մեզ հայա-

*ՈՒՆԻ, իրենց մարգարէներն

- ձեզին, ու Աստուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց համար կառակ են. Աւ մեզ կ'արգիլեն հեթանոսներուն խօսելէ անոնց փրկութեանը համար, որպէս զի իրենց մեղքերուն շնորհ լեցնեն ամէն տանն. և բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը:
- 17 Իսկ մենք, եղբայրներ, իրաւ քիչ մը տանն ձեզմէ որը թողնէք երեսով ու ոչ թէ սրտով, բայց աւելի
- 18 ջանացինք ձեր երեսը տեսնել մեծ փոփոքով: Անոր համար ես Պողոս մէկ երկու անգամ ուղեցի ձեզի
- 19 գալ, բայց Աստանայ մեզ արգիլեց: Քանզի ո՞վ է մեր յայտը կամ ուրախութիւնը կամ զոր պարծանքին պատկը, եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Բրիտանոսի առջև անոր գալու տեսնել: Արովհետև դուք էք մեր փառքը և ուրախութիւնը:

ԳԼ. Գ

- 1 Աւտի ա՛լ չկրնալով աւելի համբերել, ազէկ երեւցաւ մեզի մինակ Աթէնք թալ. Եւ Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան և մեր գործակիցը Բրիտանոսի աւետարանին մէջ, զրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մխիթարելու ձեր հաւատքին համար. Արպէս զի այս նեղութիւններուն մէջ չե՞լէ մէկը չխախտի. վասն զի դուք ինքնիրեննիդ գիտէք որ մենք այդ բաներուն համար կեցեր ենք, Քանզի երբ մենք ձեր քով էինք, առաջուրձէ ձեզի կը զրուցեինք թէ նեղութիւններու պիտի հանդիպինք, ինչպէս եղաւ ալ, ու գիտէք: Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբերել, իբր զրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու, որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ, և մեր աշխատութիւնը պարսպ ըլլայ: Բայց

Տիմո երբ Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ, ու ձեր հա-
 ւատքին և սիրոյն աւետարար մեզի առաւ, որ ամէն
 փամանակ մեր բարի յիշատակը հարեւրեալ ունիք,
 և կը փափաքիք մեզ առնել, ինչպէս մենք ալ ձեզ,
 7 Ասոր համար, եղբայրներ, ձեր վրայ միտարուե-
 ցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւններուն
 8 վրայ ձեր հաւատքովը. Վասն զի կենդանի ենք մենք,
 9 եթէ գուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով. Բանցի
 ինչ գոհութիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր
 վրայով, այն ամէն ուրախութեանը համար զոր
 կ'ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստուծոյն առջև,
 10 Եւ գիշեր ու ցորեկ խիտ շատ աղաչանք կ'ընենք
 ձեր երեսը առնելու, ու ձեր հաւատքին պահու-
 11 թիւնները լիցնելու: Բայց Աստուած ինք ու մեր Հայ-
 րը և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս մեր ճամբան գէպ ի
 12 ձեզ յաջողէ: Եւ Տէրը աճեցնէ ու աւելցնէ ձեր սէրը
 իրարու վրայ ու ամէնուն վրայ, ինչպէս մենք ալ ձեր
 13 վրայ անհրաժեշտ, Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ,
 սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջև, մեր
 Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալու առնելը իր բոլոր
 սուրբերուն հետ մէկտեղ:

ԳԼ. Գ

1 Ալ Տիմո, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչենք ու կը յոր-
 դարենք Տէր Յիսուսով, որ ինչպէս ձեզմէ առիք՝ թէ
 ինչպէս պետք է ձեզի քալել ու Աստուծոյ հաճոյ
 2 ըլլալ, ալ աւելի անհրաժեշտ շատնաք: Բանցի գիտեք
 թէ ինչ պատուէրներ առնինք ձեզի Տէր Յիսուսով:
 3 Վասն զի Աստուծոյ կամքը այս է, այսինքն ձեր սուրբ
 4 ըլլալը, որ գուք ետ կենաք պառնկութենէ. Զեզմէ

ամէն մէկը գիտնայ իր ամանը սրբութիւնով ու
 5 պատուով ստանալ. Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով
 ինչպէս Տիմոնսները, որոնք զԱստուած չեն ճանչ-
 6 նար: Զըլլայ որ այդ բանին մէջ չափէ անցնի հէշ ու
 իր եղբայրը զրկէ, վասն զի Տէրը այդ բոլոր բաներուն
 համար վրէժնիցիր է. ինչպէս առաջուընէ ըսինք ձե-
 7 զի ու վկայութիւն տուինք: Վասն զի Աստուած մեզ
 8 պղծութեան չկանչեց, հապա սրբութեան: Ուստի
 ան որ կ'անարգէ՝ ոչ թէ մարդ մը կ'անարգէ, հապա
 զԱստուած՝ որ իր Սուրբ Հօգին ալ Բնեզի առաւ:
 9 Բայց եղբայրներութեան վրայով պէտք չէ ձեզի
 բան գրել, վասն զի գուք ինքնիրեննիդ Աստուծմէ
 10 սորված էք մէկզմէկ սիրել. Եւ իրաւ այդ բանը կ'ը-
 նէք գուք բոլոր Մակեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղ-
 բայրներուն. սակայն կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ,
 11 որ ա'լ աւելի առատանաք. Եւ ջանք ընէք որ հան-
 դարաւ կենաք, ու ամէն մէկդ իր գործը գործէ, ու
 ձեր ձեռքերովը աշխատիք, (ինչպէս ձեզի պատուի-
 րեցինք,) որպէս զի գուրսիններուն հետ պարկիշտու-
 թեամբ վարուիք, ու իրանի մը՝ կարօտ չըլլաք:
 12 Զենք ուղեր, եղբայրներ, որ արգէտ ըլլաք ննջեց-
 եալներուն վրայով, որպէս զի շարամիք ինչպէս ու-
 13 ընչները՝ որոնք յոյս չունին: Բանցի եթէ կը հաւա-
 տանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յարութիւն առաւ,
 նոյնպէս ալ Աստուած ննջեցեալները Յիսուսով պի-
 14 տի բերէ անոր հետ: Վասն զի զոյս կը դրուցենք ձե-
 զի Տէրոջը խօսքովը, թէ մենք որ մինչև Տէրոջը գա-
 լուսար ողջ կը մնանք, բնաւ ննջեցեալներէն առայ

*կա՛մ, բանի մը   †Ո՛ւ՛ն, ձեզի   ‡կա՛մ, մէկուն

15 պիտի չանցնինք: Վասն զի Տէրը ինք ազդարարութեան
 հրամանով, հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ
 փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, և Քրիստոսով մեռած-
 16 ները առաջ յարութիւն պիտի առնեն: Ետքը մենք ալ
 որ ողջ մնացած ենք՝ աննցմով մեկտեղ պիտի յա-
 փըշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջև ելլելու օդին
 մէջ, և այնպէս յաւիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլ-
 17 լանք: Ուստի մեկզմէկ միմեծ արեցէք այս խօսքերով:

ԳԼ Ե

1 **Բայց** այն ժամերուն ու ժամանակներուն համար,
 2 եղբայրներ, պէտք չէ բան մը գրել ձեզի. Քանզի
 3 դիշերուան գողի պէս այնպէս կը հասնի: Երբ բոկու
 ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, այն
 4 ատեն կորուսար յանկարծակի աննց վրայ պիտի
 հասնի յղիին երկունքին պէս, ու պիտի չտղտղին:
 5 Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այն օրը
 6 գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի. Վասն զի դուք ա-
 մենդ լուսոյ որդիներ էք, ու ցորեկուան որդիներ:
 7 Գիշերուանը չենք, խաւարինը չենք: Ուրեմն չքնա-
 նանք ինչպէս ուրիշները, հոստար թուին ու զգաստ
 8 ըլլանք: Քանզի աննց օր կը քնանան, գիշերը կը քնա-
 նան, և աննք որ կ'արբենան, գիշերը կ'արբենան: Բայց
 9 մենք, որովհետեւ ցորեկուան ենք, զգաստ ըլլանք, և
 հաւատքի ու սիրոյ դրոշմը մեր վրայ հագնինք, ու փըր-
 10 կութեան յոյսին ստորուարարը գլխիս վրէժնէ: Վասն
 զի Աստուծո՞ մեզ բարկութեան համար չարտչեց, հա-
 պա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս
 11 Քրիստոսի ձեռքով: Որ մեզի համար մեռաւ, որպէս զի

12 թէ՛ արթուն ըլլանք և թէ՛ քնանանք, իրեն հետ մէկ-
 13 տեղ ապրինք: Անոր համար մեկզմէկ միմեծ արեցէք և
 իրարու շնորհովն տուէք, ինչպէս կ'ընէք ալ:
 14 Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր
 աշխատասիրները ու վերակացուները Տէրոջմով,
 15 ու ձեզի խրատ տուողները: Եւ զաննք մեծապէս
 պատուեցէք սիրով իրենց գործին համար. իրա-
 16 յաւ հետ խաղաղութիւն ունեցէք: Եւ ձեզի կ'ա-
 զաչենք, եղբայրներ, անկորգ վարմունք ունեցող-
 ները խրատեցէք, վատասիրանները միմեծ արեցէք,
 17 տկարներուն ձեռնուտ եղէք, ամենուն ալ երկայնա-
 18 միտ եղէք: Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը չարութեան
 19 փոխարէն չարութիւն հասուցանէ մեկուն. հապա
 20 ամեն ատեն բարիք ընէք ետեւէ եղէք թէ՛ իրարու
 21 և թէ՛ ամենուն Ամէն տան ուրախ եղէք: (17) Ան-
 22 դագար ազօթք ըրէք: Ամէն բանի մէջ գոհութիւն
 23 տուէք. վասն զի այս է Աստուծոյ կամքը Քրիստոս
 24 Յիսուսով ձեր վրայ: Առէք Հոգին մի մտրէք: (20) Մար-
 25 գարեւթիւնները մի արհամարհէք: Ամէն բան փոր-
 26 ձեցէք, բարին ամուր բունեցէք: Ամէն տեսակ գէշ
 27 բաներէ ետ կեցէք: Եւ ինք խաղաղութեան Աստ-
 28 ուսածը ձեզ բարտովին սուրբ ընէ, ու ձեր բոլոր հո-
 գին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի: Քն-
 29 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալու տակերը: Հաւատա-
 30 իր՝ է ան որ ձեզ կանչեց, որ պիտի կատարէ ալ:
 31 Եղբայրներ, ազօթք ըրէք մեզի համար: (26) Բա-
 32 ղա տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համբուրով:
 33 Կերգանցնեմ՝ ձեզ Տէրոջմով, որ այս թուղթը բոլոր
 34 սուրբ եղբայրներուն կարգացուի: Մեր Տէր Յիսուս
 35 Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ Թ Ե Ս Ա Ղ Ո Ն Ի Կ Ե Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս և Սեղուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսալոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ մեր Հոյր Աստուծով ու Տէր Յիսուս
- 2 Քրիստոսով: Ենորձք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 3 Պարտիմք ամէն աստի Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս կը վայլէ: քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է, և ձեր ամէն մէկուն
- 4 սերը իրարու վրայ կը շատնայ: Այնպէս որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատքին համար ձեր բոլոր հայածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ՝
- 5 որոնց դուք կը համբերէք: Որ է Աստուծոյ արգար դատաստանին սպասողը՝ որպէս զի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը, որո՞ւ համար ալ
- 6 նեղութիւն կը կրէք: Քանզի Աստուծոյ առջև իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն նեղութիւն հաստցանել, եւ ձեզի նեղութիւն կրողնե-

- րուդ՝ մեզի հետ հանգիստ, Տէր Յիսուսի երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօրաւոր հրեշտակներովը:
- 8 Բարբաբո՞ժ կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝ որ զԱստուած չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին չեն հնազանդիր: Որոնք պիտի պատժուին յաւիտեանական սատակումով՝ Տէրոջը երեսէն
  - 10 ու անոր զօրութեանը փառքէն, իրր ինք գոյ փառաւորուիլ իր սուրբերուն մէջ, և հիանալի բլլալ բոլոր հաւատացեալներուն մէջ, (վասն զի մեր վկայութիւնը ձեր մէջ հաւատացուեցաւ,) այն օրը:
  - 11 Այս պատճառաւ ալ ամէն աստի ձեզի համար ազօթք կ'ընենք, որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ յէր կոչումին, և էր բարութեան բոլոր հաճութիւնը
  - 12 կատարէ, ու հաւատքին գործը՝ զօրութիւնով: Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ, և դուք ալ անոր մէջ՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքին համեմատ:

ԳԼ. Բ

- 1 Աղաղակէք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ու մեր անոր քով ժողովուելուն
- 2 համար, Չբլլայ որ շուտ մը խախտիք յէր միտքէն, ու չբլլայ որ խռովիք՝ ոչ հազիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղթով մը իրր թէ մեզմէ գրաւած, որպէս թէ
- 3 Քրիստոսի օրը եկած հասած բլլայ: Չբլլայ որ մէկը ձեզ խորէ կերպով մը վասն զի այն օրը դէտէ չէ՞՞՞՞ կի՞՞՞՞ մագտամբութիւնը առաջ չգոյ, ու յայտնուի
- 4 մեզոց մարդը, կորստեան օրդին, Այն հակառակորդը հպարտացած ամենուն վրայ, որ Աստուած

կ'ըստի կամ կը պաշտուէի, մինչև անկիա Աստու-
 օծոյ տաճարին մէջ *պիտի նստի, և ինքզինք ցուցնէ
 5 Թէ Աստուած է: Չէ՞ք յիշեր որ երբ ձեր քով էի,
 6 այս բաները կ'ըսէի ձեզի: Եւ հիմա դուք ԲՆԻՆԵՆԻՆԷՏ
 զիտեք ի'նչ է ան որ կ'արգիլէ, որպէս զի ինք իր ա-
 7 տենին յայտնուէի: Վասն զի անօրէնութեան խոր-
 հուրքը հիմակուրնէ կը զօրանայ: բայց ան որ հիմա
 կ'արգիլէ, դէ՞տէ արգիլէ՞ մինչև ինք մեջտեղէն վեր-
 8 նայ: Ու ետքը պիտի յայտնուի այն անօրէնը, զոր Տէր
 [Յիսուս] իր բերնին հոգիովը պիտի սպառէ, ու իր
 9 գայլուն յայտնուելովը պիտի կրօնցնէ: Որուն գալը
 Աստանայի ազդեցութիւնովը է բոլոր զօրութիւնով
 10 և նշաններով ու սուտ հրաշքներով: Եւ կորուսած-
 ներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր խօսքութիւնովը
 արովհեաւ անոնք ճշմարտութեան սէրը չընդունե-
 ցին՝ որ փրկուին, անոր համար Աստուած ալ պիտի
 զրկէ անոնց ուժով մարտութիւն մը՝ որ աստութեան
 11 հաւատան: Որպէս զի դատապարտուին ամէն անոնք
 որ չհաւատացին ճշմարտութեան, հապա անօրէնու-
 թեան յօժարեցան:

12 Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուածմէ գոհանալ
 ձեզի համար, Տէրօջմէ սիրուած եղբայրներ, վասն զի
 Աստուած աւաջաւրնէ ձեզ ընտրեց փրկուելու՝ Հո-
 13 զիին սրբելովը ու ճշմարտութեան հաւատաքովը: Որու
 ձեզ կանչեց մեր աւետարանելովը՝ մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի փառքը ստանալու:

14 Ուստի, եղբայրներ, հաստատ կեցեք, ու պինդ
 բռնեցեք այն աւանդութիւնները զորոնք արվիցաք

*ՈՒՆԷ, Աստուծոյ պէս պիտի

15 Թէ՛ խօսքով ու Թէ՛ մեր թուղթովը, Եւ ինք մեր
 Տէր Յիսուս Քրիստոս ու մեր Հայրը Աստուած, որ
 մեզ սիրեց ու առաւ մեզի յաւիտենական միսթա-
 16 րութիւն և բարի յոյս շնորհքով, Ձեր սիրտերը միս-
 թարէ և ձեզ հաստատէ ամէն բարի խօսքերու և
 գործերու մէջ:

ԳԼ. Գ

1 Վերջապէս, եղբայրներ, մեզի համար աղօթք բրէք,
 որպէս զի Տէրօջը խօսքը յառաջանայ ու փառաւոր
 2 ըլլայ, ինչպէս ձեր մէջ. Եւ որպէս զի անիրաւ ու
 չար մարդոցմէ պաշտինք, վասն զի ամէնը *հաւատք
 3 չունին: Բայց Տէրը հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի
 4 հաստատէ, ու չարէն պահէ: Եւ ձեր վրայ վստա-
 չութիւն ունինք Տէրօջմով, թէ ինչ որ ձեզի պաա-
 5 սելրեցինք՝ կ'ընէք, ու պիտի ընէք ալ: Եւ Տէրը ձեր
 սիրտերը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերու-
 թեանը ուղղէ:

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք, եղբայրներ, մեր Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի անունովը, որ ետ քաշուիք ամէն եղ-
 բօրմէ՝ որ անկարգութեամբ կը վարուէ, ու ոչ թէ
 7 այն աւանդութեանը պէս՝ զոր մեզմէ առաւ: Վասն
 զի դուք ինքնիրեննիրդ գիտեք թէ ի'նչպէս պարսիք
 մեզի նմանող ըլլալ. քանզի մենք ձեր մէջ անկար-
 8 դութեամբ չվարուեցանք, Ոչ ալ մեկուն հացը ձրի
 կերանք. հապա ջանքով և աշխատանքով գիշեր ու
 ցորեկ կը գործէինք՝ ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն

*ԿՈՄ, հաւատարմութիւն

9 չտալու համար. Ոչ թէ՛ որ մենք իշխանութիւն չունէինք, հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝

10 որպէս զի նմանող ըլլաք: Վասն զի երբ մենք ձեր քով էինք՝ զայս ձեզի կը պատուիրէինք, թէ Ան որ

11 չուզէր գործ գործել, հոյ ալ թող չուտէ: Արդ կը լսենք որ ձեր մէջէն ամանք անկարգութեամբ կը վարուին, ու գործ մը չեն գործեր, հապա հետաքրքր-

12 քիր կը պարտին: Այնպիսիներուն պատուեր կուտանք ու կ'աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով, որ հանդարտութեամբ գործեն և իրենց հոյքը ստանն:

13 Բայց դուք, եղբայրներ, մի ձանձրանաք բարիք գործելէ: Իսկ եթէ մէկը չհնարանդիր մեր խօսքին այս թուղթով, դուք նշանակեցէք զանիկա, ու անոր հետ

15 մի խառնուիք, որպէս զի ամէնայլ Բայց չըլլայ թէ թշնամիի պէս սեպէք զանիս, հապա եղբոր պէս խրատեցէք, եւ ինք խաղաղութեան Տէրը ամէն կերպով ձեզի խաղաղութիւն տայ ամէն տան. Տէրը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ:

17 Այս սղջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պողոսին է, որ ամէն

18 թուղթերուն մէջ նշան է. այսպէս կը գրեմ: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌՏԻՄՈԹԷՍՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, մեր Փրկիչ Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յիսու-

2 սի՝ հրամանովը, Տիմոթէոսի, է՛ չարագաւտ որդւոյս հաւատարմով, շնորհք, սղորմութիւն -- խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն:

3 Ինչպէս քեզի աղաչեցի Իփեսոս քաղաք, երբ ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որ պատուիրես մէկ քանինե-

4 ռուն օտար ուսմանք չտրոջեցնել, եւ շնոյիլ առասպելներու ու սղգոհամարներու՝ որոնք վերջ չունին, որոնք աւելի վէճեր կը պատճառեն քան թէ Աստու-

5 ծոյ հոգիէն շնորհութիւնը՝ որ կ'ըլլայ հաւատարմով: Իսկ պատուիրանքին վախճանը սեր է սուրբ սրտով ու

6 բարի խղճմամբով և անկեղծ հաւատարմով: Որոնցմէ

*Ուստ, Տէր Յիսուս Քրիստոսի
†Կոմ, կենցաղավարութիւնը

խտորելով ամանք փուճ խօսքերու ետեւէ գացին.
 7 Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն, քոյ իրենք շեն
 հասկնար ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ այն բաները՝ որոնց
 8 համար սաք կը կոխեն: Արդ զիտենք որ օրէնքը աղէկ
 է, եթէ մէկը զանիկա օրինուսը կերպով գործածե-
 9 լու ըլլայ: Բայց զայս թող զհամայ որ արդարներուն
 համար չէ օրէնքը, հապա անօրէններուն ու անհնա-
 զանդներուն համար, ամբարիշտներուն և մեղաւոր-
 ներուն, անսուբններուն և պիղծերուն, հայր ու մայր
 10 զօրնողներուն, մարգասպաններուն, Պոռնիկներուն,
 արուսագէտներուն, մարդ գողցողներուն, սուսորուց-
 ներուն, սուս երգում ընողներուն, և թէ ուրիշ ինչ
 11 որ հակառակ է սղջամիա վարդապետութեան, Որ
 երանելի Աստուծոյ փառասօր տւեալարանին համե-
 12 մտա է, որ ինծի յանձնուեցաւ: Եւ շնորհակալ եմ
 անոր՝ որ զիս զօրացուց, այսինքն Քրիստոս Յիսուս մեր
 Տէրօջը, որ հուսատարիմ սեպելով զիս՝ այս սպասա-
 13 ւորութեան մէջ գրաւ: Որ առաջ հայհոյիչ էի ու
 հալածող և թշնամանող. բայց սղորմութիւն գառայ,
 վասն զի անհաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի.
 14 Եւ մեր Տէրօջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինչէ հա-
 15 ւատքով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է: Այս
 խօսքը հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան
 16 արժանի, որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ մեղա-
 ւորները փրկելու, որոնց զլուբը ես եմ. Բայց անոր
 համար սղորմութիւն գառայ, որ ամէնէն առաջ Յի-
 սուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցնէ բոլոր երկայնամտու-
 17 ւորները օրինակ ըլլալու անոնց որոնք պիտի հաւատ-
 արային իրեն յաւիտենական կեանքի համար: Արդ
 յաւիտենական Թագաւորին, որ անեղծ ու աներե-

ւոյթ է, մի *միայն Աստուծոյն փառք ու պատիւ
 յաւիտենան յաւիտենիցս Ամէն:
 18 Այս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի, էմ որդեակս
 Տիմոթէոս, քու վրայովդ առաջուընէ եղած մարգա-
 19 րեութիւններուն համեմատ, որ անոնցմով պատե-
 19 բարձրիս այն բարի պատերազմը, Եւ ունենաս հաւատք
 ու մարտը խղճմտանք, զոր մէկ քանիները իրենցմէ
 մէկդի ձգելով՝ նուակոծութիւն կրեցին հաւատքին
 20 կողմանէ: Որոնցմէ են Հիմեոս ու Աղեքսանդրոս, զո-
 րոնք ես Սասանայի մատնեցի, սրպէս զի սարկին
 հայհոյութիւն չընել:

ԳԼ. Բ

1 **Ա**րդ կ'աղոսչեմ ամէն բանէ առաջ սղօթք ընել,
 խնդրուածք, աղաչանք, գոհալթիւն ամէն մարդոց
 2 համար, Մանուէր թաղաւորներուն և բոլոր իշխա-
 նաւորներուն համար. որպէս զի խաղաղ ու հանգարտ
 կեանք վարենք բոլորովին ստատածպաշտութիւ-
 3 նով ու պարկեշտութիւնով: Վասն զի այն է աղէկը
 4 ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն սուջև, Որ
 5 թիւնը ճանչնալու գան: Քանզի մէկ Աստուած կայ,
 ու մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց մէջտեղ,
 6 Քրիստոս Յիսուս մարդը, Որ իր անձը ամէնուն տեղ
 7 փրկանք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու,
 7 Որու ես քարոզիչ ու աւարեալ գրուեցայ, (Ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ՝ Քրիստոսով եւ սուս չեմ խօսիր,) հե-

Թանտներուն վարդապետ եղայ հաւատարով ու
 8 ճշմարտութիւնով: Արդ կ'ուզեմ որ այր մարդիկ
 ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով
 9 առանց բարկութեան ու երկմտութեան: Նոյնպէս ալ
 կրնէր վայելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ
 և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարգարեն, ոչ թէ
 հիւսուածքներով կամ սակիով կամ մարգարեանե-
 10 րով կամ մեծածախ հոնդերձներով: Հապա բարի
 գործերով ինչպէս կը վայելէ աստուածպաշտութիւնը
 11 դաւանող կրնէրուն: Կին մարդը թող սորվի լուս-
 12 թեամբ՝ ամենայն հնարանովութիւնով: Բայց կին
 մարդու հրաման չեմ տար սորվեցնելու, ոչ ալ պր
 13 մարդուն իշխելու, հապա լուս կենալու: Ասան զի
 14 սուտջ Ադամ ստեղծուեցաւ, -- ետքը Եւայ Եւ
 Ադամ չխորուեցաւ, հապա կրնը խորուեցաւ ու
 15 յանցանք գործեց: Սակայն պիտի փրկուի անիկա որ-
 դեծնութեամբ, եթէ կենան հաւատարի և սիրոյ ու
 սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով:

ԳԼ. Գ

1 Այս խօսքը հաւատարիմ է: Եթէ մէկը եպիսկոպո-
 2 տութիւն կը ցանկայ, աղէկ դործի կը ցանկայ: Ուս-
 3 ան պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլալ, մէկ կնոջ
 4 պր, զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հլւարտէր, սորվե-
 5 ցնելու յարմար: Ոչ զինեմով, ոչ զարնող, *հապա
 6 հանգարտ, ոչ կռուող, ոչ արծաթատէր, Որ էր

*ՈՒՆԻ, ոչ անարգ շահախնդրութեան ետեւէ եղող, հապա

տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, էր զա-
 1 ւակները հնարանգութեան մէջ պահելով՝ բար
 2 ծանրարարոյութեամբ: (Ապա եթէ մէկը էր տանը
 3 վերակացութիւն ընել չգիտնայ, ի՞նչպէս Աստուծոյ
 4 եկեղեցիին հոգարարձու պիտի ըլլայ:) Ոչ ալ նորա-
 5 հաւատ ըլլայ, որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սասա-
 6 նայի դատապարտութեանը մէջ լինայ: Հապա պէտք
 7 է անոր դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայութիւն
 8 ունենալ, որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ ու Սասա-
 9 նայի սրագոյլին մէջ լինայ:
 10 Նոյնպէս ալ սարկուազները ըլլան ծանրարարոյ,
 11 ո՛չ երկեզու, ո՛չ զինետէր, ո՛չ անարգ շահախնդ-
 12 րութեան ետեւէ եղող: Հոգ հաւատքին խորհուրդը
 13 պահէ մարտի խղճմտունքով: Եւ ասոնք ալ սուտջ
 14 թող փորձուին, ետքը՝ եթէ անմեղադրիլի գտնուին,
 15 սարկուազութեան պաշտօնը կատարեն: Նոյնպէս
 16 ալ անոնց կրնէր ծանրարարոյ ըլլան, ոչ չարտիստ,
 17 հոգ զգաստ, ամէն բանի մէջ հաւատարիմ: Սար-
 18 կուազները մէկ կնոջ պր ըլլան, և բէնչ զուակնե-
 19 րուն ու իրենց տանը աղէկ վերակացութիւն ընող
 20 ըլլան: Քանզի անոնք որ սարկուազութեան պաշ-
 21 տօնը աղէկ կը կատարեն, բարի ստաիծան մը իրենց
 22 կը շահին, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատա-
 23 քին մէջ շատ համարձակութիւն:
 24 Այս բաները կը գրեմ քեզի, յուսալով մօտերս
 25 քեզի գալ: Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ, որպէս զի
 26 գիտնաս թէ ի՞նչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ տանը
 27 մէջ պարտիլ, որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է,
 28 ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատութիւնը: Եւ
 29 յայտնապէս մեծ է աստուածպաշտութեան խոր-

հուրդը. Աստուած մարմնով յայտնուեցաւ, Հոգիով արդարացաւ, հրեշտակներուն երեւցաւ, հեթանոսներուն մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի մէջ հաւատացուեցաւ — փառքով համարձաւ:

ԳԼ. Գ

- 1 **Բայց** Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ վերջին տառնները մէկ բանիները հաւատքէն պիտի ապաստանին, և միջորոշուցիչ սղիներու ու դեւերու ուսմունքներու
- 2 ուշագրութիւն պիտի ստան, Ստաբուսներուն կեղծաւորութիւնովը, որոնց խղճմունքը խանձուած է.
- 3 Որոնք ամուսնանալէ պիտի արգիլեն, — ետ պիտի պահեն կերակուրներէն՝ զորոնք Աստուած ստեղծեր է որպէս զի հաւատացեալները և ճշմարտութիւնը
- 4 ճանչցողները գոհութեամբ վայելեն: Վասն զի Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է, ու մերժելու բան մը
- 5 չկայ, եթէ գոհութեամբ ընդունաւի: Քանզի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի: Այս բաները եղբայրներուն յիշեցնելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու պիտի սնանիս հաւատքին խօսքերովը և այն բարի վարդապետութիւնովը՝ որու հետեղ եղար: Բայց պիղծ ու պառաւական աստպիւններէն ետ կեցիր, և քու անձդ աստուածպաշտութեան վարժեցուր: Վասն զի մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, բայց աստուածպաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է, որ թէ՛ ներկայ և թէ՛ ապուսնի կեանքին խոստմունքը
- 9 ունի: Այս խօսքը հաւատարիմ է և բոլորովին ընդունուելու արժանի: Վասն զի բուն ասոր համար
- 10

- կ'աշխատինք ու նախատինք կը կրենք, քանզի կենդանի Աստուծոյ յաւացելը ենք, որ ամէն մարդոց
- 11 Փրկիչն է, մոնտանից հաւատացեալներուն: Այս
- 12 բաները պատուիրէ ու սորվեցուր: Զըլլայ որ մէկը քու մոնկութիւնդ անարգէ, հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարմունքով, սիրով,
- 13 *Հաւատքով և մաքրութեամբ: Մինչև ես գամ՝
- 14 միտք դիր կարգալու, յորդորելու, սորվեցնելու: Անհոգ մի ըլլար քու վրագ եղած՝ պարգեւին վրայով, որ մարգարետութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ երեցներուն
- 15 ձեռքերը + — վրագ դրուելովը: Ասանց վրայ խորհէ ու ասանց մէջ պարսպէ, որպէս զի քու յաւաջա-
- 16 դիմութիւնդ Գամէնուն յայտնի ըլլայ: Զգուշացիր քու անձիդ ու վարդապետութեանը, — միշտ ասանց մէջ կեցիր: քանզի սյդպէս ընելով՝ քեզ ալ պիտի ապրեցնես, ու զոնոնք ալ որոնք քեզի մտիկ կ'ընեն:

ԳԼ. Ե

- 1 **Թ**երը սաստիկ մի յանդիմոսներ, հապա հօր պէս յորդորէ զանիս: Երկաստորդները՝ եղբայրներու պէս,
- 2 Պառաւանները՝ մայրերու պէս, դեռահասակ կիները՝
- 3 քոյրերու պէս ամէն կերպ մաքրութիւնով: Որքեւարիները պատուէ՛ զանոնք որ ճշմարտապէս օրբեւարի
- 4 են: Իսկ եթէ որբեւարի մը զաւակներ կամ թուներ ունենայ, թող անոնք առաջ արժին իրենց ասնը մէջ որդիական զուծ ցուցնել, ու փոխարէն հա-

*Թանգ, հոգւով, հաւատքով + Խոհ, ամէն բանի մէջ

տուցանել իրենց ծնողներուն, վասն զի այն է բարի
 5 և ընդունելի Աստուծոյ առջև: Բայց ան որ ճշմար-
 տապէս որբեւարի է ու մինակ մնացած, իր յոյրը
 Աստուծոյ վրայ դրած է, և գիշեր ցորեկ աղօլժքի
 6 ու աղաչանքի կը պարապի: Բայց փափկասէր սքեհ-
 7 բէ կենդանւոյն մեռած է: Այս սյո բաները պատ-
 8 ուիրէ որպէս զի անարտա ըլլան: Բայց եթէ մէկը
 իրեններուն ու մանաւանդ իր ընտանիքին հոգ չտա-
 9 մըն ալ գէշ է: Որբեւարին սքեհ-սքեհներուն կարգը
 թող սեպուի, որ վաթաուն ասրուընէ պակաս չէ,
 10 մէկ էրկան կին եղած, Բարի գործերով վկայուած.
 եթէ զուտկներ մեծցուցած ըլլայ, եթէ հիւրեր ըն-
 11 գունած ըլլայ, եթէ սուրբերուն ստքերը լուացած
 ըլլայ, եթէ նեղեայլներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ,
 եթէ ամէն քեհայլ բարեգործութեան մէջ յարասե-
 12 ւած ըլլայ: Բայց զեւաստանի որբեւարիները մերժէ-
 թեան անձնատուր կ'ըլլան, ամուսնանալ կ'ուզեն
 13 Եւ զատապարտութիւն կ'ընդունին, վասն զի առաջ-
 14 ուսն հաւատքնին մէկգի ձգեցին: Նսեւ ծոյլ ըլլալ
 կը սորվին, տունէ տուն պարտադներ: Ե ոչ միայն
 15 ծոյլ, հապա շատախօսներ ու հետաքրքիրներ, և ան-
 16 պատեհ բաներ կը խօսին: Ուստի կ'ուզեմ որ զեւաս-
 տանի կիները ամուսնանան, զուտկներ ծնանին,
 տնայէն ըլլան ու նախատինքի պատճառ ճանն հա-
 կառակորդին: Քանզի արդէն ոմմնք Սատանայի է-
 17 տեէն երթուլ խտորեցան: Եթէ հաւատացեալ այր
 մտրդ մը կամ կին մը որբեւարիներ ունենայ, թող
 օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չծանրաբեռնի,

որպէս զի ճշմարտապէս որբեւարիներուն օգնու-
 թիւն ընէ:
 17 Աղէկ վերակացութիւն ընող երէցները կրկին
 պատուոյ արժանի թող սեպուին, մանուանդ անոնք
 որ կ'աշխատին խօքը քարէլու ու սորվեցնելով:
 18 Վասն զի գիրքը կ'ընէ թէ կայի մէջ աշխատող եղին
 դունչը չկապեա. և թէ Մշակը իր վարձքին արժանի
 19 է: Երէցի վրայով ամբաստանութիւն մի ընդունիր,
 20 բայց միայն երկու կամ երեք վկաներով: Զանոնք որ
 մեղք կը գործեն, ամենուն առջև յանդիմանէ, որ-
 21 պէս զի սերիշներն ալ վախնան: Վկայութիւն կը
 գնեմ՝ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի ու
 ընտրեալ հրեշտակներուն, որ այս բաները պահես
 22 տուանց նախապաշարման, բան մը աշառութեամբ
 չընելով: Նուսով մէկուն վրայ ձեռք չդնես, և ու-
 23 րիշներուն մեղքերուն հազարդ չըլլաս. դուն քեզ
 մագուր պահէ:
 24 Ասկէ ետեւ լոկ ջուր չը խմես, հապա քիչ մըն ալ
 գինի գործածէ քու ստամբսիդ ու յաճախ հիւան-
 25 դութիւններուդ համար:
 26 Կան մտրդիկ՝ որոնց մեղքերը յայտնի են, ու ա-
 ռաջուընէ դատատանի հասած. և կան՝ որոնց ետե-
 27 ւէն կ'երթան: Նոյնպէս ալ մահաց բարի գործերը
 յայտնի են. ու անոնք որ սերիշ կերպ բան մըն են,
 չեն կրնար ծածուկ մնալ:

ՈՒՆԿ, Տէր Յիսուս

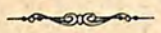
ԳԼ. Զ

1 Այն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են,
 իրենց տերերը ամէն պատուոյ օրծանի սեպեն, սրպէս
 2 Տղոսի եւ անոնք որ հաւատացեալ տերեր ունին,
 թող չարհամարհեն եղբայրներ ըլլալնսն պատճա-
 3 սու, հապա աւելի ծառայութիւն ընեն, վասն զի
 4 սորվեցաւ որ յորդորէ: Եթէ մէկը ուրիշ կերպ բան
 5 մը սորվեցնէ, ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
 6 տոսի սղջամիտ խօսքերուն, և այն վարդապետու-
 7 թեանը որ աստուածպաշտութեան համեմատ է,
 8 Այնպէս հպարտացած է ու բան մը չգիտեր, հապա
 9 վէճերով ու հակառակութիւններով տխրացած է.
 10 որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ,
 11 դէշ կասկածներ, Միտքով սպականտո՞ծ ու ճշմար-
 12 տութեանն հեռացած մարդոց զրահանութիւնները,
 13 որոնք աստուածպաշտութիւնը շահավաճառութիւն
 14 մը կը սեպեն. այնպիսիներէն մէկը կ'եցիր: Ասկայն
 15 աստուածպաշտութիւնը գոհունակութիւնով մէկ-
 16 տեղ մեծ շահավաճառութիւն մըն է: Վասն զի
 17 բան մը չըրերնք աշխարհ, ու յայտնի է որ չենք
 18 կրնար անկէ բան մը տանիլ: Հապա կերակուր ու
 19 հանդերձ ունենալով՝ անոնցմով բաւականանանք:
 20 Բայց անոնք որ հարստանալ կ'ուզին, կ'իյնան փոր-
 21 ձութեան ու որոգայթի և շատ յիմարական ու վնաս-

սակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք աստակուածի
 22 ու կորուստի մէջ կ'ընկղմեն մարդիկ: Վասն զի ամէն
 23 շարութիւններուն արմատը արծաթ սիրութիւնն է.
 24 որու մէկ քանիները անձնատուր ըլլալով՝ հաւատքէն
 25 մնորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին:
 26 Բայց դուն, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր այս բա-
 27 ներէն, ու գնա արդարութեան, աստուածպաշտու-
 28 թեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզու-
 29 թեան ետեւէն: Պատերազմ հաւատքին բարի պա-
 30 տերազմը, բուն յաւիտենական կեանքը՝ որու կանչ-
 31 ուեցար, և շատ վկաններու առջև դաւանեցար բարի
 32 դաւանութիւնը կը պատուիրեմ՝ քեզի Աստուծոյ
 33 առջև, որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յի-
 34 սուսի ուրիշ, որ Պննացի Պիղատոսի առջև վկայից
 35 բարի դաւանութիւնը, Որ դուն այն պատուէրը ամ-
 36 բիծ, անարատ պահէ՞մ յինչև մեր Տէրոջը Յիսուս
 37 Քրիստոսի յայտնութիւնը: Զոր իր ստեղծի պատի
 38 քուցնէ երանելին ու միմիայն Հօրը, թագաւորնե-
 39 րուն Թագաւորը ու տերերուն Տէրը: Որ միայն ունի
 40 անմահութիւն անմերձանալի լըյսի մէջ բնակած,
 41 զոր մարդոցմէ մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տեսներու կա-
 42 րող է, որու պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս
 43 Ամէն:
 44 Այս աշխարհին մէջ հարուստ եղողներուն պատ-
 45 ուէր տուր որ չհպարտանան, և անստոյգ հարստու-
 46 թեան վրայ յոյսերնին չդնեն, հապա կենդանի Աս-
 47 տուծոյ վրայ, որ ամէն բան մեզի աւաստրէն կու-
 48 տայ վայելելու, Բարիք գործեն, բարի գործերով
 49 հարստանան, առատաձեռն, և ուրիշն ղիտայեցաւ
 50 հաղորդ ըլլան. Բարի հիմ գտնեն անձերուն հան-

գերձեալին համար, որպէս զի * յաւիտեանական կեանք
ընծայեալ ձեռք ձգեն:

- 20 Ոյ Տիմոթէոս, չեզեք քրտնաբերել քեզ, որպէս զի
փառաբանելով պիտի ունայնարանութիւններէն և սու-
- 21 տանուն գիտութեան հակառակութիւններէն, Զո-
րոնք մէկ քանիները դաւանելով՝ հաւատարէն մտը-
րեցան: Ենորհար թեզի հետ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՆՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի աւարեալ, Աստուծոյ
կամբովը կենաց խոտմունքին պէս՝ որ Քրիստոս Յի-
- 2 սուսով է, Տիմոթէոսի, ի՛ սիրելի որդիս, շնորհք,
ողորմութիւն և խաղաղութիւն Հօր Աստուծոյ և
Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն:

*Ո՛րտնք, ճշմարիտ

- 3 Ենորհարեալ եմ Աստուծոյ, զոր կը պաշտեմ ի՛մ
նախնիքներէս՝ մաքուր խղճմանքով, (երբ անպա-
- 4 կաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ գիշեր
5 լեցուիմ,) Մտածելով քու վրագ եղած անկեղծ
հաւատար, որ առաջ քու մեծ մօրգ Լաւոգեայի ու
6 քու մօրգ Եւնիկէի վրայ բնակեցաւ, և համոզուած
7 եմ որ քու վրագ ալ կայ: Անոր համար քու միտք
կը ձգեմ՝ որ արծարծես Աստուծոյ պարգեւը, որ
8 քեզի քրտնաբերեալ է իմ ձեռքերուս քրտնաբերեալը:
9 Վասն զի Աստուած մեզի երկչատու թեան հոգի
չտուաւ, հապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
10 թեան: Ուստի ամօթ մի սեպեր մեր Տէրոջը վկայու-
11 թիւնը, ոչ ալ զիս անոր հա՛մբ կապուածս. հապա
մանակից եղիւր աւետարանին շարչարանքներուն,
12 Աստուծոյ զօրութեանը համեմատ. Ար մեզ փրկեց
ու սուրբ կոչումով կանչեց, ոչ թէ մեր գործերուն
նայելով, հապա իր նախասահմանութեանը ու շնորհ-
13 քին նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի արուեցաւ
14 յաւիտեանական դարերէն առաջ. Բայց հիմա յայտ
15 նուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երեւանագործը.
16 որ մահը խափանեց, և ի լոյս հանեց կեանքը ու ան-
17 մահութիւնը աւետարանին միջոցաւ: Որո՞ւ ես քա-
18 րոզեչ ու առաքեալ գրուեցայ ու հեթանոսներուն
19 վարդապետ: Անոր համար այս շարչարանքներն ալ
20 կը կրեմ. բայց ամօթ չեմ սեպեր, վասն զի գիտեմ
21 թէ որո՛ւ եմ հաւատացեր, և համոզուած եմ որ իմ
22 իրէն աւանդած բանս կրնայ պահել մինչև այն օրը:
23 Ահա՛բ բունէ այն սղջամիտ խօսքերուն օրինակը զս-

բնեք ինձմէ լսեցիր, հաստաբով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է:

- 14 Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքով
- 15 որ մեր մէջ բնակած է: Զայս գիտես որ ինձմէ երես
- 16 Փորձուցին այն ամէնը որոնք Ասիա էին, որոնցմէ են
- 17 Մեսիփորոսի ասնը, վասն զի շատ անգամ զիս հան-
- 18 ձառնեցի ու իմ շղթաս ամօթ չսեպեց. Հապա երբ
- 19 Հառնով եկաւ, շատ ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ:
- 20 (Տէրը իրեն տայ որ այն օրը Տէրջմէն սղորմութիւն
- 21 գտնէ.) և Եփեսոսի մէջ ալ որչափ ապաստորու-
- 22 թիւն որ ըրաւ Էնչէ, դուն զանկա շատ աղէկ գիտես

ԳԼ Բ

- 1 Արդ դուն, իմ սրգեակա, զօրացիր այն շնորհքովը
- 2 որ Քրիստոս Յիսուսով է: Եւ այն բաները զորոնք
- 3 ինձմէ լսեցիր շատ վկաներով հաւատարիմ՝ մար-
- 4 գոց յանձնէ, որոնք կարող ըլլան ուրիշներու ալ
- 5 ստիճեցնել: Արդ դուն նեղութիւններու համբերէ
- 6 Յիսուս Քրիստոսի բարի զինուորի մը պէտ Զինուոր-
- 7 եալ մը այս կեանքին գործառնութիւններովը չզրա-
- 8 ղիւր, որպէս զի զօրավարին հաճոյ ըլլայ: Եւ եթէ
- 9 մէկը մըցի, չպատկուիր՝ եթէ ըստ օրինի չմըցի, Աշ-
- 10 խատող երկրագործին պէտք է առաջ պատուներէն
- 11 վայելել, Իմացիւր ինչ որ կ'ըսեմ: Տէրը քեզի իմաս-
- 12 տութիւն տայ ամէն բանի մէջ, Բիաքդ բեր Գաւ-
- 13 թի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը մեռելներէն յա-
- 14 րութիւն առած, իմ աստուծո՛ւ աւետարանիս համե-
- 15 րմատ: Որուն մէջ չարագործի մը պէս կը չարչարուիմ

- 1 մինչև անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը
- 2 կապուած չէ: Աւտի ամէն բանի կը համբերեմ
- 3 ընտրեալներուն համար, որպէս զի անոնք ալ հաս-
- 4 նին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է յա-
- 5 վան զի եթէ անոր հետ մեռանք, առ հետ պիտի
- 6 տպրինք ալ: Եթէ համբերենք, առ հետ պիտի թա-
- 7 դաւորենք ալ: Եթէ չհաւատանք, ինք ալ մեզ
- 8 պիտի ուրանայ: Եթէ չհաւատանք, ինք հաւատարիմ
- 9 կը մնայ, իր անձը չկրնար ուրանալ: Այս բաները
- 10 առնչ միտք ձգէ՝ Տէրջը առջև վկայութիւն դնե-
- 11 լով, խօսքերու վրայ վե՛ճ չընել՝ որ բանի մը օգտա-
- 12 կար չէ, հոգո՛ւ Գոյն լսողներուն կործանումին համար
- 13 է: Զանք ըրէ՛ք քու անձդ ընտիր ցուցնել Աստուծոյ
- 14 առջև, այնպիսի բանուոր մը ըլլալով որ պիտի չա-
- 15 մըչնայ, ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրե-
- 16 լով: Բայց պիտի ու փուճ խօսքերէն մէկդի կեցիր,
- 17 քանզի անոնք առելի յառաջ կ'երթան ամբարշտու-
- 18 թեան մէջ: Եւ անոնց խօսքը քողցիկեղի պէս կը ճա-
- 19 րակէ. որոնց կարգն են Հիմնես ու Փիղեսաո: Որոնք
- 20 ճշմարտութիւնն մտրեցան, ու կ'ըսեն թէ Գոյնը
- 21 չաւտարուեալ կը կենայ, ու այս կնիքը ունի, թէ Տէ-
- 22 րը կը ճանչնայ զանոնք որ իրն են. և՛ Անիրաւու-
- 23 թիւնէ մէկդի թող կենայ այն ամէնը որ Քրիստոսի
- 24 անունը կ'անուանէ: Սակայն մեծ տան մը մէջ ոչ
- 25 թէ մթայն սակիւն ու արծաթէ ամաններ կան, հապա

21 փայտէ ու հողէ առանց որ կան. և ամենք պատուոյ
 համար են ու ամենք անարգանքի համար. Ուստի
 եթէ մէկը իր անձը այնպիսի բաներէն մտքէ, անի-
 կա պատուական անօթ մը պիտի ըլլայ, որքուած ու
 էր Տէրոջը պիտանի, ամէն բարի գործերու համար
 22 պատրաստուած: Երկտասարդական ցանկուած իննե-
 րէն ուլ փոխիր, ու դնա արգարութեան, հաւատքի,
 սիրոյ, խաղաղութեան ետեւէ անոնց հետ որ Տէրոջը
 23 առանց կը կանչեն մտքուր սրտով: Բայց յիմարա-
 կան ու անիմատ վէճերէն մէկդի քաշուէ, զիտնա-
 24 լով որ անոնցմէ կուեներ կը ծնանին. Ու Տէրոջը
 ծառային պէտք չէ կուլու ընել, հապա հեղահոգի ըլ-
 25 լալ ամէնուն, սորվեցնող, սի չպահող. Քաղցրու-
 թեամբ խրատել հակառակ կեցողները, որ ըլլայ թէ
 Ստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտու-
 26 թիւնը ճանչնալու համար, Եւ Ստատնոյի սրտայ-
 թէն զգաստանան, որմէ բաւուած են իր կամքին
 շահայելու:

ԳԼ. Գ

1 Եւ զայս գիտցիր որ վերջին օրերը չար ժամանակ-
 2 ներ պիտի գան. Վասն զի մարդիկ պիտի ըլլան անձ-
 նասեր, արծաթասեր, ամբարտաւան, հպարտ, հայ-
 հոյիչ, ծնողներու անհնազանդ, սպերախտ, ան-
 3 սուրբ, Անգութ, անհաշտ, բանասրիւ, անժուժկալ,
 4 դժժանարարոյ, բարին չօրոյ, Մասնիչ, յանգու գն,
 գուռ, աւելի հեշտասեր. քան թէ աստուածասեր.
 5 Որոնք աստուածպաշտութեան կերպարանքը ունին,
 բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են. և գուճ ասոնց.

6 մէ մէկդի կեցիր: Վասն զի ասոնցմէ են որ առեներէն
 ներս կը մտնեն, ու գերի կ'ընեն մեզքով բեռնաւոր-
 7 ներէ վարուած, Որ միշտ կը սորվեն, ու բնաւ ճշմար-
 8 տութիւնը ճանչնալու չեն կրնար համոզ: Հապա
 ինչպէս Յանէս ու Յամբէս հակառակ կեցան Մով-
 9 սէսի, նոյնպէս ասոնք ալ ճշմարտութեանը հակա-
 ռակ կը կենան. ապականած միտքով մարդիկ, հա-
 10 ռատքի մէջ անպիտաններ են: Բայց ուելի յառաջ
 պիտի չերթան, վասն զի ասոնց անմտութիւնը ամե-
 նուն յայտնի պիտի ըլլայ, ինչպէս անոնցը եղաւ:
 11 Իսկ գուճ տեղեակ եղար իմ վարդապետութեանս,
 վարմանքիս, դիտաւորութեանս, հաւատքիս, եր-
 12 կայնմութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, Հա-
 լածանքներուս, չարչարանքներուս, ինչպէս Բնժի
 եղան Անտիոքի և Իկոնիսի ու Լիւարոյի մէջ.
 Ինչպէս հալածանքներու համբերեցի, ու ամէնէն
 12 զիս ազատեց Տէրը: Եւ ամէն անոնք որ կ'ուզեն աստ-
 ուածպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով հա-
 13 լածանք պիտի կրեն: Բայց չար ու խաբեբայ մարդիկ
 չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝ մարտիցներով
 14 ու մարտիկով: Սոկայն գուճ հոտատուճ կեցիր այն
 բաներուն մէջ զորոնք սորվեցար ու հաւատացիր,
 15 վասն զի դիտես թէ որմէ՛ սորված ես. նաև առ-
 մանկութենէդ ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես, որոնք
 կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկուելու՝ Քրիստոս
 16 Յիսուսի վրայ եղած հաւատաքովը՝ Բողոք Գիբբը Սո-
 տուճոյ շունչն է, և օգտակար՝ է սորվեցնելու, յան-

*կա՛մ, Բողոք աստուածաշունչ Գիբբը օգտակար ալ

դիմանելու, շիտկելու և արգարութեան խրատելու
17 համար, Որպէս զի Աստուծոյ մարդը կատարեալ ըլ-
լայ՝ ամէն բարի գործերու պատրաստուած:

ԳԼ. Դ

- 1 Այս վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի, որ պիտի դատէ կենդանիները ու մեռեալները իր յայանուելուն ու թագաւորութեանը
- 2 ատենը: Խօսքը քարոզէ, մտաբուլութեամբ: Գործիք պորագէ տանին ու ատենէ դուրս, յանդիմանէ, սաստէ, յորդորէ ամենայն երկայնմութեամբ ու
- 3 վարդապետութեամբ: Վասն զի ժամանակ պիտի գոյ որ սղջամիտ վարդապետութեանը պիտի չհամբերին, հապա իրենց լսելիքին եռքովը իրենց ցանկութիւններուն համեմատ վարդապետներ պիտի դի-
4 զին իրենց. Եւ ճշմարտութեանն սկանջներնին պիտի դարձնեն, ու առապելներու ետեւէ պիտի մնու-
5 ըին: Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր, նեղութիւններու համբերէ, առետարանիչի գործ
6 գործէ, քու պաշտօնը կատարէ: Վասն զի ես արդէն զո՛՛՛՛ ըլլալու նուիրուած եմ, ու իմ մեկնելուս
7 ատենը հասեր է: Բարի պատերազմը պատերազմեցայ
8 ընթացքը կատարեցի, հաւատարմ պահեցի: Ասկէ ետեւ կայ կը մնայ ինձի արդարութեան պատկը, զոր Տէրը, արդար Գատաւորը, պիտի հասուցանէ ինձի այն օրը. ու ոչ թէ միայն ինձի, հապա պի՛ն ամենուն ալ՝ որ անոր յայանուիլը սիրեցին:
- 9 Զանք ըրէ շուտով ինձի դալ. (10) Վասն զի Իեմաս զիս թողուց ու այս աշխարհը սիրեց, և գնաց

- 10 Թեոտոնիկէ, կրէսկէս քնաց Գաղատիա, Տիտոս՝
- 11 Գաղմատիա. Միայն Վուկաս ինձի հետ է. Մարկոսը առնէ՝ քեզի հետ բերեա, վասն զի ինձի օգտակար
12 է սպասաւորութեան համար: Եւ ես Տիւքիկոսը եփե-
13 սու զրկեցի: Այն վերաբրեւն՝ զոր Տրովագա թողուցի Կարպոսի քով, երբ գաս բեր, գիրքերն ալ՝ մանա-
14 ւանդ մագաղաթները: Գարբին Աղեքսանդրոս շատ չարութիւն ըրաւ ինձի. Տէրը անոր հասուցանէ իր
15 գործերուն համեմատ: Դուն ալ անկէ զգուշանաւ,
16 վասն զի մեր խօսքերուն շատ դէմ կեցաւ: Առաջին առաւմ տոեանին առջև պատասխան աղաւս՝ իմ կողմանէս մէկը չկայնեցաւ ինձի հետ, հապա ա-
17 մէնն ալ զիս թողուցին. այս իրենց շեպուի: Բայց Տէրը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց, որպէս զի քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բարբ հեթանոսները լսեն. և ես առիւծին բերնէն ազա-
81 տեցայ: Եւ Տէրը ամէն չար գործէ պիտի ազատէ զիս, և սպահովութեամբ իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հասցնէ. իրեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
- 19 Բարև տուր Պրիսկէի և Ակիլաքոսի, ու Ռեքսիփորոսի
20 տանը: Երաստոս կորնթոսի մէջ մնաց. և Տրոփիմոսը
21 Մեխիտոսի մէջ թողուցի հիւանդացած: Զանք ըրէ ձեռնէն առաջ գալ: Բարև կ'ընեն քեզի Եւբուզոս ու Պուզէս և Լինոս ու կրօզիա և բարբ եղբայրները:
22 Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հօգիտից հետ ըլլայ: շնորհքը ձեզի հետ: Ամէն:

*Ո՞րն է, պիտի հասուցանէ

Ք Ո Ւ Ղ Ք

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Տ Ի Տ Ո Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Աստուծոյ ծառայ և Յիսուս Քրիստոսի աւարեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու աստուածապաշտութեան հեռ կից եղող ճշմարտու-
- 2 թեան գիտութեանը համեմատ, Յաւիտեանական կեանքի յուսովը, զոր ինք անսուսն Աստուած խա-
- 3 խօքը իր ժամանակին դարերէն սուտջ, Բայց իր խօքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով, որ ինծի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրա-
- 4 մանովը, Տիտոսի է՛ հարազատ որդւոյս հասարակաց հաւատքովը՝ շնորհք * և խաղաղութիւն Հօր Աստուծ-
մէն ու մեր Փրկչէն, Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 5 Ասոր համար ես քեզ կրեալ թողուցի, որ ինչ պահաս բան որ կայ, շիակես, ու ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես, ինչպէս ես քեզի պատուի-

*ՈՒՆԷ, սղորմութիւն և

- 6 րեցի. եթէ մէկը անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնաջ այր, հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որոնք աւանտակութեան համար ամբաստանուած կամ ան-
- 7 հնադանդ չըլլան: Վասն զի եպիսկոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ Աստուծոյ անտեսին պէս. ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող, ոչ զինեմնլ, ոչ զարնող, ոչ անարգ շահախնդրութեան ետեւէ եղող,
- 8 Հապա հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ,
- 9 ժուժկալ, Հաստատ բռնելով վարդապետութեան հաւատորիմ խօքը, որպէս զի կարող ըլլայ սղջա-
- 10 կեցողները յանդիմանել: Քանզի շատ են անհնազանդները, ունայնութիւն խօսողները ու միտք խաբողները, մանաւանդ անոնք որ թլփատութենէն են:
- 11 Ձորոնք պէտք է պապանձեցնել, որոնք ամբողջ սու-
- 12 ննոր չափով շահախնդրութեան համար. Անոնցմէ մէկը զրուցեց, որ իրենց բուն մտքաբէն էր, կրեապի-
- 13 ները միշտ սուտարոյց են, չար գաղաններ, դատար-
- 14 կապորաներ: Այս վկայութիւնը ճշմարիտ է. անոր համար սաստիկ յանդիմանէ զանոնք, որպէս զի ա-
- 15 ռողջման հաւատքին մէջ. Ու չնային Հրեական աւապեղներուն և ճշմարտութենէն հեռացող մար-
- 16 դոց պատուէրներուն: Ամէն բան մտքուր է մաքուր-
ներուն, բայց պիղծերուն ու անհաւատներուն բան մը մտքուր չէ, հապա անոնց միտքն ալ խզմամտաբն
ալ պղծուած են կը խոտտովանին թէ զԱստուած կը ճանչնան, և իրենց գործերովը կ'ուրանան, պիղծ ու անհնազանդ ըլլալովին, և ամէն բարի գործի անպիտան:

ԳԼ. Բ

1 **Բայց** դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ ողջամիտ վար-
 2 դապետութեանը. Ծեբերուն զգտառ ըլլալ, ծանրա-
 3 բերութիւնոյ : Նոյնպէս ալ պատուներուն այնպիսի
 վարմունք ունենալ, ինչպէս կը վայլէ սրբութեանս.
 4 ոչ բանասրկու ըլլալ, ոչ *գինեմոլ, հաղա բարի
 5 խրատ տուող. Որ խրատեն նորահասակ կիները՝ այ-
 6 բերին սիրող, գաւակներին սիրող ըլլալ, խոհեմ՝
 7 ողջախոհ, անաշէն, բարեգործ, իրենց սյրերուն հնա-
 8 զանդ, որ չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի.
 9 Նոյնպէս ալ երիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլ-
 10 լալ : Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործերու օրինակ
 11 ցուցնելով, վարդապետութեան մէջ անեղծութիւն,
 12 պարկեշտութիւն, Ողջամիտ ու անսկզբորելի խօսք,
 13 որպէս զի հակառակ կեցողը ամէնայ, ու մեր վրա-
 14 յալ գէշ բան մը չունենայ ըսելու : Ծառաներուն
 15 ու շինարար իրենց տերերուն հնազանդ ըլլալ, և ամէն
 16 բանի մէջ հաճելի. ոչ հակաակախօսներ. Ոչ խո-
 17 բողներ, հապա բոլորովին բարի հաւատարմութիւն
 18 ցուցնեն, որպէս զի մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապե-
 19 տութիւնը ամէն բանի մէջ զարգարեն : Քանզի Աս-
 20 տուծոյ փրկարար շնորհքը բարձր մարդոց երեւցաւ. Որ
 21 մեզ կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհա-
 22 յին ցանկութիւնները ուրանանք, և զգաստութիւ-
 23 նով ու արդարութիւնով և բարեպաշտութիւնով ապ-

*Թու. շատ գինիի ծառայ եղած

13 բինք այս աշխարհին մէջ : Ու սպասենք այն երջանիկ
 14 յայտին, և մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիս-
 15 տոսի փառքին յայտնուելուն. Որ իր անձը մեզի հա-
 մար տուաւ, որպէս զի մեզ ամէն անօրէնութենէ
 16 ազատէ, ու մաքրէ իրեն սեպհական ժողովուրդ ըն-
 17 բարի գործերու նախանձաւոր : Այդ բաները խօսէ և
 18 յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորովին սաստելով. Նըլ-
 19 լայ որ մէկը քեզ անարգէ :

ԳԼ. Գ

1 **Անոնց** միտքը ձգէ իշխանութիւններուն և պետու-
 2 թիւններուն հնազանդել ու հպատակ ըլլալ, ու ու-
 3 հայհոյութիւն չընել, կուսարար չըլլալ, հաղա հե-
 4 զահագի, ամէն մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
 5 ցուցնել : Վասն զի մենք ալ ատեն մը անմիտ էինք,
 6 անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկութիւն-
 7 ներու ու հեշտութիւններու կը ծառայէինք. շարու-
 8 թիւնով ու նախանձով կը վարուէինք, տանի էինք
 9 և մեկզմէկ կ'ատէինք, Բայց երբ մեր Փրկիչ Աստու-
 10 ծոյն քաղցրութիւնը ու մարգարութիւնը յայտ-
 11 նուեցաւ, Ոչ թէ արգարութեան գործերէն՝ զորմք
 12 մեզ ըրինք, հապա իր սրբութեանը համեմատ մեզ
 13 փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին միջոցաւ ու Սուրբ
 14 Հոգիին նորագելովը, Զոր առատօրէն թափեց մեր
 15 վրայ Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկիչին ձեռքով, Որպէս
 16 զի անոր շնորհքովը արգարացած՝ յաւիտեական
 17 կեանքի յղիով ժառանգ ըլլանք : Այս խօսքը հա-
 18 տատարիմ է. և կ'ուզեմ որ սամք հաստատես, որ-

պէս զի Աստուծոյ հաւատացողները հոգ տանին բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ. ասոնք են բարի ու մարդաց օգտակար բաները: Բայց դուն յիմարական վէճերէն ու ազգահամարներէն ու հակառակութիւններէն և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի կեցիր, վասն զի անօգուտ են ու անտիւի Հերձուածող մարդէ՛ տուաջին ու երկրորդ անգամ խրատելէ ետև և ետքաշուէ, Գիանալով որ այնպիսին խտորած է, և մեղք կը գործէ ինքզինք դատապարտելով:

12 Երբ Արտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի զրկեմ, ջանք քրէ ինծի գալ Նիկոպոլիս, վասն զի միտքս 13 դրի ձմեւը հոն անցնել: Զենաս օրինականը ու Ապուղոսը փութով ճամբայ դիր, հոգ Կաթիլը որ անոնց 14 բան մը չպակտի, Եւ մերիններն ալ թող արդին բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր պարտաւոր 15 գանձու մէջ, որպէս զի անպտուղ չըլլան: Բարև և կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ ինծի հետ են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն հաւատարմով. շնորհքը ձեզ ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ Փ Ի Լ Ի Մ Ո Ն

ԳՂՈՒԻ Ա

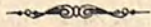
- 1 Պօղոս, Յիսուս Գրիստոսի կապեալը, և Տիմոթէոս եղբայրը, Փիլիմոնի, մեր սիրելիին ու գործակցին,
- 2 Եւ Ապփիս սիրելիին, ու Ալքիպպոս մեր զինուորակցին, ու քու ամառ մէջի եկեղեցիին. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Գրիստոսէ:
- 4 Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս՝ քեզ իմ տղօթքներուս մէջ յիշելով, երբ կը լսեմ քու սերդ ու հաւատարմութիւնը որ ունիս Տէր Յիսուսի վրայ և բոլոր մտքերուն վրայ, որպէս զի քու հաւատարմութիւնը պողպատեղ ըլլայ՝ Գրիստոս Յիսուսով * ձեզ վրայ եղած ամէն բարութեանը ճանչցուեալ:
- 7 Եւ իմ Գիանոյի շատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը քեզմով հանգստացած են, եղբայր:
- 8 Ասոր համար թէ և շատ համարձակութիւն ունիմ

* Ամէն, մեր

Քրիստոսով վայելուչ եղածը քեզի հրամայելու,
 9 Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ, այնպիսի մէկը
 10 ըլլալով ինչպէս եմ ես Պօղոս ծերացած, ու հիմա
 11 Յիսուս Քրիստոսի համար կապուած ալ: Կ'աղաչեմ
 12 քեզի իմ սրբուցոյ Մեսսիմոսի համար, զոր իմ կա-
 13 պանքներու մէջ ծնայ, Որ ատեն մը անպիտան էր
 14 քեզի, ըստ հիմա քեզի ալ ինծի ալ պիտանի է.
 15 Զանիկա ես զրկեցի: Գուն ալ ընդունէ զանիկա, որ
 16 է իմ աղիքս: Զոր կ'ուզէի իմ քովս պահել, որպէս
 17 զի քու տեղդ ինծի սպասուարութիւն ընէ աւետա-
 18 րանին կապանքներուն մէջ: Բայց առանց քու կամ-
 19 քեզ շուղեցի բան մը ընել, որպէս զի քու բարերա-
 20 րութիւնդ իր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ, հապա-
 21 կամուս: Քանզի թերեւս այս պատճառաւ անիկա
 22 քիչ մը ատեն զատուեցաւ, որպէս զի զանիկա յա-
 23 լիստեն ունենաս, Ոչ թէ ալ ծառայի մը պէս, հա-
 24 պա ծառայէ վեր, սիրելի եղբօր պէս: Եւ եթէ ինծի
 25 պրպէս տէրէ է, ս'ըջտի աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝
 26 թէ՛ մարտինի կողմանէ ու թէ՛ Տէրոջը: Ուստի եթէ
 27 զիս տէր հաղորդ կը սեպես, ընդունէ զանիկա՝ որպէս
 28 թէ զիս: Եւ եթէ քեզի անիրաւութիւն մը ըրած է
 29 կամ պարտք մը ունի, զայն իմ հաշիւիս անցուր:
 30 Եւ Պօղոս իմ ձեռքովս գրեցի, ես կը վճարեմ: որ
 31 չըսեմ քեզի թէ գուն ալ քու անձդ ինծի պարտա-
 32 կան ես: Այո, եղբայր, թող քեզմէ ունենամ այս
 33 օգուտը Տէրոջմով: Հանդէսցուր իմ աղիքս *Տէրոջ-
 34 մով: Քու հնազանդութեանդ վատահելով քեզի գրե-
 35 ցի, քանզի զիտեմ որ ըսածէս ալ աւելի պիտի ընես:

*Ո՛րք, Քրիստոսով

22 Ասկէ զատ ինծի ընտկարան մըն ալ պատրաստէ,
 23 վրան զի կը յաւաւ թէ ձեր ազօթքներուն միջո-
 24 յաւ ձեզի պիտի շնորհուիմ: Բարեւ կ'ընէ քեզի Ե-
 25 փապրաս, իմ գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսու-
 26 սով: Եւս Մարկոս, Արիստաբքոս, Իեմաս, Ղուկաս,
 27 իմ գործակիցներս: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ
 28 քը ձեր հոգիին հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Յ

[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ]

Ա Ռ Ե Բ Բ Ա Յ Ե Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ետ մտերով ու շատ կերպերով առաջուընէ խո-
 2 սելով Աստուած հայրերուն հետ մարգարէներով,
 3 Այս վերջին օրերս էր Որդիովը խօսեցաւ մեզի հետ,
 4 զոր ամէն բանի ժառանգ գրու, սրով աշխարհն ալ
 5 ստեղծեց: Որ իր փառաց լցան է Ե իր էութեան
 6 բուն պատկերը, որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն
 7 բան կը բունէ, իր անձով մեր մեղքերը որբելով
 8 բարձրելը, Աստուծոյ մեծութեան աջ կողմը, նստաւ:
 9 Եւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, որչափ ա-

- 5 նոնցմէ աւելի աղէկ անուն ժառանգեց: Վասն զի հրեշտակներէն որո՞ւ ըսաւ երբէք, Գուն իմ՝ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հոյր
- 6 պիտի ըլլամ, ու անիկա ինձի Որդի պիտի ըլլայ. Եւ դարձեալ երբ անդրանիկը աշխարհ կը մտցնէ՝ կ'ըսէ, Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ անոր երկրպագու-
- 7 թիւն թող ընեն: Եւ հրեշտակներուն վրայով կ'ըսէ, Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, ու իր պաշտօն-
- 8 եաները՝ կրակի բոց, Սակայն Որդիին՝ Բ՛ւշտ, Քու ա- թուգ, ով Աստուած, յաւիտեանս յաւիտենից է. Քու թագաւորութեան գաւազանդ ուզողութեան
- 9 դաւազան է. Արգարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնա- թիւնը ստեցիր. անոր համար, ով Աստուած, քու Աստուածդ ուրբաութեան իւզով օծեց քեզ քու
- 10 ընկերներէդ աւելի Եւ՝ Գունն ով Տէր, սկիզբէն երկրի հիմերը դրիր, ու երկինք քու ձեռքերուդ
- 11 գործն է. Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կե- նաս ու կը մնաս. ու ամէնը լաթի պէս պիտի մտշին,
- 12 Ու վերարկուի պէս պիտի վալարես զանոնք, և պի- տի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու տա-
- 13 ըններդ պիտի չպակսին: Եւ հրեշտակներէն որո՞ւ ըսաւ երբէք, Իմ աջ կողմն նստէ, մինչև քու թշա-
- 14 միներդ սոքերուդ պատուանդան դնեմ: Չէ՞ որ ու- նոնք ամէնը սպասուորող հոգիներ են, որոնք սպա- սուորութեան կը զրկուին անոնց համար՝ որ փրկու- թիւն պիտի ժառանգեն:

ԳԼ Բ

1 Անոր համար պէտք է մեզի ա՛լ աւելի ուշադրու- թիւն տալ Քէր լսած բաներուն, որ չըլլայ թէ երբէք

- 2 պակոհիք: Վասն զի եթէ այն խօսքը որ հրեշտակ- ներուն ձեռքով զրուցուեցաւ, հաստատուն եղաւ, և ամէն յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն
- 3 արդար հասուցում՝ առաւ, Հա- մենք ի՞նչպէս պի- տի ազատինք՝ եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փր- կութենէ մը, որ խօսելուն սկիզբը Տէրբմէն առաւ,
- 4 ու լսողներուն ձեռքով մեզի հաստատուեցաւ. Աստ- ւած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշքներով և զա- նազան զօրութիւններով ու Սուրբ Հոգիին պար- գեւեներովը, ինչպէս ինք կամեցաւ:
- 5 Վասն զի ոչ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցուց այն գալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօսինք.
- 6 Հապա մէկը տեղ մը վկայեց ու ըսաւ, Վարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկա կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ ա-
- 7 նոր այցելութիւն կ'ընես. Քիչ մը վար բրիր զանիկա հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պահեցիր զանիկա, և քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ կե-
- 8 ցուցիր զանիկա. Ամէն բան անոր սոքերուն տակ հնազանդեցուցիր. ուստի ամէնը որ անոր հնազան- դեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չձգեց. բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած:
- 9 Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պատկուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որպէս զի Աս- տուծոյ շնորհքովը ամէնուն համար մահ ճաշակէ:
- 10 Որովհետեւ կը վայլէր Անոր, (որու համար ամէնը, և անով ամէն բաները եղած են,) շատ որդիներ փառքին մէջ մտցնելու տեսնը՝ անոնց փրկութեան Առաջնորդը չարչարանքով կոտորել:
- 11 Վասն զի ան որ կը որբէ ու ան որ կը որբուի, ա-

մէնն ալ մէկէ են. անոր համար ինք ամեն շտապեր
 12 եղբայր կոչել զանոնք, լսելով, Քու անունդ եղ-
 բայրներուս պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ
 13 պիտի գովեմ: Եւ գործեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ՝
 ու գործեալ՝ Ահա ես ու այն զուսակները զարնք
 14 Աստուած ինձի տուաւ: Աւտի սրովհետեւ զուսակ-
 ները մտրմինին ու արիւնին հաղորդ եղան, ինք ալ
 նմանապէս անոնց բաժանորդ եղաւ, որպէս զի էք
 մտնողը՝ փճացնէ զանկա որ մահուան իշխանու-
 15 թիւնը սենէր, այսինքն է Ստասանն. Եւ ազատէ
 զանոնք որ մահուան վախով միշտ ծառայութեան
 16 մէջ կ'ապրէին: Քանի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
 չբռնէր, հապա Աբրահամի սերունդին՝ ձեռք կը
 17 բռնէ: Անոր համար պետք էր անոր բարբառին եղ-
 բայրներուն նման ըլլալ, որպէս զի ինք սղորմած ըլ-
 լայ ու հաւատարիմ՝ քահանայապետ՝ Աստուծոյ
 կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը քուելու համար:
 18 Քանի ինչ բանով որ ինք շարժարուեցաւ փորձու-
 թիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգ-
 նական ըլլալ:

ԳԼ. Գ

1 Աւտի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին մտա-
 նակիցներ, նայեցէք մեր դաւանութեանը Առաքեա-
 2 լին ու Քահանայապետին, Քրիստոս Յիսուսի. Որ հա-
 ւատարիմ է անոր՝ որ զինք դրաւ, ինչպէս Մովսէս
 3 այ՛ անոր բոլոր ատնը մէջ: Վասն զի ինք Մովսէսե
 այ՛նք աւելի փառքի արժանաղաւ, որչափ աւելի
 4 պատիւ կ'ունենայ քան շինողը քան թէ տունը: Քան

զի ամէն տուն մէկէ կը շինուի. բայց ան որ ամէն
 5 բաները բրաւ՝ Աստուած է: Եւ յիշուի Մովսէս ա-
 նոր բոլոր ատնը մէջ հաւատարիմ էր ծառայի մը
 պէս՝ զուսուելու բաներուն վկայ ըլլալու համար:
 6 Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր ատնը վրայ, որուն
 տունը մենք ենք, միայն թէ այն համարձակութիւնը
 և յոյսին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք:
 7 Աւտի ինչպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ, Այսօր եթէ ա-
 8 նոր ձայնին պիտի լսէք, Ձեր սիրտերը մի խտացնէք
 բարկացնելու տոտիին պէս անապատին մէջ փորձու-
 9 թեան օրը, Ուր ձեր հայրերը զիս փորձեցին, քննեցին
 զիս, Բեդեքեք բաւասուն տարի իմ գործերս տեսան:
 10 Անոր համար զզուեցայ այն ազգէն ու բնի, Միշտ
 մոլորած են արտաքին, և իմ ճամբաներո չճանչցան
 11 անոնք. Աւտի երգում ըրի իմ՝ բարկութեանս մէջ
 12 թէ իմ՝ հանգիստս պիտի չմտնեն: Նայեցէք, եղբայր-
 ներ, ըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսիդին անհաւատու-
 թեան շար սիրտ ըլլայ՝ ապատումը ըլլալու կենդանի
 13 Աստուծոմէն. Հապա ամէն որ մէկըմէկ՝ յորդորեցէք,
 քանի որ Այսօր կ'ըսուի, որ ըլլայ թէ ձեզմէ մէկը
 14 խտանայ մեղքին խորեութիւնովը: Քանի մենք
 Քրիստոսի մասնակից եղած ենք, միայն թէ այն հաս-
 15 տատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնենք:
 Քանի որ կ'ըսուի, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի
 16 լսէք, ձեր սիրտերը մի խտացնէք բարկացնելու տոտե-
 17 նին պէս: Քանի *մանք լսեցին ու բարկացուցին,
 բայց ոչ թէ՛ ամէնը որ եղիպտոսէ ելած էին Մով-
 17 սէսի ձեռքով: Որոնցմէ՞ զզուեցաւ այն քաւասուն

*կամ, որոնք լսեցին ու բարկացուցին. չէ՞ որ

տարին. չէ՞ որ մեզանչողներէն, որոնց ուկորները ա-
 18 նապատին մէջ ինկան: Իւ սրճնց համար երգում
 19 բուն համար: Իւ կը տեսնենք որ չկըցան մանեկ երէնց
 անհաստութեանը համար:

ԳԼ Գ

1 Աւրեմն ա՛լ վախճանք, որ չըլլայ թէ անոր հան-
 2 ձեզմէ մէկը զրկուած գտնուի Վասն զի մենք ալ ա-
 3 նունց պէս աւետիս առած ենք, ըստ անոնց շահ մը
 4 չըրաւ այն խօսքը լսելը, քանզի հաւատքով խառ-
 5 նուած չէր յտղներուն մէջ: Իսկ մենք որ հաւատա-
 6 ցինք, հանդիտը կը մտնենք. ինչպէս ըսաւ, Աւստի
 7 երգում ըրի իմ բարկութեան մէջ թէ իմ հան-
 8 գիտա պիտի չմաննի. թէեւ եր գործերը աշխարհի
 9 սկիզբէն եղած էին: Վասն զի ճիշտ այսպէս կ'ըսէ
 10 տեղ մը եթո՞նէրորդ օրս— համար, Եւ Աստուած
 11 եթո՞նէրորդ օրը հանդէգաւ իր ըստը գործերէն: Ա-
 12 հա նորէն կ'ըսէ թէ իմ հանգիտա պիտի չմտնին:
 13 Աւստի որովհետեւ ոմոնց կը մնայ հան մտնել, և ա-
 14 նոնք որ առաջուրնէ աւետիսը առած էին, անհաս-
 15 տութեան համար չմտան, Կորէն օր մը կը սահմանէ՝
 16 ու կ'ըսէ Այսօր Գաւթի բերնով այնքան ժամա-
 17 նակէ ետեւ, ինչպէս ըսուեցաւ, Այսօր եթէ անոր
 18 ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խոտացնէք:
 19 Վասն զի եթէ Յեսու հանգչեցուցած ըլլար զանոնք,
 20 ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար չէր գրուցեր:
 21 Աւրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին Գե— հանգիտ մը

10 կը մնայ: Վասն զի ան որ անոր հանգիտը մտաւ,
 11 ալ հանգչեցաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած ալ
 12 իրեններէն: Աւրեմն ջանանք այն հանգիտը մտնել,
 13 որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաստութեան օրինա-
 14 կին պէս իշխայ: Վասն զի Աստուծոյ խօսքը կենդանի
 15 է ու զօրեղ, և ամէն երկայցի սուրէ կարուկ, որ կը
 16 թափանցէ մինչև շունչը ու ոգին և յօգուածները ու
 17 ծուծը բաժնելու, և կը քննէ արտին խորհուրդները
 18 ու մտածմունքները. Եւ չկայ սրարած մը անոր դի-
 19 մաց չերեւցած, հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է
 20 անոր աչքերուն տաջև, որս զեթէ Գե— մեր հաշիւը:
 21 Արդ մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ունինք եր-
 22 կինքը անցած, Յեսուսը, Աստուծոյ Որդին, ամուր
 23 բունենք Գե դաւանութիւնը: Քանզի ոչ թէ այնպիսի
 24 քահանայապետ մը ունինք՝ որ կարող չըլլայ մեր
 25 տկարութիւններուն կարեկէց ըլլալ, հապա ինք ա-
 26 մէն կերպով փորձը առած է Գե ինձն, Բայ առանց
 27 մեղքի: Աւստի ա՛լ համարձակութիւնով մտենանք
 28 շնորհաց արժանի առջև, որպէս զի սղորմութիւն
 29 ընդունինք ու շնորհք գտնենք պէտք եղած ատեն
 30 Գե օգնելու:

ԳԼ Ե

1 Վասն զի ամէն քահանայապետ մարդոց մէջէն
 2 առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ Աստուծոյ կող-
 3 մը, որպէս զի պատարագներ ու զճեր մատուցանէ
 4 մեղքերու համար. Եւ կարող է կարեկէց ըլլալ ա-
 5 նոնց՝ որ տգէտ ու մոլորեալ են, վասն զի ինք ալ
 6 տկարութիւնով պաշարուած է. Եւ այս պատճա-
 7 րաւ պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին համար՝

նոյնպէս ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ մա-
 4 տւցանել : Եւ ոչ թէ մէկը ինքիրմէ պիտ պատիրը
 կ'առնէ, հապա ան՝ որ Աստուծմէ կանչուած է, ինչ-
 5 պէս Ահարոնն Նոյնպէս ալ Քրիստոս ոչ թէ իր անձը
 մեծարեց քահանայապետ ըլլալու, հապա անիկա՝ որ
 զրուցեց անոր թէ 'Գու՛ն իմ՝ Որդիս ես, ես այսօր քեզ
 6 ճնայ. Ինչպէս ուրիշ շէշ մըն ալ կ'ըսէ, 'Գու՛ն յա-
 շիտեան քահանայ ես՝ Մեղքիսեղեկի կարգին պէս :
 7 Որ իր մարմինին օրերը սաստիկ գոչումով ու ար-
 ցունքով աղօթք և աղաչանք մտաուց անոր որ կա-
 րդ էր զինք մահուանէ ազատել, ու լուսեցաւ եր
 8 *արեպաշատութեանը պատճառաւ : Թեպէտ ինք
 Որդի է, Բայ իր չարչարանքներէն հնազանդութիւն
 9 ստրկեցաւ : Ու երբ կատարուեցաւ, ըտլոր իրեն հնա-
 զանգողներուն յաւիտենական փրկութեան պատ-
 10 ճառ եղաւ : Ու Աստուծմէ կաշուեցաւ Քահանայա-
 11 պետ Մեղքիսեղեկի կարգին պէս : Որուն վրայով շատ
 ըսելիք ունինք, որ դժուարին ալ է մեկնել, վասն զի
 12 ձեր լսելիքները ըթացած են : Վասն զի թէպէտ
 պէտք էր ձեզի ժամանակին նայելով ստրկեցնող ըլ-
 13 լալ ըսոյց նորէն պէտք է ձեզի ստրկ թէ ինչ է
 Աստուծոյ պատգամներուն առաջին սկզբու նքները :
 ու դուք կաթի կարօտ եղաք՝ և ոչ թէ հաստատուն
 14 Կերակուրի Քանցի այն ամէնը որ կաթնկեր է՝ ար-
 դարութեան խօսքին անհմուտ է, որովհետեւ աղայ է :
 Բայց հաստատուն կերակուրը կատարեալներուն է,
 որոնց զգայարանները սովորութեամբ կրթուած են
 բարին ու չարը զանազանելու :

*Վա՛ր, երկուշէն ազարոնի ըլլալ

ԳԼ. Զ

1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առաջին ստրկելիքները
 ձգելով՝ կատարեալին գտնիք, առանց նորէն հիմ՝
 ձգելու մեռած գործերէն ապաշխարելու, ու առ
 2 Աստուծո շուտապ ունենալու, Եւ մկրտութիւն-
 ներուն վարդապետութեանը, ու ձեռք դնելուն, և
 մեռելներուն յարութեանը, ու յաւիտենական դա-
 3 տատանին : Եւ զայս պիտի ընենք՝ եթէ Աստուծո
 4 հրաման տայ : Վասն զի անհնար է մէկ անգամ լու-
 սաւորուածներուն, որոնք երկնաւոր պարգեւին համբ
 5 առին, ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան, Եւ Աստու-
 ծոյ բարի խօսքին ու գաղու աշխարհին զօրութիւն-
 6 ներուն համբ առին, Եթէ իշնան՝ նորէն ապաշխա-
 րութիւնով նորագուիլ : որովհետեւ կրկին Աստուծոյ
 7 բակին : Վասն զի այն երկիրը որ իր վրայ շատ ան-
 գամ եկած անձրեւը կը թափէ, և արդիւնք կը բերէ
 պիտոսի անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, Աստուծ-
 8 մէ օրհնութիւն կ'ընդունի : Բայց ան որ փուշեր ու
 տատակներ կը բերէ՝ անպիտան է ու անէծքի մօտ,
 9 և անոր վերջը պլրուիլ է : Իսկ մենք, սիրելիներ, ձեր
 վրայով լուսագոյն և փրկութեան վերաբերեալ յոյ-
 10 սեր ունինք, թէ և սյոպէս կը խօսին : Քանզի Աստ-
 ուած անիրաւ չէ, որ ձեր գործը մոռնայ, ու այն
 սէրը զոր իր անուանը համար ցուցուցիք, որ սուրբե-
 11 ըուն ծառայեցիք ու կը ծառայէք :

12 Որպէս զի դուք չՏեղգանաք, հասար նմանող ըլլաք
անոնց որ հաւատարմով ու համբերութիւնով խոտու
13 մունքները ժառանգեցին: Վասն զի երբ Աստուած
Աբրահամի խոտումնք ըրաւ, որովհետեւ իրմէ մեծը
14 չկար՝ որ անոր վրայ երգում ընէր, Իր անծին վրայ
երգում ըրաւ ու ըսաւ, Այո, օրհնելով պետի օրհ-
15 նեմ՝ քեզ, ու շատցնելով պետի շատցնեմ՝ քեզ: Եւ
16 այսպէս համբերելով խոտումնքին հասաւ: Քանզի
մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երգում կ'ընեն, ու ա-
նոնց բոլոր հակառակութեանը հաստատ վճիռ ար-
17 երգումն է: Որով Աստուած իր խորհուրդին անփո-
փոխ ըլլալը ա՛լ աւելի ցուցնել ուղիւով խոտումն-
18 քին ժառանգաւորներուն, երգումը մէջ ձգեց. Որ-
պէս զի երկու անփոփոխելի բաներով, որոնցմով ան-
կարելի է Աստուծոյ սուտ զրուցել, հաստատուն մխի-
թարութիւն ունենանք մենք, որ ազատամեցանք
19 մեր առջև դրուած յոյսը ամառ բռնելու: Զոր ու-
նինք իրրեւ հաստատ ու անշարժ խորիսխ մը մեր ան-
20 ձին, որ վարսազութիւն ներսի կողմն ալ կը մտնէ: Ուր
Յիսուս իրրեւ Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝ յա-
ւիտեանական Քահանայապետ ըլլալով՝ Մեղքիտե-
գեկի կարգին պէս:

ԳԼ. Է

1 Քանզի այս Մեղքիտեգեկը Սաղէմի թագաւորն էր,
Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան, որ Աբրահամը դի-
մուտրեց՝ երբ անիկա թագաւորներուն կոտորածէն
2 կը դառնար, ու օրհնեց զանիկա. Որու Աբրահամ ալ
տատանորդ առաւ բոլոր բաներէն. որ նախ Արդաւ-

ըութեան թագաւոր կը թարգմանուի, ետքը Սա-
ղէմի թագաւոր՝ որ է Խաղաղութեան թագաւոր.
3 Առանց հօր, առանց մօր, ազգահամար չաւնեցող,
որուն ոչ օրերուն սկիզբը կայ, ոչ ալ կեանքին վերջը-
նէ Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով, կը կենայ ու
կը մնայ միշտ քահանայ:
4 Արդ նոյեցէք թէ՛ ս'ըջափ մեծ մէկն էր ասիկա,
որու Աբրահամ նահապետն ալ տատանորդ առաւ
5 աւարէն: Եւ Ղեւիի որդիներէն կը զնկերը, որոնք
քահանայութիւն կ'աւաննէ, պատուէր ունին որ ժո-
ղովուրդէն տատանորդ առնեն օրէնքին համեմատ,
այսինքն իրենց եղբայրներէն. թէպէտեւ անոնք Արբա-
6 համի երանքէն ելեր են. Բայց անիկա, որուն ազգա-
համարը անոնցմէ չէր, Աբրահամէ տատանորդ առաւ,
ու օրհնեց զանիկա՝ որ խոտումնքները առած էր:
7 Սակայն ասիկա անհապառակելի բան մըն է, որ
պղտիկը մեծ էն կ'օրհնուի:
8 Եւ հստ մահկանացու մարդիկ տատանորդ կ'առ-
նեն, բայց հստ անիկա՛՛սքէ, որու համար վկայուած
9 է թէ՛ կենդանի է: Եւ կրնայ ըսուիլ թէ՛ Ղեւի ալ,
որ տատանորդ կ'առնէ, Աբրահամի ձեռքով տատա-
10 նորդ առաւ. Վասն զի սակաւին իր հօրը երա՛քն
էր, երբ Մեղքիտեգեկ զանիկա զիմուտրեց:
11 Արդ եթէ՛ կատարելութիւնը Ղեւտացւոց քահա-
նայութեան ձեռքով ըլլար, (որովհետեւ ժողովուրդը
անոր ատենը օրէնքին տակ դրուեցաւ,) ալ ի՛նչ
պէտք էր որ Մեղքիտեգեկի կարգին պէս ուրիշ յա-
հանայ մը ելլէ, ու չըսուի Ահարոնի կարգին պէս:
12 Արդ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս՝ հարկ էր
13 որ օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլար: Եւ երբեք
39

վասն զի ան՝ որու համար այսպես կ'ըսուի, ուրիշ
 ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ, որմէ բնաւ մէկը սե-
 14 զանին չմտեցաւ. Գանգի յայտնի է թէ Յուդայի
 շէշէ՛ յառաջ եկաւ մեր Տէրը, որ ցեղին վրայով
 Մովսէս բան մը չգրուցեց քահանայութեան համար:
 15 Ու այլ աւելի յայտնի է որ Գեղեշէ՛, քանի որ
 Մեղքեղեկի նմանութիւնովը ուրիշ քահանայ մը
 16 կ'իլլէ, Որ ոչ թէ մարմնաւոր պատուերի օրէնքին
 պէս եղաւ, հապա անվախճան կեանքին զորութեանը
 17 պէս Վասն զի կը վկայէ թէ Գուն յաւիտեան քա-
 18 հանայ ես Մեղքեղեկի կարգին պէս Գանգի առա-
 ջին պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու
 19 անշահութեանը համար, (Վասն զի օրէնքը բա՛ն մը
 կատարեալ չըրաւ,) և անոր տեղ կը մտնէ լաւա-
 20 զոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մտնանք:
 Եւ որքան որ Յե՛շէ՛ ոչ թէ առանց երգումի Գա-
 21 հանայ եղաւ, (վասն զի անոնք առանց երգումի քա-
 հանայ եղած են. Բայց ստիկա երգումով՝ անոր ձեւ-
 22 քով որ իրեն ըսաւ, Տէրը երգում՝ ըրաւ ու պիտի
 չզոյջայ, Գուն յաւիտեան քահանայ ես Մեղքեղե-
 23 կի կարգին պէս,) Այնքան աւելի աղէկ ուխտի մը
 երաշխաւոր եղաւ Յիսուս:
 24 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են՝ էրէն՝ միշտ
 25 միալուն մասը արգելք ըլլալուն համար. Բայց ստի-
 կա յաւիտեան կենալուն համար անանցումնելի ունի
 26 քահանայութիւնը. Առտի ըտըրովին կարող այլ է
 ապրեցնելու զանոնք որ իրմով Աստուծոյ կու գան.
 որովհետեւ ինք միշտ կենդանի է անոնց համար բա-
 րեխօս ըլլալու:
 Վասն զի մեզի ճէշ այսպիսի քահանայպետ մը

կը վայլէր, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն
 27 զատուած ու երկինքէն վեր բարձրացած. Որու ամէն
 օր հարկ չէ ինչպէս որ ինչ քահանայպետներուն՝ ա-
 ռաջ իր մեղքերուն համար պատարագ մատուցա-
 նել, ու ետքը ժողովուրդին Զգէ՛րան համար. վասն
 զի ինք մէկ անգամ ըրաւ ստիկա՝ իր անձը պատա-
 28 րագ մատուցանելով: Վասն զի օրէնքը տկարու-
 թիւնով պաշարուած մարդիկը քահանայպետ կը
 կարգէ, բայց երգումին խօսքը, որ օրէնքէն ետեւ էր,
 Որգին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է:

ԳԼ Ը

1 Եւ զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը այս է.
 պիպիսի քահանայպետ մը ունինք մենք՝ որ եր-
 կինքը Առաջնայ մեծութեանը ամօտին աջ կողմը
 2 նստաւ. Սրբարանին պաշտօնեայ, ու ճշմարիտ խօ-
 3 րանին՝ զոր Տէրը կանգնեց և ոչ թէ մարգ. Գանգի
 ամէն քահանայպետ պատարագներ ու զոհեր մա-
 տուցանելու համար որոշուած է. ուստի հարկ է որ
 4 ստիկա այլ բան մը ունենայ մատուցանելու: Որ եթէ
 երկրի վրայ ըլլար, քահանայ անգամ պիտի ըլլար,
 5 վասն զի կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը
 մատուցանեն օրէնքին համեմատ. (Որոնք երկնային
 6 բաներուն նմանութիւնովը ու շաքովը կը ծառայեն,
 ինչպէս Մովսէսի հրամայուեցաւ, երբ խորանը պիտի
 շինէր. քանզի ըսաւ, Նայէ որ իեւը քեզի ցուցուած
 օրինակին պէս շինես ամէնը.) Բայց հիմա Յե՛շէ՛
 ա՛լ աւելի գերազանց պաշտօնի մը հասաւ, որչափ
 որ լաւագոյն խոտմանքներով հաստատուած լա-
 վագոյն ուխտի մը միջնորդ է:

- 7 Վասն զի եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար, --
- 8 ընչ երկրորդին տեղ չէր փնտառուեր: Քանզի կը յանգիմանէ զանոնք ու կ'ըսէ, Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը, որ Խորայելի տանը հետ ու Յուդայի տանը
- 9 հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ: Ոչ թէ այն ուխտին պէս՝ զոր անոնց հայրերուն հետ ըրի, այն օրը որ անոնց ձեռքէն ընկեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար. վասն զի անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան, ես ալ անհոգ եղայ անոնց վրայով, կ'ըսէ Տէրը:
- 10 Քանզի այս է այն ուխտը՝ զոր Խորայելի տանը հետ պիտի ընեմ՝ այն օրերէն ետքը, կ'ըսէ Տէրը. Իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջ պիտի դնեմ. և անոնց սրբոտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք, ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ, և անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան: Ու ընտւ պիտի չտրվեցնեն ամէն մէկը իր ընկերին, և ամէն մէկը իր եղբորը, ըսելով թէ Տէրը ճանչցիր. քանզի անոնց պղտիկէն մինչև մեծը ամէնը
- 12 զիս պիտի ճանչնան. վասն զի ես անոնց անխառն թիւններուն ներսը պիտի ըլլամ, և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ա'լ պիտի չյիշեմ:
- 13 Նոր -- երբ ըսելով առաջինը հինցուց. ու այն որ կը հիննայ և կը ծերանայ, ա'լ կորուստի մծա է:

ԳԼ Թ

- 1 Արդարև առաջին -- երբ ալ ունէր պաշտամունքին կանոնադրութիւնները ու աշխարհային սուրբ տեղը:
- 2 Վասն զի առաջին խորանը, որ Սրբութիւն կ'ըսուէր, այսպէս կողմուեցաւ, որուն մէջ կոր աշտանակը ու
- 3 սեղանը և առաջուօրութեան հացը: Եւ երկրորդ

- 4 վարագուրին ետին այն խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր. որուն մէջ էր սփի բուրվաւք, և ուխտին տապանակը, ամէն կողմէն սկիւղով պատած. որուն մէջ էր սփիէ սափօրը մանանայով լեցաւ, և Ահարոնի գաւազանը որ ծաղկեցաւ, և ուխտին
- 5 տախտակները, Եւ անոր վրայէն փառաց քերավէները՝ որ քառութիւնէն վրայ հովանի կ'ընէին. որոնց համար պէտք է հիմա մէկիկ մէկիկ զրուցել:
- 6 Եւ այս բաները այսպէս կորգագրուած ըլլալով, առաջին խորանը ամէն ատեն կը մտնէին քահանայները՝ պաշտամունքը կատարելու. Բայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը միայն քահանայապետը կը մտնէր ոչ թէ առանց արիւնի, զոր իրեն համար ու ժողովուրդին սխալմունքներուն համար կը մտատեցանէր.
- 8 Հոգին Սուրբ զայս ցուցնելով թէ սրբարանին ճանապարհը յայտնի եղած չէր, քանի որ ստղանին
- 9 առաջին խորանը կը կենար. Որ օրինակ մըն էր այն ժամանակին՝ որ սրատարագներ ու զոհեր կը մատուցուէին, որոնք խզմանոնքի կողմանէ չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտօն մտատեցանողը, հապա միայն
- 10 կերակուրներով ու խմելիքներով, Եւ կերպ կերպ լուացումներով՝ մտրմուսօր սրբօրոգութիւններ էին.
- 11 որոնք մինչև ուղղութեան ատենը կը կենային: Բայց երբ Քրիստոս եկաւ, գալու բարեքներուն Քահանայապետը, աւելի մեծ ու կատարեալ և անձեռագործ խորանով, այսինքն անով որ այս ստեղծուած
- 12 ներէն չէ, Ոչ ալ նախազներու ու զուտրակներու արիւնով, հապա իր արիւնովը մէկ անգամ սրբարանը
- 13 մտու՛ յաւիտեանական փրկութիւն օտանալով: Վասն զի եթէ ցուերուն ու նախազներուն արիւնը և երկնքին

մեխերը սրակուելով՝ պղծեալները կը որդէր մտորմնի
 14 մաքրութեան կողմանէ, Այ՛ ս՛րչափ աւելի Քրիստոսի
 արիւնը, որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքով իր անձը
 անարատ պարտութի մատուց Աստուծոյ, պիտի սրբէ
 ձեր խղճմանը մեաւձ գործերէն՝ կենդանի Աստ-
 ուածը պաշտելու:

15 Եւ ասոր համար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, որ-
 պէս զի էր մահը առաջին ուխտին ժամանակը գործ-
 ութ յանցանքներուն քառութեանը համար եղած
 16 ըլլալով, հրաւիրուածները յաւիտենական ժառան-
 քութեան խոստմանը առնեն, Քանզի ուր կտակ մը
 17 ըլլայ, հարկ է որ կտակը ընողին մահը մէջ մտնէ:
 Այսին զի կտակը մեռնելէն ետև հաստատ կ'ըլլայ.
 18 քանզի բնու վաւերականութիւն չունենար քանի որ
 կտակը ընողը սղջ է: Անոր համար առաջին «Իր-
 19 ալ առանց արիւնի չէր հաստատուեր, Այսին զի
 երբ Մովսէս օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժ-
 ղովորդին պատմեց, ցուլերուն ու նոխազներուն ա-
 ղիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զ-
 պոյով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
 20 սրկեց. Եւ բաւ, Ասիկա է այն ուխտին արիւնը,
 21 զոր Աստուած ձեզի պատուիրեց: Եւ խորանին վրայ
 ու պաշտօնին բոլոր գործիքներուն վրայ նոյնպէս
 22 սրկեց արիւնը: Եւ գրեթէ ամէն բան արիւնով կը
 մաքրուի օրէնքին նայելով, ու արիւն չթափուած
 23 թողութիւն չըլլար:

24 Առտի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակ-
 ները ասանցմով մաքրուէին. բայց բուն երկնաւորները՝
 24 ասանցմէ աւելի ազէկ զոհերով, Քանզի Քրիստոս ոչ
 թէ ձեռագործ սրբարանը մտաւ, որ ճշմարտին օրի-

նակն է, հասցա բուն երկինքը՝ որպէս զի հիմա մեզի
 25 համար Աստուծոյ առջև ներկայանայ. Ոչ թէ՛
 սրպէս զի շատ անգամ իր անձը պարտութի մատու-
 ցանէ, ինչպէս քահանայագետը՝ որ ամէն տարի
 26 սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով. Ապա թէ
 ոչ՛ պետք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հեռէ շատ ան-
 դամ չարչարուիլ. բայց հիմա մէկ անգամ դարե-
 բուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ:
 27 մեղքը մէկգի ձգելու համար: Եւ ինչպէս մտորոց
 սահմանուած է մէկ անգամ մեռնիլ, ու անկէ ետքը
 28 դատաստան, նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ պ-
 արտութի մատուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերցնե-
 լու համար, բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի
 պիտի յայտնուի փրկութեան համար անանց որևէ
 անոր կը սպասեն:

ԳԼ. Ժ

1 Քանզի օրէնքը գալու բարեքներուն շուքը, ու ոչ
 թէ այն բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով,
 միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զոհերով երբէք
 չկրնար կատարեալ ընել զանոնք որ կը մօտենան:
 2 Ապա թէ ոչ՛ պիտի չդադարէին մատուցուելէն,
 պաշտօն մատուցանողներուն մէկ անգամ մաքրուե-
 լէն ետև ա՛լ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդիմա-
 3 նութիւն մը չունենալու համար: Բայց անանցմով
 ամէն տարի մեղքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ:
 4 Այսին զի նոխաղներուն ու ցուլերուն արիւնը չկրնար
 5 մեղքերը վերցնել: Անոր համար իր աշխարհ մտնե-
 լու ատենը կ'ըսէ, Զոհ ու ընծայ չուղեցիր դուն,

6 Հապա ինծի մարմին մը պատրաստեցիր. Ողջակեղ-
 7 ներու ու մեղքի պատարագներու չհաւնեցար: Այն
 8 ստեղծ ըսի, Ահա՛ կու գամ ես, (գիբբի տամի մեջ
 9 ինծի համար գրուած է,) քու կամօք ընելու, ով
 10 Աստուած: Վերը ըսելով թէ Ձո՛ս ու ընծայ և ող-
 11 ջակեցներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր՝ ու --
 12 նաջ չհաւնեցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը մտ-
 13 տուցուն,) Ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ՝ ես քու
 14 կամօք ընելու, ով Աստուած. առաջինը կը հերքի
 15 որպէս զի երկրորդը հաստատէ. Որ կամքով մեկը ալ
 16 սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինն մէկ ան-
 17 գամ պատարագուելովը:
 18 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին մէջ
 19 կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը մատու-
 20 ցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը վերցնել.
 21 Բայց ստիկա մէկ զո՛հ մատուցանելով մեղքերու
 22 համար, մշանջնաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նըր-
 23 տու. Եւ սակէ ետե կը սպասէ, մինչև իր թշնա-
 24 մները իր սոքերուն պատուանդան գրուին: Վասն
 25 զի մէկ պատարագով մշանջնաւորապէս կատարեց
 26 սրբուածները:
 27 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու տայ,
 28 քանզի առաջուընէ ըսելէն ետե թէ Այս է այն
 29 ուխտը զոր ես անոնց հետ պիտի ընեմ՝ այն օրերէն
 30 ետքը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց սրտին
 31 մէջ պիտի գնեմ, ու անոնց միտքին մէջ պիտի գրեմ
 32 զանոնք. Ետքը Վերէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց
 33 անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չլինեն: Իսկ ուր ա-
 34 նոնց թողութիւն կայ, ա՛լ մեղքի համար պատա-
 35 րագ դեռ չէ:

19 Ուրեմն, եղբայրներ, համարձակութիւն ունենա-
 20 լով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի արիւնովը, Այն
 21 նոր ու կենդանի ճամբովը՝ զոր բացու մեզի վար-
 22 մը առէնք: Աստուծոյ տանը վրայ, Մօտենանք
 23 ճշմարիտ սրտով, լեցուն հաւատքով, սիրտերին չար
 24 իրիճէն մաքրուած, ու մարմինն իս մաքուր ջրով
 25 լուացուած. Անխախտ պահեմք յոյսին դուանու-
 26 թիւնը, վասն զի հաւատարիմ է անիկա որ խոստա-
 27 ցու: Եւ իրարու հօգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործու-
 28 թեան գրգռելով. Եւ մէկուեղ ժողովուրդ չիմ որու նք,
 29 ինչպէս ամոնք սովորութիւն ունին. հապա Գիւղէի
 30 յորդորենք, ու այնչափ օւելի՛ որչափ այն օրուան
 31 մօտենայը կը տեսնէք:
 32 Վասն զի եթէ ճշմարտութեան գիտութիւնը ըն-
 33 դուանելէ ետե կամու. մեղք գործելու ըլլանք, ալ
 34 անկէ ետե մեղքերու համար առէնք զո՛հ մը չմար,
 35 Հապա զարհուրելի սպասել մը դատաստանին, ու
 36 կրտսի բարկութիւն մը կը հաւ, որ պիտի լսիք հա-
 37 կառակորդները: Մէկը եթէ Մովսէսի օրէնքը անար-
 38 գէր, առանց սցորմութեան երկու կամ երեք վկա-
 39 ներով կը մեռներ: Ալ սրչափ սաստիկ պատիժի ար-
 40 ժանի պիտի սեպուի կը կարծէք անիկա, որ Աստու-
 41 ծոյ Որդին սոքի տակ առաւ, և ուխտին արիւնը ան-
 42 մաքուր սեպեց, սրով ինք սրբուեցաւ, և շնորհաց
 43 Հոգին նախասեց, Քանզի գիտենք զանիկա որ ըսու,
 44 Իմն է վրէժիւնդութիւնը, ես պիտի հատուցանեմ,
 45 կ'ըսէ Տէրը. և դարձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր ժո-
 46 ղովորդը: Սարսափելի բան է կենդանի Աստու-
 47 ծոյ ձեռքը իյնալը:

32 Արդ միտքերնիդ բերէք այն առաջին օրերը, որոնց
 մէջ լուսաւորուելէ ետեւ շատ ստատիկ շարչարանք-
 33 ներ կրեցիք: Երբեմն նախատինքններով ու վիշտերով
 խոյտաւակուած, երբեմն ալ սյուպիտի վիճակի մէջ
 34 եղողներուն կցօրդ ըլլալով՝ Վատն զի «իմ՝ կապե-
 րուս մէջ ինձի» շարչարակից եղաք, ու ձեր ստաց-
 ուածքին կողպատուելը ուրախութեամբ ընդունե-
 ցիք, զիմնալով որ լուսագոյն և Ֆայուն ստաց-
 35 ուածքներ ունիք ձեզի երկիրքը: Ուստի Եւզէ մի
 ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ մեծ վարձքի հաստ-
 36 ցում ունի, Վատն զի պէտք է ձեզի համբերութիւն,
 որպէս զի Աստուծոյ կամքը ընկելով՝ խոտմունքը վա-
 37 յիկէք: Քանզի ալ ասկէ քիչ մը ստենէն ան որ գա-
 38 լու է՝ պիտի գոյ ու պիտի չուշանայ: Եւ Արդարը
 հաւատքէն պիտի ապրի. ու եթէ մէկը ետ քաշուի,
 39 իմ հոգիս անոր չհաճիր: Բայց մինք ետ չենք քաշ-
 ուիր որ կորուսինք, հասպա կը հաւատանք որ Ֆե
 հոգին փրկուի:

ԳԼ. ԺԱ

1 Արդ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստա-
 տութիւնը -- չերեւցած բաներուն ապացոյցն է:
 2 Վատն զի անով առաջինները վկայութիւն ընդու-
 նեցին:
 3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհ Աստուծոյ
 խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներեւոյթ բաներէն
 այս երեւցածները եղան:

*ՈՒՆԻ, կապուածներուն

4 Հաւատքով Արեւ կայէնէ ու երի աղէկ զո՛հ մա-
 տուց Աստուծոյ, որով վկայուեցաւ արդար ըլլալը:
 վասն զի իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկա-
 յութիւն եղաւ երէն. և անով, թէպէտ մեռաւ,
 5 Բայ տակուին կը խօսի:
 6 Հաւատքով Ենովք երէրէ փոխադրուեցաւ որպէս
 զի մահ չտանէն. ու Բեւէջ չէր գանուեր, վասն զի
 Աստուծո՞ւ փոխադրեց զանիկա. քանզի անոր փո-
 խադրուելէն առաջ վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հա-
 7 ճելի էր: Բայց առանց հաւատքի անհնար է Արդար-
 ծոյ հաճոյ ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մ-
 տենայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Արդար-ծոյ կայ, և
 թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց որ զինք կը փնտենն:
 7 Հաւատքով Նոյ պատգամ՝ առնելով Արդար-ծոյ՝
 8 Գեւ չերեւցած բաներուն համար, վախնալով առ-
 պանը շինեց իր տունը փրկելու համար, որով աշ-
 9 խարհս գատապարտեց, և ժառանգաւոր եղաւ այն
 արդարութեանը որ հաւատքով կ'ըլլայ:
 8 Հաւատքով, երբ Արբա համ կանչուեցաւ, մտիկ
 ըրաւ այն տեղը ելլելու, զոր ժառանգութիւն պիտի
 9 առնէր. և ելաւ գնաց, ու չէր զիտեր թէ ո՛ւր կ'եր-
 10 թայ: Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին
 մէջ որպէս թէ օտարութեան մէջ, և վրաններու
 մէջ բնակեցաւ: Իսահակի ու Յակոբի հետ մեկտեղ,
 որոնք իրեն հետ ժառանգորդ էին՝ նոյն խոտմուն-
 10 քին: Վատն զի ինք կը սպասէր այն հիմերով հաս-
 տատուած քաղաքին, որուն ճարտարապետը ու ա-
 րարիչը Աստուծո՞ւ է:
 11 Հաւատքով ինք Սառա ալ արբեցանքն սերմը
 առնելու զօրութիւն ընդունեց, և ասնը անցած

- Հաստիկ մէջ զաւաճանաւ զի հաւատարիմ
 12 սեպեց զանկիս որ խոտամուկը ըրեր էր: Աւտի այն
 մէկէն ծնան, (այն ալ մեռածը պէս,) շատութեան
 կողմէ երկինքի աստղերուն պէս, ու ծովեզերքերէս
 աւազին պէս առանց համբանքի:
- 13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատարով մեռան՝ խոտամուկը-
 ները չառած, հապա հեռուէն տեսան զանոնք ու
 *ողջունեցին, և խոտավանեցան թէ իրենք օտարներ
 14 ու պանդուխտներ են երկրի վրայ: Քանզի անոնք որ
 այսպիսի բաներ կը խօսին, յայտնի կ'ընեն թէ դաւաճ-
 15 մը կը փնտռեն: Եւ յերաւի եթէ զանկիս յիշէին՝
 ուրիշ որ ելան, ժամանակ ունէին հան դառնալու:
 16 Բայց հիմա լուսագոյն քաւած մը կը փոփոքին, այս-
 ընքն երկնաւորին. ուստի ամբօթ չսեպեր Աստուած
 անոնց Աստուածը ըսուել, վասն զի ենք անոնց քա-
 ղաք մը պատրաստեց:
- 17 Հաւատարով Արրահամ իր փորձուած տոներն իս-
 հակը պարտաւ մատուց. և ան որ խոտամուկները
 առած էր, եւ մէկ հասիկ ուրիշ կը մատուցաներ.
 18 Որու ըսուեցաւ թէ Իսահակով քեզի սերունդ պիտի
 19 կոչուի: Քանզի կը մտածէր թէ Աստուած մեռելնե-
 րէն ալ կարող է յարուցանել. ուրիշ օրինակով մը
 ընդունեց զանկիս:
- 20 Հաւատարով Իսահակ գարու բաներուն համար ծա-
 21 քարեան լավ օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը: Հաւատարով
 Յակոբ իր մեռնելու տոներ՝ Յովսէփի որդիներէն
 22 ամէն մէկը օրհնեց, ու երկրպագութիւն ըրաւ իր գա-
 լաղանին գլխուն վրայ: Հաւատարով Յովսէփ իր վախ-

*ՈՒՄԻ, Հաւատարով ողջունեցին

- ճանելու տոներն յիշեցուց Եսայէի որդիներուն
 Եփթալի ելիլը, ու իր սակրներուն համար պա-
 ուէր տուաւ:
- 23 Հաւատարով, երբ ծնաւ Մովսէս, իր ծնողներուն
 ձեռքով երեք ամիս զաղտուկ պահուեցաւ. վասն զի
 տղան գեղեցիկ տեսան, ու չվախցան թագաւորին
 24 հրամանէն: Հաւատարով Մովսէս, երբ մեծցաւ, ըն-
 25 դունեց Փարաւոնի աղջկան որդի ըսուել. Քանզի
 աւելի աղէկ սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին հետ
 չարչարուել, քան թէ մեղքին ժամանակաւոր զուար-
 26 ճութիւնը վայելիլ. Եւ աւելի մեծ հարստութիւն
 սեպեց Քրիստոսի նախատիկը՝ քան թէ Եգիպտոսի
 զանձերը. վասն զի զհակով կը պատէր վարձքի
 27 հատուցումին. Հաւատարով Եգիպտոսը թողուց,
 ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. վասն զի
 համբերեց՝ որպէս թէ Անտեսանելին կը տեսներ:
 28 Հաւատարով ըրաւ զպակը և արիւն սրկելը, որպէս
 զի անգրանիկները սնուցեցնողը իրենց չգպչի:
 29 Հաւատարով Կարմիր ծովէն անցան որպէս թէ ցո-
 մաքէ. որուն փորձը ընելով Եգիպտացիները ըն-
 կըղմեցան:
- 30 Հաւատարով Երեքովի պտրիպանները ինկան՝ եօթը օր
 անոնց բարտախքը պտրտելով:
- 31 Հաւատարով Ռախտը պտուիկը անհաւատներուն
 հետ չկարուեցաւ, որ լրտեսները խաղաղութեամբ
 ընդունեն էր:
- 32 Եւ ալ ի՞նչ բռնմ. վասն զի ժամանակը ըստպան
 չէ որ պատմիմ Գեղեցնի ու Բարակի և Սամիսնի ու
 Ֆիփթայէի և Գաւթիի ու Սամուէլի և ուրիշ մար-
 33 գարէներուն համար. Որոնք հաւատարով թագաւո-

րութիւններու յաղթեցին, արդարութիւն գործեցին, խոտամուկներու հասան, առիճներու բերաններ 34
 քոցեցին, կրակի զօրութիւն ժարեցին, սուրբ բերնէ ազատեցան, տկարութենէ ուժովցան, պատերազմի մէջ զօրաւոր եղան, օտարներու բանակներ 35
 ցրուեցին, կիներ իրենց մեռելները ընդունեցին յարութիւն առած. ոմանք չարչարուեցան և չընդունեցին ազատութիւնը, սրպէս զի լաւագոյն յարու 36
 թեան հասնին. Ուրիշներ ալ նախատիւքներու ու ծեծերու, նաև կապերու ու բանտերու փորձք առին. 37
 Քարկածուեցան, սղոցուեցան, փորձանքի մէջ ինկան, որով սպաննուելով մեռան, ոչխարի մարթիլով ու այծի մարթիլով պարտեցան, կարօտութիւն 38
 քաշելով, նեղը կշնայով, չարչարուելով, (Որոնց արժանի չէր աշխարհս,) անապատներու ու լեռների 39
 և սյրերու ու երկրի խռոսչներու մէջ մնալով : Եւ ասոնք ամէնը հաւաքաբով վկայուած՝ խոտ 40
 մուկք չառին. Քանզի Աստուած մեզի համար աւելի աղէկ բան մը նախապատրաստեց, սրպէս զի անոնք առանց մեզի չկատարուին :

ԳԼ. ԺԲ

1 Աւստի մենք ալ, որ այսչափ վկաներուն *բողմութիւնը մեր բոլորախքը պատած ունինք, ամէն ծանրութիւն մեր վրայէն մեկդի ձգենք, և Ֆու դիւրաւ պաշարող մեղքը, ու համբերութիւնով վազենք մեր 2
 առջև դրուած ասպարէզի ընթացքը. Յիսուսի նա-

*Յու. ամպր

յինք, Ֆեր հաւաքին առաջնորդին ու կատարողին. որ այն սերտութեամբ համար որ իր առջև կեցած էր, խաչը յանձն առաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ ամբուսին աջ կողմը նստաւ :

3 Արդ միտք բերեք զանկիա, որ այսպէս համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ՝ հակառակ խօսելուն, որ 4
 չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնեք ու թուլնաք : Տոկաւին արիւն Խաչելու՝ չափ պատեղադակելով հակա- 5
 ուակ չկեցողք մեղքին. Եւ մոռցաք այն յորդորանքը որ ձեզի հետ կը խօսի սրպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ իմ, Տերջը խրատար մի անարգել, ու անկէ 6
 յանդիմանուելով՝ մի թուլնաք : Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն որդին զոր 7
 կ'ընդունի : Եթէ խրատի համբերեք, Աստուած ձեզի հետ սրպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի. քանզի 8
 ո՞ր որդին է ան՝ զոր հայրը չպատժեր : Իսկ եթէ դուք առանց խրատի ըլլաք, որու ամէնը մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք ու ոչ թէ որդիներ : 9
 Նաև մեր մարմնաւոր հայրերը Ֆու խրատիչ անկնաւով՝ անոնց 4
 կ'ամենայինք. չէ՞ որ այլ աւելի պիտի 10
 հաղանդինք հոգիներուն Հօրը ու ապրինք : Վասն զի ասոնք քիչ օրեր Ֆու կը խրատէին իրենց հաճոյ երեւ- 11
 ցածին պէս, բայց անկիա Ֆեր օգուտին համար սրպէս զի իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք : Եւ յիշուի ամէն խրատ նոյն ատեն ուրախարար, չթուիք, հապա տրամական, բայց ետքը արգարութեան խողաղարար պատուը կը հասուցանէ անով վարձուողներուն :

12 Աւստի իմ ույցած ձեւերը ու տկար ծունկերը հաս- 13
 աստեցեք. Եւ շիտակ ճամբաներ ըրէք ձեր ստեք.

րուն, որ չըլլայ թէ ան որ կարող է՝ խոտորի: այլ
 14 մանաւանդ ըծ շիւտի Խաղաղութեան ետեւէ եղէք
 15 տի չտեսնէ Տէրը: Զգուշացէք, չըլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ: չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր երեւնալով չեղ նեղէ, ու անով շատերը պղծուին: Զըլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ, կամ անտուրբ՝ Կտաւի պէս, որ կերտուելի մը համար իր անդրանկութիւնը ծախեց: Քանզի դեռեք որ թէպէտ ետքը ուղեց որ Տնութիւնը ժառանգել, քոյ մերժուեցաւ: վասն զի ապաշխարութեան տեղ չգտու հօրէ Էքոյ, թէպէտև արցունքով խնդրեց զանիկա:
 18 Վասն զի դուք մտեցած չէք շոշափելի լեռանը, որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մէզին և խաւարին
 19 ու մրբիկին, Եւ փողին հնչուելուն, ու խօսքերուն ձայնին, զոր լսողները աղաչեցին որ մէյմըն ալ այն
 20 խօսքը չըսուի իրենց, Վասն զի չէին կրնար տանիլ այն հրամանին, Եթէ դողան մըն ալ լեռանը գազին՝
 21 պիտի քարկոծուի: Եւ այնպէս ահադին էր այն երկուրթը՝ որ Մովսէս ըստ, Աստուիկ կը վախճամ ու
 22 կը գողամ: Բայց դուք Սիօն լեռանը մտեցեր էք, ու կենդանի Աստուծոյ քողաքին, երկնուար Երուսաղէմի, և բիւրուար հրեշտակներուն, Ու երկինքը գրուած անդրանիկներուն համարիտար ժողովին ու եկեղեցիին, և Աստուծոյ՝ որ ամէնուն Գրատարն է, ու արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարուեր են,
 24 Եւ Յիսուսի՝ որ նոր սեխաին միջնորդն է, ու սրկուե-

*Վա՛, գլորի
 *Ո՛րո՛ւ, Կ՛-տէլէն, կամ՝ նեաով զարնուի

լը արիւնին՝ որ Աբելի ռէնէն տւելի աղէկ կը խօսի:
 25 Զգուշացէք չըլլայ որ մերժէք զանիկա որ յեզէ կը խօսի: վասն զի եթէ անոնք երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չաղատեցան, մերձափ աւելի մենք՝ եթէ երկինքէն Խօսողն երես գար-
 26 ձընենք: Որուն ձայնը այն ատեն երկիրը շարժեց, և հիմն խոտոցեցեր է ու կ'ըսէ, Նորէն պիտի շարժեմ՝
 27 ոչ թէ միայն երկիրը, հապա նաև երկինքը: Եւ այն նորէն քոյ կը ցուցնէ շարժուած բաներուն յեղափոխութիւնը շինուած բաներու պէս, որպէս զի ան-
 28 շարժ բաները հաստատուն մնան: Ուտի անշարժ թագաւորութիւնը աւած ըլլալով՝ ահա բռնենք այն շնորհքը, որով զԱստուած պաշտենք հօծոյսկան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշտու-
 29 թեամբ: Վասն զի մեր Աստուածը մտնող կրակ է:

ԳԼ. ԺԳ

1 **Ե**րայսրիսութիւնը յեզէ հաստատ մնայ: (2) Հիւրասիրութիւնը մի մունաք, վասն զի անով ամանը
 3 հրեշտակներ ընդունեցին չգիտնալով: Միաբերնիգ ըլլան կապուածները որպէս թէ անոնց հետ դուք ու կապուած էք: և շարչարուածները՝ որպէս թէ դուք
 4 ալ մարմին ունեցող էք: Ամանութիւնը բոլորովն պատուական է, ու անկողնը անարատ է: բայց պոռնիկները ու շնացողները Աստուած պիտի գատէ:
 5 Բարբերնիգ արծաթատեր չըլլայ, բաւական սեպեցէք որչափ բան որ ձեռքերնիգ կայ: վասն զի ինք զուցեց թէ Բնաւ քեզ պիտի չիժողում, ու բնաւ քեզ
 6 երես պիտի չձգեմ: Այնպէս որ համառօակ ըլլանք

- ընելու, Տէրը իմ՝ օգնականն է, ու ես պիտի չվախնամ:
- 7 մարդը ինձի ինչ պիտի ընէ: Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ էբէնջ հաւատարին
- 8 նմանող եղէք: Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեանս:
- 9 Կերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի տարւերիք, քանզի աղէկ է որ սիրտը շնորհքով հաստատուի -- ոչ թէ կերակուրներով. որոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք որ այնպէս գացին: Ահա մը օճակներ մենք, ուրկէ իշխանութիւն չունին ուստե՛ր լու անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն: Քանզի ո՛ր անասուններուն արիւնը որ սուր անզը կը տարուի մեզքի համար քահանայապետին ձեռքով,
- 12 անոնց մարմինները բանակէն դուրս կ'սլորուին: Ուստի Յիսուս ալ, իր արիւնովը փոշովուրդը որրելու
- 13 համար, դունէն դուրս չարչարուեցաւ: Ուրեմն էիէ՛ր իրեն ելլենք բանակէն դուրս, մեր վրայ առնելով ա-
- 14 նոր նախաստինքը: Վասն զի մենք հոս մնայուն քաղաք չունինք, հապտ հանդերձեալը կը փնտռենք:
- 15 Ուստի անոր ձեռքով ամէն տանն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք, սլոխնքն Տէր շրթութունքներուն պատուը, որոնք իր անունը կը գաւա-
- 16 նին: Իսկ բարերարութիւնը ու հարօթանքներուն հազրդակցութիւնը մի մտնաք, վասն զի Աստուած
- 17 սլոխնքի պատարագներու կը հաւնի: Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու անոնց հաղանդ կեցէք, վասն զի անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հոգին, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան. որպէս զի խնդութիւնով ընեն այն հարձ, և ոչ թէ հաւաչելով, վասն

- 18 զի այն ձեզի օգտակար չէ: Մեզի համար աղօթք ըրէք, վասն զի մենք համոզուած ենք թէ աղէկ խղճմունք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք
- 19 աղէկ վարմունք ունենալ: Եւ մանաւանդ կ'աղաչեմ որ զայս ընէք, որպէս զի աւելի շուտով ձեզի դառնամ:
- 20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը, որ յաւիտեանական ուխտին արիւնովը ոչխարներուն մեծ Հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջ իր առջև հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որու փառք յաւիտեանս յաւիտեանից: Ամէն:
- 22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, այս յորդորական խօսքիս համբերել, վասն զի համաուօտարը գրեցի
- 23 ձեզի: Գիտցէք որ Տէր եղբայրը Տիմոթէոս արձակուած է, որու հետ, եթէ շուտով գայ, պիտի տես-
- 24 նեմ ձեզ: Բարև ըրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն: Ձեզի բարև կ'ընեն անոնք որ Խտալիսյէ են: Շնորհքը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՅՈՒՂՅՈՒՆ

ՅԱԿՈԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, տասուերկու ցեղերուդ, որ մէկն կողմ ցրուած էք, ողջոյն:
- 2 Եղբայրներ, բարբոթիկն ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբ կերպ կերպ փորձանքներու մէջ
- 3 կ'իջնաք, Քրիստոսով որ ձեր հաւատարին փորձառու-
- 4 թիւնը համբերութիւն կը գործէ: Բայց համբերու- թիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ, որպէս զի կատարեալ ու ամբողջ բլլաք, ու բանի մը պակաս- թիւն չունենաք:
- 5 Ապա եթէ ձեզմէ մէկը իմաստութեան պակասժ, բլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ, որ ամենուն առա- տապէս կու տայ ու շնախատեր, և անոր պիտի արբ- ուի: Միայն թէ հաւատարմ թող խնդրէ ու չերկ- մբաի: վասն զի ան որ երկմիտ է, ծովուն հողմու-
- 7 կոծեալ ու տատանեալ պիջներուն նման է. Այն մարդը թող չկարծէ որ Տէրջմէ բան մը պիտի առ- նէ. Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբ- բաններուն մէջ:

- 9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձութեանը վրայ թող
- 10 պարծենայ, և ան որ հարուստ է, իր խոնարհու- թեանը վրայ, վասն զի անկիս խոսի ծաղկին պէս
- 11 պիտի անցնի. Քանզի արեւը սաստիկ տաքութիւ- նով մը կը ծագի ու կը ցամքեցնէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թափի, ու անոր երեւութին գեղեցկու- թիւնն ալ կը կորուսի. նոյնպէս ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի:
- 12 Կրանելի է այն մարդը որ փորձութեան կը համբերէ. վասն զի եթէ փորձուելով ընտիր գտնուի, կենաց պակաս պիտի առնէ, զոր Տէրը զինք սիրողնե-
- 13 բուն խոտացաւ: Զբլլայ որ մէկը, որ փորձութեան մէջ է, բաւ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ, վասն զի Աստուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինք մէկը
- 14 կը փորձէ: Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցան- 15 կու թիւններէն հրապարուած ու խաբուած, Անկէ ետե ցանկութիւնը յղանալով՝ մեզք կը ծնանի, և
- 16 մեզքը որ կատարուի՝ մահ կը ծնանի: Մի խաբուիք, 17 իմ սիրելի եղբայրներս. Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգև զերէն է, և լուսոյ Հորմէն կ'իջ- նէ, որուն մէջ ընաւ փոփոխութիւն կամ դաւանա-
- 18 լը շուք մը չկայ: Ի՞նչ ուզելովը մեզ ծնաւ ճշմար- տութեան խօսքովը, որպէս զի մենք իր ստեղծածնե-
- 19 բուն երոխայրի մը բլլանք: Ուստի, իմ սիրելի եղ- բայրներս, ամէն մարդ թող շուս բլլայ լսելու, ու
- 20 ծանր՝ խօսելու, և ծանր՝ բարկանալու. վասն զի մարդուն բարկութիւնը Աստուծոյ արդարու- թիւնը չգործեր:
- 21 Ուստի ամէն աղտեղութիւն ու չարութեան առա- յելութիւնը մէկդի ձգելով, հեղութեամբ ընդունե-

ցեք յէր մէջ սերմանուած խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել:

- 22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և ոչ թէ միայն
- 23 լսողներ՝ ինքզինքնիդ խօսքելով: Վասն զի եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կատարող չըլլայ, անկա նման է մարդու մը՝ որ հայելիի մէջ աչքերը
- 24 անկած իր ընական երեսը կը գիտէ. Վասն զի գիտելով տեսու ինքզինք ու անցաւ զնոց, և շուտ մը
- 25 մոռցաւ թէ ի՞նչպիսի մէկն էր: Բայց ան որ ազատութեան կատարելով օրէնքին աչք անկելով կը նայի, և անոր մէջ կը կենայ, անիկա Իօռու լսող մոռցող չըլլալով: Հապա գործը կատարող, երանելի
- 26 պիտի ըլլայ իր կատարելուն մէջ: Եթէ մէկը զինք կրօնատէր կը սեպէ ու իր լեզուին սանձ չդնէր, հապա իր սիրտը կը խաբէ, այնպիսեայն կրօնասիրու-
- 27 թիւնը փուճ է: Ատուծոյ ու Հօրը քով մտքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը սյո է: Արբերուն ու սրբեւարիններուն տես երթալ իրենց նեղութեան ատենը, ու անձը անարատ պահել աշխարհէ:

ԳԼ Բ

- 1 Ի՞ր եղբայրներս, ըլլայ որ աշտուութեամբ բռնէք հաւատքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, փառաց Տէր:
- 2 Ի՞նչ: Քանզի եթէ ձեր ժողովքին մէջ մարդ մը մշտնելու ըլլայ, որ ունենայ սակի մտատնի և փառաւոր հանդերձներ, հոն աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ
- 3 աղտոտ հանդերձներով, Եւ նայէք անոր վրայ որ փա-

*Ուրիշ, ձեզմէ մէկը

- ուսուր հանդերձներ ունի, ու ըսէք թէ Գուն հասնառէ պատուով, և այն աղքատին ըսէք թէ Գուն հոգաբի զոյ կայնէ, կամ Եկուր նստէ պատուանգա-
- 4 նիս քով, Զեր մէջ խորութիւններ ընող ու չար
- 5 խորհուրդներու դատասար չէ՞ք ըլլալ: Մտիկ ըրէք, սիրելի եղբայրներս, չէ՞ որ Ատուած աշխարհի աղքատները ընտրեց, որովհետեւ հաւատքով հարուստ են, ու ժառանգուոր աղքայութեանը զոր զինք սիրող-
- 6 ներուն խոտացաւ: Բայց դուք աղքատները անարգեցէք: Հարուստները չե՞ն որ ձեզ կը հարստահարեն, ու ձեզ դատաստանարանները կը քաշեն: Անանք չե՞ն որ կը հայհոյին այն բարի անունը որ ձեր
- 8 վրայ կանչուած է: Արդ եթէ դուք աղքատական օրէնքը կը կատարէք գիրքին շարժի համեմատ, թէ Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս, աղէկ կ'ընէք:
- 9 Բայց եթէ աշտուութիւն կ'ընէք, մեղք կը գործէք, և օրէնքէն կը յանդիմանուիք օրինաւորներու պէս:
- 10 Քանզի սով որ բար օրէնքը պահէ, ու մէկ բանի մէջ յանցաւոր ըլլայ, անիկա ամենուն պարտական կ'ըլ-
- 11 լայ: Վասն զի ան որ ըսաւ թէ Ծնութիւն մի ըներ, ըսաւ ալ թէ Մի սպանաներ. ուստի եթէ շնութիւն չընես բայց սպանութիւն ընես, օրինաւորնք կ'ըլլաս:
- 12 Այնպէս խօսեցէք և այնպէս ըրէք՝ որպէս թէ աղա-
- 13 տութեան օրէնքով պիտի դատուիք: Վասն զի դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողբամու-
- թիւն չըներ. և ողբամութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց:
- 14 Ի՞նչ օգուտ է, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի, ու գործ չունենայ. միթէ հաւատքը
- 15 կրնայ փրկել զանիկա: Եթէ եղբայր մը կամ քոյր

- 16 մը մերկ ըլլայ, կամ օրուան կերակուրին կարօտ, Առ ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղութեամբ, տաքցէք ու կշտացէք. և մարմինին պէտք եղած բա-
- 17 ները անոնց չտաք, ի՞նչ օգուտ է: Այսպէս ալ հաւ-
- 18 մեաւած է: Նաև կրնայ մէկը ըսել թէ Գու՛ն հաւատաք ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. դուն քու հաւատաք գոցուր ինձի առանց գործերու, ու ես քեզի ցուցնեմ
- 19 իմ հաւատաքս իմ գործերէս Գու՛ն կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է. աղէկ կ'ընեն. դեւերն ալ կը հա-
- 20ւատան և կը սարսափին: Բայց կ'ուզի՞ս գիտնալ գու՛ն, ով անտի մարդ, որ հաւատաք առանց գոր-
- 21ծերու մեռած է: Արբա՛համ մեր հայրը գործերով չարգարացած, երբ իր սրբին Իսահակը սեղանին
- 22 վրայ հանեց զսօ շէնքս: Կը տեսնե՞ս որ հաւատաքը ա-
- 23ծերով հաւատաքը կատարեալ եղաւ: Եւ գիրքին խօսք կատարուեցաւ, որ կ'ըսէ, Արբա՛համ Աստու-
- 24ծեցաւ. և ինք Աստուծոյ բարեկամ ըսուեցաւ: Կը տեսնե՞ք որ մարդ գործերով կ'արգարանայ, ու ոչ
- 25 թէ միայն հաւատաքով: Նոյնպէս ալ Ռախար պառ-
- 26 Քանդի ինչպէս մարմինը առանց հօգի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատաքը առանց գործերու մեռած է:

ԳԼ. Գ

1 Երբայրներս, շատ վարդապետներ մի ըլլաք, գիտնալով որ աւելի մեծ գառաստան պիտի ընդունինք.

- 2 Վասն զի ամէնս ալ շատ յանցանքներ կ'ընենք. եթէ մէկը խօսքով յանցանք չընէ՝ անկեա կատարեալ մարդ է, որ կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձել:
- 3 Տես որ ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք, որպէս զի անոնք մեզի հնազանդին, ու անոնց բոլոր մարմինը
- 4 կը կառավարենք. Ահա նաւերն ալ ս'ըջափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը քշուին, բայց ամենափոքր զեկով մը կը կառավարուին՝ զեկավա-
- 5րին կամօք ս'ը կողմը որ ուզէ: Այսպէս ալ լեզուն պզտիկ անդամ մըն է, ու մեծ բաներ կը խօսի. ահա
- 6 քիչ մը կրակը ս'ըջափ բան բոցի կու տայ: Լեզուն ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան տիեզերք մը. Լե-
- 7 զուն մեր անդամներուն մէջ ոյնպէս դուռած է, որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և բնութեան շրջանը կը
- 7 բռնկցնէ, ու ինք գեհնանէն կը բռնկի: Բոլոր գաղաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և
- 8 նուաճուած է մարդկային բնութենէն: Բայց լեզուն մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անկեա անզուսպ
- 9 չար է ու մահաբեր թունով լեցուն: Անով կ'օրհնենք զԱստուած ու Հայրը, և անով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Աստուծոյ նմանութիւնովը ստեղծ-
- 10ուած են: Միեւնոյն բերնէն կ'ելին օրհնութիւն ու անեծք. եղբայրներս, պէտք չէ որ պիս սյապէս ըլլայ:
- 11 Միթէ աղբիւր մը միեւնոյն բերնէն անոյշ ու լեզի
- 12 կը բղէ: Միթէ կարելի՞ է, եղբայրներս, որ թղէնին ձիթապատուղ բերէ, կամ որթը՝ թուզ. նմանապէս խրեմէ չէ որ աղբիւրէ մը աղի ու անոյշ ջուր
- 13 ելլէ: Զեր մէջ իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ. թող անկեա բարի վարմունքովը ցուցնէ իր գործերը իմա-

- 14 սուլթեան հեզուլթիւնով: Ապա եթէ դառն նախանձ և հակառակուլթիւն ունենայք սիրտերնուզ մէջ, մի պարծենայք ու ճշմարտութիւնը սուտ հա-
- 15 նէք: Այս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ, հոպա
- 16 երկրուոր, շնչուոր և գիւտական է: Քանզի ուր նախանձ ու կռիւ կայ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն
- 17 չար բաները: Հոպա վերին իմաստութիւնը նախ սուրբ է, ետքը խողաղարար, հեղ, հլու, սղարմութիւնով ու բարի պատուհներով լեցուն, անկողմնա-
- 18 սէր ու անկեղծ: Եւ արդարութեան պատուը խողաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խողաղութիւն կ'ընեն:

ԳԼ. Դ

- 1 Ուրկէ՞ են պատերազմները, և ուրկէ՞ կռիւները ձեր մէջ. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն՝ որոնք ձեր ան-
- 2 դասներուն մէջ կը պատերազմին: Կը ցանկայք ու չունիք, կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և չէք կրնար յէր ուղածին հասնիլ. կը պատերազմիք ու կը կը-
- 3 ուրիք, բայց չունիք, վասն զի չէք խնդրեր, կը խնդրէք ու չէք սուներ, վասն զի չարաչար կը խնդրէք՝
- 4 որպէս զի ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք: Ենասողներ, չէ՞ք գիտեր որ այս աշխարհին սէրը Աստու-
- 5 մի կ'ընէ: Կամ թէ կը կարծէք որ գիբբը պարսպ տեղ *կ'ընէ թէ նախանձի կը փոփայի մեր մէջ

*Կ-՛, կը խօսի. նախանձի՞ կը փոփայի մեր մէջ բնա-կող Հոգին

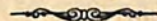
- 6 բնակող հոգին. Սակայն աւելի շնորհք կու տայ. անոր համար կ'ընէ, Աստուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խնայհոգիներուն շնորհք
- 7 կու տայ: Ուստի հնազանդեցէք Աստուծոյ. Ստա-
- 8 փախչի Աստուծոյ մօտեցէք, ու անիկա ձեզի պիտի մօտենայ. որեցէք ձեռքերնիդ, մեղաւորներ, և մար-
- 9 րեցէք սիրտերնիդ, երկփոխներ: Տառապանք քաշեցէք, սուգ ըրէք ու լացէք. ձեր ծիծաղը սուգի դա-
- 10 նայ, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրամութեան Տերաջը առջև խնայհոգիներէ՛ք, ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ:
- 11 Մէկզմէկ մի բամբասէք, եղբայրներ. ան որ իր եղբայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը գտաւ, օրէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը գտաւ. ապա եթէ օրէնքը գտաւես, ուլ դուն օրէնքը կատարող չես, հա-
- 12 պա դատուոր: Մէջ մէկ Օրէնդիր [ու Գատուոր] կայ, որ կարող է փրկելու և կորսնցնելու. դուն ս՛վես որ ուրիշը կը գտաւես
- 13 Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ'ընէք, Այսօր կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը ու հոն տարի մը
- 14 կենանք, և տառուոր ընենք ու վատարկինք. (Գուք որ վաղը չէք գիտեր Քանզի ի՞նչ է ձեր կեանքը. յի-
- 15 բաւի շոգի մըն է, որ քիչ մը տաւն կ'երեւնայ ու ետքը կ'սչնչանայ.) անոր տեղ ըսելու էիք. Եթէ Տէրը կամենայ ու սպրինք, այս կամ այն բանը ընենք:
- 16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը պարծենայք. բոլոր այսպիսի պարծանքները չարութիւն
- 17 են: Ուստի ուլ որ բարին ընէր գիտնայ ու չընէ, այն մեղք է անոր:

ԳԼ. Ե

- 1 Աղէ հիմա, հարուստներ, լացէք ու ողբացէք այն
 2 թշուառութիւններուն համար՝ որոնք ձեր վրայ պի-
 3 հանդերձները՝ ցեցի կերակուր եղածս Զեր սակին ու
 4 արծաթը ժանգոտած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ
 5 վկայ պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ կրակի
 6 պէս: Վերջին օրերուն համար գանձ գիղցեցիք: Ահա
 7 ձեր արտերը հնձող բանուորներուն վարձքը զոր ետ
 8 պահեցիք՝ կ'աղաղակէ, ու հնձողներուն բողբոջը զօ-
 9 բութեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ: Երկրի վրայ
 10 փափկութեամբ և հեշտութեամբ սպրեցաք, սիր-
 11 տերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան
 12 համար: Գոտապարտեցիք ու սպաննեցիք սրգարը,
 13 որ ձեզի հակառակ չլինար:
- 14 Ուստի համբերող եղէք, եղբայրներ, մինչև Տէրոջը
 15 գալուստը: Եհա երկրագործը կը սպասէ երկրի պտու-
 16 ուսական պտուղին՝ անոր համար համբերելով, մինչև
 17 ստացին ու վերջին անձրեւը առնէ: Դուք ալ համ-
 18 բերութիւն ըրէք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք:
 19 Վասն զի Տէրոջը գալուստը մօտ է: Իրարու դէմ մի
 20 հառաչէք, եղբայրներ, որպէս զի չդատապարտուիք:
 21 Եհա Գոտաւորը դրանք բով կայներ է: Եղբայրներս,
 22 չարչարանքներու և համբերութեան օրինակ առէք
 23 մարգարէները, որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան:
 24 Ահա համբերողներուն երանի կու տանք: Յորի համ-
 25 բերութիւնը լսեցիք դուք, և Տէրոջը անոր ըստ վստ-
 26 ճանը տեսաք, որ Տէրը բազմապատկեց ու ողորմած է:

- 27 Արդ ամէն բանէ առաջ, եղբայրներս, երգում
 28 չընէք, ոչ երկինքի վրայ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ ու-
 29 ըրչ երգում մը: Հապա ձեր այրն այս ըլլայ, և ոչը՝
 30 ոչ, որ ըլլայ թէ դատապարտութեան տակ խնայք:
 31 Եթէ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է, աղօթք թող
 32 ընէ: Եթէ մէկը ուրախ է, սաղմոս թող երգէ: Եթէ
 33 ձեզմէ մէկը հիւսնդ է, եկեղեցիին երեցները թող
 34 կանչէ, ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն, ու Տէրոջը
 35 անունովը իւզով օծեն զանիկա: Եւ հաւատքով ե-
 36 ղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւսնդը, ու Տէրը զանի-
 37 կա ոտք պիտի հանէ: Եւ եթէ մեզք ալ գործեր է,
 38 պիտի ներուէ անոր: Զեր յանցանքները իրարու խոս-
 39 տովանեցէք, ու աղօթք ըրէք իրարու համար, որպէս
 40 զի բժշկուիք: արգարին ջերմեւանդ աղօթքը շատ
 41 աղքատութիւն առնի: Եղիւ մեզի պէս կիբքերու ենթա-
 42 կայ մարդ մին էր, ու աղօթք ըրաւ որ անձրև չգայ,
 43 և երեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրև չե-
 44 կաւ: Եւ նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկինք անձրև
 45 տուաւ և երկիր իր պտուղը բուսցուց:
 46 Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ մէկը ճշմարտութեան
 47 մուրհի, ու մէկը զանիկա դարձի ղերէ, Գիտցած ըլ-
 48 լայ թէ ան որ մեղաւորը իր մուրութեան ճամբայէն
 49 կը դարձնէ, հոգի մը մահաւանէ կ'ազատէ, ու մեղ-
 50 քերու բազմութիւնը կը ծածկէ:

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԸՆԳԷՏԱՆԻՍԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օտարականներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի, Գաղափայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու Բիւթանիայի մէջ, ընտրուած Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեամբ համեմատ՝ Հոգիին սրբացնելովը, հնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի արիւնին սրբազուէլուն համար. շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ:
- 3 Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հոյրը, որ իր առաւ սորոմնութեանը համեմատ մեզ նորէն ձնու կենդանի յոյս համար՝ Յիսուս
- 4 Քրիստոսի մեռելնէն յարութիւն առնելովը, Անեղծ ու անարատ և անթաւամ՝ Ժառանգութեանը
- 5 համար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզի, Որ Աստուծոյ զօրութիւնովը պահպանուած էք հաւատքով այն փրկութեանը համար՝ որ պատրաստուած է վերջին
- 6 Ժամանակը յայտնուելու. Որով կ'ուրախանաք թէեւ հիմա, ինչպէս հարկը կը պահանջէ, քիչ մը ատեն

- 7 արամած էք զանազան փորձութիւններով. Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը (որ կորստական սակիէն աւելի պատուական է, թէեւ անիկա կրկնով կը փորձուի) գանուի գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը.
- 8 Զոր դուք շտեմած՝ կը սիրէք, զոր հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատուելի
- 9 ու փառաւորեալ խնդութիւնով. Զեր հաւատքին վտիճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկու-
- 10 թիւնը, Որ այն փրկութեանը համար փնտուեցին ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք մարգարեացան
- 11 ձեզի ըլլալու շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ ե՛րբ կամ ի՛նչպիսի ատեն կ'իմացնէր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Հոգին, որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարուիլը, ու անկէ ետեւ փառաւորուիլը
- 12 Որոնց յայտնուեցաւ, որոնք ոչ թէ իրենց՝ հապա մեզի մտակարարեցին այն բաները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքով՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ երկինքէն զըրկուեցաւ. որ այն բաներուն՝ ճրեշտակները կը ցանկան ակնկառուցն նայիլ:
- 13 Ուստի ձեր միաքերուն մէջքը գօտեւորած՝ արթուն կեցած, կատարելապէս յաւանքէք այն ձեր վրայ հասնելու շնորհքին, Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
- 14 նուելու ատենը, Հնազանդ զուսակներու պէս, ոչ թէ ձեր ազիտութեան ատենին առաջին ցանկութիւն-
- 15 ներովը վարուելով, Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս դուք ալ սուրբ եղէք Տէր Սուրբ վարմունքներուն
- 16 մէջ. Վասն զի գրուած է թէ Սուրբ եղէք, քանզի
- 17 ես սուրբ եմ: Եւ իթէ Հայր կը կոչէք զանիկա՝ որ

առանց աչառութեան կը դառնէ ամէն մէկուն զոր-
 Ժին համեմատ, ուրեքն ձեր պանդխտութեան ժա-
 18 մանակը վախով անցուցէք. Գիտնալով որ դուք ոչ
 թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուե-
 ցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբանե-
 19 րէն, Հապա Քրիստոսի պատուական արհւնովը՝ որ-
 20 պէս թէ ամբիծ ու անարատ դառի մը. Որ առաջուը-
 նէ ճանչցուած էր աշխարհի սկիզբէն առաջ, ու
 21 վերջին ատենները յայտնուեցաւ ձեզի համար, Որուն
 միջոցով Աստուծոյ հաւատացիք, որ զանկիա մե-
 22 ռենքէն յարուց, և անոր փառաւորութիւն տուաւ.
 որպէս զի ձեր հաւատաքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ
 23 ըլլայ: Զեր անձերը մարբերով Հոգիին միջոցաւ՝ ճըշ-
 մարտութեանը հնազանդելով, եղբայրսիրութեան
 մէջ անկեղծ ըլլալով, սուրբ սրտով մէկըմէկ պինդ
 24 սիրեցէք, Նորէն ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականա-
 ցու սերմէն, հապա անապականացուէն Աստուծոյ
 25 կենդանի ու յաւիտենական խօբովը՝ Վասն զի ա-
 մէն մարմին խոտի պէս է, և մարդուն բոլոր փառա-
 ւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ ու
 անոր ծաղիկը կը թափթփի. Բայց Տէրոջը խօբը յա-
 լիտեան կը մնայ, այսինքն է այն խօբը որ աւետա-
 րանով ձեզի քարոզուեցաւ:

ԳԼ Բ

1 Ուրեքն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու ամէն
 խաբէութիւնը ու կեղծաւորութիւնները, և նա-
 2 խանձը ու ամէն չարախօսութիւնը, Նորածին մա-
 նուկներու պէս բանական ու անխորդախ կաթին

փոփոքեցէք, որպէս զի անով մեծնաք [մինչև փրք-
 3 կութիւնը], եթէ Տէրոջը քաղցը ըլլալուն համը ա-
 4 ռէք. Որու մտանալով, այն կենդանի Վէմին, որ
 թէպէտ մարդոցմէ անարգուած է, բայց Աստուծմէ
 5 ընտրուած ու պատուական է, Գուք ալ կենդանի
 քարերու պէս շինուիք հոգեւոր տաճար մը, սուրբ
 քահանայութիւն մը, Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով Աս-
 6 տուծոյ հաճելի հոգեւոր պատարագներ մատուցա-
 նելու: Որովհետև զիբքին մեջ ալ կայ թէ Ահա Արօնի
 մէջ ընտիր, պատուական անկիւնի վէմ մը կը գնեմ.
 և սլ որ անոր հաւատայ՝ բնաւ պիտի չամշնայ
 7 Ուստի ձեզի հաւատացեալներուգ պատուական է
 ան, բայց անհաւատներուն՝ այն քարը զոր շինողները
 8 անարգեցին՝ անկիա անկիւնին գլուխը եղաւ. Եւ
 գլորման վէմ՝ ու գայթակղութեան քար աննց՝ որ
 9 չհաւատալով խօբէն կը գայթակղին, որու սահ-
 10 մանուած ալ էին: Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք,
 թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ ազգ, սեպ-
 հական ժողովուրդ մը, որպէս զի քարոզէք անոր ա-
 ռաքբնութիւնները, որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի
 11 ըլլալին կանչէք. Որ տանն մը ժողովուրդ չէիք, բայց
 հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. որ առանց սղոր-
 մութեան էիք, բայց հիմա սղորմութիւն գտաք:
 12 Սիրելիներ, կ'ազաչեմ, պանդուխտներու և օտա-
 րականներու պէս մէկդի կեցէք մարմնաւոր ցանկա-
 թիւններէն, որոնք հոգիի դէմ կը պատերազմին,
 13 Զեր վարմունքը հեթանոսներուն մէջ բարի պահե-
 լով, որպէս զի ի՛նչ բանով որ ձեզ չարագործներու
 պէս կը բամբասեն, ձեր բարի գործերը տեսնելով
 14 փառաւորէն զԱստուած սյցելութեան օրը: Ուստի

14 Տնազանդ եղէք ամէն մարդկային սահմանադրու-
 թեան Տերոջը համար, թէ՛ թազաւորին՝ վերնագոյն
 15 մէկուն պէս, թէ՛ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն
 զրկուածներու պէս, չարագործները պատժելու և
 16 բարեգործները դավելու համար: Վասն զի Աստուծոյ
 կամքը այսպէս է, որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մար-
 17 դոց տղխաութիւնը պապանձեցնէք: Ազատներու պէս
 ըստ իրանցի մը պէս գործածելով, հապա Աստուծոյ
 18 ծառայներուն պէս: Ամէնը պատուեցէք. եղբայրու-
 թիւնը սիրեցէք: Աստուծո՛վ վախցէք. թազաւորը
 պատուեցէք:
 19 Ծառայները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ
 ըլլան իբե՛նց տէրերուն, ոչ թէ միայն բարերարներուն
 20 ու հեղբերուն, հապա ժամատարարներուն ալ: Քանզի
 այս շնորհք մըն է, եթէ մէկը առ Աստուած ունեցած
 խղճմտանքովը անիրաւ տեղ կրած վիշտերուն համ-
 21 բերելու ըլլայ: Վասն զի ի՞նչ գովութիւն կ'ըլլայ
 չեղէ, եթէ մեղք գործելով՝ ձեռուիք ու համբերէք.
 22 սպաս եթէ բարիք գործելով՝ չարչարուիք ու համբե-
 23 րէք, ասիկա Աստուծոյ քով շնորհք մըն է: Քանզի
 դաք այս բանին համար կանչուեցաք. վասն զի Քրիս-
 24 տոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, ու ձեզի օրի-
 նակ թողուց՝ որպէս զի իր շաւիղներուն հետեւիք:
 25 Որ մեղք մը չգործեց, ու իր բերինն մէջ նենգաւ թիւն
 մը չգտնուեցաւ: Որ կը նախատուէր, և փոխարէնը
 չէր նախատեր. կը չարչարուէր, ու սպառնալիք չէր
 բնէր. հապա ինքզինք արդարութեամբ դատողին կը
 յանձնէր: Որ մեր մեղքերը իր մարմնովը խաչաճայ-
 տին վրայ վերցուց, որպէս զի նենք մեղքերէն ազա-

25 տինք, ու արդարութեան համար տարինք, որուն
 վերքերովը դուք բժշկուեցաք: Վասն զի միջորեւ
 ոչխարներու պէս էիք, բայց հիմա ձեր հոգիներուն
 Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք:

ԳԼ Գ

1 Նմանապէս կիները հնազանդ ըլլան իրենց այրե-
 րուն, որպէս զի եթէ ամենք խօսքին հնազանդ ըլ-
 2 րան ալ, առանց խօսքի շահուն կիներուն վար-
 3 ժանքովը, Տեսնելով ձեր երկիւղած պարկեշտ վարքը:
 4 Որոնց զարդարանքը ըլլայ դուքն մազերու հիւս-
 5 տուածքներով և ոսկիներու շարքերով կամ շքեղ հան-
 6 դերձներ հագնելով. Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝
 7 անեղծութիւնով հեղ ու հանգարտ հոգին շքեղ
 8 Բնուց, որ Աստուծոյ առջև խիստ պատուական է:
 9 Վասն զի ատենաք սուրբ կիները, որոնք իրենց յոյսը
 10 Աստուծոյ վրայ դրած էին, անձերնին այսպէս կը
 11 զարդարէին՝ իրենց այրերուն հնազանդ ըլլալով:
 12 Ինչպէս Սառա հնազանդ էր Աբրահամին, և զանիկա
 13 տէր կը կոչէր. որ դուք բարեգործ ըլլալով ու եր-
 14 կիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զուակաները կ'ըլլաք:
 15 Նմանապէս այրերը խոհեմութիւնով ամոնց հեռ
 16 բնակին, տկար անօթի պէս պատիւ տալով կիներուն,
 17 իրբև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներու, որպէս
 18 զի ձեր աղօթքներուն արգելք ըլլայ:
 19 Վերջապէս ամենդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք, կա-
 20 րեկից, եղբայրուտէր, սղարմած ու քաղցրաբարոյ:

*Ո՛րն է, խոնարհ

9 Ձրլլայ որ չարութեան փոխարէն չարութիւն հասուցանէք, կամ նախատինքի փոխարէն նախատինք. այլ ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտնալով որ այս բանին համար կանչուեցաք, որպէս զի օրհնութիւն ժառանգէք: Վասն զի ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի որեր տեսնել, իր լեզուն թող դադարեցնէ չարութեանէ, ու իր շրթունքները՝ նենգութիւն խօսիլէ. Չարութենէ եւ քաշուի ու բարութիւն ընէ, խաղաղութիւն փնտռէ և անոր ետեւէն երթայ: Վասն զի Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր սկանչները՝ անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը երեսը չարագործներուն վրայ է: Եւ ո՞վ ձեզի չարիք մը պիտի հասցնէ՝ եթէ դուք բարին հետեւող ըլլաք: Բայց եթէ արդարութեան համար՝ չարչարուիք ա՛յլ երանելի էք. և անոնց ահէն մի վտանգք ու մի շփոթիք:

15 Հապա Տէր Աստուածը սիրտերնուդ մէջ սուրբ պահեցէք. և միշտ պատրաստ եղէք հեղութեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու ամենուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը հարցնեն:

16 Եւ բարի խղճմանք ունենաք, որպէս զի ի՛նչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն իրրև չարագործներ, ամենով փնտն անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը կը պիտարակեն: Վասն զի աւելի աղէկ է բարեգործութիւն ընելով չարչարուիլ, եթէ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ չարագործութիւն ընելով: Վասն զի Քրիստոս ալ մեզքի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ, Արդարը անարգարներուն վրայ, որպէս զի մեզ Աստուծոյ մօտեցնէ. որ թէպէտ մեռաւ մարմնով, բայց կենդանի եղաւ:

19 Հոգիով. Որով բանտի մէջ եղած՝ հոգիներուն ալ

20 զնաց ու քարոզեց. Որոնք տեսն մը ապտտամբ էին, երբ Աստուծոյ երկայնմտութիւնը կը համբերէր անոնց նոյն օրերը՝ երբ տապանը կը շինուէր, որուն մէջ քիչ անձեր, այսինքն ութ հոգի, ջուրէն ապրեցան:

21 Որ մեզ ալ այն օրինակին պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրեցնէ (ոչ թէ մարմինն աղտը մէկդի ձգելը, հապա բարի խղճմանքին վկայութիւնը առ Աստուած.) Երեսու Քրիստոսի յարութիւնովը. Որ երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, հրեշտակներուն ու իշխանութիւններուն և զօրութիւններուն իրեն հնազանդելովը:

ԳԼ. Գ

1 **Ուստի** որովհետև Քրիստոս մեզի համար չարչարուեցաւ մարմնով, դուք ալ նոյն միտքով զինուորեցէք. վասն զի ան որ մարմնով չարչարուեցաւ, մեզքէն

2 գաղարած է. Որպէս զի ա՛յլ ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս

3 ապրինք մարմնի մէջ մնացած տանն Վասն զի հերիք է մեզի կեանքի անցեալ ժամանակը, որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը կատարեցինք, ու գիծութիւններով, ցանկութիւններով, գինեմոլութիւններով, անաւակութիւններով, արբեցութիւններով ու անօրէն կուսպաշտութիւններով վարուեցանք:

4 Ու այս բանին կը զարմանան՝ որ դուք նոյն չափազանց անաւակութեան մէջ անոնց հետ չէք վազեր,

5 ու հայհոյութիւն կընեն. Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատել կենդանիները ու մեռելները: Քանզի ասոր համար մեռելներուն ալ

աւետարանը քարոզուեցաւ, որպէս զի դատուին մարդոց կողմանէ մարմինով, ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգեւոր:

7 Սոկայն ամէն բանի վախճանը մօտեցեր է. ուստի
 8 զգատս եղէք ու աղօթքի մէջ արժան կեցէք: Եւ ամէն բանէ առաջ իրարու հետ սրտանց սեր ունեցէք. վասն զի սերը մեղքերու բազմութիւնը կը
 9 ծածկէ: Իրարու հիւրասիրութիւն ցուցուցէք առանց
 10 արտունջ ընելու: Ամէն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ առաւ, զանիկա իրարու մատակարարեցէք Աստուծոյ զանազան շնորհաց բարի տնտեսներուն պէս:
 11 Եթէ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատգամներուն պէս ինչ իօտի. եթէ մէկը մատակարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրութենէն ինչ ընէ, որպէս զի ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով. որու փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

12 Սիրելիներ, օտար բան մի սեպէք այն նշան-նշան բորբոքը, որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլլայ, որպէս
 13 թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է. Հապա ուրախ եղէք՝ քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հազարդ եղած էք. որպէս զի անոր փառքին յայտնուելու ա-
 14 տենն ալ ցնծութեամբ ուրախանաք: Եթէ Քրիստոսի անուանը համար նախատուիք, երանելի էք. վասն զի փառաց [և զօրութեան] և Աստուծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգած է. *արդարեւ անոնց կողմանէ կը հպչհպուի անիկա, բայց ձեր կողմանէ կը փառաւորուի: Չըլլայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրեւ

*Ո՛րքան և անիկ

մարդասպան, կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբրև ուրիշն բանին խառնուող. Բայց եթէ շարժուի իբրև Քրիստոսեայ՝ թող չամնայ, հապա այս մասին
 17 թող Աստուծոյ փառք տայ: Քանզի ժամանակ է որ դատաստանը Աստուծոյ տունէն սկսի. և եթէ առաջ մեղքէ ինչ, հապա անոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ
 18 որոնք Աստուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր: Եւ եթէ արդարը դժուարու կը փրկուի, հապա ամբարիշտը ու մեղաւորը մ'եր պիտի գանուին: Ուստի ա-
 19 ընցը որ Աստուծոյ կամքին համեմատ կը չարչարուին, բարեք գործելով իրենց հոգիները թող անոր յանձնեն, իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին:

ԳԼ. Ե

1 Ձեր մէջ եղող երէցներուն կ'ողաչեմ, էս աւանոնց պէս երէց ըլլալովս, ու Քրիստոսի չարչարանքներուն վկայ, և յայտնուելու հանգերձեալ փառ-
 2 քին մասնակից. Աստուծոյ հօտը որ ձեր մէջ է՝ արածեցէք, վերակացու ըլլալով ոչ թէ ակամայ՝ հապա կամու, ոչ թէ անարգ շահախնդրութեամբ՝ հա-
 3 պա յօժարութեամբ, Ոչ թէ վիճակներուն վրայ տի-
 4 բերով՝ հապա հօտին օրինակ ըլլալով. Եւ Հովուապետին երեցած ատենը փառաց անթաւամ՝ պոսկը պիտի ընդունիք:
 5 Նմանապէս դուք, երխտատարգներ, հնազանդ եղէք ծերերուն. և ամենից իրարու հնազանդ ըլլալով՝ խոնարհութիւն հաղէք. վասն զի Աստուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհ-
 6 ներուն շնորհք կու տայ: Ուրիմն Աստուծոյ հօտը

- ձեռքին տակ խոնարհեցէք, որպէս զի ձեզ ժամանա-
 7 կին բարձրացնէ: Ձեր ամէն հոգը անոր ձեռքէք, վասն
 զի անկեալ ձեզի համար կը հոգայ:
- 8 Արթուռն կեցէք, հսկեցէք, վասն զի ձեր հակա-
 ուսկորդը, Սատանայ, մենչող առիւծի պէս կը
 9 պտըտի, ու կը փնտռէ թէ ո՞վ կլլէ: Արու դէմ կե-
 ցէք հաւատքով հաստատուած, գիտնալով որ ձեր
 կըրայրներն — Լաշխարհի մեջ նոյն չարչարանքները
 կը կրեն:
- 10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը, որ մեզ իր յաւի-
 տենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
 քով, քիչ մը տան նեղութիւն կրելնէդ ետքը, ինք
 ձեզ կատարեալ ընէ, հաստատէ, զօրացնէ — հիմնէ:
 11 Իրեն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից
 Ամէն:
- 12 Սեղուանոս հաւատարիմ եղբոր ձեռքով, (ինչպէս
 ես կը կարծեմ,) համառօտ մը ձեզի գրեցի, յորդո-
 րելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ
 13 շնորհքը, որուն մեջ հաստատ կեցեր էք: Բարև կ'ընէ
 ձեզի Բարեկոնի մեջ եղած էկեղեցին որ ձեզ հետ
 14 ընտրուած է, ու իմ որդիս Մարկոս ալ: Բարև տուէք
 իրարու սիրոյ համբուրով: Խաղաղութիւն ձեր ամե-
 նուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի մեջ էք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 **Շ**մուռն Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի ծնուայ և ա-
 ուրբեալ, ձեզ՝ որ մեզի հետ նոյն պատուական հա-
 2 ւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս
 3 Քրիստոսի արգարութիւնովը. Շնորհք և խաղաղու-
 4 թիւն ձեր վրայ աւելնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրաջը
 Յիսուսի գիտութիւնովը:
- 5 Ինչպէս իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և
 6 աստուածապաշտութեան վերադերեալ ամէն բաները
 մեզի տուաւ անոր գիտութիւնովը՝ որ մեզ փառքով
 7 ու աւաքինութիւնով հրաւիրեց: Արանցմով ամենա-
 8 մեծ ու պատուական խստամուկներ արուած են մե-
 9 զի, որպէս զի ասանցմով աստուածային ընութեանը
 10 հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մեջ ցանկութենէ յառաջ
 11 եկած ու պակասութեանէն փոխելով: Եւ այս բանին
 12 համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ
 13 աւաքինութիւն աւելցուցէք, ու աւաքինութեան
 14 վրայ գիտութիւն, Եւ գիտութեան վրայ ժուծկա-

լա թ իւն, ու ժռւեկալու թեան վրայ համբերութիւն,
 7 և համբերութեան վրայ աստուած պաշտութիւն, Աստուած պաշտութեան վրայ եղբայրսիրութիւն, ու
 8 եղբայրսիրութեան վրայ սէր: Վասն զի քանի որ այս բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ'աճին, պարտապ
 9 ճանչնալուն մէջ: Բայց որուն քով որ այս բաները չկան, անիկա կայր է ու կարճատես, որ մտքեր է իր
 10 առաջուան մեղքերէն մարտուկը: Ասոր համար, եղբայրներ, աւելի ջանք քէք որ ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք, վասն զի զայս ընելով՝ բնաւ
 11 պիտի չվրկուիք: Քանզի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յախտենական թագաւորութիւնը մանկ:

12 Աւտի ես միշտ այս բաները միտքերնիդ ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ, թէև զիտէք և հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանը վրայ:
 13 Եւ իրաւունք կը սեպեմ, թէ քանի որ այս *մարմինն մէջ եմ, միտքերնիդ ձգելով ձեզ արթնցնեմ:
 14 Քանզի գիտեմ որ ես շուտով այս իմ մարմինս պիտի մերկանամ: Ինչպէս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
 15 յայտնեց ինձի: Աւտի պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք այս բաները
 16 յիշել: Վասն զի ոչ թէ մենք վարպետութեամբ շնուած առապելներու ետեւ երթալով՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու դալուստը ձեզի ցուցանինք, հապա անոր մեծափառութեանը ակաւ
 17 նատես ըլլալով: Վասն զի ինք Հօր Աստուծմէ փառք

*Յան. վրանին

ու պատիւ առաւ, այն մեծ վայելչութեան փառքէն այնպիսի ձայն մը գալով, թէ Ասիկա է իմ սիրելի
 18 Որդիս, որու հաւանք եմ: Եւ այս երկինքէն եկած ձայնը մենք լսեցինք, որու հետ էինք սուրբ լուսանը
 19 վրայ: Եւ մարգարեական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի հաստատուն է. ու աղէկ կ'ընէք՝ եթէ անոր մտադրութիւն ընէք, սրպէս թէ մեթ տեղը լցյա սուտղ ճրագի մը, մինչև ցարկը լուսնայ ու արուսեակը սիրտերնուդ մէջ ծագի: Բայց առաջ զայս գիտնաք, որ գրոց ամէն մարգարեութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը չունի: Վասն զի մարգարեութիւն մը երբէք մարգոց կամքին պէս չարուեցաւ, հապա Աստուծոյ սուրբ մարգիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան:

ԳԼ. Բ

1 **Բայց** սուս մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ ալ սուտ վարդապետներ պիտի ըլլան, որոնք գաղտուկ պիտի մոցնեն կարուսիչ հերձուածողութիւններ, ու զիրենք ծախու սուտղ Տէրը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արտաշատ կորուստը: Եւ շատերը անոնց *կորուսական ընթացքներուն՝ ետեւէն պիտի երթան, որոնց համար ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի: Եւ ազասութիւնով՝ խորամանկութեամբ հարուած խօսերով ձեզ վաճառաշահութեան պիտի գործածեն. որոնց գատապարտութիւնը շատանցմէ պարտաւելուէ չուշանար, ու անոնց կորուստը չմտափեր:

*Ուրեք, անառակութիւններուն

4 Վասն զի եթէ Աստուած մեզք դարձող Տրեշտակներուն չինայեց, հասպա խաւարի կապերով տար-

5 տարոսք ձգած՝ դատաստանի պահել տուաւ. ու առաջուան աշխարհին ալ չինայեց. միայն թէ Նոյ ութերորդ աշխարհէն սարգարութեան քարոզչը, պահեց, երբ ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ բե-

6 բաւ, եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները մոխիր դարձրնելով -- կործանելով դատապարտեց, ետքը ամբարը շտուածիւն ընելու մարդոց օրինակ ընելով զառնա-

7 եւ ազատեց արդար Ղովար, որ անօրէններուն անա-

8 ռակ վարմունքէն ձանձրացեր էր. (Վասն զի այն արդար անոնց մէջ կենալով աչքով տեսնելով ու սկանջովը լսելով, օրէ օր էր արդար հոգին կը տան-

9 ջեր առնոց անօրէն վարմունքովը.) Տէրը զիտէ ըտրեպաշտները փորձութեանէ ազատել, և անիրաւները տանջանքի համար դատաստանի օրուան պահել:

10 Մտնաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ մարմինի ետեւէ կ'երթան, և տէրութիւնը կ'անարդեն, ինքնահաւան ու յանդուգն են, չեն վախնար

11 փառասօրներուն դէմ հայհոյել. երբ հրեշտակները, որ առնոց շատ մեծ են զօրութիւնով ու կորուսութիւնով, Տէրոջը առջև հայհոյութեամբ դատա-

12 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ, Բայց ասոնք անբան անասուններու պէս, (որ բնականաբար որսի ու սպաւանութեան համար եղած են,) չզիտցած բաներուն դէմ կը հայհոյին, և իրենց սպաւանութիւնովը պիտի սպաւանին, Անիրաւութեան վարձքը ընդունելով. որ ցրեկուսան մէջ եղած գեղեստ-

13 թիւնը զուարճութիւն կը սեպեն. արատ ու բիծ են, իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով երբ ձեզի

14 հետ կերտուածի կը նստին. Ենութեամբ լեցուն աչքեր ունին, որ մեզքէ չեն դադարիր. անհաստատ հոգիները կը խարեն. ագահութեան սովորած սիր-

15 տեր ունին. անիծեալ զուակներ են. Երտակ ճամբուն ձգելով մարտեցան Բեալթեան Բաղամով ճամբուն հետեւելով, որ անիրաւութեան վարձքը տիրեց. Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը տուաւ. անխօս էլը մարդկային ձոյնով խօսելով

16 մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց: Ասոնք ջուր չունեցող աղբիւրներ են, ու փոթորիկէ քշուած մէջեր, որոնց համար թանձր խաւարը պահուած է յա-

17 ւիտեան: Վանդի ունայնութեան հպարտ խօսքեր ընելով՝ զիճութիւններով, մարմնի ցանկութիւններով կը խարեն զանոնք որ թիչ մը առաջ փախեր

18 էին անոնցմէ՝ որ մարտութեան մէջ կը պարտին. Անոնց ազատութիւն կը խտտանան, և իրենք սպաւանութեան ծառաներ են. վասն զի ինչ բանէ որ

20 մէկը յաղթուի, անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ: Վասն զի եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի զիտութիւնովը աշխարհի պղծութիւններէն հրաժարելէ ետե՛

21 ձարձեալ այն բաներէն բաճուած յաղթուին, առնոց վերջը առաջիննէն դէշ կ'ըլլայ: Վասն զի աղէկ էր անոնց որ բնաւ սարգարութեան ծովուն ձանջցած չըլլային, քան թէ ճանչնալով ետ դառնային այն սուրբ պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ:

22 Սակայն անոնց հանգիսեցաւ այն ճշմարիտ առակին բանը, թէ Եռնը նորէն իր փխածին կը դառնայ, ու լուսացուած խաղը՝ ցեխի մէջ թապլակելու:

ԳԼ. Գ

1 **Ս**իրելիներ, այս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը
 2 գրեմ, որոնցմով ձեր անկեղծ միտքը կ'արթնցնեմ
 3 յիշելու, որպէս զի սուրբ մարգարէներէն առաջուընէ
 4 զրուցուած խօսքերը, և մեր, այսինքն Տէրոջը ու
 5 Փրկչին առաքեալներուն, պատուէրները միաքեր-
 6 նիդ բերէք: Բայց առաջ զայս գիտանաք, որ վերջին
 7 օրերը ծաղր ընողներ պիտի գան, որոնք իրենց ցան-
 8 կութիւններուն համեմատ պիտի քայլեն, Եւ պիտի
 9 ըսեն, Ո՛ր է անոր գալստն խոստմունքը, վասն զի
 10 քանի որ հայրերը քնացան, ամէն բան այնպէս կայ
 11 կը մնայ արարածներուն սկիզբէն հետէ: Քանզի ա-
 12 նոնք (որոնց ուզածը այս է,) այն բանը մտցեր են,
 13 թէ երկինք առաջուընէ եղաւ, ու երկիր ջուրերէն
 14 և ջուրերով հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը:
 15 Որով հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականուած կոր-
 16 սուեցաւ. Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն
 17 խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաստանին ու
 18 ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը կրակի համար
 19 պահուած: Եւ այս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ,
 20 սիրելիներ, որ Տէրոջը քով մէկ օրը հազար տար-
 21 ուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս:
 22 Տէրը չուշացներ է: խոստմունքը, ինչպէս ոմանք ու-
 23 շացուցած կը սեպեն, հապա մեղի երկայնամիա կ'ըլ-
 24 Լայ. վասն զի չուզեր որ մէկը կորուի, հապա որ
 25 ամենը ապաշխարանքի դան: Սակայն Տէրոջը օրը
 26 *դողի պէս պիտի գայ, որ ատեն երկինք սաստիկ շա-

առչեւնով պիտի անցնի, ու տարերքները բռնկած
 11 մէջ կը գանուին, պիտի այրուին: Աւտի սրովհետև
 12 այս ամէն բաները պիտի լուծուին, ձեզի ինչպիսի
 13 մարդիկ ըլլայ կը վայելէ սուրբ վարմունքով ու բա-
 14 14 ըեպաշտութեամբ, սպասելով Աստուծոյ օրուանը գալստն, որուն մէջ երկինք կրակով
 15 պիտի հալին: Սակայն իր խոստմունքին համեմատ,
 16 նոր երկինքի ու նոր երկրի մը կը սպասենք, որոնց
 17 մէջ արդարութիւն կը ընակի:
 18 Աւտի, սիրելիներ, ատոնց սպասելով ջանացէք, որ
 19 ան ձեզ ամբիծ ու անարատ գտնէ խողաղութիւնով:
 20 Եւ մեր Տէրոջը երկայնամութիւնը փրկութիւն սե-
 21 պեցէք. ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը Պողոս ալ իրեն
 22 22 արուած իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. ինչպէս ոմէն
 23 թուղթերուն մէջ ալ այս բաներուն վրայով կը խօ-
 24 սի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց Խօսէր կը
 25 գանուին, զորոնք ազէտները ու անհաստատները
 26 ծուռ կողմը կը դարձնեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն
 27 ալ իրենց անձին կորուստին համար: Ուրեմն դուք, որ
 28 սիրելիներ, առաջուընէ գիտնալով զգոյշ եղէք, որ
 29 չըլլայ թէ անօրէններուն խարէութենէն բռնուած՝
 30 ձեր հաստատութենէն կշմար. Հապա աճեցէք մեր
 31 Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքովը ու գի-
 32 տութիւնովը. անոր փառք հիմա ալ ու մինչև յա-
 33 շիտենական օրն ալ: Ամէն:

*Ո՛ր է, գիշերուան գողի

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Կենաց Բանին վրայով որ սկիզբէն էր, որու համար լեցնէք, զոր մեր աչքերովը տեսանք, որու նայեցանք
- 2 ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. (Եւ կեանքը յայտնուեցաւ, ու տեսանք և կը վկայենք ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտենական կեանքը, որ Հօրը քով էր
- 3 ու մեզի յայտնուեցաւ.) Զայն որ տեսանք ու լսեցինք, ձեզի կը պատմենք, որպէս զի դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք. և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի
- 4 հետ. Եւ այս բաները կը գրենք ձեզի, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ:
- 5 Եւ ասիկա է այն պատգամը զոր իրմէ լսեցինք ու ձեզի կը պատմենք, թէ Աստուած լոյս է, ու անոր
- 6 մէջ բնաւ խաւար չկայ: Եթէ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունինք, ու խաւարի մէջ պտտտինք, սուտ կը զրուցենք և ճշմարտութիւնը չենք ընել:
- 7 Ապա եթէ լոյսի մէջ քայլենք, ինչպէս անիկա լոյսի

- մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամեն
- 8 մեղքէ կը սրբէ: Եթէ ըսենք թէ Մենք մեղք մը չունինք, ինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջ ճշմար-
- 9 ստութիւն չկայ: Եթէ խոստովանինք մեղքերնիս, հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր մեղքերուն թողութիւն տալու, և մեզ բոլոր անիրաւութիւնէ սրբ-
- 10 բեղու: Եթէ ըսենք թէ Մեզք մը չգործեցինք, սուտ-զրոյց կ'ընենք զանիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջ չէ:

ԳԼ. Բ

- 1 Իմ որդեակներս, այս բաները ձեզի կը գրեմ, որպէս զի մեղք չգործէք. և եթէ մէկը մեղք գործեալ ըլլայ, Հօրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս Քրիստոս
- 2 արդարը. Եւ անիկա մեր մեղքերուն քաւութիւն է, և ոչ թէ միայն մերիններուն, հապա բոլոր աշխարհի ալ:
- 3 Ու ասով զիտենք թէ զանիկա ճանչցանք, եթէ
- 4 անոր պատուիրանքները պահենք: Ան որ կ'ըսէ թէ Ես զանիկա ճանչցայ, ու անոր պատուիրանքները չպահեր, ստախօս է, ու անոր մէջ ճշմարտութիւն
- 5 չկայ: Բայց ան որ անոր խօսքը կը պահէ, իրաւքնէ իր մէջ կատարեալ է Աստուծոյ սերը. ասով կը ճանչ-
- 6 նանք թէ անոր մէջ ենք: Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջ կը բնակի, այնպէս պէտք է քալէ՝ ինչպէս անիկա քայլեց:
- 7 Ներայրներ, ոչ թէ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, հապա այն յատուիրանքը զոր սկիզբէն ի վեր ունէիք. և հին պատուիրանքը այն խօսքն է,
- 8 զոր դուք սկիզբէն լսեցիք: Գարձեալ նոր պատուի-

*Ո՞րտէ՞, Սիրելիներ

- բանք մը կը գրեմ՝ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջ
 ու ձեր մէջ. վասն զի խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ
 9 Երբ արդէն կ'երեւնայ: Ան որ կ'ըսէ թէ Լյոսի մէջ
 է, ու իր եղբայրը կ'ստէ, անիկա ստեղծելն խաւարի
 10 մէջ է: Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, Լյոսի մէջ կը
 11 բնակի, ու իր մէջ գոյթ ակզում թիւն չկայ. Բայց ան
 որ իր եղբայրը կ'ստէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի
 մէջ կը քայլէ, ու չգիտեր թէ ո՛ր կ'երթայ, վասն
 զի խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է:
 12 Կը գրեմ՝ ձեզի, որդեակներ, վասն զի ձեր մեղ-
 13 քերը թողուած են անոր անուան համար: Կը
 գրեմ՝ ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա
 որ սկիզբէն է: Կը գրեմ՝ ձեզի, երիտասարդներ, վասն
 14 զի դուք չարին յաղթեցիք: Կը գրեմ՝ ձեզի, տղաքներ,
 վասն զի դուք ճանչցաք Հայրը: Գրեցի ձեզի, հայրեր,
 վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա որ սկիզբէն է: Գրե-
 ցի ձեզի, երիտասարդներ, վասն զի դուք ուժով էք,
 և Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջ կը բնակի, ու չարին
 15 յաղթեցիք: Մի սիրէք աշխարհը, ոչ ալ ինչ որ աշ-
 16 խարհի մէջ է: Եթէ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր
 ներսիդին Հօրը սէրը չկայ. քանզի ամէն բան որ աշ-
 խարհի մէջ է, մարմնի ցանկութիւնը ու աչքերու
 ցանկութիւնը և այս կեանքին ամբարտաւանու-
 17 թիւնը, Հօրմէն չէ, հապա այս աշխարհէն է: Աշ-
 խարհս ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ. բայց
 ան որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, յաւիտեան
 կը մնայ:
 18 Որդեակներ, վերջին ժամանակն է, ու ինչպէս լսե-
 ցիք թէ Նեոք պիտի գայ, և արդէն շատ նեւեր ե-
 կած են, անկէ կիմանանք թէ վերջին ժամանակ է:

- 19 Մեզմէ ելան ա՛նտ, բայց մեզմէ չէին. վասն զի եթէ
 մեզմէ ըլլային, մեզի հետ պիտի մնային. հապա Բեզէ
 էւն, որպէս զի յայտնի ըլլան թէ անանք ամենը մեզ-
 20 մէ չէին: Բայց դուք օծութիւն ունիք Սուրբէն, ու
 21 ամէն բան գիտէք: Չգրեցի ձեզի՝ իր թէ ճշմարտու-
 թիւնը չէք գիտեր, հապա թէ գիտէք զանիկա, ու
 22 նաև թէ ամէն ստույթիւն ճշմարտութեանէն չէ: Ո՞վ
 է ստոյթս, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝
 Գրիստոս չէ. անիկա է Նեոք որ կ'ուրանայ Հայրը ու
 23 Որդին: Ամէն ով որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Հայրն
 ալ չընդունի. [Բայց ան որ կը խոտովանի Որդին,
 24 անիկա Հայրն ալ կ'ընդունի:] Ուրեմ ինչ որ դուք
 սկիզբէն լսեցիք, թող անիկա ձեր մէջ բնակի. եթէ
 այն սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջ բնակի, դուք ալ
 25 Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք: Եւ ստիկա է
 այն խոտովանը զոր ինք մեզի խոտացաւ, այսինքն
 26 յաւիտեանական կեանքը: Այս բաները ձեզի գրեցի՝
 27 ձեզ մոլորեցնողներուն համար: Եւ այն օծութիւնը
 զոր դուք իրմէ ընդունեցիք, ձեր մէջ կը մնայ, ու
 պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ. հապա ինչպէս նոյն
 օծութիւնը ձեզի կը սորվեցնէ ամէն բանի վրայով,
 և ճշմարիտ է ու սուտ չէ, և ինչպէս անիկա ձեզի
 սորվեցուց, անոր մէջ կեցէք:
 28 Ու հիմա, որդեակներ, անոր մէջ կեցէք, որպէս
 զի երբ անիկա յայտնուի, մենք համարձակութիւն
 ունենանք, ու անկէ չամչնանք իր գալու ստեղծը:
 29 Եթէ գիտէք թէ անիկա արդար է, կ'իմանաք թէ ա-
 մէն ով որ արդարութիւն կը գործէ, անկէ ծնած է:

ԳԼ. Գ

- 1 **Տեւեք**, Հայրը ինչպիսի սէր շնորհեց մեզի, որպէս զի մենք Աստուծոյ որդիները ըսուինք. ասոր համար աշխարհ մեզ չճանչնար, վասն զի զանիկա ու չճանչ-
- 2 ցաւ: Արեւիկներ, հիմա մենք Աստուծոյ որդիներն ենք, և ասկաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտեմք որ երբ անիկա յայտնուի, անոր պէս պիտի ըլլանք. վասն զի զանիկա պիտի տեսնենք՝ ինչպէս է:
- 3 Եւ ամէն ով որ այս յոյսը անոր վրայ ունի, ինք-
- 4 զինք կը մտքրէ, ինչպէս անիկա մտքուր է: Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութիւն ու կը
- 5 գործէ, և քաւ մեղքը անօրէնութիւն է: Եւ գիտեք որ անիկա անոր համար յայտնուեցաւ, որ մեր մեղ-
- 6 քերը վերցնէ. ու իր մէջ մեղք չկայ: Ամէն ով որ անոր մէջ կը կենայ, մեղք չգործեր. ամէն ով որ
- 7 ճանչցած չէ: Որդեակներ, մէկը ձեզ չխորէ. ան որ արդարութիւն կը գործէ, արդար է, ինչպէս Անիկա
- 8 արդար է, Եւ ան որ մեղք կը գործէ, Ստոանայէ է, վասն զի Ստոանայ սկիզբէն ի վեր կը մեղանչէ. ասոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ, որ Ստ-
- 9 տանայի գործերը քակէ: Ամէն ով որ Աստուծմէ ծնած է, մեղք չգործեր, վասն զի անոր սերմը իր մէջ կը մնայ, ու չկրնար մեղք գործել. քանզի Ա-
- 10 տուծմէ ծնած է: Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիները ու Ստոանայի որդիները: Ամէն ով որ արդարութիւն չգործեր, անիկա Աստուծմէ չէ, և ան

- 11 ով որ իր եղբայրը չսիրեր: Վասն զի տսիկա այն պատ-
- 12 սիրենքն է զոր դուք սկիզբէն լսեցիք, որ մէկզմէկ
- 13 քործէր: Այ թէ կայէնի պէս որ չարէն էր ու իր եղ-
- 14 անոր համար որ իր գործերը չար էին, ու իր եղբորը
- 15 որ եղբայրը չսիրեր՝ մտնուան մէջ կը մնայ. Ամէն ով որ իր եղբայրը կ'ատէ՝ մարդասպան է, ու գիտեք որ ամէն մարդասպան իր մէջ բնակած յաւիտենական
- 16 կեանք չունի: Ասով գիտցանք Քրիստոս սերը, որ անիկա իր կեանքը մեզի համար գրաւ. մենք ալ պարտաւոր ենք Քր եղբայրներուն համար դնել մեր
- 17 կեանքը: Բայց ան որ աշխարհէ բարեքը ունի, և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ ու իր գութը անկէ կը գոցէ, ինչպէս Աստուծոյ սերը անոր մէջ
- 18 բնակած կ'ըլլայ: Որդեակներ, ոչ թէ խօզով ու լեզուով սիրենք. հասպա գործով ու ճշմարտութիւնով:
- 19 Եւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութիւնէն ենք: ու մեր սիրտերուն համարձակութիւնովը անոր առջև
- 20 պիտի երեւնանք: Քանզի եթէ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադրեն, հասպա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝
- 21 և ամէն բան գիտէ: Արեւիկներ, եթէ մեր սիրտերը մեզ չմեղադրեն, համարձակութիւն կ'ունենանք Ա-
- 22 տուծոյ առջև. Եւ ինչ որ խնդրենք՝ կ'ունենանք ան-
- 23 իր առջև հաճոյ եղած բաները կ'ընենք: Եւ ասիկա է անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի անուանը հաւատանք ու մէկզմէկ սիրենք,

24 Ինչպէս մեզի պատուէր տուաւ: Եւ ան որ անոր պատուէրանքները կը պահէ՝ անոր մէջ կը կենայ, ու անիկա ալ ստոր մէջ, և ասիէ գիտենք որ անիկա մեր մէջ կը կենայ, այսինքն այն Հոգիէն զոր մեզի տուաւ:

ԳԼ. Գ

1 Սիրելիներ, ամէն հոգիի մի հաւատաք, հապա հոգիները փորձեցէք՝ թէ արդեօք Աստուծակ' են. վասն զի աշխարհի մէջ շատ տւա մարգարէներ ելած են:

2 Ասով կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած կը խոստովանի, անիկա Աստուծակ է: Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չխոստովանիր, անիկա Աստուծակ չէ. ու ասիկա Նեառի հփէն է, որու համար լսեցիք թէ պիտի գայ, ու հիմակուընէ

4 ալ աշխարհի մէջ է: Իսկ Աստուծակ էք, որդեակներ, ու անոնց յաղթեցիք. քանզի մեծ է անիկա որ ձեր մէջ է, քան թէ անիկա որ աշխարհի մէջ է:

5 Անոնք աշխարհէ են. անոր համար աշխարհի վրայով

6 կը խօսին, և աշխարհ մտիկ կ'ընէ անոնց: Մենք Աստուծակ ենք. ան որ զԱստուծո՞ կը ճանչնայ, մեզի մտիկ կ'ընէ. ան որ Աստուծակ չէ, մեզի մտիկ չընէր. ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խաբէութեան հոգին:

7 Սիրելիներ, մեկզմէկ սիրենք, վասն զի սերը Աստուծակ է. ու ամէն ով որ կը սիրէ՝ Աստուծակ ծնած է, ու կը ճանչնայ զԱստուծո՞: Ան որ չսիրէ՝ զԱստուծո՞ չճանչնար. վասն զի Աստուծո՞ սեր է: Այս բանին մէջ Աստուծոյ սերը մեր վրայ յայտնի եղաւ,

որ Աստուծո՞ իր մտածին Որդին աշխարհ զրկեց, որ-

10 պէս զի անոր միջոցով ապրինք: Այս բանին մէջ է սերը, որ ոչ թէ մենք սիրեցինք զԱստուծո՞, հապա որ անիկա մեզ սիրեց, ու իր Որդին զրկեց մեր մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու: Սիրելիներ, եթէ Աստուծո՞ մեզ այսպէս սիրեց, ուրեմն մենք ալ կը պարտուսրինք մեկզմէկ սիրել: Մէկը երբէք զԱստուծո՞ տեսած չէ. եթէ մեկզմէկ կը սիրենք, Աստուծո՞ մեր մէջ կը բնակի, ու անոր սերը մեր մէջ կատարեալ է: Ասով գիտենք թէ մենք անոր մէջ կը բնակինք,

14 ու անիկա մեր մէջ, որ իր Հոգիէն մեզի տուաւ: Եւ մենք տեսնք ու կը վկայենք որ Հայրը էր Որդին զրկեց աշխարհի Փրկիչը ըլլալու: Ով որ կը խոստովանի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուծո՞ մենք մէջ կը բնակի, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: Եւ մենք ճանչցանք ու հաւատացինք այն սերը զոր Աստուծո՞ մեր վրայ ունի Աստուծո՞ սեր է. և ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի, Աստուծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուծո՞

17 անոր մէջ: Ասով սերը մեր վրայ կատարեալ կ'ըլլայ, որպէս զի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը. վասն զի ինչպէս է ինք, նոյնպէս ալ

18 մենք ենք այս աշխարհին մէջ: Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սերը վախը մեկզի կը ձգէ. վասն զի վախը ամնջանքի ենթակայ է. ուստի ան որ կը վախնայ, սիրոյ մէջ կատարեալ չէ: Մենք զանիկա

20 կը սիրենք, վասն զի աւաջ անիկա մեզ սիրեց: Եթէ մէկը կ'ըսէ թէ ես զԱստուծո՞ կը սիրեմ, ու իր եղբայրը ասէ, անիկա ստախոս է. քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրէ՝ զոր կը տեսնէ, զԱստուծո՞ զոր չտեսնէր, ի՞նչպէս կրնայ սիրել: Եւ անկէ այս պատուէրը

ունինք, թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ, իր եղբայրն ալ կը սիրէ:

ԳԼ. Ե

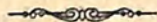
- 1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ ծնած է. և ամէն ով որ ծնողը կը սիրէ՝ անկէ ծնածն ալ կը սիրէ: Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ սիրելիքը կը սիրենք, երբ զԱստուած սիրենք ու անոր պատուիրանքները պահենք: Վասն զի ասիկա է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուիրանքները պահենք, և անոր պատուիրանքները ծանր բան չեն:
- 2 Վասն զի այն ամէնը որ Աստուծոյ ծնած է՝ աշխարհի կը յաղթէ. և ասիկա է յաղթութիւնը որ աշխարհի կը յաղթէ. այսինքն մեր հաւատաբար, Ո՞վ է որ աշխարհի կը յաղթէ, եթէ ոչ անիկա որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է:
- 3 Ասիկա է որ եկաւ ջուրով և արիւնով, այսինքն Յիսուս Քրիստոս. ոչ թէ միայն ջուրով, հապա ջուրով ու արիւնով. և Հոգին է որ կը վկայէ, վասն զի Հոգին ճշմարտութիւն է: Վասն զի երեք են որ *երկնքի մէջ կը վկայեն. Հայրը, Բանը ու Սուրբ Հոգին, և այս երեքը մէկ են: Ու երեք են որ երկրի վրայ՝ կը վկայեն. Հոգին, ջուրը ու արիւնը, և երեքը միասն են: Եթէ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. վասն զի ասիկա է Աստուծոյ վկայութիւնը, որ իր Որդւոյն համար վկայեց: Ան որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւա-

*Շար հին յերգերէր լուսին

- տայ՝ վկայութիւնը իր մէջ ունի. ան որ Աստուծոյ չհաւատար՝ ստաբոս կ'ընէ զանիկա, վասն զի չհաւատար այն վկայութեանը՝ զոր Աստուած իր Որդւոյն համար վկայեց: Եւ վկայութիւնը այս է, որ Աստուած մեզի յաւտենական կեանք տուաւ, ու այս կեանքը անոր Որդւոյն մէջ է: Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի:
- 13 Այս բաները գրեցի ձեզի՝ որպէս զի գիտնաք թէ յաւտենական կեանք ունիք գուցէ՝ որ Աստուծոյ Որդւոյն անունը կը հաւատասցէ՝: Եւ այն համար ձեռնութիւնը զոր մենք անոր բով ունինք՝ այս է, որ ինչ բան որ խնդրելու բլլանք իր կամքին համեմատ, կը լսէ մեզի: Եւ եթէ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ ինչ որ խնդրելու բլլանք, *բե՛հ կը գիտնանք թէ կ'աւանդենք խնդրեմքս զոր կը խնդրենք իրմէ:
  - 16 Եթէ մէկը ատենէ որ իր եղբայրը մեզք մը գործեց յայժմէ մահացու, թող խնդրէ, ու Առաջնորդ անոր կեանք պիտի տայ այն մահացու չեղած մեզքը գործողին: մեզք կայ որ մահացու է, չեմ՝ բոք որ անոր համար խնդրէ: Ամէն անիրաւութիւն մեզք է, և մեզք կայ որ մահացու չէ:
  - 18 Գիտենք որ այն ամէնը որ Աստուծոյ ծնած է՝ մեզք չգործեր. հապա ան որ Աստուծոյ ծնած է՝ իր անձը կը պահէ, ու չարը իրեն չգուցիր: Գիտենք որ մենք Աստուծոյ ենք ու բոլոր աշխարհ չարին մէջ է: 20 Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու մեզի

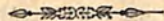
*Ո՞րքա է *աւելցնել, և որպէս զի Աստուծոյ Որդւոյն անունը հաւատար

միտք տաւու, որպէս զի ճշմարիտը ճանչնանք. և այն ճշմարիտին մէջ ենք, իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի մէջ. առիկա է ճշմարիտ Աստուած ու յաւիտեանս. 21 կան կեանք, Որդեակներ, ինքզինքնիդ կուռքերէն պահեցէք: *

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՆԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

- 1 Երէցէն ընտրեալ տիկնոջը ու անոր որդիներուն, զորոնք ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և ոչ թէ միայն ես, հապա տակէն ալ որոնք ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Այն ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր մէջ կը մնայ, ու յաւիտեան մեզի հետ պիտի ըլլայ. Ենորհք, սղորմութիւն, խողազութիւն Հայր Աստուծակէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Հօրը Որդիէն, ձեզի հետ ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով:
- 4 Դատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գաայ որոնք ճշմարտութեամբ կը քալեն այն պատուի- 5 բանքին համեմատ՝ զոր Հօրակէն տաինք: Եւ հիմա

*Ո՛րնք է՛մ ելցնէն, Ամէն:

- քեզի կ'ողաչեմ, ով տիկին, ոչ իբր թէ նոր պատուելիանք մը քեզի կը գրեմ, հապա շայն որ սկիզբէն 6 ունեինք, որ մէկզմէկ սիրենք: Եւ սերը այս է՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք. -- պատուիրանքը այս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր լսե- 7 ցիք, անոր համեմատ քալէք: Վասն զի շատ մտրեցուցիչներ ելան աշխարհի մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մտրմնով եկած չեն խոտովանիր. այնպիսի 8 մէկը մտրեցուցիչ ու՝ նեւ է: Զգուշացէք ձեր անձերուն, որպէս զի աշխատանքնիս չկորսնցնենք, հա- 9 պա որպէս զի լման վարձք տանենք: Ամէն ով որ յանցանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետու- թեանը մէջ չկենար, անիկա զԱստուծո չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ, 10 անիկա Հայրն ալ ունի Որդին ալ: Եթէ մէկը ձեզի գայ ու այս վարդապետութիւնը չըրէ, զանիկա նուաներնիդ մի ընդունիք, և անոր Բարև մի բռէք: 11 Քանզի ով որ անոր Բարև կ'ըրէ, անոր չար գործե- րուն հաղորդ կ'ըլլայ:
- 12 Դատ բան ունէի ձեզի գրելու, ըստ չուղեցի թղթ- թով ու մեղանով գրել. վասն զի յայս ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որպէս զի 13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ: Բարև կ'ընեն քեզի քու ընտրեալ բարձր որդիները: *

*Ո՛րնք է՛մ ելցնէն, Ամէն:

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

- 1 Երեցէն Գայիտ սիրելին, զոր ես կը սիրեմ ճշմար-
- 2 տութեամբ: Սիրելի, աղօթք կ'ընեմ որ ամէն կողմէ
- 3 յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս, ինչպէս քու
- 4 հագիգ ալ յաջողութեան մէջ է: Վասն զի շատ
- 5 ուրախացայ, երբ քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
- 6 ճշմարտութեանդ յրայտ վկայեցին, ինչպէս դուն
- 7 ճշմարտութեամբ կը քալես: Ասկէ մեծ ուրախու-
- 8 թիւն մը չունիմ, որ կը լսեմ թէ իմ սրգիներս
- 9 ճշմարտութեան մէջ կը քալեն: Սիրելի, դուն հաւա-
- 10 արմար կ'ընես, ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն և
- 11 օտարներուն. Որոնք եկեղեցիին առջև վկայեցին քու
- 12 սիրոյդ վրայով. որ եթէ աստուածաճաճոյ կերպով
- 13 զանոնք ճամբայ դնես, աղէկ պիտի ընես: Վասն զի
- 14 Առաքիչս անուանը համար ելան, ու հեթանոսներէն
- 15 ըսն մը չեն տաներ: Ուստի մենք պարտաւոր ենք այն-
- 16 պիտիները ընդունիլ, որպէս զի ճշմարտութեանը
- 17 գործակից ըլլանք:
- 18 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Գիտորեփէս, որ անոնց
- 19 մէջ առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր: Ասոր

- 20 համար եթէ դամ, անոր ըրած գործերը պիտի յիշեմ,
- 21 որ մեզի դեմ շարակրատելով չարախօսութիւն կ'ը-
- 22 նէ. և ասով ալ գոհ չեղած ինք չընդունիր եղբայր-
- 23 ները, ու անոնք որ կ'ուզեն ըստ ինչ կ'արդիլէ, ու
- 24 եկեղեցիէն ալ կը հանէ: Սիրելի, չարին նմանող մի
- 25 ըլլար, հապա բարին. ան որ բարիք կը գործէ, Աս-
- 26 տուծմէ է. բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկա
- 27 զՍտուած տեսած չէ: Գեմեարտութիւնն ալ. մենք
- 28 ալ կը կային, բուն իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք
- 29 ալ կը վկայենք, և դուք գիտէք որ մեր վկայու-
- 30 թիւնը ճշմարիտ է:
- 31 Եստ ըսն ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր մեկ-
- 32 նով ու գրելչով քեզի գրել: Սակայն յոյս ունիմ
- 33 մտերս քեզ տեսնել, ու բերան առ բերան պիտի
- 34 խօսիմք: Խաղաղութիւն քեզի. բարեկամները քեզի
- 35 բարև կ'ընեն. բարև ըրէ Քբ բարեկամներուն ամէն
- 36 մէկուն անունով:

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՅՈՒՂԹ

ՅՈՒԿԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

- 1 **Յուզա**, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յակոբոսի եղբայրը, ձեզի որ Հայր Աստուծակն սրբուած էք, և
- 2 Յիսուս Քրիստոսէ պահուած -- կանչուած. Ողորմութիւն ու խաղաղութիւն և սէր ձեր վրայ շատնայ:
- 3 Արիելիներ, բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը համար, ի՞նչ հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու յորդորել որ միջիւ պին հաւատքին համար որ անգամ՝ մը սուրբերուն աւանդ-
- 4 ուեցաւ: Քանզի մէկ քանի մարդիկ դադառակ մտան, որ առաջուրնէ այս դատապարտութեանը համար որոշուած էին, ամբարիշտներ, որոնք մեր Աստուծոյ շտորձքը անառակութեան դարձուցին, և միմիայն *Ղիզանը ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրացան:
- 5 Արդ կ'ուզեմ՝ միտքերնիդ բերել, թէև արգէն զիտէք ասիկա, թէ Տէրը որ Ժողովուրդը Եգիպտոսի երկ-
- 6 րէն ազատեց, ետքը չհաւատացողները կորսնցուց: Եւ այն հրեշտակները, որոնք իրենց իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին մշտնջենա-

*Որոնք, Աստուած իշխանը

- ւոր կապերով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան դա-
- 7 տաստանին: Ինչպէս Սոգոմ՝ ու Գոմոր և անոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները, որոնք ասոնց նման պառնկեցան ընկերներուն մարմինին ետեւէն երթալով, մեր առջև օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին
- 8 դատապարտութիւնը ընդունելով: Նմանապէս այս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն, տէրութիւնը կ'անարգեն, փառաւորներուն դէմ՝ կը հայհոյեն:
- 9 Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը երբ Աստանայի դէմ գնելով՝ Մովսէսի մարմինին համար կը վիճէր, չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապարտութիւն բերել աւր վրայ, հապա ըսաւ, Տէրը յանդիմանե-
- 10 քեզ: Իսկ ասոնք այն բաներուն զօրոնք չեն հասկնար, հայհոյութիւն կ'ընեն. և այն բաները զօրոնք բնականորաբ անբան անասուններու պէս գիտեն, անոնց
- 11 մէջ կ'ապականին: Վա՛յ անոնց, որոնք կայէնի ճամբովը գացին, ու Բաղասաի մարմութեանը պէ՛ ցանկութեամբ վարձքի ետեւէ գացին, ու կորիւն հակա-
- 12 ռակութեանը պէ՛ կորսուեցան: Ասոնք ձեր սիրոյ խնջոյքներուն մէջ արասներ են, ու երբ ձեզի հետ կերակուածի կը նստին, աներկիւզ իրենց անձը կը կերակրեն. անջուր ամպեր՝ հովերէն բշուած. պառու-
- 13 նին կորսնցուցած ծառեր, բերք չաւնեցող, երկու-
- 14 տնգամ մեռած, արմատէն խլուած: Մովսէ կատաղած այլքներ, որոնք իրենց անձերուն ամօթը կը փրփրցնեն. մարտական աստղեր, որոնք համար խաւարին մէզը պահուած է յաւիտենա:
- 15 Անոնց վրայ մարգարեացաւ Ենովք ալ, որ եօթ-
- ներորդ էր Ագամէ, ու ըսաւ, Ահա Տէրը իր բիւրա-
- ւոր սուրբերովը եկաւ, Ամենուն դատաստան ընելու,

ու ըոյր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամբարշտութեանը ըոյր գործերուն համար, և ըստ իր ստ խօսքերուն համար, զորնք ամբարիշտ մե-

16 զաւորները անոր դէմ խօսեցան Ասոնք տրանջողներ -- քրթմնջողներ են, որոնք իրենց ցանկութիւններ ըստ համեմար կ'երթան, և իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը զրուցեն, և շահի համար ե-

17 ըստպաշտութիւն կ'ընեն: Բայց դուք, սիրելիներ, մտքերնիդ բերէք այն խօսքերը որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներէն առաջու ընէ զրուցուեցան. որոնք ձեզի կ'ըսէին թէ Վերջին ժամանակը ձագը ընողներ պիտի ըլլան, որոնք իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան:

19 Ասոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են, որոնք

20 Հոգին չաւնին: Բայց դուք, սիրելիներ, անձերնիդ շինելով մեր ամենատուրը հաւատքին վրայ, և Սուրբ

21 Հոգիով աղօթք ընելով, Անձերնիդ Աստուծոյ սիրոյն մէջ պահեցէք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեանը սպասելով յաւիտեանական կեանքի համար:

22 Եւ խարութիւն ընելով՝ ամանց ողորմեցէք: (23) Եւ որոնք վախով ազատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք, ատելով մարմինէն ազտատուած հանդերձնալ:

24 Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել, և իր փառքին առջև անարատ կայնեցնել ցնծութիւնով:

25 Մեր Փրկչին, միմիայն՝ Աստուծոյ, [մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով] փառք ու մեծութիւն, զօրութիւն ու իշխանութիւն [ըոյր գարբերէն առաջ,] և Տիմո ու ըոյր գարբերու մէջ: Ամէն:

*Ո՛հ, իմաստուն Աստուծոյ:

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ե Ի

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԱՆ ԱԻԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, զոր Աստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցնելու ինչ որ շատով պէտք է ըլլալ. և իր հրեշտակին ձեռքով զըր-

2 կելով՝ իր Յովհաննէս ծառային իմացուց, Որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը ըրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի

3 վկայութիւնը՝ ինչ որ տեսաւ: Երանի՛ անոր որ կը կարգայ, ու անմեց որ կը լսեն այս մարգարեութեան խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. վասն զի ժամանակը մտա է:

4 Յովհաննէսէ եօթը եկեղեցիներուն որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ որ է և որ էր և որ պիտի գայ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որոնք

5 անոր ամենին առջև են, Եւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ՝ վկայէն, որ մեռելներուն անգրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց,

- 6 ու մեզ իր արիւնտով մեր մեղքերէն լուաց, Եւ մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը. անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
- 7 Ահա ամպերով կու գայ, ու սակն աչք պիտի տեսնէ զանիկա, և աննք որ զանիկա խոցեցին, և ա-
- 8 նոր վրայ կած պիտի ընեն երկրի բոլոր ազգերը: Այո, Ամէն: Եւ եմ Այֆա և Օմէղա,* կ'ըսէ Տէր [Աստուծոյ], որ է և որ էր և որ պիտի գայ, Ամենապար-
- 9 ևս Յովհաննէս ձեր եղբայրը, և Յիսուս Քրիստոսի նշուած թեանը ու արքայութեանը և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, Պատմա ըսուած կղզին է՛: Աստուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայու-
- 10 թեանը համար: Եւ չկիրակի օրը Հոգին իմ՝ վրաս եկաւ, ու ետեւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի յանէ
- 11 պէս, որ կ'ըսէր, ինչ որ կը տեսնես, գիրքի մը մէջ գրէ, ու ղրկէ թօթը եկեղեցիներուն, որոնք Եփեսոսի, ու Ջմիւռնիոյի, և Պերգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարգիկէի, ու Փիղադեղփիոյի, և Լաւդիկիոյի
- 12 մէջ են: Եւ դարձայ այն ձայնը տեսնելու՝ որ ինձի կը խօսէր. ու երբ դարձայ՝ եօթը սակեղէն աշտա-
- 13 նակներ տեսայ. Եւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ մէկը Որդւոյ մարդոյ նման, պզճնաւոր պատմաճան մը հագած ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կապած:

*Ո՛րտն+ Ի՛ւտեւրեւ, Առաջինը ու Վերջինը,
 †Այո՛ւն, տէրունական
 ‡Ո՛րտն+, Եւ եմ Այֆա և Օմէղա, Առաջինը և Վերջինը. և ինչ
 §Ո՛րտն+, Աստուծոյ եղած եօթը

- 14 Եւ իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ --
- 15 ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի լոցի պէս. Եւ իր սարերը՝ սակեղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կրակ զարձած, ու իր ձայնը՝ շատ ջուրերու ձայնի
- 16 պէս, Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը սատղ ունէր, ու իր բերնէն սրած երկրերան սուր մը կ'ելլէր, և իր երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութիւնովը կը փայ-
- 17 լի: Ու երբ տեսայ զանիկա, իր սարը ինկոյ մեռելի պէս, ու իր աջ ձեռքը իմ՝ վրաս գրաւ. ու ըսաւ ին-
- 18 ծի, Մի վտանար, ես եմ Առաջինը ու Վերջինը. Եւ ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կենդանի եմ՝ յաւիտեանս յաւիտենից.* և ես ունիմ
- 19 մահուան ու դժոխքին բռնալինները: [Ուստի] գրէ ինչ որ կը տեսնես, զայն որ կայ ու զայն որ ետքը
- 20 պիտի ըլլայ: Եօթը սատղերուն խորհուրդը՝ զոր իմ՝ աջ ձեռքիս մէջ տեսար, և եօթը սակեղէն աշտա-
- նակները. այն եօթը սատղերը եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. և եօթը աշտանակները՝ եօթը եկեղեցիներն են:

ԳԼ. Բ

- 1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ. Այոպէս կ'ըսէ անիկա որ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը սատղերը ունի, ու եօթը սակեղէն աշտանակներուն
- 2 մէջ կը պարտի. Գիտեմ՝ քու գործերդ և քու աշխատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ, և որ շա-

*Ո՛րտն+ Ի՛ւտեւրեւ, Ամէն.
 †Ո՛րտն+ Ի՛ւտեւրեւ, զօրոնք տեսար,

ըրբուն չէս կրնար տանիլ, ու փորձեցիր զանոնք որ
 3 թէ ստախոս են. Ու համբերութիւն ունենալով՝ Նե-
 4 շ-թիւս կրեցիր ՚իմ անուանս համար՝ ու չթուցար:
 5 սերդ ձգեցիր: Մտաքդ բեր հիմա ուրիշ որ ինկար,
 ու ապաշխարէ և քառաջուան գործերդ բռն-
 6 եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու քու աշտա-
 նակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ եթէ չապաշխարես:
 7 Բայց ասիկա ունիս, որ Նիկողայոսեանց գործերը
 8 կ'ատես, զորոնք ես ալ կ'ատեմ: Ան որ ականջ ու-
 նի, թող լռէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն.
 Ան որ կը յաղթէ, անոր ուսել պիտի տամ կենաց
 9 ծառէն՝ որ Աստուծոյ գրախոսին մէջ է:
 10 Եւ Զմիւռանիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտա-
 կին զրէ. Այսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը, որ
 11 մեռաւ ու կենդանացաւ. Գիտեմ՝ քու գործերդ ու
 նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ, (բայց հարուստ
 ես,) ու անոնց հոյհոյութիւնը՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք
 12 Բնաւ մի վախնար այն բաներէն զորոնք պիտի կրես.
 ահա Բանասրկուն ձեզմէ մէկ քանիները բանալ պի-
 տի ձգէ որպէս զի փորձուիք, և տասը օր նեղութիւն
 պիտի ունենաք. մինչև ի մահ հաւատարիմ եղիք, ու
 13 քեզի կենաց պատկը պիտի տամ: Ան որ ականջ ու-
 նի, թող լռէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:
 Ան որ կը յաղթէ, երկրորդ մահէն պիտի չվստաւի:
 14 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին

*Ո՛րն է, և իմ անուանս համար աշխատեցար

15 զրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ սրած երկբերան սուրը
 ունի. Գիտեմ՝ քու գործերդ, և թէ ո՛ւր կը բնակիս,
 այսինքն Սասանայի ամբուսին եղած տեղը, ու իմ
 16 անունը կը պահես, և իմ հաւատաքս չուրացար այն
 օրերը անգամ՝ որ Անթիոյս իմ հաւատարիմ վկաս
 պահանուեցաւ ձեր մէջ, ուր Ստասնայ կը բնակի:
 17 Բայց քեզի դէմ՝ քիչ մը բան ունիմ, որ հոգ Բա-
 դասին վարդապետութիւնը բանողներ ունիս, որ
 18 Բաղակի սորվեցուց Խարայէլի որդիներուն տալէ զայ-
 թակղութիւն գնել, որպէս զի անոնք կուռքերու
 19 զոհուածներ ուստն ու պրանկութիւն ընեն: Այսպէս
 ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը բռ-
 20 նողներ ունիս, զոր ես կ'ատեմ: [Առտի] ապաշխա-
 րէ. եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու իմ բերնիս
 21 որովը պիտի պատերազմիմ՝ անոնց հետ: Ան որ ա-
 կանջ ունի, թող լռէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղե-
 22 ցիներուն. Ով որ կը յաղթէ, պահուած մանանայէն
 ուստի պիտի տամ անոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի
 տամ անոր, և այն խիճին վրայ նոր անուն մը գըր-
 ուած, զոր մէ՛կը չգիտեր. բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի:
 23 Եւ Թիւատիի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին
 զրէ. Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ կրակի բա-
 24 յի պէս աչքեր ունի, ու իր սաքերը սակեպղինձի նման
 25 են. Գիտեմ՝ քու գործերդ և սերդ ու ծառայու-
 26 թիւնդ, և քու հաւատաքդ ու համբերութիւնդ, և
 թէ քու վերջին գործերդ առաջիններէն շատ են:
 27 Բայց քեզի դէմ՝ բան մը՝ ունիմ, որ թող կու տաս
 28 Յեղարէլ կինը, որ ինքզինք մարգարէուհի կ'անուա-

*Ո՛րն է, քիչ մը բան

նէ, ու իմ ծառաներս միջրեցնելով՝ կը սորվեցնէ
 պրօնկութիւն ընել և կուսքերու զհաւածներ ու-
 21 տել: Եւ ես անոր ժամանակ ստել իր պրօնկութեա-
 22 նը վրայ ապաշխարելու, ու չապաշխարեց: Ահա ես
 զանկեա անկողին պիտի ձգեմ, ու անոր հետ շնու-
 թիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ, եթէ իրենց
 23 գործերուն վրայ չապաշխարեն: Եւ անոր զաւակները
 մոհալ պիտի սպաննեմ. ու բարբ եկեղեցիները պի-
 տի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երկամուկները ու
 սիրտերը կը քննեմ. և ամէն մէկուդ ձեր գործերուն
 24 համեմատ պիտի հատուցանեմ: Բայց ձեզի կ'ըսեմ
 միւսներուդ որ Թիւատիրի մէջ էք, ու այս վարդա-
 պետութիւնը չունիք, որ չճանչցաք Սառանայի խո-
 25 ժանրութիւն չեմ ձգեր. Հապա զայն որ ունիք՝ պա-
 26 հեցէք մինչև ես գամ: Եւ ան որ կը յաղթէ ու իմ
 գործերս մինչև վերջը կը պահէ, անոր իշխանութիւն
 27 պիտի տամ՝ ազգերուն վրայ, (Եւ պիտի հովուէ զա-
 նոնք երկաթէ գաւազանով. անոնք բբուտի աման-
 28 ներու պէս պիտի փշրուին.) Ինչպէս ես ալ իմ Հօրմէս
 29 որ ահանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՞նչ կ'ըսէ ե-
 կեղեցիներուն:

ԳԼ. Գ

1 Եւ Սարգիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին
 գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անկեա որ ունի Աստուծոյ եօթը
 Հոգիները ու եօթը աստղերը. Գիտեմ՝ քու գործերդ՝
 որ դուն անուն ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած

2 ես Արթուն կեցիր և հաստատէ Քնացած բաները ու-
 րոնք մեռնելու վրայ են, վասն զի քու գործերդ Աս-
 3 տուծոյ առջև կատարեալ չգտայ: Հիմա միտքդ բեր
 թէ ի՞նչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր, ու պահէ և ա-
 պաշխարէ. բայց եթէ արթննալու չըլլաս, գողի պէս
 4 քու վրագ պիտի գամ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ
 4 ո՞ր ժամուն քու վրագ պիտի գամ: Սակայն քանի
 մը անձեր ունիս Սարգիկէի մէջ, որոնք իրենց հան-
 դերձները չաղտոտեցին, և ճերմակներով պիտի պաը-
 5 տին ինծի հետ, քանզի արժանի են: Ան որ կը յաը-
 թէ՛ ճերմակներ պիտի հագնի, ու ես անոր անունը
 կենաց զիրքէն պիտի չաւրեմ. և անոր անունը պի-
 տի դաւանիմ իմ Հօրս առջև ու անոր հրեշտակնե-
 6 բուն առջև: Ան որ ահանջ ունի, թող լսէ թէ Հո-
 գին ի՞նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:
 7 Եւ Փիղպեղփիոյի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
 տակին գրէ Այսպէս կ'ըսէ այն Սուրբը, այն ճըշ-
 մարիաը որ Գաւթի բանային ունի. կը բանայ ու
 մէ՛կը չկայ որ գոցէ, և կը գոցէ ու մէ՛կը չկայ որ
 8 բանայ. Գիտեմ՝ քու գործերդ. ահա քու առջեւդ
 բացուած դուռ մը դրի, զոր մէ՛կը չկրնար գոցել.
 վասն զի դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս, և իմ
 9 խօսքս պահեցիր ու իմ անունս չուրացար: Ահա ես
 քեզի կու տամ՝ Սառանայի ժողովքէն եղողները,
 որոնք կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են ու չեն, հապա
 սուտ կ'ըսեն. ահա պիտի ստիպեմ զանոնք որ գան
 ու երկրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջև,
 10 և ճանչնան թէ ես քեզ սիրեցի: Որովհետեւ իմ համ-
 բերութեանս խօսքը պահեցիր, ես ալ քեզ պիտի
 պահեմ փորձութեան ժամանակ, որ պատրաստ է

գալու բարձր աշխարհի վրայ՝ երկրի երեսը ընտկող-
 11 ները փորձելու համար: Ահա ես շուտով կու գամ՝
 ունեցածդ առաջ բռնե, որպէս զի մէկը չտանէ քու
 12 պատկոյն Ան որ կը յաղթէ, անկեա իմ Աստուծոյս
 աստարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ, ու այ դուրս
 պիտի չեկէ: Եւ անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը
 պիտի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը,
 պիտիքն նոր Երուսաղէմի, որ երկինքէն իմ Աստուծ-
 13 մէս կ'իջնէ, Եւ իմ նոր անունն: Ան որ ականջ ունի,
 թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:
 14 Եւ Լաւագիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտա-
 կին գրէ: Այսպէս կ'ըսէ Ամենը, հաւատարիմ ու
 ճշմարիտ Ական, Աստուծոյ սրբարածներուն Սկիզբը:
 15 Գիտեմ՝ քու գործերդ, որ ոչ պող ես ու ոչ տաք:
 16 Երանի՛ թէ պող ըլլայիր կամ տաք: Ուստի դուն որ
 գաղջ ես, ու ոչ տաք՝ ոչ այ պող, քեզ բերնէս
 17 դուրս փոխելու վրայ եմ: Քանզի կ'ըսես, Ես հա-
 րուստ եմ ու մեծցայ, Եւ բանի մը կարօտ չեմ: ու
 չես գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուառական ես, Եւ
 18 աղքատ ու կայր ու մերկ: Ես քեզի խորհուրդ կու
 տամ, ինծի կրակի մէջ փորձուած սակի ծախու
 առ, որպէս զի հարստանաս, ու ճերմակ հանդերձ-
 ներ՝ որպէս զի հագնես, սրպէս զի քու ամթմ ալի մեր-
 կու թիւնդ չերեւնայ: Եւ աչքերդ դեղ զիր սրպէս զի
 19 տեսնես: Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու
 կը խրատեմ: ուստի նախանձուսր եղիր ու սպաշ-
 20 խորէ: Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ:
 Եթէ մէկը իմ ձայնն լսէ ու դուռը բանայ, անոր
 քով պիտի մտնեմ Եւ անոր հետ ընթրիք պիտի ընեմ,
 21 ան ալ ինծի հետ: Ան որ կը յաղթէ, ինծի հետ իմ

ամթուռ նստել պիտի տամ անոր, ինչպէս ես ալ
 յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ անոր ամթուռ նստայ:
 22 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ
 եկեղեցիներուն:

ԳԼ. Գ

1 Այս բաներէն ետքը տեսայ, Եւ ահա երկինքի մէջ
 բացուած դուռ մը կար, Եւ առաջին ձայնը զոր լսե-
 ցի՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը խօսեր ու կ'ըսէր,
 Հոս ելիր ու սակէ ետքը ըլլալու բաները քեզի ցու-
 2 ցընեմ: Եւ շուտ մը Հոգին իմ վրաս եկաւ: Եւ ահա
 3 ամթուռ մը գրուած էր երկինքի մէջ: Ու ամթուռն
 վրայ մէկը նստեր էր: Եւ նստողը յատկաւ ու սարգիսն
 4 քարերու երեւութի նման էր: Եւ ամթուռն բոլոր-
 տիքը ծիածան՝ զմութի երեւութի նման: ու ամթու-
 5 ռին բոլորակքը քանըչորս ամթուռներ, Եւ այն ամթու-
 ռներուն վրայ քանըչորս երեցներ նստեր էին՝
 ճերմակ հանդերձներ հագած, ու գլուխին սակիէ
 6 պտակներ առէին: Եւ ամթուռն փայլակներ ու ձայ-
 ներ Եւ սրտաւմներ կ'իլլէին, ու ամթուռն առջև եօ-
 թը հաս բորբոքած կրակի զամբարներ կային: ու
 7 բոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են: Եւ ամթուռն
 առջև իրբև սպակեղէն ծով մը՝ ակնվանի նման, Եւ
 ամթուռն մէջ ու ամթուռն բոլորտիքը՝ չորս կենդանի-
 ներ, որոնք աչքերով լեցուն էին առջևէ ու ետեւէ:
 7 Եւ առաջին կենդանին առիւծի նման էր, ու երկ-
 րորդ կենդանին՝ զուարակի նման, Եւ երրորդ կենդա-

*ՈՒՆԻ, նստած տեսայ

նին՝ մորդու երես ունէր, ու չորրորդ կենդանին՝
 8 թուչող արծիւի նմանն եւ չորս կենդանիներուն ա-
 մէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թե ունէր, ու ներ-
 սէն աչքերով լեցուն էին. ու շէին հանգչելը ոչ ցո-
 րեկը ոչ ալ գիշերը՝ ըսելով, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ
 9 զայլ Ու երբ այն կենդանիները փասք ու պատիւ և
 զօհոթիւն կու տային ամթուին վրայ նստողին, որ
 10 կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից, Քսանըչորս
 երէցները ամթուին վրայ նստողին առջև կ'իյնային
 ու երկրպագութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտե-
 նից կենդանի եղողին, և իրենց պատկները ամթուին
 առջև կը ձգէին՝ ըսելով, Արժանի ես, Տէր, փասք
 ու պատիւ և զօրութիւն առնելու, վասն զի ամէն
 բան զուսն ստեղծեցիր, և քու կամքովդ եղան ու
 ստեղծուեցան:

ԳԼ. Ե

1 **Ե** ամթուին վրայ նստողին աջ ձեռքը գիրք մը տե-
 սայ՝ ներսէն ու դուրսէն զրուած, և եօթը կնիքով
 2 կնքուած: Ու զօրուոր ճրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ
 ձայնով կը կանչէր, Ո՛վ արժանի է այդ գիրքը բա-
 3 նայու և տոտր կնիքները քակելու: Եւ ոչ երկինքի
 մէջ, ոչ երկրի վրայ ու ոչ երկրի տակ գրքա-
 մէկը՝ որ կարող ըլլար այն գիրքը բանալ, ոչ ալ ա-
 4 նոր նայիլ: Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէ՛կը ար-
 ժանի չգանուեցաւ այն գիրքը բանալու*, ոչ ալ ա-
 5 նոր նայելու: Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինձի, Մի

*Ո՛րտէս է՝ տեղիս, և կարողալու

լար. ահա Յուդայի ցեղէն եղող Ասիւծը Գաւթի
 Արմատը, յաղթեց այն գիրքը բանալու ու անոր
 6 եօթը կնիքները քակելու: Եւ տեսայ որ ամթուին ու
 չորս կենդանիներուն մէջտեղ և երէցներուն մէջտեղ
 կայնած Գառնուկ մը կար, որպէս թէ մորթուած,
 որ եօթը եղջիւր ու եօթը աչք ունէր, որոնք Ասաու-
 ծոյ եօթը Հոգիներն են՝ որ բոլոր երկիր կը զրկուին:
 7 Եւ անիկա եկաւ ու ամթուին վրայ նստողին աջ ձեռ-
 8 քէն գիրքը առաւ: Ու երբ գիրքը առաւ, չորս կեն-
 դանիները ու քսանըչորս երէցները Գառնուկին
 առջև ինկան, և ամէնն ալ քնարներ ունէին, ու սա-
 կիէ խնկամաններ՝ խունկով լեցուն, որ սուրբերուն
 9 աղօթքն է: Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով, Ար-
 ժանի ես զուսն այդ գիրքը առնելու և ստոր կնիք-
 ները բանալու. վասն զի մորթուեցար, ու մեզ ծախու
 սուիր Ասաուծոյ՝ քու արիւնովդ. ամէն ցեղէ ու լեզ-
 10 ուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ. Եւ *մեզ մեր Ասաու-
 ծոյն թագաւորներ ու քահանաներ ըրիր, ու երկրի
 11 վրայ պիտի իթագաւորենք: Եւ նայեցայ՝ ու շատ
 ճիշտակներու ձայն լսեցի, որոնք ամթուին ու կեն-
 դանիներուն և երէցներուն բոլորտիքն էին. ու անոնց
 12 թիւն էր բիւրք բիւրք և հազարք հազարաց. որոնք
 մեծ ձայնով կ'ըսէին, Այդ մորթուած Գառնուկը
 արժանի է զօրութիւն ու հարստութիւն և իմաս-
 տութիւն ու կարողութիւն և պատիւ ու փասք և
 13 օրհնութիւն առնելու: Եւ բոլոր արարածները՝ որ
 երկինքի մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակ և ծովու

*Ո՛րտէս, ստանք
 ի՛նչուս, թագաւորեն

գրքիցիցի ցճոմ, 44-117
 սուս ու գամբ, 44-117

մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջ կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին, Աթուին վրայ նստողին և Գառնուկին օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն յաւիտեանս 14 յաւիտենից, Եւ չորս կենդանիները կ'ըսէին, Ամէն. ու *երէցները ինկան ու երկրպագութիւն քրին՝ :

ԳԼ. 9

- 1 Եւ տեսայ, երբ Գառնուկը ֆինիքներէն մէկը՝ բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն որստուժի պէս
- 2 ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես Ու տեսայ, և ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ունէր. և պսակ մը արուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող էր ու յաղթելու ելաւ:
- 3 Ու երբ երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ կենդա-
- 4 նիէն լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք: Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շուռազայն. . ու անոր վրայ հեծնողին էշաւան-էշաւ արուեցաւ, որ երկրէ խաղաղութիւնը առնէ, որպէս զի իրօր սպաննեն. ու անոր մեծ սուր մը արուեցաւ:
- 5 Ու երբ երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կենդանիէն լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես. ու տեսայ, և ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը իր ձեռքը կշիւս մը
- 6 ունէր: Ու չորս կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Կապի՛ճ մը ցորենը մէկ դասհեկանի, ու

*ՈՒՄԱՆ, քսանըջորս երէցները
 †ՈՒՄԱՆ ԿՊԱԵԿՆԻՆ, յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղողին
 ‡ՈՒՄԱՆ, եօթը կնիքները
 §ՈՒՄԱՆ, Եկուք ու տես

- երեք կապի՛ճ գարին մէկ դասհեկանի. և ձէթին ու գինիին ֆեստ չընես:
- 7 Ու երբ չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդա-
  - 8 նիէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես Ու տեսայ, և ահա գեղին ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողին անուճը Մահ էր, և Գժոխքը անոր ետեւէն կ'երթար. ու անոնց իշխանութիւն արուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով ու երկրի գողտմներով սատկեցնեն:
  - 9 Ու երբ հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին տակ տեսայ այն մտրոցոց հագինները, որոնք սպաննուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, ու անոր վկայու-
  - 10 թեանը համար՝ զոր իրենք ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըին, Ով սուրբ ու ճշմարիտ Տէր, մինչև Երբ չես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը երկ-
  - 11 րի բնակիչներէն պահանջեր: Եւ ճերմակ հանդերձներ արուեցան անոնց, ու ըսուեցաւ անոնց որ չիչ մը ասեն այլ հանգչին, մինչև անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին:
  - 12 Եւ տեսայ, երբ վեցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւցաւ մտղեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [բոլորովին] արեւնի պէս եղաւ:
  - 13 Ու երկինքի աստղերը գետինը թափթփեցան, ինչ պէս աստիկ հովէն շարժուած թզենին իր ահաս
  - 14 պտուղները կը թափէ. Եւ երկինք գալարուող տամբի մը պէս կը քաշուէր. ու բոլոր լեւները և կղզի-
  - 15 ները իրենց տեղերէն շարժեցան: Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հօրաւստները, հազարապետները և զօրաւորները, ու բոլոր ծառաները ու

բարբառները սյրերուն և լեռներու ապառաժնե-
 16 բուն մէջ պահուածքեցան. Եւ լեռներուն ու ապա-
 րաժներուն կ'ըսէին, Մեր վրայ ինկէք ու մեզ ծած-
 կեցէք անոր երեսնէ՛ որ ամօռին վրայ կը նստի, ու
 17 Գառնուկին բարկութենէն: Վասն զի անոր բարկու-
 թեանը մեծ օրը եկաւ, և ո՛վ կրնայ գիմանալ:

ԳԼ Է

1 **Ե**ւ անկէ ետև տեսայ չարս հրեշտակներ՝ որոնք երկ-
 րի չարս անկիւնը կեցեր էին, ու երկրի չարս հովերը
 բռներ էին, որպէս զի երկրի վրայ հով չգէշէ, ու ոչ
 2 ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ: Եւ ուրիշ հրեշ-
 տակ մը տեսայ որ արեւելքէն ելաւ, ու Կենդանի
 Աստուծոյ կնիքը սնէր. և մեծ ձայնով մը աղաղա-
 կեց այն չարս հրեշտակներուն, որոնց էլէւն—բէւն
 3 արուած էր երկրի ու ծովուն ֆեստելու, Ու ըստ,
 Երկրի ֆեստ մի ընէք, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն,
 մինչև մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատները
 4 կնքենք: Եւ կնքուածներուն համբանքը լսեցի՛ որ էր
 հարիւր քառասունչորս հազար՝ Խորայէլի որդիներ-
 5 բուն բարբառներէն կնքուած. Յուգայի ցեղէն աստ-
 ուերկու հազար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն աստուեր-
 6 կու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն աստուերկու հա-
 զար կնքուած, Ասերի ցեղէն աստուերկու հազար կն-
 քուած, Նեփթալիմի ցեղէն աստուերկու հազար
 կնքուած, Մանասէի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 7 քուած, Շմուանի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 քուած, Ղեւիի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 քուած, Իսաքարի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-

8 քուած, Ջարուղոնի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 քուած, Յովսէփի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 քուած, Իննիամիսի ցեղէն աստուերկու հազար կրն-
 9 քուած: Ասկէ ետքը տեսայ, և ահա մեծ բազմութիւն՝ զոր
 մէկը չէր կրնար համբել, բայց ազգերէն ու ցեղե-
 րէն և ժողովուրդներէն ու լեզուներէն, որոնք ամօ-
 10 աին առջև ու Գառնուկին առջև կեցեր էին՝ Ճեր-
 մակ հանդերձներ հազած և ձեռքերնին արմաւենի-
 11 ներ բռնած. Եւ մեծածայն կ'աղաղակէին՝ ըսելով,
 Փրկութիւն մեր Աստուծոյն՝ որ ամօռին վրայ կը
 12 նստի, ու Գառնուկին Եւ բարբառ հրեշտակները ա-
 թուին ու երէցներուն և չարս կենդանիներուն բա-
 13 ւարակքը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ ա-
 թուին առջև ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն
 14 ըրին, Ըսելով, Ամէն. օրհնութիւն ու փառք և ի-
 մաստութիւն ու գոհութիւն և պատիւ ու զօրու-
 15 թիւն և կարողութիւն մեր Աստուծոյն յաւիտեանս
 16 յաւիտենից, Ամէն. Ու երէցներէն մէկը պատասխան
 17 տալով ինծի ըստ,
 Ասոնք որ ճերմակ հանդերձներ
 18 հազած են՝ ո՛վ են, և ուրիշ՝ եկան: Իս ալ ըսի ա-
 նոր, Տէր իմ, դուն գիտես. ու ըստ ինծի, Ասոնք են
 19 մեծ նեղութենէ եկողները, որոնք իրենց հանդերձ-
 ները լուացին ու զանոնք Գառնուկին արիւնովը ճեր-
 20 մեղցուցին. Անոր համար Աստուծոյ ամօռին առջև
 21 են, և իրեն կը ծառայեն ցրեկ ու գիշեր իր տաճա-
 րին մէջ. և ամօռին վրայ նստողը իր վրանը պիտի
 22 տարածէ անոնց վրայ: Այսուհետև ոչ պիտի անօ-
 թենան ու ոչ ծարաւին, ոչ ալ արեւը կամ տա-
 23 քութիւն մը անոնց վրայ պիտի խնայ: Վասն զի

Գտնուելը որ ամօռնին մէջ է, պիտի համուէ զսաննք, ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի առաջնորդէ զաննք. և Աստուած բոլոր արցունքները պիտի սրբէ աննց աչքերէն:

ԳԼ Ը

- 1 Ու երբ եօթներորդ կնիքը բացու, լուսթիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ:
- 2 Եւ տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որոնք Աստուծոյ առջև կը կայնէին. ու աննց եօթը փող արուեցաւ: Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանին առջև կայնեցաւ, ու սկիզբն խնկանոց մը ունէր. և իրեն շատ խուճկ արուեցաւ, որպէս զի բոլոր սրբոց ազօթքներուն հետ ամօռնին առջև եղող սակի սեղանին վրայ մտաուցանէ: Եւ խուճկերուն ծուխը սրբոց ազօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ առջև ելաւ: Ու հրեշտակը առաւ խնկանոցը ու զանիկա սեղանին կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրի վրայ. ու եղան ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ ու երկրաշարժ: Եւ եօթը հրեշտակները, որոնք եօթը փողերը ունէին, պատրաստուեցան որ հնչեցնեն:
- 7 Եւ առաջին հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու եղաւ կարկուտ ու կրակ արիւնով խտուտաած, ու երկրի վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրի երրորդ մասը այրեցաւ,] և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ, ու ամէն կանանց խոտ այրեցաւ:
- 8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, և որպէս թէ մեծ լեռ մը կրակով ըսրբարած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովուն երրորդ մասը արիւն եղաւ. Եւ ծու-

վան մէջի շնչաւոր արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորսուեցաւ:

- 10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու երկինքէն մեծ ասող մը ինկաւ զամբարի պէս ըսրբարած, և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն երրորդ մասին
- 11 վրայ ինկաւ: Եւ այն ասողին անունը Օշինգր էր. ու ջուրերուն երրորդ մասը օշինգր եղաւ, և շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանզի գտան եղան:
- 12 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ, այնպէս որ աննց երրորդ մասը խաւարի, և օրուան երրորդ մասը լոյս չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուանը:
- 13 Եւ նոյնցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող *հրեշտակի մը յօձ լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ երկրի վրայ բնակողներուն՝ այն մնացած փողի ձայներուն համար, զորոնք երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն:

ԳԼ Թ

- 1 Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն ասող մը ինկաւ երկրի վրայ. և
- 2 անդունդի գուբին բանային անոր արուեցաւ. Ու անդունդին գուբը բացաւ, ու այն գուբէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեւը ու օդը գուբին ծուխէն:
- 3 Եւ ծուխէն մարտիններ կ'ելլէին երկրի վրայ, ու ա-

*Ո՛րո՛ք, արծաթ

- նոնց զօրութիւն արուեցաւ երկրի կարիճերուն ու-
- 4 նեցած զօրութեանը պէս. Եւ անոնց ըսուեցաւ որ չփնտսեն երկրի խոտին, ոչ ալ կանանչեղէնի մը և ոչ ծառի մը, հասցա մեայն այն մարդոց, որոնք իրենց
- 5 ճակատներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին: Եւ անոնց հրահանգ արուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք, հասցա չարչարին զանոնք Տինգ ամիս. ու անոնց Խոստ չարչարանքը կարիճի Խոստ չարչարանքին պէս էր՝ երբ
- 6 մարդը կը զարնէ: Եւ այն օրերը մարդիկ մասը պիտի փնտսեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի սպաննեն մեռելի, և մասը անոնցմէ պիտի փախչի: Եւ մարտնչներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս, ու անոնց գլուխներուն վրայ *սակեղէն պակ-
- 7 ներու պէս, և անոնց երեսները մարդոց երեսներու պէս էին: Եւ անոնք մտղեր ունէին կրկերու մտղերուն պէս, ու անոնց սկուտները առիւծներու սկուտներուն պէս էին: Եւ զրահներ ունէին երկաթե զրահներու պէս. ու անոնց թեւերուն ձայնը պատերազմի վաղը շատ ձիեր օհոսէ կառքերու ձայնին պէս էր:
- 8 Եւ կարիճնոցու նման պոչեր ունէին, ու պոչերուն վրայ խայթոց. և իշխանութիւն ունէին Տինգ ամիս
- 9 մարդոց փնտսելու: Եւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին անգուանդին հրեշտակը, որուն անունը Երբայեցերէն Իւրազան, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Իւրազան:
- 10 Մէկ վայր անցաւ. սակէ ետեւ ահա երկու վայր ալ կու գան:
- 11 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու ձայն մը

*Ոհոս, սակի նման
 Իւրազան կորուսիչ

- լսեցի Աստուծոյ առջև եղող սակի սեղանին չորս եղ-
- 14 ջիւններէն, Որ կ'ըսէր վեցերորդ հրեշտակին որ փողը ունէր, Երբայտ մեծ գետին վրայ կապուած չորս
- 15 հրեշտակները արձակէ: Եւ այն չորս հրեշտակները արձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու օրուան և ամիսի ու տարիի համար, որպէս զի մարդոց
- 16 երրորդ մասը մեռցնեն: Եւ ձիաւոր զօրքերուն համարանքը երկու բիւրք բիւրուց էր, ու լսեցի անոնց համարանքը: Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը, ու անոնց վրայ հեծնողները՝ որոնք ունէին հրեղէն ու յակնիթ եղէն և ծծմբեղէն զրահներ. և ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս էին, ու
- 18 անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ կ'ելլէր: Այս երեք [հարուած] յերէն մարդոց երրորդ մասը մեռաւ, այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն, որոնք ա-
- 19 նոնց բերնէն կ'ելլէին: Վասն զի *անոնց զօրութիւնը բերաններուն մէջ է ու պոչերուն մէջ. քանզի անոնց պոչերը օձերու նման էին, ու գլուխներ ունէին
- 20 որոնցմով կը փնտսէին: Եւ ուրիշ մարդիկ որոնք այս հարուածներէն չսպաննուեցան, իրենց ձեռքերուն գործերէն չսպաշխարեցին, որ երկրպագութիւն չընեն դեւերուն, ու սակի և արձաթէ ու պղնձ և քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան
- 21 տեսնել, ոչ ալ լսել ու ոչ քայլել. Եւս և չապաշխարեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ ալ իրենց կախարչութիւններէն, ոչ ալ իրենց պոռնուկութիւնէն և ոչ իրենց գողութիւններէն:

*Ոհոս, այն ձիերուն

ԳԼ. Ժ

- 1 **Ե**ւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր և իր գլխուն վրայ ծիածան կար. ու իր երեսը արեւի պէս էր, և իր ոտքերը՝ կրակի սիւներու պէս և և իր ձեռքը գրքոյի մը ունէր բացուած, ու իր աջ ստոր ծոփուն վրայ գրաւ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ: Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց առիւծի մը գոչելուն պէս. ու երբ աղաղակեց, 4 եօթը որսուսները իրենց ձայներովը խօսեցան: Ու երբ եօթը որսուսները խօսեցան, պիտի գրէի. ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ լիւրէր, Կնքէ այն բաները զորոնք եօթը որսուսները խօսեցան, ու զանոնք մի 5 գրերս Եւ այն հրեշտակը զոր ծոփուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, իր [աջ] ձեռքը երկինք 6 վերցուց. Ու երդում՝ ըրաւ յաւիտեանս յաւիտեանից Կենդանի եղողին վրայ, որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջ է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջ է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջ է, թէ ա՛յ ժամանակ պիտի 7 աի չըլլայ. Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբ փողը հնչեցնէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս իր ծառաներուն, մարգարէներուն, աւետիս սուսու:
- 8 Եւ այն ձայնը զոր երկինքէն լսեցի, նորէն խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ, Գնա առ այն բաց գրքոյիդ՝ որ ծոփուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքն

*ՈՒՆԻՍ, իրենց ձայներովը խօսեցան
 †ՈՒՆԻՍ, ինծի կ'ըսէր

- 9 է: Ես ալ հրեշտակին՝ գացի ու ըրի անոր, Տաւ ինծի այդ գրքոյիդ. ու ըսաւ ինծի, Առ տօրկա ու կեր. և քու փորիդ մէջ դառնուած իւն պիտի պատճառէ, 10 ըսցց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ: Եւ գրքոյիդ հրեշտակին ձեռքէն առի ու կերայ զանիկա. և իմ՝ բերնի մէջ մեղրի պէս անոյշ էր, և ու 11 տեղէս հօքը փօրիս մէջ դառնուած իւն եղաւ: Ու ըսաւ ինծի, Պէտք է որ գուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու *վրայով:

ԳԼ. ԺԱ

- 1 **Ե**ւ ինծի եղէզ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս, և հրեշտակը կայնէր էր ու կ'ըսէր, Ելիք ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը, և անոր մէջ երկրպա 2 զութիւն ընողները: Ու գաւթիքը որ տաճարին գուրն է, ձգէ և մի չափեր, վասն զի անիկա հեթանոսներուն տրուած է, ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի 3 կոխուան քառասունեակու ամիս: Եւ իմ՝ երկու վիտներուս զբարեպետ պիտի ամ, և անոնք քուրձ հագած հազար երկու հարիւր ու վաթսուսն օր մար 4 գարեութիւն պիտի ընեն: Ասոնք այն երկու ձիթենիները ու երկու աշտանակներն են, որոնք երկրի Տէրջը առջև կը կենան:
- 5 Եւ եթէ մէկը ուզէ անոնց փաս ընել, անոնց բերաններէն կրակ կ'ելլէ, ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ. և եթէ մէկը ուզէ անոնց փաս ընել, պէտք է

*Կա՛մ, սուջև

- 6 որ անկա պայտ սպաննուի Ասոնք ի խանութիւն ունին երկինքը գոցելու, որպէս զի իրենց մարգարեութեան օրերը անձրե չգայ, ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ զանոնք արիւն դարձնելու, և ումէն Վերջ պատուհասներով երկիրը վարնելու՝ քանի
- 7 անգամ՝ որ ուղին: Ու երբ իրենց վկայութիւնը կատարեն, այն աստի անդաւնդէն ելող գազանը անոնց ճետ պատերազմ՝ պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղթէ:
- 8 ու պիտի սպաննէ զանոնք: Եւ անոնց գիերը Ինչպէս յիշուին այն մեծ քաղաքին Տրագարակին մէջ, որ Տագեւորապէս կ'ըսուի Սոգամ՝ ու Եգիպտոս. ուր
- 9 մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ: Եւ ժողովուրդներէն ու ցիզերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց գիերը երեք ու կէս օր. ու թող պիտի չտան անոնց գիերը գերեզմաններու մէջ թաղել: Եւ անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց վրայ, մինչև անգամ՝ իբր ու ծաներ պիտի զրկեն. վասն զի այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին:
- 11 Եւ երեք ու կէս օրէն ետև Աստուծոյ կենդանութեան չոքի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց սաքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ: Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լլսեցին, որ կ'ըսէր անոնց, Վեր ելէք, Տոս Ելէք. և անոնք ամպով երկինք վերացան, ու անոնց թշնամիները զանոնք տեսան: Եւ նոյն ժաման մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին ասաներորդ մասը կործանեցաւ,

*Ո՛հնչ, իրենց
†Ո՛հնչ, լսեցի

- և այն երկրաշարժէն եօթը Տաղար մարդիկ մեռան, ու մնացածները վախով լեցուեցան ու փառք տուին:
- 14 երկինց Աստուծոյն, Երկրորդ վայր անցաւ, ահա երրորդ վայր շուտով կու գայ:
- 15 Ու եօթներորդ Տրեշտակը փողը հնչեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ'ըսէին, Աշխարհի թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը ու իր Օծեալինը եղան, և ինք պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտեաներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջև, իրենց երեսներուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին՝ ըսելով, Քեզի գոհութիւն կը մտաւցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուած, որ ես և որ էիր՝ որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր ու թագաւորեցիր:
- 18 Եւ ազգերը բարկացան. ու բարկութիւնդ եկաւ, և մեռելներուն ժամանակը՝ որպէս զի դատուին, ու վարձք տաս քու ծառաներուդ, մարգարէներուն, և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն, պղտիկներուն ու մեծերուն, և երկրի ապականիչները ապականես:
- 19 Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ, և Գանար ուխտին ասպանակը իր տաճարին մէջ երեւցաւ. ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որտուժներ ու երկրաշարժ և խոշոր կարկուտ:

*Ո՛հնչ, Ի՛նչպէս, և որ պիտի գաս
†Ո՛հնչ, Տէրոջը

ԳԼ. ԺԲ

- 1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեւցաւ. կին մը արեւը իր վրայ առած, ու լուսինը իր ոտքերուն տակ.
- 2 և իր գլխուն վրայ տատուերկու տաղէ պրակ մը. Եւ յղի էր, ու երկունքի մէջ բլլալով և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով՝ կը պոռար:
- 3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեւցաւ, և ահա մեծ շառագոյն վիշապ մը, որ եօթը զլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, և իր գլուխներուն վրայ եօթը թագ:
- 4 Եւ անոր պոչը երկինքի տաղէրուն երրորդ մասը կը քաշէր, ու զանոք երկրի վրայ ձգէր. և վիշապը կեցեր էր այն կնոջ առջև որ ծնանելու վրայ էր, որպէս զի երբ ծնանի, անոր զուակը կլլէ: Ու կնոք արու զուակ մը ծնաւ, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր սղգերը. և անոր զուակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ քով ու անոր ամբողին քով: Եւ կինը անապատը փախաւ, ուր անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծոյ, որպէս զի հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուէն օր:
- 7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ՝ եղաւ. Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմեցան. վիշապն այլ իր հրեշտակներովը պատերազմեցաւ.
- 8 Ու չկրցան դէմ՝ կենայ, ու երկինքի մէջ ա՛լ տեղ
- 9 չգտնուեցաւ անոնց: Եւ լուր ձգուեցաւ մեծ վիշապը, այն առաջուան օձը որ Բանասրկու ու Սատանայ կ'ըսուի, որ բոլոր աշխարհ մոլորեցուց. ու իր հրեշտակները իրեն հետ լուր ձգուեցան երկրի վրայ: Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝ որ կ'ըսէր, Հիմա

- եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր Օճեալին իշխանութիւնը. վստն զի մեր եղբայրներուն դէմ՝ չար խօսողը վար ձգուեցաւ, որ անոնց դէմ՝ չարախօսութիւն
- 11 կ'ընէր մեր Աստուծոյն առջև ցորեկ ու գիշեր: Եւ անոք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը, ու իրենց վկայութեանը խօսքովը. և իրենց կեանքը չտրեցին մինչև ի մահ: Ասոր համար ուրախացէք, ով երկինք ու անոր մէջ բնակողներ. վա՛յ երկրի ու ծովու՝, վստն զի Բանասրկուն ձեզի իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ քիչ ժամանակ պիտի կենայ:
  - 13 Ու երբ վիշապը տեսաւ որ ինք երկրի վրայ ձգուեցաւ. արու զուակ ծնանող կնոջ ետեւէն ինկաւ:
  - 14 Եւ այն կնոջ մեծ արծիւի երկու թեւեր արուեցան, որպէս զի անապատ իր տեղը թռչի, ուր պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին երեսէն: Եւ օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վազցուց կնոջ ետեւէն, որպէս զի զանիկա հեղեղով ընկողէ: Ու երկիր օգնեց կնոջը. ու երկիր իր բերանը բացաւ և կլլեց այն գետը զոր վիշապը իր բերնէն վազցուց: Ու վիշապը բարկացաւ կնոջ դէմ, և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զուակներուն հետ, որոնք Աստուծոյ պատուիրանները կը պահէին, ու Գիլգամես վկայութիւնը ունէին:
  - 18 Եւ ֆկայնեցայ ծովուն առաջին վրայ:

*Ո՛հնէ+ Բանասրկուն, բնակիչներուդ
 †Ո՛հնէ+, Յիսուս Քրիստոսի
 ‡Ո՛հնէ+, կայնեցաւ

ԳԼ. ԺԳ

1 **Ու** տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելէր, և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ հայ-
 2 հայութեան անոճներ կային: Եւ այն գազանը զոր տեսայ, ընձու նման էր, ու իր ոտքերը արջու «քէր» պէս, և իր բերանը առիւծի բերնի պէս. ու վիշապը անոր տուտա իր զօրութիւնը և իր աթոռը ու մեծ
 3 իշխանութիւն: Եւ անոր գլուխներէն մէկը մահու չափ վիրուորութի պէս *էր, ու անոր մահուան վէրքը առողջացաւ. և բոլոր երկիր գազանին ետեւէն
 4 զարմացաւ: Եւ երկրպագութիւն բրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագու-
 5 թիւն բրին գազանին՝ բտելով, Ո՞վ է այդ գազանին նման. և ո՞վ կրնայ ատոր հետ պատերազմ՝ ընել: Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան տրուեցաւ. և քառասունուերկու ամիս անոր իշխա-
 6 նութիւն տրուեցաւ էր Կաթու ընելու: Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ՝ բացաւ, անոր ա- նուէր ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայ-
 7 հոյելու: Եւ անոր էլեւան-բէւն տրուեցաւ սուրբե- րուն հետ պատերազմ՝ ընելու ու անոնց յաղթելու. և անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցիղերու [և ժողովուրդներու] ու լեզուներու և ազգերու վրայ:
 8 Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակիչները, որոնց անունները աշխարհի սկիզ-

*Ո՛րքէս, տեսայ

բէն ի վեր մերթուած Գառնուկին կենաց գիրքին
 9 մէջ գրուած չին: Ով որ ահանջ ունի, թող լսէ:
 10 Ով որ գերութեան քէ, ինք գերի պիտի տարուի. ով որ սրով սպաննէ, պէտք է որ ինք սրով սպան- նուի. հաս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատարմ:
 11 Եւ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկրէ կ'ելէր, ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր, ու կը խօսէր
 12 վիշապի պէս: Եւ առաջին գազանին բոլոր իշխանու- թիւնը կը վարէր անոր առջև, ու երկիրը *և անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն առաջին գազանին՝ որուն մահուան վէրքը առողջա-
 13 ցաւ: Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր, ու մինչև անգամ եր- կինքէն կրակ կ'իջեցնէր երկրի վրայ մարգոց առջև:
 14 Ու երկրի վրայ բնակողները կը մնտրեցնէր այն նշան- ներով, որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջև ընելու. ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատկեր շինեն այն գազանին, որ սրով վիրուորութեամբ էր ու
 15 առողջացաւ: Եւ էլեւան-բէւն տրուեցաւ անոր, որ գազանին պատկերին հագի սայ, որպէս զի գազանին պատկերը խօսի, և ով որ գազանին պատկերին եր-
 16 կրպագութիւն չընէ, զանկա սպաննել սոյ: Եւ կը ստիպէր ամէնը, այսինքն պղտիկները ու մեծերը և հարուստները ու աղքատները և ազատները ու ծա-
 17 ւանները, որ իրենց սը ձեռքին վրայ կամ իրենց ծա- կատին վրայ գրոյժ՝ ընգուսին. Եւ որ մէ'կը չկրնայ կամ գազանին անունը կամ անոր անունը թիւը:
 18 Հոս է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, թող հաշուէ

*Ո՛րքէս, և բոլոր

գաղանին թիւը. քանզի մարդու մը թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուներկեց է՝

ԳԼ. ԺԻ

- 1 Եւ տեսայ, և ահա Գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ, ու անոր հետ հարիւր քառասուներջորս հազարը, որոնք ունեին [անոր անունը և.] անոր Հօրը
- 2 անունը իրենց ճակատներուն վրայ գրուած: Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելու յայն կը
- 3 նմանէր: Եւ նոր երգ կ'երգէին ամօռին առջև ու չորս կենդանիներուն ու երեցներուն առջև. և մէ'կը չէր կրնար այն երգը սորվել բաց ի այն հարիւր քառասուներջորս հազարէն, որոնք երկրէ գնուած էին:
- 4 Ասոնք անոնք են որ կրնեցու հետ չխառնակեցան, քանզի կոյս են. ասոնք Գառնուկին ետեւէն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. ասոնք մարդոց մէջէն գընուեցան Աստուծոյ ու Գառնուկին երախայրի ըլլալու:
- 5 Եւ անոնց բերունը սուտ չգտնուեցաւ, վասն զի անրիժ են:
- 6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ, որ կը թռչէր երկինքի մէջ, և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու Ժողովուրդներուն որոնք երկրի վրայ կը
- 7 բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Աստուծմէ վախ-

*Ո՛հնչ, որպէս թէ նոր
 *Ո՛հնչ, Գառնուկին ամօռին առջև

- ցէք ու փառք տուէք անոր, վասն զի անոր գառաստանին ժամը եկաւ. ու երկրպագութիւն բրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները:
- 8 Եւ անք ետեւէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու լսաւ, ինկաւ, ինկաւ մեծ *Բարեկուն, վասն զի բոլոր ազգերը
  - 9 արբեցուց իր կատաղի պանկուլթեանը գինիէն, ու անոնց ետեւէն Իբրարդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ, և մեծ ձայնով մը լսաւ, Ով որ գաղանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և գրոշմը իր
  - 10 ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի, Անիկա Աստուծոյ սրամտութեան գինիէն պիտի խմէ, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը գառութիւն մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջև ու Գառնուկին առջև:
  - 11 Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գաղանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր անունը գրոշմը կ'ըն-
  - 12 գունին: Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, շորոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յիսուսի հաւատքը
  - 13 կը պահեն: Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ Պ'ըսէր, Գրէ. Այսուհետեւ երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տերջմով կը ննջեն, այս, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութիւնէն հանգչին, ու իրենց գործերը իրենց ետեւէն կ'երթան:

*Ո՛հնչ, Բարեկուն քաղաքը   †Ո՛հնչ, ուրիշ
 †Ո՛հնչ, հոս են անոնք որ
 †Ո՛հնչ, ինծի կ'ըսէր

- 14 Եւ տեսայ, և ահա ճերմակ ամպ մը, ու այն ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մարգոյ նման, և իր գլուխը սկիւե պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր:
- 15 Եւ տաճարէն ուրիշ չրեշտակ մը կ'ելէր, որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'աղաղակէր - 'Վե՛տէր, Երկնցուք քու մանգաղդ ու հնձէ. վասն զի հնձելու ժամանակը *եկաւ, վասն զի երկրի հուճքը
- 16 հասունցած է: Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկիր հնձուեցաւ:
- 17 Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ չրեշտակ մը
- 18 ելաւ, և տսիկա ալ սուր մանգաղ մը ունէր: Ու սեղանէն ուրիշ չրեշտակ մը ելաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր, ու ըսաւ, Երկնցուք քու սուր մանգաղդ, ու երկրի այգիին օղկոյղները կթէ,
- 19 վասն զի անոր խաղաղները հասունցած են: Եւ այն չրեշտակը իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկրի այգիին Խա՛ղճե՛ւց կթէց, ու Աստուծոյ բարկութեան մեծ հնձանին մէջ ձգեց: Եւ հնձանը քաղաքին գուրբը կտրուեցաւ. ու հնձանէն արիւն կ'ելլէր, որ մինչև ձիերուն սանձերը - հաղար վեց հարիւր ասպարեզ կը հոսէր:

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ երկնքի մէջ, եօթը չրեշտակներ՝ որոնք եօթը վերջին

*Ո՛հնէ, քեզի եկաւ.

- չարուածները ունէին, որովհետեւ անոնցմով կը
- 2 կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւնը: Ու տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը կրակով խառնուած. և անոնք որ յաղթեցին գազանին ու անոր պատկերին *և անոր անուան թիւին, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները ունէին.
- 3 Եւ Աստուծոյ ծառային, Մովսէսի, երգը կ'երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ, ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ, ով Թա-
- 4 գաւոր Կորնթոս. Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, վասն զի Դ՛ու միայն սուրբ է. քանզի բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջևդ երկրպագութիւն պիտի ընեն, վասն զի քու արդար գաղտնատաններդ յայտնուեցան:
- 5 Եւ ասկէ ետև տեսայ, ու բացուեցաւ վիսյու-
- 6 թեան խորանին տաճարը որ երկինքն էր. Ու եօթը չարուածները ունեցող եօթը չրեշտակները մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց կուրծքերուն
- 7 վրայով սկեղէն գօտի կապած՝ տաճարէն ելան: Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը չրեշտակներուն եօթը սկեղէն սկաւառակներ սուտալ յաւիտեան յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բարկութիւ-
- 8 նովը լեցուն: Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զորութենէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև կատարուին եօթը չրեշտակներուն եօթը չարուածները:

*Ո՛հնէ, և անոր գրուածին և ի՛նչ, ազգաց

ԳԼ. ԺԶ

- 1 **Ե**ւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը հրեշտակներուն կ'ըսէր, Գացէք Աստուծոյ բարկութեան [եօթը] սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք:
- 2 Եւ առաջին հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պապարներ եղան այն մարդոց վրայ որոնք գազանին դոշմը ունէին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէին:
- 3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն վրայ թափեց, ու ընդհանրապէս արիւն դարձան, և ծովուն մէջի լուր կենդանիները մեռան:
- 4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն ու ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թափեց, ու անոնք արիւն դարձան: Եւ ջուրերուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Արդար ես դուն, *որ ես և որ էիր, և սուրբ ես, որ այսպիսի դատաստաններ ըրիր. Վասն զի անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը թափեցին. և դուն անոնց արիւն խմել տուիր, քանզի ար-
- 7 Ժանի են: Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Այո, Ամենակալ Տէր Աստուած, քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարիտ են:
- 8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին վրայ
- 9 թափեց: Ու անոր արեւը արուեղաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկը կրակով. և սաստիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ, և Հայհոյեցին Աստու-

*Ո՞րն է, սլ Տէր, որ
 †Ո՞րն է, ուրիշ մը լսեցի

- ծոյ անունը, որ այս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի. ու չարաչարեցին որ անոր փառք տան:
- 10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գազանին արթունքի վրայ թափեց, ու անոր թաղաւորութիւնը
- 11 խաւարեցաւ. և ցաւէն լեզուներնին կը ծամէին. Ու երկինքի Աստուածը Հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և իրենց պապարներուն պատճառաւ. ու իրենց գործերէն չարաչարեցին:
- 12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ գետին, Եփրատի, վրայ թափեց, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որպէս զի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաստուի: Եւ տեսայ որ վիշապին բերնէն ու դազանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն երեք
- 14 պղծ ոգիներ՝ Ի՛նչպէ՛ս գորտերու նման. Վասն զի անոնք գետերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ'ընեն, *ու լուր աշխարհի թագաւորներուն կ'երթան, որպէս զի զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օրուանը
- 15 պատերազմին համար ժողովին. (Ահա գողի պէս կուգամ. երանի՛ անոր որ արթուն կը կենայ ու իր հանդերձները կը պահէ, որպէս զի մերկ չպարտի ու իր
- 16 ամբթը երեւնայ.) Եւ զանոնք տեղ մը ժողովեցին, որ իրաւեցեցէն Արմազեզան կ'ըսուի:
- 17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց, ու երկինքի տաճարէն, արթունք, մեծ ձայն
- 18 մը ելաւ՝ լսելով, Եղաւ: Եւ փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ՝ եղան ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն ի վեր այն-

*Ո՞րն է, ու երկրի և
 †Ո՞րն է, ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ

- 19 պիսի մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր: Եւ մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան, և մեծ Բարեկընը Աստուծոյ առջև յիշուեցաւ, որպէս զի իր աստիկ ըստկութեան զինքին գաւաթը անոր տայ: Եւ ամէն կղզի փախաւ,
- 20 ու լեռները չգտնուեցան: Եւ խաչք կարկուտ գրեթէ տաղանդի մը կշիւքով երկինքէն կ'իջնէր մարդոց վրայ. ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած կարկուտին հարուածին համար, վրան զի խիստ մեծ էր այն հարուածը:

ԳԼ. ԺԷ

- 1 Եւ եօթը սկուտակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով, Եկուր, ու քեզի ցուցնեմ՝ այն մեծ պառնիկին
- 2 դատաստանը, որ շատ ջուրերու վրայ կը նստի. Որուհեա երկրի թագաւորները պառնկեցան, ու երկրի բնակիչները անոր պառնկութեան զինիովը գինովցան:
- 3 Եւ զիս առաջ անապատը տարաւ հագիով. ու տեսայ կին մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր. և այն գազանը յեցուն էր հայհոյութեան անուններով, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր: Եւ կինը ծիրանի ու կարմիր հագած էր, և զարգարուած էր ոսկիով ու պտուտական քարերով և մարգարիտներով, և իր ձեռքը ոսկե գաւաթ մը ունէր պղծութիւններով ու իր պառնկութեանը անմարջութիւններով լեցուն. Եւ անոր ճակատին վրայ տնուն մը գրուած էր. Խորհուրդը՝ Մեծ Բարեկըն, պառնիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մայրը:

- 6 Եւ տեսայ այն կինը որ սուրբերուն արիւնովը ու Յիսուսի վկաներուն արիւնովը գինովցած էր. ու երբ
- 7 տեսայ զանիկա, մեծ զարմանքով զարմացայ: Եւ հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ինչո՞ւ զարմացար. ես քեզի ըսեմ՝ այն կնիջ խորհուրդը, ու այն գազանին՝ որ զանիկա իր վրայ կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը
- 8 եղջիւր ունէր Այն գազանը զոր տեսար, կար ու չկայ, և անդունդէն ելլելու ու կորուստը երթալու վրայ է. ու երկրի վրայ բնակողները, որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն ի վեր կենաց գիրքին մէջ գրուած չեն, պիտի զարմանան երբ տեսնեն այն գազանը թէ կար ու չկայ, *Թէ և կայ՝ Հոս պե՞տ է իմաստութիւն ունեցող միտք մը. այն եօթը գլուխը եօթը լեռներ են, ուր կինը անոնց վրայ կը նստի.
- 10 և եօթը թագաւորներ են. Հինգը ինկած են, մէկը կը կենայ, և միւսը գեռ եկած չէ, ու երբ գայ՝
- 11 քեչ տան պիտի մնայ: Եւ այն գազանը որ կար ու չկայ, անիկա այլ ութերորդ է, ու եօթնէն է, ու
- 12 գէպի կորուստ կ'երթայ: Եւ տասը եղջիւրը զարմք տեսար՝ տասը թագաւորներ են, որոնք գեռ թագաւորութիւն առած չեն, հապա գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն
- 13 կ'առնեն: Անոնք մէկ կամք ունին, ու իրենց զօրութիւնը և իշխանութիւնը գազանին կու տան: Անոնք Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին. և Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ, քանզի անիկա տերերուն Տէրն է ու թագաւորներուն թագաւորը. և անոր հետ եղողները կանչուած ու ընարուած և հա-

*ՈՒՆԹ, և մօտ է

- 15 Լատարիմ՝ են, Ու բառ ինծի, Այն ջուրերը զորոնք տեսար, որոնց վրայ պառնիկը նստեր էր, Ժողովուրդներ են ու բազմութիւններ և աղգեր ու լեզուներ:
- 16 Եւ ատարը եղջիւրները զորոնք գաղանին վրայ տեսար, անոնք պիտի ստանն պառնիկը, ու զանիկա ամպի ու մերկ պիտի ընեն, և անոր մարմինը պիտի ուսնն, ու զանիկա կրակով այրեն: Այսն զի Աստուած անոնց որտին մէջ գրաւ որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք ըլլան, և իրենց թագաւորութիւնը գաղանին տան. մինչև Աստուծոյ խօսքերը կատարուին:
- 18 Եւ կինը զոր տեսար, այն մեծ քաղաքն է, որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ:

ԳԼ ԺԸ

- 1 Եւ սակէ ետքը [ուրիշ] Տրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ունէր, ու երկիր անոր փառքէն լրասաւորուեցաւ: Եւ *զօրաւոր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ մեծ Բարեւան, և դեերու ընակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ուղիներու արգելանոց, և բոլոր պիղծ ու տակի թռչուններու վանդակ. Այսն զի անոր կատարի պառնկութեանը գինիէն խմեցին բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պառնկեցան, և երկրի վաճառականները անոր չափազանց զեղխու:
- 4 Թե՛նէն հարստացան: Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Ելէք ատար մէջէն, իմ Ժողովուրդս, որպէս զի ատար մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատար

*Ո՛հնէ, զօրութեամբ՝ մեծ

- 5 հարուածներէն Բեթէն չառնէք. Այսն զի ատար մեղքերը մինչև երկիր հասան կցուեցան. ու Աստուած
- 6 ատար անիրաւութիւնները յիշեց, Հատուցէք ատար՝ ինչպէս ինք *հատուց. ու իր գործերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատար. այն գաւաթը,
- 7 զոր ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: Արշափ որ փառաւորեց զինք և զիղխութեամբ ապրեցաւ, պնչափ ալ ատնջանք և սուգ հատուցէք անոր. վասն զի իր որտին մէջ կ'ըսէ թէ Ես թագուհի կը նստիմ, ու որբեւարի չեմ, ու բնաւ սուգ պիտի
- 8 չտեսնեմ: Անոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան ատար հարուածները միտ հ ու սուգ և սով, ու կրակով պիտի այրի. վասն զի հզոր է Տէր Աստուած որ
- 9 զանիկա գառեց: Ու երկրի թագաւորները, որ ատար հետ պառնկեցան ու հեշտացան, պիտի լան ու կոծեն ատար վրայ երբ ատար հրկիզութեանը ծախք տեսնեն. Եւ ատար ատնջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու ըսեն, Ասո՛յ, վա՛յ Ժողով, մեծ Բարեւան քաղաք, հզոր քաղաք, որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու
- 11 դատաստանդ: Ու երկրի վաճառականները պիտի ողբան ու սուգ ընեն անոր վրայ. վասն զի ալ մէկը ծա
- 12 խու չառնէր անոնց վաճառքը, Ոսկիի, ու արծաթի, և պատուական քարերու, ու մարգարիտներու, և բէհէի, ու ծիրանիի, և մետաքսի, ու որդան կարմիրի վաճառքը, և ամեն խունկի փայտերը, ու ամեն փղոսկրեայ ամանները, և ամեն պատուական փայտէ ու պղնձէ և երկաթէ ու մարմարիտնէ ամանները,
- 13 Եւ կինամներ, [ու ամամներ] և խունկերը, ու անու-

*Ո՛հնէ, ձեզի հատուց

շահոտ իւղը, ու կնդրուկը, և զինին, ու ձէթը, և նաշիճը, ու ցորենը, և արջառները, ու ոչխարները, և ձիերը, ու կառքերը և մարմինները ու մարգոց հագին 14 ներք: Եւ քու հոգիից ցանկացած պատւոյններ քեզմէ դացին ու բոլոր շքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կտրուեցան, և ա՛լ բնաւ պիտի չգտնես զանոնք:

15 Այս բաներուն վաճառականները, որոնք անկէ հարրտացած էին, հեռուն պիտի կոյնին անոր սան- 16 ջանքին վախէն լալով ու սուգ ընելով, Աւրիտի ըսին, Ա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, որ ընհեզ ու ծխրանի և որդան կարմիր հագած էիր, ու սակիով և պատ- ուական քարերով ու մարգարիտներով զարդար- 17 ուած էիր. Ասան զի այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ: Աւ ամէն նաւովորները, և այն ամէնը որ նաւով տեղ տեղ կ'երթան, և նա- 18ւաստիները և որոնք որ ծովու մէջ կը բնակին, հե- ծուխը կ'աղանակեցան. Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեան ծուխը՝ կ'աղաղակէին ըսելով, Ա՛յ վա՛յ, մեծ քաղաք, որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ամէնը որոնք նուէր ունին ծովուն վրայ. վասն զի մէկ ժամու 20 մէջ ամալացաւ: Աւրախացէք անոր վրայ, երկինք ու սուրբ առաքեալներ և մարգարէներ, որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ:

21 Եւ զորուոր հրեշտակ մը քար մը առաւ աղօրքի մեծ քարէ նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Այսպէս ու- ժով վար պիտի ձգուի Բաբելոն մեծ քաղաքը, ու 22 ա՛լ պիտի չգտնուի: Եւ քնարահարներուն ու երա-

ժիշաներուն և սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. և արհեստի վար- պետ մը ա՛լ պիտի չգտնուի քու մէջդ. ու աղօրքին 23 ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. Եւ ծրագին լոյսը ա՛լ պիտի չհրեւնայ քու մէջդ. ու փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. բանցի քու վաճառականներից եկիրի մեծամեծներն էն. վասն զի քո՞ կախարդութիւնովդ բոլոր ազգերը մա- 24 լրեցան: Եւ մարգարէներուն ու սուրբերուն ու երկ- լի վրայ բոլոր սպաննուածներուն արիւնը անոր մէջ գտնուեցաւ.

ԳԼ. ԺԹ

1 **Ե**ւ անկէ ետքը շատ բազմութեան մեծ ձայն մը լսեցի երկինքը՝ ըսելով. Ալէլուիա. փրկութիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր *Աստուծոյն.

2 Ասան զի ճշմարիտ ու արդար են անոր դատաստան- ները, քանզի դատեց այն մեծ պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը սպակոնեց, ու իր ծառա- 3 ներուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց. Եւ կրկին անգամ ըսին, Ալէլուիա. ու անոր ծուխը յա 4ւրտեանս յաւիտեանից կ'իլլէ: Եւ քոսանըչորս երէց- ները ու չորս կենդանիները ինկան ու երկրպագու- թիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ ամբողջ կը նստի, ըսելով, 5 Ամէն, Ալէլուիա. Եւ ամբողջ ձայն մը ելաւ՝ ըսե- լով, Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք, իր բոլոր ծառաները, ու դուք որ իրմէ կը վախնաք, պղտիկներ

*Ո՛հնէ, Տէր Աստուծոյն

- 6 ու մեծեր: Եւ լսեցի շատ բազմութեան ձայնի պէս, ու շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտում: Եւ երբ ձայնի պէս, որոնք կ'ըսէին, Ալէլուիա, վասն զի [մեր] Ամենակալ Տէր Աստուածը թագաւորեց:
- 7 Խնդանք և ուրախանանք ու փառք տանք անոր, քանզի Գառնուկին հարանկքը հասաւ, ու անոր կինը
- 8 ինքզինք պատրաստեց: Եւ իրեն արուեցաւ որ մաքուր ու զուսափոյլ ընհեղ հազնի, (քանզի այն ընհեղը
- 9 տւրբերուն արգարութիւնն է:) Եւ ինծի բառ, Գրէ. Երանելի են անոնք որ Գառնուկին հարանեաց ընթրիքին կանչուած են. ու ինծի բառ, Ասոնք են Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերը: Եւ ալ անոր սոքերուն անջև ինկոյ, որպէս զի անոր երկրպագութիւն ընեմ. ու բառ ինծի, Զգուշացիք, մի շէր. Վասն զի ես ալ քու ծառայակիցդ եմ՝ ու քու եղբայրներուդ՝ որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ունին. Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ. (վասն զի Յիսուսի վկայութիւնը մարգարէութեան հոգին է)
- 11 Եւ տեսոյ երկինքը բացուած. և ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը Հաւատարիմ՝ ու ճշմարիտ կ'ըսուի, և արգարութեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատերազմի. Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էին, ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կային, ու զրուած անուն մը ունէր՝ զոր մէկը չգիտեր, բայց միայն ինք. Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հա-
- 14 գեր էր. ու անոր անունը Բան Աստուծոյ կ'ըսուի Ու երկինքի մէջ եղող զօրքերը անոր ետեւէն կ'երթային ճերմակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ
- 15 հագած: Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'իլէր, որպէս զի անով ազգերը զարնէ. ու ինք երկաթէ գա-

- ւաղանով պիտի հսլուէ զանոնք, ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեանը գինիին հնձանը ինք
- 16 պիտի կոխէ: Եւ իր պատմութեանին վրայ ու իր ազգրին վրայ զրուած զիր մը ունէր, ԹԱԳԱԽՈՐ ԹԱԳԱԽՈՐԱՅ ԵՒ ՏԵՐ ՏԵՐԱՆՏ:
- 17 Եւ հրեշտակ մը տեսայ, որ արեւին մէջ կայներ էր, ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն ըսելով, Եկէք, *Աստուծոյ մեծ
- 18 ընթրիքին՝ ժողովեցէք, Որպէս զի ուտէք թագաւորներուն մարմինները, ու հագարապետներուն մարմինները, զօրաւորներուն մարմինները, ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու ամենուն մարմինները, թէ՛ ազատներուն և թէ՛ ծառաներուն, թէ՛ պղտիկներուն և թէ՛ մեծերուն:
- 19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողովուած պատերազմ ընելու անոր հետ՝ որ ձիուն վրայ հեծ էր, ու անոր
- 20 զօրքերուն հետ: Եւ գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր անջև նշաններ բրաւ, որոնցմով մտքեցուց գազանին դրսշըր ընդունողները, և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընողները. երկուքն ալ ողջ ողջ ծծուցմով վտաւած կրակին
- 21 ինճը ձգուեցան: Եւ ուրիշներն ալ սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծնողին սուրէն՝ որ իր բերնէն կ'իլէր, ու բոլոր թռչունները անոնց մարմիններէն կշտացան:

ԳԼ. Ի

1 **Ե**ւ հրեշտակ մը տեսայ, որ երկինքէն կ'իջներ, ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր իր

---

*Ո՞ւտէք, մեծ Աստուծոյ ընթրիքին

- 2 ձեռքը. ու բռնեց վիշապը, այսինքն առաջին օձը, որ Բանասրկուն ու Ստասնան է, և կապեց զանիկա
- 3 հազար տարի. ու անդունդը ձգեց զանիկա, և գոշեց ու վրայէն կնքեց, որ ա՛լ չմտրեցնէ ազգերը՝ մինչև հազար տարին լմնայ, և անկէ ետքը պետք մի որ արձակուի անիկա քիչ մը ժամանակ:
- 4 Եւ ամթունքեր տեսայ, ու նստան անոնց վրայ. և անոնց դատաւորութիւն տրուեցաւ. նաև Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գիրատուածներուն հոգիները քեռայ, և զանոնք որ երկրպագութիւն չըրին գազանին, ոչ ալ անոր պատկերին, ու ա՛յր դրոշմը իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին. և ապրեցան ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թագաւորեցին:
- 5 Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան մինչև հազար տարին կատարուեցաւ. ասիկա է առաջին յարութիւնը:
- 6 Երանելի և սուրբ է ան որ առաջին յարութեանը մէջ բաժին ունի. ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի, հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն:
- 7 Եւ հազար տարուան լրանալուն՝ պիտի արձակուի Ստասնայ իր բանտէն. և պիտի իլլէ ու մտրեցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գոգը ու Մագոգը, որպէս զի զանոնք պատերազմի ժողովէ, 8 որոնց համբանքը ծովու աւաղին չափ է: Ու երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բաշտակը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն պատեցին: Եւ երկիրքէն Աստուծոյ կրակ իջաւ ու սպառեց զանոնք. և Բանասրկուն որ զանոնք մտրեցուց, ձգուեցաւ

- 10 կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ուր էր գազանը, Եւ առաւ մարգարէն. ու պիտի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից:
- 11 Եւ մեծ ճերմակ ամթու մը տեսայ, ու անոր վրայ մէկը նստած, որուն երեսէն երկիր ու երկինք փախան,
- 12 և տեղ չգտնուեցաւ անոնց: Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները, որոնք Վասուծոյ առջև կայնած էին. ու զիրքերը բացուեցան, և ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ, այսինքն կենաց էգրէք. և գիրքերուն մէջ գրուածներէն մեռելները դատուեցան իրենց
- 13 գործերուն համեմատ: Եւ ծովը իր մէջի մեռելները առաւ, ու մահը և գոթաքը իրենց մէջի մեռելները տուին. ու ամէն մէկը իրենց գործերուն համեմատ
- 14 դատուեցան: Եւ մահը ու գոթաքը կրակի լիճին մէջ
- 15 ձգուեցան. ասիկա է երկրորդ մահը: Եւ ով որ կենաց գիրքին մէջ գրուած չգտնուեցաւ, կրակի լճին մէջ ձգուեցաւ:

ԳԼ. ԻԱ

- 1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ. վրան զի առաջին երկինքը ու առաջին երկիրը տնցան, և ա՛լ
- 2 ծով չկար: Ի Եւ սուրբ քաղաքը, նոր Երուսաղէմը, տեսայ, որ երկինքէն Աստուծոյ կ'իջներ, իր երկանը համար զարգարուած հարսի մը պէս պատրաստուած:
- 3 Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Ահա Աստուծոյ խորանը մարգոց մէջ, ու անիկա անոնց հետ պիտի բնակի. և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլ-

*Ո՛հնէ, ամթունք

†Ո՛հնէ, Եւ ես Յովհաննէս

լան, և Աստուած ինք անոնց հետ պիտի ըլլայ էքեւ
 4 անոնց Աստուածը. Եւ ինք անոնց աչքերէն բոլոր
 արցունքները պիտի սրբէ, և ա՛լ մահ պիտի չըլլայ.
 ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի ըլլայ սակէ
 5 ետև. վասն զի աւաջուան բաները անցան. Եւ ան
 որ աթոռին վրայ կը նստէր՝ բտաւ, Ահա ամէն բանե-
 6 րը նոր կ'ընեմ. ու ըսաւ ինծի, Գրէ, վասն զի այս
 խօսքերը ճշմարիտ ու հաւատարիմ են. Կսե ըսաւ
 ինծի, Եղաւ. ես եմ Ալֆա և Օմէգա, Ակիզբը ու
 7 Վերջը. ես ծարուսին ձրի պիտի տամ կենաց ջուրին
 8 աղբիւրէն: Ան որ կը յաղթէ, Գամէն բաները պիտի
 ծառանդէ. ու ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ, ան
 9 ալ ինծի սրգի պիտի ըլլայ: Բայց վախկոտներուն, ու
 անհաւատաներուն, և պիղծերուն, ու մտրգապան-
 10 ներուն, ու պռանիկներուն, և կոխարդներուն, ու
 կռապաղտաներուն, և բոլոր սոսիսոսներուն բաժինը
 կրակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջ պիտի ըլ-
 11 լայ, որ է երկրորդ մահը:

Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
 սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը
 ինծի եկաւ, և ինծի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Եկուր
 12 ցուցնեմ քեզի հարօր, Գառնուկին կինը. Եւ հոգիով
 մեծ ու բարձր լեւան մը վրայ տարաւ զիս, և ցու-
 ցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ՝ քաղաքը, որ երկին-
 13 քէն Աստուծոյ կ'իջնէր. Ու Աստուծոյ փառքը ու-
 նէր, և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական
 քարի նման էր, սկնվանիկ երեւութով՝ յասպիս

*Ո՛հնէ, Աստուած
 †Ո՛հնէ, այս

12 քարի պէս. Եւ անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր,
 և տասուերկու գուներ ունէր, ու գուներուն վրայ
 տասուերկու հրեշտակներ կային, և Գառնուկին վրայ
 13 անուաներ գրուած էին՝ այսինքն Խորայէլի սրգինե-
 կոզմէն երեք գուռ, ու հիւսիսային կողմէն երեք
 գուռ, և հարաւային կողմէն երեք գուռ, ու արեւ-
 14 մըտեան կողմէն երեք գուռ: Եւ քաղաքին պարիսպը
 տասուերկու հիւր ունէր. ու անոնց վրայ Գառնու-
 15 կին տասուերկու աւաքեալներուն [տասուերկու] ա-
 նուաները բռնուի: Եւ ինծի հետ խօսողը ձեռքը
 16 սակիէ եղէց մը ունէր, որպէս զի առաջ քաղաքը և անոր
 քառակուսի էր, ու անոր երկայնութիւնը լայնու-
 17 թեանը չափ էր. և քաղաքը նախ եղէգով տասուեր-
 կու հազար տասարեք չափեց, անոր երկայնութիւնը
 18 ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էին:
 Եւ անոր պարիսպը հարեւր քառասունըչորս կան-
 19 գուն չափեց, մարդու չափով, այսինքն հրեշտակին
 20 չափը, Եւ անոր պարիսպին շինուածքը յասպիս բար-
 21 էր, ու քաղաքը զուտ սակ էր մտրուր սպակիկ նը-
 ման. Եւ քաղաքին պարիսպին հիւրերը ամէն Գառնու-
 կին յասպիս էր, երկրորդը՝ չափի զայ, երրորդը՝
 քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմբուխա, Հինգերորդը՝ եղնդ-
 նաքար, վեցերորդը՝ սարգիոն, եօթներորդը՝ սակե-
 քար, ու թերրորդը՝ ըլւրեղ, իններորդը՝ ապոզիոն,
 տասներորդը՝ քրիսպրատոս, մետասներորդը՝ յա-
 կինթ, երկուսասներորդը՝ ամեթովա: Եւ տասուեր-
 կու գուները տասուերկու մարգարիտ էին, ամէն մէկ

գուռը մէյմէկ մարգարիտէ էր. ու քաղաքին
 Տրապարակը մաքուր սակէ էր թտփանցիկ սպակի
 22 նմանն էւ անոր մէջ տաճար չտեսայ, վասն զի Տէր
 Աստուած Ամենակայն ու Գառնուէր անոր տաճարն
 23 են էւ քաղաքը արեւի ու լուսինի պէտք չունի, որ
 զմնիկա լուսաւորեն, վասն զի Աստուծոյ փառքը
 զմնիկա կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը Գառնուէն
 24 է: Եւ [փրկուած] այգերը անոր լուսովը պիտի քա-
 լին ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պա-
 25 տիւր անոր մէջ պիտի բերեն: Եւ անոր գուները ցու-
 թիկը պիտի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր պիտի
 26 չըլլայ.) Եւ այգերուն փառքը ու պատիւը անոր մէջ
 27 պիտի բերեն: Եւ հոն բնաւ *անմաքրութիւն մը պի-
 տի չմտնէ, ոչ ալ պղծութիւն ու ստութիւն գոր-
 ծող մը, հապա միայն աննոք՝ որ Գառնուէին կենաց
 գիրքին մէջ գրուած են:

ԳԼ. ԻԲ

1 **Ե**ւ ինծի կենաց ջուրի †գետ մը ցուցուց ականի
 պէս պոյժաւ, որ կ'ելլէր Աստուծոյ ու Գառնուէին
 2 աթոռէն: Եւ այն †ուրէն Տրապարակին մէջ, ու
 այն գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ-
 կար՝ որ տասուերկու ֆեթղ պտուղ կը բերէր, ու ամէն
 3 Տեթանոններուն ըժշկութիւն կ'ըլլար: Եւ ա՛լ բնաւ
 նոզմք պիտի չըլլայ. ու անոր մէջ պիտի ըլլայ Ա-

*Ո՛հնք, անմաքրութիւն ընող
 †Ո՛հնք, մաքուր գետ

տուծոյ ու Գառնուէին աթոռը, և անոր ծառաները
 4 պիտի պաշտեն զանիկա. Եւ անոր երեսը պիտի տես-
 նեն, ու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ պի-
 5 տի ըլլայ: Եւ հոն ա՛լ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ
 ու արեւու լոյս պէտք չէ. քանզի Տէր Աստուած պի-
 տի լուսաւորէ զաննոք, և յաւիտեանս յաւիտենից
 պիտի թագաւորեն:

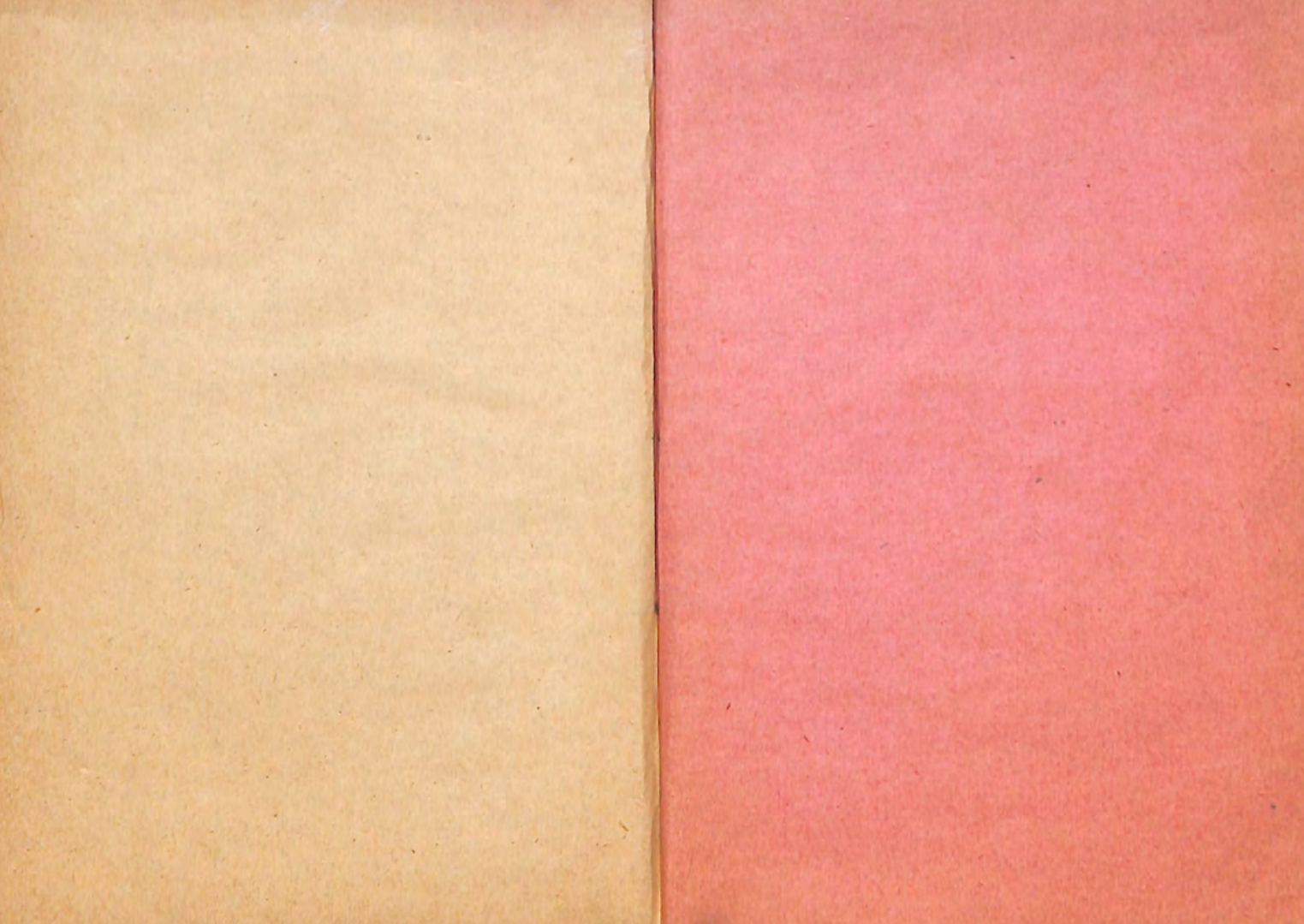
6 Եւ ըսաւ ինծի, Այս խօսքերը հաւատարիմ են ու
 ճշմարիտ. և *սուրբ մարգարէներուն՝ Տէր Աստուածը
 իր հրեշտակը զրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցնելու ինչ
 7 որ շուտով պէտք է ըլլայ: Ահա ես շուտով կու
 գամ՝ երանի՛ անոր որ կը պահէ այս գիրքին մար-
 գարէութեան խօսքերը:

8 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները.
 և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ երկրպագութիւն
 ընեմ՝ այն հրեշտակին սոքերուն առջև՝ որ այս բա-
 9 ները ինծի կը ցուցներ: Եւ ըսաւ ինծի, Զգուշացիր,
 մի շէր. վասն զի ես քուկին ու քու եղբայրներուդ,
 մարգարէներուն, և այս գիրքին խօսքերը պահողնե-
 րուն ծառայակիցն եմ. Աստուծոյ երկրպագութիւն
 10 ըրէ: Եւ ըսաւ ինծի, Այս գիրքին մարգարէութեան
 11 խօսքերը մի կնքիր, վասն զի Ժամանակը մտ է: Ան
 որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող
 ընէ, ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ, և ան
 որ արգար է՝ ալ արգար ըլլայ, ու ան որ սուրբ է՝
 12 ալ սուրբ ըլլայ: Ահա ես շուտով կու գամ, և իմ
 վարձքս ինծի հետ է՝ ամէն մէկուն իր գործին համե-
 13 մոտ հատուցանելու: Ես եմ Ազֆա և Օմէզա, Ասա-

*Ո՛հնք, մարգարէից հոգիներուն

- 14 ջինը ու վերջինը, Ակիզըը և Վարաճանը: Երանելի են աննք որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն, որպէս զի իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին
- 15 վրայ, և դռներէն ներս քաղաքը մտնեն: Բայց դուրս գետի հաս շուները ու կախարդները և պոռնիկները ու սպանութիւն բնոյնները և կատաղաշաները ու այն ամէնը որ ստութիւն կը սիրէ և կ'ընէ:
- 16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս զրկեցի՝ այս բաները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն *մէջ. ես Գառիթի արմատը ու ցեղն եմ, ու առաւօտեան պայծառ աստղը:
- 17 Եւ Հոգին ու հարսը կ'ըսեն, Եկուր. և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ, Եկուր. ու ան որ ծարու է՝ թող գայ, և ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի առնէ:
- 18 Ի՜նչ կը վկայեմ ամէնուն՝ որ այս գիրքին մարգարեութեան խօսքերը կը լսէ. եթէ մէկը ասոնց վրայ բան մը աւելցնէ, Աստուած ալ անոր վրայ պիտի աւելցնէ: Այն հարուածները որոնք այս գիրքին մէջ
- 19 գրուած են: Եւ եթէ մէկը այս մարգարեութեան գիրքին խօսքերէն բան մը պակսեցնէ, Աստուած ալ անոր բաժինը պիտի պակսեցնէ: Կենաց իգիւրքէն և սուրբ քաղաքէն՝ Սոս այս գիրքին մէջ գրուած են:
- 20 Այս բաներուն վկայութիւն տուողը կ'ըսէ, Այս, շուտով կու գամ ես: Ամէն, եկուր, Տէր Յիսուս:
- 21 Մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի Հնորհքը Տէր ամէնուն՝ հետ ըլլայ: Ամէն:

*Կա՛մ, վրայով՝ իմանա՛, Քանգի, իմանա՛, ծառէն
 իմանա՛, և այն բաներէն որ Տէրան, բոլոր սուրբերուն

11/21

ՄԲ Հայագիտական գրադարան

MAL038451

